

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

110.9.8
114.2.
107.

137 2

M N E M O S Y N E.

BIBLIOTHECA PHILOLOGICA BATAVA.

SCRIPSERUNT ET COLLEGERUNT

C. G. COBET, T. J. HALBERTSMA, H. G. HAMAKER, H. VAN
HERWERDEN, E. J. KIEHL, E. MEHLER, S. A. NABER,
W. N. DU RIEU, S. H. RINKES.

VOLUMEN OCTAVUM.

1859.

LUGDUNI BATAVORUM,

E. J. BRILL.

1859.

I N D E X

VOLUMINIS OCTAVI.

DISPUTATIONES.

Observationes Criticae in AESCHINIS Orationes. Scr. H. G.	
HAMAKER. Continuantur e <i>Mnem.</i> VII. 475.	Pag. 4.
Ad PROTH Lexicon. Scr. C. G. COBET. Continuat e <i>Mnem.</i>	
VII. 480.	» 48.
Dinarchea. Scr. H. A. KLEYN.	» 81.
<i>Ἀταξία</i> . Scr. I. BAKE.	Pag. 106, 184, 304, 421.
Annotationes ad PHILOSTRATUM. Scr. C. G. COBET.	Pag. 117.
Annotationes Criticae ad CHARITONEM. Scr. C. G. COBET.	» 229.
THEOPHRASTI Characteres e Codice Palatino-Vaticano CX.	
accuratissime expressi. Scr. C. G. COBET.	» 310.
Annotationes Criticae et Palaeographicae ad IULIANUM. Scr.	
C. G. COBET.	» 341.
Verisimilia. Scr. S. H. RINKES.	» 437.

MISCELLANEA.

ANTIPHONTIS Libri <i>περὶ ἀληθείας</i> . Scr. C. G. C.	Pag. 420.
Vita Apollonii Tyanensis. Scr. C. G. C.	» 77.
BABRII Fabulae fraudulenter a MINOIDE MYNA suppositae.	
Scr. C. G. C.	» 339.
Emblemata quaedam ex CICERONE sublata. Scr. C. G. C.	» 454.

INDEX.

Ad GALENUM. Scr. C. G. C.	Pag. 454.
LIVIVS IX. 16. Scr. C. BADHAM.	» 105.
Fragmenta Comicorum apud ORIGENEM contra CELSUM latentia. Scr. C. G. C.	» 449.
PHILOSTRATI Epistolae. Scr. C. G. C.	» 75.
PLUTARCHI v. Dion. c. 6. Scr. E. MEHLER.	» 75.
PROCOPIVS emendatus Scr. C. G. C.	» 303.
Praefatio in Sacris. Scr. C. G. C.	» 420.
Supplementa Annotationis ad XENOPHONTIS Anabasin. Scr. C. G. C.	» 181.

OBSERVATIONES CRITICAE

IN

AESCHINIS ORATIONES.

SCRIPTISIT H. G. HAMAKER.

(Continuantur ex VII. pag. 475).

IN CTESIPHONTEM.

§ 3. τοῦτον οἱ τὴν πολιτείαν οὐκέτι κοινὴν ἀλλ' ἰδίαν αὐτῶν ἡγούμενοι εἶναι ἀπειλοῦσιν εἰσαγγέλλειν. Post ἀπειλεῖν non praesens tempus sed futurum requiritur; itaque scribendum εἰσαγγελεῖν.

§ 18. τοὺς ἱερέας καὶ τὰς ἱερείας ὑπευθύνους εἶναι κελεύει ὁ νόμος — τοὺς τὰ γέρα μόνον λαμβάνοντας. Apud Graecos γέρα sunt munera sive honores, qui summis viris praecipui tribuuntur. Haec vox in hunc locum, ubi de muneribus huius generis sermo esse nequit, vitio irrepsit. Corrige ἱερά, sacra; haec enim in manus pontificum traduntur et horum ratio iis reddenda est.

§ 19. πάλιν τοὺς τριηράρχους ὑπευθύνους εἶναι κελεύει ὁ νόμος οὐ τὰ κοινὰ διαχειρίσαντας, — ἀλλ' ὁμολογουμένως τὰς πατρῴας οὐσίας εἰς τὴν πρὸς ὑμᾶς ἀνηλωκότας φιλοτιμίαν. Participia διαχειρίσαντας et ἀνηλωκότας ad normam ceterorum (ὑφαιρουμένους, κατατιθέντας, etc.) corrigenda sunt, ut scribatur praesenti tempore διαχειρίζοντας et ἀναλίσκοντας.

§ 21. ἀρχὴν ὑπεύθυνον, φησί, μὴ ἀποδημεῖν. Nomen ἀρχὴν ab interpolatore insertum est. Qui rationibus reddendis

obnoxii erant, omnes vetabantur ἀποδημεῖν, etiam si dudum magistratu abiissent. Ipse Aeschines hominem inducit clamitantem: ὦ Ἡράκλεις, ὅτι ἤρξα, μὴ ἀποδημήσω; Itaque vox ἀρχήν, qua conservata lex ad eos tantum pertinebit, qui munere etiam funguntur, necessario delenda est.

§ 22. καὶ πῶς ὃ γε μηδὲν λαβὼν μηδ' ἀναλώσας ἀποίσει λόγον τῇ πόλει; αὐτὸς ὑποβάλλει καὶ διδάσκει ὁ νόμος ἃ χρὴ γράφειν. Verba ἃ χρὴ γράφειν abundant et ab Aeschinis manu profecta non sunt. Post διδάσκει ὁ νόμος nihil addi opus est; apparet enim, quae in proxima quaestione leguntur verba πῶς ἀποίσει λόγον τῇ πόλει; intelligi. Praeterea verbum γράφειν, quo interpolator utitur, hac in re adhiberi non solet; dicunt enim λόγον ἐγγράφειν.

§ 27. τούτων ὑμῖν αὐτὸν Δημοσθένην καὶ Κτησιφῶντα μάρτυρας παρέξομαι. In his verba καὶ Κτησιφῶντα expungenda sunt et scribendum μάρτυρα. Solus enim Demosthenes testis est in psephismate. Verba καὶ Κτησιφῶντα a sciolo in margine adscripta indeque in textum translata sunt. Hinc factum ut non in omnibus libris eodem loco legantur et tres adeo codices ekl. singularem numerum habeant, in quibus est: τούτων ὑμῖν αὐτὸν Δημοσθένην μάρτυρα καὶ Κτησιφῶντα παρέξομαι.

§ 36. οἷσουσι δὲ εἰς τὴν ἀπολογίαν τὸν Διονυσιακὸν νόμον καὶ χρήσονται τοῦ νόμου μέρει τινὶ κλέπτοντες τὴν ἀκρόασιν ὑμῶν καὶ παρέξονται νόμον οὐδὲν προσήκοντα τῇδε τῇ γραφῇ κτῆ. Apertum est verbis οἷσουσι δὲ εἰς τὴν ἀπολογίαν τὸν Διονυσιακὸν νόμον et καὶ παρέξονται νόμον οὐδὲν προσήκοντα τῇδε τῇ γραφῇ eandem legem significari et ridiculam his contineri tautologiam. Haec autem inde nata est quod quum verba οὐδὲν προσήκοντα τῇδε τῇ γραφῇ primitus legerentur post τὸν Διονυσιακὸν νόμον sed scribarum incuria loco suo mota et negligenter post verba κλέπτοντες τὴν ἀκρόασιν ὑμῶν posita essent, mox verba καὶ παρέξονται νόμον interpolata sunt ab aliquo, qui hoc modo sententiam restitui et omnia redintegrari posse putaret. Locum enim, ut ab Aeschine scriptus est, hanc formam habuisse

videtur: οἷσουςι δὲ εἰς τὴν ἀπολογίαν τὸν Διονυσιακὸν νόμον οὐδὲν προσήκοντα τῇδε τῇ γραφῇ, καὶ χρήσονται τοῦ νόμου μέρει τινὶ κλέπτοντες τὴν ἀκρόασιν ὑμῶν κτέ.

§ 39. τὸν δ' ἐπιστάτην τῶν προέδρων διαχειροτονίαν διδόναι τῷ δήμῳ καὶ τοὺς μὲν ἀναιρεῖν τῶν νόμων τοὺς δὲ καταλείπειν, ὅπως ἂν εἷς ᾗ νόμος καὶ μὴ πλείους περὶ ἐκάστης πράξεως. Ut hic locus hodie vulgatur, infinitivis ἀναιρεῖν et καταλείπειν idem subiectum est, quod verbo διδόναι, et ἐπιστάτης suffragium quidem dat populo sed tamen ipse leges alias rescindit alias confirmat. Quam absurdum hoc sic pluribus ostendere opus non est. Locus ab interpolatore corruptus est, qui ridicule infersit verba καὶ τοὺς μὲν ἀναιρεῖν τῶν νόμων τοὺς δὲ καταλείπειν, quae nullam interpretationem admittunt. Homo sententiam, quam animo eius observatam esse puto, his verbis enuntiare debebat: διαχειροτονίαν διδόναι τῷ δήμῳ, τίνας μὲν χρὴ ἀναιρεῖν τῶν νόμων, τίνας δὲ καταλείπειν.

§ 43. οἱ ἀνηγορεύοντο ἐνώπιον ἀπάντων τῶν Ἑλλήνων. Vocabulum ἐνώπιον apud Atticos pro ἐναντίον in usu non est. Corrigendum ἐναντίον.

§ 45. ὅταν οὖν ἀποδείξῃ τοῖς μὲν ὑπὸ τῆς βουλῆς στεφανουμένοις εἰς τὸ βουλευτήριον ἀναρρηθῆναι, τοῖς δ' ὑπὸ τοῦ δήμου στεφανουμένοις εἰς τὴν ἐκκλησίαν, τοῖς δ' ὑπὸ τῶν δημοτῶν στεφανουμένοις καὶ φυλετῶν ἀπείπῃ μὴ κηρύττεσθαι τοῖς τραγωδοῖς, — προσαπείπῃ δ' ἐν τῷ νόμῳ, μὴδ' ὑπ' ἄλλου μηδενὸς ἀνακηρύττεσθαι, ἀπούσης βουλῆς καὶ δήμου καὶ φυλετῶν καὶ δημοτῶν, — ὅταν δέ τις ταῦτα ἀφέλῃ, τί τὸ καταλειπόμενόν ἐστι, πλὴν οἱ ξενικοὶ στέφανοι; Verba τοῖς τραγωδοῖς insiticia sunt; neque enim in theatro coronam a popularibus vel tribulibus datam renunciari licebat, nec alius locus dabatur: lex igitur rem plane prohibebat et verba τοῖς τραγ. expungenda sunt. Spuria esse etiam inde apparet, quod articulus perperam additur; Graeci enim dicunt quidem τραγωδοῖς ἀνακηρύττειν vel τραγωδοῖς καινοῖς, sed τοῖς τραγωδοῖς hoc sensu numquam dixerunt neque dicere potuerunt. Sed leve

hoc est prae turpi interpolatione, qua sequentia depravantur. Neminem latebit infinitivum ἀνακηρύττεσθαι post verba μηδ' ὑπ' ἄλλου μηδενοῦς abundare et hic nihilo magis requiri quam supra in § 44. infinitivus ἀναγορεύεσθαι. Forte tamen erit, qui hoc tueatur et liberum fuisse contendat Aeschini infinitivum apponere, quoniam plura verba quam supra intercedant; sed, ut hoc demus, quid faciet sequentibus, ἀπούσης βουλῆς καὶ δήμου καὶ φυλετῶν καὶ δημοτῶν, absente senatu et populo et popularibus et tribulibus? Haec enim sensu cassa sunt et nulla ratione defendi possunt. Dicam quid mihi videatur. Lector aliquis haec in margine scripsit, ut interpretaretur proximum, ὅταν δέ τις ταῦτα ἀφέλῃ: Aeschinem enim pronomine ταῦτα coronas populi ac senatus, popularium ac tribulium designare videbat, sed parum accurate, quum deberet scribere: exceptis coronis senatus et populi etc., ipsum senatum et populum etc. substituit et verbo (ἀπούσης) usus est, quod hoc sensu non usurpatur et Aeschini hic adhibere in mentem numquam venisset. Librarii postea annotationem e margine in textum transtulerunt atque ita sententiam pessumdederunt. Ego et haec et infinitivum ἀνακηρύττεσθαι expungendum esse non dubito.

§ 47. Ἦν' ἡ πόλις ἡ βουλομένη τινὰ τῶν ὑμετέρων στεφανοῦν πρέσβεις πέμψασα δεηθῇ τοῦ δήμου. Graeci, quantum novi nomen πολίτης numquam ita omittunt, ut οἱ ὑμέτεροι et οἱ ἡμέτεροι ponatur pro cives vestri et nostri. Quod igitur hoc loco legimus, τινὰ τῶν ὑμετέρων στεφανοῦν, natum ex incuria librariorum, quos saepe unum plurave vocabula omittere nemo ignorat. Orator, ni fallor, scripserat: Ἦν' ἡ πόλις ἡ βουλομένη τῶν πολιτῶν τινὰ τῶν ὑμετέρων στεφανοῦν.

§ 56. Ἦν' οὖν μήθ' οὗτος ἰσχυρίζεται, ὑμεῖς τε προειδῆτε ἐγὼ τε ἀποκρίνωμαι, ἐναντίον σοι τῶν δικαστῶν, Δημόσθενες, — ἀποκρίνωμαι. In his ridicule interpolata sunt verba ἐγὼ τε ἀποκρίνωμαι: quid enim hoc est, respondeo tibi, Demosthenes, ut respondeam? Causa, quae adduxit Aeschinem ut Demostheni responderet, declaratur iis, quae praecedunt:

ne iste e silentio meo argumentum contra me ducere possit, utque vos moniti sciatis quid facturum sim, respondeo etc.

§ 57. *Κὰν οἱ τε θεοὶ θέλωσι καὶ οἱ δικασταὶ ἐξ Ἰσού ἡμῶν ἀκούσωσι καὶ γὰρ δύναμαι ἀπομνημονεύσαι κτέ.* Palam est aoristum ἀκούσωσι, quum hoc verbum eadem conditione et loco positum sit atque θέλωσι et δύναμαι ferri nullo modo posse. Omnino corrigendum ἀκούωσι.

§ 58. *Εἴ τινες ὑμᾶς εἶσαν περιμεῖναι τὰς πρεσβείας, ὥς ἢτε ἐκπεπομφότες κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα, παρακαλοῦντες ἐπὶ Φίλιππον μετασχεῖν Ἑλληνικοῦ συνεδρίου, κτέ.* Suspecta mihi sunt verba μετασχεῖν Ἑλληνικοῦ συνεδρίου, quoniam et abundant (conf. § 64 et 68.) et cum verbis παρακαλοῦντες ἐπὶ Φίλιππον apte coniungi non possunt. Aliud enim est παρακαλεῖν τὴν Ἑλλάδα ἐπὶ Φίλιππον, aliud παρακαλεῖν τὴν Ἑλλάδα μετασχεῖν Ἑλληνικοῦ συνεδρίου. Illud est Graeciam hortari ut coniuncta bellum suscipiat contra Philippum; hoc concilium Graeciae convocare, quod de communi rerum statu deliberet. Haec tam diversa consociari non posse manifestum est. Locus interpolatus est ab aliquo, qui propter verba τὴν εἰρήνην ποιήσασθαι μετὰ κοινοῦ συνεδρίου τῶν Ἑλλήνων, Athenienses disertis verbis concilium Graeciae convocasse putabat.

§ 60. *ἀλλ' ἐὰν ἐμοῦ διὰ βραχέων ἀκούσητε ὑπομιμνήσκοντος τοῦς καιροὺς — ἐὰν αὐτὸν ὁ τῆς ἀληθείας λογισμὸς ἐγκαταλαμβάνῃ τὸν Δημοσθένην πλείω μὲν γεγραφότα ψηφίσματα Φιλοκράτους — ἐὰν ταῦθ' ὑμῖν ἐπιδείξω, δεήσομαι ὑμῶν μετρίαν δέξιν.* Quam in prima huius sententiae parte (ἀλλ' ἐὰν ἐμοῦ κτέ.) legimus particulam ἐὰν, errore nata est: sententia enim postulat ut in eius locum substituamus *ὅταν*. His verbis enim orator non, ut mox, ipse sibi conditionem ponit, quam si expleverit, a iudicibus aliquid petiturus sit, sed quid prius fieri oporteat, demonstrat. Itaque hic de tempore agitur et omnino requiritur particula *ὅταν*. Aliud vitium est in ἐγκαταλαμβάνῃ; praesens enim hic nihilo magis ferri potest quam in ἀκούσωσι et ἐπιδείξω; quapropter scribendum ἐγκαταλάβῃ.

§ 62. μετὰ ταῦτα ἐπῆει ὁ χρόνος, Θεμιστοκλῆς ἄρχων. Non opus est ut multis ostendam hic ineptissime interpolata esse verba, ἐπῆει ὁ χρόνος. Qui non primo aspectu haec insiticia esse videt, nae illi frustra argumentis rem persuadere conaberis.

§ 64. ἐπράττετο — πρὸς Φιλοκράτην καὶ Δημοσθένην — ὅπως μὴ περιμείνητε τοὺς πρέσβεις, οὓς ἤτε ἐκπεπομφότες παρακαλοῦντες ἐπὶ Φίλιππον. Aeschines hoc loco non scripsit aoristum coniunctivi περιμείνητε sed futurum περιμενεῖτε, ut mox ὅπως — ψηφιεῖσθε εἰ ὅπως Κερσοβλέπτης — μὴ ἔσται ἔνορκος. Nec obscurum est quare orator futuro uti debuerit. Nimirum legati Philippi non ipsi operam dabant, ne Athenienses legatos exspectarent neve Cersobleptes foedere comprehenderetur (ita enim recte coniunctivum adhiheret Aeschines, ἐπράττον ὅπως μὴ περιμείνητε et ὅπως K. μὴ γένηται ἔνορκος); sed cum Demosthene et Philocrate agebant ut hi rem susciperent et praestarent Athenienses non exspectaturos legatos, etc. Praeter levem hanc corruptelam alio praeterea vitio laborat locus; exciderunt enim verba τοὺς Ἕλληνας post παρακαλοῦντες, quae ad locum recte intelligendum plane necessaria sunt et hic nihilo magis omitti potuerunt quam infra in § 68. ubi legimus: οἱ δὲ ὑμέτεροι (πρέσβεις) ἀπεδήμουν παρακαλοῦντες τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ Φίλιππον.

§ 71. ἐνταῦθα δὴ προκαταλαμβάνων Δημοσθένης τὸ βῆμα, οὐδενὶ τῶν ἄλλων παραλιπὼν λόγον, οὐδὲν ὄφελος ἔφη — εἶναι. In his corrigendum προκαταλαβάν et παραλείπων: suggestum enim ante occupavit Demosthenes, quam populus convenit; deinde diem dicendo exemit.

§ 74. λαμβάνει γὰρ ὁ μὲν Φιλοκράτης ἐν ψηφίσματι μετὰ τῶν ἄλλων γραμμάτων παρεγγράψας, ὁ δ' ἐπιψηφίσας, Δημοσθένης, ἐν ᾧ γέγραπται, ἀποδοῦναι δὲ κτέ. Post ὁ μὲν et ὁ δὲ Philocratis et Demosthenis nomina addi opus non erat; nulla enim de personis dubitatio existere potest. Ego insiticia esse puto; nam Demosthenis nomen, male post ἐπιψηφίσας interpositum, a lectore in margine adscripta indeque a libra-

riis in textum translata esse arguit. Etiam verba ἐν ᾧ γέγραπται expungenda sunt, quae quid sibi velint et quo consilio ab interpolatore inserta sint, expiscari non potui.

§ 75. (τὰ δημόσια γράμματα) ἐπέδωκε τῷ δήμῳ — συνιδεῖν τοὺς πάλαι μὲν πονηροὺς κτέ. Legendum ἔδωκε, nam ἐπιδιδόναι apud Atticos est largiri, ut ἐπιδιδόναι τριήρη, μεγάλας ἐπιδόσεις ἐπιδιδόναι et similia.

§ 81. τοιαύτης δὲ ἐμπιπτούσης ταραχῆς μετὰ τῶν συμφύτων νοσημάτων αὐτῷ ἤδη τὰ μετὰ ταῦτα ἐβουλευέτο, μετὰ δειλίας καὶ τῆς πρὸς Φιλοκράτην ὑπὲρ τῆς δωροδοκίας ζηλοτυπίας κτέ. Verba μετὰ δειλίας — ζηλοτυπίας interpolata sunt ab aliquo, qui ita sibi τὰ σύμφυτα νοσήματα, quae essent, interpretari videbatur. At oratoris mentem non cepit, cui τὰ σύμφυτα νοσήματα hoc loco non sunt δειλία et ζηλοτυπία, sed animus perfidus ac varius et si ipsi profuturum sit amicos prodere paratus. Hoc palam fit e sequentibus, ubi Aeschines, «Demosthenes, inquit, ἡγήσατο, εἰ τῶν συμπεσβευόντων κατηγορὸς ἀναφανείη — προδότης ὢν τῶν φίλων καὶ πονηρὸς πιστὸς τῷ δήμῳ φανήσεσθαι. Praeterea interpolator non vidit esse quidem τὴν ζηλοτυπίαν ipsam σύμφυτον νόσημα, non vero τὴν ὑπὲρ τῆς δωροδοκίας πρὸς Φιλοκράτην ζηλοτυπίαν. Haec igitur interpolatio sine dubitatione delenda est ut et particula δέ in τοιαύτης δὲ ἐμπιπτούσης ταραχῆς, quibus verbis nihil novi superioribus additur, sed quae praecedunt omnia comprehenduntur.

§ 90. ἐγκαταλιπὼν δὲ κακείνους καὶ πλείους τραπόμενος τροπὰς τοῦ Εὐρίπου παρ' ὃν ᾧκει, εἰς μέσον πίπτει τῆς τε Θηβαίων ἔχθρας καὶ Φιλίππου. ἀπορῶν δὲ ὃ τι χρήσαιο αὐτῷ καὶ παραγγελλομένης ἐπ' αὐτὸν ἤδη στρατείας κτέ. Verba εἰς μέσον — Φιλίππου sensu vacua sunt et ab interpolatore Graece loqui nescio in textum illata esse videntur. Εἰς μέσον ἐμπίπτειν τι significat in mediam rem aliquam incidere, i. e. primis exordiis non adesse sed intervenire, quum maxime res ab aliis agitur; itaque interpolator si scripsisset εἰς μέσην ἐμπίπτει τὴν Θηβαίων ἔχθραν καὶ Φιλίππου, dixisset Calliam in

medium bellum incidisse, quod inter Thebanos et Philippum gereretur, ut ei vel illorum vel huius partes sequi necesse esset. At haec hominis mens non fuit; haud enim ignorabat Philippum et Thebanos illo tempore arcta amicitia coniunctos fuisse et una Calliam bello petiisse. conf. § 91. Itaque nihil videtur voluisse quam «hostis Thebanorum simul et Philippi factus est;» at, quae scripsit, neque hanc explicationem admittunt, neque aliam et quantocius deleri debent. In sequentibus particula *δέ* expungenda et haec verba cum superioribus in unam sententiam colliganda sunt, ut haec deinceps totius loci forma sit: *ἐγκαταλιπὼν δὲ καὶ κείνους καὶ πλείους τραπόμενος τροπὰς τοῦ Εὐρίπου παρ' ὃν ᾧκει, ἀπορῶν δ' τι χρήσαιτο αὐτῷ καὶ παραγγελλομένης ἐπ' αὐτὸν ἤδη στρατείας, μίαν ἐλπίδα λοιπὴν κατεῖδε σωτηρίας κτῆ.*

§ 91. δεύτερον δ' ἦκον οἱ μισθοὶ τῷ γράψαντι τὴν συμμαχίαν, ὑπὲρ τοῦ μὴ συνεδρεύειν Ἀθήνησι Χαλκιδέας. Callias non permisit legatis ut corrumpere, quem utilissime corrumpi posse existimarent, sed iis mandavit ut cum Demosthene agerent eiusque amicis. Itaque ineptissime inferuntur verba τῷ γράψοντι τὴν συμμαχίαν (nam γράψαντι aoristo tempore ne interpolatorem quidem scripsisse puto); haec enim tolerari possint, si persona incerta relinqueretur, hic vero, ubi mercedem Demostheni destinata esse constat, nullo modo.

§ 93. τὰς δὲ συνεδρίας καὶ τὰς συντάξεις — ἄρδην ἀπέδοτο. Coniunge τὴν δὲ συνεδρίαν, complures enim sunt sociorum συντάξεις, sed συνεδρία una.

Ibidem. τὰς συντάξεις, ἐξ ὧν ἰσχύσειν ὁ πόλεμος ἤμελλεν, ἄρδην ἀπέδοτο, καλλίστοις δνόμασι αἰσχίστας πράξεις γράφων καὶ τῷ λόγῳ προσβιβάζων ὑμᾶς, ὥς δεῖ τὴν πόλιν τὰς μὲν βοηθείας πρότερον ποιεῖσθαι τοῖς αἰεὶ δεομένοις τῶν Ἑλλήνων, τὰς δὲ συμμαχίας ὑστέρας μετὰ τὰς βοηθείας. Nihil minus huic loco convenit, quam oratio qua Demosthenes populum adduxisse dicitur ut psephisma suum de Chalcidensibus probaret «oportere civitatem auxilia prius mittere quibuscunque opus sit Graecorum, belli societates postea inire post bene-

ficia." Orator enim non modo non suadebat civibus ut prius auxilia mitterent Chalcidensibus quam belli societatem cum iis fecissent, sed ipse adeo auctor erat foederis, quod de societate et auxiliis factum est; § 92. *ἔγραψεν ἐν τῇ συμμαχίᾳ βοηθεῖν ἡμᾶς Χαλκιδεῦσι et Χαλκιδέας βοηθεῖν εἰάν τις ἦ ἐκ Ἀθηναίων.* Praeterea non hac de re agitur, sed de tributis, quae Demosthenes pecunia corruptus Chalcidensibus remisit, ut verba, quae citentur eius, eo pertinere et summam populo erga socios liberalitatem commendare necesse sit. Ego locum, ut hodie vulgatur, partim interpolatum, partim corruptum esse suspicor; Aeschinem enim scripsisse puto: *ὥς δὲ τὴν πόλιν τὰς βοηθείας προῖκα ποιεῖσθαι τοῖς αἰ δεομένοις τῶν Ἑλλήνων:* in his *προῖκα* quum litterae κα vetustate evanidae essent, a librario lectum *πρὸς* et habitum pro compendio adverbii *πρότερον*. Sed quoniam *πρότερον* difficile est ad explicandum, nisi opponatur aliquid quod *ὑστερον* fiat, falsa haec lectio peperit interpolationem, qua hodie locus depravatur: fuit enim qui verba *τὰς δὲ συμμαχίας ὑστέρας μετὰ τὰς βοηθείας* inferciret, ut haberemus, quod responderet verbis *τὰς βοηθείας πρότερον ποιεῖσθαι*, quae praecederent: eidem homini particulam *μὲν* deberi in *τὰς μὲν βοηθείας* palam est.

Ibid. *λάβε μοι τὴν Καλλίου γραφὴν καὶ τὴν συμμαχίαν καὶ ἀνάγνωθι τὸ ψήφισμα.* In his insiticia sunt verba *τὴν Καλλίου γραφὴν καὶ τὴν συμμαχίαν*. Sciolus, qui haec infersit, non vidit *τὴν Καλλίου γραφὴν* significare *accusationem Calliae*, *τὴν συμμαχίαν* autem, quae a *psephismate de belli societate scripto* diversa non sit, frustra commemorari.

§ 94. *οὕτω τοίνυν τοῦτ' ἐστὶ δεινὸν, εἰ καιροὶ πέπρανται τηλικούτοι καὶ συνεδρία καὶ συντάξεις.* Hoc loco *καιροί* intelligendum de conditionibus, quas Athenienses ob temporum necessitatem facile a Callia et Chalcidensibus impetrare potuissent, sed Demosthenis culpa non postularunt, i. e. *ἡ συνεδρία et αἱ συντάξεις*. Haec nomina igitur, quae iam voce *καιροί* continentur, ab ipso oratore hic adscripta non sunt, sed interpolator ea e superiori § huc intulit, et unum quidem *συν-*

ἐδρῖαι vitiose plurali numero, ut supra quoque scriptum esse vidimus.

§ 103. πέμπουσι πρὸς αὐτὸν Γνωσίδημον — δεησόμενον αὐτοῦ τὸ μὲν τάλαντον ἀφεῖναι τῇ πόλει, ἐπαγγελοῦμενον δ' αὐτῷ χαλκῇν εἰκόνα σταθῆσθαι ἐν Ὠρεῷ. Gnosidemus pollicebatur quidem statuam Demostheni, sed ita si talentum Oritis remisisset. Hoc quidem certum est, nam res ipsa loquitur et responsum, quod Gnosidemus a Demosthene tulit, omnem dubitationem eximit. Quae quum ita sint legatum disertis verbis dixisse, Oritas Demostheni *pro beneficio* statuam posituros, credibile est; nam ut locus hodie editur, de conditione taceatur et προῖκα eos id facere voluisse putes. Itaque corrogo ἐπαγγελοῦμενον δ' αὐτῷ ἀντὶ τούτου χαλκῇν εἰκόνα σταθῆσθαι ἐν Ὠρεῷ.

§ 104. ὁ δ' ἀπεκρίνατο τῷ Γνωσίδῃμῳ ὅτι ἐλαχίστου χαλκοῦ οὐδὲν δέοιτο, τὸ δὲ τάλαντον διὰ τοῦ Καλλίου εἰσπράττειν. Male Bekkerus repudiavit lectionem codicum ekl., in quibus est εἰσέπραττεν. Si haec ad responsum Demosthenis pertinerent, orator scripsisset vel εἰσπράξοι vel εἰσπράξειν, neutiquam praesenti tempore εἰσπράττειν. Sed Demosthenes nihil dixit praeterquam ὅτι ἐλαχίστου χαλκοῦ οὐδὲν δέοιτο: quae sequuntur verba, Aeschinis sunt.

Ibid. ἀναγκαζόμενοι δὲ οἱ Ὠρεῖται καὶ οὐκ εὐποροῦντες ὑπέβησαν αὐτῷ τοῦ ταλάντου τὰς δημοσίας προσόδους καὶ τόκον ἤνεγκαν Δημοσθένει τοῦ δωροδοκήματος δραχμὴν τοῦ μηνὸς τῆς μῆσος, ἕως τὸ κεφάλαιον ἀπέδοσαν. In his alterum utrum vel αὐτῷ τοῦ ταλάντου vel Δημοσθένει τοῦ δωροδοκήματος, quibus verbis idem vir et eadem pecuniae summa significatur, insititium esse palam est. Ego in eam magis sententiam inclino ut verba Δημοσθένει τοῦ δωροδοκήματος pro spuriis habeam; lector aliquis haec in margine adscripsit, ut vocabula αὐτῷ τοῦ ταλάντου interpretaretur, indeque a librario in textum translata sunt.

§ 114. ὅθεν ἔτι μᾶλλον συμβέβηκεν αὐτῷ, ὅτου ἂν προσάψη-

ται ἀνδρὸς ἢ ἰδιώτου ἢ δυνάστου ἢ πόλεως δημοκρατουμένης, τούτων ἐκάστους ἀνιάτοις κακοῖς περιβάλλειν. Interpolator in his ridicule distinguit inter virum privatum et tyrannum et nomini πόλεως addit δημοκρατουμένης, quasi civitati ὀλιγαρχουμένη vel ἀριστοκρατουμένη nullum ab eodem viro periculum instet, sed illis tantum, in quibus imperium penes populum sit. Aeschines scripserat: ὅτου ἂν προσάψηται ἀνδρὸς ἰδιώτου ἢ πόλεως. Conferri debet § 158, ubi de eadem re iisdem paene verbis utitur: οὔτε γὰρ πόλις οὔτ' ἀνὴρ ἰδιώτης οὔδεις πώποτε καλῶς ἀπήλλαξε Δημοσθένει συμβούλῳ χρησάμενος.

§ 117. ἀρχομένου δέ μου λέγειν καὶ προθυμότερόν πως εἰς ἐκκλησίαν εἰς τὸ συνέδριον, τῶν ἄλλων πυλαγόρων μεθεστηκότων, ἀναβοήσας τις τῶν Ἀμφισσέων — ἔφη κτέ. Quod hic legimus, pythagoras, quum Aeschines intrasset, de conventu recessisse, nihil eiusmodi vel reapse factum vel ab oratore scriptum est. Eos enim, qui convenissent, ut de re communi deliberarent et pro sua quisque patria dicerent, quum maxime unus ex eorum numero verba ad eos facere coepisset, curiam reliquisse, quis credat? Apertum est verbum μεθεστηκότων gravi vulnere laborare. In codice archetypo, unde libri, qui hodie supersunt, originem ducunt, legebatur ΘΕΣΤΗΚΟΤΩΝ, quod quum nihili esse librarii viderent, alii ex eo fecerunt καθεστηκότων (codd. hlgm.), alii μεθεστηκότων. Neutri recte: Aeschines enim scripserat ΚΕΚΙΡΗΚΟΤΩΝ, quod, ut vides, et huic loco unice convenit et facillime in illud abire potuit. Quod si quis gravetur perfecto σεσιγηκότων et praesens σιγῶντων hic requiri putet, is conferat § 218, ubi Aeschines his verbis in Demosthenem invehitur: σὺ δ', οἶμαι, λαβὼν μὲν σεσίγηκας, ἀναλῶσας δὲ κέκραγας: hic enim perfectum σεσίγηκας nihil discrepare a praesenti σιγᾶς e sequenti κέκραγας manifestum est, quod praesentis vim habere apud omnes constat. Nec praetermittendum Demosthenem, qui in Orat. de Cor. § 82. Aeschinis hunc locum in rem suam adhibet, non perfectis uti, ut illum, sed praesentia in illorum locum substituere et scribere: ὃ βλασφημῶν περὶ ἐμοῦ καὶ λέγων ὡς σιωπῶ μὲν λαβὼν, βοῶ δ' ἀναλῶσας, unde tuto conicias hunc

quoque inter perfectum *σεσίγηκα* et praesens *σιωπῶ* nullum significationis discrimen vidisse. Athenienses etiam perfectum *σεσιώπηκα* praesentis loco usurpasse videntur; apud Aristophanem certe in *Vespis* vs. 944. *ἀνάβαιν', ἀπολογοῦ, τί σεσιώπηκας; λέγε*, nullo sententiae discrimine pro *τί σεσιώπηκας* scribere poteris *τί σιώπῃς*;

§ 118. *ἐπῆλθε δ' οὖν μοι ἐπὶ τὴν γνώμην μνησθῆναι κτέ.* Athenienses dicunt quidem *εἰσέρχεται μοι εἰς τὴν γνώμην*, ut *Lysias* loquitur, de caede *Erat*. § 17. *ταῦτά μου πάντα εἰς τὴν γνώμην εἰσῆει*, sed verbo *ἐπέρχεται* et praepositione *ἐπὶ* hoc modo uti non solent. Nam quod apud *Platonem* legitur de *Leg.* VII. 823. E. *κλωπείας δὲ μὴδ' εἰς τὸν ἔσχατον ἐπέλθοι νοῦν ἄψασθαι* procul dubio vitiosum est et mutari debet in *εἰς-ἐλθοι*: apparet enim verbum *ἐπέρχεται* cum praepositione *εἰς* coniungi non potuisse. Error apud *Platonem* inde natus quod *ἐπέρχεσθαι* hoc loco paullo ante occurrit; apud *Aeschinem* vero *ἐπὶ τὴν γνώμην*, quod interpolatoris additamentum est, expungendum et pro *ἐπῆλθε* scribendum *ἐπήει*, quod in quatuor optimis libris ehkl. legitur; idem enim hic tempus requiritur, quod in tribus verbis, quae sequuntur, *ἐδείκνυνον*, *ἐκέλευον*, *διωρίζομην*.

§ 119. *ἴστε τούτους αὐτοὶ (καὶ οὐδὲν ἐτέρων δεῖσθε μαρτύρων) τέλη πεπραχότας καὶ χρήματα λαμβάνοντας ἐκ τοῦ ἱεροῦ λιμένος.* *Aeschines* hoc loco uti non potuit perfecto tempore verbi *πράττειν* (*τέλη πεπραχότας*), nihilo magis quam statim post utitur perfecto tempore verbi *λαμβάνειν* (*χρήματα λαμβάνοντας*): nisi quis *Amphissenses*, quo tempore haec loquebatur *Aeschines*, a vectigalibus exigendis iam destitisse putat. Non tamen corrigendum *πράττοντας*, quod longius a codicum scriptura recedit, quum praesertim alia facilior emendatio detur. Nam scribendum *τέλη πεπραχότας*, »ipsi nostis hos vectigalia fruenda locasse,» quod quum semel quotannis fieri soleat, in oculos incurrit, quare hic perfecto tempore utatur orator, quum in altero verbo praesens adhibeat.

§ 121. *σκοπεῖτε δὴ — τίνα τόλμαν κτησάμενοι τὰς ἰκεσίας*

ποιήσεσθε. Male Bekkerus vitiosam plerorumque librorum lectionem *ικεσίας* recepit, quum *ικετείας*, quod multis veterum locis et grammaticorum testimoniis et ex analogia commendatur, in quatuor optimis codd. ehkl. hodieque scriptum exstet.

Ibid. Οὐ γὰρ δι' αἰνιγμάτων, ἀλλ' ἐναργῶς γέγραπται ἐν τῇ ἀρχῇ κατὰ τε τῶν ἀσεβησάντων, ἃ χρὴ παθεῖν αὐτοὺς, καὶ κατὰ τῶν ἐπιτρεψάντων, καὶ τελευταῖον ἐν τῇ ἀρχῇ γέγραπται, μὴδ' ὁσίως, Φησί, θύσαιεν οἱ μὴ τιμωροῦντες τῷ Ἀπόλλωνι, κτέ. Palam est oratorem hoc loco verba ἐν τῇ ἀρχῇ γέγραπται semel tantum scripsisse, post ἀλλ' ἐναργῶς; quod in libris iterum leguntur post καὶ τελευταῖον, interpolatori debetur, qui quum non videret καὶ τελευταῖον cum verbo Φησί iungendum esse (καὶ τελευταῖον, Φησί, μὴδ' ὁσίως κτέ.), hic verbum desiderari et e superioribus repetendum existimavit.

§ 122. ἤδη δὲ πόρρω τῆς ἡμέρας οὕσης προσελθὼν δ κῆρυξ ἀνείπε. In his recte Marklandus corrigit *προελθὼν*, nam verbum requiritur, quod significet *in publicum procedere*, conf. § 153. νομίσανθ' ὁρᾶν προϊόντα τὸν κήρυκα. Alterum vitium superest in participio οὕσης; orator enim si verbo finito usus esset, non dixisset: ἤδη δὲ ἡ ἡμέρα ἦν πόρρω, sed ἤδη δὲ πόρρω τῆς ἡμέρας ἦν; itaque hic scribendum: ἤδη δὲ πόρρω τῆς ἡμέρας ὄντος.

§ 126. τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ διεπράξατο ἐπιψηφισθῆναι — ἤδη ἐπαναστάσεως τῆς ἐκκλησίας, ἀπεληλυθότος ἐμοῦ — καὶ τῶν πολλῶν διαφειμένων. Quo tempore Demosthenes populum in suffragia misit, concio nondum tota assurrexerat nec dimissa erat, quo casu suffragia ferre non potuisset; sed in eo erat, ut dimitteretur. Itaque non repudianda lectio codicum ehkl., in quibus pro ἐπαναστάσεως legitur ἐπ' ἀναστάσει, sed addendum οὕσης, quod librariorum incuria omissum: ἤδη δὲ ἐπ' ἀναστάσει τῆς ἐκκλησίας οὕσης. Conf. Xenoph. Comm. I. 5. 2. ἐπὶ τελευτῇ τοῦ βίου γενόμενοι.

§ 127. Καὶ πάλιν ἐν τῷ αὐτῷ ψηφίσματι πολὺ καὶ σαφέστερον καὶ πικρότερον σύγγραμμα γράφει. Πρόσταγμα, quod

in quatuor optimis libris ehkl. legitur, huic loco multo aptius est, quam σύγγραμμα, quod Bekkero melius visum. Hac enim psephismatis parte πρόσταγμα continetur; quod nomen de psephismatis usurpari Aeschines docet in § 155, ubi legimus: καὶ γὰρ ἐὰν αὐτὰ διεξίῃ τὰ ἐκ τοῦ ψηφίσματος πρόσ-τάγματα.

§ 130. οὐχ ἱκανὸν ἦν τὸ τοῖς μυστηρίοις Φανὲν σημεῖον φυλάξασθαι, ἢ τῶν μυστῶν τελευτή; Ridicule ab adiectivo ἱκανὸν suspenditur infinitivus φυλάξασθαι, quasi malum omen ipsum possit cavere, quum tantum alios moneat ut caveant. Infinitivus interpolatus ab aliquo, qui verbum, quod supra optime cum προσημαίνειν coniungitur, hic pulchre iterari putavit.

§ 159. ὑμεῖς δὲ κατὰ μὲν τοὺς πρώτους χρόνους οὐδ' ἐπὶ τὰ ψηφίσματα εἶάτε τὸ Δημοσθένους ἐπιγράφειν ὄνομα. In his verba κατὰ — χρόνους, quae paullo ante iam habuimus, parum eleganter secunda vice ponuntur; oratorem addidisse non credo; supra enim de iisdem temporibus agitur neque ulla causa excogitari potest, quae ut hoc loco iteraret, eum adducere debuerit.

§ 172. Οὐκοῦν ἀπὸ μὲν τοῦ πάππου τοῦ πρὸς μητρὸς πολέμιος ἂν εἴη τῷ δήμῳ (θάνατον γὰρ αὐτοῦ τῶν προγόνων κατέγνωτε). Avus Demosthenis maternus ipse capitis damnatus est, non proavi eius. Itaque, quod hic post αὐτοῦ subiicitur τῶν προγόνων, insiticiū est et deleri debet.

§ 182. ἐπιδειξάτω τοίνυν Δημοσθένης ἐν τῷ αὐτοῦ λόγῳ, εἴ που γέγραπται τινὰ τούτων τῶν ἀνδρῶν στεφανῶσαι. ἀχάριστος ἄρ' ἦν ὁ δήμος; οὐκ, ἀλλὰ μεγάλῳφρων, κακείνοι γε οἱ μὴ τετιμημένοι τῆς πόλεως ἄξιοι. Miltiades et Themistocles eorumque aequales honoribus a populo afficiebantur sed non donabantur coronis. Vere igitur eos dicere possis τοὺς μὴ ἐστεφανωμένους, minime autem τοὺς μὴ τετιμημένους, quos orator ipse dicat τιμᾶσθαι ἐν τῇ μνήμῃ τῶν εὖ πεπονθότων, et etiam dona a populo accepisse constet. Ineptum hoc interpolatoris additamentum est et quantocius deleri debet.

§ 187. ἐν τοίνυν τῷ μητρώῳ παρὰ τὸ βουλευτήριον, ἦν ἔδοτε δαρεᾶν τοῖς ἀπὸ Φυλῆς Φεύγοντα τὸν δῆμον καταγαγοῦσιν, ἔστιν ἰδεῖν. Risum movisset Atheniensibus Aeschines, si eos admonuisset loci, ubi fanum matris Deorum Athenis situm esset. Est haec annotatio docti interpretis, quae in margine scripta inde a librariis in textum translata est.

Ibid. ὅσοι αὐτῶν ἐπὶ Φυλῆς ἐπολιορκήθησαν, ὅτε Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ τριάκοντα προσέβαλλον τοῖς καταλαβοῦσι Φυλὴν. Verba, quae post προσέβαλλον leguntur, τοῖς καταλαβοῦσι Φυλὴν, ab oratore scripta non sunt. Inepte haec adduntur, quum e verbis, ὅσοι αὐτῶν ἐπὶ Φυλῆς ἐπολιορκήθησαν, eos, qui Phylon occupassent, intelligi manifestum sit.

195. Ἀρχῖνος γὰρ ὁ ἐκ Κόιλης ἐγράψατο παρανόμων Θρασύβουλον τὸν Στεριέα γράψαντά τι παρὰ τοὺς νόμους. In his ridicule, quum praecedat ἐγράψατο παρανόμων, subiicitur γράψαντά τι παρὰ τοὺς νόμους. Interpolator haec mutuatus est ex iis quae infra in hac § leguntur: ἡγοῦντο γὰρ, ὥςπερ τότε αὐτοὺς Φεύγοντας ἀπὸ Φυλῆς Θρασύβουλος κατήγαγεν, οὕτω νῦν μένοντας ἐξελαύνειν γράφοντά τι παρὰ τοὺς νόμους.

§ 196. ἐν τοιαύτῃ πολιτείᾳ, ἣν οἱ θεοὶ καὶ οἱ νόμοι σάζουσι, τολμᾷ βοηθεῖν τοῖς παράνομα γράφουσι. Absurde hic dii et leges coniunctim nominantur, ut communes democratiae sospitatores. Legendum οἱ θεσμοί.

§ 201. οὐ γὰρ τῶν Φευγόντων τὰς οὐ δικαίας ἀπολογίας εἰσεληλύθατε ἀκροασόμενοι, ἀλλὰ τῶν ἐθελόντων δικαίως ἀπολογεῖσθαι. Hic locus inepti correctoris stupore corruptus est, qui quum arbitraretur accusativum τὰς — ἀπολογίας pendere ab ἀκροασόμενοι, adverbium οὐ ante δικαίας infersit, ut sententia esset: οὐκ εἰσεληλύθατε ἀκροασόμενοι τὰς οὐ δικαίας ἀπολογίας τῶν Φευγόντων. At accusativus pertinet ad participium Φευγόντων et οἱ Φευγόντες τὰς δικαίας ἀπολογίας atque οἱ ἐθελόντες δικαίως ἀπολογεῖσθαι inter se opponuntur. Itaque particulam οὐ expungendam esse vides.

§ 205. οὕτω δὴ καὶ τὸν Δημοσθένην ἀξιῶσατε ἀπολογεῖσθαι πρὸς τὸν τῶν ὑπευθύνων νόμον πρῶτον καὶ τὸν περὶ τῶν κηρυγμάτων δεύτερον, τρίτον δὲ τὸ μέγιστον λέγω, ὥς οὐδὲ ἄξιός ἐστι τῆς δωρεᾶς. Postrema huius sententiae pars graviter laborat. Aeschinem enim quum iudicibus exposuisset, quod accusationis caput Demosthenem primo loco refellere oporteat, quod secundo, postremo qua de re eum tertio loco agere fas sit, dixisse palam est. Itaque quod hodie vulgatur, τρίτον δὲ τὸ μέγιστον λέγω, ὥς οὐδὲ ἄξιός ἐστι τῆς δωρεᾶς, ferri nequit; nam quid Aeschines ipse tertio loco dicat, nihil ad nos; de Demosthene eiusque apologia agitur. Corrigo: τρίτον δὲ τὸ μέγιστον λεγέτω, ὥς οὐδὲ ἀνάξιός ἐστι τῆς δωρεᾶς. Imperativus λεγέτω, qui hic ponitur pro ἀξιῶσατε αὐτὸν λέγειν, librariorum negligentia abiit in praesens indicativi λέγω; quo facto, ut speciem aliquam sanitatis haberet locus, corrector ex negativo ἀνάξιος fecit ἄξιος, quod in plerisque codicibus invenitur, quatuor tamen libri ehkl. hic ut multis aliis locis veram scripturam servarunt et habent ἀνάξιος.

§ 208. τῷ πολλάκις μὲν ἐπιγοῦντι ἀεὶ δὲ πρὸς τοὺς αὐτοὺς μεθ' ὅρκων ἀξιοῦντι πιστεύεσθαι, δυοῖν θάτερον ὑπάρξαι δεῖ — ἢ τοὺς θεοὺς καινοὺς ἢ τοὺς ἀκροατὰς μὴ τοὺς αὐτούς. In his sententia, nisi deletis verbis πρὸς τοὺς αὐτούς, stare nequit. Virum enim, qui ἀεὶ πρὸς τοὺς αὐτούς fidem haberi iuriurando suo postulet, auditores semper eosdem habere necesse est. Huic igitur conditio, quam orator periuro ponit, ut auditores habeat μὴ τοὺς αὐτούς, numquam suppetit et absurde ponitur. Contra illis verbis expunctis, nihil est quod nos offendat et Aeschines recte ab eo ut auditores saepe mutet, exigere potest.

§ 209. ποῖ καταφύγω, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; περιγράψατέ με ἐκ τῆς πολιτείας· οὐκ ἔστιν ὅποι ἀναπτήσομαι. Tribus hic locus vitiis laborat; primum est in verbo περιγράψατε, cuius Aeschines hunc modum profecto adhibere non potuit: ita enim Demosthenem inducit cives suos iubentem ut e republica se circumscribant. Corrigo περιγράψετε: Demosthenes enim futurum dicit ut expellatur, si condemnetur. Alte-

rum vitium est in voce πολιτείας. Nihil erat quod laboraret Demosthenes, si nullum periculum ipsi instabat, sed tantum futurum erat, ut a republica administranda (ἐκ τῆς πολιτείας) excluderetur. Aeschines non videtur scripsisse πολιτείας sed πόλεως. Tertium denique vitium nimiae religioni debetur, qua codicum auctoritatem secutus est Bekkerus. Editi enim ante eum habent οὐκ ἔστιν ὅπῃ ἀναπτήσομαι, sed Bekkerus librorum scripturam ὅποι praetulit. At Demosthenes non negat, locum sibi dari, quo avolare possit, sed si e patria pellar, inquit, et locus mihi in terra non sit, in aërem evolare nullo modo potero.

§ 214. ὁ μὲν γὰρ Κτησιφῶν οὐ τὸ καθ' ἑαυτὸν φησι φοβεῖσθαι — ἀλλὰ τὴν τοῦ Δημοσθένους ἐν τῇ πολιτείᾳ δωροδοκίαν φησὶ φοβεῖσθαι καὶ τὴν ἐμπληξίαν καὶ δειλίαν. In his alterum φησὶ φοβεῖσθαι insititium est: adscripsit aliquis, qui accusativi τὴν δωροδοκίαν κτέ. rationem dare volebat.

§ 225. τίς ἂν εἴη τοιοῦτος ἰατρὸς ὅστις τῷ νοσοῦντι μεταξὺ μὲν ἀσθενοῦντι μὴδὲν συμβουλεύει, τελευτήσαντος δὲ αὐτοῦ — διεξίει κτέ. Pronomen αὐτοῦ, quod abundat et in quatuor optimis libris ehkl. non comparet, melius omittitur.

§ 228. καὶ δὴ καὶ τὴν τῶν ἐμῶν λόγων ἐμπειρίαν καὶ τὴν φύσιν μου γεγενῆσθαι ἐπὶ βλάβῃ τῶν ἀκουόντων. Aeschines si ita locutus est non dixit de sua dicendi facultate, sed de familiaritate quam alii contraxerunt cum ipsius orationibus. Nam οὗτος ἐμπειρὸς ἐστὶ τῶν ἐμῶν λόγων significat, hic homo multum trivit orationes meas et meum dicendi genus probe novit, neque verba ἢ τῶν ἐμῶν λόγων ἐμπειρία aliam interpretationem admittunt. Legendum: τὴν ἐμὴν τῶν λόγων ἐμπειρίαν.

§ 238. ὁ γὰρ τῶν Περσῶν βασιλεὺς — κατέπεμψε τῷ δήμῳ — ἐπιστολὴν, ἐν ᾗ τὰ τε δὴ ἄλλα καὶ μάλ' ἀπαιδευτῶς διελέχθη, καὶ ἐπὶ τελευτῆς ἐνέγραψεν ἐν τῇ ἐπιστολῇ, «ἐγὼ, Φησὶν, χρυσίον οὐ δώσω, κτέ. Orator quum occoepisset a verbis ἐν ᾗ i. e. ἐπιστολῇ post ἐνέγραψεν verba ἐν τῇ ἐπιστολῇ addere non

potuit, sed est hoc inconcinnum interpolatoris inventum. Ipsum ἐνέγραψεν minus quidem offendit, sed tamen propter sequens φησὶν melius abesset et ab eodem homine illatum esse videtur.

§ 242. Καὶ γὰρ ἂν ἄτοπόν σοι συμβαίνοι, εἰ κτέ. Pronomini σοὶ hic locus non est; orator enim non de miro fortunae casu loquitur, qui Ctesiphonti acciderit, sed ostendit, quam male inter se congruant, quae Ctesiphon olim facere sustinuerit et quae nunc dicturus sit. Hoc igitur ἄτοπον συμβαίνει, non vero Ctesiphonti, sed auditoribus et iudiciibus, qui rei causam non perspiciant.

AD PHOTII LEXICON.

(Continuatur ex Mnem. VII. pag. 480).

Non uno nomine viliata est glossa Platonica, (quam Photius cum multis aliis ex veteri λέξει Πλάτωνος descripsit, de qua alio tempore diligenter dicam) v. Σέφθησαν: καὶ οἱ τραγικοί, καὶ Πλάτων Φαῖδρῳ. ἀντεσεβάσθησαν. quae sic emendanda sunt: Σεφθεῖσα: — ἀντὶ τοῦ σεβασθεῖσα. Locus Platonis est Phaedr. p. 254. B. ἰδοῦσα δὲ ἔδρυσέ τε καὶ σεφθεῖσα ἀνέπεν σεν ὑπτία. Multos errores peperit ἂν, quod pro ἀντὶ τοῦ in Grammaticorum libris scribi solet. Exemplum unum de multis est v. Πατάγημα: ἀντίλαλος καὶ πανοῦργος, quod natum ex ἂν λάλος, id est ἀντὶ τοῦ λάλος. Ioculariter confusa sunt O et Ω v. Σπαρτοπόλιον: ὡς ἡμεῖς. καὶ Μένανδρος. — σπαρτόπωλις, ὁμογραῦς. Viri docti emendarunt optime: Σπαρτοπόλιον et σπαρτοπόλιος, ὁμογραῦς. Facillimum nunc est emendare quod legitur v. Μεσάγκυλος: μεσοπόλιος. ὁμογέρων, nam sic legendum est:

Μεσάγκυλος: * * *.

Μεσαιπόλιος: ὠμογέρων.

Quemadmodum haec absurde conglutinata sunt, sic male dissecuerunt v. Μέτειμι: μετέρχομαι. et Μετελεύσομαι: ἐπελεύσομαι, quae sine mora sunt coniungenda. Μέτειμι significat, teste Photio, et μετέρχομαι et μετελεύσομαι, quamquam in ea re patriarcha vehementer fallitur: εἶμι et composita omnia apud Veteres *semper et ubique* futuri notionem servant, quod Graeculos recentiores fugit, qui Homericum ἐλεύσομαι recoxerunt et ἄπειμι, ἔξειμι cett. suo arbitrato pro ἀπέρχομαι, ἐξέρχομαι utebantur. Apud Photium, ut apud omnes, consonantes temere duplicantur, ut in Μελλόντων: ἐπιμελείσθωσαν pro μελόντων, et passim in aliis (quorum stultissimum est Λῆμμα: Φρόνημα, κέρδος, hoc enim λῆμμα est, illud λῆμα), aut contrario errore ubi geminandae essent altera omittitur, ut in noto Phocensium tyranno, qui Φαῦλος apud Photium appellatur pro Φάυλλος. Nusquam ea res plus damni attulit quam v. Μαλαν: ἀντὶ τοῦ οὐ καλὰ. Emenda Μάλλά: ἀντὶ τοῦ οὐκ ἀλλὰ, quod ex Aristophane sumtum est. Irrepsit male secunda consonans in Στερνοτύπτης: ὁ τὸ σῆθος τύπτων· καὶ σερνοτυπτόμενος. Respuit istiusmodi formam certa analogiae lex, quae σερνοτυπούμενος postulat, idque unice verum est et reponendum, quemadmodum et Στερνοτυπής. Noto errore peccatum est v. Σανδαλοθήκην οὐ σανδανοθήκην λέγουσιν. Confusa sunt ΛΙ et Ν, ut in Ναξίανθος, quod apud Photium legitur pro Ναξία λίθος, et corrigendum est: οὐ σανδαλιοθήκην λέγουσιν. Ipsius Photii error est in v. Προδοσίκομπος: ὁ τὰς ἑαυτοῦ ὑποσχέσεις προδιδούς, nam postulat certissima analogia ut προδωσίκομπος scribatur, ut δωσίδικος, et in notissimo scolio:

Αἰατὶ Λιψύδριον προδωσέταιρον.

eadem de causa λυσίμαχος, φυσίζοος αἶα et sim. primam producunt, quae in λύσις et φύσις corripitur. Violatur iterum analogia in Σινωπήσαι: τοῦτο πεποιήται παρὰ τὴν ἑταίραν Σινώπην, nempe Σινωπίζειν dicebant, ut Τηλενικίζειν, aliaque plura eiusdemmodi, in quibus scribae — ῆσαι solent pro — ἴσαι substituere. Lepidi poetae inventum est quod servavit Photius: Πολυτιμητιζόμενος: θεραπευόμενος. Nae ille nesciebat

quod diceret, unde Hesychius descripsit: Πολυτιμητίζειν: πολλοὺς τιμᾶν ἢ ὑπὸ πολλῶν τιμᾶσθαι. Dii immortales πολυτίμητοι appellabantur, ὧ πολυτίμητοι θεοί, ὧ πολυτίμηθ' Ἡράκλεις, itaque ut πατερίζειν, et ἀδελφίζειν τινά est blande patrem et fratrem vocare, et filiam vocare θυγατρίζειν dicitur, ipso Photio teste v. Θυγατρίζουσα: θυγατέρα καλοῦσα, sic πολυτιμητίζειν est appellare πολυτίμητον et tamquam Deum salutare, quod iocose facit Plato in Euthyd. 396. D. Satis recte igitur Photius θεραπευόμενος interpretatur, sed proprie est προσαγορευόμενος ὡς τις τῶν κρειττόνων. Quis agnoscat glossam Homericam in v. Ἵποδέξει: ὑποδέχη τὰ πρὸς ὑποδοχὴν ἐπιτήδεια? Emenda: Ἵποδεξιή: ὑποδοχή, τὰ πρὸς κτέ. et referendum scito ad Homeri Iliad. I. 73.

παῖσά τοι ἔσθ' ὑποδεξίη, πολέεσσι δ' ἀνάσσεις.

Risum movet annotatiuncula v. Ὅλᾳς οὐχὶ ἄλλας λεκτέον, facile credimus, sed tu rescribe οὐχὶ οὐλᾳς λεκτέον. Ex errore pervulgato Θίμβρων recepit pro Θίβρων Λακεδαιμόνιος, quamquam ipse paulo ante Θιβρώνιον νόμισμα recte dixisset ἀπὸ Θιβρωνος τοῦ χαράξαντος εἰρῆσθαι, sed tu Θιβρώνειον emenda. Perpetuus in talibus error est. Recte Dindorfius apud Harpocrat. Ἀρχιδάμειος πόλεμος pro Ἀρχιδάμιος reposuit, et certa est in his analogia, cui plus credendum quam libris omnibus. Quam imperite recepit Photius Θεηρός: τεταραγμένος, quum Θελερός debuisset. Post pauca ex Comico affert: Θελερός προσβαίνεις, ubi προβαίνεις verum est. Melius alii θολερῶς exhibent, nam significat προβαίνεις ἀσάτως καὶ τεταραγμένως, vel, ut iidem interpretantur, μὴ καθεσαμένην καὶ ἀσφαλῆ πορείαν ἔχων, incerto gradu, titubante pede, ut temulentuli solent. Quam imperite descripsit Θραύματα: νευροσπάσματα. Quis non videt θαύματα esse emendandum et τὰ νευρόσπασα? Νευρόσπασμα non minus est barbarum ac si quis verbum νευροσπᾶν fingere vellet. Emendate supra dederat. Θαύματα: ἃ οἱ θαυματοποιοὶ ἐπιδείκνυνται, quorum plane fuit immemor quum inter Θραύεται et Θραῦσις suum Θραύματα inferciret. Eodem errore paulo ante Θρανιτρίδες: κῶπαι θρανιτῶν scribitur pro θρανίτιδες. Remiges θρανίται, remi θρανίτιδες appellabantur. In eadem re impegit v. Θαλαμίδιοι κῶπαι, verum est Θαλαμίαι. Contra scribis imputa-

verim **Θριπηδέσατα** pro **Θριπήδεσα**, ut qui saepe in hoc turpissimo errore deprehensi sunt. Fieri potest ut iidem, non Photius, **Θυηχόοι** dederint pro **θυηκδοί**, sed quod sequitur **Θυηκετάδαι**: **δήμος Ἰπποθωντίδος** immanis error est pro **Θυμαιτάδαι**. Quid illo homine facias qui **Θωρόντες**: **ὀρμήσαντες** (collocatum inter **Θωρήσσετο** et **Θωχθείς**) dare potuerit pro **θορόντες**? Quam levia et puerilia sedulo annotare soleat vide mihi in **ἴεναι**, **ἴθι**, **ἴόντες**, **ἴοῦσαν**, **ἴσαν**, **ἴτέον**, **ἴτην**, **ἴτω**, **ἴών**. Quibus tandem ista explicanda fuisse putemus? Quid tandem prodest annotatiuncula istiusmodi **ἴθι**: **ἔρχου ἢ πορεύου**. vel **ἴτω**: **ἰέτω**, **ἔρχέσθω**. Turpis est barbarismus **ἰέτω** ex plebis sermone sumtus, iure notatus a Phrynicho pag. 15. ubi vide Loheckium. Quod notavit alibi **Κάτιμεν**: **κατερχόμεθα** fallitur, **κάτιμεν** futuri temporis notionem apud Veteres numquam deponit. Non minus levia reperies v. **ἰέσθην** et **ἰκοντο**. Miraberis etiam **ἴεται**, **ἰέσθην** et **ἴενται** tribus locis diligenter explicari. Quod Photius **ἴεται** scribit et **ἰέσθην** et **ἴενται** non scribae errorem sed ipsius esse existimo, quoniam **ἴεται** interpretans **προθυμεῖται**, **πορεύεται**, et **ἰέσθην**: **ἐπροθυμοῦντο**, **ἐπορεύοντο** pervulgato errore eas formas ad verbum **ἰέναι** referre videtur. Prorsus hanc suspicionem confirmat quod scribit v. **ἴταμός** — **παρὰ τὸ ἴεσθαι**, **ὃ ἐσιν ὀρμᾶν**. Non est igitur mirandum in Codd. **ἴεται** et **ἴετο** et sim. constanter mendose scribi. Multo etiam turpius peccavit Photius quum inter **ἰόνιον πέλαγος** et **ἰού** medium insereret: **ἴοντο**: **προεθυμοῦντο**, **προηροῦντο**, ne suspicatus quidem **ἴοντο** absurdam scripturam esse pro **ἴεντο**. Accentuum rationem habet nullam et diversissima miscet, ut in v. **ἴων**: **βελῶν ἢ πορευθείς**, prout nempe **ἴῶν** vel **ἴών** scribitur. Mirifica de genere hoc leguntur apud Hesychium, veluti in v. **Ὀμή**: **ὁμοία ἢ δμνύεις**. Confundit, ut vides, **ὁμή** et **ὁμεῖ** vitiose scriptum **ὁμῇ** et omisso de more I sic OMH. In utroque fallitur, namque **ὁμή** est **ἡ αὐτή**, non **ὁμοία**, et **ὁμεῖ** significat **iurabis**, non **iuras**. Eadem chorda oberrat paulo ante in **Ὀμεῖται**: **δμνύει**, et infra **Ὀμοῦμαι**: **δμνύω**. Sed redeo ad Photium, qui graviter impegit in v. **Ἰλωτρύει**: **εραβίζει**. Certum est ΠΤ pro ΤΡΤ scribendum ei fuisse **Ἰλλώπτει**, quae sola forma Veteribus in usu fuit. Quod inter **Ἰππόπορνε** et **Ἰππουριν** inseruit **Ἰπποόμενος**: **πιεζόμενος**,

ἀναγκαζόμενος iterum erravit, namque Ἰπούμενος verum est, quae Aristophanis glossa est ex Equitt. 924:

δώσεις ἐμοὶ καλὴν δίκην
Ἰπούμενος ταῖς εἰςΦοραῖς.

Dubites ipsiusne an librarii error sit v. Ἰσχυρικοί: ἰσχυροί.

Ἰσχυρίσκος: ἀντὶ τοῦ ἰσχυρός. οὕτως Ἄλεξις.

sed manifestus error est legendumque ἰσχυρίκός, non ἰσχυρίσκος, ut occupavit emendare Meinekius. Simili modo apud Xenophontem νεανικός ineptissime in νεανίσκος depravatum est in Hellen. III. iii. 4, ut alibi ostendimus. Fesellit nos adhuc omnes idem mendum in Demosthenis Midiana § 71. ubi legitur: ἀλλ' ἴσασιν ἅπαντες, εἰ δὲ μὴ, πολλοὶ γε, Εὐθυον τὸν παλαίσαντά ποτ' ἐκείνον, τὸν νεανίσκον. Veram lectionem olim reperit Valckenaerius, qui in Schedis Criticis Mss. τὸν νεανικόν corrigendum esse sibi annotavit. Miror quomodo tam evidens mendum tam diu latere potuerit.

Noli Photio credere Ἱταλιώδης Graecum esse ubi scribit: Ἱταλιώδης: ὁ ἀλαζὼν ἀπὸ τῶν Πυθαγορικῶν διὰ τὴν Σύβαριν ὁ λάγνος. Verum est Ἱταλιώτης, ut Σικελιώτης, et apud Photium v. Ἴωνες: Ἀσιῶται, aliaque permulta. Praeterea excidit vocula ad sensum necessaria supplendumque (ῆ) διὰ τὴν Σύβαριν ὁ λάγνος. In v. Καβύλη Photius ex Harpocratonis Epitome vetus mendum nil mali suspicans descripsit in verbis πρὸς τῷ Τάξωι ποταμῷ κατὰ μέσον τῆς Θράκης. Sat notus is fluvius est ut expulso mendo πρὸς τῷ Ἀξίῳ ποταμῷ tuto rescribatur. Non infrequenti errore Καθαγιάζεται: ἀΦιεροῦται scribae dederunt pro καθαγίζεται, namque istis ἄγιος et ἀγιάζειν notiora. Ipse Photius quum Καθάπτω: καθιερώσω, συντελέσω scriberet peius etiam erravit, nam ΚΑΘΑΓΙΩ καθαγιῶ scriptum oportuit: iterumque in eodem verbo graviter lapsus est quum Καθιγνῦσαι: νεκροῖς θῦσαι daret pro καθαγίσαι. Quod in unico Codice legitur καθοιμον: κάθοδον, non κάθοιμον erat scribendum sed καθ' οἶμον: καθ' ὁδόν. Negligenter ex aliqua λέξει Platonis excerpta sunt haec: Καὶ τὸ ἥδη: ἀντὶ τοῦ ἥδεν· καὶ τὸ πεπόνθει ἀντὶ τοῦ ἐπεπόνθει. Attulerat nescio quis formas plusquam perfecti Attici in — η et addiderat καὶ τὸ ἥδη ἀντὶ τοῦ ἥδεν καὶ τὸ ἐπεπόνθει ἀντὶ τοῦ ἐπεπόνθειν. In-

ter καὶ μὴν et καὶ δὴ pessime ponitur Καινοτάφια pro Κενοτάφια. Si καλλύνειν est κοσμεῖν, ut Photius docet et nemo nescit, sequitur non esse Κάλυντρα: κόσμητρα, ut apud Photium inter Κάλυκας et Κάλυξ legitur, sed κάλλυντρα. In v. Καρκίνου ποιήματα narratur Carcinus induxisse Orestem ὑπὸ Ἡλίου ἀναγκαζόμενον ὁμολογῆσαι ὅτι ἐμητροκτόνησεν, sed imposuit librariis vetus sigla, quae non ἡλίου significabat sed Ἀπόλλωνος, ut in Praefatione Variarum Lectionum satis ostendimus. Quod habet Photius Καρυβοῶν: ὑπὸ βοῆς κεναρῶσθαι sine dubio mendosa scriptura est pro Καρηβοῶν, quod paulo ante sic interpretatur: ὑπὸ ἥχων τὴν κεφαλὴν ἱλιγγιᾶν, ὑπὸ βοῆς ἐσκοπῶσθαι. Credo id verbum a Cratino aliove quo Comico πεπαῖχθαι, qui Homericum καρηκομῶντας per ludum ac iocum in καρηβοῶντας converterit. Manifesto mendosum est Κατεδάρθη: κατεκοιμήθη, nam κατέδαρθε Graecum est. Etiam alibi indocti scribae καταδαρθέντα barbaramente pro καταδαρθόντα dederunt. Mira forma est et ex solo Photio nota Κατεκ/κλασκει: κατέκλα. Sequiores Graeculi hoc quoque finxisse videntur ut ἐκγαμίσκω, ἀποδιδύσκω, et alia. Factum est nonnumquam ut in Photii λέξιν nescio quomodo pro antiquis glossis irrepererent sequiorum sordes, veluti in v. Ἰπταται: πέτεται, sed Ἰπταται Graeculorum forma est novicia et veteribus inaudita. Similiter Καταφυέν: γεννηθέν, est enim φυέν pro φύν recentiorum vitiosa συνήθεια, et subinde alia huiusmodi occurrunt. Bis in eodem vocabulo hallucinatus est Photius in v. Κατασκελετούμενα: λελεπτυσμένα, et in v. Κατεσκληλητευμένος: ἐξίτηλος, τεταλαιπωρημένος. Nihil aliud formatur ex σκελετός quam κατασκελετεύω, quamobrem utrobique κατεσκλητευμένος vera scriptura est, nisi forte secundo loco vetus glossa cum interpretamento coaluit et reponendum: Κατεσκληκώς: κατεσκλητευμένος κτέ. Quod in vicinia recurrit Κατεσκληκώς: κατεξηραμένος neminem movebit, qui meminerit quam saepe apud Hesychium et Photium eadem glossa iterum recurrat modo mendosa, modo emendate scripta. Vix credas Graecum scriptorem, nedum eruditum virum, dare potuisse Κατεώρυκτο; κατορωρυγμένον ἦν, pro κατοράρυκτο. Comici facetia inest in Κατεχορδεύθη: — ὅλος τῇ χορδῇ γέγονεν, ubi legendum ὅλος τῆς χορδῆς γέγονεν, quod dictum est ut

δλος εἰμὶ τοῦ μέλους, et similia. Homo lepidus καταχορδεύομαι iocose ab usitata significatione deflexit ad eam, quae in καταυλεῖσθαι, καταψάλλεσθαι et aliis nota est omnibus. Κατοιόμενος non est ὀνομάζων ἑαυτὸν μέγαν καὶ Φυσῶν, sed ὀνομίζων ἑαυτὸν μέγαν. Non dissimili modo articulus periit in Καυνός: σκληρός pro ὀκληρός. Ridiculo mendo legitur Κεκλασμένους: ἰσχύοντας, nam plane contrarium significat molles, effoetinatios, luxu diffuentes. Quid autem pro ἰσχύοντας reponendum sit non reperio. Fugit Photium ratio quum scriberet: Κέκουρος: εἶδος πλοίου βραχέος, nam Κέρκουρος debuerat scribere. Quid sibi vult Κεκρόπη: Ἀθήνη? at tu rescribe Κεκροπίς: Ἀθηναία. Non significat Κευθήμων: Φωλεῶν, ἀποκρύφων τόπων, sed κευθμώνων. Non significat Κηλούμενος: Φλεγόμενος, sed θεलगόμενος. Κηφισδωρος non erat ὑπαρχος ἐν Μαντινείᾳ sed Ἱππαρχος. Duo immanes errores ab ipso Photio commissi conspiciuntur in vicinia Κίλλον: χρῶμα ὑπόφαιον pro Κιλλόν, et Κιγκιόπραγοι: ἀντὶ τοῦ δασεῖς, pro Κιλίκιοι τράγοι. abierat ΔΙ in Ν, deinde κινκιο — nescio quis in κιγκιο — refinxit. Demosthenis glossa est Κλαίῃσει: ὃ ἡμεῖς κλαύσει λέγομεν, sed vera scriptura est κλαῃσει: pessime autem Photii aequales κλαύσει dicebant pro κλαύσεται. Iterum fallit Photius ubi docet Κλαυμυρίζεται καὶ κλαυμυριεῖται λέγουσιν (οἱ Ἀττικοί), nam illi κλαυθυμρίζεται dicebant et κλαυθυμυριεῖται. Non est Κλέπτος: Φωρίον, sed κλέπος, priscum vocabulum sumtum ex legibus Soloneis. Quanta fuerit in eruditissimis illorum temporum ἀκρισία et incogitantia nusquam magis apparet quam in iis quae Photius in Κλιμακίζειν et Κλιμάζει scripsit. Dinarchus dixerat: ὅταν οὖν κλιμακίξῃ καὶ παράγῃ τοὺς νόμους. sed scribae oscitantia in eo Codice, quo Harpocratio utebatur, κλιμακίξῃ fuerat corruptum in κλιμάξῃ vocabulum nihili. Harpocratio primum quid sit κλιμάξῃ, quamquam id iuxta cum ignarissimis nesciebat, tamen interpretatur, levissime de suo fingens κλιμάξῃ esse παρακλίῃ καὶ τρέπῃ. Tum demum de lectionis sanitate dubitare coepit et commentus est correctiunculam supra quam dici potest ridiculam et iocularem: μήποτε δὲ δεῖ γράφειν, inquit, βλιμάξῃ ἀντὶ τοῦ θλιβῇ καὶ βιάξῃται. Si scivisset quid esset βλιμάξῃ suam ipse conjecturam, ut opinor, suaviter risisset. Videtur tamen

id scire debere, nam ipse in doctissima λέξει apposuit verbum βλιμάζειν et interpretatus est. Tamen quid esset βλιμάζειν ne suspicatus quidem est. Est illud verbum frequens in Comœdia Attica, unde si quis forte nescit malo eum quaerere quid notet quam ipse dicere. Harpocraton igitur quam bene Attice sciat et quam sollerter Oratores Atticos emendat videmus. Quid Photius? Docet ex nescio qua λέξει ῥητορικῇ verbum κλιμακίζειν significare διατρέφειν. ἔστι γὰρ τι βασανισικὸν ὄργανον κλιμαξ καλούμενον, ὃ τὰ σώματα τῶν βασανιζομένων διατρέφει. Deinde ex alia λέξει illum ipsum Dinarchi locum apponit emendate scriptum, eumque optime interpretatur. His omnibus denique subiungit Harpocratonis λέξιν, locum eundem Dinarchi corruptum et absurdam Harpocratonis παραδιόρωσιν. Ecquid homini suboluisse putas? Nihil prorsus. Describit fideliter omnia, deinde ad reliqua se convertit. Praeclarum hunc habemus Graecitatis interpretem et magistrum. Audi diligenter quid post pauca doceat: Κλῖσις, inquit, ἡ πρόσκλισις, παραγγελία εἰς κρίσιν. οὕτω Δημοσθένης. Intelligisne quid dicat? κλῖσις est παραγγελία εἰς κρίσιν. Sed Demosthenem testem et auctorem habet. Salva res est. Κλήσις volebat dicere et πρόσκλησις: nam καλεῖσθαι et προσκαλεῖσθαι est παραγγέλλειν εἰς κρίσιν, non κλίνειν et προσκλίνειν. Debebat certe dicere, sed alias res agens mendum non animadvertit et inter Κλισιάδες et Κλίτος suum κλῖσις interposuit. Et mirabimur etiam scribas, indoctum genus, apud Xenophontem in Hellen. I. vii. 15. τὴν κλήσιν in τὴν ἐκκλησίαν depravasse. Non satis cavil Photius a pervulgato errore quum reciperet Κοῖλα: τὰ ὑποκάτω τῶν ὀφθαλμῶν, quae κύλα Graece dicuntur, unde κυλοιδῆν, sed quoniam ὁ οἱ passim inter se permutantur, scribae κοῖλα substituunt et κοιλοιδῆν. Et istis quidem venia dari potest, Photio non potest. Gravius etiam erravit in Κοῖθουρον κήφην. Non moror nunc malesanam etymologiam ὅτι πεύθει τὴν οὐράν, assueti sumus istis ineptiis, sed mendosa scriptura Photium advertere debuerat et ex se ipsa et quia paulo ante nota Hesiodi verba attulerat sine vitio in Κηφήνεσσι κοθούροις, quae verba sic interpretatur ut dicat esse τοῖς καθεζομένοις καὶ φυλάττουσι τὴν τῶν μελισσῶν ἔξοδον. οὔροι γὰρ οἱ φύλακες. Photius non solet Hesiodeas glossas recipere. Dicam igitur cur

haec receperit, sed prius Hesiodi locum apponam ex Oper. 304.

ὅς κεν ἀεργός

ζῶη κηφήνεσσι κοθύροις εἵκελος ὄργην.

Nempe hunc locum lepide, ut solet, Plato verbis suis intexit in Legg. X. p. 901. Α. *τρυφῶν καὶ ἀμελὴς ἀργός τε, ὃν ὁ ποιητὴς κηφῆσι κοθύροις μάλιστα εἵκελον ἔφασκεν εἶναι*, et ex hoc ipso loco in Platonis λέξιν a Timaeo compositam, quam Photius describere solet, recepta sunt verba *Κηφήνεσσι κοθύροις*, de quibus quidquid dici potuit Ruhnkenius exhaustit, sed miror quomodo et illum et caeteros fugerit ex Timaei loco Platonis scripturam emendari oportere. Plato enim non *κηφῆσι κοθύροις* dederat, sed ipsa Poetae verba servaverat *κηφήνεσσι κοθύροις μάλιστα εἵκελον*, ut res ipsa docet et Timaeus plane confirmat.

Ecquid credis Photio scribenti: *Κραυμυρίζεται: ἐπὶ τῆς παιδικῆς φωνῆς λέγεται?* Cave facias, nam *vagire* est *κλαυθυρίζεσθαι*, in quo etiam supra Photius impegit.

Post pauca leges *Κρεῦσις: ἀντὶ τοῦ παραλογισμός*. Haud vidi magis. Glossa est Aristophanis ex Nubibus 317.

καὶ τερατεῖαν καὶ κροῦσιν καὶ κατάληψιν.

Emendari nunc poterit alia glossa *Κροῦσις: ἀναλογισμός*, imo vero *παραλογισμός*

Post *Κυζικηνοὶ σατῆρες* subiungit *Κυζηθμός: ἡ ἀσαφὴς τῶν κυνῶν βοή*. Sed *κνυζᾶσθαι* et *κνυζηθμός* Graece dici satis constat vel ex ipso Photio v. *Κνυζώμενον: ἐέοντα. μεταφορικῶς ἀπὸ τῶν σκυλάκων*.

Insigne exemplum levitatis, qua isti magistri quodlibet impudenter fingere soleant de nihilo, conspicitur apud Photium v. *Κυνᾶς*. Interpretaturus nescio quis verba Demosthenis ἐν τῷ κατὰ Νεαίρας pag. 1377, 11: *οἱ τὰς κυνᾶς τὰς Βοιωτίας ἔχοντες* (quae interprete minime indigebant) ita scribit: *ἦτοι τὰς ἀπὸ κυνῶν (κυνείων) δερμάτων γιγνομένας ἢ ἀπὸ Κυνὸς τοῦ κατασκευάσαντος πρώτου*. Manifestum est minimi pretii hominem id stulte commentum esse de suo. Non multo est acutior alter unde Photius descripsit *Κυνὴ Βοιωτία: ἐπεὶ ἐκεῖ καλαὶ γίνονται αἱ κύνες*. Vides hoc quoque de nihilo fictum esse. Hoc solum e verbis Oratoris intelligimus *τὰς κυνᾶς τὰς Βοιω-*

τίας peculiari quadam forma fuisse diversa ab Atticis. Sic κυνὴ Θετταλὶς dicitur et Ἀρκὰς κυνὴ. Quae apud Sophoclem noto loco commemoratur ἡλιοσερῆς κυνὴ Θεσσαλὶς de ea sic Callimachus dixit (Thesei habitum, ut suspicor, describens ἐν τῇ Ἑκάλῃ):

ἀμφὶ δέ οἱ κεφαλῇ νέον Αἰμονίηθεν

μεμβλωκὸς πύλημα περίτροχον ἄλκαρ ἔκειτο | εἶδεος.

vide Interpretes ad Suid. v. πύλημα περίτροχον. Quae esset forma τῆς Βοιωτίας κυνὴς Atheniensibus ostendebat ἡ ἐν τῇ Ποικίλῃ σοφ. γραφῇ, quam Orator commemorat. Magistri, ut solent, levissime τὸ ἐπελθόν scribunt.

Compone mihi has quatuor glossas:

Κυρηβάσασθαι: διαμαχέσασθαι.

Κυρηβάζεσθαι: λοιδορεῖσθαι.

Κυριβάσασθαι: διαμαχέσασθαι. οὕτως Κρατίνος

Κυρριβάζεσθαι λοιδορεῖσθαι, διασύρεσθαι,

et quantum Photio tribuendum sit optime aestimare poteris, qui bis vitiosa librorum scriptura κυριβ. et κυρριβ. deceptus est, quum paulo ante bis emendatam lectionem descripsisset. Equidem istiusmodi testi non credo Graecum esse Κύρημα: ἐπίτευγμα, συγκύρημα, ἔρμαιον. nam κύρημα hoc est, non κύρημα. Indocte Κωλακρέται et Κωλαγρέται distinguit, Κωλήβη et Κωβήλη aliaque complura, neque intelligit alteram lectionem sanam esse, alteram corruptam.

Errores, in quos se Photius implicuit, non tantum ex unciali scriptura manarunt, sed nonnumquam et ab ea, qua utebantur οἱ εἰς τάχος γράφοντες. Indicium esto quod scribit: Λάβρα: δημόσιος γενωπός· ἄμφοδος· ῥύμη δι' ἧς οἱ λαοὶ ῥέουσιν. Nempe Λαύρα debuérat scribere, sed β et υ in Codd. vix discerni possunt, quia β formam habet simillimam litterae υ. Nihil igitur est tritius quam ut λαυρός et λαυρῶς legatur pro λάβρος et λάβρωσ: passim νεβρός in νευρός et νεβρίζειν in νευρίζειν depravatur, et sim. Turpis Photii error est, nam notissimum nomen est ἡ λαύρα vel ex ipso Photio in v. Λαύρα et Λαυροσάται. Praeterea quis sine nausea legere potest etymologiam δι' ἧς οἱ λαοὶ ῥέουσιν?

Quid, quaeso, est Λαγκρύζεσθαι: λοιδορεῖσθαι quod conspicitur in vicinia? Non facile, credo, dixisset Photius. Idem

tamen post pauca affert veram scripturam *Λακερύζεσθαι*: *λογοποιεῖσθαι ἢ λοιδορεῖσθαι*. Verbum hoc *πέπαικται* ab aliquo Comico *παρὰ τὴν λακερύζαν κορώνην*.

Negligenter et indocte Photius quum docuisset Atticis *δ λάγνος* in usu fuisse, et attulisset ex Comico nescio quo hos versiculos:

τοιαῦτα μέντοι πόλλ' ἀναγκαίως ἔχει

πάσχειν ὅταν λάγνην τὸν ὀφθαλμὸν φορῆς.

addidit: *ἡ δὲ ἀναλογία, οἶμαι, καὶ λάγνητα, ὡς Κράτητα καὶ Μάγνητα*. Quae est ista *ἀναλογία*? Num putes τὸν *ἀδολέσχην* et *ἀδολέσχητα* posse dici? Meliora ipse docet paulo ante *Λάγνας*: τούς *καταφερεῖς* εἰς τὰ *Ἀφροδίσια*. Sed Photius, ut Graeci iocantur, *ἄμοιός ἐστι σάλπιγγι*. *Φθεγγόμενος γὰρ μέγιστον ἑαυτοῦ οὐκ ἀκούει*.

Fallitur Photius quum Graeca esse putat *λακκαταπύγων* et *λακκατάρατος*. vid. in v. *Λακκατάρατος* et *Λακκοσκαπέρδαν*. Confudit formas *λακκαταπύγων*, *λακκατάρατος* cum iis in quibus *λάκκος* est pars compositionis, ut *λακκοσχές* et sim.

Quid miramur scribas perpetuo *ει* et *ι* inter se stulte permutare, ubi videmus Photium scribere *Λειμῶ Μηλίῳ* et *Λειτόν*: τὸν *πένητα* et bis *Λεκανεῖς* pro *Λεκανίς* et contra *Λειπομαρτύριον* et *ΛειΦαιμεῖ*. Deinde *Λίριον*: τὸ *ἄνθος*, et *Λιαינוύσης*: *πραϋνούσης* et *Λίξαι*: *ἐκτεταμένως* (itaque *Λίξαι* dederat). *Ἀρισοφάνης* *Ἰππεῦσιν*. significare videtur vs. 103.

ἐπίπασα λείξας *δημιόπραθ'* *ὁ βάσκανος*.

In v. *Δικμήσονται*: *λήξουσιν* Porsonus *λείξουσιν* reposuit. Photius ipse vitiose *λίξουσιν* dederat, et non animadvertit *λιχμήσονται* verum esse.

In *Λέπτει*: *κατεσθίει*. οὕτως *Εὐπολῖς*, deprehendit Photii errorem Meinekius optime reponens *Λέπει*. Verbum antiquum *λέπω*, unde *λέπος* et *λέμμα* et *λοπός* et *λοπίζω*, *ἀπολοπίζω* manarunt, apud sequiores Graeculos in *λεπίζω* abiit, et saepe factum est ut vetus forma in recentiorem depravaretur. *Λέπειν* et *ἐκλέπειν* habebant aoristum *λαπῆναι* et *ἐκλαπῆναι*. Illud exstat apud Hesychium *Λαπῆναι*: *λαπισθῆναι*, imo vero *λεπισθῆναι*. Hippocrati dudum reddidi in libro *περὶ φύσιος παιδίου* (Tom. I. p. 246. Foësi): *εἰ γὰρ τις ἐθέλει ᾧ εἰκοσι ἢ καὶ πλείονα ὅκως ἐκλαπήσεται ὑποθεῖναι ἀλεκτορίσι εἴτε δυσὶ ἢ*

καὶ πλείοσι, ubi in libris est ἐκλεπίσθαι et ἐκλεπισθήσεται. Qui servavit veram lectionem Erotianus v. Ἐκλαπήσεται: ἀντὶ τοῦ ἐκγλυφῆσεται cum magna gravitate annotavit: ἅπαξ εἴρηται καὶ παρ' ἡμῶν ἐξήγηται μόνων, quasi hoc magnum et memorabile esset reperisse verbum ἐκλέπειν habere ἐκλαπῆναι et ἐκλαπήσομαι. Tanta caligine iam tum antiquus dicendi usus premebatur. Paene interciderat ex Homeri loco Iliad. φ. 455. vera lectio ἀπολεψέμεν. Edebatur:

σεῦτο γὰρ ἀμφοτέρων ἀποκόψειν οὐατα χαλκῷ,
quum ex Aristarcho recepta est antiqua scriptura, quae et apud Hesychium latebat in monstrosa corruptela ἀπολελεψεί-
μένου τὰ καλὰ pro ἀπολεψέμεν οὐατα χαλκῷ. Post pauca apud Hesychium legitur: Ἀπολείψομεν: ἀποδέρωμεν. λεῖ-
ψαι γὰρ τὸ ἀποδεῖραι, pro Ἀπολέψομεν: ἀποδεροῦμεν et
λέψαι. Praeclare emendavit Ruhnkenius locum Euripidis in
Cyclope vs. 255:

τὰ σπλάγχχ' ἔφασκον ἐξαμήσεσθαι βίᾳ,
μάσιγι τ' εὖ τὸ νῶτον ἀποθλίψειν σέθεν.

quum ἀπολέπειν reponeret, quod a nupero Editore non esse receptum vehementer miror. Intellexit fortasse quid esset τὸ νῶτον ἀποθλίβειν idque μάσιγι. Ἐκλέψας apud Hippocratem eadem de causa depravatum est in ἐκλάψας aut ἐκλέξας aut ἐκκολύψας, vide Foës. Oecon. Hippocr. v. Ἐκκολύψας. Nemo amplius noverat verbum ἐκλέπειν olim tam usitatum pro οὐα excludere. Dicebant sequiores ἐκγλύφειν vel ἐκλεπίζειν. Hesychius: Ἐξέλεψεν: ἐξέγλυψεν, ἐξελέπισεν. Sic igitur ἐκλαπήσεται Erotianus interpretatur ἐκγλυφῆσεται et scioli in Hippocratis libris ἐκλεπισθήσεται substituerunt. Λεπίζειν contra et ἀπολεπίζειν et ἐκλεπίζειν veteribus inaudita sunt, qui λοπίζειν et ἀπολοπίζειν dicebant de piscibus, quos *desquamabant*. Recte Photius: Λοπίζειν οὐ λεπίζειν. et Phrynichus in Bekkeri Anecd. 25, 26: Ἀπολοπίζειν διὰ τοῦ ο τὴν τρίτην οὐ διὰ τοῦ ε. Hoc quoque novo errore stultissimi scribae in ἀπολογίζω corrumpebant. Sed quid scribas insimulo? Grammaticus Bekk. Anecd. 430, 15. ubi scribit: ἀπολογίζειν: τὸ ἐπεξελεθεῖν ἕκαστα, et Aristophanis locum addit:

ἐγὼ δ' ἀπολογίζειν τε κἄτ' ἐπ' ἀνθρώκων
(ὀπτᾶν),

videturne tibi intellexisse de *piscibus* haec dici qui ἀπολοπισθέντες (*desquamati*) ὠπτῶντο ἐπ' ἀνθρώπων? Ἀπολοπίζων videbis in ἀπολογίζων corruptum fuisse etiam apud Antiphanem Athen. p. 120. A. Ex his igitur videor mihi perspexisse quo pacto emendanda sit Photii glossa misere vitata v. Λελεπασμένον. πεπεμμένον. οὕτω Στράττις. Glossam transpositam esse suspicor et depravatam scribendumque Λελεμμένον: λελεπισμένον. Glossas transpositas apud Hesychium complures deprehendit Bentleius, quarum nonnullis ἀντιστρόφως corrector adscripserat, vid. Epistol. ad Millium pag. 39.

Quod Photius Λευκορυτους: δειλούς esse dicit vera lectio versu abhinc tertio exstat Λευκοπύγους: δειλούς, ὡς μελαμπύγους τοὺς ἀνδρείους.

Pervulgato errore in libris scribitur ληίζομαι pro λήζομαι, ut ἡίθεος pro ἡθεος, ἡϊών pro ἡών, et sim. Veterem hunc errorem esse ex Ionica dialecto natum Photius demonstrat, ubi κατὰ σοιχείον scribit Ληίσθεις, Ληϊσάς, Ληϊσαί, Ληϊσατο, Ληϊζεται, et deinde suo loco (post Λήσομαι) Λησικὴν et Λησσσαλίγκτας. Confundit Ionica ληίσσατο apud Homerum, ληϊζεται apud Simonidem, cum formis Atticis λήζομακ, λησαι (pro quo Iones ληϊσῆρες dicebant), λησικόν et sim. Dorica sunt λησαι et ληστήριον, nam λάα et λήζομαι dicebant pro λεία et λήζομαι. Hesychius v. Λαιάν — Δωριεῖς λαῖαν (scribe λάαν) ἐπὶ τῆς λείας. Exime nunc obiter turpem ex Hesychio errorem v. Λαίσασθαι: κτίσασθαι, imo vero Λάσασθαι: κτήσασθαι.

Levis et inanis observatiuncula scribarum errore plane absurda facta est v. Λήμματα λέγουσι, λήψομαι δὲ οὐκέτι. οἱ μέντοι Δωριεῖς φυλάσσουσι τὴν ἀναλογίαν τοῦ λήψομαι. Intelliges quid dicat ubi bis pro λήψομαι reposueris λήμφομαι, quae forma Alexandrina est sexcenties in libris Mss. occurrens, ut et λημπτός, ἄλημπτος, κάμπτω (pro κάπτω), Λάμβδακος, aliaque permulta. Photius ipse non Λάμβδα dederat et in Eupolidis fragmento:

ἐξεπλάγη γὰρ ἰδὼν εἰλβοντα τὰ λάμβδα,
sed utrobique Λάβδα, ut ipsa series demonstrat. Caeterum quae sit illa ἀναλογία, quamobrem λήμμα futuro λήμφομαι debeat respondere, non λήφομαι, neque Photius neque alius quisquam facile dixerit.

Series demonstrat ipsius Photii, non scribarum, errorem esse in Λιβάζεις: ἀπορρυείς ἢ ἀποφθαρείς pro Λιβάζεις: ἀπορρυήσει, ἀποφθαρήσει. Multis modis λιβάξω, ἀπολιβάρξω et ἀπολιβάξαι depravari solent. Ἀπολειβράξαι apud Hesychium est. Meliora apud Grammat. Bekk. Anecd. p. 431, 3. sed lepidus homo est ubi dicit ἀπολιβάξαι esse πόρρω ἀπελθεῖν παρὰ τὴν Λιβύην. Vehementer ea opinio placuit Grammaticis, vid. Etymolog. Magn. p. 127, 1. Quod apud Aristophanem legitur in Avibus 1467: οὐκ ἀπολιβάζεις; si Scholiastae credimus est οὐκ ἐς κόρακας καὶ Λιβύην ἀποφθερεῖ; Illos ipsos iubeas cum suis ineptiis et nugis ἀπολιβάξαι. Caeterum suspicor verbum simplex a Grammaticis ex composito fictum esse et solum ἀπολιβάξαι Veteribus fuisse in usu. Vide quae scripsit Hesychius in Epistola ad Eulogium sub finem.

Turpi errore scripsit Photius Λισχρός: Φειδωλός. Vide autem mihi quam nihil intelligant isti eruditissimi Λέξεων conditores. Eundem plane errorem erravit Hesychius in Λισχρῶς: Φειδωλῶς, σκνιφῶς. Similia bona fide recepit Suidae stupor. Periisse primam litterulam nemo istorum sensit. Γλίσχρος enim et γλίσχρως Graece dici eo sensu quis nescit? Lepide Euphron Comicus apud Athen. p. 378. E. ubi senex avarus in scenam prodit nescio quem inducit ita dicentem:

προσέρχεθ' ὁ γέρων. ὥς δὲ καὶ γλίσχρον βλέπει.

et passim γλίσχρως significat Φειδωλῶς, σκνιφῶς. Hesychius suo loco emendate dederat: Γλίσχρος: Φειδωλός, σκνιφός, sed ecce idem post pauca ita scribit: Γλίχος Φειδωλός. καὶ γλίσχρος. οἱ δὲ πολυπράγμων, περίεργος. Nihili vocabulum est γλίχος. Corrector probam scripturam apposuit γλίσχρος, quam postea nescio quis non sine copula, ut solent, in textum recepit. Sed quis audivit umquam γλίσχρος significare πολυπράγμων, περίεργος? Novus est indocti magistri error γλίσχρος et λίχνος confundentis. Notus est Euripidis versiculus:

τό τ' ἄρσεν αἰὲ τοῦ κεκρυμμένου λίχνον.

Hesychius Λίχνος: ὀψοφάγος — πολυπράγμων.

Non sine vitio apud Photium editur Λίτρα: τὴν νομισμοδόκην καλοῦσι· τὴν δὲ αὐτὴν καὶ λιτροδόκην καλοῦσιν. Hesychius Λιτρίς: πυξίς σωματοδόχος. Idem vitium inquinat νο-

μισμοδόκην (Codex unicus νομιμοδόκην) et σωματοδόχος. Emendandum est νομισματοδόκην et νομισματοδόκος. Nomina in — δόκος et — δόκη unusquisque Graecorum sibi ipse format in praesentem usum. Scribae, ut notum est, eas formas passim in — δόχος et — δόχη deformant.

Incertum ipsiusne Photii an librarii errore legitur Λυδιάζων: Λυδοὶ Μάγνητος τοῦ Κωμικοῦ διεσκευάσθησαν, nam certum est Λυδίζων veram lectionem esse ex Aristophanis Equitt. vs. 520. sqq.

τοῦτο μὲν εἰδὼς ἄπαθε Μάγνης ἅμα ταῖς πολιαῖς κατιούσαις, ὃς πλεῖστα χορῶν τῶν ἀντιπάλων νίκης ἔζησε τρόπαια. πάσας δ' ὅμιν φωνὰς ἰεῖς καὶ ψάλλων καὶ πτερυγίζων καὶ Λυδίζων καὶ ψηνίζων καὶ βαπτόμενος βατραχειοῖς οὐκ ἐξήρκεσεν.

Aristophanes lepidissime sic quinque Magnetis fabulas designavit illo tempore omnibus notas. Erant Βαρβιτισαί, Ὅρνιθες, Λυδοί, Ψῆνες et Βάτραχοι. Ad hunc locum referendas esse duas glossas ἐκ τῆς Κωμικῆς Λέξεως apud Hesychium servatas primus omnium Bentleius docuit. Λυδίζων: χορεύων. διὰ τοὺς Λυδοὺς, οἱ σῶζονται μὲν, διεσκευασμένοι δ' εἰσὶν, et Ψηνίζων: τοὺς Ψῆνας λέγει τοὺς τοῦ Μάγνητος. Ex prior loco collegeris aetate Didymi alias Magnetis Comoedias iam intercidisse, quia diserte docet οἱ Λυδοὶ σῶζονται μὲν, διεσκευασμένοι δ' εἰσὶν. Et legit eam fabulam Athenaeus, qui alibi refert Magnetis nomine fabulas quasdam circumferri, de quarum auctore non satis constaret. Illinc igitur sua Photius descripsit sed sic ut Didymi annotationem, ut ita dicam, ad sua tempora accommodaret. Didymus, qui τοὺς Λυδοὺς legerat, ita dicit: σῶζονται μὲν, διεσκευασμένοι δ' εἰσὶν. Photius quum fabulam olim periisse sciret ad v. Λυδίζων nil nisi hoc annotavit: Λυδοὶ Μάγνητος τοῦ Κωμικοῦ διεσκευάσθησαν. Attuli haec ut omnes e luculento exemplo intelligerent quam inepta et stulta sit ratio, quam isti λέξεων conditores sequantur. Quae olim docti Interpretes ad certos veterum locos adscripserant, ea isti sic cum aliis diversissimi generis permixta et confusa in suam farraginem receperunt ut prorsus intelligi nequeant. Vide aliud exemplum in vicinia. Λέγει: τοὺς χρόνους ἐναλλάσσουν, ὥς καὶ τὸ γαμεῖ ἀντὶ τοῦ ἔγχευεν. Ea

observatiuncula et p̄r se admodum futilis est et nulli usui nisi locum teneas ad quem referatur. Quis Photio credet scribenti: Λέγειν: οἰκοδομεῖν ἢ συλλέγειν, nisi locus proferatur quo illa interpretatio nitatur. Et συλλέγειν quidem recte habet in ὁσέα λέγειν apud Homerum, sed λέγειν pro οἰκοδομεῖν poni posse et a Graeco scriptore umquam positum esse, nemini suaserim ut Photio vel iurato credat. Sic ubi scribit Λύσεται: ἀνήσεται satius est non credere, et Κύματα: ἐνέχυρα, et Αὐτρα: μισθός, et alia permulta eiusdemmodi, in quibus
νᾶφε καὶ μέννασ' ἀπιστεῖν· ἄρθρα ταῦτα τῶν Φρενῶν.

Qui credit ipsos Graecos optimos esse Graecitatis magistros ac testes mutabit sententiam ubi ea legerit, quae Photius scripsit v. Μά et in v. Μὰ Δία. In re simplicissima et certissima et pueris nota istos magistros videbis tricantes. Μὰ Δία, inquit, οὐκ ἐπὶ τοῦ μὰ τὸν Δία ἔλεγον, ὥς οἴονται τινες. ἐχρῶντο δὲ αὐτῷ ἀντὶ μὰ Δία, ὥσπερ καὶ τὸ νῆ Δία ἐπὶ τοῦ ναί. ὅθεν καὶ τὸ ναὶ Δία λέγουσι καὶ να ***. Hem optimum magistrum Graecitatis! Facile est autem reperire quae dixerit, ubi memineris Graeculos, qui omnia confundunt, etiam Μά et Νή confudisse, quae quamquam est ἐσχάτη ἀκυρολογία tamen suos habet auctores ac testes, in his Aristanetum I. 10. Μὰ τὴν Ἄρτεμιν Ἀκοντίῳ γαμοῦμαι. Emenda igitur: Μὰ Δία οὐκ ἐπὶ τοῦ νῆ Δία ἔλεγον, ὥς οἴονται τινες. ἐχρῶντο δὲ αὐτῷ ἀντὶ τοῦ οὐ μὰ Δία καὶ τῷ νῆ Δία ἐπὶ τοῦ ναὶ μὰ Δία, quae sunt puerilia admodum sed vera. Ridicula sunt quae addit: ὅθεν καὶ τὸ ναὶ Δία λέγουσι καὶ να(ὶ μὰ τὸν Δία). Nesciebat magister solos Dorienses constantissime ναί et οὐ pro νῆ et μά ponere, ut in ναὶ τῷ σιώ, οὐ τῷ σιώ, ναὶ τὰν Κόραν, ναὶ τὸν Διοκλέα, ναὶ τὸν Ἡρακλέα et sim. Non minus levia sunt quae scribit de ναὶ μά et οὐ μά. Quis non sexcenties apud Atticos legit οὐ μὰ τὸν Ἀπόλλω, ναὶ μὰ τὸν Δία et similia? et quis de usu Homérico in ναὶ μὰ τῷδε σκῆπτρον, et οὐ μὰ γὰρ Ἀπόλλωνα, et οὐ μὰ Ζῆν, Ἀγέλαε, admonendus est? Verum de his Graeculi erant sedulo admonendi, qui nihil horum satis tenebant et in loquendo confunde-
bant omnia. Audi modo Photium v. Νῆ τὸν καὶ ναὶ μὰ τόν: κατομοτικὰ ταῦτα. ἀπομοτικὰ δὲ οὐ μὰ τὸν Δία. ὥς

ἔσχατῃ ἀκυρολογίᾳ τὸ λέγειν μὰ τὸν Δία ποιήσων, ubi ποιήσω emendandum est.

Quod scribit Photius Μαζονομία: οἱ μεγάλοι καὶ κοῖλοι πινες (ubi πίνακες legendum), sumtum est ex Aristophanis loco, quem Photius ipse servavit v. Σκαφίδας:

Σκαφίδας, μάζας, Μοσσυνικὰ μαζονομεῖα.

Hinc lux Hesychio v. Μοσσυνοικία. μαζονόμια. Ποντικὰ δ' Ἰδιδυμος ἤκουεν. οἱ γὰρ Μοσύνοικοι ἐν Πόντῳ εἰσίν. λέγει δὲ τοὺς ξυλίνους πίνακας, nam vides eum scripsisse Μοσσυνικὰ μαζονομεῖα: Ποντικὰ δ' Ἰδιδυμος ἤκουεν. Locus ipse Didymi apud Hesychium sequitur non sine mendis. Simul vides μόσυν et Μοσσύνοικοι scribendum, non μόσυν et Μοσύνοικοι. Eadem opera corrige Hesychium in v. Μαζονόμενον: κύκλον ἢ ξύλινον πίνακα, imo vero: Μαζονομεῖαν: κοῖλον ξύλινον πίνακα.

Vetus mendum est Μελιτίδης: εἷς καὶ οὗτος τῶν εὐηβῶν, ὡς Μαργίτης, quod inter Μελίπνους et Μελιττοπτηχεῖν Photius collocavit, nescius Μελητίδης hominis nomen esse. Iam tum igitur Μέλιτος pro Μέλητος scribi solebat, quod mendum Co-dices tantum non omnes obsidet.

Μελλήσας, si Photium audis, ponitur pro βραδύνας καὶ ἐπὶ τοῦ σπουδάσας. Nihil hominibus illius aetatis videbatur absurdum. Qui faciles credebant δωροδοκεῖν perinde significare et χρήματα δίδοναι et χρήματα λαμβάνειν, non mirabantur idem verbum et cunctari et festinare denotare. Nos talibus magistris non utimur. Eiusdem monetae est Μεταλαγχάνειν: μετέχειν ἢ ἀφυσερεῖν, id est μετέχειν ἢ οὐ μετέχειν, et alio loco Μοτοῖ: τιτρώσκει et Μοτώσει: ἰάσεται δι' ὀθονίων.

Non scribae tantum Spartanorum μόραν in μοῖραν depravare solent. Photius quoque Μοῖρα: σύνταγμά ἐστι Λακωνικόν medium interposuit inter Μοῖρα: μερίς et Μοιρηγενές.

Misere corrupta est vetus annotatio: Μῦς πίττης γεύει: ἐπὶ τῶν νεωσὶ ἀπαλλασσόντων καὶ ὅσα Μῦς ἐν Πίσσῃ. ἀπὸ Μυδῶ τοῦ Ταραντίνου πύκτου κακῶς Ὀλυμπίασιν ἀπαλλάξαντος. Primum emendandum est Μῦς πίττης γεύεται et ἀπαλλασσόντων κακῶς, ὡς δ' ὁ Μῦς ἐν Πίσσῃ. Qui primus omnium ineptam istam interpretationem de suo commentus est non cogita-

vit ἐν Πίση Graecum esse. Tarentinus ille pugil in hoc proverbio ex eodem luto fictus est unde Κύων ille, de quo in v. Κυναῖ Βοιωταῖαι diximus. Ambo enim in magistellorum cerebris nati sunt. Quidquid autem de illo proverbio scriptum est a permultis, quos vide apud Schneidewinum ad Diogenianum II. 64. manavit ex uno Demosthenis loco in orat. πρὸς Πολυκλέα pag. 1215, 11, quem apponam ut obiter emendem. Editur: ἀκούσας δ' οὗτος ταῦτα τοῦ τ' Εὐκτῆμονος καὶ τοῦ Δεινίου τοῦ κηδεῶς τοῦ ἐμοῦ, περὶ μὲν ὧν ἔλεγον αὐτῷ οὐδὲν αὐτοῖς ἀποκρίνεται, γελάσαντα δ' ἔφασαν αὐτὸν εἰπεῖν· ἄρτι μῦς πίττης γεύεται." ἐβούλετο γὰρ Ἀθηναῖος εἶναι. Sic scriptus locus intelligi non potest, sed nihil est facilius quam eum restituere. Nempe omnia uni Polycli continuanda sunt, qui deridens Apollodorum novum civem dixerat: ἄρτι μῦς πίττης γεύεται. ἐβούλετο γὰρ Ἀθηναῖος εἶναι." • Civis esse voluit. Putabat rem esse iucundissimam. Nunc modo experitur quam sit ea res plena molestiarum." Quam rem dulcissimam esse stulte opinabatur, eam nunc experitur acerbissimam, ut mus qui gula allectus picem lambere coeperat. Dicitur autem ἄρτι μῦς πίττης γεύεται ut ἄρτι μανθάνω, nunc modo intelligo, itaque minus recte interpretantur Veteres: ἐπὶ τῶν νεωστὶ ἀπαλλασσόντων κακῶς, vel ἐπὶ τῶν νεωστὶ πεῖραν τῶν κακῶν λαμβανόντων. Non enim ἄρτι ponitur pro νεωστὶ, quod cum praesenti tempore, ut opinor, coniungi non potest, sed significat nunc modo intelligo aut sentio, quod paulo ante nondum intelligebam aut nondum sentiebam.

Caeterum animadvertendum est verba Polyclis: ἄρτι μῦς πίττης γεύεται more Graeco ita dici ut verbi γεύεται subiectum sit (ὁ Ἀπολλόδωρος) ἄρτι μῦς πίττης γεύεται, quae loquendi forma in proverbiiis trita est admodum, ut in fragmento Cephisodori apud Phot. v. ὄνος ὕεται.

Σκώπτεις μ'. ἐγὼ δὲ τοῖς λόγοις ὄνος ὕομαι.

et apud Aristoph. Lysistr. vs. 927.

ἄλλ' ἢ τὸ πέος τὸδ' Ἑρακλῆς ξενίζεται.

Ex huius rei observatione emendari potest Aristophanis fragmentum apud Athen. p. 95 D.

ἐγευσάμην χορδῆς ὁ δὲ δύσηνος τέκνων.

in vitiosa lectione τέκνων latet canis legendumque:

ἐγευσάμεν χορδῆς ὁ δύσηνος κύων.

Notum est proverbium *χαλεπὸν χορίῳ κύνα γεῦσαι* apud Theocritum X. 11. et Horatianum:

Ut canis a corio numquam absterrebitur uncto.

Ubi id semel perspexeris etiam hoc mihi dabis ἄρτι non esse partem proverbii, sed a Polycle additum quum praesenti rei proverbium accommodaret. Dicebant Attici *μῦς πίττης γεύεται*, ut *ὄνος ὕεται* et *κύων χορδῆς ἐγεύσατο*. Ex hac re aestimari potest sollertia eorum, qui ex hoc Demosthenis loco proverbium: *Ἄρτι μῦς πίττης γεύεται* elicuerunt et explicuerunt ἐπὶ τῶν νεωστὶ ἀπαλλασσόντων κακῶς. Nihil huiusmodi illo proverbio significatur, ut modo vidimus.

Recte omisit ἄρτι caeteroquin mirifice vetere proverbio abusus Theocritus XIV. 51. ubi amator ab amica spretus ita conqueritur:

καὶ μὲν ἀποσέρξαιμι, τὰ πάντα κεν εἰς δέον ἔρποι.

νῦν δὲ πόθεν; μῦς, Φαντὶ, Θεώνιχε, γεύμεθα πίσσας.

quae scriptura si sana est, apparet longe alio sensu dixisse Theocritum *μῦς πίσσας γεύμεθα* quam Demosthenem *μῦς πίττης γεύεται*. Sed mihi quidem de scripturae sanitate non plane constat. *Γεύμεθα* pro *γεγεύμεθα* dictum non concoquo. Nescio an aliis placeat Meinekii opinio: *«Perfecti formam γεύμεθα —, si poeta ex plebeio Siciliensium sermone adscivit, nihil habet quod iure reprehendas.»* mihi quidem non placet. Plebeium Siciliensium sermonem non aliunde quam ex ipso Theocrito et paucis antiquiorum poetarum laciniis cognitum habemus, sed ex his ne tenuissima quidem duci potest suspicio, cur credamus illam plebem in *γέγευμαι* aut similibus primam syllabam omisisse. Sed haec obiter. Redeo ad Photium.

Satis ex his apparet quam importune *Μῦς ὁ Ταραντῖνος πύκτης* ab eruditis magistris huc fuerit arcessitus et quam caute illorum testimonia accipienda sint.

Et Photius et librarii erraverunt in *v. Μύσις*, quam inter *Μυσίλην* et *Μυσῶν λείαν* mediam collocavit sic: *Μύσις: ὁ ἔχει ἀντὶ σπλάγχνων τὰ μὴ ἔχοντα σπλάγχνα ζῶα. ἐφ' οὗ τὸν θόλον ὃν πλεῖστον καὶ μέγιστον ἡσίοδος ἔχει. κεῖται δ' εὖ πως ταμα δία δὲ τις μύσιχος ὁ εἰς μάχος τείνει, ὡς Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς περὶ ζῶων Φησί.* Habemus librum Aristotelis, ex quo scriba-

rum flagitia manifesta tenentur. Nempe ἡσίδοος dederunt pro ἡ σηπία, et κεῖται δ' εὖ πως ταμα pro κεῖται δὲ ὑπὸ τὸ στόμα. Photius ipse alias res agens Μύσις legit pro μύτις, et pro δια δέ τις μύσιχος vera scriptura est: δια δὲ τῆς μύτιδος ὁ εἰσάρχος τείνει. Locus Aristotelis legitur in lib. IV. p. 83, 15. Bekkeri: σπλάγχνον δ' οὐδὲν ἔχει τῶν μαλακίων, ἀλλ' ἦν καλοῦσι μύτιν, καὶ ἐπὶ ταύτῃ θόλον. τοῦτον δὲ πλείον αὐτῶν καὶ μέγιστον ἡ σηπία ἔχει κτέ. Quid igitur scribas miramur rarum vocabulum μύτις in μύσις corrumpere (cuius rei exemplum affert Dindorf. e Plutarch. Moral. p. 978. A.) quum ne Photius quidem ab eo errore satis cavere potuerit?

Non facile expedit in v. Ναῦς quomodo dicatur: Ἴωνες νεὼς ἢ νηὸς, νηῖ. νηῖτην δὲ πληθυντικὴν, sed duae syllabae interciderunt, quas sic revoca: νηῖτην δὲ πληθύν (τὴν ναυ)τικὴν, ut apud Thucyd. II. 24. νηῖτην στρατῷ melius interpretantur ναυτικῷ quam Hesychius in Νηῖτην (Νηῖτην) στρατόν: τὸν ἐν ταῖς ναυσί.

Quod statim apud Photium sequitur Ναυσίουσα: ναυσιδῶσα· οὕτω λέγει καὶ πλέουσα. sic est scribendum Ναῦς ἰούσα, quo facto absurdam dittographiam ναυσιδῶσα tuto expunges. Notum est Homericum νηὸς ἰούσης Iliad. A. 482.

Vides scripturam ΝΑΤΣΙΟΤΣΑ hunc errorem peperisse. Genus hoc scribendi, quod lectorem acutum et bene Graece scientem et hoc agentem requirit, apud sequiores iocularia menda protulit; sed quid sequiores culpemus, quum multi Veteres sese in ridiculos errores aut leves dubitationes induerint male divisus aut perverse coniunctis verborum partibus. Notum est Posidippum quum apud Homerum legisset:

αὐτὰρ ὁ βῆ ῥ' Ἰσόν τε καὶ Ἀντίφον ἐξεναρίξων,
ex ΒΗΡΙΣΟΝ elicuisse nomen unum Βήρισον. vide Scholia Veneta ad Iliad. A. 101. Dubitavit Galenus utrum in Hippocratis Prognost. p. 36, 33. Foës. μέλαν ἑόν an μελανέον esset scribendum in verbis: καὶ τὸ δέρμα τὸ περὶ τὸ μέτωπον σκληρόν τε καὶ περιτεταμένον καὶ καρφαλέον ἑόν. καὶ τὸ χρώμα τοῦ ξύμπαντος προσώπου χλωρόν τε ἢ καὶ ΜΕΛΑΝΕΟΝ. Sed quum μελανέειν non sit verbum Hippocraticae aetatis et locus μέλαν ἑόν postulet, levis admodum ea dubitatio est.

In v. Νεάσαι: μεταβλεῖν τὴν ἡροτριασμένην γῆν· ἐπαρο-

τριάσαι, scribe Νεῶσαι, nam verbum νεῶν in omnibus temporibus α productit, ut verba omnia in — εᾶν et — ἰᾶν exeuntia, veluti ἑᾶσαι, θυμιᾶσαι et in perf. τεθέαμαι, ἴαμαι et sim. Hinc duo alia menda conspiciuntur: non enim ἐπαροτριάσαι Graecum est, sed ἐπαροτριάσθαι, ut ὀφθαλμιᾶσαι, et plane barbarum est ἡροτριασμένην. Requiritur enim ἡροτριαμένην. Turpius etiam apud Hesychium scribitur: Νεναμένην: ἡροτριωμένην. Ut enim certum est Νενεαμένην genuinum esse, ut τεθεαμένην, sic ἡροτριαμένην est rescribendum. Saepe verbum ἀροτριάν, quamquam novicium est, a Graeculis sic mulcatur, quia corrupta re metrica syllabarum quantitates vulgo ignorabantur. Qui ἀροτριάσαι dare solent eadem socordia τεθνᾶναι et δεικνῦναι scribunt. Velus ἀροῦν, ἀρόσω, ἡροσα plane in desuetudinem abierat, et omnes ἀροτριάν, ἀροτριάσω, ἡροτρίασα constanter dicere solebant. Hinc λέξεων conditores formas antiquas appositis novis formis interpretantur. Hesychius Ἀροῦν: ἀροτριάν. Ἀρόσει: ἀροτριάσει. Ἡροσα: ἡροτρίασα. Moeris Ἀροῦν Ἀττικῶς, ἀροτριάν Ἑλληνικῶς. Grammaticus in Bekk. Anecd. p. 446, 7: Ἀροῦν οὐκ ἀροτριάν λέγουσιν (οἱ Ἀττικοί), et 446, 8: Ἀρόσομεν: τὸ ἀροτριάσομεν. Passim ita solent magistri antiquum dicendi usum et novam συνήθειαν inter se componere. Velus λύομαι erat obsoletum, et in eius locum λυτροῦσθαι et ἀπολυτροῦσθαι subierat. Hinc apud Photium legitur Λυόμενος: ἀντὶ τοῦ λυτρούμενος, et Λυσάμενον: λυτρωσάμενον. Veteres κυλίνδω dixerant, sequiores κυλίω dicebant, et antiquum κυλίνδω in κυλινδῶ depravabant, κυλινδεῖται scribentes pro κυλινδεταί et sim. Hinc apud Photium Κυλινδεῖ: κυλῖει scriptum est, at tu rescribe Κυλίνδει et apud Hesychium repone Κυλινδόμενος: κυλιδόμενος pro κυλινδούμενος. Veteres κλᾶν dicebant pro *pulcare vites*, sequiores κλαδεύειν. Hesychius Κλᾶν — τέμνειν ἀμπέλους, ὅπερ ἡμεῖς κλαδεύειν. Passim sic videbis formas antiquas breviores locum cedere formis novis productis, et omnino utilissimum est in singulis dicendi usum lapsu temporis mutatum animadvertere, quoniam scribae sexcenties vitiosam suam loquendi συνήθειαν Antiquis affricare solent et sordibus suis antiqua scripta maculare. Huius rei unum exemplum addam ex ipso verbo ἀροῦν sumtum. Formatur ex ἀροῦν ἄροσις, ἄροτος, ἀροτήρ, ἄροτρον, sed ἄρωμα

(non ἄρωμα) ex illa certissima antiquae linguae analogia, de qua diximus aliquid in Novis Lectionibus. Eodem modo ex πέπομαι formatur πόσις, ποτός, πότης, ποτήριον, sed πῶμα (non πόμα): et alia sunt eiusdem generis permulta, in quibus nomina im -μα produciunt penultimam, quae in cognatis omnibus corripitur ut: Βῆμα βάσις, Στήμα ἑσσις, Δῆμα δέσις, Φῶμα φύσις, Λῶμα λύσις, Θῶμα θυσία prima brevi, Κλίμα κλισις, Κρίμα κρίσις, Θῆμα θέσις, Εὔρημα εὔρεσις, Παραίρημα παραίρεσις, et sunt alia complura. Sequiores Graeculi huius rei ignari in his formis multas turbas dare solent et vetustas lectiones depravare. Ipsi θέμα dicebant et ἀνάθεμα et in versu ἀνθεμα, ipsi κρίμα et κλίμα dicebant et πόμα et εὔρεμα et ἔνδυμα media brevi, quae nihilo meliora sunt quam Stoicorum σύμβαμα et παρασύμβαμα. Hinc in Veterum scripta ea labes se insinuavit. Quam saepe πόμα legitur iugulato metro in Tragicorum Codicibus? Nunc πῶμα apud poetas quidem diligenter repositum est, sed firmiter haeret vitiosa forma et apud alios et in Herodoto, quamquam certum est πόμα non minus Veteribus omnibus inauditum fuisse quam ἀνάθεμα pro ἀνάνθημα. A verbo καθήμι formatum est nomen in -μα significans ὄρμος ἐπὶ τῇθός καταβαίνων. Alii κάθημα appellant, alii κάθεμα. Non est ulla dubitatio quin κάθημα sit antiqua et proba forma. Sequiores utantur suo ἔνεμα, ἄφεμα, κάθεμα. Homerus ex ἴημι formavit ἦμα, ἦμων, ἐφημοσύνη, μεθήμων, alia, et Antiphanes apud Pollucem V. 98. κάθημα dixit, non κάθεμα, quem alii appellabant καθετήρα. Nempe κάθεσις, κάθετος, καθετήρ dicebant, sed κάθημα, quemadmodum ἄροσις ἄροτος ἄροτήρ, sed ἄρωμα, et πόσις ποτός ποτήρ, sed πῶμα. Eruditis aliter visum. Henr. Stephanus κάθημα ex Antiphane afferens annotat: »sed κάθεμα fortasse scribendum." Bekkerus apud Pollucem veram lectionem expulit, vitiosam recepit admonens: »κάθεμα Hesychius, libri κάθημα." Hesychio fraudi fuit vitiosa popularium et aequalium συνήθεια, quemadmodum et in Ἀρώματα. Afferit nempe: Ἀρώματα: ἀροτριάματα. καὶ ἐπὶ τοῦ ἀροῦν τὰ ἔλφιτα οὕτω λέγεται. Σοφοκλῆς Ἀκρισίφ. tum quasi nova glossa esset subiungitur: Ἀροτριάμάτων: γεννημάτων, sed nulla est dubitatio quin et Ἀρώματα sit vera scriptura et in loco vel sic pessime habito (nam quid est ἐπὶ τοῦ ἀροῦν τὰ ἔλφι-

τα?) interciderint nonnulla, quo ἀροτριαμάτων et γεννημάτων referenda sint. Magistri saepius ἀροῦν interpretantur esse ἀροτριαῶν et γενναῶν. Hesychius: Ἡροσεν: ἐγέννησεν, et Ἡροῦτο: ἡροτριαῶτο, ἐσπείρετο, et Κατήροσας: ἐφύτευσας, ἐγέννησας. Sic dicitur παίδων ἐπ' ἀρότῳ γνησίων, et apud Sophoclem ἐνθεν αὐτὸς ἡρόθην pro ἐγενόμην, et (ut Graeculi loquuntur) ἐγεννήθην. Itaque Ἀρωμάτων excidit, quod magister per ἀροτριαμάτων, γεννημάτων fuerat interpretatus. Constabat autem notissimo Aristophanis loco τὰ ἐσπαρμένα appellari ἀρώματα (non ἀρόματα). Nemo enim nesciebat suavissimum locum in *Pace*, qui concluditur his verbis:

ὥς ἂν ἐμπίῃ μεθ' ἡμῶν
εὖ πειοῦντος κῶφελοῦντος
τοῦ θεοῦ τ' ἀρώματα.

ad quem locum Scholia antiqua sic corrige: τὰ ἀρώματα τὰ ἀροτριαμάματα παρὰ τὸ ἀροῦν. Istic quoque τὰ ἀρώματα irrepserat, quod Kusterus iugulato misere metro poëtae ipsi alias res agens obtrudebat. Adeo invaluerat opinio ἄρωμα Graecum esse. Locus Aristophanis peperit aliam opinionem aequae falsam, quae exstat apud Gramm. in Bekk. Anecd. p. 450, 24: Ἀρώματα οὐ τὰ θυμιάματα οἱ Ἀττικοὶ καλοῦσιν ἀλλὰ τὰ ἐσπαρμένα, quae totidem verbis descripsit Suidas. Paulo ante idem Suidas hanc annotatiunculam nescio unde in suam farraginem recepit: Ἀρωμα: τὸ ἀροτριασμα. Ἀρωμα δὲ διὰ τοῦ ω μεγάλου τὸ μυρεψικόν. καὶ ἀρόσιμον κλίμα τὸ ἀροτριούμενον. Plena haec sunt vitiorum, sed nullius pretii verba propterea tantum affero ut appareat quam impudenter et imperite isti magistri quidlibet de suo comminiscantur. Ἀρώματα utroque sensu ab Atticis dici docet locus Aristophanis cum noto Eupolidis fragmento compositus:

περιῆλθον εἰς τὰ σκόροδα καὶ τὰ κρίμμυα,
καὶ τὸν λιβανωτὸν, κεῖθ' ὅτ' ἄν τῶν ἀρωμάτων,

apud Polluc. IX. 47. Nam quis credet Scholiastae Aristophanis ad Pac. l. l. qui quum dixisset: λέγουσι δ' ἔνιοι καὶ τὰ ἄλφιστα ἀρώματα, secundum Eupolidis versiculum ad fidem faciendam apposuit? Nempe τὰ ἀρώματα erant σμύρνα τε καὶ τὰ ἄλλα θυμιάματα ἐκ τῆς ἀρωματοφόρου Ἀραβίας, vid. Plutarchum in Alexandri vita cap. 25. Sibi habeant igitur Graec-

culi suum ἄρομα et πόμα et κάθεμα et εὔρεα et κρίμα et κλίμα et quidquid est huiusmodi, modo ne corrumpant falsis testimoniis antiqui sermonis sanitatem. Palmam autem inscitiae omnibus praeripit incertus Graeculus, qui Draconis Stratonicensis nomen mentitur et nescio quid περὶ μέτρων et de syllabarum quantitate conscripsit. Audi qua confidentia dicat pag. 69. Herim. Φύμα συτέλλει τὴν ἄρχουσαν. τὰ γὰρ εἰς -μα δισύλλαβα τῷ υ παραληγόμενα συτέλλειν αὐτὸ θέλει, οἶον χύμα, πλύμα, Φύμα, et iterum pag. 100. Χύμα τὸ υ συτέλλει. τὰ γὰρ εἰς -μα δισύλλαβα τῷ υ παραληγόμενα συτέλλειν αὐτὸ θέλει, οἶον ῥύμα, Φύμα, θύμα, χύμα. Ut diximus, plane contra est: ea omnia penultimam constanter producunt. Et χύμα quidem Veteribus inauditum est, qui χεῦμα dicebant (ut ῥεῦμα et πνεῦμα), et κατάρχυσμα a καταχεῖν. Satis certa sunt δῦμα in ἔνδυμα, θῦμα, κῦμα, λῦμα in κατάλυμα, κνῦμα, ῥῦμα, σῦμα et Φῦμα. Posidippus Athen. pag. 376. F.

διακονοῦμεν νῦν γάμους. τὸ θῦμα βοῦς.

Aristophanes Eccles. 35.

ἤκουσά τοι | ὑποδομένη τὸ κνῦμά σου τῶν δακτύλων.

Euripides Heraclid. 260.

ἄπασι κοινὸν ῥῦμα δαιμόνων ἔδρα.

Plato Comicus apud Athen. p. 5. D.

παρθένου Ἀρτέμιδος γὰρ ἔφυ καὶ εὔματα μισεῖ.

de Φῦμα et de κῦμα nemo dubitavit umquam. I nunc et crede Graeculis. Imposuerunt tamen isti Graeculi Dindorfio, qui πλύμα in πλύμα refingendum esse personato Draconi Stratonicensi credidit, quia apud Nicandrum πλύμα scribitur in κρεῶν θολερὸν πλύμα, et aliis locis. Sed Nicander ipse, ut caeteri poëtastri id genus, est θολερὸν πλῦμα vitiorum omnium, quibus Graeculorum συνήθεια inquinata est. Poëtastri id genus πόμα scribunt, et ἄνθεμα pro ἀνάθημα, et προσανάκλιμ' ἐρώτων, et κλίμα pro κλίμα, et εὔρεμα, et ἔνδυμα media correpta, aliaque id genus. Itaque constant sibi quum velus πλῦμα in πλύμα depravant. Pro πλῦμα nova Atthis πλύσμα usurpaverat, quod formatum est ut ξύσμα et κατάρχυσμα. Testis est ipse Photius v. Πλύσμα: οὐ πλύμα. Rectissime igitur viri docti πλύσμα reddiderunt Aristoteli H A. IV. p. 105, 24. Bekk.

ἔταν [ἐκχυθῇ τὸ πλύσμα τῶν ἰχθύων pro πήλυσμα, quamquam Bekker. πλύμα maluit. Denique sequiores cum multis aliis ipsum πλύμα usu receperunt.

In Scymni Chii Περιγήσει vs. 521.

τὸ πρὸς μεσημβρίαν δὲ καὶ νότον κλίμα
Λάκωνες Ἀργεῖοί τε (κατέχουσιν).

non credo ipsum poetam tam vitiose locutum esse. Transponenda censeo verba in hunc modum:

τὸ πρὸς μεσημβρίαν δὲ κλίμα καὶ νότον.

Similiter in carminis prooemio vs. 5. ubi dicit:

ἢ κωμῳδία — τοῦτ' ἔχει

τὸ καὶ βραχέως ἔκαστα καὶ φράζειν σαφῶς,

idque se imitaturum pollicetur: quod si fecit verba sic composuit:

τὸ καὶ βραχέως ἔκαστα φράζειν καὶ σαφῶς.

Nunc ad Photium redeo.

Intelligi non potest Νείκας: τιμὰς ὁμοίως Ἀττικοί, sed verum est Νείκας, τειμὰς (καὶ τὰ ἄλλα) ὁμοίως Ἀττικοί. Eodem modo infra scriptum est Νείφει: χιονίζει, sed post pauca Νίψαι (Νῖψαι) μακρὰ ἢ πρώτη συλλαβή, ὁπότε ἐπὶ νιφετοῦ τὰ ττεται, καὶ ἐνιψεν καὶ ἐνίφθη ἢ γῆ. Male Dindorf. apud Harpocrat. v. Καρκίνος in Pherecratis loco edidit:

ὁπότεν σχολάζῃς νίψον, ἵνα τὰ λήϊα
συγκαρκινωθῇ.

in libris est νήψον, in quo laetet νῖψον. Precatur aliquis Iovem, ut pueri in notissimis precibus: ὕσον, ὕσον, ὦ φίλε Ζεῦ, κατὰ τῶν ἀρουρῶν τῶν Ἀθηναίων.

Fallitur Photius v. Νεῖν: κολυμβᾶν καὶ τὸ νήθειν. Nempe τὸ νήθειν Attici veteres non νεῖν dixerant, sed νῆν, νᾶν, νῶσα cet. ut σμῆν, κνῆν, ψῆν, alia. Series ipsa docet peccavisse librarios, non Photium, in vicinia, ubi legitur:

Νήμερτες: ἀλήθεις.

Νεῖν: νήθειν κρόκην.

Νηνεμία: ἀνέμων ἀπουσία.

manifestum enim est Νῆν rescribi oportere.

Pessime vitiosa glossa est v. Νεόνανον. In fine legendum est: νέμειν δὲ τὸ ἔχειν, ὥς τοὺς μετοίκους νέμειν προσάτην ἀντὶ τοῦ ἔχειν.

Graeculorum vitiosa pronuntiatio peperit vitium in Νεοπε-
φθῇ: ἀρτιμαθῇ. Verum est Νεοπευθῇ, sed isti ut αὐ ore
efferebant αφ, sic pro εὐ dicebant εφ. Hinc καφθείς scribitur
pro καυθείς, et contra apud Hesychium Πευθείς: ἐψηθείς pro
Πεφθείς.

Photio Νηνίποδες: ἀνυπόδητοι significare videtur. Hesy-
chio Νηδύπους est ἀνυπόδετος. Idem Νήπους ἢ Νήποδας:
ἀνυπόδετους esse narrat. Meri errores hi sunt pro Νηλίπους,
Νηλίποδες et Νηλίποδας.

Pro Νήτην: μάτην Photius ipse dederat Νή τήν: μὰ τήν.
Eadem est Hesychii doctrina ΝΗ ΤΟΝ ΘΕΟΝ: μὰ τὸν θεόν.
Hoc vero est interpretari! Praeterea notandum νῆ τὸν θεόν
neminem Veterum dixisse umquam. Νῆ τὸ θεῶ mulieribus
Atticis in ore est. Ναὶ τὸ σιῶ Spartanos saepe audies dicen-
tes. Νῆ τὸν θεόν aut μὰ τὸν θεόν qui dixerit equidem novi
neminem.

Miro errore Photius recepit Νίδες et Hesychius Νιῖδες.
Vera lectio est Νήιδες, quod in ea re ponebatur pro ἀδύνατοι
et ἀσθενεῖς. Hinc νηιδέστροι est apud Hesychium pro ἀσθενέ-
στροι.

Tenemus fraudem in Ξυνάιρεται: συνάπτεται, quamquam
Hesychius Photio opitulatur eadem exhibens v. Ξυνάιρεται.
At idem post pauca Ξυνερεῖται: συνέπεται affert, in qua
lectione si unam litterulam transpones veram habebis, quae
est Ξυνείρεται: συνάπτεται. Calamitosum est in libris ver-
bum εἶρειν, cuius composita ἐνείρειν, παρενείρειν, διείρειν, συν-
είρειν cet. non facile ex librariorum manibus illaesa elabun-
tur. In summo periculo esse solet perfectum — εἶρμαι, quod
in — εἶρημαι et alia quaedam depravatur. Photius ipse: Συν-
εἶρημένον: συνετραμμένον. Hesychius: Συνείρεται: συνέ-
σπασται. Viden emendandum esse συνεἶρημένον et συνεῖρται?

Inter Ξύνηβον et Ξυνωρίς conspicitur foeda corruptela a Pho-
tio non animadversa: Ξυνοδόκος: ξενοδόχος pro ξεινοδόκος.
Idem vitium apud Hesychium est. Neutri quidquam de mendo
suboluit: quod in vitioso libro uterque reperit securus describit.

In v. Ὠγκυλωμένος: ὑπερήφανος tralaticium mendum inest,
quod semel notasse iuvabit. Veteres plurimum utuntur ver-
bis in - λλω et - λλομαι exeuntibus, quibus adiectiva in - λος

respondent, veluti ναυτίλος ναυτίλλομαι, κωτίλος κωτίλλω, ποικίλος ποικίλλω, γογγύλος γογγύλλω, σρογγύλος σρογγύλλω, δαιδαλος δαιδάλλω, ἀγκύλος ἀγκύλλομαι, ὀγκύλος ὀγκύλλομαι, σωμύλος σωμύλλομαι, et similibus. Graeculi has formas olim obsoletas multis modis corrumpunt, ὀγκύλλομαι scribentes aut ὀγκυλῶμαι aut ὀγκυλοῦμαι, vel γογγυλίζω, vel σρογγυλίζω, vel σωμυλεύομαι, aliaque istiusmodi, quibus docti homines perperam aliquid tribuunt, quum sint merae scribarum hallucinationes. Dindorfius ὀγκυλοῦν et ἐξογκυλοῦν Graeca esse putat. Si auctorem ac testem requiris Tzetzen producit, qui cum omnium risu foras exturbandus est. Eiusdem farinae est ὀγκυλωμένος, quod duplici errore subrepsit in locum verae scripturae ὀγκυλλόμενος, quod in Attica significat ὑψαυχενῶν, ἐπηρμένος καὶ μέγα Φρονῶν, et apud Hippocratem ponitur pro *intumescens*, quamquam non sine scribarum fraude, qui pro ταχὺ ὀγκυλλομένη dederunt in Coacis Praenot. p. 219. D. Foës. (κοιλίη) τάχιον κυλλομένη et in Prorrheth. p. 75. C. ταχὺ ὀγκουμένη, Utrobique vera lectio est ταχὺ ὀγκυλλομένη, quam servavit Erotianus ἐν τῇ Ἱπποκράτους λέξει ubi in libris est de more ὀγκύλεσθαι pro ὀγκύλλεσθαι et: ὁ δὲ Ἱπποκράτης ὀγκυλωμένην λέγει κοιλίαν τὴν ταχέως εἰς ὄγκον αἰρομένην, sed ὀγκυλλομένην ab eo scriptum esse manifestum est. Idem error apud Hesychium est in Ἀγκύλεσθαι: κάμπτεσθαι pro ἀγκύλλεσθαι, ad quem locum videbis Albertium apud Aretaeum Cappad. I. 6. ὁπισθότονος δὲ κατόπιν ἀγκύλλει τὸν ἄνθρωπον ὡς τὴν κεφαλὴν ἀνακεκλασμένην μεσηγὺ τῶν ὠμοπλατέων κέεσθαι, sanissimam lectionem ἀγκύλλει ultro depravantem in ἀγκύλει. Quod Hesychius affert Ὀγγύλλοντο propter additam interpretationem συνεκάμπτοντο in ὀγκύλλοντο refingi non potest: itaque superest ut ἡγκύλλοντο verum sit, quod Hesychius cum sexcentis aliis misere corruerit.

Coaluerunt duae glossae, quae nihil inter se commune habebant in v. Ὀδός. Prior mutilata est: Ὀδός: ἀρσενικῶς καὶ οὐδὲς ὁ τῆς θύρας. οὗ χρηὴ ὁδός * * *. Excidit aut etymologia malesana, aut aliud quid minimi momenti. Deinde nova glossa sequitur quae integerrima est: Ὀδεύειν οὐδεὶς εἶρηκε τῶν Ἀττικῶν, ὅσα γὰρ καὶ ἡμῶς ἐπίστασθαι, παρ' Ὀμήρῳ δὲ ἐστίν.

Semel in Homeri carminibus legitur Iliad. A. 569. ἐπὶ νῆας ὀδεύειν. Photius multas eximias de dialecto Attica observationes ex pererudito Ἀττικισμῷ descripsit, ex quarum numero haec est verissima observatio. Sequiores Graeculi passim verbo ὀδεύειν cum multis compositis utuntur, Attici numquam, nisi quod ex ὁ ἔφοδος *circuitor* formarunt ἐφοδεύειν, de qua re in Novis Lectionibus accurate egimus.

Pro Οἰσθεῖς: εἰκασθεῖς, ὑπολαβών emenda: Ὀϊσθεῖς: εἰκάσας, ὑπολαβών. Glossa est HomERICA ex notissimo loco Iliad. I. 455.

πατήρ δ' ἐμὸς αὐτίκ' οἰσθεῖς | πολλὰ κατηράτο.

Quia εἰκάσας sic scribitur ut compendium syllabae -ας referat planissime figuram litterae θ factum est ut εἰκασθεῖς pro εἰκάσας nasceretur.

Pro Ὀκτώπας: ἦτοι ὁ σκορπίος.

Ὀκτώπους: ἦ ὁ μακρὸς ὀκτὼ ποδῶν.

Sic est legendum: Ὀκτώπους: ἦτοι ὁ σκορπίος ἦ ὁ μακρὸς ὀκτὼ ποδῶν. Res manifesta est, quod vel ἦτοι — ἦ demonstrat. Adscriptum in ora libri ὀκτώπους ad emendandam vitiosam scripturam ὀκτώπας has turbas dedit.

Non minus vitiosum est Ὀλέσκει: ὀλοθρεύει, Graecum est Ὀλέκει, ut versu abhinc sexto emendate scriptum est.

Nemo dicebat Ὀλίγα ἄττα, quod post pauca sequitur, sed ὀλίγ' ἄττα omnes, quod multis Veterum locis ab eodem errore est vindicandum.

Vitiosam esse glossam Ὀλόφωνος: ὁ ἀλεκτρυών. οὕτω Κρατῖνος, arguit ipse Cratini locus ab Athenaeo servatus p. 574. D.

ὥσπερ ὁ Περσικὸς ὦραν πᾶσαν καναχῶν ὀλόφωνος ἀλέκτωρ.

Nempe sic Photius et Hesychius debuerant scribere: Ὀλόφωνος ἀλέκτωρ: οὕτω Κρατῖνος. Saepius videbis scribas ubi ἀλέκτωρ esset scriptum notius sibi ἀλεκτρυών substituere. Editur apud Aelianum in Var. Hist. XIII. 17.

Πτήσσει Φρύνιχος ὥς τις ἀλεκτρυών,

παροιμία ἐπὶ τῶν κακῶς τι πασχόντων, sed non sic Aelianus dederat, verum:

Πτήσσει Φρύνιχος ὥς τις ἀλέκτωρ.

quae verba sunt Philocleonis apud Aristophanem in Vespiis vs. 1490. Egregie huius rei observatio stabiliet felicissimam

emendationem, qua Herwerdenus meus tres locos Aristophanis restituit in integrum, quos Porsonus in Praefat. ad Eurip. Hecubam p. XLII. vitiosos esse demonstravit, sed emendationem aliis reliquit. Sunt autem hi: Nub. 1429.

σκέψαι δὲ τοὺς ἀλεκτρούνας καὶ τᾶλλα τὰ βοτὰ ταυτί.
et Ran. vs. 931:

τὸν ξουθὸν ἰππαλεκτρούνα ζητῶν τίς ἐστιν ὄρνις.
et vs. 937:

οὐχ ἰππαλεκτρούνας μὰ Δί' οὐδὲ τραγελάφους, ἄπερ σύ.
Aeschylus enim ἰππαλέκτορα dixerat, non ἰππαλεκτρούνα, et omnino ἀλεκτροῦν a Tragica dictione abhorret, quae solum ἀλέκτωρ novit. Habemus igitur ipsam poetæ manum:

τὸν ξουθὸν ἰππαλέκτορα ζητῶν τίς ἐστιν ὄρνις,
et οὐχ ἰππαλέκτορας μὰ Δί' οὐδὲ τραγελάφους, et σκέψαι δὲ τοὺς ἀλέκτορας. Sublatae sunt sic difficultates omnes, et simul intelligimus, qui factum sit ut vitiosa lectio nasceretur. Natum ex ἀλέκτωρ pervulgato usu ἀλεκτοριδεύς, de quibus formis erudite egit Valckenaerius ad Theocr. Adonias. vs. 121. ubi ἀηδονιδῆες reposuit pro ἀηδονίῃες, comparans λεοντιδεῖς, πιθηκιδεῖς, λυκιδεῖς, λαγιδεῖς, ἄλωπεκιδεῖς, χηνάλωπεκιδεῖς, aliaque permulta. Ad horum exempla lepide a Pherecrate, ut alibi ostendimus, appellatus est κλεπτιδεύς patris furacis pulchrius. Audi nunc Eustathium ad Odys. P. 295. p. 1821, 35: apud quem ex Veterum commentariis (οἱ παλαιοὶ γράφουσιν) afferuntur οἶον πατρωνυμικὸν ὁ λαγιδῆς, ὡς καὶ πελαργιδῆς ὁ τοῦ πελαργοῦ γόνος καὶ λυκιδῆς ὁ τοῦ λύκου, οὕτω δὲ καὶ ἀλεκτοριδῆς, Φασί, καὶ χηνιδῆς καὶ περδικιδῆς καὶ ἄλλα. Haecine tu Graeca esse Eustathio credes? Cave facias, nam non uno nomine absurdae hae formae sunt ὁ λαγιδῆς, ὁ λυκιδῆς, ὁ ἀλεκτοριδῆς cet. Meliora idem Eustathius annotavit ad Iliad. I. 322. pag. 755, 56: ὥπερ χηνιδεῖς λέγονται καὶ περδικιδεῖς καὶ κορωνιδεῖς καὶ ἰερακιδεῖς καὶ περιερίδεῖς οἱ χηνῶν καὶ περδίκων καὶ τῶν ἐξῆς γόνοι οὕτω καὶ χελιδονιδεῖς οἱ τῶν χελιδόνων. Dicam autem quae res Eustathium nullius iudicii hominem impulerit in errorem satis iocularem. Nempe optime Graeca sunt ΛΑΓΙΔΗΣ, ΛΥΚΙΔΗΣ et sim. sed non significant haec ὁ λαγιδῆς, ὁ λυκιδῆς, verum οἱ λαγιδῆς, οἱ λυκιδῆς cet. ut apud Aristophanem Χαιριδῆς

βομβαύλιοι. Terminatio Attica -ῆς nonnumquam et aliis fraudi fuit Eustathio multo melioribus. Recte Harpocratio Συλλογῆς: ὄνομα ἀρχῆς, perperam alii συλλογεῖς. Quia librarii passim eas formas deleverunt, nostrum est in talibus quoque Atticis suum reddere.

Animum alibi occupatum habebat Photius quum inter Ὀπλιτεύειν et Ὀπνιος χεῖρ insereret Ὀπλίττομαι: οὐ πείθομαι. καὶ τοῦτο Βοιωτίων, pro Ὀπίττομαι, ut apud Hesychium emendate scriptum exstat. Quae statim sequuntur Ὀπνιος et ὀπνιον νέφος, et ὀπνιος λειμών vitiosa sunt omnia pro ὀμπνιος et ὀμπνιον, quae Photius ipse alio loco recte scripta receperat. Ostendimus supra scribas solere importunum μ ante labiales inserere de suo, vides eosdem et in contrariam partem peccare.

Quod apud Photium docemur Ὀπροτυχών: οὐχ ὁ προστυχών plane contra est. Saepissime occurrit ὁ προστυχών, sed προτυχών sicubi legitur ex describentis errore natum esse suspicor ut apud Hesychium Προτυχών: προστυχών, παρατυχών, ubi προστυχών a correctore adscriptum est, ut vitiosum προτυχών emendaretur.

Si expenderis Photii glossam Ὀργιουμένοις: ἐπιθυμοῦσιν nullo negotio patriarcham in gravi errore versari intelliges. Nihil aliud est ὀργιοῦμαι quam ὀργισθῆσομαι, ὀργίζεσθαι μέλλω, ut Photius alibi scribit Πεισόμενον: παθεῖν μέλλοντα, et Πείσονται: πάθωσιν. Miramur tam puerilia ab eruditis doceri, sed Graeci illorum temporum δις παῖδες erant. Est autem vitium in ὀργιουμένοις, in quo latet ὀριγνώμενοις. Nascitur enim ex ὀρέγομαι notissima forma ὀριγνώμαι. Photius ipse Ὀριγνώμεθα affert et Ὀριγνηθῆναι: ἀντὶ τοῦ ἐπιθυμῆσαι.

Novum Photii errorem habes in Ὀρθογόη: χελιδών, quod collocavit inter Ὀρθόπτερον et Ὀρθόφρων. Vera lectio ex Hesiodo, cuius haec verba sunt, reperitur in Oper. 566:

τὸν δὲ μέτ' ὀρθρογόη Πανδιονὶς ὦρτο χελιδών.

Imposuit Photio liber mendose scriptus unde recepit οὐκ ἔντελεῖς: ἀντὶ τοῦ οὐκ ἔγκαλέσεις. Vera scriptura, quae eum fugit, est οὐκ ἔγκαλεῖς. Diligenter magistri contractas futuri formas annotare solent, ut Photius v. Καλοῦμεν: ἀντὶ τοῦ καλέσομεν. Quam saepe sit factum ut in talibus novi-

ciae formae in antiquarum locum irreperent multis exemplis alibi satis ostendimus.

Sat notum est ubi *Μαραθῶνι* similiaque adverbia apud Veteres legerentur, scribas de suo praepositionem *ἐν* apponere. Tenemus eos *ἐπ' αὐτοφῶρῳ* apud Photium v. *Οὐσίαν*, ubi Eupolidis senarius scribarum additamentum respuit:

ὅς τὴν [ἐν] Μαραθῶνι κατέλιφ' ἡμῖν οὐσίαν.

Cum reliquis magistris sequiorum temporum Photius rationem et usum verbi Attici *ὀφλισκάνειν* et aoristi *ὀφλεῖν* plane ignoravit. *ΟΦΛΕΙΝ* istis praesens esse videtur et *ὀφλομεν*, *ὀφλετε*, *ὀφλουσι* Graeca esse opinantur. Itaque *ὀφλεῖν* scribunt et *ὀφλων*. Praeterea duas novas formas *ὀφλίσκω* et *ὀφλάνω* pro *ὀφλισκάνω* commenti sunt Veteribus plane inauditas. Noli quidquam Photio credere ubi scribit: *ὍΦΛΕΙΝ: ἀντὶ τοῦ ἡττᾶσθαι ἐν δικαστηρίῳ.* et *ὍΦΛΕΙΝ καὶ ῥόΦΕΙΝ: τὰς πρώτας συλλαβὰς τῶν τοιούτων οἱ Ἀττικοὶ δέξυνουσιν.* Nihil in his veri est. *ὍΦΛΕΙΝ* apud Veteres semper et ubique *ἡττηθῆναι* significat et *ὀφλῶν* est *ἡττηθείς*. Quod scribae perpetuo *ὀφλεῖν* et *ὀφλων* dare solent, non minus est vitiosum ac si quis *λάβειν* et *λάβων* vellet scribere. Eiusdem pretii, id est nullius, sunt hae Photii observationes: *ὍΦλάνειν ἀντὶ τοῦ ὀφλισκάνειν*, et *ὍΦλίσκουσι καὶ ὀφλουσι: χρεωσοῦσιν.*

Noli quaerere quid sit *Παλτάρια: σεμίδαλις*. Lectio bis mendosa est. *Πολτάριον*, credo, olim fuit.

Elapsa est vocalis una ex nomine Dei Aegyptiaci v. *Παμύλης: Αἰγύπτιος* θεός *Πριαπώδης*. Hesychius v. *Πααμύλης* servavit Cratini Iunioris octonarium a Meinekio sic emendatum:

ὥς σφοδρῶς Αἰγυπτιώδης, Σωχάρης, Πααμύλης.

In proverbio *Παρὰ κωφὸν ἀποπέρδειν* ut Graeca oratio sit *ἀποπαρδεῖν* rescribendum est. *Πέρδομαι* Graecum est (non *πέρδω*) et *παρδήσομαι*, sed *ἐπαρδον* et *πέπορδα*. Adhuc haeret vitium manifestum in Cratini versiculo apud Photium v. *Ῥάζειν*. Editur a Meinekio:

ἔρραζε πρὸς τὴν γῆν, ὁ δ' ἡσκάριζε καὶ πέπαρδε.

sed statim videbis aoristo locum nullum esse. Libri exhibent *κατέπαρδε* et *καὶ πέπορδε*. Perspicuum est verbum simplex requiri. Quin tu igitur emendas: *ὁ δ' ἡσκάριζε καὶ πεπόρδει.*

Quod Photio dicitur *παρατεῖναι* significare τὸ *ἐπιστρέψαι*

καὶ ἀπολέσαι, non ipse fallit sed scribae, qui ἐπιτρέψαι dare debuerant.

In Thucydidea glossa Παραυτικά: ἔγγιον τι τοῦ αὐτικά σημαίνει καὶ ὑπογυώτερον. Θουκυδίδης· εἰ δέ τις τὸ παραυτικά μὴ ἐθέλοι ξυμμαχεῖν, levis error commissus est. Legitur locus I. 27. εἰ δέ τις τὸ παραυτικά μὲν μὴ ἐθέλοι ξυμπλεῖν, μετέχειν δὲ [βούλεται] τῆς ἀποικίας πεντήκοντα δραχμὰς καταθέντα Κορινθίας μένειν, unde apparet ξυμπλεῖν pro ξυμμαχεῖν Photio esse reddendum. Voculam μὲν omisit auctor τῆς Θουκυδίδου λέξεως, quem Photius describit, ea tantum ex Thucydide de more excerpens quae ad rem praesentem pertinerent. Si quis Thucydidis locum diligenter expendit et compositionem Thucydideam bene noverit, vehementer ei, ut opinor, additum βούλεται displicebit. Fulcrum est plane inutile a Graeculis contra Atticorum usum saepe supponi solitum. Scatere Thucydidis orationem istiusmodi emblematis multis locis ostendimus. Admonet me haec ipsa Photii glossa loci Thucydidei, in quo ineptum emblemata sententiam verborum plane obscuravit atque delevit. Legitur in oratione Plataeensium III. 56: εἰ γὰρ τῷ αὐτικά [χρησίμῳ] ὑμῶν τε καὶ ἐκείνων πολεμίῳ τὸ δίκαιον λήψεσθε, τοῦ μὲν ὀρθοῦ φανεῖσθε οὐκ ἀληθεῖς κριταὶ ὄντες, τὸ δὲ ξυμφέρον μᾶλλον θεραπεύοντες. Equidem numquam expedire potui quomodo Thucydides τῷ αὐτικά χρησίμῳ ὑμῶν τε καὶ ἐκείνων πολεμίῳ dicere potuisset, nam quod Interpretes affirmant haec dici pro τῷ τε ὑμῶν χρησίμῳ καὶ τῷ ἐκείνων πολεμίῳ cras credam sed hodie nihil. Expedivit me tandem ex hac inextricabili difficultate Badhamus, qui χρησίμῳ ab inepto interpolatore insertum esse primus perspexit. In eodem capite satis esto digitum intendisse in duo alia sciolorum additamenta: κατὰ τὸν πᾶσι νόμον καθεστῶτα τὸν ἐπιόντα [πολέμιον] ὅσιον εἶναι ἀμύνεσθαι, et in fine capitis: καίτοι χρὴ ταῦτά περὶ τῶν αὐτῶν [ὁμοίως] φαίνεσθαι γινώσκοντας. Nunc ad Photium redeundi tempus est.

Non credo esse in Photii λέξει glossam ineptiorem quam haec est:

Παρήν: παρήμην.

Παρήσθα: παρήν.

Quid multa? Coniungantur male divulsa et emendentur in

hunc modum: Παρῇ, παρῆσθα, παρῆν, quae ex aliquo Ἀττικισμῷ descripta accurate referunt Atticam loquendi consuetudinem a Graeculorum usu diversam, quibus παρῆν et παρήμην pro παρῇ, et παρῆς pro παρῆσθα solemne erat dicere.

Saepe E et AI ipsius Photii errore confunduntur. Series docet eum Πατεκίων: ὄνομα κλέπτου posuisse pro Παταικίων. Contra Παραιξόρουσον supra dedit pro παρεξόρουσον.

Πατρίληκτος non est ἡ οὐσία ἡ ὑπὸ τοῦ πατρὸς εἰληγμένη κλήρω, sed εἰληγμένη. Solemne est scribis εἰλημαι (κατεἰλημαι, περιεἰλημαι) et εἰληγμαι in notiores sibi formam εἰλημαι depravare.

Attigimus iam alibi Porsoni errorem, qui quum in unico Codice Galeano reperisset: Πατριῶται: οἱ δοῦλοι ἐλλήνων festinanter correxit οἱ δοῦλοι τῶν Ἑλλήνων. Vera lectio est Πατριῶται οἱ δοῦλοι ἀλλήλων.

Non est Graecum quod Photius affert Παχύνοι: παχύνες, ἀνόητοι, ut neque εὔνοοι vel κακόνοοι. Emenda Παχύνοι et eadem opera v. Θήλυνοι corrige accentum sic ut scribas Θελύνοι. Decrepitae Graecitatis sordes vides in παχύνες. Nempe isti qui νοῦς, νόος, νοῖ dicebant ut βοῦς, βοός, βοῖ, in adiectivis compositis eandem rationem retinebant.

Non is est Photius cui credi possit Graecum esse Πέδουρος: μετέωρος. Ionicum μετήωρος (ut παρήωρος) et Atticum μετέωρος (ex μετῶρος) non possunt illam formam πέδουρος umquam induere. Πεδάωρον Aeolicum est, quod potuit in Πέδωρον abire, (idque ipsum latere suspicor apud Hesychium in Πελλύρον: μετέωρον, imo vero ΠΕΔΑΤΡΟΝ), sed in Πέδωρον non potuit.

Fortasse sine culpa est Photius v. Πεπαλμένος: βεβλαμμένος, sed a scribis inquinatus quum ipse dedisset Πεπαλημένος et statim πεπαληκέναι pro πεπαλκέναι.

Nauseam movet vitium in sq. glossa Πεπαλαγμένος: μεμολυσμένος. ἔνθεν καὶ παληλία, τὸ μολύνεσθαι τῇ κόνει, pro ἔνθεν καὶ πάλη διὰ τὸ μολύνεσθαι τῇ κόνει.

Novum scribarum flagitium est v. Πεπλαδικός: ὑγρανθέν, σεσηπός pro πεπλαδικός. Ab eodem verbo attulit Πλαδῶσιν: ὑγροῖς, χαύνοις, ἀσθενέσιν.

Miror glossam Πέπλεκται: ἥττηται. Μένανδρος. Fieri non

potest ut πλέκειν et πέπλεγμαι huiusmodi quid umquam significaverint, et apud istos magistros πάντα τὰ πράγματα ξινιμοῦ. Permiscent omnia: πέπλεγμαι, πέπλιγμαι, πέπληγμαι, πέπλαγμαι, πεπάλαγμαι susque deque habentur et incredibilis nascitur confusio, quam ὁ νοῦς ἐλθὼν διακοσμεῖ. Audi modo Hesychium:

Πεπλαγμένον: μεμολυσμένον.

dic sodes πεπαλαγμένον.

Πέπλαται: ἤπλωται.

πέπαται volebat dicere, semper hic errat.

Πέπληται: πέπληται.

πεπληγμένον: κεκοσμημένον, ἐκτενισμένον.

Sed, o bone, πεπλεγμένον hoc est, et quod praecedit si Πέπληται: ἤττηται scripsisses omnia haberent optime, idque ipsum e Menandro Photium apposuisse suspicor.

Mira incogitantia Photium cepit quum scriberet: Περιδεδόσθαι: τὸ συνθέσθαι. Nempe περιδόσθαι hoc dicitur, ut ἐθέλω περὶ τῆς κεφαλῆς περιδόσθαι. Ipse Homeri locum affert:

εἰ δ' ἄγε νῦν τρίποδος περιδώμεθον.

et in v. Περιδοῦ: συνθοῦ. λέγουσι δὲ καὶ περὶ συνθήκης. οὕτως Δ/φίλος. Notus usus est, cuius etiam apud Aristophanem exempla sunt. Itaque quum περιδόσθαι vellet dare, alias res agens περιδεδόσθαι dedit, idque interposuit inter Περιδαρδάπτεισθαι et Περιδεῆς.

Vidimus supra H et I a Photio confundi, vidimus eum N et ΛΙ oscitanter permiscere, concurrunt hi duo errores in Περιδήλιον: πειρατήν, nam vera scriptura est Περίδινον ex noto Platonis loco de Legg. VI. p. 777. D. quem describit Athenaeus IV. p. 264. E. καὶ ἐπὶ τὰ τῶν λεγομένων περιδίωνων τῶν περὶ τὴν Ἰταλίαν γιγνομένων παντοδαπῶν κλοπῶν ἔργα τε καὶ παθήματα. Quoniam in δίνος producta est prima syllaba δεινός scribi solet et δεινησις, δεινητός et sim. Itaque Περιδεινον: πειρατήν apud Hesychium legitur, et statim Περιδεινός: περιπαθής pro Περίδινος: πειρατής. Nil cogitare, ut opinor, intelligis eum, qui serio narrat περιδήλιον significare praedonem.

Incredibile est Περιεῖχεν: ὑπερεῖχεν umquam denotare potuisse. Vera lectio erui potest ex Hesychio Περρέχειν: ὑπερ

έχειν. Scribe περιέχειν, quod in Aeolica dialecto περρέχειν sonabat. Photius alicubi reperit Περρεῖχεν: περιεῖχεν, sed negligenter descripsit.

Non est Graecum Περιέσηξαν: περιεκύκλωσαν, quod inter Περιέσηκεν et Περιεσήξει Photius medium collocavit. Compara Περιτίξαι: περικυκλῶσαι, περιελθεῖν, περιελάσαι, et Herodoti locum IV. 2. περισίξαντες κατὰ τὰ ἀγγήια τοὺς τυφλοὺς, et senties ipsius Photii errorem esse, qui περιέσιξαν dare debuerat.

Videtur tibi Περιήγγελλεν: ἐκέλευεν posse significare? Non potest, sed praepositiones παρά et περί iam tum, nisi hoc ageres, vix oculis poterant discerni. Παρήγγελλε significat ἐκέλευεν.

Post pauca magister quum ΠΕΡΙΗΓΗΤΟΣ haberet ob oculos dedit: Περιήγητος: ὁ περιπόρφυρος χιτῶν. Glossa est Antiphanis apud Poll. VII. 57.

ἦν χιτὼν ἀμόργινος,

ἕτερος δὲ περιήγητός ἐστιν οὗτοςί.

Non est antiquae Graecitatis Περιεάμενος dicere pro Φεύγων. Graeculi dicebant pro evitare, declinare περιῖσθαι, sed habet plura Photius novicia et τοῦ πονηροῦ κόμματος. Ridicule corruptum est quod continuo sequitur: Περιῖσσο: ἀντιλαβοῦ, περισκόπησον, nam plane contraria sunt περιῖσθαι et ἀντιλαβεῖσθαι, evitare et arripere. Emenda sodes ἀντὶ τοῦ εὐλαβοῦ, et nota Graeculorum errorem, qui quum nescirent σκοπεῖν habere σκέφομαι, ἐσκεψάμην et ἔσκεμμαι, analogiam secuti σκόπησω et ἐσκόπησα ipsi formaverunt.

Pro Περικατατραπήσεται: ἀντὶ τοῦ περιτραπήσεται κάτω συνήθως λέγουσιν, reponendum esse περὶ κάτω τραπήσεται et ubi ea forma legatur et restituenda sit, in Variis Lectionibus demonstravi.

Περικονῆσαι: περισπογγίσαι significare auctor est Photius, εἴ τῳ ἱκανὸς τεκμηριῶσαι. Si sapis, repudiabis istum testem. Graecum est περικωνεῖν. Iuvat apponere ad haec et emendare Hesychiana quaedam.

Περικωδωνῆσαι: περιρομβῆσαι.

Περιογαγεῖν, σπογγίσαι ἢ περιπισῶσαι. Λάκωνες.

Περιοβαεῖν ἢ περιβαλεῖν καὶ τὰ ὅμοια.

Viderunt viri docti emendari oportere haec et suppleri in hunc modum :

Περικωδωνίσαι: περιβομβῆσαι.

Περικωνῆσαι: περισπογγῆσαι, περιπισσῶσαι.

sed quod Λάκωνες veteri sede non expulerint graviter peccarunt. Num tu περικωνῆσαι Laconicum esse putas? Nempe retrahendum est Λάκωνες ad sequentem glossam sic emendatam Περλαβέν: περιλαβεῖν καὶ τὰ ὅμοια Λάκωνες. Spartani quoque, ut Aeoles, πέρ usurpabant pro περί, ut in Περφίλα et aliis.

Longe turpissimus error est, in quem sese implicuit Photius v. Πεσικόν: τὸ παρὰ Θετταλοῖς θητικόν, ὡς τὸ Εἰλωτικόν παρὰ Σπαρτιάταις. Collocata haec sunt inter Πεσσοί et Πετάλοις. Itaque non cogitavit aut non meminit Πενέσας et τὸ Πενεσικόν in Thessalia fuisse. Sed quis est, quaeso, qui hoc nesciat? Photius ipse optime id sciebat quum scriberet ea quae in v. Πενέσαι leguntur, sed, credo, animum alibi habuit occupatum.

Iterum confudit indoctissime Ω et Ο, ut in περικωνῆσαι, in v. Πεφωρημένα: ἐνηνεγμένα, ubi continuo praecedit Πεφώραται: πεφανέρωται, εὔρηται. Quid opus est dicere veram lectionem esse πεφορημένα? Adscribere iuvat locum Aeliani, in quo Ο pro Ω positum ridiculum et iocularum errorem peperit, qui tamen adhuc omnes elusit. Editur apud Aelianum de Nat. Anim. XII. 58: λέγει τοῦτο Ἀρτέμων ἐν ταῖς Ὅροις τοῖς Κλαζομενίων. Interpres: in libro de Clazomeniorum finibus. Mirificum sane libri argumentum ac taedii plenum putes fuisse. Nihil minus. Artemon scripserat Clazomeniorum Annales, Κλαζομενίων Ὅρους, sed indocta scribarum natio, ubi Ὅροι in libris Mss. occurrebat, subinde suum Ὅροι stolide substituit, de qua re perdocta est Schweighauseri annotatio in Animadv. ad Athen. Tom. II. p. 645 sqq. ad verba Athenaei Νεάνθης ἐν πρώτῳ Ὅρων IV. cap. 76. Exstabant olim Ὅροι Λαμψακηνῶν, Κυζικηνῶν, Ἐφεσίων, Μιλησίων, alique, sed nusquam res est magis iocularis quam ubi de insulae alicuius finibus libri scripti esse dicuntur, veluti quum laudatur Δοῦρις ἐν Ὅροις Σαμίων.

Itaque nulla est dubitatio quin Artemon quoque Κλαζομε-

νίων ὤρους scripserit, et hoc quoque certo indicio Punica librorum fides arguitur.

Quadruplicem errorem in uno vocabulo commissum videbis v. Πλατιάζειν: ἀλαζονεύεσθαι. Scriptum erat ITAΛΙΑZEIN Ἰταλιάζειν, unde iste effecit quod vides. Diximus aliquid de illo usu verbi Ἰταλιάζειν et nominis Ἰταλιώτης pro ἀλαζών in superioribus.

Capisne quo pacto dicatur Πλεισοβολεῖν: διαπαίζειν significare? Non arbitror. Coniunge duas glossas et priorem sic emenda:

Πλεισοβολὶνδα παίζειν: τὸ πλεισοβολεῖν λέγουσιν ὡς ἡμεῖς Ἀττικοί.

Ecce iterum Crispinus, qui inter Πλεύμων et Πλῆκτρα medium posuit Πλῆγμα: βῆμα. Non credo esse unum vocabulum in libris antiquis magis calamitosum quam verbum πλίσσομαι et quidquid ex eo verbo nascitur, composita διαπλίσσω et διαπλίσσομαι, ἐκπλίσσομαι, καταπλίσσομαι, περιπλίσσομαι, et nomina πλίγμα et πλιχάς, et adverbia ἀμφιπλίξ, περιπλίξ, et περιπλίγδην. Antiquae Graecitatis hae formae sunt et olim intermortuae et obsoletae. Semel apud Homerum πλίσσοντο occurrit, semel apud Aristophanem ἀπεπλίξατο, semel apud eundem καταπλιγῆσει. Apud solum Hippocratem ἐκπλίσσοιτο, ἐκπεπλίχθω et ἐκπεπλιγμένον leguntur. Reliqua raro apparent apud Archilochum, Sophoclem, Hippocratem et Strattidem, et in antiquis λέξεσιν, quarum lacerae et corruptae quaedam laciniae ad nos perdurarunt. Nusquam autem illae formae intactae et illaesae ex scribarum manibus evaserunt. Nata ex πλῆσσω et πλέκω tantum non ubique irrepunt in locum eorum, quae nemo amplius noverat. Πλίγμα nusquam satis tutum est: aut in πλῆγμα depravatur aut in πλέγμα, quemadmodum πεπλιγμένα numquam sine malo elabitur, sed aut in πεπληγμένα depravatur aut in πεπλεγμένα. Nullo loco πλιχάς labem effugere potuit: ubique πληχάς nihili vocabulum eius locum occupavit. Quid autem scribas, servos illiteratos et ineruditos, criminamur, ubi patriarcha unus omnium doctissimus et litteratissimus in eundem errorem se implicat et nil mali suspicans πλῆγμα significare docet βῆμα. Habebat olim πλίσσομαι compositum καταπλίσσομαι et aoristum καταπλιγῆ-

ναι (ut καταλλάσσω καταλλαγήναι, καταπλήσσω καταπληγήναι): huius rei unicum indicium et testimonium ad nos pervenerat, quod scribarum fraude obscuratum ac paene deletum per multa saecula latuit, donec palmaria Dindorfii emendatione in lucem revocaretur. In Hesychii unico Codice Marciano haec leguntur v. Καταπληγκμήσει: τὸ βῆμα καταπλήγμα λέγουσιν. τὸ οὖν καταβῆσαι μετάγοντες ἀπὸ τῶν κυλιομένων καὶ τοῖς ποσὶ κατατρεχόντων οὕτως Φασὶν κατακρατῆθαι. Felicissime et acutissime Dindorfius reperit in illis latentem glossam Aristophanis in fragmento τῶν Δαιταλέων olim in hunc modum depravatam:

ἦ μὴν ἴσως σὺ καταπληγήσει τῷ χρόνῳ.

B. τὸ καταπληγήσει τοῦτο παρὰ τῶν ῥητόρων.

Nempe utrobique καταπλιγήσει reponendum esse vidit ex καταπλίσσομαι, καταπλιγῆναι formatum, et esse hoc verbum de palaestra, quemadmodum et πλίγμα, quod pro καταπλήγμα rescribi iussit. Sic igitur summam rei egregie Dindorfius constituit, in caeteris, quae minoris momenti sunt, leviter a vero aberrans. Equidem Hesychii locum sic composuerim: Καταπλιγήσει: κατακρατῆθῃσει. τὸ βῆμα γὰρ πλίγμα λέγουσιν. τὸ οὖν κατακρατῆσαι μετάγοντες ἀπὸ τῶν κυλιομένων καὶ τοῖς ποσὶ κατεχόντων οὕτως Φασὶν. Utiliter comparabis Hesychium v. Πλίγμα: βῆμα. ἀπὸ τῶν κυλιομένων καὶ παλαιόντων ὅταν παραβάντες (L. περιβάντες) τοῖς σκέλεσι κατέχωσιν, et v. Περιπεπλεγμένα (L. Περιπεπλιγμένα): περιπεπλεγμένα τοῖς μέλεσιν (L. σκέλεσιν). Οἱ γὰρ ἀλείπται τὸ βῆμα πλέγμα (L. πλίγμα) καλοῦσιν. Haec omnia ex eodem auctore Hesychius descripsit, ἐκ τῆς Κωμικῆς Λέξεως Didymi. Quibus mendis haec obsita esse vides, eadem sunt in talibus solemnia ac fere perpetua. Hesychius Περιπεπλήχθαι (περιπεπλίχθαι): διηλλαχέναι τὰ σκέλη ἀσχημόνως. Idem Περιπλήξ: περιπλέγδην, περιβάδην et Περιπλήξ: περιειληφώς. Rectissime Dindorfius restituit Περιπλίγδην: περιβάδην. Περιπλίξ: περιειληφώς. Ubi περιπεπλιγμένα posuerat Strattis apud Pollucem II. 173:

τὰ θυγάτρια | περὶ τὴν λεκάνην ἅπαντα περιπεπλιγμένα, videbis libros περιπεπληγμένα et περιπεπλεγμένα exhibere. Pau-

lo ante Pollux ita scribit § 172: τὸ περιβάδην ἀμφιπλήξ (ἀμφιπλῖξ), ὡς καὶ Σοφοκλῆς κατεχρήσατο ἐπὶ δρακόντων εἰπών·
θαιρὸν ἀμφιπλήξ (ἀμφιπλῖξ) εἰληφότα.

Equidem sic Sophoclem suspicor scripsisse:

δράκοντες θαιρὸν ἀμφιπλῖξ εἰληφότε.

Eadem labes in διαπίσσω et διαπίσσομαι perpetua est. Hesychius Διαπέπληχε: διαβέβηκε. πλῆγματα γὰρ βήματα, et Διαπεπληχώς: διεσώς, κεχηνώς, et Διαπλήσσειν: διέλκειν, διαπλέκειν. Recte homines docti Διαπέπληχε, πλῆγματα, Διαπεπληχώς et Διαπίσσειν correxerunt. Quod διαπεπληχώς interpretatur esse κεχηνώς Hippocratica glossa est, apud quem legitur περὶ γυναικ. II. p. 662, 7: διαπεπληχῶς (διαπεπληχῶς) τὸ σόμα τῶν μητρώων. De cruribus dispressis Hippocrates διαπεπληγμένα usurpare solet, veluti in Prognost. pag. 37, 48: σκέλεα ὑπτίου κειμένου ξυγκεκαμμένα ἰσχυρῶς καὶ διαπεπλεγμένα (διαπεπληγμένα), et in Coacis Praenot. pag. 197. A. διαπεπλεγμένα (διαπεπληγμένα) σκέλεα. Ubique illud verbum cum vitio ambulare videbis. Hesychius Διαπέπλῃχθαι (διαπεπλήχθαι): διηλλάχθαι τὰ σκέλη καὶ ἀντιβαίνειν. Galenus in Gloss. Hippocr. Διαπεπληγμένα (διαπεπληγμένα): τὰ ἐπὶ πολὺ κατὰ τὴν πλιγᾶδα (πλιγᾶδα) διεσῶτα. Archilochi octonarius est apud Dionem Chrysostomum in Orat. XXXIII. p. 399.

οὐ Φιλῶ μέγαν στρατηγὸν οὐδὲ διαπεπληγμένον, cui Hemsterhusius διαπεπληγμένον reddidit, apud Galenum, qui eodem testimonio ad Hippocratis διαπεπληγμένα interpretandum utitur, peius etiam διαπεπηγμένον librarii dederunt. Hippocrates subinde utitur composito ἐκπίσσομαι, quod et ipsum nusquam inviolatum elabitur. In libris est ἡσσον δ' ἂν ἐκπλήσσοιτο (de Artie. p. 789. C.), et μήτε ξυμμεμυκέτω μήτε ἐκπεπλήχθω (Prorrh. 2. p. 106. F.), et ἡ γὰρ ἀνεσπασμένον ἐστὶν ἢ ἐκπεπληγμένον (ibid. p. 107. D.), pro ἐκπίσσοιτο, ἐκπεπλήχθω et ἐκπεπληγμένον: vide Foësius in Oecon. Hippocrat. Qui priscum vocabulum interpretantur eadem contagione inficiuntur. In Erotiani libris scriptum est Ἐκπεπληγμένον: ἐξεπτυγμένον. In Galeni glossis: Ἐκπεπληγμένον (in uno libro ἐκπεπληγμένον): ἐκτετραμμένον. Apud Hesychium Ἐκπλήσσοιτο: διάγοιτο. Mendose omnia, ut vides, pro Ἐκπεπληγ-

μένον et Ἐκπλίσσοιτο, quod Hesychius interpretatur διάγοιτο eodem sensu, quo Pollux Strattidis διαπεπλιγμένα interpreta- tus est διηχότα τὰ σκέλη. Ne ipsum quidem πλίσσοντο apud Homerum Odyss. Z. 318:

αἱ δ' εὖ μὲν τρώων, εὖ δὲ πλίσσοντο πόδεσσι.

communem labem potuit evitare. Apud Hesychium est Πλήσ- σοντο: διέβαινον. Apollonius in Lexico Homérico ubi ipsa Homeri verba adscribit scribarum vitio exhibet Πλήσσοντο: διέβαινον. — τῶν ἄπαξ εἰρημένων. Prorsus nihil horum vitio vacare vides. Et esse hanc scripturae labem in nonnullis per- veterem Galeni in Hippocratem commentarii satis demonstrant. Apud Hippocratem de Fractur. pag. 767. Ε. ἀναγκαίως οὖν ἔχει ἄχρουν μὲν καὶ ἐκπεπλιγμένον τὸ ἔλκος εἶναι, vivo Galeno pro ἐκπεπλιγμένον ferebatur alia lectio ἐκπεπισμένον, quam Galenus utcumque interpretatur. Vera lectio leviter tantum affecta supererat in loco vicino pag. 773. Η: τεκμαι- ρεσθαι δὲ χρὴ πρὸς τὴν μορφὴν τοῦ ἔλκεος ὅπως ἦκιστα σεσηρὸς καὶ ἐκπεπληγμένον (ἐκπεπλιγμένον) ἔσαι, unde post multa saecula Hippocratis manus restituta est. In multis aliis scri- bae linguae antiquioris formas obscurarunt, nusquam constan- tius quam in his, nam praeter Hesychianum Πλίγμα: βῆμα vidimus nihil horum usquam in libris emendate esse scriptum. Sed ne hoc quidem evasit, ut ex Schowio nunc video, qui in unico Codice vidit πλῆγμα exaratum esse, ut post pauca πλήξαντα et πλήσσοντο. Veram lectionem reposuit Musurus, qui melius Graece sciebat quam Schowius, cui «utraque scri- ptura cum πλῆγμα tum πλίγμα in usu fuisse» videtur. Quam recte ipse statues. Caeterum Photius erranti fert opem, sed est illa συκίνη ἐπικουρία. Photium quoque tenemus erroris manifestum.

Quam saepe vidimus in Atticorum libris vitiose scribi ποῦ, που, ὅπου et sim. ubi ποῖ, ποι et ὅποι requiri certum esset. Noli mirari istiusmodi vitia. Photio teste Ποῖ significat εἰς τίνα τόπον· τὸ δὲ ποῦ ἐν τίνι τόπῳ καὶ εἰς τίνα τόπον. Sic dudum invaluerat apud omnes, vitiose illud quidem, sed invaluerat. Photius ipse paulo ante Ποῖ θεῖς; interpretatur ποῦ τρέχεις; Habes erroris originem, qui multis locis nobis corrigendus superest.

Recte Dindorfius v. Ποιναν καὶ ἄποιναν: τὸ λύτρον. Σόλων, correxit ποιᾶν et ἀποιᾶν. Perficies eam emendationem ubi pro τὸ λύτρον restitueris τὸ λυτροῦν. Solonis verba exstant apud Demosthenem in Aristocratea § 33. λυμαίνεσθαι δὲ μὴ, μὴδὲ ἀποιᾶν, id est, ut ipse Demosthenes interpretatur, μὴ χρήματα πράττεσθαι. τὰ γὰρ χρήματα ἄποινα ὀνόμαζον οἱ παλαιοί, qui accuratius etiam dixisset ἄποινα significare λύτρα.

Monstra loquitur Magister in vv.

Προειδόμενοι: προγνώσαι.

Προείλαντο: ἠθέλησαν.

Προειλόμεθα: προήκαμεν.

Miro errore Graeculi προειδόμενοι dicebant quum προῖδόμενοι deberent. Eodem modo κατεάξας et κατεαγείς usurpabant pro κατάξας et καταγείς. Finxerunt etiam praesens κατάσσω pro κατάννυμι (nonnumquam peius etiam κατεάσσω), sicut et ῥήσω, πῆσω pro ῥήγνυμι, πῆγνυμι, aliaque ad eundem modum. Sic et πετάζω pro πετάννυμι irrepsit, et κατασκεδάζω pro κατασκεδάννυμι, et ἀμφιέζω ex ἀμφιέννυμι. Nempe Graeculi ex notissimis futuri et aoristi formis praesentis formam ignotam sibi colligebant. Ex κατάξω, ῥήξω, πῆξω, πετῶ ἐπέτασα, κατασκεδῶ κατεσκεδάσα, ἀμφιῶ ἠμφίεσα, ista omnia indocte ipsi formarunt. Κατεαγέναι et κατεαγώς noverant: inscite admodum his κατεάξαι et κατεάξας accommodarunt. Quia non intelligebant κατεαγέναι passivum esse commentum sunt novum κατέαγμαi, eodem errore pro κατέσβηκα dicebant κατέσβεσμαι, et ἔρρηγμαi pro ἔρρωγα, et turpius etiam καθέσμαι pro καθέσηκα. Passim in Codd. occurrunt προειδόμενος, ὑπειδόμενος et sim., quae in antiquis scriptoribus non sunt ullo modo ferenda. Non minus frequenti errore εἰλόμην, ἀφειλόμην, προειλόμην depravantur in εἰλάμην, ἀφειλάμην, προειλάμην cet. ut εὗρον in εὔρα, εὐρόμην in εὐράμην, et ὠσφρόμην in ὠσφράμην. Omnino ubi Graecitas consenuit aoristi secundi formae paulatim obsolescere coeperunt et non sine barbarismis in aoristos primos converti. Sic ἔπεσα natum est: sic ἐβλάσησα, ἡμάρτησα, ἔλειψα, ἔφευξα, aliaque propullularunt. Diversissimi generis mendum in Προειλόμεθα: προήκαμεν commissum est. Nihil inter se commune habent προαιροῦμαι et προῖημι. Abun-

dat male syllaba et Προείμεθα probum ac verum est.

Quod inter Προβελύμνους et Προβεςμίας collocatum est Πρωθήβας: πρώτους ἀκμάζοντας νέους a correctore est, qui turpem Photii errorem Προθήβας concoquere non potuit. Imposuit Photio vetus librorum mendum, quo Hesychius quoque deceptus est, qui inter Προθέων et Πρόθημα inseruit Προθήβαι: ἀρτίως ἀκμάζοντες. Nihil istis subolet in talibus umquam. Aperte mendosas librorum scripturas et manifesto absurdas securi recipiunt. Apud Hesychium suis locis κατὰ σοιχείον leguntur: Προτόγονος, Προτόλειον, Προτορύμφ: ἐν τῷ ἀκρορύμφ, et alio loco Πρωτορύμφ (pro πρώτῳ ῥυμφῷ Iliad. Z. 436. et ἐν ἄκρῳ ῥυμφῷ). Idem Προῖται ἄπιοι exhibet pro πρῶται, et Πλοῖματα pro Πλώϊμα τά, et Πρόϊμον pro πρῶϊμον, et Πρόϊζα pro πρῶϊζα, et Προίρης pro Πρόρης, et Προνόπως pro Προνωπής, et Προσφῖδιον pro προσόδιον. Idem Hesychius, quum suo loco Πρωθήβαι: ἄρτι ἀκμάζοντες collocasset, praemisit Πρωθήβους: ἀκμαίους et subiungit Πρώηβες; ἄρτι ἀκμάζοντες. Utrumque vitiosum esse intelligis.

Qui Hesychium non diu et multum trivit numquam poterit inducere in animum tantum inscitiae et stuporis cadere in hominem, qui eruditam antiqui sermonis λέξιν condere instituit. Qui pro Προσεμφερές scribere potuit πρὸς ἐλιφερές, et pro προετικὸς modo Προεσηκὸς modo Προεκτικὸς, et pro Προαλέξερων modo προκαδέξερων modo προκαλέξερων, et pro Προσερνιζόμενος προπερίζομενος, ut supra Προβεμενισάμενος pro προσερνισάμενος, et (ut aliquando finem faciam) qui Προσφανῇ pro Γεωφανῇ dare potuit, qualem tu Graecitatis magistrum ac testem putas esse? Photius non est multo melior vel diligentior, qui Πλοῖζει et Πλῶϊμα recepit nescius Πλώϊμα tantum Graece dici et Πλωῖζω. Quod hodie apud Photium emendatē scribitur Πλωῖζει: πορεύεται alicui correctori deberi series arguit, nam inter Πλινθιεῖτον et Πλοιάρια illa glossa legitur.

Novum inscitiae exemplum est in v.

Πρὸ κώπης: ἔτοιμος, πρόχειρος.

Πρόληψις: γνῶσις.

nam fallitur Porsonus πρόκωπος reponens. Debuerat προνωπής dicere, quae Euripidis glossa est ex Andromache vs. 729:

ἄγαν προνωπής εἰς τὸ λοιδορεῖν φέρει.

Nonnumquam factum esse vidi ut antiqua scribendi compendia ab eruditis magistris non animadversa errores parent. Προπάτωρ, ut Photius scribit, significat ἡ δὲ πάππος ἡ δὲ πρόγονος. Hesychius Προπάτωρ: πατὴρ πατὴρ et Προμήτωρ: πατὴρ μητρός. In tribus hisce unus et idem error commissus est neglecta lineola in ΠΠΟ —, quae erat indicio πατροπάτωρ et πατρομήτωρ esse legenda. Photius igitur προπάτωρ et πατροπάτωρ confudit.

Quis est tam credulus ut Photio scribenti Πρόπιον: μάντευμα fidem habendam esse putet? Θεοπρόπιον olim eo sensu dici nemo nescit, unde nihili magister πρόπιον quoque Graecum esse suspicatus est.

Recte admonuit Ἀττικιστής nescio quis: Προσερρύη: προσεφοίτησεν, προσήλθεν, οὐ προσέρευσεν, nisi quod προσέρευσεν scribendum. Librarii suo arbitratu litteram ρ, ut casus et fortuna fert, aut geminant aut non geminant. Quid sit scribendum analogia et dicendi usus ubique demonstrant. Hesychius Προσερρύη: προσήλθεν pro προσερρύη. Photius supra Παράρυμμα ποδός dedit pro παράρρυμα, et Παραρυῶμεν: παραπέσωμεν. Apud Hesychium est Ἀνάρρημα: κήρυγμα pro ἀνάρρημα, et passim sic errari videbis. Sequiorum vitiosa συνήθεια aoristum ἔρρευσεν progenuit. Veteres non aliter quam ἔρρυν et βύησομαι dicebant, idque tanta constantia ut unus et alter locus, ubi βεύσας et περιρρεῦσαι legitur apud Atticos, sine ulla dubitatione mendosus debeat videri.

Affertur ex Aristophane πολλῶν βεύσας ποτ' ἐπαίνῳ de Cratino dictum in Equitt. 528, sed praeter formam barbaram quid est βυῖναι πολλῶν ἐπαίνῳ? Latet aliquid in βεύσας, quod non exputo. Afferitur e Lycurgi Leocratea § 96. λέγεται γὰρ κύκλῳ τὸν τόπον ἐκεῖνον περιρρεῦσαι τὸ πῦρ, sed περιρρυῖναι reponendum esse concedes mihi ubi animadverteris ἔρρυν, βύησομαι et ἔρρύκα cum compositis omnibus perperetuo omnium usu teri. Restituerim formam κατερρύη in fragmento Archilochi apud Aelianum in Var. Hist. IV. 14. comparato loco Nicetae, quem Kuhnius attulit, in hunc modum: πολλάκις τὰ — μετὰ πολλῶν πόνων συναχθέντα χρήματα κατὰ τὸν Ἀρχιλοχόν.

(Ἀθρό) εἰς πόρνης γυναικὸς ἔντερον κατερρύη.

Pro κατερρύη Aelianus καταίρουσιν habet, Nicetas εἰς ἔντερον πόρνης γυναικὸς μεταρρυῖσκεσθαι τὰ χρόνῳ καὶ πόνῳ συλλεγέντα μακρῷ, unde non sine aliqua veri specie elicias hunc octonarum:

Τὰν μακρῷ χρόνῳ πόνῳ τε συλλεγέντα πολλάκις

Ἄθρῳ εἰς πόρνης γυναικὸς ἔντερον κατερρύη.

Quam recte ἄθρῳ in tali re ponatur et τοῖς ἐν μακρῷ χρόνῳ συλλεγεῖσιν opponatur nihil opus est docere. Utilius locum Demosthenis insulsissimo emblemate liberabo. Legitur in Aristocratea § 21: ἄριστα ἃ προσήκει συνήσετε χωρὶς ἕκαστα σκοποῦντες καὶ οὐχ [ἅμα πάντα] ἄθρῳ ἐξετάζοντες. Recte nescio quis in ora libri annotavit ἄθρῳ significare ἅμα πάντα, si quis id forte nesciret, sed non multum vereor ne cui acutiori ipse Orator ita locutus esse videatur. Nunc ad Photium redeo.

Non habet Graecam speciem glossa Προσηροσίαι: αἱ πρὸ τοῦ ἁρότου γινόμεναι θυσίαι. Quis, quaeso, in tali re praepositioni πρὸς locus est? Praeterea certa in nominibus huiusmodi analogia postulat ut dicatur τὰ προηρόσια, ut paulo ante Προπολέμια: ἔοικεν εἶναι τὰ πρὸ τοῦ πολέμου θυόμενα ὑπὲρ τῆς νίκης, et τὰ προτέλεια, διαβατήρια θύειν et θύειν εἰσιτήρια et εὐαγγέλια θύειν, et complura alia sunt similia. Itaque et Προηρόσια verum est et sic appellatur ἡ πρὸ τοῦ ἁρότου γιγνομένη θυσία, non αἱ — θυσίαι. Ter in eodem vocabulo erratum est in superioribus, ubi bis male Προηροσία scribitur, semel etiam peius Προηροσίαι. Alio modo eadem glossa vitata est apud Hesychium Πρηροσία: θυσία Ἀθήνησιν, imo vero Προηρόσια.

Satis apparet ex his non scribas tantum sed ipsos etiam magistros ineptum in modum πρὸ et πρὸς confundere. Apud Hesychium est Πρὸ ἡῶ: πρὸς ἀνατολήν, bellissime, ut vides, ex Homeri locis: πρὸς ἡῶ τ' ἠέλιόν τε. Apud eundem est Προσκρόσσας: ἄλλας ἐπ' ἄλλας. κλιμακῆδόν, pro Homericο Προκρόσσας. Idem habet Προσθέοντα: ἐμπροσθεν τρέχοντα, quum Προθέοντα deberet. Sed vix quidquam in eo homine miraberis, qui serio annotavit Προπαδίζων: προβαίνων πρὸ τῆς ἀσπίδος interpretans verba Homeri: ὑπασπίδια προποδίζων. Fieri potest ut sine vitio scripserit ὑπὸ τῆς ἀσπίδος,

sed Προπαδίζων ipsius errorem esse series demonstrat. Sequitur enim Προπαιδεύματα, Πρόπαις κτέ. Ridicule paulo ante posuit Πρόκαυτα: προειρημένα, προηκουσμένα, ipse post pauca suo loco affert emendatam lectionem Πρόκλυτα. Obiter eum duobus vitiis liberabo, quae scribae commiserunt. In Προ-

βάλλειν ἄρνα: τὸ ἐπαγγεῖλαι natum est τὸ ex πο^λ id est πόλεμον ἐπαγγεῖλαι. Caeterum ut in praecedente glossa Προβάλλει: ἐρωτήσει apparet προβαλεῖ verum esse, sic in hac quoque προβαλεῖν ἄρνα legendum esse monstrat aoristus ἐπαγγεῖλαι. Confunduntur πόλις, πολιτεία, πόλεμος propter

communem scripturam πο^λ. Sic inter se permutantur ποτέ, ποτός et ποταμός, quia haec omnia a tachygraphis sic scribuntur πο. Alter Hesychii locus a scribis pessime mulcatus est in v. Πρωτογύναικες: οἱ μὴ ἀνηγμένοι γυναῖκας, imo vero οἱ μίαν ἡγμένοι γυναῖκα. In Codice est οἱ μυῖαν ἡγμένοι γυναῖκες. Vides nihil esse istis homuncionibus stolidius, quibus nonnulli omnia credenda esse serio existimant.

Negligenter Photius Προστέρνησα: περιπτυσάμεν recepit pro Προσεφερνίσάμεν.

Non minore oscitantia admisit Προυνούσερος: ἀντὶ τοῦ προνοητικώτερος. Σοφοκλῆς, et Προυνουργέσατον: προτιμώτερον. Interposita haec sunt inter Προῦπτον et Προῦργου, itaque ipsius Photii errores sunt, qui tamen facile scire poterat πρόνους et προνούσερος Graeca esse, ut ἄνους ἀνούσερος, εὐνους εὐνούσερος, et in altera glossa Προυργιέσατον. Promiscue enim Attici προουργιαίτερον et προουργιέσερον dicere solebant. Eodem erroris genere Hesychius dedit Προύχνου: παντελοῦς pro Πρόχνου: παντελῶς, et Προυτροπάδην: κατὰ τροπήν, pro Προτροπάδην. Exstat locus Sophoclis, quem Photius respiciebat in Aiace vs. 119:

τούτου τίς ἂν σοι τάνδρὸς ἦν προνούσερος;

In v. Προφορούμενοι tralaticio errore scriptum est προφορεῖσθαι γὰρ λέγεται τὸ παραφθείρειν τὸν σῆμονα τοῖς διαζομένοις. Ridicule παραφθείρειν positum est pro παραφέρειν. Notabilis is error est: saepe videbis in libris φ et φθ confundi, quemadmodum saepissime φ et φρ confunduntur. Deinde er-

ror errorem parit: *φέρω*, ut vides, in *φθείρω* corrumpitur, contra vidi nonnumquam *περιφθείρωμαι* in *περιφέρωμαι* depravatum, cuius rei alias exempla proferam. Permiscuntur inter se *φορά*, *φθορά* et *φρουρά*, quemadmodum *φρονεῖν*, *φθονεῖν*, *φορεῖν* et *φρουρεῖν* inter se ineptissime mutant locum. Apud Hesychium legitur *Διαπεφρούρηται βίος*: — ἡ διὰ τοῦ βίου *φθορά* συντετέλεσται, pro *φρουρά*. Ridicula sententia est in Philostrati Epistola 28. Kais. καὶ γὰρ ξένος ἐπιεικὴς δύναται γενέσθαι καὶ πολίτης κακός, ὅσω καὶ τοῦ φρονεῖν ἐγγύτερός ἐστιν. Intelliges locum si *φθονεῖν* rescripseris. Et multa simili modo laborant. Promiscue vero *φ* et *φθ* a scribis exarantur nulla prorsus sententiae aut Graecitatis ratione habita: *φόνος* an *φθόνος* scribendum sit, *φῆ* an *φθῆ*, *διαφορά* an *διαφθορά*, *ἀδιάφορον* an *ἀδιάφθορον* non ex libris sed sola ratione discerni potest. Monstra sic lectionum pariuntur. Comici incerti senarius est in Schneidew. Coniect. Crit. p. 117.

σύγγνωθί μοι καὶ μὴ χαλεφῆς, ὦ πάτερ, pro *χαλεφθῆς*. Apud Onosandrum Strateg. p. 63. editur: τὸ δυνάμενον καιρῷ *φασθῆναι* pro *φθασθῆναι*. Apud Scholiast. Apollon. Rhod. II. 1113. est *ῥαίσθεῖσα* δὲ ἡ *διαφαιρεῖσα* pro *διαφθαρεῖσα*, et passim similia recurrunt. In Neoclis fragmento apud Stobaeum Floril. 20, 54. ubi Medea sic loquitur:

*Φεῦ, | τάλαινα τόλμης, ἡ πολὺν πόνον βραχεῖ
διαφθεροῦσα τὸν ἐμὸν ἔρχομαι χρόνῳ,*

non miraberis *διαφέρουσα* in alio libro scriptum esse. In eisdem tragici fragmento apud Scholiast. Eurip. Med. 1577. eodem errore legebatur: τέλος γὰρ αὐτὸς ἐχθίσῳ μόρῳ | *Φέρεις* pro *αἰσχίσῳ* μόρῳ *φθερεῖ*, ut recte viri docti reposuerunt. Simili de causa perpetuo inter se confunduntur *φθέγγομαι*, *φέγγομαι*, *φλέγομαι*, cuius rei exemplum esto versiculus Simiae Rhodii apud Choeroboscum in Theod. Canon. p. 16, 35. Gaisf. ubi agit de nominativo τὸ κράς, cuius exemplum apponit:

χρυσῶ τυφάθοντι πολύλις φαίνεται κράς.

In Codice Marciano est *φθέγγεται* κράς, cui suprascriptum *φαίνεται*. Vera lectio est, ut vides:

χρυσῶ τοι, Φαέθων, τὸ πολύλλισον φλέγεται κράς.

Iterum Photius *πρό* et *πρός* confudit in *Προσφερέτερον*: *βέλτιον*, nam certum est *προφερέτερον* eo sensu dici solere.

Mirifica glossa est *Προχάζοις*: *προβαλinois*, sed multo etiam magis est mirificum quod narrat Hesychius *Προχάζοις* esse et *προβαλinois* et *ἀναποδίζοις*, ut idem verbum et *referre* pedem et *proferre* significet.

Quod scribit Photius *Πρυμνήν*: *κάτωθεν*, *ἐκ ριζῶν*, aut fallit aut fallitur, nam *πρυμνόθεν* ponere debuerat.

Descripsit ex aliquo Atticista *Πρώϊα*: οὐ *πρώϊμα*. καὶ δι-
 συλλάβως *πρωῖ*. Rescribe sodes καὶ δισυνλλάβως *πρωῖα*. Attici constanter *πρῶ* dicebant, non *πρωῖ*, sed vetus scriptura ΠΡΩΙ in errorem inducebat scribas Homericæ lectioni assuetos. Alii de more I omittebant et vitiose *πρῶ* vel *πρω* scribebant. Idem error pervulgatus est ac paene perpetuus in *πρῶν*, pro quo *πρών* poni solet. Athenienses igitur *πρωῖα* dicebant, non *πρώϊμα*, ut Aristophanes in *Vespis* vs. 264:

δεῖται δὲ καὶ τῶν καρπίμων ἄττα μὴ ᾿σι *πρωῖα*,
 ubi in *πρωῖα* *Ravennas* et *Venetus* conspirant iugulato metro. Similiter Atticos dixisse *πρώκαρπος* et *πρώσπορος* consentaneum est, quæ respondent formis *ὀψικάρπος* et *ὀψίσπορος*, non *πρωῖκαρπος* et *πρωῖσπορος*, quæ vulgo leguntur. Nulla est hodie dubitatio quin *λήζομαι* sit scribendum apud Atticos pro *λήϊζομαι*, et *ἥθεος* pro *ἡῖθεος*, et *ἥών* pro *ἡϊών*, quæ omnia sunt Ionibus relinquenda. Sic igitur *πρωῖ* quoque et *πρῶ*, *πρωῖος* et *πρῶος* erunt distinguenda.

In voce *Πτακείς* (L. *Πτακίς*): *δειλός*, ὁ *ἐπτηκώς*, miror Porsonum et Dindorfium formam *ἐπτηκώς* concoquere potuisse. Equidem *ἐπτηχέναι* novi et *ἐπτηχώς*, sed *ἐπτηκέναι* unde natum sit non exputo. Gravius etiam erravit Bekkerus quum apud Flavium Iosephum de B. I. I. 17. § 7. reponeret *τέως* δὲ ὑποπεπτηχότες καὶ λαμβάνοντες, quum esset in libris ὑποπεπτηκότες, in quo ὑπεπτηχότες latebat.

Quid sibi vult *Πτῆται*: *πέτεται*? Non potest *πτῆται* aliunde repeti quam ex aoristo *ἐπτόμην*, et sic *ἀνάπτηται* et *κατάπτηται*, et *ἀνάπτωνται* et *κατάπτωνται* formantur. Quod autem Photius glossam per *πέτεται* interpretatur admonet me loci Aristophanei, quem vetustissimus error inficit nullo negotio deprehendendus et certa emendatione eximendus, quæ

eadem opera veterem glossam iam Photii aetate corruptam restituet in integrum. Legitur in Avibus vs. 252:

ὦν τ' ἐπὶ πόντιον οἶδμα θαλάσσης

Φῦλα μετ' ἀλκυόνεσσι ποτᾶται,

sed non est ita ab ipso Aristophane scriptum. Vera lectio erui potest ex antiquo Scholio: ἔστι δὲ παρὰ τὰ Ἀλκμᾶνος:

ὅς τ' ἐπὶ κύματος ἄνθος ἄμ' ἀλκυόνεσσι ποτᾶται.

Διὸ καὶ Δωρικῶς εἴρηται. Quid autem est, quod in his apud Alcmanem et propterea apud Aristophanem quoque Δωρικῶς εἴρηται? Equidem nihil video: sed video quid sit emendandum, ut uterque poeta δωρίζειν videatur. Nempe ἄμ' ἀλκυόνεσσι ποτῆται, vide Ahrens de Dial. Dorica p. 195. et in ipso Alcmanis fragmento, quod longe auctius ex Antigono Carystio attulit Bergkii in Poët. Lyr. p. 543. rectissime ποτῆται scriptum est. Itaque quemadmodum apud Aristophanem apertum est ποτῆται reponi oportere, sic suspicor in antiquam Aristophanis λέξιν, unde permulta Photius descripsit, ex hoc ipso loco receptum fuisse Ποτῆται: πέτεται, quae deinde labem quam vides concepit.

Turpissimum errorem, in quem sese Photius implicuit v. Πτύσχοι: ὑποδημάτιόν τι καὶ κατ' ἀφαίρεσιν τοῦ σ πτύχοι, aperuit Hemsterhusius ad Hesychium v. Ἐπτυσκλον: ἀνδρεῖον ὑπόδημα. Docuit vir summus qui essent in calceamento ὕσχοι sive ὕσχοι, et ὑπόδημα ὕσκωτόν, et sic ex ἐπτά et ὕσχος nomen ἔπτυσκλον esse formatum, quod monstrose depravatum esse apud Hesychium in v. Πτύσχλον: ὑπόδημα ἀνδρεῖον. Eiusdem monetae esse vides Photianum πτύσχοι et πτύχοι.

Verbo tantum attingam Photianum Πυκνή: ἡ τῶν Ἀθηναίων ἐκκλησία, et Κλείδημος δέ φησι πύκναν ὀνομασθῆναι κτέ. Iam tum igitur eruditi nesciebant πνύξ pro πύκνης dictum habere πυκνός, πυκνὴ et πύκνα; quid igitur indoctos scribas miramur veteres formas Atticas perpetuo depravare?

Si revera Veteres, ut Photius auctor est, appellabant Πυλαίσατους: τοὺς μηδὲν ὑγιὲς μήτε λέγοντας μήτε πράσσοντας, equidem ipsum Photium πυλαίσατόν τινα dicerem fuisse, namque nunc quoque οὐδὲν ὑγιὲς λέγει. Vera scriptura est Πυλαῖσας: τοὺς μηδὲν ὑγιὲς κτέ. sed quia scribarum consuetudo est πυλαῖσας τοὺς scribere in hunc modum πυλαῖσας, ut

sexcenties in Codd. antiquis vidi, confusis ς et τ nata est bellissima scriptura *πυλαισάτους*. *Πυλαία* apud Veteres appellatur locus, quo homines nequam et fraudulentum coibant, sed cuiusmodi illud fuerit flagitiorum et mendaciorum conciliabulum adhuc frustra quaesivi. Hoc solum video absurdum esse et ridiculum credere Amphictyonum ad Thermopylas concilium dici, quoniam illuc ex diversis civitatibus multi confluerent. Nil commiserunt boni Amphictyones cur eorum conventus nugarum et praestigiarum congeries et colluvies vulgo diceretur. Et quid facies noto Plutarchi loco in Instit. Lacon. p. 239. C. ubi *νεανίσκος ἐκ τοῦ γυμνασίου increpatur, ὅτι τὴν ἐς Πυλαίαν ὁδὸν ἠπίσαστο*. Vides eam *πυλαίαν* non apud Thermopylas, sed aliquanto propius urbem Spartam fuisse. Itaque Stephano nil crediderim, quum Plutarchi locum in Pyrrho cap. 29. *ταῦτα μὲν ἐστὶ Πυλαϊκῆς ὀχλαγωγίας* interpretatur: *haec Thermopylarum ineptias redolent.* Meliora igitur quaerenda sunt, quo *πυλαία*, *πυλαΐζειν* et *πυλαΐσαι* referantur.

Excidit una litterula v. *Ῥαμφάξει: ῥυγχωθήσει*, emenda *ῥύγχω ὠθήσει*.

Democritea glossa est duplici mendo deformata v. *Ῥερυθμῶσθαι: ἐσχηματῖσθαι, συγκεκρίσθαι*. Democriteum *ῥυσμός* pro *σχῆμα* dici solitum in *ῥυθμός* refingitur, ut *ῥυσμοῦσθαι* in *ῥυθμοῦσθαι*. Itaque *ἐρρυσμῶσθαι* genuinam formam esse arbitrator. Praesens habet Hesychius *Ῥυσμοῦσθαι: συγκρίνεσθαι*.

Inseruit importunum σ Photius in *Ῥυσῆρας καὶ βρυτῆρας: τὰς ἡνίας*, namque *lora βρυτῆρας* dici et nemo nescit, et Photius ipse post pauca docet, et Aeolicum *βρυτῆρας*, (ut *βρόδα* pro *ρόδα*) egregie confirmat.

Inauditum nomen oscitanter finxit v. *Σηγάνιοι πυροί*, quum in aliquo libro ΣΗΤΑΝΙΟΙ male legisset. Meliora dedit v. *Τήτινοι πυροί: οἱ τετράμνητοι, οὓς Ἴωνες σιγανίους καλοῦσιν*. Post pauca Σήκινις ab eo appellatur, quae Σίκινις erat dicenda, et ab ipso Photio suo loco inter Σίκερα et Σίκλος recte dicitur. Sed nusquam in talibus hoc agit Photius, qui *Σαλάβην* habet et *Σαλάμβην*, *Σκαβωνίδα* et *Σκαμβωνίδα*, aliaque id genus, quorum alterum vitiosum esse ne suspicatur quidem.

Saepe erratur apud Photium in nominibus auctorum, quae

glossis quibusdam apponuntur. Cratini nomen apponit v. *Σκανδάληθρα* verbis *σκανδάληθρ' ἰσὰς ἐπῶν*, quae Aristophanis esse in Acharnensibus certum est. Nec facile crediderim Sophoclem usum esse vocabulo *σίκλος* pro *σαθμὸς βαρβαρικὸς δυνάμενος* ἢ *ὁκτὼ ὀβολοὺς Ἀττικούς*. Verum vidit Dindorfius, qui glossam ad suum auctorem retulit, nempe Xenophontem in *Anabasi* I. 5. 6. *ὁ δὲ σίγλος (σίκλος) δύναιται ἐπταὶ ὀβολοὺς καὶ ἡμιωβόλιον Ἀττικούς*. Quod apud Photium praecedit *Σίκλος καὶ τὸ ἐναντίον καὶ σαθμὸς βαρβαρικὸς*, pro depravata lectione *ἐναντίον* Dindorfius veram *ἐνώτιον* ex Hesychio reposuit. Apud Hesychium v. *Σιγλοφόρων* laet incerti poetæ fragmentum anapaesticum:

* *σιγλοφόρων γάσις εὐνούχων.*

Mira est Photii annotatiuncula: *Σκαπανέα λέγουσιν οὐ σκαφανέα*. Facile credimus, nam *σκαφανεύς* est mera barbaries. Recte Alberti ad Hesych. v. *Σκαπανεύς* emendavit *σκαφέα*, sed diligenter videndum ecquid ea observatio habeat veri. Qui hoc aliquando indagabunt caveant sibi ne credant Hasio, qui ad Steph. Thes. v. *Σκαφεύς* ex Alcmane attulit *ἥσκέ τις σκαφεύς ἀνάσσων*. Vide quantum prosit accentus bene notare: *σκάφευς* (i. e. *σκάφους*) *ἀνάσσων* Alcman dixerat, quod Dindorfius olim occupavit emendare.

Non est gravius genus corruptelae quam quo laborant verba Photii *Σκεδάζει: σκορπίζει*. Non est enim *σκεδάζει* vetus glossa, sed vitiosa Graeculorum forma pro *σκεδάννυσι*. Ipsa glossa intercidit, sed in lucem revocari nullo negotio potest in hunc modum (*Σκαριφᾶται*): *σκεδάζει, σκορπίζει*. Usitatus erat *Διασκαριφᾶσθαι*, sed saepe *λέξεων* collectores verborum compositorum praepositiones omittunt. Exemplum est in vicinia, ubi legitur: *Σκινδαλεύειν: ἀνασαυροῦν*. Platonis glossa est, qui *ἀνασκινδυλεύειν* dixerat in noto loco de Rep. II. p. 362. A. *ὁ δίκαιος μασιγώσεται, σρεβλώσεται, δεδήσεται, ἐκκαυθήσεται τῷ φθαλμῷ, τελευτῶν πάντα κακὰ παθὼν ἀνασκινδυλευθήσεται*, quo referenda est glossa Hesychiana: *Ἀνασκινδυλεύεσθαι: ἀνασκολοπίζεσθαι*. Reliqua quae huc faciunt dabit Ruhnken. ad Tim. p. 32. Hoc solum addo *σκινδαλεύειν* an *σκινδυλεύειν* nusquam locorum a magistris lectum esse, sed resecta praepositione ex Platonis loco repetitum.

Quod scribit Σκέρβορε: λοιδόρε male scribit pro Σκέρβωλλε: λοιδόρει, quod sumtum ex Aristophaneo: καὶ μὴ σκέρβωλλε πονηρά. in Equitt. vs. 821.

Fugit Photium ratio quum scriberet: Σκιωρίται: λόχος ἀνδρῶν ἐξακοσίων Ἀρκαδικός. Quamquam enim nil mirari in illis debeamus, vix tamen capias quo pacto Σκιρίται notissimum nomen patriarcham doctissimum fugere potuerit.

Titulus libri a Iuba scripti graviter corruptus est v. Σκομβρίσαι: παρὰ Ἰόβη ἐν β' φθορᾷς λέξεως. Emenda ἐν β' διεφθορίας λέξεως. Eiusdem tituli librum Didymus scripserat, qui laudatur apud Athen. IX. p. 368. B. ἐν τῇ περὶ διεφθορίας λέξεως.

Ioculariter transposita est littera sibilans in v. Σκυρθάνια: τοὺς ἐφ' ἡβους οἱ Λάκωνες. Lacones enim eos non sic appellabant, sed Κυρσανίας, ut unicuique ex Aristophane notum.

Turpe est vel in principe editione servatam esse foedam corruptelam v. Στοιχεῖον: ἐκάλουν τὴν ναυτῶν σκιάν, ἢ τὰς ὥρας ἐσκοποῦντο, pro τὴν αὐτῶν σκιάν.

Agnosces scribarum indoctam manum in v. Συγγραφῆς: ἄνδρες ἡροῦντο ἵνα συγγράψωσι τοὺς μετέξοντας τῆς τῶν τετρακοσίων ἀρχῆς. Atticum Συγγραφῆς sic corruperunt. Corrector Συγγραφεῖς dedit, et hoc quidem est in talibus tralaticium vitium. Inepte additum hoc loco I in vicinia ineptius etiam omissum est, nam supplendum ἄνδρες ἡροῦντο ἰ' ἵνα κτέ. id est ἡροῦντο δέκα ἵνα κτέ. Evasit proba forma Attica in vicinia, Συλλογῆς: ὄνομα ἀρχῆς.

Fieri non potest ut Στερκτικόν significet, ut Photius auctor est, τὸ ἔμμονον καὶ βέβαιον καὶ ἀσφαλές. Illo sensu στεκτικόν dici optime potuit, quemadmodum οὐ ζέγειν dicuntur homines leves ac futiles, quibus nihil sat tuto credere possis.

Duro stomacho sit oportet ut vel saxa concoquere possit, qui ferat Photianum Συγκαρύγαι: συνταράξαι. Debuerat Συγκαχύρσαι ponere. Καχύρσω et Κατακαχύρσω habet Hesychius, et Συγκαχυρῆσαι vitiose pro συγκαχύρσαι, ubi vide Interpretes.

Quod continuo sequitur Συγκεκορδημένα: συγκεκυφότα, συνεσηκότα, non est multo sanius. Alio loco post Συνισᾶ exhibet Συγκεκορδυλημένα: κορδύλη γὰρ ἡ συστροφή, ubi in-

interpretatio propter ὁμοιοτέλευτον in -μένα excidit. Hesychius:

Συγκεκορδυλισμένα: συνηθροισμένα.

Συνειλημμένα: συνεσραμμένα.

quae sic constituenda sunt: Συγκεκορδυλημένα: συνηθροισμένα, συνειλημένα, συνεσραμμένα. Nusquam mihi lectum συγκεκορδυλεῖν, sed notissimum est Ἐγκεκορδυλημένος ex Aristophanis Nubibus. Immani errore Hesychius duas glossas ἐκ τῆς Κωμικῆς Λέξεως descriptas et ex Nubibus sumtas permiscuit in unum in v. Ἐγκεκριωρωμένη: διὰ Κριώραν τὴν Μεγακλέους μητέρα τοῦ Ἀλκμαιωνίδου. ἔστι δὲ ἐνειλημένη, καὶ κεκορδυλημένη, καὶ ἐγκεκαλυμμένη, καὶ σεμνυνομένη τῷ γένει, quae sic ordinanda sunt et emendanda:

Ἐγκεκοισυρωμένη (Aristoph. Nub. 48): σεμνυνόμενη τῷ γένει διὰ Κοισύραν τὴν Μεγακλέους μητέρα τοῦ Ἀλκμαιωνίδου.

Ἐγκεκορδυλημένος (Nub. 11): ἐνειλημένος καὶ ἐγκεκαλυμμένος. Videtur igitur Comicus nescio quis συγκεκορδυλημένα dixisse, quae glossa a Photio sic mulcata est, ut tu vides.

Excidit vocula in v. Σῶτρα: σωτήρια, μῆνυτρα, λύτρα. Supple: (ὥς) μῆνυτρα, λύτρα.

Ecquis serio inducet in animum Τετελσμένον: μεμιασμένον umquam significare potuisse? Rescribe μεμυημένον.

Quod sequitur Τέτευκται: κατεσκευάσαι nemo umquam dixit. Dicebant Τέτυκται, quod Photius suo loco posuit post Τετύκοντο.

Subiungit statim Τέτηκα: ἔτηξα ἢ ἐτάκην, in quo vehementer fallitur, nam τέτηκα numquam passivam notionem deponit.

Omissum unum vocabulum ad sententiam necessarium in v. Τετρυπημένη effecit ut locus intelligi non possit. Editur: οἱ δὲ λαχόντες ἐπὶ τὰς ψήφους — παραδιδόασιν ἐκάστῳ τῶν δικαστῶν δύο ψήφους, τετρυπημένην καὶ πλήρη, φανεράς ὄραν τοῖς ἀντιδίκους, ἵνα μήτε πλήρεις μήτε τετρυπημένας λαμβάνωσιν. Quomodo hoc fieri potuit, inquires? Nullo pacto, sed suppleendum: τετρυπημένας (μόνας) λαμβάνωσιν.

Τηθαλαδοῦς, inquit, est γυναικοτρόφος, ὑπὸ τίτθῃ τεθραμμένος, sed perspicuum est ὑπὸ τήθῃ emendandum esse.

Idem alio nomine *Μαμμόθρεπτος* appellatur. Probe scivisse Photium putes quid inter *τήθην* et *τίτθην* interesset, praesertim quum ipse sedulo annotaverit *Τήθη*: *μάμμη*, ἡ *πατὴρ* ἢ *μητὴρ* *μήτηρ*, et *Τίτθη*: *τροφός*. Sed idem Photius inter *Τήτινοι* et *Τητώμενον* inseruit *Τήθη*: *μάμμη*, ut appareat eum ne haec quidem satis firmiter tenuisse.

Male abundat litera in *Τεχνηθέντος*: *δημιουργηθέντος*, nam *Τεχνήντος* corrigendum esse censeo.

Noli credere *Τήτει*: *σπάνει* denotare. *Χήτει* apud Homerum et *χῆτει* apud caeteros eo sensu dicitur, et Photius duas consonantes male confudit.

Quod scribit Photius *Τί μαθών*: *τί βουλόμενος*, indicio est quam vetus sit scribendi error, quo *τί παθών* et ὅ *τι παθών* passim in *τί μαθών* et ὅ *τι μαθών* in libris est depravatum. *Τί μαθών*, me iudice, non minus est ineptum, ac si quis pro *τί πάσχεις*; vel *τί πέπονθας*; vellet dicere *τί μανθάνεις*; vel *τί μεμώθηκας*; Quemadmodum enim illa dicuntur ad eum, quem quis videt stulte ac stolidè aliquid agentem, sic *τί παθών* quoque continet aliquam ineptiarum aut stoliditatis exprobrationem. Perperam igitur adhuc in Acharnensibus editur vs. 826:

τί δὴ μαθὼν φαίνεις ἄνευ θρυαλλίδος;
et in Nubibus vs. 1506.

τί γὰρ μαθόντες τοὺς θεοὺς ὑβρίζετε;
et in Vespis vs. 251.

τί δὴ μαθὼν τῷ δακτύλῳ τὴν θρυαλλίδ' ὥθεῖς;
et multis aliis locis Aristophanis, Platonis et aliorum. Qui vitiosis librorum scripturis decepti *τί μαθών* interpretari sategunt, comminiscuntur aliquid de suo, ut Photium videmus facientem. Nam qui fieri potuit ut *τί μαθών* significaret *τί βουλόμενος*? Habent hoc omnes, qui vitiosas lectiones interpretantur, ut verbis etiam notissimis novas et inauditas et saepe absurdas significationes de suo affingant. Memorabile huius rei exemplum nuper vidi in Erotiani praefatione Lexici Hippocratici, ubi librorum Hippocratis lectionem eruditus omnibus multum prodesse ait et medicis ante omnes: καὶ τούτων *ἐξαιρέτως τοῖς ἰατροῖς*, inquit, οἱ δὴ τὴν ἀρχαίαν ἰστορίαν ἀποκηρύττουσι τῆς τέχνης. Interpretes, qui scripturae vitium non

animadverterunt, affirmant ἀποκηρύττειν esse celebrare, profiteri veterem artis historiam. Non vidi magis. Non est opus docere quid sit ἀποκηρύττειν τῆς τέχνης, res enim tam nota est quam frequens, ut Medicorum filii historiam omnem et litteras ab sua arte alienas esse et excludendas arbitrentur. Vides igitur negationem periisse, quae latet in ΔΗ. Emenda: οἱ μὴ τὴν ἀρχαίαν ἱστορίαν ἀποκηρύττουσι τῆς τέχνης. Verum haec ἐν παρόδῳ, redeo ad Photium.

Quod ante pedes erat non vidit Photius quum scriberet Τροχιμαλλον: σωρὸς λίθου. Non est enim Graecum τροχιμαλλον, sed Τρόχμαλος, ut post pauca ipse Photius emendate scriptum attulit. Manifestum omnibus mendum est in Τρυχωθεῖς: πιασθεῖς ἢ Φανερωθεῖς. Ipsa glossa mihi est nonnihil suspecta, quia Ἀττικὸν τρύχω et τρύχομαι dicebant, sed in perfecto passivo τέτρυμαι, non τετρύχωμαι, et τετρυμένος, non τετρυχωμένος. Sequiorum istae formae sunt receptae cum per multis aliis ex usu dialecti Ionicae. Iones olim τρυχοῦσθαι dicebant et τρυχωθῆναι et τετρυχωμένος. Saepius ostendimus τετρυμένος a scribis esse in τετρυχωμένος depravatum apud Thucydidem et alios. In Platonis Legibus VII. p. 807. B. vera lectio est: ὅπ' ἄλλου — ζῶντος τῶν σφόδρα τετρυμένων μετ' ἀνδρείας τε ἅμα καὶ τῶν πόνων. Τέτρυμαι de eo usurpatur qui multis laboribus et aerumnis exercitatus est et induratus, non extenuatus aut fractus, quemadmodum κατατέτριμαι usurpari ostendimus ad Xenophontis Memorabilia. In libris optimis est τετρυφωμένων, in caeteris τετρυχωμένων et τετρυμμένων. Emendavit Stephanus, cuius optimam correctionem Editores spreverunt. Caeterum notandum est verbi τρύω nil praeter perfectum passivum τέτρυμαι in usu esse; solus Aeschylus semel τρύσει dixit. Caeteri omnes nihil aliud quam τέτρυμαι, τετρυῖσθαι et τετρυμένος usurpant, reliqua a τρύχω petentes. Fac autem Τρυχωθεῖς probum esse, sat recte πιασθεῖς dicetur significare, sed quid sibi vult ἢ Φανερωθεῖς? Quid verbo τρύχω commune esse potest cum φαίνω et φανερός? Nihil prorsus. Sed Φανερωθεῖς corruptum est. Veram lectionem olim Toupius reperit, sed nemo ei credidit, quum φθαρεῖς pro Φανερωθεῖς reponendum esse dixisset. Mihi quidem rem acu tetigisse videtur, nam solent magistri verbum τρύχειν sic

interpretari. Hesychius Τρύχειν: Φθείρειν, τήκειν, καταπύ-
νεϊν, κακοποιεῖν, [κακοπαθεῖν], ubi expunge κακοπαθεῖν ex dil-
tographia natum. Nimis lepidum est idem verbum et κακο-
ποιεῖν et κακοπαθεῖν significare, sed hae quidem sunt scriba-
rum ineptiae. Itaque si τρύχειν est Φθείρειν sequitur τρυχωθείς
esse Φθαρείς. Dubitationem omnem eximet Suidas in Ἐκτρυ-
χωθείς: ἐκπιασθείς, ἐκΦθαρείς, unde parata est medicina
Hesychio in Ἐκτρυχωθείς: Φθαρείς, imo vero Ἐκτρυχω-
θείς: ἐκΦθαρείς, nam praecedens EIC necessariam praeposi-
tionem absorpsit. Dicam etiam quomodo Φθαρείς in Φανερω-
θείς depravatam esse suspicer. Φθαρείς de more in Φαρείς
abierat, ut supra διαΦαρεῖσα vidimus pro διαΦθαρεῖσα scri-
ptum. Deinde inutilis corrector Φανερωθείς coniecit et substi-
tuit. Graeculos saepe vidi suum Φανεροῦν antiquis scriptori-
bus obtrudere. Nemo umquam Veterum forma Φανεροῦν usus
est. Dicebant omnes constanter et saepe Φανερόν ποιεῖν et
γίγνεσθαι Φανερόν. Sequiores Graeculi procuderunt novum ver-
bum Φανεροῦν et Φανεροῦσθαι, quo utuntur sexcenties. Graeco-
rum nemo usus est verbo Φανεροῦν ante Dionysium Halicar-
nassensem, unde Dindorfius attulit ex Antt. Rom. X. 37.
pag. 2088. Reisk. ταῦτ' ἐστίν, ὃ δημόται, τὰ Φανερώσαντά
με — γενναῖα ἔργα. Dionysius enim, qui vitiosissime loqui-
tur, nonnumquam Φανερός ponit pro ἔνδοξος, ut in iis, quae
statim sequuntur: ἐπεὶ δ' ὀνόματος ἤδη λαμπροῦ τυγχάνων Φα-
νερός ἤμην. Itaque τὰ Φανερώσαντά με dixit pro τὰ ἔνδοξον
καὶ λαμπρόν ποιήσαντά με prorsus contra veterem loquendi
usum. Praeter hunc locum semel tantum alibi eodem verbo
usus est III. 6. pag. 418. τέως μὲν οὖν ἄδηλος αὐτῶν ἡ διάνοια
ἦν, ἐν δὲ τῷ πρὸς Ἀλβανοῦς ἐΦανερώθη πολέμῳ, id est
Φανερὰ ἐγένετο, ut Attici dixissent. E Dione Cassio tres loci
afferuntur, quorum unus mendosus est in libr. 65. cap. 16.
ὁ Σαβῖνος ἐκεῖνος ὁ εἰς τὸ μνημεῖον κατακρυφθεὶς ἐΦανερώθη
τε καὶ εἰς τὴν Πρώμην ἀνήχθη, namque pro ἐΦανερώθη et rei
natura et dicendi usus suadent ut ἐΦωρώθη rescribatur. Vul-
gata ex interpretatione nata: compara Photium v. Πεφώρω-
ται: πεΦανέρωται, εὔρηται. Legitur ἐΦανερώθη apud Hero-
dotum quoque VI. 122. Καλλίης ἐΦανερώθη ἐς τοὺς Ἑλλη-
νας πάντας μεγίστησι δαπάνησι, sed nulla est dubitatio quia

caput illud 122. totum pannus sit aliunde Herodoto assutus ex nescio quo scriptore recentiore, cui placuit animi causa Ionice scribere, qualia sunt quae ex Eusebio sat multa descripsit in Florilegio Stobaeus. Fraudem et alia multa manifesto arguunt et vel ipsum ἐφανερῶθη pro ἐνδοξος ἐγένετο sequiorum temporum usum salis declarat. Ineptissime omnium corruptus est locus Iuliani imperatoris p. 225. B. οὐδ' ὑπ' αὐτοῦ τοῦ βασιλέως Ἑρμοῦ τὴν γλῶτταν ἐκκαθαρθῆναι δυνάμενοι, φανερωθῆναι δὲ οὐδ' ὑπ' αὐτῆς τῆς Ἀθηνᾶς σὺν τῷ Ἑρμῇ. Pro φανερωθῆναι, quod Christianorum verbum est a monachis invectum et ab huius loci sententia alienissimum, ipsam Iuliani manum servavit Codex Vossianus, in quo diserte scriptum esse vidi φρενωθῆναι. Ad hunc ipsum Iuliani locum retulerim Suidae glossam φρενωθῆναι: ἀντὶ τοῦ σωφρονισθῆναι. Notum est verbum vetus et tragicum φρενοῦν τινα pro φροεῖν διδάσκειν sive φρόνιμον ποιεῖν. Euripides in Ione vs. 626:

οὐ φιλῶ φρενοῦν ἀμούσους καὶ μεμνηότας ξένους.

Finem iam faciam ubi ex Photii λέξει duos locos depravatos restituerō, reliqua in aliud tempus reservans. Photius Ὑπενόθευσεν: ὑπέφθειρεν esse docet. Idem habet Hesiarchius et Ὑπονοθεῦσαι: ὑποφθεῖραι. Legitur hoc verbum semel et iterum in libro II. Maccabaeorum IV. 26. καὶ ὁ μὲν ἴδιον ἀδελφὸν ὑπονοθεύσας ὑπονοθευθεὶς ὑφ' ἐτέρου φυγὰς εἰς τὴν Ἀμμανίτιν χώραν συνήλαστο. Quid dicatur manifestum est. Iason fratris Pontificatum fraudulenter in se transtulerat. Brevi post quibus artibus fratrem sacerdotio spoliaverat iisdem ipse est ab alio circumventus, et honore exutus in exilium abiit. Sed huic sententiae Graeca, ut vides, non respondent. Ὑπονοθεῦσαι τὸν ἀδελφόν numquam quidquam huiusmodi potuit significare. Una in his litterula vitata est: nam ὑπονοθεύω irrepsit in alius verbi locum, quod et ipsum in Photiana λέξει explicatur ex Harpocrate descriptione. Ὑπονόμεοντες, inquit, ἀντὶ τοῦ ὑπονόμους ὀρύττοντες. Hoc ipsum verbum sententia requirit. Cuniculos agere et suffodere figurate ponitur pro occultis artibus labefactare et subvertere, et sic ὑπορύττειν quoque dicitur, ut ὑποσκελίζειν et in palaestra et metaphorice dici solet. Itaque Iason τὸν ἀδελφὸν ὑπο-

νομεύσας ὑπονομευθεὶς ὑφ' ἑτέρου φυγὰς — συνηλάσθη, nam sic pro συνήλαςο corrigendum esse admonuit Valckenaerius in Annotationibus ad h. l. ineditis. Vitiosum est illud quidem, nam ἡλάθη et ἀπηλάθη et ἐξηλάθη Graeca sunt, sed sero nati Graeculi et Iudaei ita solebant scribere, ut notum est. Nescio an idem verbum in eodem mendo lateat in vs. 7. ὑπενόθευσεν Ἰάσων ὁ ἀδελφὸς Ὀνίου τὴν ἀρχιερωσύνην, non enim clanculum Pontificatum *adulteravit*, sed eo sacerdotio ipse per fraudes occultas potitus est. Quemadmodum igitur ὑπονομεύειν τὸν πόλεμον apud Dionysium Halic. A. R. III. 23. pag. 475. est *clandestinis artibus bellum parare*, sic iste τὴν ἀρχιερωσύνην ὑπενόμειυσεν.

Addam unum tantum locum, in quo emendando Photii testimonio utar. Legitur apud Aristidem miserabilem in modum suos morbos et laboriosam curationem describentem in Orat. XXIV. pag. 482. Dind. διῆλθεν ὀδύνη ναρκώδης, inquit, καὶ ἄπυρος φέρειν καὶ πάντα αἵματι ἐπέφυρτο καὶ γίγνομαι ὑπεραλγεινός. Ὑπεραλγεινός ex hoc solo loco in Graecitatis gazam receptum non est Graecum. Infelix est Stephani coniectura quum in libris esset ὑπεργεινός et ὑπάρινος. Quid sit verum a Photio accipe ubi docet: Ὑπέρινος: ὑπερκεκαθαρμένος. οὕτως Δημήτριος. Praeter Demetrium et alii Comici et Hippocrates illo nomine usi sunt, quod multi magistri interpretantur sic ut Photius, vel sic ut dicant esse ὑπερκεκενωμένος διὰ καθάρσεως, quod redit eodem. Quoniam Ἰνες producit priorem in libris EINEΣ scribi solet. Hesychius Εἶνας: νεῦρα et Εἶνες: νεῦρα. Felix est Nauckhii coniectura in Etymol. Gud. p. 321, 58. Κίχυς: ἡ δύναμις. Ἀπολλόδωρος ἱκμάς. — Αἰσχύλος ἐν Σισύφῳ καὶ θανόντων εἰσὶν οὐκ ἐνεσιγμάσει τὰ σοὶ δ' οὐκ ἔνεσι κίχης οὐδ' αἰμόρρυτοι φλέβες reponentis: θανόντων ἰσὶν οὐκ ἔνεσι ἱκμάς εἶτα σοὶ δ' οὐκ ἔνεσι κίχυς οὐδ' αἰμόρρυτοι φλέβες. Eodem igitur modo ΤΗΡΕΙΝΟΣ scriptum pro ὑπέρινος has turbas dedit.

Satis nunc quidem Photii errores et hallucinationes mihi aperuisse videor. Dicam alio tempore quid sit in Photio boni.

C. G. СОВЕТ.

MISCELLANEA CRITICA.

PLUTARCH., v. Dion. c. 6.

Quum nuper apud Xenophontem Ephesium (pag. 366. 11. Herch.) inciderem in hanc sententiam: ἐν τούτῳ ὀλίγον δια-
λιπὼν ὁ Εὐδοξὸς ἔρχεται κομίζων θανάσιμον μὲν οὐχὶ φάρμακον,
ὑπνωτικὸν δέ, subito mihi in mentem venit loci Plutarchei
in Vita Dionis c. 6; et simul perspexi, quo ille φαρμάκῳ
possit sanari. Haecce enim de morte Dionysii e Timaeo re-
fert Plutarchus: ὥς δὲ Τίμαιός φησι, καὶ φάρμακον ὑπνω-
τικὸν αἰτοῦντι δόντες ἀφείλοντο τὴν αἴσθησιν αὐτοῦ θανάτῳ
συνάψαντες τὸν ὕπνον. Variis coniecturis tentatus est locus,
quas collegit A. F. van de Laar, Observ. Crit. in Plutarchi
Dionem p. 17 sqq. Scripserat Plutarchus: Καὶ φάρμακον
αἰτοῦντι ὑπνωτικὸν δόντες ἀφείλοντο τὴν αἴσθησιν κτέ.
Restituitur levissima mutatione loci et sensus et constructio,
exquisitior illa, cuius exemplum Plutarcheo simillimum legi
apud Ovid. Metam. V. 449:

Prodit anus, divamque videt *lymphamque roganti*
dulce dedit.

E. MEHLER.

PHILOSTRATI EPISTOLAE.

Philostratea omnia a Kaysero et librorum Mss. ope et sol-
lertibus coniecturis passim emendata sunt: ὅπερ οὖν ἐκείνῳ
τότε πρὸς τὴν κρίσιν ἄλλῃ πως ἔσχεν ἐμοὶ νῦν ἐπανορθωθήσε-
ται: mea enim facio verba Philostrati in Epistola 62, ut ex
illis ipsis vetus mendum eluam. Nempe ipse in tali re dixis-
sem ὅπερ οὖν ἐκείνῳ πρὸς τὴν κρίσιν ἐλλιπῶς ἔσχεν, et quo-
niam ἄλλῃ πως neque significat quidquam neque Graecum est
prorsus existimo Philostratum quoque ἐλλιπῶς ἔσχεν scrip-

sisse. Tractabo nunc duos tantum ex Epistolis locos. In eadem epistola 62. amator malum litteris inscriptum puellae militens ita scribit: τί οὖν ἐπέσαλκα; αὐτὸ ἐρεῖ· Εὐίππη, Φιλῶ σε. ὑπόγραφον ἀναγνοῦσα καὶ ὥς . . . . δέχεται τὸ μῆλον καὶ ταῦτα τὰ γράμματα. Ad haec Kayserus: »*Exciderit*: σὺ Φιλεῖς ἐμέ. *Ibidem* transpone ὥς καί.” Neque vera haec est correctio neque veri similis. Una tantum litterula excidit et una tantum leviter corrupta est in librorum scriptura ὑπόγραφον ἀναγνοῦσα ΚΑΙΩΣ. Emenda ΚΑΓΩΣ(Ε). Sophista sic scripserat: ὑπόγραφον ἀναγνοῦσα· καὶ γὰρ σέ. δέχεται τὸ μῆλον καὶ ταῦτα τὰ γράμματα.

Alter locus olim vitiosus deinde a Graeculo correctore peius etiam depravatus legitur in Epistol. 25: οὐδὲ γὰρ τὴν σελήνην ἔτι λαμπρὰν δοκοῦμεν ὅταν ἢ συννεφής, οὐδὲ τὴν Ἀφροδίτην καλὴν ὅταν ὀργίζεται ἢ δακρύη, οὐδὲ τὴν Ἡραν βοῶπιν ὅτε χαλεπαίνει τῷ Δίῳ, οὐδὲ τὴν θάλατταν ἡδεῖαν ὅταν ταραττήται. Facile senties qua parte haec claudicent. Caetera omnia, ut loci natura postulat, sunt tralaticia et omnibus nota, verum τὴν θάλατταν qui ἡδεῖαν dixerit equidem novi neminem. Graecis contra ἢ γῆ ἡδύ ἐστιν, ἢ δὲ θάλαττα σφαλερόν, et omnia plena sunt querelarum et maledictorum in saevi ac perfidi maris discrimina: unde est et illud Antiphanis:

ἐν γῇ πένεσθαι κρεῖττον ἢ πλουτοῦντα πλεῖν.

et Alexidis:

ὅστις διαπλεῖ θάλατταν ἢ μελαγχολᾷ,

ἢ πτωχός ἐστιν, ἢ θανατᾷ.

apud Stobaeum in Floril. 59, 2. ubi emenda: ὅστις δὲ πλεῖ θάλατταν, ut in notissimo versiculo:

πλεῖς τὴν θάλατταν σχοινίων πωλουμένων;

Ne vivere quidem οἱ πλείοντες vulgari ioco videbantur. Anacharsis ἐρωτηθεὶς πότεροι πλείους εἰσὶν οἱ ζῶντες ἢ οἱ νεκροί, ἔφη· τοὺς οὖν πλείοντας ποῦ τιθεῖς; apud Diogen. Laërt. I. viii. 105. Hinc Antiphanis fragmentum emendaverim apud Stob. Floril. 59, 6.

δύσηνος ὅστις ζῇ θαλάττιον βίον.

τῶν γὰρ πλεόντων ζῆν τιν' . . . .

sic Meinekius edidit. Ego suspicor quum dixisset aliquis:

δύσηνος ὅστις ζῇ θαλάττιον βίον.

ab altero id ita reprehendi ut quaerat :

τῶν γὰρ πλεόντων ζῆτις;

sed parco pluribus. Dabis mihi τὴν θάλατταν ἡδεῖαν neque appellari a Graecis neque existimari, et aliquid vitii in illis verbis ali. In libris melioribus ἡδεῖαν non comparet. Exhibent omnes οὐδὲ τὴν θάλατταν ὅταν ταραττήται. Supervenit Graeculus qui ἡδεῖαν interpolavit. Tenebimus interpolatorem manifestum postquam ex ΘΑΛΑΤΤΑΝ veram lectionem erueris. Nihil aliud latet in corruptis syllabis quam Homericum ΛΑΔΙΑΝ et sic rescribendum est: οὐδὲ τὴν ἄλλα δῖαν ὅταν ταραττήται.

VITA APOLLONII TYANENSIS.

Superest post Kayseri messem haud contemnendum spicilegium in vita Apollonii. Pauca quaedam raptim indicabo. Legitur I. 16. pag. 20. Olear. εἰ μὲν Ἑλλὰς ἡ πόλις εἶη καὶ τὰ ἱερὰ γνῶριμα ξυγκαλῶν ἂν τοὺς ἱερέας ἐφιλοσόφει περὶ τῶν θεῶν —, εἰ δὲ βάρβαρά τε καὶ ἰδιότροπα διεμάνθανε τοὺς ἰδρυσαμένους αὐτὰ καὶ ἐφ' ὅτῳ ἰδρύθη. Emendandum esse διεπυνθάνετο τοὺς ἰδρυσαμένους et res ipsa docet et loquendi usus (nam διαμανθάνειν non significat *sciscitari*, *percontari*, sed *plane cognoscere*, ut in vicinia cap. 18. pag. 22. καὶ γὰρ ἂν καὶ τὰ ἐκείνων διαμαθεῖν) et prorsus confirmant ea quae continuo sequuntur: πυθόμενός τε — μετῆει ἐπὶ τοὺς ὀμιλητάς.

Ubi dixerat Apollonius V. 7. pag. 192. ὥς μὲν ἐγὼ Τελεσίνοῦ ἤκουον δέδιδεν ὁ χρηστὸς Νέρων τὰς Ἡλείων μάστιγας, post pauca Nero dicitur κακῶς οὕτως ὑποκρίνεσθαι τὴν ἑαυτοῦ τέχνην ὥς μὴ μασιγῶσεσθαι νομίζειν πρὸς τούτων ὧν αὐτὸς ἄρχειν τέτακται. In his Olearius, caeteroquin mirificus corrector, acutius vidit quam Kayserus, et importunum μὴ in μὴ μασιγῶσεσθαι delevit. Idem in nonnullis libris Graeculi correctores fecerunt. Iacobsius, quia μὴ in optimis libris est, coniecit: ὥς μὴ μασιγῶσεσθαι (κέρδος) νομίζειν, sed neque hoc satis rei convenit et ὥς τὸ μὴ μασιγοῦσθαι κέρδος νομίζειν Graece fuerat dicendum. Emendandum est: ὥς μεμασιγῶσεσθαι νομίζειν πρὸς τούτων ὧν αὐτὸς ἄρχειν τέτακται, Philostratus

enim, cuius est vitiosa admodum oratio, rationem et usum illius temporis. quod appellant Grammaticorum filii *paullo post futurum* (μετ' ὀλίγον μέλλοντα) non satis intellexit, quemadmodum neque caeteri omnes qui Ἀττικῶς scribere satagebant, neque ipsi Grammatici, qui *absurdum* nomen τὸν μετ' ὀλίγον μέλλοντα imposuerunt formis quas minime perspexerant. Credebant Grammatici, Atticistae, Sophistae et Rhetores illas formas esse *exquisitiores*, et perinde esse λυθήσομαι et λελύσομαι dicere, sed λελύσομαι esse venustius et Ἀττικώτερον. Ipsius Dionysii Halicarnassensis haec est sententia περὶ συνθέσεως ὀνομάτων pag. 43. Quam vehementer erret facile intelligimus. Soloecum plane est, ut hoc utar, ὁ μέλλων εἰρήσεσθαι λόγος pro ῥηθήσεσθαι. Dicebant ὁ λόγος μάτην εἰρήσεται pro εἰρημένος ἔσαι. Sed nihil horum aut caeteris sequioribus suboluit umquam aut Philostrato, qui haec omnia *exquisitiora* esse ratus passim sic ineptire solet. Sic perperam usurpavit IV. 24. p. 162. τετμήσεται, IV. 40. pag. 181. γεγράψεται, IV. 43. pag. 184. πεπράξεσθαι τι εἶπε καὶ μὴ πεπράξεσθαι, et V. 53. p. 213. ὃν πεπράξεται τρόπον κελεύεις λέγειν. Fellerunt Graeculos loci qualis est Aristophanis in Pluto vs. 1027.

Φράζε καὶ πεπράξεται.

in quibus est Comica celeritatis significatio. *Simul ac iusseris quod iusseris factum erit.* Substitue *πραχθήσεται* vel *γενήσεται*, de sententia erit actum. Hinc igitur isti τὸν μετ' ὀλίγον μέλλοντα appellaverunt: quod quam male fecerint perspicuum esse arbitror omnibus. Similes sunt Philostrati errores V. 34. p. 217. in *παραβεβλήσομαι*, V. 39. p. 224. in *πεπλήξομαι*, VI. 13. p. 251. et VII. 27. p. 308. in *διαβεβλήσομαι*, et VII. 17. p. 298. in *ξυντετμήσομαι*. Eodem igitur genere erroris scripserat ὡς μεμασιγώσεσθαι νομίζειν, quod eo facilius in μὴ μασιγώσεσθαι potuit depravari quia scribis solemne est μὴ omisso accentu cum sq. vocabulo coniungere. Diligenter hoc Bastius docuit. Insigne exemplum erroris hinc nati apud Diogenem Laërtium reperi, qui in vita Zenonis VII. 46. τὴν ἀκατάληπτον φαντασίαν definivit esse τὴν μήτραν ἢ μηδὲ ἔκτυπον. Multorum coniecturis haec vexata sunt. Verum est τὴν μὴ

τρανῇ μηδὲ ἔκτυπον. Perdidit omnia, ut tu vides, scriptura velus μητρανῇ.

Narratur Bacchus III. 13. p. 103. quum castellum in rupe situm oppugnaret προσβαλεῖν αὐτῷ κελεῦσαι τοὺς Πᾶνας, ὡς πρὸς τὸν σεισμὸν ἱκανοὺς, ἐμβροντηθέντας δὲ αὐτοὺς ὑπὸ τῶν σοφῶν πεσεῖν ἄλλον ἄλλως. Sensu vacuum est πρὸς τὸν σεισμόν. Sententia requirit ὡς ὀρειβατεῖν ἱκανοὺς, quod quibus verbis Philostratus expresserit reperit Valckenaerius, in cuius Schedis Mss. exstat haec felix emendatio ὡς πρὸς τὸ σιμόν ἱκανοὺς. Scribebatur ob vocalem longam ΤΟΞΕΙΜΟΝ, quod Graeculus in vulgatam depravavit. Quam recte in tali re πρὸς τὸ σιμόν ponatur, omnium optime Philostratus ipse docebit II. 11. p. 59. ἀναπηδῶντι μὲν τῷ ἴππῳ πρὸς τὸ σιμόν ἐφεῖναι τὸν χαλινόν, κατὰ πρανοῦς δὲ ἰόντι οἱ μὴ ξυγχαρεῖν.

Palmaria Valckenaerii emendatio fugit Kayserum quum ederet VII. 2. p. 280. Ἑρακλείδης καὶ Πύθων οἱ Κότυν ἀποκτείναντες τὸν Θραῖκα νεανία μὲν ἤσθη ἄμφω, τὰς δὲ Ἀκαδημίου διατριβὰς ἐπαινοῦντες σοφῶ τε ἐγενέσθην καὶ ἐλευθέρω. Sic edidit Kayserus ex Codice Parisino, quem paulo calidius « cum Σ Demosthenis et Γ Isocratis praestantia comparari posse » in Praefat. scripsit p. xiii. Pro νεανία in aliis est ἀνίω (id est ἀνθρωπίω), vel ἀνθρωπίω, vel ἀνθρωπείω. Rem acu tetigit Valckenaerius ad Herodot. IV. 18. restituens Αἰνίω, nam erat utriusque patria Αἶνος in Thracia, sed Athenis eruditi Platonem audiverant. Scribitur in libris ΑΙΝΙΩ superscripta de more nomini proprio lineola. Scribae sibi visi sunt ΑΝΙΩ videre, id est ἀνθρωπίω. Vides νεανία futili correctori deberi qui in loco impedito quod in buccam venit temere substituit.

In lepida historiola portitoris in Mesopotamiae introitu vetigal ab Apollonio exigentis pag 24. I. 20. ubi editur: ὁ δ' ἤδη βλέπων τὸ ἑαυτοῦ κέρδος ἀπογράψαι οὖν ἔφη τὰς δούλας, correcto accentu in ἀπογράψαι verba sic constitue: ὁ δ' ἤδη βλέπων ἐς τὸ ἑαυτοῦ κέρδος » Ἄπόγραψαι οὖν, » ἔφη, » τὰς δούλας. »

In libro VII. 11. p. 287. οἱ μὲν τέττιγες ὑποπαλλούσης αὐτοῖς τῇν ὥρας ἐν ᾧδαῖς ἦσαν, gratus a Valckenaerio accipio

ὑποψαλλούσης αὐτοῖς τῆς αὔρας. Vim intulit Graecitati qui vulgatam scripturam sic interpretatus est: »*anni tempore eas ad cantum concitante.*» Ὑποψάλλειν dicitur ut ὑπάδειν, ὑπαυλεῖν, quibus affinia sunt ὑπαγορεύειν, ὑπογράφειν, ὑπορχεῖσθαι, ὑποθεῖν cet. Suavissime igitur ἡ αὔρα dicitur cicadis cantantibus ὑποψάλλειν.

In Apollonii Tyanensis Epistolis apud Kayserum III. pag. 54. est Lacedaemoniorum ad eum missa epistola Dorice scripta mendis scatens, cuius initium est: Λακεδαιμόνιοι Ἀπολλωνίω. Τὰν δεδομέναν τιμὰν σοι ἀπεςάλλαμεν τόδε ἀντίγραφον σαμάνάμενοι τῇ δαμοσίᾳ σφραγίδι. Facile apparet legendum esse τὰν δεδομέναν τιμὰν τοι ἀπεςάλλαμες κτέ. et continuo ὡς εἰδῆς pro ὡς ἴδῆς. Post pauca ubi legitur: Ἀπολλώνιον Πυθαγόρειον ἤμεν πολίταν ἔχειν τε καὶ γάνος καὶ οἴκων ἔκτασιν, luce clarius est sic scribi oportere: ἔχεν τε καὶ γᾶς καὶ οἰκίας ἔγκτασιν. Idem vitium est in Byzantinorum decreto apud Demosth. de Corona p. 256, 6: δόμεν ἐπιγαμίαν, πολιτείαν, ἔγκτασιν (libri omnes ἔκτασιν) γᾶς καὶ οἰκίαν. Quis nescit passim in vetustis Inscriptionibus occurrere γᾶς καὶ οἰκίας ἔγκτασιν, ut propemodum turpe sit γάνος ab Editore retentum fuisse. Sequitur: Ἡς ἀκάμεν δὲ καὶ ἐπίσασμον εἰκόνα γραπτὰν καὶ χαλκᾶν ἀρετῆς (L. ἀρετᾶς) χάριν, in his et alia impedita sunt et quomodo ἰσάναι dicatur de *tabula picta*, et qui potuerint coniungi εἰκὼν γραπτὰ καὶ χαλκᾶ, quae expediant alii. Pro ἡς ἀκάμεν reponere ἐς ἀκάμες. Saepe utuntur sequiores Graeculi perfecto ἔσακα transitive pro *statui, collocavi*, et compositis παρέσακα et καθέσακα, cuius apud istos frequentissima est forma passiva καθέσασμαι. Ἡσακα plane barbarum est.

Respondet Apollonius displicuisse sibi legatorum cultum delicatum ac mollem: ἄνδρας ἐθεασάμην, scribit, — δακτυλίου πολλοὺς καὶ καλοὺς περικειμένους, ὑποδεδεμένους ὑπόδημα τὸ Ἰωνικόν. Quam sit ineptum dicere *περίκειται δακτύλιον* Graeculorum nemo sentiebat. In ultimis verbis scribarum ineptias vides pro ὑποδεδεμένους ὑποδήματα Ἰωνικά.

C. G. COBBET.

DINARCHEA.

Difficile semper est et lubricum sententiam dicere de veterum scriptis ab auctoribus abiudicatis, praesertim si quaestio instituta est a viris optime de antiquitate meritis. *Raro enim res eo perduci potuit, ut liquido constaret ultra sententia in tali quaestione esset verior, defensorum an adversariorum, et ita accidit, ut plerumque omnibus, qui sanae mentis sint compotes, iuris regula valeat, in dubiis pro reo.*" Multo facilius fit diiudicatio, quum sola impugnandi cupiditate dubitatio parta est; nam solet tum cito apparere, quam temere hic vel ille liber in controversiam vocatus sit. Hoc, me iudice, accidit in oratione Dinarchi contra Demosthenem.

Iam antiquitus a Demetrio Magnete falsario tributam nonnulli viri docti aetatis recentioris eam Dinarcho indignam censuerunt. Non male rem gesserunt ii, qui quum sequerentur iudicium Dionysii Halicarnassensis et Harpocratonis Dinarcho subvenerunt. Argumenta externa et interna, quibus haec oratio impugnata fuit, refutarunt ad unum omnia, et maxime in eo laborarunt, ne ullus locus peccaret contra germanam loquendi normam, neve ullo loco auctor semet ipsum recte ratiocinandi imperitum argueret. Quo facto erat quidem oratio adhuc infecta erroribus et peccatis contra Graecitatem et multis locis satis obscura, sed factum erat luce clarius, quomodo sananda esset eamque pro maxima parte sanatam non nisi genuinam posse videri re et verbis demonstrarunt.

Et utinam omnes editores postea eandem viam ingressi essent. Sed sapienter suadentibus non obtemperatum est, et,

quod peius est, unus editorum novissimorum, Maelznerus, codicibus se addicens, quae recte erant emendata sprevit, reduxit lectiones male sanas, et ita orationem edidit, ut, si textus Maetznerianus stabilis et immutabilis sit, lubens fatear, me in his sordibus non agnoscere oratorem Atticum, sed ineptum falsarium. Verum non ita est: Dinarchum in Dinarcho periisse demonstrare conabor. Quae in hac oratione minus bene Graeca esse arbitror, enumerabo et pro virili parte sanabo, confidens lectoris benevolentiae; probe enim sentio, me non eum esse, a quo multum expectari possit.

Legitur § 1. ὁ μὲν δημαγωγὸς ὑμῖν, ὃ Ἀθηναῖοι, καὶ θανάτου τετιμημένος ἑαυτῷ ἦν ἐξελεγχθῆ — — —, οὗτος φανερώς ἐξελέγχεται. Provoco ad sensum cuiusvis, qui aurem habet, ut mecum faciat, orationem non ita procedere, ut ab oratore Attico exspectares. Dobraeus, homo in criticis non contemnendus, requirit οὕτως. Mallem hoc tacuisset, nam tum sequi debebat ὥστε, sed tamen verbum, quod ostendit hic vitium latere, bene indicavit. Itaque restituas ὁ θανάτου τετιμημένος et maximam difficultatem sustuleris. Praeterea Graecum non est et soloecum ὁ θανάτου τετιμημένος ἑαυτῷ. Quodsi τὸ τέλος τῆς γραμματικῆς est, ut verbis utar antiqui Grammatici, neque βαρβαρίζειν neque σολοικίζειν, etiam boni Grammatici est non ferre quod nunc legitur, et delere ἑαυτῷ. Si dubites, inspicie Lysiam or. 19. § 48; 27. § 7; in Andoc. § 22 et § 23, Dem. 35. § 8; 8. § 24, Aesch. de f. l. § 5, § 59, § 139, Platon. Apol. 37. a. Et sic Dinarchum locutum fuisse patet ex or. III. § 2. Eiusdem farinae est § 61. ὀρίσάμενος σεαυτῷ ζημίαν, ubi delendum est σεαυτῷ, ut bene omissum est § 104. Talia debemus interpretandi et explicandi studio, quod in Dinarcho tam frequenter deprehendimus. Cuius rei quae fuerit causa non est difficile intellectu: oratio, una omnium facillima, erat etiam aptissima quae legere-tur in ludis literariis et vix dubium est, quin antiquitus in hunc finem sit adhibita. Multi loci sunt ideo tam turpiter interpolati, ut qui semel admonitus tamen interpolationes Dinarcho tribuere audeat, in Classicis (ut audiunt hodie) nihil non admittere debeat. Singula nunc uno tenore indicabo.

In § 1. κατηγορημάτων, Cobeto iudice, eat in exsilium,

nam dicebant veteres τὰ κατηγορημένα cf. § 115; in § 2. τὰ κοινὰ τῆς πόλεως ἀπάσης δίκαια supervacaneum est ἀπάσης. Recte est in Lys. or. 31. § 6. τὸ τῆς πόλεως κοινὸν ἀγαθόν cf. et § 7, et Din. § 105, Aesch. Tim. § 160.

In § 6. cum Hirschigio eiiciendum χρημάτων post ἀποπεφασμένων et in § 9. post πολιτείαν vocc. καὶ δημοκρατίαν stare non posse post Hirschigium videram.

In § 11. in verbis περὶ τῶν νῦν ἀποπεφασμένων ζήτησιν χρημάτων, quod opponitur ἢ προτέρα ζήτησις resecanda sunt ζήτησιν χρημάτων.

In § 16. ὥς Δ. ἐπρέσβευσεν εἰς Θήβας πρεσβείας nihili sunt εἰς Θήβας, nam omnes Demosthenis legationes opponuntur omnibus factis Timothei.

In § 18. κηρύκεια [συμπεπλεγμένα (ὥς ἔφασαν) ἐκ τῶν θαλλῶν] legendum esse, multi viderunt: et in § 21. ὑπὲρ τοῦ πάλιν ἀπελθεῖν οἴκαδε τοὺς ἐξεληλυθότας Ἀρκάδων καὶ μὴ βοηθῆσαι τοῖς Θηβαίοις, stipites sibi finxit Grammaticus, non lectores, qui talia affinxerit, qualia sunt καὶ — τοῖς Θηβαίοις.

In § 24. ἀροῦται καὶ σπείρεται τὸ [Θηβαίων] ἄστει ex venustissima Cobeti observatione; tum delendum est alterum Φημί, et idem facies verbis ὑφ' ὑμῶν ἀποσταλεῖς.

In § 29. alterum μὴ ἀφῆτε pannus est assutus. Maetznerus imprudens, (certe nihil de codicum discrepantia dicit) illa omisit. Utinam plura huiusmodi sic praeteriisset. In margine ponamus in § 31. οὐ μόνον ἡ πόλις et in § 32. τοῖς ἰδίους τοῖς αὐτοῦ κινδύνοις melius iudico retinere τοῖς ἰδίους quam τοῖς αὐτοῦ cf. § 38, sed absurdum est utrumque exhibere, ut fecit Maetznerus. In § 35. ἔγραψάς τι περὶ τούτων κινδύνων abeat κινδύνων. Gravius laborat, ni caecutio, § 37. ὦν τοὺς μὲν ἀρχαίους ἐκείνους μακρὸν ἂν εἴη λέγειν, [Ἀριστείδην καὶ Θεμιστοκλέα] τοὺς ὀρθώσαντας τὰ τεῖχη τῆς πόλεως καὶ τοὺς φόρους εἰς (τὴν) ἀκρόπολιν ἀνενεγκόντας παρ' ἐκόντων [καὶ βουλομένων] τῶν Ἑλλήνων. Insiticia puto καὶ βουλομένων, est enim οἱ ἐκόντες aliquanto plus quam οἱ βουλόμενοι cf. e. g. Demosth. de f. l. § 152, Aesch. Ctes. § 58. Deinde non diu deliberabis, an haec posteriora recte dicantur de ambobus Aristide et Themistocle solis, quin constet haec pluribus potius tribuenda

esse. Atque prioribus ὧν τοὺς μὲν ἀρχαίους ἐκείνους μακρὸν ἂν εἴη λέγειν excluditur, opinor, omnis singulorum hominum commemoratio cf. e. g. Plat. Prot. 344. b.

In § 38. ὧν ἐνίων ἔτι καὶ νῦν ζῇ τὰ σώματα, vocc. καὶ νῦν melius abessent; certa est quidem formula ἔτι καὶ νῦν, sed hic plane importuna. Vide e. g. Lysiae frag. 54. Demosth. de f. l. § 280. Et in § 42. μετέγραφε καὶ μετεσκεύαζε ultima verba male addita. In § 44. εἰ δὲ μή, τοῖς αὐτοῖς ἐνοχον εἶναι κελεύουσι. Non a Dinarcho profectum est κελεύουσι, quemadmodum olim in Her. VI. c. 37. delevi ἀπείλει coll. II. c. 115 et VII. c. 149.

In § 53. legatur κατ' ἐμοῦ [ψευδεῖς] γιγνόμεναι κατασκευαί. Semper ἡ κατασκευὴ ἡ κατὰ τινος est ψευδής. In vocc. ἐπ' αὐτοφώρῳ [χρήματα λαμβάνων] εἴληπται spuria videntur χρήματα λαμβάνων, siquidem Dinarchus aut dicit χρήματα εἴληψώς ut § 40, aut χρήματα ἔχων ut § 29 et § 53.

Deleantur porro verba, quae uncinis includam, in § 55. [ἐνίοτε] εἴθισθε; in § 58. ἀπέφηνεν ἡ βουλὴ [συνιέναι] et βαδίζειν [εἰς Μέγαρὰ]; in § 60. τὸ τίμημα [τῶν δώρων] cum Sauppio coll. II. 17; in § 66. οἷκαδ' ἀπελθών, de quibus statim accuratius agam.

Turpius emblemata est in § 70. ἡ πολεμεῖν μὲν οὐ γράφεις — ἀποδιδόναι δὲ — — [κελεύεις]; Stephanus κελεύσεις; melius fecisset, si manum abstinuisset nec correxisset interpolationem. De structura cf. e. g. § 61; et alioqui scribendum erat γράφεις. In § 73. ἐνίκησεν ἡ Θηβαίων πόλις. Legas ἐνίκησαν et omittas cetera; mirum enim, ni sic Dinarchus scripsit et maluit, dum quinque reliqua verba τῷ σχήματι πρὸς τὸ σημαίνον in plurali posuit, hoc solum in singulari ponere.

In § 74. lege ἐδωροδόκει μὲν [λαμβάνων χρήματα] cum Cobeto in Var. Lect. pag. 348.

In § 77. abesse malim τῆς σωτηρίας coll. § 103 et 106. et Lyc. Leocr. § 47, et ἐκ τῆς πόλεως post ἐξόριστον, cf. Dem. Mid. § 105. in § 78. [τοῦ γραφέντος ὑπὸ Δημοσθένους] et post ἐκ Δωδώνης verba παρὰ τοῦ Διδῆς τοῦ Δωδωναίου coll. Dem. Mid. § 51, de Cor. § 253. et Hyper. pro Eux. pag. 3147. 14. (Mnem. 1853. Vol. II. pars 3).

In § 80. Bekkerus iam recte delevit τὸ ψήφισμα, utinam

eadem opera sustulisset τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ. Maiorem glossam deprehendisse mihi videor in § 81. καὶ δύο ταύτας μόνας ἐν τῷ βίῳ Δημοσθένους πεποιῆται ἀποδημίας, μετὰ τὴν μάχην ὅτε ἀπεδίδρασκεν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ νῦν εἰς Ὀλυμπίαν, ἐπεὶ Νικάνορι διὰ τῆς ἀρχιθεωρίας ἐντυχεῖν ἐβούλετο. Voluit Dinarchus, ni fallor, hoc potissimum ostendere Demosthenem per totam vitam callidissime temporibus serviisse; eum tantum periculi vitandi aut commodi sui causa suscepisse legationes, in his etiam διὰ κέρδος (dicit saltem συσκευασάμενος τῆς διοικήσεως ὁκτὼ τάλαντα, οὐδὲν Φροντίδας τῆς τότε παρουσίας ἀπορίας κτέ. Haec sententia periit, et locus, ut nunc legitur, est arena sine calce. Maetznerus, qui ceteroquin non facile quidquam eiicit, tolli iubet ἐν τῷ βίῳ, ne Dinarchus mentiretur, sed non memini me interpolatorem videre talia inserentem, si autem Dinarchus hoc urget Demosthenem nunquam populo consuluisse, quam maxime retinenda sunt ἐν τῷ βίῳ cf. Demosth. de f. leg. §. 250. Quid plura? Suspicio restituendum esse διὰ ταῦτα μόνα ἐν τῷ βίῳ Δ. πεποιῆται ἀποδημίας [μετὰ τ. μ. — ἐντυχεῖν]. Explicatio, semel lectione depravata, pernecessaria erat, sed eidem restitulae satis lucis affundit tum § 80, tum § 82, sic ut plane inutilis facta sit.

In § 89. nunc nobis datur haec lectio ἔγραψεν αὐτὸς — Φυλάττειν Ἀλεξάνδρῳ τὰ εἰς τὴν Ἀττικὴν ἀφικόμενα μετὰ Ἀρπάλου χρήματα. Quam ridicule additum sit εἰς τὴν Ἀττικὴν, videbitis, sed videbitis non minus delenda esse μεθ' Ἀρπάλου cf. § 10, § 45, § 68, III. § 2; nam fere semper dicit εἰς τὴν πόλιν vel εἰς τὴν χώραν κομισθὲν ὑπὸ Ἀρπάλου. In § 92. καὶ μετοιωνίσασθαι τὴν τύχην [καὶ μεταλλάξασθαι] sic legendum esse unusquisque mihi dabit.

In § 95. magis latet emblemata, sed prodit propter obscuritatem sententiae in his αἰτίας δ' ἕνεκα τοῦ παρόντος ἀγῶνος παρασκευάζων. Non intelligo, quomodo quis πρῶην (nudius tertius aut nuperrime) quidquam possit machinari ἕνεκα τοῦ παρόντος ἀγῶνος. Praeterea hic παρασκευάζειν nude et absolute positum esse, suadet sententiae constructio. Equidem servare non cupio τοῦ παρόντος ἀγῶνος.

Pervenimus ad § 98, ubi omnes editores edunt καθάπερ οἱ

θεοὶ προειρήκασιν ὑμῖν ἐν ταῖς μαντείαις πολλάκις; nemo eorum de additamento ullam suspicionem habuit, quod tamen his verbis contineri non difficile est ad demonstrandum. Nimirum non agitur nisi de uno oraculo, quod olim erat pervulgatum. Sequentia etiam stare non possunt, nisi haec extirpantur, sequitur enim ἀκούσατε δὲ αὐθις (sic cum Grutero) τῆς μαντείας. Λέγε τὴν μαντείαν, ut etiam invenimus § 78. Si ne sic quidem satis vici haec verba esse παρεμβεβλημένα, consulas Demosth. de fals. leg. § 297 et 298. et vel minima dubitatio evanescet.

In § 99. Πῶς οὖν μίαν γνώμην ἔξομεν, ὦ Ἀ., πῶς ὁμονοήσομεν ὑπὲρ κτέ. Fortasse nonnullis audacior videbor, qui vocc. πῶς ὁμονοήσομεν interpolatori deberi iudicem, sed tamen nemo me unquam inducet ut credam Dinarchum, si revivisceret, in his manum suam agniturum esse. Quid ita? Idem est, ni fallor, utrum dicas μίαν γνώμην ἔχειν an ὁμογνωμονεῖν; eadem item significatione ponuntur νοῦς et γνώμη. Idem igitur valent ὁμονοεῖν et ὁμογνωμονεῖν et sic evidens est retineri non posse πῶς ὁμονοήσομεν, nam de epanalepsi quis cogitet?

Tum obiter corrige περὶ pro ὑπὲρ cf. e. g. Isocr. Pan. § 78. et Din. § 3. et in verbis διηλλαγμένοι πρὸς αὐτοὺς — λοιδορῶνται καὶ προσκρούωσιν ἀλλήλοις ἐξ ἐπίτηδες, quid glossam oleat, καὶ τυφλῷ δῆλον.

Multo magis interpolatio imposuit editoribus in § 101, πολλῶν ὄντων καὶ δεινῶν παρὰ νόμων, ὧν Δ. γέγραφε. Voc. παρὰ νόμων omisit codex pr. A. Quid autem viri docti? Certatim retinent, alius inserens καὶ, alius δεινῶς emendans. Qui Graecos noverit ridebit, et recipiet lectionem codicis pr. A. Quid significant πολλὰ καὶ δεινὰ, docebit Demosth. de f. l. § 9, 85, 91, 121, 178, 224, 240, 267, Med. 20, 36, 129 et 151 et ubi non?

Ultima esto § 111, ubi deleantur ὄντα et γεγενημένον. Cetera emblemata minora in sequentibus indicabo, nam ne haec quidem negligenda nobis sunt. Merito poeta dicit:

εἰ μὴ φυλάξεις μικρὰ, ἀπολείς τὰ μέζονα.

His profligatis superest alterum genus corruptelarum, quarum nonnullas vix in Graeculo ferres. Quanto minus hae sunt

ferendae in oratore Attico? Et tamen Maetznernus multa tulit non solum, sed multum etiam sudat, ut confirmet τὸ ψεῦδος ἰσχύει τῆς ἀληθείας ἔχειν μείζω. Nonnumquam vehementer miratus sum, quomodo aut acere Criticorum ingenium aut felicem coniecturam sequi noluerit, et id quidem, quoniam non pertinet Maetznernus ad eos, qui coniecturam *nullo* quidem *melio-* *riorem* esse concedunt, sed, quod in codicibus sit, *nescio* quomodo, *magis* placere pronuntiant.

In § 2. ἡλικὸς οὐδὲ πώποτε γέγονε τῇ πόλει. Bene Hirschgius ἐν τῇ πόλει: ingeniose Cobetus οὐδεὶς. Sequitur in eadem § ἐπειτα μὴ προῖσθαι τὰ κοινὰ τῆς πόλεως ἀπάσης δίκαια, quod qui legerit attentius, sentiet non esse castigati scriptoris et delebit ἀπάσης; insuper in sequentibus ex fluctuante lectione suspicor pro παροξυνόμενοι scriptum fuisse παρωξυμένοι cf. Aesch. Tim. § 43, Lys. 4. § 8. et alibi.

§ 3. οἱ σκοποῦσι τίνα ποτὲ γνώμην ἔχετε περὶ τῶν τῇ πατρίδι συμφερόντων, καὶ πότερον τὰς ἰδίας τούτων δωροδοκίας καὶ πονηρίας ἀναδέχεσθε εἰς ὑμᾶς αὐτούς, ἢ φανερόν πᾶσιν ἀνθρώποις ποιήσετε διότι μισεῖτε τοὺς κατὰ τῆς πολιτείας δῶρα λαμβάνοντας, καὶ οὐχ ἵν' ἀφῇτε ζητεῖν προσετάξατε τῇ ἐξ Ἀρείου πάγου βουλῇ, ἀλλ' ἵνα — — τιμωρήσῃσθε. In his Dinarcho *multum* possumus prodesse, nam insunt sordidae orationis negligentiae, quae natae sunt ex eo, quod sententia oratoris male intellecta est. Scilicet non satis attenderunt hanc esse sententiam *generalem*.

Potuit hoc effici ex eo, quod codex Z *rectissime* omisit τούτων; debuit enim scriptum esse δωροδοκίαν et πονηρίαν, si τούτων orator adiecisset, quoniam una omnium communis *corruptio* a Dinarcho spectatur, cf. § 27. et § 105.

Hinc προσετάξατε accipiendum est sensu *consuetudinis*. Tum usus requirit τῆς πόλεως pro πολιτείας (cf. § 29. et 47), et consecutio temporum postulat ἀφεῖτε et τιμωρήσασθε (cf. e. g. Dem. de f. l. § 51). Sed nondum satis est, eximenda nempe sunt εἰς ὑμᾶς αὐτούς, coll. § 105, quod etiam aliorum oratorum loci confirmant. Postremo, quando tandem in textum recipietur Stephani ἀναδέξεσθε pro ἀναδέχεσθε? Sed prope oblitus sum, quod non fuit negligendum, καὶ ante πότερον eximendum esse; quod incurret in oculos, si contuleris

§ 105, et cogitaveris, post *περὶ τῶν τῇ πατρίδι συμφερόντων* tantum exprimendum esse, *qualem* sententiam de communi salute iudices haberent eamque dupliciter modo posse ostendi, cf. et Xen. Anab. 1. 4. § 13.

In § 5. probanda est Reiskii coniectura *προορώσα μὲν* et Sauppil *δι' αὐτοὺς* post *πατρίδι*. Contra sanam rationem invenimus in § 6. *συκοφαντῖαι παρὰ Δημοσθένους* (νῦν) ἤκουσιν, ἐπειδὴ οὗτος ἀποπέφανται. Ferri posset αὐτὸς οὗτος, sed αὐτὸς pro οὗτος restitutum sanabit orationem. Ceterum post *ἄκυρος* ἔσται ponatur signum interrogandi, nam si ironice dictum hoc esse statues, non facile carebis vocabulo δῆ.

§ 7. *Ναί· κατέψευσται γὰρ ἡ βουλή Δημοσθένους*. Τοῦτ' γὰρ ἔστιν ὑπερβολὴ τοῦ πράγματος. Nego has sententias coniunctione γὰρ recte cohaerere; et, si fieri potest, senarii iam-bici in oratoribus removendi, qualis hic est

τοῦτ' γὰρ ἔστιν ὑπερβολὴ τοῦ πράγματος, quamquam verissima sunt quae monuit optimus meus magister Mnem. VII. p. 2. pag. 160. Quare voc. γὰρ succedat γε.

In § 8. vix monendum est, cur *ἐαυτῷ* post *θάνατον* mutandum sit in *ταυτῷ*. Gravius tamen laborat sequens periodus ἢ ποῖ νῦν ἐλθὼν ὁ δῆμος ἢ τίσι προστάξας — — εὔρη τὴν ἀλήθειαν; Quoniam Dinarcho dicendum est: ubi verum invenire possit," requiritur εὔροι cum part. ἄν. Otiosum illud νῦν videtur in locum subiisse particulae ἄν, lege ideo ποῖ ἄν — εὔροι.

In § 9. *σὺ καταλύεις ὁ δημοτικὸς εἶναι φάσκων* transponantur post *σωτήρια* κεῖται, ut habeamus sententiam scriptam, quemadmodum unusquisque nostrum *clare* cogitat.

§ 10. *Δίκαια μὲν οὖν, δίκαια τρόπον γέ τινα πάσχει* τὸ συνέδριον· εἰρήσεται γὰρ ἂ γιγνώσκω· *δυσὶν γὰρ θάτερον ἐχρῆν αὐτοὺς, ἢ καὶ τὴν προτέραν ζήτησιν τὴν ὑπὲρ τῶν — — τειλάντων — — ζητεῖν, καθάπερ συνέταξεν ὁ δῆμος, ἵνα τότε δόντος δίκην τοῦ θηρίου τούτου — — προδεδώκεν, ἀπηλλάγμεθα τούτου τοῦ δημαγωγοῦ δίκην ἀξίαν δόντος· ἢ εἰ ταῦθ' ὑμεῖς ἐβούλεσθε Δημοσθένει συγχωρεῖν καὶ πολλοὺς ἐν τῇ πόλει τοὺς καθ' ὑμῶν δωροδοκῆσοντας εἶναι, τὴν περὶ τῶν νῦν ἀποπεφασμένων ζήτησιν χρημάτων μὴ προσδέχεσθαι, πείρην*

ὕμῶν ἐν τοῖς πρότερον εἰληφότας, ὅπου γε — — οὐδὲν ἤττον περιέρχεται — — λέγων, ὅσπερ ἴσως — — χρήσεται λόγοις ἑξαπατῶν ὑμᾶς, ὡς »ἐγὼ Θηβαίους ὑμῖν ἐποίησα συμμάχους.” οὐκ, ἀλλὰ τὸ κοινῇ συμφέρον ἀμφοτέραις ἐλυμήνω ταῖς πόλεσιν, ὡς Δ. »ἐγὼ παρέταξα πάντας εἰς Χαιρωνεῖαν.” οὐκ, ἀλλ’ ἑλίπες μόνος αὐτὸς τὴν ἐκεῖ τάξιν, »ἐγὼ πολλὰς ὑπὲρ ὑμῶν ἐπρέσβευσα πρεσβείας.” ἐφ’ οἷς οὐκ οἶδ’ ὅτι ποτ’ ἂν ἐποίησεν, ἢ τίνας ἂν εἶπε λόγους, εἰ συνέβη κατορθῶσαι αὐτῷ — —, ὅς — ὅμως ἀξιοῖ δωρεὰς αὐτῷ δεδόσθαι τὰς μεγίστας κτέ. Nescio utrum me magis orationis sordium pigeat an poeniteat obscurae huius et contortae orationis. Utut est, talem sententiarum nexum quomodo defendere potuerint editores, plane non intelligo. Delirantis videlicet et ebrii verba non possunt esse obscuriora quam haec sunt. Frustra tentavi omnia, si possem explicare latens aenigma. Quali eventu non opus est dicere. Confugi deinde ad *sanam* interpretandi rationem. Quantum mutata tum exiit illa periodus. Ita certe mihi placuit post explicationem, ut, aut ego *turpiter* fallar, aut sententia sit una omnium gravissima et pulcherrima et faciat ad Dinarchi laudem. Eximamus deinceps minora et delemus primum καὶ post ἤ, nam datur optio inter duas res: mutemur ὑπὲρ in περὶ cf. v. c. § 11, συνέταξεν cum Baitero in προσέταξεν, et illud τότε, quod nihili est in τούτων: abiiciamus ζήτησιν χρημάτων et videamus, an non melius pro τοῖς προτέροις dicatur τῇ προτέρᾳ (ζητήσῃ). Indicandum est etiam vitium in voce. καὶ πολλοὺς ἐν τῇ πόλει τοὺς καθ’ ὑμῶν δωροδοκῆσοντας εἶναι. Non credibile est Athenienses pati voluisse multos esse in civitate, qui corrumpentur pecunia in suum ipsorum incommodum, sed probabilius dixerit Dinarchus: »si voluissetis pati, esse in civitate eos, qui pecuniam acceperissent in damnum civitatis.” In codicibus Z M. recte legitur τοὺς καθ’ ὑμῶν δωροδοκῆσαντας, quibus petuntur οἱ μερισάμενοι ἐκεῖνα τὰ χρήματα, ut paulo ante dixit in § 10. Vitiosum est igitur πολλούς, pro quo verbum scribendum videtur eiusdem significationis, cuius sunt ἀτιμώρητος, ἀζήμιος, ἀκόλαστος. His praemissis, res eo perducta est, ut graviora aggrediamur. Qui attente legerit totam periodum, animadvertet, non tantum desiderari apodosin necessa-

riam, sed etiam cursum orationis *tarde* procedere, quum deberet esse rapida et incitata, nam *fervet* orator in obiciendis criminibus. Inter criticos unus Wurmius laboranti subvenire conatus est, restituens ex codicibus *ὅπου γὰρ*. Ne multa verba faciam, breviter dicam quid censeam. Si *ὅπου γὰρ* legendum est, ab iis ipsis verbis nova sententia est inchoanda, sed tum etiam apodosis deest, quae qualis fuerit potest colligi ex locis similibus apud ceteros oratores. Duos indicabo, unum ex Demosthene, alterum ex Lysia. In Midiana § 9. habemus: *ὅπου γὰρ ἐπόντος τοῦ φόβου τούτων φαίνονται τινες οὐδὲν ἤττον ὑβρισταί, τί χρὴ τοὺς τοιούτους προσδοκᾶν ἂν ποιεῖν, εἰ μὴδεῖς ἐπὴν ἀγὼν μὴδὲ κίνδυνος;* apud Lysiam or. 51. § 22: *ὅστις γὰρ — τοιαῦτα ἀμαρτάνει, τί ἂν — ποιήσῃ;* apparet igitur interrogationem post refutationem eorum, quae de se praedicaverat Demosthenes, interdisse. Haec apodosis fuerit fortasse huiusmodi: *οὐχὶ ταῦτόν ἐποίησεν ἂν τότε;* aut *οὐχὶ περιῆλθεν ἂν καὶ τότε;* aut *οὐκ ἂν ὀλεσθε αὐτόν ταῦτόν ποιῆσαι τότε;* Si γε verum est, *ὅπου* est corruptum et fortasse legi poterat *οὕτω γε*. Si autem apodosis supplenda est, oritur quaestio, ubi inserenda sit, nam reliqua pars sententiae tam arcte cohaeret, ut apodosi locus non relinquatur. Verum commode accidit, ut plura desiderentur, unde veritas erui potest. Nulla est enim acris et vehemens negatio opposita Demosthenis verbis *ἐγὼ πολλὰς ὑπὲρ ὑμῶν ἐπρέσβευσα πρεσβείας*, cuius particulam superesse credo in verbis *ἐφ' οἷς οὐκ οἶδ' ὃ τι ποτ' ἂν ἐποίησεν*. Si recte divinavi, dixit Dinarchus *ναί, ἀλλὰ ποίας;* *ἐφ' αἷς οὐδεὶς οἶδ' ὃ τι ποτὲ πεποίηκας* (cf. § 51), et deinde posuit apodosin. Cetera recte se habent, dummodo, ἢ mutato in *καί*, nova instituaturs periodus.

In § 12. non admittenda Hirschigii coniectura, sed ex or. III. § 17. restituendum *φέρετε*. In hoc loco, ut obiter moneam, pro *οὐδὲν τούτων ὑπόλογον* legatur *οὐδὲν' ὑπόλογον*. Manifesta est interpolatio, nam vulgo dicebant Graeci *οὐδένα ὑπόλογον ποιῆσθαι*, ut docuit Cobetus Mnem. VI. p. 5. pag. 285. In eadem § absurdum dico retinere *χρήματα αὐτὸς ἔφη* ut fecit Bekkerus, dum bene exstat in orat. III. § 17. *αὐτόν Ἀριστοφῶν*, quod et oppositio flagitat, et ipsi Timothei mores ve-

rum esse ostendunt, quippe qui semper sibi cavit, ut suspicionem vitaret, ne pecuniam numeratam a devicto hoste acciperet cf. Nep. Tim. c. 1.

In § 16. cum Reiskio τοῦτο ante τολμώντων mutetur in τούτου; nec minus in § 17. in verbis διαμείνας ἐπὶ τῆς πολιτείας, accipienda egregia Cobeti coniectura ἐπὶ τῆς αὐτῆς πολιτείας et in sequentibus ἀλλ' ὑπομένειν καὶ κρίνεσθαι cum Wollfo emendo κατακρίνεσθαι, nam nunc sententia non solum nihil dicit, sed habemus etiam sententiam minime Graecam; dicebant enim illi aut ὑπομένειν τὸν ἀγῶνα aut τὴν κρίσιν. Ex copia exemplorum videas Aesch. de f. l. § 6 et Ctes. § 171.

Cum sententia non quadrat in § 19. οὐδὲ τὰς ὕβρεις ὄραν τὰς εἰς τὰ ἐλεύθερα σώματα coll. Aesch. de f. l. § 5. nolim conservare τὰ. Bene etiam vidit Maetznerus in § 20. pro ἐν οἷς legendum esse ἐν οἷοις. Tum omittas, quod supra neglexi τοῖς Θηβαίοις cf. Aesch. Ctes. § 240: eadem opera in § 21. eiicias εἰς τὴν Θηβαίων σωτηρίαν, nam post ἐλπίδας debebat sequi τῆς σωτηρίας cf. § 26 et 77.

In § 22. Ἄρ' ὑμῖν δοκεῖ μικρῶν κακῶν ἢ τῶν τυχόντων — αἰτίας γεγενῆσθαι. Non agitur de diversis calamitatibus et incommodis, unde apparet ex male lecto ἢ eruendum esse καὶ cf. v. c. § 88. Neque magis probro in tali, ut ita dicam, προεπιδρομῇ, quali utitur Dinarchus, dici ἢν αὐτός φησι σύμμαχον ὑμῖν ποιῆσαι, sed dictum oportuit αὐτίκα φήσει. De eadem re § 12. dixerat ὅσπερ ἴσως — αὐτίκα χρήσεται — ὡς » ἐγὼ Θηβαίους ὑμῖν ἐποίησα συμμάχους. cf. porro § 26, 31, 35, 43, 54, 62, Aesch. f. l. § 43. et alibi. Continuo subiiciuntur alia pessime habita et minime concinna, nam vehementem oppositionem in his olim fuisse non dubito affirmare. Legitur nunc ἀλλὰ πρὸς οὓς εὐτυχοῦντας πολλάκις ἦλθε, τούτους ἀτυχοῦντας προὔδωκε (pro προδῆδωκε). Quam vim illud πολλάκις ἔλθειν hic obtineat ignorare me fateor. Putet fortasse aliquis ventitandi notioni subiectam esse amici animi significationem, sed in vehementi oppositione non solemus cogitationem verbis obscuris extenuare, multo magis exaggeramus eam, ut audientium erumpat indignatio. Et si verba nuda consideremus, ecquid tandem refert, utrum sexcenties an semel venerit? Verum quo consilio, quo animo venerit, hoc erat

addendum. Persimilis est locus in oratt. Demosth. pag. 1121. ὅς, inquit ille, τῶν εὐτυχούντων ἐστὶ κόλαξ, κἂν ἀτυχῶσι τῶν αὐτῶν τούτων προδότης. Donec igitur meliora ero edoctus suo deo ut legatur: πρὸς οὗς εὐτυχοῦντας πολλάκις ἐλθὼν ἐκολάκευσεν.

In § 25. μὴ περιορᾷν ἑάν τις ὅπλα διὰ τῆς χώρας τῆς Ἀθηναίων ἔχων πορεύηται. Ex omnibus locis apud Maetznerum laudatis patet quid sit legendum, videlicet μηδένα ἀκούειν μηδὲ ὁρᾷν, ἑάν τις τῶν Ἀθηναίων ὅπλα ἔχων διὰ τῆς χώρας πορεύηται.

Alia offert § 26. τὰ ἀτυχήματα γιγνόμενα — — θεωρήσαντες ἐν ταῖς Ὀλυνθίων καὶ Θηβαίων συμφοραῖς. Olynthiorum et Thebanorum calamitates iam acciderant, et igitur verum est γινόμενα. In sequentibus non agnovimus primum Graecorum animum in his: καὶ τοὺς δωροδοκεῖν ἐθέλοντας κατὰ τῆς πατρίδος ἀνελόντες ἐν ὑμῖν αὐτοῖς καὶ τοῖς θεοῖς τὰς ἐλπίδας τῆς σωτηρίας ἔχετε, conieceram μετὰ τοὺς θεοὺς, sed magis arridet Cobeti inventum σὺν τοῖς θεοῖς. De sententia vide Aesch. f. l. § 181. et Cles. § 1, § 57 et 58.

In § 28. Μισθωτὸς οὗτος, ὃ Ἀ., μισθωτὸς οὗτός ἐστι πάλαι (pro παλαιός Dobraeus), οὗτος ἦν ὁ — καλέσας, καὶ — αἷτιος γινόμενος· οὗτος — συνεκοινολογεῖτο — —, καὶ — — ἐμισθώσατο. Gratiore mihi fuissent, si scripta essent, οὐχ οὗτος — γινόμενος, οὐχ οὗτος cf. II. § 12, III. § 17, sed magis necessarium videtur corrigere τὸ κολακεῦειν τοὺς Μακεδόνας πρῶτος εἰς τὴν πολιτείαν (pro εἰς τὴν πόλιν) εἰσάγων cf. Demosth. de f. l. § 2. et in Androt. § 51.

Tria reprehendo in § 50: primum pro ἀνατέτραφεν Cobetus dedit ἀνατέτροφεν (Var. Lect. pag. 251), deinde cum Reiskio κατασκευασθέντα transponendum est post ὃν. Denique non placent ὥστε δαίμονα αὐτῷ τοῦτον καὶ τῶν γεγενημένων συμφορῶν ἡγεμόνα νομίσαι προσελθεῖν. Vellem aliquis exemplis probasset usum verbi ἡγεμόνα, nam vehementer displicet, nec scio quomodo iure possit accipi. Breviter dicam quod sentio. Fieri potest, ut ἡγεμόνα sit interpretamentum vocabuli ἀρχηγόν, quo utitur Dinarchus et Or. III. § 7. Nititur suspicio loco Bekkeri in Anecd. Graec. I. pag. 449, ubi est ἀρχηγέται: ἡγεμόνες, οἱ ἐπώνυμοι τῶν φυλῶν. Dicitur certe τύχης ἀρχηγέτης apud Eurip. Elect. vs. 891. et κακῶν ἀρχηγέν in

Hipp. vs. 885. Aliquid roboris suspicioni addit Homericum illud (Iliad. E. vs. 63).

ὅς καὶ Ἀλεξάνδρῳ τεκτῆνατο νῆας εἴσας

ἀρχεκάκους, αἱ πᾶσι κακὸν Τρώεσσι γέγοντο.

et Herodoti locus, fortasse Homeri imitatio, (V. c. 97.) αὗται δὲ αἱ νέες ἀρχὴ κακῶν ἐγένοντο Ἑλλησί τε καὶ βαρβάροισι, ubi Cobetus emendavit, ni fallor, ἀρχέκακοι, sed in nostro loco ipse non audeo discernere, videant doctiores, quid statuendum sit. Videamus paucis de § 31. καὶ πλείστοις καιροῖς χρώμενος ἅπαντας ἀφῆκε τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν. Sagacissime Cobetus intercidisse opinatur καὶ καλλίστοις, sed tum etiam abiicienda sunt τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν. Sequuntur τοσοῦτον ἐδέχσεν ὁ δημαγωγὸς — πρᾶξιν τινα προφέρειν, ὥστε κτέ.

Multi viderunt προφέρειν mendosum esse, proposuerunt aut προσφέρειν aut παραφέρειν. Quantum haec vulgatae lectioni praesent frustra quaesivi, sin autem probe perspicimus sententiam, elucebit quod obscuratum est. Notissima est constructio, et, ut unusquisque nostrum, sic quoque Dinarchus locutus est, dicens: »tantum absuit, ut hoc fecerit,” nempe προαιρεῖσθαι τι πρᾶξαι. Satin' certum est, legendum esse προαιρεῖσθαι pro προφέρειν, ut statim in § 33. legimus Εὐθύδικος προηρεῖτο τὰς ὑπὲρ τοῦ δήμου πράξεις cf. Dem. de Cor. § 285.

§ 32. περιῶν οὗτος κατὰ τὴν ἀγορὰν ἐλογοποιεῖ. potest hic locus nobis usui esse in emendando loco Demosth. de f. l. § 125. ubi legimus περιέρχεται τὴν ἀγορὰν. Lege κατὰ; illud facit, qui fori circuitum obambulat. Eadem medicina eget Aesch. Ctes. § 215.

In § 32. placet Baiteri et Sauppilii emendatio ὥστ' ἐναντία pro ὡς τάναντία, in § 33. Reiskii coniectura καὶ οὗτος ἀπώλετο, in § 34. Wurmilii emendatio οὐδὲν — ἀλλ' ἢ pro ἀλλ' ἢ, nam nihil agit Maetznerus laudandis Hartungio et Kühnero. In eadem § verisimillime coniicit Maetznerus ὡς σὺ ἐλεγες pro ὡς οἱ λέγοντες et clare applaudo Cobeti προσώπῳ τηλαυγεῖ in Mnem. IV, p. 4., pag. 280. οἷα ἑναγχος ἐγένετο, pro οἷα ἐπ' Αἰγὸς ἐγένετο. Subsequuntur ἡσμένει μεταβολὴν τινα τῶν κακῶν τῶν παρεστηκότων. Male Maetznerus παρεστηκότων ab omnibus desertum lueri instituit. Revocandum

est *περιστηκόντων*, quod solemne est cf. § 35, 93, 100. Deinde a Wyttenbachii tempore iam illud suspectum ἡσμένει omnes intactum reliquerunt; gratius mihi esset, si legeretur *ἀσμένη εἶδε μεταβολήν*.

In § 33. τί οὖν; ἐν τούτοις τοῖς καιροῖς Δημοσθένης τίς ἦν — — —; ἔγραψάς τι περὶ τούτων [τῶν κινδύνων]; Sero vidi Bekkerum iam in *Addendis* omisisse male additum τῶν κινδύνων, sed praeterea exspectaremus, Dinarchum post τί οὖν; statim allocutum fuisse Demosthenem, quod nunc non facit, sed olim procul dubio non potest non fecisse. Emenda ὦ Δημοσθένης, τίς ἦσθ', ὁ κτέ. Sic et statim legendum περιήρισθα κατασκευάζων λογοποιούς, καὶ παρ' αὐτῷ γράφων ἐπιστολὴν, καὶ καταισχύων τὴν δόξαν ἐκ τῶν δακτύλων ἀναψάμενος περιπορεύετο. Praeter verba παρ' αὐτῷ (pro παρὰ σαυτῷ) non bene se videbatur habere περιπορεύετο, et iam eiicere volebam, quum comiter mihi viam monstravit Cobetus, proponens palmariam emendationem ἦν pro καί. cf. Aesch. Ctes. § 164. Nec minus in § 36. recipienda erit Cobeti emendatio οἱ πολέμησαντες πρὸς τὴν πόλιν.

§ 37. οἱ μεγάλων καὶ πολλῶν κινδύνων καταλαμβανόντων τὴν πόλιν ἀξίως τῆς πατρίδος καὶ τῆς αὐτῶν ἐλευθερίας καὶ τῆς δόξης τῆς δικαίας ὑπὲρ τῶν τοῦ δημοσίου συμφερόντων ἐκινδύνευσαν. Tria sunt, quae in his reprehendas. Non satis commode dicitur μεγάλων καὶ πολλῶν, constat enim aeque apud Graecos atque apud Romanos in tali ordine *qualitatem* sequi *quantitatem*. Aequius sine dubio feremus πολλῶν καὶ μεγάλων, quae mutatio etiam in § 100, Reiskio iubente, recipienda est. cf. v. c. Dem. Phil. III. § 74. Deinde vituperanda sunt τῆς δόξης τῆς δικαίας; nusquam enim haec notio de *vera gloria* sic est expressa et iusta ideo fuit causa, cur omnes critici in hoc loco periculum fecerint, si forte verum possent invenire. Habet etiam illud adiectivum δικαίας, quod offendat, quum enim duobus nominibus πατρίδος et ἐλευθερίας nullum attributum addatur, cur τῆς δόξης explicatur verbis τῆς δικαίας? Et sic quoque loci concinnitas mihi videtur vehementer depravari. Si enim hic Dinarchus ab oculos ponere voluerit discrimen inter τὴν δόξαν et τὴν εὐκλειαν (cf. Bekkeri Anecd. I. pag. 242), exputare nequeo, cur non

posuerit τῆς εὐκλείας pro τῆς δόξης τῆς δικαίας. Fortasse innoxium condemnō, sed melius est *semel errare* quam in multis locis a vero *aberrare*. Sequitur igitur, etiamsi explices, illud adiectivum huic loco non esse idoneum, nam haec sunt ex *veterum opinione* iudicanda. Si nolis eicere verbum τῆς δικαίας, videas an non rectius mutare possis τῆς δόξης καὶ τῆς εὐκλείας. Postremo δημοσίᾳ requiri vidit Dobraeus.

In § 59. Subineptum credo, quod nunc exhibetur οὐδὲ λογισάμενος, ὅτι τὸ κινδυνεύειν καὶ τὸ γράφειν ὑπὲρ τῆς πόλεως ἐπισφαλές ἐστίν. Praedicati nomen ἐπισφαλές sic per zeugma pariter referri ad τὸ κινδυνεύειν et τὸ γράφειν ὁ. τ. π., non est credibile. Fac, omissis καὶ τὸ γράφειν, scriptum fuisse ὅτι τὸ κινδυνεύειν — ἐπισφαλές ἐστίν, et videbis absurdam esse lectionem vulgata. A temeritate totus abhorreo, sed non temere me pronuntiare puto legendum esse ὅτι κινδυνεύειν ἂν. In eadem paragrapho aliquanto duriora sunt ἡλευθεροῦντο Θηβαῖοι; cum Bekkero et Wurmio ἡλευθέρωντο praelulit Cobetus Mnem. VII. 1. pag. 95. Sed quod idem non monuit, locum describens silentio praeteriit, et tamen sibi ipse non conscius emendavit, non minus necessarium est, nempe Θῆβαι cf. § 58. et alibi. Hoc demum est sentire quid scribendum sit.

§ 40. μὰ Δί' οὐ τὰ τοιαῦτα κινάδῃ, οἱ πεποιήκασιν. Multo melius esset, opinor, οὐ, μὰ Δία, coll. § 77; neque loquitur in genere, sed spectat certos homines, non τὰ τοιαῦτα κινάδῃ, verum ταῦτα τὰ κινάδῃ, quod est Dinarcho reddendum. In codice pr. A. τὰ omissum est. Optime quoque Baiterus pro παραγγέλλειν excogitavit παράγειν.

In § 41. adsentior Maetznero ex codicibus restituenti πρότην τῶν φίλων coll. Aesch. Ctes. § 81. et Dem. de f. l. § 201, sed graviore corruptela cursus orationis laborat in his: ἀπὸ ποίων, inquit, ψηφισμάτων οὗτος ἡ ποίων νόμων οὐκ εἴληφεν ἀργύριον; εἰσὶ τινες ἐν τῇ δικαστηρίῳ — —, ὅθ' οὗτος ἐτίθει τὸν νόμον; οὐ φράσσετε τοῖς πλεσίον, ὅτι — — οὐκ ἐβεβαίον. In antiquis editionibus sic divisum est, ut post νόμον non interrogandi signum ponatur, sed punctum. Editores, qui hoc emendarunt, tamen non reputaverunt, se tot quaestionibus (et iis quidem lenioribus) debilem reddere periodum. Nihil

obstat, quominus sententiam et ego dicam. Itaque censeo vocalum intercidisſe, et olim sic fuiſſe in codicibus *εἰ εἰς τινες* — νόμον, οὐ φράσσετε; Namque valde dubitari potest, an Dinarchus *noverit* in iudicium numero tales fuiſſe, quales optabat.

Pergo ad § 43. quae, si scriptor semet ipsum intellexit, atro carbone notetur. Etenim, mirabile dictu, hic sibi ipse uno tenore in eadem quaestione respondet, quod ex aliis quaerit. An tibi Dinarchum nebulonem fingas, quem credas omnia permisuisse? Desinas igitur aut eum oratoribus Atticis adnumerare, aut confitearis saltem in hoc loco mali remedium adhibendum esse. Sed audiamus agentem: εἴπατέ μοι πρὸς Διδῆς, ὧς ἄνδρες, πρεῖκα τοῦτον οἴεσθε γράψαι — — — ἢ τὸ ποιήσασθαι (sic recte Wurmiius) πολίτας — — — ἢ τὸ χαλκοῦς ἐν ἀγορᾷ στήσαι Βιρριάδην καὶ Σάτυρον καὶ Γόργκιπον τοὺς ἐχθίστους τυράννους, παρ' ὧν αὐτῶ χίλιοι μέδιμνοι (sic cum Dobraeo pro μέδιοι) τοῦ ἐν αὐτοῦ πυρῶν ἀποστέλλονται. Ut ostendamus, quid credendum sit codicibus, iuvat observare sex codices pro ἐχθίστους vocc. ἐκ τούτων exhibere. Quanto autem facilius depravationem librorum commiserint in iis, quae ego legenda esse perhibeo, ex hac lectione cognosci potest. Post τυράννους interrogandi signum ponendum est et instauranda nova sententia ΤΙΓΑΡΟΤΝ pro ΠΑΡΩΝ i. e. Τί γὰρ οὖν. Apparet, τί γὰρ in παρ' mutatis, orationem claudicantem reſectam esse corrumpendo οὖν, ut locus bene scilicet aut melius procederet.

In § 46. καὶ πότερον εἰσαγωγίμους καὶ τὰς τῶν ἄλλων δωροδοκίας ποιήσετε, ἢ ἀνέδην ἐξέσται δῶρα λαμβάνειν; Quid sit ἀνέδην non ignoro, sed tamen huic sententiae non satis aptum esse videtur. Requiritur, si bene video, idem, quod dicit in Or. II. § 22, ubi est χρήματα λαμβάνειν καθ' ὑμῶν θαρροῦντας ὡς οὐ δώσοντας δίκην, nempe ἀδεῶς cf. Lys. Or. 50. § 29, Demosth. Mid. § 4, Lept. § 16. Aristocr. § 15.

§ 51. Praeterquam quod cum Bekkero facio, qui id Ad-dendis ποιήσαιτ' ἂν restituit pro ποιήσειεν, nonnulla sunt, quibus oratio fit minus facilis, certe minus oratore digna, ἦτοι, dicit, αὐτὴν προελομένην καὶ ζητήσασαν ἢ τοῦ δήμου προστάξαντος αὐτῇ (ποιεῖσθαι τὰς ἀποφάσεις). Duo sunt modi, quibus Areopagus inquirere potest; indicat reos aut αὐτὴ

προελομένη aut inquisitione facta iussu populi. Hoc ita esse demonstrant § 51. et § 58. Non male ideo mihi agere videor, si, καὶ mutato in ἡ, vocolam ἡ ante τοῦ δήμου expello. Hoc, credo, αὐτὴ ἡ ἀλήθεια βοᾷ. Eandem librariorum negligentiam patelacit iterum § 52. Λαβέ μοι σὺ τὴν μαρτυρίαν, ἣν καὶ πρότερον παρεσχόμην — —, ἣν καὶ νῦν παρέξομαι. Eicias alterum ἣν et legas cum Reiskio παρέχομαι.

In § 53. νῦν τὰ νόμιμα τὰ κεῖθεν — ἀσθενέστερα γενήσεται. Vitiose dictum esse τὰ κεῖθεν non vocabitur in dubium ab eo, cui sana mens est. Nonne omnia, quae apud Areopagum fiunt aut sunt, sunt et fiunt ἐκεῖ? Supra ideo est οὐς ἐκεῖ διόμυσθαι νόμιμον ἐστίν (§ 47), apud Dem. in Aristocrat. § 67. τὰς ἐν ταύτῃ (τῇ βουλῇ) νομίμους τιμωρίας cf. de Halon. § 13, Isocrat. Areop. § 38. et Aesch. Ctes. § 20. Mendum contrarium habemus in Aesch. Ctes. § 207, ubi est τοῖς ἔξω περιεσχηκόσι. Equis erit, qui non requirat ἔξωθεν, ut est in Dem. de Cor. § 196. πρὸς ὑμᾶς, ἄνδρες δικασταί, καὶ τοὺς περιεσχηκότας ἔξωθεν [καὶ ἀκρωμένους] (sic). Conf. praeterea Aesch. de f. l. § 5, Ctes. § 56, Herod. IX. c. 5.

In sequentibus §§ indicabo, quae mihi vere videntur emendata. In § 55. cum Bekkero anteferam καὶ μὴ μοι ὀργισθῆτε; in § 55. cum Dobraeo κατὰ τὰ πάτρια, in § 57. cum Reiskio παρ' ἐαυτῇ; in § 59. cum Hirschigio διὰ τοῦτο οὖν et δείξον γοῦν, tum gaudeo eundem vidisse legendum esse ἀμαρτημάτων pro ἡμαρτημάτων.

In § 61. Τὴν ζημίαν optime coniecit Wurmius, et admodum probabiliter Maetznerus ad εἰληφότα requirit σέ.

In § 62. cum Cobeto in Var. Lect. pag. 250, πατρίοις restituo, in § 64. cum Wolfio τὴν Πολιάδα et cum Saupprio τιμωρήσασθε, deleto ὃ τι ante τοῦ δήμου.

In § 65. κακόννοι τῆς πόλεως mutantur in κ. τῇ πόλει, nam κακόνους, non minus quam εὔνους, dativum regit. Gravius autem peccatur in § 66. τίσιν ὀφθαλμοῖς ἕκαστος ὑμῶν τὴν πατρῶαν ἐστίαν οἴκαδε ἀπελθὼν ἰδεῖν τολμήσομεν; Unice verum est, quod repositum est, τολμήσει. Quomodo autem quisquam potest videre τὴν πατρῶαν ἐστίαν οἴκαδε ἀπελθὼν? Hoc quidem fieri non potest, nisi si redierimus domum, non vero domum abierimus. Deleas igitur aut οἴκαδε ἀπελ-

θῶν, aut si mavis, legas ἐπανελθῶν. Nam hoc Graecum esse, si verba servanda sunt, patet ex Aesch. Ctes. § 212, § 246. et Tim. § 186, cf. etiam Ctes. § 63. et § 67, Tim. § 112, § 145. et Cobetus Mnem. IV. § 5. pag. 285. Contra quid sit οἴκαδε ἀπελθῶν, aliis exceptis, patet ex Anaxandridis loco, a Cobeto emendato (Stob. Floril. LXXIV. 1).

Χαλεπή, λέγω σοι, καὶ προσάντης, ὃ τέκνον,
ὁδός ἐστιν, ὡς τὸν πατέρ' ἀπελθεῖν οἴκαδε κτέ.

Si ὑμῶν abesset, quod sanequam non ingratum accideret, *τολμήσετε* erat emendandum cf. eundem Mnem. VII. § 1. pag. 12.

In § 68. τί δὲ ἂν (τιθῶμεν γὰρ ταῦτα), ἐὰν — — — ἀπαί-
τη — — —, τί ἐροῦμεν; Maelznerus cum Baitero edidit τί δ' ἐὰν.
Mira res Maelznero accidit, qui nonnumquam optimas con-
iecturas spernens hic falsam lectionem receperit. At, dicat
quispiam, *octo* laudat locos, quibus sententiam corroborat?
An haec tam leviter contemnenda? Sunt, fateor, *octo* loci,
haec tamen non numero, sed pondere aestimantur. Et si lo-
cos pendes et sententiam his contentam, videbis eos non so-
lum non parvi pretii esse, sed *nullius*, et hoc sane non ni-
mium est. Quid enim hic erat scribendum, si ἐὰν ante pa-
renthesin ponatur? Ni fallor, ἐὰν δὲ (τιθῶμεν γὰρ ταῦτα)
ἐὰν. Quoniam autem praecedit τί δὲ, cui respondet τί ἐροῦ-
μεν, repetitio vocabuli ἐὰν erit, credo, repudianda. Senten-
tia antecedens, quod dixi, satis probat. Aliquanto melius
legi posse videtur, τί δ', ὃ ἄνδρες, (τιθῶμεν γὰρ ταῦτα) ἐὰν
κτέ.

In § 70. legendum est πλεῖν pro πλείω, cum Wolfio χρημά-
των pro πραγμάτων et σαυτῷ pro ἑαυτῷ. Legimus in § 72.
οὐδὲν εὐρήσετε ἄλλο πλὴν, ubi ex duobus codicibus melior le-
ctio peiorem extrudat, nempe ἡ fere semper in hac locutione
locum habet. Dicebant vulgo aut τί δ' ἄλλο ἢ aut οὐδὲν ἄλλ'
ἢ cf. Cobet. Mnem. VI. p. 1. pag. 56. Sequuntur statim ἐπιβλέ-
ψατε γὰρ ἐπὶ τὴν Θηβαίων πόλιν, ἐγένετο πόλις, ἐγένετο με-
γίστη. Unicuique qui orationis structuram intelligit, ex
§ 73. palam fit, verum invenisse Dobraeum, cum scriberet
πόλιν. Πότε ἐγένετο μεγίστη; Verbum non est addendum.

In § 73. corrigas ὁμολογήσειαν et cum Bekkero οἱ πρεσβύ-
τεροι. In § 74. ἀπώλετο καὶ συνδιεφθάρη corrupta sunt.

Semper coniunguntur ἀπολλύναι et διαφθείρειν, nusquam συνδιαφθείρειν, sed Maetznernus codices sequi mavult. Utinam iidem codices variantem lectionem praeberent in vicinia, ubi invenimus: Οὐ γὰρ ψεῦδός ἐστιν — — τὸ τοὺς ἡγεμόνας αἰτίους ἀπάντων γίνεσθαι καὶ τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν ἐναντίων τοῖς πολίταις. Disserit orator de sua ipsius quaestione (§ 72.) παρὰ τί οἴεσθε τὰς πόλεις τοτὲ μὲν εὖ τοτὲ δὲ φαύλως πράττειν; Responderat sibi ipse οὐδὲν εὐρήσετε ἄλλ' ἢ παρὰ τοὺς συμβούλους καὶ τοὺς ἡγεμόνας. Argumentum primum sumpsit ex Thebanorum civitate et novum addit in § 75, dicens θεωρήσατε δὴ πάλιν ἐπὶ τῆς ὑμετέρας πόλεως. Ne credas igitur Dinarchum dedisse τοῖς πολίταις, sed ταῖς πόλεσιν.

In § 75. Κορκύρα scribendum est; in § 76. μία γὰρ αὕτη σωτηρία καὶ πόλεως καὶ ἔθνους ἐστὶ τὸ προστατῶν ἀνδρῶν ἀγαθῶν καὶ συμβούλων σπουδαίων τυχεῖν, culpet qui velit, pro μία requiro μόνη. cf. Lysias Or. 34. § 2.

In § 84. probo Wolfianum illud, quod et Maetznernus recepit: sed eodem labore πείσεσθαι, a Baitero propositum, recipere potuisset. Fortasse et emendandum est τὴν περὶ τοὺς θεοὺς εὐσέβειαν et in § 82. cum Maetznernο ἀπέδειξε pro ἀπέδωκε, quemadmodum cum eodem in § 80. restituendum esse arbitror ἐπειδὴ δὲ et post τάλαντα intercidisse ν. ὤχετο.

In § 85. αἰσχρὸν γὰρ — — τουτονὶ δὲ καταφρονοῦντα ὑμῶν καὶ τῶν νόμων ἀτιμώρητον περιεῖναι ἐν τῇ πόλει. Quia praecedit ἀπολωλέναι, cui plerumque opponitur active aut σώζειν, ut § 93, aut περιποιεῖν, ut § 94, sed passive περιεῖναι, cf. Aesch. Tim. § 192, Lys. in Agorat. § 63. fortasse reponendum est περιεῖναι ἂν, ut idem dicit III. § 2. ἀτιμώρητον ἀφήσετε. Tum perplacent ταῦτ' et ταῦτ' αὐτὰ δίκαια, ut voluit Cobetus Mnem. VII. p. 2. pag. 144,

In § 86. ἐπέτρεψεν ὁ αὐτὸς οὗτος. Significant hic ipse non ὁ αὐτὸς οὗτος, sed αὐτὸς οὗτος cf. Aesch. Tim. § 3, 48, 193; etiam suspicionem movet ἔθετο συνθήκας pro ἐποίησατο. Tolle difficultatem συνέθετο, quod tritum est.

Locus est valde depravatus in § 87. Κρίσει Ποσειδῶν ἀποτυχῶν ἐνέμεινεν· αὐταὶ αἱ σεμναὶ θεαὶ τῇ πρὸς Ὁρέστην ἐν

τούτῳ τῷ συνεδρίῳ κρίσει γενομένη καὶ τῇ τούτου ἀληθείᾳ συνοίκους
 ἑαυτὰς — κατέστησαν. Omnes in secunda parte sententiae in-
 serunt ἐνέμειναν. Mihi secus videtur et contendo ΓΕΝΟΜΕΝΗ
 natum esse ex vocc. TENEMEINAN i. e. τ' ἐνέμειναν. Omnia
 ita constituta melius cohaerere persuasum mihi est. Deinde
 sequuntur ὑμεῖς δὲ τί ποιήσετε οἱ πάντων εἶναι Φάσκοντες εὐσε-
 βέστεροι; collato Isocr. Pan. § 33. praeponam εὐσεβέστατοι.

§. 89. οὕτως οὖν — φυλάξομεν, ἐὰν σὺ μὲν εἴκοσι τάλαντα
 λαβὼν ἔχῃς ἴδια. Non me teneo, quin eximiam amplectar
 Cobeti emendationem πῶς οὖν (Mnem. VII. § 1. pag. 77), cf.
 et § 99. et Demosth. Phil. 1. § 47, quamquam vel sine ullo
 exemplo non difficile est ad videndum, hanc rationem esse
 simpliciore et unice veram. Et in fine ὦν ὅεσθε τὴν αἰτίαν
 τουτοισι ἀναθεῖναι, quis est, quin arripiat οἶόν τ' ἔσται.

Feliciter Dobraeus restituit in § 91. πολλοὺς οὗτος ἐρεῖ καὶ
 παντοδαποὺς λόγους, ὧ ἄνδρες, καὶ οὐδέποτε (legebatur οὐδὲ
 πώποτε) τοὺς αὐτοὺς. Nunc omnes grati recipimus, quod de-
 dit. Omnem haesitationem, si qua esse potuerit, remouet
 Aesch. Tim. § 27, ubi eadem ferme recte leguntur. Quod si
 in omnibus emendationibus fieri posset, omnes, etiam luci-
 fugi, proclives essent ad fidem habendam praestantibus emen-
 dationibus. Quam certo fundamento recte observata nitantur
 nonnunquam demonstrari potest et demonstratum est. Accidit
 ut in perlegendo Aeschine haerere in § 36. Or. Tim. ἔσονται
 ὑμῖν οἱ νόμοι καλοὶ καὶ κύριοι, ἐὰν δ' ἀφίητε, καλοὶ μόνον,
 κύριοι δὲ οὐκέτι, utque in μόνον cernerem vestigia voc. μέν. In
 uno codice, qui distinguitur littera b, sic revera scriptum esse
 videbam. Obstabunt tamen qui semper optimis codicibus stan-
 dum esse profitentur, sed remittent de pertinacia, certo scio,
 aliquid, si viderint haec eadem verba in iisdem codicibus omni-
 bus sine ulla discrepantia exstare § 177, sed incorrupto μέν.
 Eadem medicina utaris in Dem. Timoc. § 176. et legas ἀλλὰ νῦν
 Δία, ταῦτα μὲν τοιοῦτοι γεγόνασιν, ἐν οἷς πεπολίτευνται, ἀλλὰ
 δ' ἔστιν ἃ καλῶς διωκῆκασιν. In iis, quae sequuntur, aliquid
 observandum superest: εἰ μὲν οὖν ἔτι δεῖ τὴν πόλιν — ἀπολαύ-
 ειν — —, στερκτέον εἶη τοῖς συμβαλίνουσι· εἰ δ' ὅτι κηδόμεθα
 τῆς πατρίδος — — οὐ προετέον ἔστί. In eam suspicionem ad-

ducar, ut εἴη corruptelam esse censeam, et proponam ἐστὶ pro εἴη.

§ 93. Nisi ante ἀπειρος addideris οὕτως sententiae vis frangitur; etiam cum Wurmio correxeram ἐὼ γὰρ τοῦτό γε pro οὖν cf. v. c. Demosth. de Hal. § 6, Chers. § 38, Symm. § 24, pro Cor. § 16 et 21, Aesch. de f. l. § 115. et saepius.

Transeo ad §^{um} difficillimam § 94: καὶ τότε μὲν γράφωv καὶ ἀπαγορεύωv μηδένα ἄλλον νομίζειν θεὸν ἢ τοὺς παραδεδομένους, τότε δὲ λέγων, ὡς οὐ δεῖ τὸν δῆμον ἀμφισβητεῖν τῶν ἐν οὐρανῷ τιμῶν Ἀλεξάνδρῳ. In frequenti et constanti oppositione verborum γράφειν et λέγειν (cf. e. g. § 100), absurdum est adiicere καὶ ἀπαγορεύειν, quae fortasse propter constructionem aliquanto rariorem adscripta sunt. Videas de constructione § 37, 70, 78, 89. Sed quid hoc est αἱ ἐν οὐρανῷ τιμαί? Potesne quisquam credere hoc Dinarchum dixisse, qui apud Athenienses olim eloquentiae laude inclaruit. Irrisissent cives oratorem ea audientes, quae nemini explicare in promptu fuisset. Omnes scimus Alexandrum se Διὶς maioribus voluisse adnumerari, ut narrat Aelianus Var. Hist. II. c. 19, et V. c. 12, et dubium nullum est, quin hoc in loco de hac re sermo sit. Hoc vero quomodo dixerit orator, nemini fuit in aprico. Bekkerus abesse malit τιμῶν; obtemperemus ei et consideremus an aptius quid possimus excogitare.

In § 96. lege εἰς τὴν ἀκρόπολιν cf. § 37, II. § 24. vit. X. oratt. pag. 852. B. (de eadem re), et Cobetus Mnem. VI. § 4. pag. 419; in § 97. rescribatur ἐν [τῷ] ἄστει cf. § 69, in § 99. πατρῶν, et legatur cum Dobraeo κινδυνεύητε. Non poenitet etiam cum eodem correxisse in § 97. βουλήσεσθε et § 100. τί γὰρ ἐστὶ πρὸς ῥήτορας, probante Cobeto Mnem. VI. p. 2. pag. 187.

In § 101. τῆς ἐν πρυτανείῳ σιτήσεως reducas coll. Aesch. Ctes. § 196, de f. l. § 80. Demosth. de f. leg. § 330. Phot. Bibl. c. 265, et τὰ τοῦ δήμου ψηφίσματα καὶ νόμους cum Reiskio cf. e. g. § 84. In § 102. ἔπειτα ποῦ τῆς εὐνοίας τῆς σῆς ὁ δῆμος ἔλαβε πεῖραν, ἢ ποῦ τὴν τοῦ ῥήτορος βοήθειαν καὶ δύναμιν ἐξεταζομένην εἶδομεν; ἢ ἐνταῦθα Φήσεται εἶναι δει-

νοί, εἰ παρακρούετε (sic cum Dobraeo) τούτους ἀεὶ λέγοντες ὥς οὐκ ἔστιν ἔξω τῆς πατρίδος ὑμῖν ἐξελθεῖν, οὐκ ἔστιν ἄλλη καταφυγὴ χωρὶς τῆς ἡμετέρας εὐνοίας." Parum recte Dobraei sententia voc. δεινοί se habet, et certe rationi non consentaneum est. Non opus est, ut pluribus moneam cur hoc vituperandum sit, quum omnes teneamus, ad *duplicem* quaestionem etiam *commune* responsum referri debere. Hac in re igitur non minus laborat Dobraei emendatio εὐνοί reponentis. Saepius quidem recurrit ἡ τῆς εὐνοίας ἔνδειξις, et legimus apud Lys. in Eratost. § 49. ὁπότεοι δ' εὐνοί φασιν εἶναι, πῶς οὐκ ἐνταῦθα ἔδειξαν κτέ., sed hic non minus mentio fit de utilitate facultatis dicendi quam de populari animo erga civitatem.

Fuit quum in mentem veniret φήσεται εἶναι ἰδεῖν, nunc tamen, si ita esset, requirerem et obiectum ad ἰδεῖν et ἐντεῦθεν; fuit etiam quum cogitarem de φήσεται εἶναι εὐνοί καὶ δεινοί. Sed his omnibus repudiatis arridet δημοτικοί, coll. Dem. de Cor. § 122, quod quam facile corrumpi possit et mutari in δεινοί, omnibus notum est. Deinde pro ἡμετέρας non sine causa in codicibus est ὑμετέρας, quasi essent ipsius Demosthenis verba; hoc ita esse credo et hinc restituendum est οὐκ ἔστιν — ἡμῖν ἐξελθεῖν.

In § 103. plura vitia insunt. Cum Cobeto restituenda ἐλεῖνον et ἐπιλησομένους (Mnem. VI. p. 1. pag. 1). Neque satis recte Bekkerus neque Maetznerus sequentia edunt καὶ σὺ πάντων (Bekkerus συμπάντων) τῶν Ἑλλήνων ἐναντίον διειλεγμένος Νικάνορι καὶ κεχρηματικῶς ἐν Ὀλυμπίᾳ. Melius haud dubie Maetznerus ex codice N, sed si recordatus fueris Graecum esse ἀπάντων τῶν Ἑλλήνων, origo vitii magis patefiet; et numquam ita scripsisse poenitebit cf. Aesch. Ctes. § 43, f. l. § 33. Tum ἐν Ὀλυμπίᾳ duas ob causas tribuo interpolatori. Quis enim non sentit ἐν Ὀλυμπίᾳ addenda fuisse verbo διειλεγμένος? Mirum quoque ni scripsisset orator Ὀλυμπίᾳσι, de quibus formis cf. Cobet. Mnem. IV. p. 4. pag. 279 et VI. p. 1. pag. 44. et Dem. Mid. § 145. Qui haec verba addidit, sibi in mentem revocavit § 82.

Neque magis adsentior iis qui arbitrati sunt, in § 105. pro ἤδη legendum esse θνειδος. Describamus primum locum Παρει-

λήφατε παρὰ τοῦ δήμου τὸ πρᾶγμα τὸ γεγενημένον ἤδη, τιμωρίας δ' ἕνεκα — — Δ. εἰσάγεται πρῶτος. Offensioni est ἤδη, nam dicendum erat τὸ ἤδη γεγενημένον cf. Aesch. f. l. § 89. Demosth. Aristocrat. § 58, § 79, § 85; *δνειδος*, ut dixi, verum non est, nam non potest omitti, cui aliqua res dedecori est, v. c. τῇ πόλει vel τῇ πατρίδι cf. Aesch. Tim. § 118, Dem. Mid. § 132. Deinde τὸ πρᾶγμα τὸ γεγενημένον hic minus recte coniunguntur, quoniam τὸ πρᾶγμα per se *factum* significat et *nude* opponitur τῇ τιμωρίᾳ cf. Dem. Aristocrat. § 30 et § 63; quod optime elucet ex loco corrupto Demosth. Mid. § 46. οὐ γὰρ ὅστις ὁ πάσχων ἔετο δεῖν σκοπεῖν, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα [ὁποῖόν τι τὸ γιγνόμενον]. Vides, quae sint spuria; exemplis omnes orationes *scatent*.

In *omnibus* codicibus exstat εἶδος pro ἤδη, sed qualis debet esse sententia, qua hic nobis opus est? Ni fallor, haec propemodum dicit: Rem a populo suscepistis, non ut denuo *de facto* investigaretis, nam hac in re populo iam satis constat, Areopago iudicante, sed vobis tantum facinus commissum tradidit puniendum, aut, ut ipsius Dinarchi verbis utar or. II. § 20, (τούτου καταχειροτονήσας) ὁ δῆμος παρέδωκεν ὑμῖν τιμωρήσασθαι. Praeter τιμωρίαν, quae pro rei magnitudine aestimanda erat, nihil iudicibus commissum fuit. Aliquando putabam pro εἶδος legendum esse εἰδός, quia semper urgent oratores, iudices ipsos scire reum esse noxium cf. v. c. § 47, 48, II. 7, 19, III. § 3. Nunc tamen vere mihi eruere videor Παρειλήφατε τὸ πρᾶγμα παρὰ τοῦ δήμου τὸ γεγενημένον εἰδός.

In § 106. ἡ πᾶσιν ἀνθρώποις παράδειγμα ἐξοίσετε. Graecum non est παράδειγμα ἐκφέρειν. Notissima sunt δεῖγμα ἐκφέρειν (cf. Dem. Mid. § 183, 227, Isocr. Demon. § 11), παράδειγμα φέρειν (nonnumquam, ut e. g. Isocr. Areop. § 6), sed plerumque παράδειγμα ποιεῖν, ut § 15, Dem. Mid. § 98, et passive παράδειγμα γίγνεσθαι, ut §. 60. Restituendum igitur est ποιήσετε. In fine cum Dobraeo in ποιήσετε tollenda est ἡ ἀνωμαλία et legendum ποιήσει (ἢ ψῆφος). In § 107. Οὐ καταπληκτέον ἐστίν — οὐδὲ προετέον. Nemo fuit, qui καταπληκτέον explicaret, neque hoc ego tentabo. Feliciter tamen importunum illud καταπληκτέον in codicibus est *e correctione*, et ostendit

hic locus iterum, quam perversa sit librariorum emendandi lubido. Habemus igitur in eximendo vitio et corrigendo male correctam liberum arbitrium. Consentaneum est Dinarchum in fine orationis reverti ad initium, in quo propter criminis momentum studuerat iudices reddere attentos ad ea quae diceret, et adhortatus erat μὴ προΐεσθαι τὰ κοινὰ τῆς πόλεως δίκαια, μηδὲ τὴν κοινὴν σωτηρίαν ἀντικαταλλάξασθαι τῶν τοῦ κρινομένου λόγων. Hanc adhortationem ne minus curarent et quo magis exacerbarentur, tres potissimum causas affert, cur aequum sit Demosthenem condemnari, et pluribus enucleat quod summatim est in orat. Demosth. de fals. leg. § 343: οὔτε γὰρ πρὸς δόξαν οὔτε πρὸς εὐσέβειαν οὔτε πρὸς ἀσφάλειαν οὔτε πρὸς ἄλλο οὐδὲν ὑμῖν συμφέρει τοῦτον ἀφεῖναι. His causis demonstratis, antequam de suggestu descendit, incitat iterum iudices, ne reum elabi patiantur neve negligent salutem communem. Reponendum videtur καταλλακτέον aut ἀνταλλακτέον, aut si neutrum placet, ἀντικαταλλακτέον cf. et § 91, Dem. Phil. II. § 10. In eadem § in verbis εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτῷ τέτραφε, restituas cum Cobeto Var. Lect. pag. 251. τέτροφε, tum εἰς [τὴν] κεφαλὴν αὐτῷ coll. Dem. de f. l. § 130, de Coron. § 290, Aristoph. Acharn. 833, Pax 1063, Nub. 40, et Platon. Euthyd. 283. C. et alibi, et legas κλάοντος pro κλαίοντος.

In § 109. εἰς ταύτην ἀποβλέψαντας, ὦ Ἀ., φέρειν δεῖ τοὺς εὖ φρονοῦντας τὴν ψήφον. Quum adloquatur iudices et subaudiendum sit ὑμᾶς articulus ante εὖ abundat. Emendes deinceps ἐλεινότερα et ἀξίωμα pro σῶμα, ut voluit iam Marklandus.

Gravius peccatum est in § 112. καὶ τοὺς ἐπὶ τῷ δήμῳ δῶρα λαμβάνοντας. Semper Dinarchus dicit δῶρα λαμβάνειν κατὰ τοῦ δήμου. Quamobrem est cur cum Hirschigio suspectum habeas ἐπὶ τῷ δήμῳ. Equidem malim restituere ἐπὶ τοῖς δημοσίοις cf. Aesch. Ctes. § 58. Lysias or. 29. § 11, 25. § 19, 21, § 22, sed potest fortasse excusari Demosth. de f. l. §. 205.

Adnotandi finem faciam in § 112, quam Maetznerus sic edidit:· τιμωρήσασθε (τὸν Δημοσθένην) ὑμῶν αὐτῶν καὶ τῆς πόλεως ἀξίως, εἰ δὲ μὴ, μιᾷ ψήφῳ καὶ ἐνὶ ἀγῶνι — — εἰς ὑμᾶς

αὐτοὺς καὶ τὸν δῆμον τὴν τούτων δωροδοκίαν τρέψετε, καὶ ὕστερον ἐγκαλῆτε τοῖς ἀφείσιν, ὅτε οὐδὲν ἔσται πλεόν. Si haec emendatio dicenda est, nescio quid amplius haberi possit *corruptum*. Malesani aliquid his verbis contineri sentire mihi videor. Ut ostendam quam immerito Maetznerus καὶ in καὶ mutaverit, duos locos exscribam, ex quibus cognosci poterit, quo morbo locus, si sic scriptus esset, laboraret. Recte legitur apud Dem. de f. l. § 262. εἰ δὲ μὴ, σκοπεῖθ' ὅπως μὴ τῆνικαῦτα — — δόξει τὰ νῦν εἰρημένα, ὅτε οὐδ' ὅ τι χρὴ ποιεῖν ἔξετε, et apud Caesarem B. G. V. c. 29. » Contra ea Titurius *sero facturos* clamitabat, *cum* maiores manus hostium convenissent." In oratione recta dixisset Titurius: *sero facielis, cum* maiores manus convenerint. Hoc ipsum est, quod voluit Dinarchus dicere; » *et sero* vosmet ipsos *accusabitis, cum* vobis nihil amplius supererit." Si Maetzneri ratio vera esset, necessario ὅτε esset delendum, et pro καὶ fortasse melius fuisset καὶ ὅτε. In aprico est, quid Maetznerum moverit; nempe putavit ὕστερον significare *postea* et sententiae absurditati auxilio venire decrevit.

Et sic (utinam cum bona alite) has animadversiones ultimis Dinarchi verbis concludo: ἐγὼ μὲν οὖν ὅσον εἰς τὸ μέρος τοῦ μὲν ἤκει βεβοήθηκα. Tu quoque, Lector benevole, idem facias.

Lugduni Batavorum.

H. A. KLEYN.

LIVIVS IX. 16.

De Papirio Cursore scribit Livius IX. 16. » Victorem cursu omnium aetatis suae fuisse ferunt seu virium vi seu exercitatione multa, cibi vinique eundem *capacissimum* nec cum ullo asperiozem (quia ipse invicti ad laborem corporis esset) fuisse militiam pediti pariter equitique."

Pro *capacissimum* lege *parcissimum*.

Birmingham.

C. BADHAM.

ἙΑΤΑΚΤΑ.

§ 1.

Hamakeri rectum iudicium nuper lubenter agnovi, quum pleraque egregie animadvertit corrigenda in Aeschinis Timarchea, et in Falsa Legatione. Quam nactus opportunitatem iterum legendarum illarum orationum unum alterumque deprehendere mihi videbar quod vel illius diligentiam effugisset, vel non satis operae pretium ei visum esset quod de industria persequeretur.

Statim in Timarch. § 19, ubi lex *ἐταιρήσεως* explicatur: *ἀν τις Ἀθηναίων, Φησὶν (ὁ νομοθέτης), ἐταιρήσῃ, μὴ ἐξέσω αὐτῷ τῶν ἐννέα ἀρχόντων γενέσθαι, ὅτι οἶμαι σεφανηφόρος ἡ ἀρχή, μὴδ' ἱερωσύνην ἱεράσασθαι, ὅς οὐδὲ καθαρῷ διαλέγεται τῷ σώματι* —. In quibus quis est *ὅς*? Nam verbi *διαλέγεται* subiectum necessario est *ὁ νομοθέτης*. Recipiendum e var. lect. *ὡς*, ut tamquam in parenthesi hoc dicat Orator, »iam ipsam τοῦ παιδὸς personam alloquitur ut impuram.”

Laudatur § 24. prudentia legislatoris, qui primum ἐπὶ τὸ βῆμα προτρέπει δημηγορεῖν maiores natu, quo ipso admonere censendus sit iuniores *τιμᾶν τὸ γῆρας*. Nisi fallor satis hoc erat: nec aegre carebimus iis quae his subnectuntur, *εἰς ὃ (γῆρας) πάντες ἀφιξόμεθα ἐὰν ἄρα διαγιγνώμεθα*. Tam insulsum et putidam observationem ab Oratore profectam esse, quis credat?

Pittalacus describitur § 54, *ἄνθρωπος δημόσιος οἰκέτης τῆς πόλεως*. Ne Harpocratonis quidem auctoritas, qui in v. *δημόσιος*, haec ipsa ex Aeschine excitat, mihi persuadet ut tria postrema verba Oratoris esse credam. Nihil primum indigebat *δημόσιος* ulla interpretatione: tum *δοῦλος τῆς πόλεως*, non *οἰκέτης* explicandus erat, et in errore versatur Grammaticus

Bekkeri I. p. 254, quum, post veram interpretationem, addit, ἡλλειπτικῶς δὲ λέγουσι τὸν δημόσιον, παρέντες τὸν οἰκέτην. Qui ab C. F. Hermannō commemorantur viri docti (ad Lehrb. Gr. Antiqu. I. § 114. 10.) non videntur reputasse οἰκέτου appellationem ab ea re alienissimam esse, quippe quae necessario includat ministerium in domo privata. Et Demosthenes ipse istiusmodi conditionis hominem per contemptum indicans, satis habuit dicere, Καλλίαν ἐκεῖνον τὸν δημόσιον καὶ τοιούτους ἀνθρώπους, Olynth. II. p. 23. 20. Ridicule etiam magis idem tribus versibus post in Aeschine iteratur.

Minutum sane est, nec tamen negligendum, § 95. scribendum esse περὶ Τιμάρχου τουτουῖ, pro τούτου, quam rationem et § 1. et alibi recte servarunt Editores. — Sed ipsum illud pronomen revocat mihi in memoriam Cobeti Praefationem Novarum Lectionum p. xiv, ubi demonstrat vitiose τοῦτον scriptum esse pro τοῦτον. Idem vitium habet unus de Codd. Regiis in Timarchea § 65. 2.

In Falsa Legatione § 5. ubi est, ὅτι τῷ βίῳ μᾶλλον τῷ τῶν κρινομένων πιστεύετε ἢ ταῖς περὶ τῶν ἐχθρῶν αἰτίαις, recte, nisi fallor, unus Cod. omisit τῷ ante τῶν. — Sed aliquanto confidentius contendo nullam excogitari posse causam, cur Orator Cersobleptis nomen, § 9, ornare voluerit, additis his ἀνδρα φίλον καὶ σύμμαχον τῆς πόλεως. Sicut infra § 44. et 81. tam nude ὁ Κερσοβλέπτης commemorandus erat, quam αἱ ἐν Φωκεῦσι πόλεις.

Quid in Senatu gestum esset, quum legati a Philippo reductes τὴν πρεσβείαν πρὸς τὴν βουλὴν renunciassent, exhibetur §. 45. sq. Sequitur § 47: ἐπειδὴ τοῖνυν ἀπηγγέλλομεν τὴν πρεσβείαν ἐν τῷ δήμῳ, εἶπε παρελθὼν πρῶτος ἡμῶν — Κτησιφῶν κτέ. Res ipsa flagitat ut corrigatur ἐπεὶ.

Cleophon, notissimus demagogus, qui post Mindari cladem violenter pacis componendae consilia prohibuerat, perstringitur § 76: Κλεοφῶν — ὃν πολλοὶ δεδεμένον ἐν πέδαις ἐμνημόνευσον, παρεγγραφεῖς αἰσχρῶς πολίτης καὶ διεφθαρκῶς νομῆ χρημάτων τὸν δῆμον —. Reliqua omnia recte de Cleophonte traduntur; sed quo modo viri docti (sicut Meier. Bon. Damn. p. 218. fin. et Boeckh. Oecon. Civ. I. p. 509. not. f.) probare potuerint illam νομὴν χρημάτων, quae h. l. Cleophonti tribui-

tur, non intelligo. Primum ea orationis forma est, ut necessario cogitandum sit istius νομῆς auctorem fuisse Cleophontem. Sed constat omnis largitionis, qua multitudo conciliaretur, Periclem exstitisse auctorem, ab eoque ortam esse et μισθοφορίας, et θεωρικῶν institutum; tum hoc uno verbo διαφθελεῖν τὸν δῆμον dici, sicut apud Platonem Gorg. p. 515. E. Si Orator hoc voluisset, Cleophontem ista largitione abusum esse, et crebrius quam fieri solitum esset gratificatum esse populo, dixisset non νομῇ, sed νομαῖς. Quid praeterea est νομὴ χρημάτων? Cuius pecuniae? Si, quae in aerario esset intelligeretur, dicendum fuerat δημοσίων χρημ., aut quocumque alio modo indicandum erat unde illa pecunia oriretur, quemadmodum apud Plutarchum Vit. X. Orat. p. 843. D. Lycurgus traditur διανεῖμαι eam pecuniam, quae e publicatis Diphili bonis redierat; si tamen ita res gesta est. Ceterum nusquam in eo largitionis instituto apud Atticos ipsos vel νομαὶ vel διανομαὶ appellantur. Frumenti distributiones exstitisse concedo (vid. Boeckh. Oecon. Civ. I. p. 125): sed nihil ista largitio ad aerarium pertinebat, et si ex aerarii copiis nonnumquam frumentum coemptum fuerit, (sicut nonnulli conficiunt e Demosth. Leptin. p. 467) ea ipsa res indicio foret pecuniam distribui non solitam fuisse. Recte igitur Theopompus tradidit (apud Athenaeum IV. p. 166. E) populum Atheniensem non νομαῖς χρημάτων pastum esse, sed τὰς προσόδους καταμισθοφορῶντα διατετελεμέναι· et Demades (sicut traditur apud Plutarch. Quaest. Platon. X. 4) non διανομὰς, quo vocabulo ad interpretandum utitur Plutarchus (sicut in reip. ger. praecept. 25), sed τὰ θεωρικὰ κόλλαν ὠνόμαζε τῆς δημοκρατίας. Igitur quum in eo genere nihil fieret neque fieri necesse esset praeter μισθοὺς et θεωρικά, non attinebat vel diversum quid, vel eadem illa significare nova appellatione νομῆς χρημάτων.

De Cersoblepte narratur § 83, eum per legatum Athenas missum operam dedisse ut in pacis et societatis conventionem, quae tum cum Philippo fiebat, reciperetur, eique consilio tum Demosthenem in concione restitisse: quorum omnium testimoniis recitatis sic pergit Orator § 85: ὁ μὲν τοίνυν ἐπιδακρύσας ἀρτίως ἐνταυθοῖ Δημοσθένους μνησθεὶς Κερσοβλέπτου φαίνεται τῆς συμμαχίας ἐκκλεῖων αὐτόν. In quibus nec per se recte iun-

guntur ἀρτίως ἐνταυθοῖ, et ἐνταυθοῖ revocandum post Κερσοβλέπτου · dicitur enim hoc ab Aeschine, Demosthenem quum modo ante in ipsa actione (F. L. p. 398) ad lacrymas usque commoveretur ob Cersobleptem, istuc, in illa concione, pro-dire ut qui excluderet eum e societate.

Remansit hoc quoque § 148. ἐνεγράφης λειποταξίου, quum necessario scribendum sit ἐγράφης · nihil istuc pertinet neque ἐγγράφειν, neque ἐγγραφή.

§ 2.

Dinarchus, ubi Aristogitonis intolerabiles mores describit (Contr. Aristogit. § 8. sq.) primum narrat quam scelerate patrem exsulem e iudicio publico filius neglexisset: tum addit § 9, sed hoc quoque audistis, αὐτὸν τοῦτον, ὅτ' εἰς τὸ δεσμη-τήριον τὸ πρῶτον ἀπήχθη (πολλάκις γὰρ ἴσε τοῦτο δήπου γεγενημέ-νον) τοιαῦτα τολμήσαντα ποιεῖν αὐτοῦς, ὥς' ἐκείνους ἀποψηφίσα-σθαι μήτε πῦρ ἐναυεῖν τούτῳ μήτε συσσιτεῖν μηδὲνα μήτε θυσιῶν τῶν γιγνομένων κοινωνεῖν. Nihil est cur αὐτούς retineamus, si- quidem illi ipsi, qui intelliguntur, statim ἐκεῖνοι (ut in se- quentibus quoque) appellantur: mutandum est, opinor, in ἐν-ταῦθα, quali adverbio sententia, ut videtur, indiget.

Quod § 10. dicitur, Aristogiton ἀπεδοκιμάσθη — ἄρχειν τὴν αὐτὴν ἀρχήν, necessario corrigendum ταύτην τὴν ἀρχήν, non, ut Bekkerus suspicabatur, τοιαύτην. — Tum § 16. καθ' ἐκάστην δημοσίᾳ ἀρὰς ποιούμενοι, aegre careo ἐκκλησίαν post ἐκάστην. Et § 17. τίς ἔσται τὸν ἴδιον τρόπον, recipiendum erat Reiskii ἐσι.

In Oratione Contr. Demosth. § 10, ubi editur, oportere Areopagum τὴν προτέραν ζήτησιν — ζητεῖν καθάπερ συνέταξεν ὁ δῆμος, vitiosum est συνέταξεν, et sollemne est προσέταξεν, quo infra utitur, in eodem argumento, § 50.

Timothei laudes Demostheni opponens et alia de eo praedi- cat, et haec § 17: ἐτελεύτησεν οὐ τηλικαύτας τὸν δῆμον αἰτή-σας δωρεὰς ὥς τε τῶν νόμων εἶναι κρείττων, οὐδ' οἰόμενος δεῖν τοὺς ὁμωμοκότας — ἄλλο τι προὔργιαίτερον ποιῆσθαι τῆς εὐσε-βείας, ἀλλ' ὑπομένων καὶ κρίνεσθαι, εἰ δόξειε τοῖς δικασταῖς. In postremis non sine causa offendit Reiskius, quem puto sen- sisse non penes iudices fuisse utrum quis causam dicturus

esset (κρίνεσθαι), sed penes eum, qui causam deferret. Excidit praepositio, qua assumpta, distinguendum est, κρίνεσθαι, εἰ δόξειεν, ἐν τοῖς δικασαῖς, i. e. ἐν δικαστηρίῳ. Dicitur enim κρίσιν ὑπομένειν, non ζημίαν.

In Oratione Contra Philoclem § 4, hoc dicitur, communem esse legem civitatis, ἐάν τις ἐναντίον τῶν πολιτῶν ὁμολογήσας τι παραβῇ, τοῦτον ἐνοχον εἶναι τῷ ἀδικεῖν· ὁ δὲ (nempe Philocles) πάντας Ἀθηναίους ἐξηπατηκῶς veniet ad se defendendum? Offendo in eo, quod inter τοὺς πολίτας, et πάντας Ἀθηναίους non satis magnum intervallum est. Itaque aliquid excidissem suspicor ut legendum sit ἐναντίον ἐνὸς τῶν πολ.

Aliquanto inferius, § 7, indignabundus quaerit Orator, non interficietis Philoclem, ἀλλ' ὑπομενεῖτε ἀκούειν τοῦ τοσαῦτα διαπεπραγμένου καθ' ὑμῶν, ὡς ὅτι τὸ συνέδριον τὸ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ ψευδεῖς πεποιήται τὰς ἀποφάσεις? Nihili est h. l. ὡς ὅτι, et in ea turbata lectione sensus perit. Legendum est, φάσκοντες ὅτι —.

Non tales homines, inquit § 13, qualis est hic Philocles merito vestram misericordiam consequerentur, ἀλλ' οἱ προδοθέντες ἂν ὑπὸ Φιλοκλέους, εἴ τιν' οὗτος παρέλαβε καιρὸν χρημάτων πολλῶν. ἐν οἷς καὶ ἡ ἀκτὴ καὶ οἱ λιμένες εἰσὶ καὶ τὰ νεώρια, ἃ οἱ πρόγονοι ὑμῖν κατασκευάσαντες κατέλιπον. Non apparet quorsum relativum referendum sit, quum dicitur ἐν οἷς. Suspisor nonnulla excidissem, quoniam ne per se quidem καιρὸς χρημάτων recte dicitur, et hunc in modum, quae exciderunt, restituenda esse, χρημάτων πολλῶν τὰ ὑμέτερα ἀποδόσθαι, ἐν οἷς.

In his quoque imperfecta est syntaxis, quum dicitur § 15, καὶ ὁ μὲν δῆμος ἅπας οὐτ' ἀσφαλὲς οὔτε δίκαιον νομίζων εἶναι παρακαταθέσθαι τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας ἀπεχειροτόνησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς τῶν ἐφήβων ἐπιμελείας, ὑμεῖς δὲ — Φείσεσθε τοῦ τοιαῦτα διαπεπραγμένου —. Scilicet perperam omittitur Dativus quem requirit verbum παρακαταθέσθαι. tum, quoniam quae praecedunt merito in interrogandi formam conversa sunt aptissima Cobeti correctione (ad Hyperid. Epitaph. p. 39.) ut pro καὶ οὐκ, legatur ἄρ' οὐκ αὐτόπται ἐξέ· quibus nunc subiiciatur, καὶ ὃ μὲν ὁ δῆμος ἅπας —, ὑμεῖς δὲ οἱ τῆς δημοκρατίας καὶ τῶν νόμων φύλακες, οἷς (non οὐς) ἡ τύχη καὶ ὁ κλῆρος ὑπὲρ τοῦ δήμου

δικάσαι (non δικάσοντας) ἐπέτρεψε, Φείσεσθε —;

Porro in Philocle hoc reprehenditur § 18, quod a quibus antea dissidere se professus esset, cum horum se partibus iungeret: οἷς πρότερον ἔφη διαφέρεισθαι, πρὸς τούτους ἔταξεν αὐτόν· in quibus constans ratio, ni fallor, requirit πρὸς τούτων.

Non difficile est aestimare quantum hic κρίθινος, aut secundum Dionysium ἄγροικος, inferior sit vero Demosthene, quum in aliis, tum in delectu verborum. Verbi causa in his § 20: μηδεμίαν οὖν δέξιν, ᾧ Ἀθηναῖοι, μηδ' ἔλεον εἰς ὑμᾶς λαμβάνοντες αὐτούς, μηδὲ τὴν ἐξ αὐτῶν ἔργων καὶ τῆς ἀληθείας ἀποδεδειγμένην ὑμῖν κατὰ τῶν κρινομένων ἀδικίαν ἄκυρον ποιήσαντες, βοηθήσατε κοινῇ τῇ πατρίδι καὶ τοῖς νόμοις. Certe δέξιν λαμβάνειν εἰς αὐτόν, novum est: et aliquanto melius est, quod Dinarchus posuit Contr. Demosth. § 3. τὰς τούτων δωροδοκίας ἀναδέχεσθαι εἰς ὑμᾶς αὐτούς. Concedamus tamen probari posse quodam modo illam loquendi formam, ut sit pro *preces audire*: minus tamen probabitur ἔλεον λαμβ. εἰς αὐτόν, quod hoc uno tantum modo et explicari et excusari poterit, si, quod in Rhetorum praeceptis valebat, non in sermone, ἔλεος erit oratio ad misericordiam excitandam composita. Sed ne reliqua quidem, quoniam hoc genus nunc attigimus, sine animadversione dimittamus. Ἡ κατὰ τῶν κρινομένων ἀδικία corrigi sane potest abiecta praepon. κατὰ, quoniam certe intelligitur delictum eorum qui causam dicunt. Ipsum tamen scelus ἀδικίαν appellari, insolitum est: utcumque sit, demonstratum scelus equidem malim ἐξελεγχθεῖσαν, quam ἀποδεδειγμένην ἀδικίαν appellare. Prorsus autem abutitur verbo ἄκυρος Orator, quum dicit, illam demonstratam ἀδικίαν ἄκυρον ποιεῖν, quoniam dici hoc non potest nisi in ea re quae per se vim et auctoritatem habeat, ut legem, aut rem iudicatam ἄκυρον ποιεῖν licet. Paulo melius ista locutione utitur Contr. Demosth. § 86. Postremo, quemadmodum recte supra § 16. iudices appellaverat τῆς δημοκρατίας καὶ τῶν νόμων φύλακας, sic praeter Demosthenis certe consuetudinem h. l. βοηθεῖν τῇ πατρίδι καὶ τοῖς νόμοις dicit, pro τῇ πολιτείᾳ. Omnino πατρίδος verbum raro usurpat Demosthenes, sed habet v. c. Lycurgus. Leocrat. § 2. et habent alii; sed in alio argumento quam quo apud Dinarchum ponitur. Sed quid non exspectandum

ab eo, qui ridiculam prorsus amplificationem sequitur. Subiicit enim Orator haec, § 21: ὑπὲρ πάσης τῆς χώρας νῦν μέλλετε ψῆφον φέρειν, καὶ τῶν ἐν ταύτῃ κατεσκευασμένων ἱερῶν καὶ τῶν ἀρχαίων νομίμων καὶ τῆς παραδεδομένης ὑπὸ τῶν προγόνων ὑμῶν πολιτείας. Aliquanto melius talia pronunciat vel Lycurgus l. c. Κατασκευάσαι in templis aedificandis ornandisque usurpavit Demosthenes quoque Olynth. III. pag. 35. 16, sed diligentius dixit οἰκοδομήματα κατασκ. ἱερῶν. Rursus ἀρχαῖα νόμιμα praeter consuetudinem appellat, quippe *vetusta* non appellari solent nisi quae *recentioribus* opponantur: ceterum πάτρια νόμιμα dicuntur, sicut, suo consilio convenienter, Plato utrumque coniungit, Legg. VII. p. 793. B. πάτρια καὶ παντάπασιν ἀρχαῖα νόμιμα, originis quasi sanctitatem spectans: Dinarchum contra nihil praeter τοὺς κειμένους νόμους curare oportebat.

Desinam in eo, quum dicitur μὴ ἐγκαταλιπεῖν ὑπὲρ ὧν οἱ πρόγονοι πολλοὺς ὑπέμειναν κινδύνους. Nam ut ἐγκαταλιπεῖν dicitur pro *deserere* non sane inauditum est, sed in ea re, quae in aliquo loco ita relinquitur. Igitur inproprie et contra naturam sermonis in Oratione ad Philippi Epistolam (quae non est Demosthenis) p. 58. 10. ἐγκαταλιπεῖν τὰ τῶν προγόνων ἔργα· iterumque labitur Dinarchus Contr. Demosth. § 97. ubi est τὰς ὑπὲρ τοῦ δήμου πράξεις ἐγκαταλιπεῖν.

Sed hoc disputandi genus, in quod casu incidi, aliis persequendum relinquo, qui facile confirmare poterunt Dionysii Halic. de Dinarcho iudicium. Is ubi aetatem describit Oratoris (V. p. 649. R.) in enumeratione Archontum ubi ad Pythodetum ventum est, quo Arch. Dinarchus vigesimum quintum annum agebat, haec addit: ἐπὶ τούτου πρῶτον αὐτὸν εἰς δικαστήρια τοὺς συγγραφεῖς ὑπεθέμεθα· quae necessario hoc modo corrigenda et supplenda sunt, εἰς δικ. λόγους συγγράφειν ἀρξασθαι ὑπεθέμεθα. Ita in Epist. ad Ammaeum (VI. p. 724.) de Demosthene, δημοσίους τε λόγους ἤρξατο γράφειν ἐπὶ Καλλιστράτου ἀρχοντος, εἰκοσὸν καὶ πέμπτον ἔχων ἔτος. Quum ibi statim subiicitur Androtioneam primum fuisse τῶν ἐν δικαστηρίῳ κατασκευασθέντων ἀγώνων, corrigendum est εἰς δικαστήριον. Et sic loquitur Plato Euthyd. p. 272. A, de admirabili virtute duorum Sophistarum, Euthydemii et Dionysodori, τὴν ἐν τοῖς

δικαστηρίοις μάχην κρατίσω καὶ ἀγωνίσασθαι καὶ ἄλλον διδάξαι λέγειν τε καὶ συγγράφεισθαι λόγους οἷους εἰς δικαστήρια · sed corrigendum, συγγράφειν.

In pereleganti Isaei fragmento ὑπὲρ Εὐμάθους, quod Dionysius Halic. servavit, De Isaeo V. p. 593, narrat orator, se quum singularem fidem atque integritatem expertus esset Eumathis, apud quem pecuniam, in bellum profectus, deposuerat, reducem magis etiam eo usum esse, additque, καὶ κατασκευαζομένῳ τὴν τράπεζαν προσεισευπύρησα ἀργυρίου. Monstri simile est illud verbum compositum, ipsumque nudum εὐπορεῖν ridicule poneretur in eo, quod nunc exspectabatur, nempe quo modo istum adiuvisset in constituenda argentaria. Nihil est, quod ex Cod. Urb. commendatur, προεισευπ. Cognitum est προεισφέρειν, aliaque huius generis: sed εὐπορεῖν respuit praepositionem εἰς. Necessario corrigendum est προὔπρησα ἀργύριον · si quidem hoc voluisse eum satis perspicuum est, qui argentariam constitueret indiguisset pecunia quam petentibus posset δανεῖσθαι · credibileque est, sicut hodie fit, istam tamquam ἐργασίας ἀφορμὴν per amicos conferri solitam fuisse.

§ 3.

Veniamus ad unum alterumque locum ex Orationibus Tullianis. Pro Sex. Rosc. Amer. in exordio explicat Cicero, quae res se impulerit, ut praeter ceteros, summos oratores, ipse causam reciperet: quia, (inquit § 2) si quis istorum dixisset —, si verbum de re publica fecisset, — multo plura dixisse, quam dixisset, putaretur: (3) ego etiam si omnia — libere dixero, nequaquam tamen similiter oratio mea exire atque in vulgus emanare poterit: deinde, quod ceterorum neque dictum obscurum potest esse propter nobilitatem et amplitudinem, neque temere dicto concedi propter aetatem et prudentiam: ego si quid liberius dixero, vel occultum esse, propterea quod nondum ad rem publicam accessi, vel ignosci adolescentiae poterit. Postremis his, ut necessario coniunctio deinde indicat, novam rationem contineri oportebat, diversam ab iis, quae statim praecedunt. Re tamen diligenter considerata, apparet his postremis non nisi explicationem afferri eorum quae modo non

satis aperte dicta erant, *suam orationem non similiter exire posse*. Quo animadverso, abiiciendum est istud *deinde*, quaeque sequuntur continuanda cum superioribus.

Quum astute proposuisset quid Chrysogonus ab iudicibus postularet, ita pergit: § 7. *Si vobis aequa et honesta postulatio videtur, — ego contra brevem postulationem affero. —* Et perspicuitas, et Ciceronis consuetudo requirit in prioribus pronomen, *quae si vobis —*.

Melius complura ordinanda sunt quae eduntur § 28. *Nam postquam isti intellexerunt summa diligentia vitam Sex. Roscii custodiri neque sibi ullam caedis faciendae potestatem dari, consilium ceperunt plenum sceleris et audaciae, ut nomen huius de parricidio deferrent, ut ad eam rem aliquem accusatorem veterem compararent, qui de ea re posset dicere aliquid in qua re nulla subesset suspicio, denique ut, quoniam crimine non poterant, tempore ipso pugnarent. Ita loqui homines: quod iudicia tam diu facta non essent, condemnari eum oportere, qui primus in iudicium adductus esset —*. Recte in his dicitur consilium ceperunt ut de parricidio deferrent: sed quod subiicitur non amplius consilii est, sed id, quo consilium istud perficerent: idemque dicendum de proximis, *ut tempore pugnarent*, quae mera est consideratio. Corrigendum, *et ad eam rem aliqu. accus. vet. compararunt, denique, quoniam — tempore ipso pugarunt*. Confirmatur hoc partim ex Cod. Ox.

Etiam si concedatur *complexus* passive dici posse, tamen alia de causa hoc ferendum non est § 37. *Occidisse patrem Sex. Roscius arguitur. Scelestum, dii immortales! ac nefarium facinus, atque eiusmodi, quo uno maleficio scelera omnia complexa esse videantur*. In hac lectione hoc primum vitiosum est, quod, propter relativum *quo*, *maleficio* substitui videtur *facinori*: atqui *maleficio* generalis appellatio est cuiuscumque male facti; *facinus* continuo complectitur graviolem eius formam ac speciem: in omni facinore cogitari potest maleficio, non contra. Ideo legendum, — *quod uno maleficio scelera omnia complexum esse videatur*. Patris occidendi, inquit, una actio est, unum maleficio, sed eiusmodi hoc facinus est ut omnia scelera complectatur.

Ubi Roscius ab aeris alieni suspicione defenditur § 39, di-

citur, *nihil autem umquam debuit*. Quod aliis locis aliquoties, idem hic excidit: et tum demum sana erit sententia, si edetur *nihil autem umquam cuiquam debuit*.

Ut aliquando alio transeam, hoc tamen in hac Rosciana notandum est, § 136. mire servari, *quis enim erat qui non videret humilitatem cum dignitate de amplitudine contendere?* tamquam *amplitudo* praemium esset de quo certaretur! *Lege et amplitudine*. Video nunc hoc a Weiskio occupatum esse. Qui vulgatum defendunt, non sentiunt recte quidem dici *honoris contentionem* (ut Muren. § 8), quoniam honore consulatus indicatur: sed alio modo ibid. § 11 et 14. appellari *dignitatis contentionem*. Conf. Planc. § 6.

Orationem pro Fonteio strictim attingamus, tantum ut duobus locis inutile emblema tollendum esse indicemus. Itaque § 41: — *praesertim quum tot res sint, quae vestris animis pro huius innocentis salute supplicent, primum generis antiquitas, quam [Tusculo] ex clarissimo municipio profectam — videmus.* — Tum § 46: *quod si tantas auxiliorum nostrorum copias Induciomarus ipse despexerit, [dux Allobrogum ceterorumque Gallorum]; num etiam de matris hunc complexu — abstrahet?* Sed in his praeterea ipse, quod explicari nullo modo potest, ortum, ut puto ex vitioso initio sequentis vocab. scribendi, abiiciendum est.

In Cluentiana, quum explicuisset quod Cluentio cum matre initium fuisset simultatis, antequam reliqua persequatur sic loquitur Orator § 17: *facile intelligo, non modo reticere homines parentum iniurias, sed etiam animo aequo ferre oportere. Sed ego ea, quae ferri possunt, ferenda, quae taceri, tacenda esse arbitror.* Quum in iis quae statim subiiciuntur turpissima istius matris maleficia aperiantur, apparet, credo, ea quae postrema descripsimus vitiosam continere sententiam. Ipsa sane Coni. *sed*, quae adversativa est, admonet legendum esse, *quae ferri non possunt ferenda, — quae taceri, tacenda esse non arbitror.*

Videamus nonnulla in Oratione pro Caecina. Statim § 4. Videntur accusatores, inquit, astute et callide fecisse. *Nam, si negassent vim hominibus armatis esse factam, facile hones-*

tissimis testibus in re perspicua tenerentur: sin confessi essent, et id, quod nullo tempore iure fieri potest, tamen ab se iure factum esse defenderent. sperarunt, id quod assecuti sunt cet. — Quoniam bis iam in superioribus dixit Orator Aebutium non dubitasse confiteri de hominibus armatis, corrigendum erit sin confessi sunt, et defendunt, sicut ipsum illud sperarunt iam arguit.

Quoniam nemo dixerit *profiteor me defensorem hac in re*, sed potius *huius rei*, aut *causae*, necessario id, quod editur initio § 5. *qua in re* mutetur in *quare*.

In § 6. et syntaxi vis illata est, et prava distinctione argumentatio obscurata. Editur sic: *quamquam ego mihi sic persuadeo, recuperatores, non vos tam propter iuris obscuram dubiamque rationem bis iam de eadem causa dubitasse, quam quod videtur ad summam illius existimationem hoc iudicium pertinere, moram ad condemnandum anquisisse, simul et illi spatium ad sese colligendum dedisse.* In his iam istud videtur corrigendum, ut sit *videretur*, tum propter praecedens *dubitasse*, tum quod totum hoc in suspensa oratione dicitur. Sed ita continuatur: *quod quoniam iam in consuetudinem venit, et id viri boni — in iudicando faciunt, reprehendendum fortasse minus, querendum vero magis etiam videtur, ideo quod omnia iudicia, aut distrahendarum controversiarum aut puniendorum maleficiorum causa reperta sunt; quorum alterum levius est, propterea quod et minus laedit, et persaepe disceptatore domestico diiudicatur, alterum est vehementissimum, quod et ad graviores res pertinet, et non honorariam operam amici, sed severitatem iudicis ac vim requirit.* (7) *Quod est gravius, et cuius rei causa maxime iudicia constituta sunt, id iam mala consuetudine dissolutum est.* In hac sententiae compositione, querendum videtur quod omnia iudicia reperta sunt. Sed hoc querendum esse significare voluit, quod talia tardissime iudicantur. Itaque legamus sic: — *querendum vero magis videtur, ideo, quod quum omnia iudicia — reperta sint, quorum alterum — requirit; — quod est gravius cet.*

(Continuabitur).

I. BAKE.

ANNOTATIONES

AD

PHILOSTRATUM.

I.

Ad vitam Apollonii Tyanensis.

Scribit Philostratus in vita Apollon. p. 8. Olear. Iuliam reginam (Septimii Severi uxorem) Damidis de vita Apollonii commentarios nactam dedisse sibi ut expoliret ornaretque: τῷ γὰρ Νινίῳ σαφῶς μὲν, οὐ μὴν δεξιῶς γε ἀπηγγέλλετο. Miror homines doctos tamdiu imperfectum inepte positum aequo animo ferre potuisse. Perspicuum est requiri ἀπήγγελλτο.

Necessaria praepositio intercudit p. 12. οἱ θεοὶ ὧν μὲν ἂν ὑγιᾶ — εὕρωσι πέμπουσι δῆπου σεφανώσαντες οὐ χρυσοῖς σεφάνοις ἀλλ' ἀγαθοῖς πᾶσιν. Sententia pariter et loquendi usus requirunt ἀποπέμπουσιν. Num tu putas in Aristophanis Pluto vs. 10:

μελαγχολῶντ' ἀπέπεμψέ μου τὸν δεσπότην,
salva sententia ἔπεμψε dici potuisse? Quod licet Poëtae Epico dicere:

Χρὴ ξεῖνον παρεόντα φιλεῖν, ἐθέλοντα δὲ πέμπειν,
id nemini in soluta oratione ius est imitari, ut neque Latine nisi pro dimisi ponere licet, neque Graece ἵεναι et ἀπιέναι ullo modo possunt inter se permolari. Recurrit idem vitium p. 255. καὶ ὑμῖν δ' ἂν ἐν κέρδει γενοίμην εἴ με καὶ τὴν ὑμετέραν σοφίαν εἰδότε πέμπετε, imo vero ἀποπέμπετε. Sine mendo legitur p. 124. ἐκάλει ἐς τὰ βασίλεια ζηλωτὸν ἀποπέμ-

ψειν φάσκων ἐς Ἑλληνας (quae adumbrata sunt e loco Xenophontis Anab. I. 7. 4. τοῖς οἴκοι ζηλωτὸν ποιήσω ἀπελθεῖν), sed apparet iterum p. 93: πέμπετε οὖν αὐτὸν εἰδὸτα ὁπότ᾽ ἴσῃ, iterum repone ἀποπέμπετε. Sigla praepositionis fefellit librarior oscitantes.

Alia praepositio oscitanter omissa est p. 14: ὁ δὲ ταυρηδὸν ὑποβλέψας αὐτόν, Μαίην, ἔφη, ὦ κάθαρμα. Supple ταυρηδὸν ὑποβλέψας (ἐς) αὐτόν. Flosculum hunc ex Platonis Phaedone p. 117. B. Sophista decerpit, ubi est: ταυρηδὸν ὑποβλέψας πρὸς τὸν ἄνθρωπον, τί λέγεις, ἔφη, κτέ.

Mendose scribitur p. 15. κύβων ἡττητο καὶ οἶνου καὶ ἐφ' ἐταίραις ἐκώμαζεν, repone ἐφ' ἐταίρας, nisi forte putas κωμάζειν ἐπὶ τῇ ἐρωμένῃ Graece dici posse. Veteres in tali re multo melius πρὸς τινα dicebant: κωμάσδω ποτὶ τὰν Ἀμαρυλλίδα, et in Theophrasti Charact. XII. ὁ ἄκκαιρος dicitur πρὸς τὴν ἑαυτοῦ ἐρωμένην κωμάζειν πυρέττουσαν, sed sequiores quid olim inter πρὸς τινα et ἐπὶ τινα interesset prorsus nesciebant. Emendatius legitur apud Philostratum pag. 535: τὰ ξανθὰ καὶ διεκτενισμένα μεῖράκια τοὺς ἐρασὰς ἐξαψάμενα καὶ τὰς ἐταίρας, ἐφ' ἃς κωμάζει.

Euphrates cum Apollonio inimicitias exercebat (pag. 16.) ἐπεὶ δὴ πάνθ' ὑπὲρ χρημάτων αὐτὸν πράττοντα ἐπέσκαπτεν οὗτος καὶ ἀπῆγε τοῦ χρηματίζεῖν. Alienum hoc est ab Apollonii gravitate et severitate et fastu. Quicumque meminerit quam saepe in libris ἐπισκώπτειν et ἐπικόπτειν fuerint confusa non dubitabit quin ἐπέκοπτεν emendari oporteat, vel potius emendatum dudum sit ab ipso Kaysero ad vit. *Sophist.* p. 158, ubi multa huius confusionis exempla attulit, quibus multa alia aliunde adiici possent. Unum vide apud Ruhnken. in Praef. ad Rutilium Lupum p. xi. Ad hunc locum Kayserus nescio quomodo bonam correctionem silentio praeteriit. Addo insigne exemplum e vit. *Apollon.* p. 208. ubi quum philosophus singulari gravitate sapientem Aegyptium increpuisset et his verbis orationem conclusisset: εἰ δ' ἐμπύρου σοφίας ἦσθα εὐξύνετος, εἶδες ἂν καὶ ἐν τῷ τοῦ ἡλίου κύκλῳ πολλὰ δηλούμενα ὁπότε ἀνίσχει. continuo haec sequuntur: τούτοις ἐπέσκαπτε τὸν Αἰγύπτιον ὡς ἀμαθῆ τῶν θείων. Quis credat summum philosophum et ἐμπύρου σοφίας εὐξύνετον in tanta re ludere et

iocari potuisse? Sine mora rescribe ἐπέκοπτε τὸν Αἰγύπτιον.

Leve mendum exime p. 23. ἐξελαύνει τῆς Ἀντιοχείας μετὰ δυοῖν θεραπόντοιν, οἳ περ αὐτῷ πατρικῶ ἤτην, ὁ μὲν ἐς τάχος γράφων, ὁ δ' ἐς κάλλος. Repone dualem ὥπερ. Multum sibi placebant Sophistae in dualium usu, et puri puti Attici sibi videbantur si τῷ πόλεε, τῷ ἄνδρε, τῷ θεραπόντε et sim. dixissent. Praeter Atticos nemo iis formis utebatur, nisi quod τῷ χεῖρε, τῷ πόδε, τῷ φθαλμῷ multorum usu terebantur. Eiusdem farinae est p. 369. ὑπὸ δυοῖν δμωαῖν, et alia passim.

Interpolatus locus est p. 28: σκύμνους γὰρ ἀνατμηθεῖσα δκτὼ εἶχεν. [ὁ δὲ τῆς λεαίνης τόκος] αἱ λέαιναι μνηῶν μὲν κυῖσκουσιν ἔξ κτέ. recte Valckenaerius in Schedis resecta annotatiuncula, quae ex ora libri irrepserat, reposuit: αἱ δὲ λέαιναι κτέ.

Post pauca p. 29. ἴωμεν εὐξόμενοι τοῖς θεοῖς οἱ ταῦτα φαίνουσιν emenda εὐξάμενοι. Apollonius enim parat iter et iamiam se daturus est in viam. ἴωμεν προσευξόμενοι illi dicunt qui in aliquod templum conferunt sese. Vespasianus p. 210. ubi Apollonium in templo esse audivit: ἴωμεν, inquit, προσευξόμενοι μὲν τοῖς θεοῖς, ξυνεσόμενοι δὲ ἀνδρὶ γενναίῳ.

Apollonio (pag. 29.) in somnis dicuntur visi ἰχθύς ἐκπεπτωκότες τῆς θαλάττης ἐν τῇ γῇ ἀσπαίροντες — καὶ δλοφυρόμενοι τὸ ἐκβεβηκέναι τοῦ ἡθους, imo vero τῶν ἡθῶν. Nota sedes appellatur τὰ ἡθῆ et ab reliquis omnibus Graecis et passim a Philostrato, ut post pauca: μὴ καὶ ἡμεῖς ὥσπερ ἰχθύες ἐκπεσόντες τῶν ἡθῶν ἀπολώμεθα. Quis inducere in animum potest τὸ ἡθος eodem sensu poni posse?

Scioli emblemata tenemus pag. 29. Ἐρετριεῖς — οἱ ἐξ Εὐβοίας ποτὲ Δαρείῳ ἀναχθέντες ἔτη ταῦτα πεντακόσια λέγονται ἰχθύων πάθει περὶ τὴν ἄλωσιν χρήσασθαι. σαγηνευθῆναι γὰρ δὴ [καὶ ἀλῶναι] πάντας, Interpolatum est καὶ ἀλῶναι. Hoc enim dicit Sophista: οἱ Ἐρετριεῖς ἀλῶναι λέγονται ὥσπερ ἰχθύες. ἐσαγηνεύθησαν γάρ. Quis ferat in tali re ἐσαγηνεύθησαν γάρ καὶ ἐάλωσαν? Praeterea si utrumque verbum coniungere voluisset Sophista more Graeco sic scripsisset: σαγηνευθέντας γὰρ δὴ ἀλῶναι πάντας.

Ut saepe alibi TI in H depravatum est p. 31. ὡς ἕκαστος ἐν

Εὐβοίᾳ ἔξῃ πορθμεύων ἢ πορφυρεύων ἢ θαλάττιον ἢ καὶ ἀλουργον πρᾶττων, corrige ἢ θαλάττιόν τι καὶ ἀλουργόν.

Pervulgato errore scribitur p. 36. I. 28: ἤρετο αὐτὸν ὁ πρεσβύτατος ὃ τι μαθὼν καταφρονήσῃ τοῦ βασιλέως, ubi ὃ τι παθὼν reponendum est, quod passim Graeculi in μαθὼν refigere solent. In τί παθὼν et ὃ τι παθὼν, ut ad Photii Lexicon paucis annotavimus, inest exprobratio quaedam stultitiae aut confidentiae aut temeritatis et omnino perversitatis cuiusdam ingenii ac mentis, ut in τί πάσχεις; et τί πέπονθας; quae ad eum dici solent quem quis videt stulte stolideque aut temere et inconsulto aliquid agentem. Quoniam scribis solemne est μ et π et in aliis quibusdam et in τί παθὼν inter se permiscere, factum est ut in libris crebro τί μαθὼν legatur, sed ea locutio ubique cum vitio ambulat, ut multis olim observatum demonstratumque est. Collegit omnia quae huc faciunt Hermannus in Praef. ad Nubes p. xlvī. sqq., cui plane assentior statuenti *»recte iudicare eos qui ut Brunckius, Elmsleius, Dobraeus, unice τί παθὼν probant.»* Codices in ea re perpetuo variant: hoc ipso Philostrati loco in Parisino π est ^πμαθὼν, et ubique illa scripturae discrepantia recurrit. In vita Apollonii hos locos corrige: p. 207. ἐρομένου δ' αὐτὸν τοῦ ἱερέως τί μαθὼν οὐχ οὕτω θύοι, et post pauca τί μαθὼν οὕτω θύεις; Domitianus ex Apollonio quaerit p. 324. τί γὰρ μαθὼν οὐ τὴν αὐτὴν ἔχεις ἅπασι σολήν; sed τί γὰρ παθὼν dixerat illis ipsis verbis ineptias philosophi notans, qui praeter caeteros omnes cultu Pythagoreo uteretur. Eximendum est vitium idem ex pag. 255: τί μαθόντες ἄτοπα καὶ γελοῖα θεῶν εἶδη παραδίδάκατε τοῖς ἀνθρώποις; Repone τί παθόντες, in quo urbanissima inest stoliditatis et insipientiae exprobratio. Eodem animo Timasion p. 232. quum ad sua verba Apollonii sodales in summam admirationem raperentur miratus quid rei esset: ὦ λῆστοι, inquit, τί πεπόνθατε; τοσοῦτον γὰρ ἀπέχει τὰ εἰρημὲνα θαύματος ὅσον, οἶμαι, γέλωτος. Nempe repente insanire homini videbantur.

Saepe τί μαθὼν ridiculum est, ut in vitis Sophistarum p. 581. ubi interrogatus Sophista morosus τί μαθὼν παιδοτροφίᾳ οὐ χαίροι; respondet: ὅτι οὐδ' ἐμαυτῷ χαίρω, nam si quid aliud, hoc certe est πάθημα, non μάθημα.

De Poro Indorum rege et alia narrantur non admodum commode ficta et hoc pag. 73: τὸν ἐλέφαντα, ἐφ' οὗ μάχεσθαι ἐμελλε, κοσμήσαντος τοῦ ὀρεωκόμου καὶ εἰπόντος· οὗτός σε, ὦ βασιλεῦ, οἴσει." »Εγὼ μὲν οὖν" ἔφη »τοῦτον, ἦν γε ἀνὴρ ἐμαυτῷ ὅμοιος γένωμαι." Lepidum est videre quemadmodum Interpretes locum ridicule corruptum interpretentur. Olearius: »Responsio nititur aequivocatione verbi φέρειν, quod et portare et ducere notat, sicut ὁδὸς φέρειν i. e. ducere dicitur." Kayserus: »Ambiguitas est in verbo, quod et portare et celibrem reddere significat." Nolo haec refutare, sed veram lectionem indicare malo, quae haec est: οὗτός σε, ὦ βασιλεῦ, σῶσει. Quemadmodum equiti in bello ἐν τῷ ἵππῳ ἐστὶν ἡ σωτηρία, sic Poro ἐν τῷ ἐλέφαντι. Sed res est perspicua nec verbis indiget. Hoc solum utiliter addi potest revera Regem in illo proelio salutem elephanti suo debuisse. Plutarchus *de solertia Animalium* pag. 970. C. Πόρου δὲ τοῦ βασιλέως ὁ ἐλέφας ἐν τῇ πρὸς Ἀλέξανδρον μάχῃ κατατετρωμένου πολλὰ τῶν ἀκοντισμάτων ἀτρέμα καὶ φειδόμενος ἐξήρει τῇ προβοσκίδι καὶ κακῶς ἤδη διακείμενος αὐτὸς οὐ πρότερον ἐνέδωκεν ἢ τοῦ βασιλέως ἐξαίμου γενομένου καὶ περιρρέοντος αἰσθόμενος καὶ φοβηθεὶς μὴ πέσῃ πρῶτως ὑφῆκε παρέχων ἐκείνῳ τὴν ἀπόκλισιν ἄλυπον. Verissime igitur ille dixerat: οὗτός σε, ὦ βασιλεῦ, σῶσει. Sic igitur luce clarius est cur Porus respondeat: ἐγὼ μὲν οὖν τοῦτον, εἰς ἀνὴρ ἀγαθὸς γένωμαι.

Barbarum est II. 36. p. 89. καταδαρθέντες δὲ καθαρῶς τῇ ψυχῇ δέχονται τὸν ὕπνον. Graecum est καταδαρθάνω, κατέδαρθον, καταδαρθεῖν, καταδαρθόντες. Emendate legitur paulo ante p. 87. δοκοῦσί τοι πάντες οἱ ἐκ μέθης καταδαρθεῖν.

Verum vidit Valckenaerius p. 92. χαίρω τῷ ξενίῳ. καὶ γάρ μοι δοκεῖς καὶ σοφίζεσθαι τὸν νόμον δι' ἐμέ, emendans in Schedis δοκεῖς κατασοφίζεσθαι.

Mendum est p. 105. in verbis (ὁ ἥλιος τὰς ὥρας) ἐπιτροπέει αὐτὸς, ἵν' ἐς καιρὸν τῇ γῇ ᾧσιν ubi emendandum est τῇ γῇ ἴωσιν. Dicitur enim ἐς καιρὸν ἐλθεῖν, ἐς καιρὸν ἥκειν et sim. (non εἶναι), idque ipsum sententia postulat. Peperit vitium scriptura vetus ΓΗΙΩΣΙΝ omisso in ΓΗ ut saepissime alias I. Eadem causa plures apud Philostratum errores excitavit. Non est Graecum γήδιαι (p. 84.) sed γήδιαι. Contra alihi

male *γραφῖδια* scribitur pro *γράφδια* et p. 100. *ληίζονται* pro *λήζονται*. Passim legitur *ἄττειν*, veluti p. 100. *πῦρ αὐτοῖς ἄττει*, sed vetus *ἄτσω*, *ἄτξας* cet. apud Atticos et Atticistas perpetuo in *ἄττω*, *ἄτξας* cet. contrahuntur. Peccant in his scribae, qui *ἄτξαντες* dare solent vel *ἄξαντες*, sed fallunt neminem. Vide mihi hos tres Hesychii locos κατὰ σοιχεῖον ordine dispositos: *Διαῖτεῖν*: *διατρέχειν* p. 944, *Διαπτεῖν*: *δρμᾶν* p. 962, et p. 972. *Διάττειν*: *δρμᾶν*. Haec omnia ex ΔΙΑΙΤΤΕΙΝ, *διᾶττειν*, corrupta sunt. Nihil est hoc vitio crebrius, nam nullus exstat liber quamvis vetus in quo non I modo inepte additum, modo negligenter omissum sit, quod et in aliis notavimus et in libris papyraceis Hyperidis. Vitiose apud Hesychium scribitur *Ἐπιπεῖραι* p. 1375. pro *ἐπὶ πείρα*, *Ἡῖμεν* p. 1614. pro Attico *ἥμεν*, *Ἡιθόμην* p. 1616. pro *ἡσθόμην*, *Ἰήθεος* II. p. 31. pro *ἥθεος*, et *Λίξαντα* II. p. 483. pro *ἄτξαντα*. Omissum est I in *Ἡγιάτο* I. 1600. pro *ἡγιάτο*, et in *ει* depravatam II. 1437. in *Νειλώιος* pro *Νειλῶος*. Similia his et apud Hesychium et alibi plurima occurrunt, quae in corruptela certissima undique aliquando sunt expellenda.

Manifestum vitium certa medicina tolli potest p. 108. e verbis: *πατρόθεν τε διήκει τὸν Ἀπολλώνιον καὶ μητρόθεν — πάντα ταῦτα — ὁ Ἰνδὸς ἀπνευσί τε καὶ σαφῶς εἶρηκεν*. Quicumque hoc agat continuo perfectum *εἶρηκεν* mendosum esse intelliget. Substitue pro *διήκει* perfectum *διελήλυθεν* et locus absurdus erit. Requiritur imperfectum illius verbi, quod tu collige ex loco Demosthenis, qui Philostrato haec scribenti observabatur ex orat. de Corona p. 328, 12, *πεφωνασκηκῶς καὶ συνειλοχῶς ῥήματα καὶ λόγους συνείρει τούτους σαφῶς καὶ ἀπνευσί*. Sophista autem non composito verbo usus est sed simplici, ut ex corrupta scriptura *εἶρηκεν* pellucet, nempe sic dixerat *ἀπνευσί τε καὶ σαφῶς εἶρεν*. Utroque enim modo *εἶρειν λόγους* et *συνείρειν* dicebatur. Pollux IV. 27. *λόγον διαπεράνασθαι. εἶραι, συνείραι ἀπνευσί περιόδους, ἀντίθετα κτέ.* Evellet scrupulum omnem alius in eodem libro locus, ubi simplex verbum recurrit pag. 254: *τοιαῦτα εἶραντος τοῦ Νείλου καὶ οὕτω νεανικά κτέ.*

Perperam abundat syllaba p. 111. in verbis *καὶ ταῦθ' ὑπὲρ*

γυναικὸς ἦν εἰκὸς μὴδὲ ἄκουσαν ἀνερπᾶσθαι. *Requiritur verbum simplex.* Paris Helenam ἤρπασεν praesertim volentem, non ἀνῆρπασεν. Praeterea aoristo usum Sophistam opinor et sic dedisse μὴδὲ ἄκουσαν ἀρπασθῆναι. Perfectum enim ita ponitur quasi nondum bellum Troianum esset confectum.

In libro III. 23. p. 113. περὶ δέλην πρῶτῶν debuerat Kayserus dare pro πρώτῃν, et pag. 114. ὁπότε ἐκεῖθεν ἄραιμι pro ἄροιμι, quod barbarum est, et p. 116. ἀκηράτου πώματος pro πόματος, et p. 117. οὗτοι οἱ θεοὶ τε καὶ σοφοὶ ἄνδρες pro οἱ θεοί, et p. 124. ἐκάλει ἐπὶ ξένια pro ἐπὶ ξενίᾳ, et p. 126. κατὰ πρῶραν pro πρώραν. Male retinuit p. 146. Ποσειδῶν Ἀσφάλιος, nam Ἀσφάλειος Graecum est, ut in noto loco Aristophanis:

οἷς Ποσειδῶν Ἀσφάλειός ἐστιν ἢ βακτηρία.

Achillis umbra p. 153. cum Apollonio confabulans negat se passuram τὸ Ἰλιὸν ποτε ἀναλαβεῖν τὸ ἀρχαῖον εἶδος. — ἀλλ' οἰκῆσουσιν αὐτὸ βελτίους οὐδὲν ἢ εἰ χθὲς ἤλωσαν. Emenda βέλτιον οὐδέν, quemadmodum κακῶς οἰκεῖν et κακῶς σκηνεῖν dicitur.

De Atheniensium ephebis legitur p. 160. οἱ πάλαι μὲν ὤμνουν ἐς Ἀγρὰν τοῦ Φοιτῶντες ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀποθανεῖσθαι καὶ ὅπλα σῆσεσθαι, sed non est Graecum ὑπὲρ τῆς πατρίδος ὅπλα ἵσασθαι. Perpetuo omnium usu tritum est ὅπλα τίθεσθαι. Aeschines in Timarch. § 29. τῇ πόλει, ὑπὲρ ἧς τὰ ὅπλα μὴ τίθεσθαι —, μὴδὲ συμβουλεύειν ἀξίου. Demosthenes in Midiana p. 561, 23. αὐτὸς ὑπὲρ τοῦ δήμου τὰ ὅπλα θέμενος, et sic alii passim. Ipse Philostratus p. 196. ὅπλα ὑπὲρ τῆς Ῥώμης τιθέμενος, et inepte in *vitis Sophistarum* p. 565. ὑπὲρ τοῦ βασιλέως τιθέμενος τὰ τῆς γνώμης ὅπλα. Non est igitur ulla dubitatio quin ὅπλα σῆσεσθαι sit emendandum, atque sic olim emendasse video Hamakerum, cuius sententiam festinans, credo, improbavit Kayserus, apposito loco ex libro VII. 26. p. 306. οὕτε σὺ τὸν σεαυτοῦ πλοῦτον ἔφεδρόν ποτε τῇ βασιλείᾳ σῆσασθαι ἐρεῖς, cuius plane diversam rationem esse vides, et scriptura depravata est, ut mox ostendam. Non possunt Graece componi ἵσασθαι et ὅπλα: dicuntur enim τὰ ὅπλα κεῖσθαι quemadmodum τὰ τρόπαια dicuntur ἐσάναι, utrumque ex ipsa rei natura, unde necessario sequitur τίθε-

σθαί τὰ ὅπλα esse dicendum et ἴσασθαι τρόπαιον. Ne Graeculi quidem talia confuderunt umquam: sed scribae ζ et θ confundere soliti Philostrato hoc mendum affricuerunt. Satis ipse commisit vitiorum: non est aequum alienam culpam eum sustinere.

In loco, quem Kayserus apposuit, vitiosa scriptura est in illo ipso verbo, cuius causa affertur. Peperit corruptelam tenuissima causa, nempe I adscriptum a scribis de more omisum. Latet vera lectio in hac scriptura THIBACIAEIAICTHCACΘAI, in qua (ut saepissime alibi) omisum est I in BACIAEIAI et K in IC dissectum est, unde emergit ipsa Sophistae manus haec: τὸν σεαυτοῦ πλοῦτον ἔφεδρόν ποτε τῇ βασιλεῖα κτήσασθαι. Omnem dubitationem eximet locus vicinus de re eadem pag. 303: διαβάλλουσι δ' ἡμᾶς οἱ συκοφάνται μὴ ἐπ' ἀγαθῷ τῆς τυραννίδος ἐκτῆσθαι τὸν πλοῦτον.

Quam temere K et IC dormitantes librarii permiscuerint saepe demonstravimus. Etiam alibi eadem de causa KTACΘAI et ICTACΘAI locum inter se permutarunt, vide Porsonum in Dobraei Aristophanicis pag. 241.

Iterum scribae peccarunt p. 162. in verbis πρεσβειῶν δέονοι πρὸς τοὺς αὐτόθι ἤξοντας, nam Sophista dederat αὐτόθεν, id est αὐτομάτους.

Male spreta est Valckenaerii emendatio p. 166. Λακωνικὸν οὐδὲν περὶ αὐτοὺς ἐφαίνεται ἀλλ' ἀβρότερον αὐτῶν εἶχον καὶ συμβάριδος μεσοὶ ἦσαν. Optime Graece dicitur ἀβρότατον αὐτῶν εἶχον, sed hic locus oppositionem quamdam et comparisonem requirit. Rem acu tetigit me iudice Valckenaerius ex ΑΤΤΩΝ eruens ἀβρότερον Λυδῶν εἶχον, quorum mollities non minus quam Sybaritarum in proverbium abiit. Xenophanes Athenaei p. 526. A.

Ἀβροσύνας δὲ μαθίντες ἀνωφελέας παρὰ Λυδῶν ἦϊσαν εἰς ἀγορὴν παναλουργέα φάρε' ἔχοντες.
nam sic rectissime emendatum est pro ἀφροσύνας.

Bis scribae de suo perperam consonantem inseruerunt II. 28. p. 168. ὁ Μίλων ἐξάναι ἐπὶ δίσκου δοκεῖ τῷ πόδε ἄμφω συμβεβηκώς, non ita, sed συμβεβηκώς, quod in quibusdam libris est et etiam sine libris erat revocandum. Opponuntur enim inter se διαβεβηκώς et συμβεβηκώς et saepius sic pecca-

tur veluti quam ἀντιβεβληκώς in libris est sententia et metro ἀντιβεβηκώς postulantibus. Eiusdemmodi mendum in vicinia conspicitur: τὸν ἀθλητὴν ἰσοροῦσι τοῦτον ἄτρεπτον γενέσθαι καὶ μὴ ἐκβιασθῆναι ποτε τοῦ χώρου ἐν ᾧ ἔστη. Corrige ἐκβιασθῆναι.

Mendum est in libro IV. 51. p. 171: ἐρομένου δὲ Κορινθίου τινὸς κατ' ἀχθηδόνα, εἰ καὶ θεοφάνια αὐτῷ ἄξουσιν. » Νῆ τὸ σιῶ,» ἔφη, » ἔτοιμά γε.» Decerpsit flosculum e Thucydide IV. 40: καὶ τινος ἐρομένου ποτὲ ὕπερον τῶν Ἀθηναίων ξυμμάχων δι' ἀχθηδόνα κτέ. Scatet talibus Philostratus, qui et aliorum multos locos et praesertim Homeri, Aristophanis, Xenophon-tis, Demosthenis, Platonis et Thucydidis amat verbis suis intexere. Ab illo servatum κατ' ἀχθηδόνα Thucydidī pro δι' ἀχθηδόνα restituendum censeo. Contra Philostrato redde ναὶ τὸ σιῶ, quod nemo nescit Spartanis fuisse in ore. Dores in talibus constanter ναὶ ponebant, ναὶ τὰν Κόραν, ναὶ τὸν Διοκλέα cet. Itaque qui τὸ σιῶ servat pro τὸ θεῶ, eidem ναὶ quoque servandum. Non minus ineptum est mulierculam At-ticam ναὶ τὸ θεῶ inducere dicentem quam Spartanum virum νῆ τὸ σιῶ.

Semel notasse iuvabit mendum commissum IV. 52. p. 172: Καλλικρατίδα γὰρ τοῦ περὶ Ἀργινοῦσσας ναυαρχήσαντος ἦν ἔκγονος. Non est Graecum Ἀργινοῦσαι sed Ἀργινοῦσαι. Quod analogia postulabat, in omnibus ad unum emollivit loquendi usus. Ex πιτυδεῖς, ut hoc utar, Lampsacus olim Πιτυδέσσα appellabatur et cives Πιτυοεσσηνοί, sed contracta forma alteram sibilantem abiecerunt et omnes Πιτυοῦσα dicebant. Πιτυδέσσα et Πιτυοεσσηνοί appellantur in iis, quae ex Charone Lampsaceno excerpta leguntur apud Pseudo-Plutarchum de Mulierum virtutibus cap. XVIII. Herodoto redde I. 149 Αἰγυρδέσσα pro Αἰγυρδέσσα, non est enim ulla dubitatio quin αἰγυριος dicatur, non αἰγυρος. Ἀρκυρδέσσα est apud Stephanum Byzantinum. Reliqua ferme contrahuntur in — οῦσα et — οῦσαι, sed duplex genus mendi in his librarii committere solent: aut enim sibi-lantem male duplicant Δρυμοῦσα scribentes et Ἐλαιοῦσα, Πιθηκοῦσαι, Ῥοδοῦσα cet., aut accentum vitiose retrahentes scribunt Αἰγείρουσα, Αἰγουσα, Δάφνουσα cet. Nonnumquam utrumque vitium committunt, ut in Ἀνήτουσα. Apud Stephanum Byzantinum haec exempla suis locis prostant: Αἰγείρου-

σα, Αἴγουσα, Ἀνήτουσα (ubi vide Meinekii annotationem), Ἀργέννουσα, Ἀκριρέσσα, Γηθοῦσα, Δάφνουσαν (in v. Δαφνοῦς), Δρυμοῦσα, Ἐλαιοῦσα, Ἐρικοῦσα, Κοχλίουσα, Κράμβουσα, Κρομύουσα, Λάγουσα, Μαράθουσα, Μελίτουσα, Μήλουσα, Μύρτουσα, Οἰνοῦσαι, Ὀφιοῦσα, Πιθηκοῦσαι, Πιτυοῦσαι, Πολυπόδουσα, Ῥοδοῦσα, Σειρήνουσαι, Σίδουσα, Σκότουσα, Συράκουσαι, Σχινοῦσα, Ταφιοῦσα, Τεύτλουσα, Φάκουσα, Φαρμακοῦσαι, Φοινικοῦσαι et Φυκοῦσαι. Vides tantum non omnia haec vitiose scripta esse. Non Αἰγείρουσα sed Αἰγειροῦσα probum est, non Ἐλαιοῦσα, Δρυμοῦσα sed Ἐλαιοῦσα, Δρυμοῦσα, et similiter ab arborum et arbustorum et plantarum herbarumque nominibus formata esse Δαφνοῦσα, Ἀνητοῦσα, Γηθοῦσα, Ἐρικοῦσα, Κραμβοῦσα, Κρομυοῦσα, Μαραθοῦσα, cet. A bestiarum frequentia Αἰγοῦσα, Κοχλιοῦσα, Λαγοῦσα, Ὀφιοῦσα, Πιθηκοῦσαι, Πολυποδοῦσαι et sim. A mellis copia et vini Μελιτοῦσα et Οἰνοῦσα. Nonnullorum stirps incerta est ut Ταφιοῦσα, Τιλφοῦσα, sed nihil horum est, quod non habeat nomen sumtum a aliqua re quae in illo loco abundaret. Dicebant autem -οῦσα et -οῦσαι molliore forma quemadmodum et in nominibus in -οῦς -οῦντος Iones et Attici formas in -ούσιος (non -ούντιος) derivabant. Dicebant Athenienses Ἐλαιοῦντι, Ἀγνοῦντι, Ῥαμνοῦντι, sed Ῥαμνούσιος, Ἀγνούσιος, Ἐλαιοῦσιος et sim. Notum est ex Φλιοῦς formari Φλιάσιος, quae res Ciceronem fugerat. »Analogia me deceperat (scribit ad Attic. VI. 2: § 5.) Φλιοῦς, Ὀποῦς, Σιποῦς, quod Ὀπούντιοι, Σιπούντιοι." Et Ὀπούντιοι quidem Λοκροί appellantur ab omnibus, Σελινοῦς autem in Sicilia Σελινούντιος format, sed Iones et Attici mollius Σελινουσίους appellant, similiterque in aliis. Mireris de genere nominum in -οῦς exeuntium dubitationem ullam nasci potuisse. Photius Φλιοῦντα, ἀρρενικῶς οἱ Ἀττικοί. Ξενοφῶν φησὶν· αὐθις δὲ ἐστράτευσαν εἰς τὸν Φλιοῦντα. Similis annotatio est apud eundem Σικυῶν· ἀρρενικῶς δὲ Ξενοφῶν. Ex ipsa Graecitatis natura intelligitur δὲ Σικυῶν dici oportere, ut δὲ Κρομυῶν, δὲ Μαραθῶν, et sic δὲ Ἐλαιοῦς, δὲ Ὀποῦς, δὲ Σελινοῦς, δὲ Φλιοῦς, sed in urbium nominibus, ut in insularum, tam proclives sunt ad formarum muliebrium usum, ut ἡ Σικυῶν saepius occurrat et ἡ Σελινοῦς. Dixit aliquid de ea re Meinekii ad Scymni vers. 107:

Ἐξῆς Ἑλαιοῦς Ἀττικὴν ἀποικίαν
ἔχουσα, Φόρβας ἦν ἀποικίσαι δοκεῖ.

commode apponens Virgilianum Aen. III. 507. *palmosa Selinus*.
Et sic κλεινᾶς ἐξ Ὀπρέντος Pindarus dixit. Hinc Bergkhuis,
quum vetus epigramma apud Strabonem IX. p. 425. corrigere
vellet, sic dedit :

Τούσδε ποτὲ Φθιμένους ὑπὲρ Ἑλλάδος ἀντία Μήδων
μητρόπολις Λοκρῶν ἦδε κέκευθ' Ὀπρείς.

Quum sit in libris μητρόπολις λοκρῶν εὐθυνόμων ὁπίοισ. Kramerus de coniectura sua reposuit :

μητρόπολις Λοκρῶν κεύθει ὁμῶς Ὀπρείς.

sed utraque coniectura pariter est infelix et inutilis. Neque
κεύθει neque κέκευθεν in illo epigrammate ullo pacto ferri po-
test. Narrat Strabo esse hoc epigramma ἐπὶ τῇ πρώτῃ τῶν
πέντε σήλῶν τῶν περὶ Θερμοπύλας ἐπιγεγραμμένον πρὸς τῷ πο-
λυανδρίῳ. Locri Opuntii eos, qui olim in bello Persico pro
Graecia cecidissent (τούς ποτὲ Φθιμένους ὑπὲρ Ἑλλάδος), ali-
quamdiu postquam Graecia liberata est σήλῃ καὶ ἐπιγράμματι
ornaverunt et honoraverunt eo ipso loco ubi olim caesi sepul-
tique essent, περὶ τὰς Θερμοπύλας πρὸς τῷ πολυανδρίῳ. Ita-
que plane absurdum erat scribere ἦδε κέκευθ' Ὀπρείς, vel κεύ-
θει ὁμῶς Ὀπρείς (ubi ὁμῶς nihil significat sed interponitur
πρὸς τὸ κεχηνὸς τοῦ ρυθμοῦ, ut Lucianus in Timone iocatur),
nam sic in ipsa Opuntiorum urbe illos situs esse oportebat,
ut manifestum est. Dicam quid mihi in εὐθυνόμων ὁπίοισ la-
tere videatur : nempe

Τούσδε ποτὲ Φθιμένους ὑπὲρ Ἑλλάδος ἀντία Μήδων
μητρόπολις Λοκρῶν ἐς εὐφάνωσ' Ὀπρείς.

Hoc enim ipsum et sententia requirit et Graece loquentium
usus commendat. Sic virorum fortium memoriam *honorabant*.
Noli autem in talibus anxie singulos litterarum apices rimari.
Poëtarum loci in antiquissimis libris rubro colore exarati fa-
cilis expallescebant, et scribae fugientes in talibus littera-
rum ductus audacius de suo explebant.

Pro Ἑλαιοῦς videbis nonnumquam pessime Ἑλεοῦς scribi,
quem errorem librariis condonamus, Editoribus non item. Non
est ferendum apud Demosthenem de Coron. p. 256. Χερροννη-
σιτῶν οἱ κατοικοῦντες Σησόν, Ἑλεοῦντα, Μάδυτον, sed invi-

tis libris omnibus Ἑλαιοῦντα reponendum. Non enim mutatum est nomen vetus, sed indoctorum hi sunt errores, qui τὴν ὀρθογραφίαν non satis tenebant. Audivi aliquando scribam veniam errorum, quos se plurimos commisisse fatebatur, sic petentem:

ἀλλ' ἔσε μοι μέτριοι, καὶ γὰρ οὐκ ἔχω

τὴν τεχνικὴν σύμμαχον ὀρθογραφίαν.

et istis quidem facilis est parata venia, nobis, qui τὴν τεχνικὴν ὀρθογραφίαν accuratissime tenemus, nulla venia danda est ubicumque propter istorum auctoritatem manifesto mendosas lectiones retinemus. Incredibile dictu est quam oscitanter antiquissimi librarii E et AI permisceant. In Codice Frederico-Augustano inest liber Estheris, in quo passim nomen ΕΣΘΗΡ recurrit praeterquam VI. 14. ubi oscitans scriba ΑΙΣΘΗΡ dedit. Passim contra in eodem libro E pro AI ineptissime scriptum est, ΕΡΕΤΑΙ pro αἵρεται IV. 1, et vs. 11. ΚΕΚΛΗΜΕ et vs. 16. ΕΙΣΕΛΕΤΣΟΜΕ et vs. 17. ΒΛΕΛΤΣΣΟΜΕ et V. 14. pro εὐφραίνου ΕΥΦΡΕΝΟΥ, et VII. 9. ΩΡΘΩΤΕ pro ὀρθῶται, et VIII. 8. ΔΤΝΗΣΟΜΕΕΙΔΙΝ pro δυνήσομαι ἰδεῖν, et sic passim per totum librum, quo non esse alium in Europa antiquiorem profitetur Editor, emendatiorem nullum esse librarius in ipso Codice verbis Pamphili Martyris asseverat, ut ostendimus ad Hyperidis λόγον ἐπιτάφιον. Quum nullus sit liber Graecus Ms. in quo AI et E non confundantur, noli credere Ἑλαιοῦς umquam in Ἑλεοῦς abiisse praeterquam propter librarii aut marmorarii socordiam. Quod Dindorfius ex Quinto Smyrnaeo affert:

Φαίνεται δ' αὖτ' Ἑλεοῦντος ἔδος, οὗ Πρωτεσιλάου
σῆμα πέλει.

nulla est dubitatio, quin Ἑλαιοῦντος correpta de more diphthongo (ut in Πειραιῶς) poetaster dederit. Eiusdem farinae sunt Ἑλεούσιος et Ἑλλεούσιος vitiose scripta pro Ἑλαιούσιος in Inscrip̄t̄. Atticis recentioribus, recte monente Dindorfio, qui ex Etymologo M. apponit: Ἑλεεῖς δῆμος τῆς Ἀττικῆς. ὠνόμασαι δὲ ἀπὸ τοῦ ἐν αὐτῇ ἔλους. ἐλώδης γὰρ ὁ τόπος. ὁ hominem indoctum et impudentem! Ἑλαιοῦς dare debuerat, sed vitiosa lectione deceptus interpretationem corrupti nominis de suo comminiscitur et laetus *oliviarum* proventus in *stagna* et *uligines* mutatur.

Istiusmodi igitur testium fide quum Ἀργινοῦσαι et sim. nitantur, ubique Ἀργινοῦσαι cet. reponenda censeo. Itaque Thucydidi reddiderim VIII. 24. Οἰνουσῶν et Σιδούσης, et VIII. 26, 28. Τειχιούσαν, et VIII. 31. Μαραθοῦσαν et Δρυμοῦσαν, et VIII. 42. Τευτλοῦσαν, et similia aliis. Dixerant antiquitus Τειχιόεσσα, ut Πιτυόεσσα, Αἰγειρόεσσα; postquam lapsu temporis hae formae contractae sunt, in -οῦσα sunt emollitae et Οἰνοῦσαι, Σιδοῦσα, Δρυμοῦσα dici coepta sunt. Obiter addo unde *Maleventum* appellatum esse suspicer. Μαλδεις erat et ἐν Μαλδέντι, ut contracte Πυξοῦς, Ὑδροῦς aliaque in Italia Siciliae. Romani, qui *Turenti* dicebant pro ἐν Τάραντι, et *Agri- genti* pro ἐν Ἀκράγαντι, eodem modo *Buxentum* et *Hydruntum* formarunt et *Maleventum* ἐκ τοῦ Μαλδέντος, et dicebant *Male-*venti pro ἐν Μαλδέντι.

Narratur Apollonius p. 173. iuvenem Spartanum, qui a maiorum virtutibus et artibus degenerasset, gravi oratione castigasse, deinde ita legitur: τούτοις τὸν νεανίαν οὕτω διεχειρώσατο τοῖς λόγοις ὥς νεύσαντα αὐτὸν ἐς τὴν γῆν κλαλεῖν ἐπεὶ τοσοῦτον ἀπολελεῖσθαι τῶν πατέρων. Hanc librorum scripturam mendosam esse apparet. Itaque Graeculus nescio quis, cuius correctiunculis Codex Parisinus π interpolatus est, de suo ἤκουσεν addidit: ἐπεὶ τοσοῦτον ἤκουσεν ἀπολελεῖσθαι, infelicissime. Receptum tamen est ob libri *praestantiam* scilicet. Ex antiquis scripturae reliquiis solleter Philostrati manum elicit Valckenaerius, qui in Schedis emendavit: κλαλεῖν ἐπὶ τῷ τοσοῦτον ἀπολελεῖσθαι τῶν προγόνων.

In iis quibus Apollonius adolescentem increpat p. 172. non uno modo vitiosa sunt haec: ἐμπόρων τε καὶ ναυκλήρων κακοδαιμονέσερόν τι ἐρεῖς ἔθνος; πρῶτον μὲν περινοσοῦσι ζητοῦσιν ἀγορὰν κακῶς πράσσουσιν, εἴτα προξένοις καὶ καπήλοις ἀναμιχθέντες πωλοῦσί τε καὶ πωλοῦνται κτῆ. quae sic emendaverim: — ἔθνος; (οἱ) πρῶτον μὲν περινοσοῦσι ζητοῦντες, et in fine πωλοῦσί τε καὶ ὦνοῦνται, nam non memini mercatores *vaenire* solere. Ut suppleatur οἳ vel οἵτινες postulat perpetuus dicendi usus, περινοσοῦσι ζητοῦντες habet etiam a libris aliquid praesidii. Hoc sententia requirit et Graece loquentium consuetudo. Aristophanes Av. vs. 44:

πλυνώμεθα ζητοῦντε τόπον ἀπράγμονα.

et saepe alibi. Vulgatam nulla librorum auctoritas tueri potest.

Participium in nomen depravatum est p. 175: ἄδουσιν ὡς λέων εἰς οὗτος γένοιτο τῶν ὑποζυγίων ποτέ τῇ Ῥέα, corrige τῶν ὑποζυγίων ποτέ.

Mendosum est ἀπαχθέντες p. 178. ὑπὸ γὰρ τῶν τοῦ Φιλολάου λόγων ἀπαχθέντες οἱ μὲν ἔφασαν νοσεῖν, οἱ δ' οὐκ εἶναι αὐτοῖς ἐφόδια. Lenissime corrige ταραχθέντες.

Nero, ut legitur p. 179. ἐσποιηθεὶς ὑπὸ τῆς μητρὸς γέροντι βασιλεῖ καὶ κληρονομήσας τὸ ἄρχειν ναυαγίῳ τὴν μητέρα ἀπέκτεινε, sed non ναυαγίῳ sceleratus filius matrem tollere conatus est, verum ναυαγία, quod repone.

Pag. 180. τὰ μὲν ἐξ Ὁρεσείας, τὰ δὲ ἐξ Ἀντιγόνης, τὰ δ' ὀπόθεν γοῦν τῶν τραγωιδουμένων αὐτοῦ, restitue ὀποθενοῦν, ut ratio et usus postulant.

Intelligi non possunt quae sequuntur ἐρομένου δὲ τοῦ Μενίππου τὸν Ἀπολλώνιον πῶς ἀκούοι λέγοντος ταῦτα, »πῶς" ἔφη »ἢ ὡς ὅτε ἦδεν;" Intelliges sic scripta: »ὅπως;" ἔφη. ὡς ὅτε ἦδεν." id est οὔτε ἄδοντι οὔτε λοιδοροῦντι προσεῖχον αὐτῷ τὸν νοῦν.

Tigellinus observabat Apollonium (pag. 185.) καὶ καθήμενον καὶ βαδίζοντα καὶ ὅ τι φάγοι καὶ παρ' ὅτου, imo vero παρ' ὅτῳ. Non enim curabat unde sibi Apollonius cibos emeret, sed apud quem coenaret.

Bis ineptissime librarii voculam καὶ inseruerunt de suo. Primum p. 190. in verbis: καὶ Θεμισοκλέα δὲ — χαλκοῦν ἴδρυνται [καὶ] ἔννου ὥσπερ χρησμῷ ἐφιστάντα, et post pauca iterum: ἀγάλματα δὲ αὐτοῖν οὐκ εἶναι, βωμοὺς δὲ τοῦ μὲν Αἰγυπτίου δύο χαλκοῦς [καὶ] ἀσήμους. Idem utrobique vitium commissum esse vides: inepte χαλκοῦς per voculam καὶ cum ἔννου et ἄσημος copulatur. Dici non potest κρατὴρ χαλκοῦς [καὶ] μέγας, ut opinor. Multo etiam minus ὁ Θεμισοκλῆς χαλκοῦς ἔσηκεν [καὶ] ἔννου. Sed in re perspicua quid verbis opus est?

Apollonius Galbam, Othonem et Vitellium propter imperii brevitatem comparavit cum Thebanis (pag. 196.) Θεβαίοις εἰκασεν, οἱ χρόνον κομιδῇ βραχύν ἤχθησαν ἐς τὰ τῶν Ἑλλήνων πράγματα, sed in ἤχθησαν latere suspicor ἡνθησαν. Quid tri-

tius quam *ὀλίγον χρόνον*, *μικρὸν χρόνον*, *βραχὺν χρόνον ἀνθεῖν* de iis quae brevi dilabuntur et pereunt?

De iisdem post pauca haec dicit pag. 197. *τρεῖς Ῥωμαίων αὐτοκράτορες — οἱ μὲν ἐπ' αὐτῆς Ῥώμης, οἱ δὲ περὶ τὰ ὄμορα τῇ Ῥώμῃ δυνηθέντες ἀπολοῦνται*, sed vitium est in *δυνηθέντες*, quod non significat idem atque *δυνασεύσαντες*, neque satis bene cum *περὶ τὰ ὄμορα τῇ Ῥώμῃ* componitur. Scripsisse Sophistam arbitror *δυνηθέντες circumvagati*. De Othone potissimum haec dici sequentia demonstrant, ubi Galba *ἐπ' αὐτῆς Ῥώμης* mortuus esse narratur, *Ὅθων δὲ περὶ τοὺς ἐσπερίους Γαλάτας ἀποθανὼν οὐδὲ τάφου λαμπροῦ τυχεῖν*.

Omissa necessaria negatione sententia ruit p. 215. ubi Euphrates Vespasiano dissuadens ne susciperet imperium *τὸ τυραννεύειν*, inquit, *οὕτως ἔοικε νέοις ὥς τὸ μεθύειν καὶ* (sic *legerim pro ὥς*) *τὸ ἐρᾶν. καὶ νέος μὲν τυραννεύσας οὐπω κακός, ἢν μισαιφόνος παρὰ τὴν τυραννίδα καὶ ὠμὸς καὶ ἀσελγὴς δόξῃ*. Condonari aliquid iuventuti potest et multum quidem: sed etiam in his sunt certi denique fines. Quid multa? plane contrarium dixerat: *ἢν (μὴ) μισαιφόνος κτέ.* Vides cur negandi particula interciderit. Abesse sensit Olearius quoque: sed surdo narravit fabulam quamquam nunc certe verissima monens. Pessime idem *παρὰ τὴν τυραννίδα* accepit quasi esset *»practerquam quod in principatum involavit.* Dicitur ut *παρὰ τὸ δεῖπνον, παρὰ τὸν πόλεμον, παρὰ πάντα τὸν βίον*, similiaque complura et significat *παρὰ τὸν τῆς τυραννίδος χρόνον, ἐν τῷ τυραννεῖν*, sed quis nunc est qui talia nesciat? Peridoneum exemplum est in Xenoph. Memorab. II. 1. 2. *ὅπως μὴ τὰ τῆς πόλεως ἄπρακτα γίγνηται παρὰ τὴν ἐκείνου ἀρχήν*.

Iterum excidit *μὴ* p. 288. in verbis: *μὴ παίζων μηδὲ ἂ δέδιας φοβεῖσθαι λέγων*. Sententia clamat *ἂ μὴ δέδιας* verum esse. Sensit iterum Olearius et addidit. Kayserus de novo abiecit sententiae securus.

Nihil est in libris frequentius quam ut *βαλῶ* in *βάλλω* corumpatur, similiterque in compositis omnibus. Apollonius (p. 221.) ubi admonet Vespasianum ut filios potissimum in officio contineat, non potest dixisse id quod in libris est: *ἄρχε τούτων μάλις, τὰ γὰρ ἐκείνοις ἀμαρτηθέντα σὲ δήπου διαβάλλει*. Nihil dum commiserant Titus vel Domitianus quod pa-

tri invidiam conflare posset, neque iis exprobrat quidquam Apollonius, sed ne quid peccent providendum esse monet, namque fore ut ea invidia pater ipse arderet. Itaque emendandum σὲ δῆπου διαβαλεῖ. Frequentissimi erroris alterum exemplum habes in vilis *Sophistarum* p. 573: τοῦτ' ἐπὶ μὴδὲνα εἴπῃς ἕτερον. σεαυτὸν γὰρ διαβάλλεις ὡς ἀμαθῶς κρίνοντα. Satin certum est διαβαλεῖς rescribi oportere? Ubi dicitur: *cave hoc feceris, nam si feceris . . . .*, quid aliud quam *futurum* addi potest, ut apud Comicum:

Plorabo si non fecero, si faxo vapulabo.

Euphrates quum frustra Vespasiano suasisset ut deposito imperio redderet populo Romano libertatem (cuius rei solum Philostratum testem habemus, cui equidem nihil prorsus crediderim), acquiescit iis, quae mutare non potest, τοῖς μὲν δεδογμένοις ξυγχωρῶ, inquit (pag. 222.), τί γὰρ ἂν πλέον μεταδιδάσκων πράττοιμι; deinde ad Vespasianum se convertens ita dicit, φιλοσοφίαν δὲ, ᾧ βασιλεῦ, τοῦτ' γὰρ λοιπὸν προσειρήσεται, τὴν κατὰ φύσιν ἐπαίνει. In his intelligi non possunt verba τοῦτ' γὰρ λοιπὸν προσειρήσεται, sed nullo negotio sensus erui et ex eo vera lectio restitui potest. Προσειρήσομαι et προσρηθήσομαι referenda sunt, ut alibi accurate demonstravimus, ad praesens προσαγορεύειν appellare, salutare, ut in προσειπὼν οὐκ ἀντιπροσερρήθη, et apud ipsum Philostratum p. 238. προσειπὼν οὖν καὶ προσρηθείς. Est autem τοῦτ' σε προσαγορεύω hoc nomine te appello. Nempe philosophus Vespasianum, postquam imperium retinere decrevit, *Principem* (more Graeco regem, βασιλέα) appellat et hoc addit: nam hoc nomine posthac appellaberis, τοῦτ' γὰρ λοιπὸν προσειρήσει, quod quum non satis intelligeret Graeculus corrector pro secunda persona tertiam substituit et dedit id, quod Oleario visum est significare: » *id enim reliquum est quod dictis addam.*” sed acutioribus, ut est, sic plane sensu vacuum esse videbitur. Scripsi autem προσειρήσει, non προσειρήση, quoniam multis indiciis et argumentis apud me constat non tantum Atticos sed etiam τοὺς ἀττικίζοντας non alia forma usos esse umquam. In Philostrati Codd. χαριεῖ et similia quaedam servant veteris moris certa vestigia. Errorem ipsius Philostrati εἰρήσομαι pro ῥηθήσομαι usurpantis supra iam castigavimus.

Non esse Graecum existimo quod legitur p. 223. *χλαμύδος ἡράσθη καὶ στρατιώτου βίον*, sed *στρατιωτικοῦ* requiro. Dici potest *ζῆν στρατιώτου βίον* de eo qui quum non sit miles tamen militari more vitam degit, ut *ζῆν λαγῶ βίον* de timido ignavoque, *ζῆν κενερώς βίον* de famelico, similiaque. Sic ipse Philostratus p. 282: *ἐπιθέσθαι Νέρωνι ψαλτρίας τινὸς ἢ αὐλητρίδος βίον ζῶντι*. Ipsi milites *ζῶσι στρατιωτικὸν βίον*, ut nautae dicuntur *θαλάττιον βίον ζῆν*. Facile duo vocabula *στρατιώτου* et *στρατιωτικοῦ* inter se confundi potuerunt.

Quum dicit Apollonius (p. 230.) *ὁ δ' ὡς αἰσχύνοιτο χρηματισῆς ἦττων τοῦ πατρὸς δόξαι*, imitatur Platonis locum de Rep. I. p. 330. B. *μέσος τις γέγονα χρηματισῆς τοῦ τε πάππου καὶ τοῦ πατρὸς*, et passim sic solet ex Veterum scriptis veluti flosculos decerpere quibus suam dictionem exornet. Permulta ex Platone sumsit, ex Euripide permulta et Aristophane et aliis, quos indicabo ubi quid faciet ad locum intelligendum aut emendandum. Quod legitur in vicinia p. 232. *Ἀφροδίτη δὲ θύεις, ὧ μαιράκιον; — νῆ Δ', ὀσημέραι γε, πολλὰ γὰρ ἡγοῦμαι τὴν θεὸν ἀνθρωπείους τε καὶ θεοὺς πράγμασιν*, ne intelligi quidem potest nisi memineris versiculi Euripidei in Hippolyti initio:

πολλὰ μὲν ἐν βροτοῖσι κοῦκ ἀνώνυμος

Κύπρις κέκλημαι κτέ.

unde confirmatur Kayseri coniectura *τὴν θεὸν (ἐν) ἀνθρωπείους κτέ.* reponentis. Subridiculus est bonus Philostratus quum barbaros inducit in extrema India vel Aethiopia Litterarum Graecarum veterum peritiam sic ostendentes. Rex Indorum ubi ad Apollonium ita dicit p. 81: *οἱ παλαιοὶ τὰς ἐρωτήσεις τῶν καταπλεόντων ἐποιοῦντο εἰ λησάεισιν*, ostendit se legisse Thucydidem I. 5. *οἱ παλαιοὶ τῶν ποιητῶν τὰς πύσεις τῶν καταπλεόντων πανταχοῦ ὁμοίως ἐρωτῶντες εἰ λησάεισιν*, sed nihil horum mirabile est ubi hoc tenueris, Philostratum *factis iocari fabulis*, in quibus non *arbores loquuntur* (quamquam hoc quoque semel mentitur pag. 239.) sed barbarorum ultimi percommode Graeco sermone utuntur.

De multis exemplis unum addo pag. 250, ubi adolescentulus Aegyptius nomine Nilus ad Apollonium ita dicit: *καὶ ξυν-*

εμβαίην ἄν σοι ἐς τὴν ναῦν περίνεως τε καὶ μνήμων τοῦ σοῦ Φόρτου, quod sumtum ex Homericis Odyss. Θ. 163:

Φόρτου τε μνήμων καὶ ἐπίσκοπος εἶσιν ὁδαίων,
quam bene cum περίνεως coniungatur et quam apte ab isto dicatur unusquisque videt.

Mendosum est κατασεῖχειν pag. 234. ἐκέλευσε κατασεῖχειν ὡς καθαρὸν ἤδη τῆς αἰτίας. Quod σεῖχω poeticum verbum est nihil est causae cur Philostrato eripiat, qui saepiuscule talibus utitur, (veluti αἰ δμῶαί p. 7. et 369, et ἀθύρων p. 74, et λαφύσσων p. 97, et μελεδωνοί p. 114, et ἐπιθόρνυται p. 212, et ἀείσεται p. 270, et alia multa) sed κατασεῖχειν prorsus est a loci sententia alienum. Confusas esse praepositionum siglas suspicor et ἐκέλευσεν ἀποσεῖχειν esse reponendum. Hesychius Ἀπόσειχε: ἀπιθι, ἀναχώρει, ἀπελθε. Magnificum vocabulum vetus Homericum bene refert philosophi in dicendo quoque gravitatem et fastum.

Non caret vitio quod legitur p. 243. καὶ μοι ἔδοξεν ἀνδρῶν εἶναι περιττῶν τὰ θεῖα ψυχὴν τε ἄριστα ἐσκεμμένων, nam quid sibi vult ἐσκεμμαι in tali re, quod de oratore poni solet, qui *meditatus* ad dicendum prodit? Emenda ἡσκημένων.

Sensu vacuum est quod editur pag. 243. ἔδει δὲ σκοπεῖν τίς μὲν εἴη πόλις, ποίῳν (Leg. ποῖον) δὲ ἀνδρῶν ἔθνος παρ' οἷς οὐχ ὁ μὲν τις ὁ δὲ οὐ, πᾶσα δὲ ἡλικία ταῦτόν ὑπὲρ ψυχῆς Φόβηγοιτο. Sed certus loquendi usus ex ipso sententiae fundo nullo negotio eruit veram scripturam, quae haec est: παρ' οἷς οὐχ ὁ μὲν τὸ ὁ δὲ τό, πᾶσα δὲ ἡλικία ταῦτόν κτε.

Emblema irrepsit sed haud difficulter deprehenditur p. 246. τὰ Ἰνδῶν ἐπηνεῖτε Ἰνδοὶ τὸ ἀρχαῖον [πάλαι] ὄντες. Manifestum esse arbitror πάλαι spurium et additiciū esse. Qui hoc interpretamentum de suo inseruit ne intellexit quidem id quod voluit explicare. Τὸ ἀρχαῖον enim non significat πάλαι olim, iam dudum, sed ἐξ ἀρχῆς. Sine mendo legitur p. 283: καὶ τὰ Ῥωμαίων δὲ αὐτῶν διήκει πάτρια, ὡς καὶ κεῖνοι δῆμος τὸ ἀρχαῖον ὄντες τὰς τυραννίδας ἐώθουν ὅπλοις.

Apollonius de templo Apollinis Delphico disserens pag. 247. ὁ δ' οἶμαι μικρὰ ταῦτα ἡγούμενος, inquit, καὶ τῆς ἑαυτοῦ σοφίας ἦττω καὶ ἄλλου ἐδεήθην νεῶ καὶ ἄλλου καὶ μεγάλων ἤδη καὶ ἐκατομπέδων, quae Valckenaerius in Schedis sic correxit: καὶ

ἄλλου ἐδεήθη νεώ καὶ μεγάρων ἤδη ἑκατομπέδων, quae mihi quidem vehementer arrident. Multum utitur vel potius abutitur Philostratus vocabulis poëticis, ut supra ostendimus.

Lenissima medicina gravi errore liberari possunt verba Nili p. 254: οὐτε γὰρ ἡ νεότης ἀπελατέα τουτὶ καὶ αὐτὴ βέλτιον ἐνθυμηθῆναι ἢν τοῦ γήρως. Quid dicat perspicuum est, nempe fieri posse ut iuvenes aliquid rectius videant quam senes, neque id esse iuventuti eripiendum. Ut ea sententia in Graecis insit et sana sit verborum compositio TOTTI melius erit nobis legendum quam sequiores librarii legerunt quum τουτὶ describerent. Requiritur articulus τοῦ namque ἀπελαύνειν τινός Graecum est et coniungenda sunt ἀπελατέα τοῦ ἐνθυμηθῆναι ἢν. Requiritur praeterea τι, nam Graece dicitur ἐνθυμεῖσθαι ἀγαθόν τι, καλόν τι, σοφόν τι, non ἐνθυμεῖσθαι εὔ, καλῶς, σοφῶς. Quin igitur emendamus: ἀπελατέα τοῦ τι καὶ αὐτὴ βέλτιον ἐνθυμηθῆναι ἢν.

Adiectivum in adverbium depravatatum est pag. 257. ὑμεῖς δὲ ἀφῆρησθε τοὺς θεοὺς καὶ τὸ δρᾶσθαι καλῶς καὶ τὸ ὑπονοεῖσθαι, nam δρᾶσθαι καλούς genuinum est. Sequiores enim dicebant δρᾶται καλός et sim. pro καλός ἐσιν ἰδεῖν. Philostratus in hac ipsa vita p. 152. ὁ Ἀχιλλεύς δεινὸς δρώμενος οὐκ ἐξηλλάττετο τοῦ Φαιδρού, et saepius alibi.

Apollonio, quum Nili fontes spectatum ivisset, et alii innotuerunt (pag. 265.) et νομάδες Αἰθίοπες ἐφ' ἁμαξῶν πεπολισμένοι καὶ πλησίον τούτων οἱ τοὺς ἐλέφαντας θηρῶντες· κατακόπτοντες δὲ αὐτοὺς ποιοῦνται ἀγοράν, ὅθεν ἐπώνυμοί εἰσι τῆς τῶν ἐλεφάντων βρώσεως. Si carnes elephantorum concisas nundinantur (nam hoc est ποιοῦνται ἀγοράν), non video quomodo inde cognomen invenerint ἀπὸ τῆς τῶν ἐλεφάντων βρώσεως. Sed illi, credo, carnibus belluarum vespcebantur, idque sic restituendum ut scribatur ποιοῦνται βοράν, non ἀγοράν. Namine βορά usus est Philostratus iam ante p. 206: τί οὖν ἀπολέλαυκας τῆς βορᾶς ταύτης;

Paullo ante in verbis ἀφ' ὧν περ τὴν ἐπωνυμίαν ἤρηκεν (pag. 265.) veram scripturam εὔρηκεν Editor abiecit ut sensu vacuam reciperet. Εἰληφέναι ὄνομα et ἐπωνυμίαν Graece dicitur, ἤρηκεναι non item.

Praepositio intercidit pag. 266. ἑαυτοῦ μὲν οὖν καὶ τινος τῶν

ἑταίρων οὕτω τι κτυπηθῆναι τὰ ὦτα ὁ Δάμις Φησὶν κτέ. Scriptum erat κτυπηθῆναι, id est κατακτυπηθῆναι, sed scriba oscitans κτ neglexit. Κατακτυπεῖσθαι in tali re usitatum esse multis exemplis constat. Κτυπεῖσθαι τὰ ὦτα dicitur is, cuius aures aliquo sonitu feriuntur, veluti p. 358: τοῦ Δημητρίου κτυπεῖσθαι δοκοῦντος τὰ ὦτα ὑπὸ ἐννοίας ἱππέων, quod dictum est similiter Homericis:

ἴππων μ' ὠκυπόδων ἀμφὶ κτύπος οὐατα βάλλει.

Contra κατακτυπεῖσθαι is dicitur cuius aures ingenti fragore ita obtunduntur ut nihil amplius audiat. Damis autem adeo percussus est illo fragore ὥς αὐτός γε ἀναξεῦξαι τοῦ τε Ἀπολλωνίου δεῖσθαι μὴ χωρεῖν πρόσω, ubi αὐτός τε ἀναξεῦξαι necessario requiri vides.

Titus Iudaea domita Romam revertens quum vehementer cuperet Apollonium convenire (si Philostrato fides pag. 269.) ἐδεῖτο αὐτοῦ ἐπ' Ἄργους ἥκειν καὶ περιβαλὼν ἥκοντα κτέ. quae vertit Olearius »ut Argos veniret eum oravit." Mira locutio est ἥκειν ἐπ' Ἄργους pro Argos venire. Non minus est mirum quod Titus in ullo itinere non Athenas, sed Argos adierit. Sed expediet nos Olearius, qui Ἄργος oppidulum in Cilicia dici suspicatur, aut castellum in Cappadocia, ἔρυμα ὑψηλὸν πρὸς τῷ Ταύρῳ. Difficile est ad haec risum tenere. Apollonium ut Titus ad colloquium evocaverit in castellum in Tauri iugis positum! Sed quid cesso veram lectionem aperire? Nihil aliud latet in ΕΠΑΡΓΟΤC quam ΕCΤΑΡCΟΤC, ἐδεῖτο αὐτοῦ ἐς Ταρσοὺς ἥκειν. Titum in eo itinere Tarsos adiisse et in illa urbe cum Apollonio collocutum esse testem habemus unum tantum, sed ad Philostratum emendandum unum omnium certissimum, Philostratum ipsum pag. 272.

Apollonius Titum admonet p. 270. ut patri sit dicto audiens, deinde addit: ἐγὼ δέ σοι καὶ Δημήτριον ξυσήσω τὸν ἐμὸν ἑταῖρον —, ἔτι γὰρ τοῦ Κυνικοῦ κράτους. Titus primum δυσχερῶς τὸν Κύναν ἥκουσεν, sed admonitus ab Apollonio loci Homericī, ubi duo canes Telemachum dicuntur in concionem comitari, novo magistro acquiescit, cui scripta epistola commendatur, quae legitur pag. 271. Ostendit hic quoque locus quam nihil Philostrato credi possit. Demetrius iste a Vespa-

siano propter maledicentiam et contumaciam in insulam deportatus est. Nihil erat istis Cynicis illo tempore petulantius: ἄν τις τὸν πῶγωνα καθῆ καὶ τὰς ὀφρύας ἀνασπάσῃ τό τε τριβώνιον ἀναβάλληται καὶ ἀνυπόδητος βαδίσῃ, σοφὸς εὐθύς ἀνδρεῖος δίκαιός φησιν εἶναι καὶ πνεῖ ἐφ' ἑαυτοῦ (L. ἑαυτῷ) μέγα κἂν τὸ λεγόμενον δὴ τοῦτο μήτε γράμματα μήτε νεῖν ἐπίσῃται. Muciani haec verba sunt apud ipsum Vespasianum Cynicos criminantis in Excerptis Dionis Cassii 66, 13. Itaque omnes Urbe pulsi, Demetrius caeteris etiam nequior in insulam deportari iussus, teste Dione l. l. Audi nunc Suetonium in Vespasiano cap. 13, »*Demetrium Cynicum post damnationem neque assurgere neque salutare se dignantem oblatrantem etiam nescio quid satis habuit Canem appellare.*» Dione auctore h. l. τῷ Δημητρίῳ ἐκέλευσε λεχθῆναι ὅτι· Σὺ μὲν πάντα ποιεῖς ἵνα σε ἀποκτείνω, ἐγὼ δὲ κύνα ὑλακτοῦντα οὐ φένομαι. Istumne tu hominem etiam alio nomine circa haec tempora pessime apud bonos audientem (vide Tacit. Histor. IV. 40.) Tito praeceptorem datum esse Philostrato credes? Non facies ubi in aliis multis levitatem hominis animadvertetis. Unum ex his indicare satis habeo. Musonius Rufus »*Equestris ordinis, studium philosophiae et placita Stoicorum aemulatus*» (Tacit. Histor. III. 81.) a Nerone Urbe submotus est. Nil deliquerat, sed Nero ei invidebat. »*Musonium Rufum claritudo nominis expulit*» teste Tacito Annal. XV. 71. Alia omnia narrat Philostratus p. 176. Μουσώνιος ὁ Βαβυλώνιος ἀνὴρ Ἀπολλωνίου μόνου δεύτερος ἐδέθη ἐπὶ σοφίᾳ, inquit. Corruptum est ὁ βαβυλώνιος. Musonium Rufum dicit, qui erat Tusci generis (Tacit. Ann. XIV. 59.) Τυρρηνὸς πόλεως Βουλσινίου (Suidas v. Μουσώνιος). Eundem in carcerem Romae coniectum memorat p. 187. Difficile est ad excogitandum quomodo Musonius simul Roma pulsus et Romae in custodia publica esse potuerit. Sed non est satis. Musonium vidit Demetrius Cynicus in Isthmo δεδεμένον τε καὶ κεκελευσμένον ὀρύττειν et nescio quid inter fodiendum philosophantem, teste Philostrato p. 202. Eandem fabulam recoquit in Nerone p. 337, ubi Musonii manu Isthmum perfodi coeptum mentitur. Quod si cui videtur credibile, equitem Romanum, nobilissimum

philosophum, ab exilio retractum esse ut catenatus Isthmum foderet, non equidem invideo, miror magis. Etiam aliud quid de Musonio memoriae prodidit Philostratus pag. 297. ex quo apparet quid eius testimonio sittribuendum. Musonius in insulam deportatus est. » (Nero) Μουσώνιον τὸν Τυρρηνὸν πολλὰ τῇ ἀρχῇ ἐναντιωθέντα τῇ νήσῳ ξυνέσχευεν, ἣ ὄνομα Γύαρα. Haec Aelianus, praefectus praetorio, Domitiano narrans inducitur, additurque fabula de Graecis qui *omnes* olim ad Musonium visendum Gyara confluerint, nunc ad spectandum fontem a Musonio repertum in insula asperrima et aquis destituta. De Musonio Rufo haec dici certum est quia eum *Tusci generis* (τὸν Τυρρηνόν) appellat. Sed Musonius nil nisi *Urbe motus est, relegatus est*, non *in insulam deportatus*, nedum in illam asperrimam, quo scelerati ac facinorosi homines deportabantur. Deinde falsissimum est Musonium πολλὰ τῇ Νέρωνος ἀρχῇ ἐναντιωθῆναι: *claritudo nominis* eum expulit et Principis livor. Statim post Neronis caedem rediit in Urbem et in tanto honore a Vespasiano habitus est ut quum philosophi omnes ab Urbe submoverentur Musonius solus exciperetur, Dione Cassio teste 66, 15: πάντας τοὺς φιλοσόφους ὁ Οὐέσπασιανὸς πλὴν τοῦ Μουσωνίου ἐκ τῆς Ῥώμης ἐξέβαλεν: quod qua virtute meruerit colliges ex Taciti Histor. IV. 40. Praeterea quam absurdum est credere Graecos omnes ad Musonium conveniendum navigasse Gyara, τοὺς Ἑλλήνας κατὰ ξυνουσίαν αὐτοῦ ἐσπλεῖν πάντας. Nae ille parum illorum temporum Graecos novit aut Romanae custodiae rationem, qui inducere in animum possit Graecorum agmina ad Tusculum visendum Gyara adiisse iisque per custodes copiam factam esse ut cum illo arbitrato suo agerent. Veriora ex melioribus testibus cognoscere licet. Vespasianus philosophos omnes praeter Musonium ex Urbe relegavit, duos nequissimos in insulas deportavit, Demetrium Cynicum et Hostilium. Domitianus crudelissime in philosophos saeviit: multos occidit, caeteros relegavit. Dio Cassius 67, 13: ἄλλοι ἐκ τῆς αὐτῆς ταύτης τῆς κατὰ τὴν φιλοσοφίαν αἰτίας συχνοὶ διώλοντο, καὶ οἱ λοιποὶ πάντες ἐξηλάθησαν αὐθις ἐκ τῆς Ῥώμης. Iterum expulsos scribit quia Vespasianus expulerat prior. Audi de illis temporibus scribentem Plinium in Epist. III. 11. » *Septem ami-*

cis meis aut occisis aut relegatis tot circa me iactis fulminibus quasi ambustus mihi quoque impendere idem exilium augurabar." Sed docebit idem Plinius relegatos philosophos Urbe tantum cedere coactos: et etiam in suburbano consistere potuisse. In eadem epistola de Artemidoro, Musonii Rufi genero scribens: *«Equidem, inquit, »cum essent philosophi ab Urbe submoti, fui apud illum in suburbano, et, quo notabilius hoc periculosiusque esset, fui Praetor."* Ex eadem epistola constat Artemidorum maximis virtutibus meruisse *»ut a C. Musonio ex omnibus omnium ordinum assectatoribus gener assumeretur."* Hunc virum, cuius affinitatem omnium ordinum assectatores expectivissent, quem insontem ab invido principe ex Urbe submotum constet, credesne in insulam Gyarum *immitem et sine cultu hominum* (Tacit. Annal. III. 69.) esse deportatum, et inde mox extractum vinctum Isthmum perfodere coactum esse, neque de ea re quemquam praeter Philostratum inaudivisse? Eadem opera credere poteris arborem esse locutam p. 239. προσεῖπε μὲν αὐτὸν τὸ δένδρον. ἡ φωνὴ δὲ ἦν ἑναρθρος καὶ θήλυς, et quidquid Philostratus mendax audet in historia.

Caeterum ex ipso Philostrato apparet suo arbitratu per Italiam vagatos esse philosophos, quos Domitianus ex Urbe submovisset. Demetrius (p. 286), qui Roma Puteolos cesserat, ἔδοκει θαρσαλεώτατος τῶν φιλοσόφων ἐπεὶ μὴ πολὺ ἀπὸ τῆς Ῥώμης διητᾶτο. Quid dixisset de Artemidoro, qui in suburbanum habitatum concesserat? Sed Demetrius etiam proxime Urbem accedebat: nam cum Telesino potasse se nuperrime Antii Apollonio narrat p. 356. quod sine capitis periculo fecisse hominem crediderim.

Professus Philostratus (pag. 273.) se omissis levioribus ac minutioribus τὰ σπουδαιότερα καὶ ὅσα μνήμης ἀξιώτερα relaturum (sic enim, ἀξιώτερα, emendandum esse censeo pro vulgata lectione ἀξιώσεται) statim refert nonnulla quae sine exemplo futilia ac vana sunt, ex quibus unum γεύματος χάριν apponam iis qui Apollonii vitam nondum legerunt. Fuisse illis temporibus narrat Sardibus qui contenderent ὡς πρεσβύτερα τῆς γῆς εἶναι τὰ δένδρα. Recte Tullius: *Nihil tam absurde dici potest quod non dicatur ab aliquo philosophorum*, de Divinat. II. 58. Aristophani haec erant relinquenda facetissime Αἰσώπων

τι γελοῖον enarranti in Avibus vs. 474. Refutavit illam opinionem Apollonius διδάσκων ὅτι μὴδ' ἂν γένοιτό τι τοῦ ἐν ᾧ φύεται μὴ ὄντος. Erat hercle operae pretium haec in litteras mittere et memoriae prodere eum, qui praefatus sit se *graviora tantum et memoratu digniora* scripturum. Atque haec traduntur de illo viro qui quaesitam meritis superbiam sumens de se ipse confidenter praedicat p. 292: ἐγὼ δὲ γιγνώσκω πλεῖστα ἀνθρώπων ἅτε εἰδὼς πάντα, quod non est valde mirandum in illo, qui omnes omnium hominum linguas intelligebat quamquam nullam unquam didicisset. Hoc quoque deserto ipsius testimonio constat pag. 25. ἐγὼ δὲ τῶν Φωνῶν τῶν Βαρβάρων πασῶν ξυνίημι μαθὼν μηδεμίαν. Vivunt etiam nunc viri admirabiles qui linguas quas numquam didicerunt tamen intelligere se profitentur, quales sunt qui Tabulas Eugubinas et Etruscas Inscriptiones interpretantur, sed facile omnibus palmam praeripit Apollonius ἅτε εἰδὼς πάντα.

Corruptit bonam lectionem Codex Parisinus, cui Editor nimium tribuit, p. 275. τοῦ δὲ πέρυσι μὲν ἐωνῆσθαι τὸν ἄγρὸν πεντακισχιλίων [δὲ] καὶ μυρίων φήσαντος, οὐπω δ' ἐκπεπονημένοι τι, nam quod loci sententia et compositio respuit δὲ ex solo Parisino receptum sine mora expungendum est.

Duplex vitium pag. 277. inquinat verba ἄλλ' ἐκεῖνος μὲν (Ixion) τροχῷ εἰκασμένος δι' οὐρανοῦ κνάμπτεται, recepta enim Bentleii emendatione ἠκισμένος revoca elapsam praepositionem ἐν τροχῷ et exime labialem, quam scribae de more in κνάμπτεται inseruerunt. Κνάπτω Graecum est, non κνάμπτω. Idem vitium recurrit in eadem re p. 289. εἴ τις, ὥσπερ φασὶ τὸν Ἰξίωνα, μετέωρος ἐπὶ τροχῷ κνάμπτοιστο, imo vero κνάπτωτο.

Importuna copula sententiam loci impedit p. 280. »Phylon Rheginus patria pulsus, inquit, ad Dionysium confugit, μεζόνων δὲ ἀξιοθεῖς ἢ τὸν Φυγόντα εἰκὸς ξυνῆκε μὲν τοῦ τυράννου [καὶ] ὅτι τοῦ Ῥηγίου ἐρῶν, Ῥηγίοις δ' ἐπιτέλλων ταῦτα ἤλω κτέ. Poterat dicere ξυνῆκε μὲν ὅτι τοῦ Ῥηγίου ἐρῶν ὁ τύραννος, sed maluit exquisitius et Veterum more haec formare et ita dixit: ξυνῆκε τοῦ τυράννου ὅτι ἐρῶν. Perdidit omnia levis Graeculus qui καὶ stulte inseruit. Praeterea pro Φυγόντα restitue Φεύγοντα. Saepe scribae *exsules*, quos Graeci Φεύγοντας appellant, Φυγόντας solent dicere errore manifesto. Recte

habet perfectum οἱ ἐκπεπτωκότες, sed aoristo in ea re locus nullus est.

Apollonio narrat p. 289. Demetrius ὁ κύων, qui metu mortis urbe Roma cesserat, quod genus mortis philosophum deceat. Nempe illo auctore φιλοσοφία προσήκει ἢ πόλιν ἐλευθεροῦντα ἀποθανεῖν ἢ γονεῦσι τοῖς ἑαυτοῦ καὶ παισὶ καὶ ἀδελφοῖς καὶ τῇ ἄλλῃ ξυγγενείᾳ ἀμύνοντα ἢ ὑπὲρ φίλων ἀγωνιζόμενον, οἱ ξυγγενείας αἰρετώτεροι σοφοῖς ἀνδράσιν ἢ οἱ ἡμπολημένοι ἐξ ἔρωτος. Ultima verba sic interpretatur Kayserus, ut τῶν suppleendum et τὰ παιδικὰ intelligenda esse dicat. Sic igitur ὁ κύων dixerit sapienti viro amicos esse potiores quam cognatos vel amasios suos. Haec vero praeclara sunt et summis philosophis digua pro amicis potius quam pro amasiis mortem optelere oportere! Sed nihil horum ex Graecis verbis extundi potest. Οἱ ἡμπολημένοι ἐξ ἔρωτος fastu Stoico et Cynico contemtim appellantur liberi ex dilecta coniuge suscepti, quasi dicas ex amore quaesiti; ut loquuntur isti, qui aut insanientis sapientiae placito aut absurdae superstitionis errore omnem humanitatis sensum exuerunt et neque ipsi uxorem ac liberos habere curant neque ab aliis illa carissima pignora eximie amari aut intelligunt aut probant. Quod in Italia hodie fanatici sacrificuli sentiunt ac palam profitentur, idem olim immundi Cynici sentiebant et proloquebantur. Itaque expuncto ξυγγενείας (quod in aliis libris ξυγγενεία scribitur) Demetrium ita dixisse arbitror: ὑπὲρ φίλων ἀγωνιζόμενον, οἱ αἰρετώτεροι σοφοῖς ἀνδράσιν ἢ οἱ ἡμπολημένοι ἐξ ἔρωτος. Hanc igitur sententiam coelibes et orbi admirentur. Caeteri omnes Euripidea probabimus quae leguntur p. 66:

πᾶσι δ' ἀνθρώποις ἄρ' ἦν | ψυχὴ τέκνα,
et Apollonio assentiemur ὅτι πολλῶ ἂν σοφώτερον καὶ ἀληθέστερον εἶχεν εἰ περὶ πάντων ζώων ὕμνητο.

πᾶσι δὲ ζώοις ἄρ' ἦν | ψυχὴ τέκνα.

Idem igitur iure statuit p. 291. τὸ ὑπὲρ ξυγγενείας ἀποθνήσκειν ἢ φίλων ἢ παίδων φύσις ὥρισεν, non παιδικῶν, quae sententia ab Apollonii vita et ingenio et moribus prorsus abhorret.

Ἄν excidit p. 292. ἐγὼ γὰρ — κινδυνεύω οὐδέν, οὐδ' ἀποθά-
νομι ὑπὸ τῆς τυραννίδος, ubi Kayserus ἀποθάνοιμ' ἂν coniecit,

sed non is est particulae in oratione soluta locus. Repone οὐδ' ἂν ἀποθάνοιμι. Notum est, qui errores in hac vocula committi soleant. Frequentissimus error est ut plane omittatur ac sine vestigio pereat, ut p. 132: καὶ γὰρ κέρδος εἶη μήτε πιστεύειν μήτε ἀπιστεῖν πᾶσιν. Supple καὶ γὰρ ἂν κέρδος εἶη, solent enim γὰρ ἂν coniungi et saepe γάρ pro γὰρ ἂν in libris est, etiam apud poëtas iugulato metro. Alterum exemplum est p. 260. ubi satius fuisse Spartae disserit philosophus unum iuvenem immolari quam omnes flagris caedi: τουτὶ γὰρ, inquit, τὴν Σπάρτην εὐψυχοτέρους ἐδείκνυε, imo vero τουτὶ γὰρ ἂν: praeterea requiro εὐψυχοτέραν οὖσαν ἐδείκνυε. Bis syllabae *an* compendiolum neglectum esse suspicor potius quam Philostratum quamquam mirificis *ἄσυνταξίαις* (ut appellant) uti solitum sic balbutire potuisse. Aliud mendi genus et ipsum tralaticium inquinat locum pag. 72: οὐ γὰρ ἂν πρὸς τὴν Ἰνδικὴν πᾶσαν παρατάξασθαι ποτε αὐτόν, ubi παρατάξασθαι genuinum est. Ne Philostratus quidem ἂν cum futuro potuit coniungere.

Etiam in *vitis Sophistarum* locus est, ubi male γάρ pro γάρ ἂν legitur p. 540: παραπλήσια δὲ τούτοις καὶ περὶ τῶν σοφιστῶν ᾤετο, παριππεῦσαι γὰρ (ἂν) καὶ τὰς ἐκείνων γλώττας ὁπότε μελετῶη. Vides ἂν salva loci sententia abesse non posse.

Diversi generis mendum latet in *vit. Apollon.* p. 91: ἄριστ' ἂν μοι δικάσαι δόξεις ὧδε ἐνθυμηθεῖς κτέ. ubi δοκεῖς emendandum est: ego te sic optime iudicaturum esse arbitror, inquit, non arbitror. Non intellexit nescio quis δικάσαι ἂν in talibus futuri notionem habere, ideoque δοκεῖς in futurum re finxit.

Ipsius Philostrati vitium esse arbitror quod legitur p. 294. ῥᾶον γὰρ ἐν οὐκ εἰδόσι λήσῃ, nam λήσεις dare debuerat, sed secutus vitiosam vulgi συνήθειαν erravit, ut in multis aliis, de quibus alio loco dicam. Ambiguum saepe est in talibus utrum scribae an scriptoris vitium teneas, ut in *vicinia* p. 295. ἦν δ' ἐς φαῦλα ὀλισθήσῃ ἢ τοῦ νοῦ τᾶσις. Veteres ὀλισθον dicebant, non ὀλισθησα, quemadmodum ὠσφρόμην non ὠσφρησάμην, sed sequiores, qui pessime ὀλισθαίνω dicebant pro ὀλισθάνω, aoristi forma ὀλισθησα saepissime utuntur. Fieri potest ut Sophista ipse erraverit cum popularibus et aequalibus omnibus, fortasse tamen sine culpa est, ut recte scri-

psit p. 142. παῖς ὀλισθεν ἀπάγων πυροὺς ἐν σκάφῃ, ubi ὀλισθησεν ex uno Codice affertur, quod cui debeatur manifestum est. Credibile igitur est dedisse Sophistam ΟΔΙΣΘΗΗ-ΤΟΤΝΟΤΣΤΑΣΙΣ ὀλισθη ἢ τοῦ νοῦ ῥάσις, sed scribam Graeculum, quem et alibi I adscriptum sefellit, ad vulgi consuetudinem delapsum scripsisse ὀλισθήσῃ. Nusquam ineptius in I adscripto peccatum est quam in *vitis Sophistarum* pag. 591. ubi edebatur ex libris Ἀκύλας ὁ ἐκ τῆς ἐώλου Γαλατίας. Lepidus est Olearius serio scribens ἐώλου esse *Orientalis*, et ex Hesychio apponens Ἑωλον: ἀνατολικόν, ὀθρινόν. Dudum emendatum est τῆς ἐφῶν Γαλατίας. Philostratus nonnumquam τοὺς ἐσπερίους Γαλάτας commemorat et pag. 282. ἀποδρᾶναι εἰς τὴν Κελτῶν ἐσπέραν dixit pro εἰς τοὺς ἐσπερίους Γαλάτας, nam Κελτοὶ et Γαλάται promiscue appellabantur. Hesychius, qui ἔωλον et ἐφῶν stulte confudit, nihilo est librariis et Oleario sollertior.

Codex, qui Kaysero visus est optimus, pessimam lectionem et alibi obtulit et pag. 300: γιγνώσκω γὰρ ὅτι μὴδὲ τὸ τῶν ἱερῶν αἶμα ἀνέχῃ, nam sine controversia verum est τῶν ἱερῶν *victimarum*, ut est in aliis et vel invitis libris omnibus erat restituendum. Quam saepe ἱερά et ἱερεῖα confusa sint ostendimus ad Xenophontem.

Petulanter illudit Apollonio (pag. 301.) tribunus militum, qui ei exprobrat quod se Ephesi ab hominibus adorari passus sit. Καὶ τίς, εἶπεν, ὁ προσκυνήσας με; Ἐγὼ, ἔφη, ἐν Ἐφέσῃ παῖς ἔτι ὢν ὁπότε ἡμᾶς ἰάσω τοῦ λοιμοῦ. Cui Apollonius: καλῶς ποιῶν αὐτός γε σὺ καὶ ἡ σωθεῖσα Ἐφεσος πόλις. Recte ille quidem respondit, sed αὐτός τε σὺ καὶ ἡ σωθεῖσα πόλις dixit. Scriba TE in γε depravavit et magistellus de suo Ἐφεσος apposuit. Scire pervelim an sint qui in verbis ἡ σωθεῖσα Ἐφεσος πόλις interpolationem non sentiant. Multa vidi aditamenta insulsa et puerilia, nullum ferme vidi insulsius quam hoc est. Post pauca ubi retulit quam petulanter miles philosopho illuserit ita pergit: ἔλεγε δὲ ταῦτα μασώμενός τε καὶ ξυγγελῶν, videtur μασᾶσθαι et διαμασᾶσθαι poni pro τωβάζειν, διατωβάζειν, quod quomodo fieri potuerit non assequor, sed fieri id apud Philostratum video, ut in *vitis Sophistarum* pag. 485. sed ξυγγελῶν sanum non est. Apollonius certe non

ridebat, sed οὐκ ἀκηκοῦσι ὅμοιος διελέγετο πρὸς τὸν Δάμιν, et nemo potest solus συγγελᾶν. Suspicio ἐγγελῶν genuinum esse quod quum proclivi errore in συγγελῶν abiisset a male sedulo correctore ad Philostrati consuetudinem accommodatum est.

Etiam alibi vidi ἐν eadem de causa in ξύν abiisse. Editur pag. 263: οὐχ οὗτος Ἀριστείδης ἐκεῖνος, ὃν φατε ὑμεῖς — συμμέτρους τε τοὺς φόρους τάξαι καὶ ξὺν τῷ αὐτῷ ἐπανελθεῖν τριβωνί; Aristides rediit ἐν τῷ αὐτῷ τριβωνί. Dicitur enim Graece ἐν ἱματίῳ, ἐν χλαυδί, ἐν χλαμύδι, ἐν τριβωνί et sic de omnibus, quibus quis *indutus* est. Potest de his ἔχων quoque dici, sed σὺν in talibus ridiculum est.

Apollonius ut in carcere otium falleret cum reliquis captivis coepit philosophari (pag. 301), τί γὰρ ἂν ἄλλο πρᾶττοι τις, inquit, τὸν χρόνον τοῦτον, ὃν διαλέξεταί μοι ὁ τύραννος; Facile apparet eum non hoc dixisse, sed *usque ad id tempus* itaque ἐς intercidit, (ἐς) τὸν χρόνον τοῦτον κτέ.

Imitatus erat Philostratus sedulo Platonis et Atticorum dicendi genus pag. 302. sed scribae id corruperunt. Editur: ξυνίης οὖν, ὃ Δάμι, ὅτι τετύφωται; [ξυνίημι] τί δ' οὐ μέλλω; εἶπεν. Expunge ξυνίημι. Venustius et Ἀττικώτερον assensio significatur verbis τί δ' οὐ μέλλω; quibuscum ξυνίημι nullo pacto coniungi potuit, sed sciolus aliquis vulgarem assentiendi modum adscripsit. Num tu putas apud Platonem Rep. VIII. p. 566. c. ὁ δὲ δὴ προσάτης ἐκεῖνος — ἔσηκεν ἐν τῷ δίφῳ τῆς πόλεως; τί δ' οὐ μέλλει; iterari potuisse ἔσηκεν. τί δ' οὐ μέλλει; Praeterea scribe ξυνιεῖς οὖν pro ξυνίης. Usitata sunt τιθεῖς, ἐτίθει, ἐτίθει et ἰεῖς, ἴεις (ἀφίεις, ξυνίεις), ἴει (ἀφίει, ξυνίει), non τίθης, ἐτίθης cet. cuius rei multa sunt indicia etiam in Philostrati Codicibus, veluti pag. 316. ξυνίης τῷ Πύθωνος τούτου; ubi in aliis est ξυνίεις, quod non erat abiciendum sed correcto accentu ξυνιεῖς recipiendum.

Constans dicendi usus praepositionem excidisse arguit pag. 303: τίς οὕτω βαρὺς ὡς ἀφελέσθαι σε νόμου σχήματι τὰ κτηθέντα σοι κατὰ νόμους; Fugitivas litteras sic retrahere: ὡς ἀφελέσθαι σε (ἐν) νόμου σχήματι. Graece enim dicitur ἐν σχήματι, ἐν πατρὸς σχήματι cet., ut in ἐν μοίρᾳ, ἐν τάξει et sim., in quibus omnibus praepositio omitti non potest.

Inepte abundat καὶ p. 305. in verbis: δοκεῖτε γὰρ μοι προ-

ποκτινύνοντες αὐτοὺς τοῦ καταψηφισθέντος ἂν ὑμῶν, ὡς οἴσθε, θανάτου [καὶ] θαρρεῖν μὲν ἂ δέδιτε δεδιέναι δ' ἂ θαρρεῖτε. Qui-cumque haec verba attente legerit importunum καὶ expungen-dum esse sentiet et sic demum orationem apte et commode decurrere.

Consolatur Apollonius (pag. 306.) reos in carcere et in ea re ulitur argumentis tam subtilibus et mirificis, ut difficile sit ex illis non oblectamentum animo capere et suaviter ridere philosophum, qui (ut verbis Aristophaneis utar)

τὸν ἐγκέφαλον ὥσπερ σεσεῖσθαι μοι δοκεῖ.

Magno hiatus ita pollicetur: ἀλλ' ἐγώ γε τὴν ἀνθρωπείαν εἰδῶς Φύσιν ἀναδιδάξω λόγον ὑμᾶς οὐδὲν ἀπειοκότα τοῖς τῶν ἱατρῶν σιτίοις, καὶ γὰρ ἰσχὺν ἐντίθῃσι καὶ ἀποθανεῖν οὐκ ἔάσει. Ridi-culo mendo haec laborant, sed certis indiciis tenemus frau-dem manifestam. Nempe Demosthenis haec verba sunt, quae quamquam notissima sunt et olim decantata et multorum imita-tione celebrata tamen nescio quomodo Interpretibus latuerunt. Leguntur in Olynthiaca III. pag. 37, 24: ἴσως ἂν — τῶν τοιού-των λημμάτων ἀπαλλαγείητε ἂ τοῖς [ἀσθενοῦσι] παρὰ τῶν ἱα-τρῶν σιτίοις διδομένοις ἔοικε. καὶ γὰρ ἐκεῖνα οὗτ' ἰσχὺν ἐντίθῃσιν οὗτ' ἀποθνήσκειν ἔῃ. Diximus aliquid de illo loco in *Variis Lecti.* p. 328. ubi ἀσθενοῦσιν a sciolo adiectum esse ostendi-mus. Tam nobilis locus non fugit auctorem brevium in Phi-lostratum scholiorum, qui annotavit: Δημοσθένους ἐξ ἀντιθέ-σεως. Quae quid sibi vellent non intelligens Kayserus apposuit (?). Res est perspicua. Apud Demosthenem *contrarium* dici admonet. Ad hanc lucem facile est duplex vitium in Philo-strateis deprehendere. Pro οὐδὲν ἀπειοκότα τοῖς τῶν ἱατρῶν σιτίοις requiritur plane contrarium οὐδὲν ἔοικότα, ut opinor. Et est illud ipsum ἔοικότα in libris optimis. Alterum men-dum inest in ἰσχὺν ἐντίθῃσι, praesens enim ex Demosthenis loco invectum est. Sententia clamat *futurum* esse necessa-rium, ut statim sine mendo evasit ἔάσει. Corrige igitur: καὶ γὰρ ἰσχὺν ἐνθήσει καὶ ἀποθανεῖν οὐκ ἔάσει.

Elegans et Attica loquendi forma periit pag. 512. ubi Do-mitianus ad Apollonium ita dicit: μὴ ἄπαγε ἐς Ἰνδοὺς ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ φιλτάτου σοι Νερούα — λέγε. Cui ille: ἀπολογῶμαι ὑπὲρ αὐτοῦ τι ἢ . . . . Μὴ ἀπολογοῦ, εἶπεν. Nihil in his omis-

sum est nec plura dicturum interpellavit Princeps sed librarii turbarunt. Saepe ostendimus etiam in Philostrateis H et TI inter se a scribis confundi. Etiam hoc loco sedem inter se permutarunt. Sanabis locum transponendo: ἀπολογῶμαι ὑπὲρ αὐτοῦ ἢ τί; Ex multis Atticorum exemplis unum apponam ex Aristophanis Avibus vs. 464:

δειπνήσειν μέλλομεν ἢ τί;

Male transposita sunt (pag. 312.) verba Domitiani ad Apollonium »Noli Nervam defendere, inquit, ἀδικῶν γὰρ εἰληπται, ἀλλ' οὐχ ὡς αὐτὸς ἀδικεῖς ξυνειδὼς ἐκείνῳ τοιαῦτα τοῦτό με ἀναδίδασκε. Res ipsa clamat legendum esse: ἀλλ' ὡς αὐτὸς οὐκ ἀδικεῖς.

Quod continuo sequitur ὁ μὲν δὴ βασιλεὺς ἀπορρήτων λαμπρῶν ἀκροάσασθαι ᾤετο, significat »audivisse se putabat." Itaque ἀκροάσασθαι emenda vel potius a libris offerentibus accipe. Nihil esse illo mendo frequentius saepius admonuimus. Saepe barbaras formas procudunt scribae, veluti τεύξασθαι: pertinaciter tamen multi Editores perpetuum errorem foveant ac retinent.

Python Byzantinus p. 316. dicitur ἀγαθὸς ῥήτωρ τὸ κακὰ πείθειν, sed tu emenda τὰ κακὰ πείθειν. Δεινός et ἀγαθός cum infinitivis coniunguntur sine articulo: φαγεῖν δεινός, λαλεῖν ἄριστος, κρείττων βαδίζειν. Contra ἀγαθὰ est κακὰ in talibus habent articulum τὰ ἄριστα λέγειν et sim.

Vetus Attica locutio, qua Philostratus orationem tamquam gemma distinguere voluerat, a scribis vitiata est pag. 323. Interrogatus Apollonius: πόσω τὸν λόγον διαμετρήσεις ὕδατι; respondet: εἰ μὲν ὅπῃ αἰτεῖ ἡ δίκη ξυγχωρεῖ μοι λέγειν, οὐκ ἂν φθάνοι διαμετρηθεῖς οὐδὲ ὁ Θύμβρις. Haec ita dicuntur quasi φθάνοι significaret ἀρκοίη, sufficeret, aut aliquid huiusmodi, et sic accepit Graeculus, cuius in Codice Parisino π haec legitur annotatiuncula: φθάνοι: ἐξαρκοῖ ἤγουν ἐξισαθεῖν. Commentus est iste novam et inauditam verbi φθάνειν significationem, quod eo est impudentius quum οὐκ ἂν φθάνοιμι, φθάνοις, φθάνοι cet. cum participio coniunctum sexcenties legatur et apud Atticos et apud omnes Atticorum imitatores. Significat semper et ubique idem, sed eam significationem intelligere est facilius quam verbis Latinis aut alius cuiuslibet

linguae plane referre. Dicitur de ea re quae sine ulla mora agenda sit, sed non illepidi ὑπερβολῇ Graeci dicunt te quantumvis magna celeritate utaris tamen id quod agendum sit non sat cito agere posse, ut non sero sit. Sic apud Platonem legitur οὐκ ἂν φθάνοις περαίνων, λέγων, ἀκούων et sim. id est *quantocyus conclude rationem, dic, audi*. Incerti Comici senarius est apud Phot. in v.

οὐκ ἂν φθάνοιμι τὴν μάχαιραν παρακονῶν,
quantocyus mihi est acuendus gladius, ad verbum: *non possum sat cito gladium acuere*, et sic passim Veteres loquuntur omnes. In Aristophanis Avibus vs. 1017. quum dixisset Meton: *itaque proripiam me hinc*, respondet Pisthetaerus: νῆ Δί', ὥς οὐκ οἶδ' ἂν εἰ φθάτης ἔτι, *haud scio an id iam sat cito facere possis*. Interpolatum esse suspicor locum Herodoti VII. 162. οὐκ ἂν φθάνοιτε [τὴν ταχίστην] ὀπίσω ἀπαλλασσόμενοι, nam non aliunde quam ex interpretatione τὴν ταχίστην nasci potuit. Hoc enim Gelo dicit τὴν ταχίστην ἀπαλλάσσεσθε ὀπίσω, ὥς τάχιστα ἄπιτε. Hinc factum est ut οὐκ ἂν φθάνοι dicatur de re quae primo quoque tempore, iamiam, futura sit aut peragenda, ut in Demosthenis Timocratea p. 745, 4. εἰ μὴ τιμωρήσεσθε τοῦτους οὐκ ἂν φθάνοι τὸ πλῆθος τοῦτοις τοῖς θηρίοις δουλεῖον, id est αὐτίκα μάλα, παραχρῆμα, τὸ πλῆθος δουλεύσει. Sic οὐκ ἂν φθάνοιμι λέγων significat εὐθέως ἔρῳ, et οὐκ ἂν φθάνοιτε ὀνήσκοντες est παραυτίκα ἀποθανεῖσθε, et sic in caeteris. Itaque οὐκ ἂν φθάνοι διαμετρηθεῖς ὁ Θύμβρις significat ὁ Θύμβρις ὥς τάχιστα διαμετρηθήτω, sed additum οὐδέ nullo modo intelligi potest aut reliquis aptari. In οὐδέ una litterula abundat. Dixerat philosophorum omnium arrogantissimus: οὐκ ἂν φθάνοι διαμετρηθεῖς ὃ δὲ ὁ Θύμβρις, praeterfluentem Tiberim digito monstrans. Caeterum notabilis locus est ad cognoscendum morem Romanorum, quo ei, qui causam dicturus sit, conceditur aquae modum constituere et tantum aquae postulare quantum ipsi videretur esse satis. Plinius Epist. II. 2. 7: *Equidem quoties iudico quantum quis plurimum postulat aquae do. Etenim temerarium existimo — tempus negotio finire cuius modum ignores.* Hinc igitur ex Apollonio quaeritur: πόσῳ τὸν λόγον διαμετρήσεις ὕδατι; et respondit id quod emendavimus.

Duobus aliis locis in *vita Apollonii* Philostratus eodem genere loquendi usus est: pag. 201. ὅρη πολλαχοῦ τῆς γῆς ἔμπυρα καὶ οὐκ ἂν φθάνοιμεν ἐπιφημίζοντες αὐτοῖς γίγαντας καὶ Ἥφαιστους, et pag. 260: εἰ γὰρ παλαιὰ νόμιμα — πικρῶς ἐξετάζοιμεν — οὐκ ἂν φθάνοιμεν συκοφαντοῦντες πάντα, quae significant αὐτίκα μάλα γίγαντας αὐτοῖς ἐπιφημισέον et παραχρῆμα πάντα ἡμῖν συκοφαντητέον.

Vidi nonnumquam futurum ἔρῳ apud Demosthenem et alios in praesens λέγω a scribis mutatum. Idem factum est p. 325. in verbis: εἰ δὲ βούλει λέγω καὶ λοιμῶν αἰτίας. Quod quisque in tali re dicit *si vis dicam*, non dico, Sophistae reddendum: εἰ δὲ βούλει ἔρῳ κτέ.

Vera est et recipienda Kayseri coniectura p. 327. in verbis οὐκ ἄγνοῶ — ὅτι διαβάλλουσιν αὐτὸν οἱ τὰς βωμολόχους ἰδέας ἐπαινοῦντες, corrigentis ὅτι διαβαλοῦσιν. Rem certam praestat quod post pauca sequitur: τοιοῦδε δὲ λόγος δόξει τοῖς γε μὴ μαλακῶς ἀκροασομένοις ἐμοῦ τε καὶ τοῦ ἀνδρός, ubi mihi quidem ἀκροασομένοις prorsus videtur necessarium. Philostratus Apollonii orationem nemini adhuc lectam e Damidis commentariis primus in lucem protulit et ita dicit: »non nescire se fore qui eam reprehendant." Quomodo, quaeso, dicere iam tum potuit: »esse quibus ea oratio minus placeat."

Mendose editur p. 335. κατὰ χρόνους —, ἐς οὓς μαχιμώτατα αὐτῶν εἶχον, emendandum est ex perpetua Philostrati consuetudine κατὰ τοὺς χρόνους —, οὓς κτέ. Exempla passim apud eum obvia. Paulo ante legitur p. 333: ἐγένετο κατὰ τοὺς χρόνους, οὓς ὑπὲρ τῆς Ἑλένης ἡ Τροία ἐμάχετο.

Reperita vera lectio est sed inconsulto abiecta p. 357. *Lycurgum Apollo Pythius deum appellavit*, inquit, καὶ οὐδεὶς ἐπὶ τὸν Λυκοῦργον ἀγὼν ἢ κίνδυνος ἐκ τούτων ὡς ἀθανατίζοντα. Verum est ὡς ἀθανατιῶντα, id est γλιχόμενον τοῦ ἀθανάτου εἶναι. Certa analogia verbum peperit omnibus Graece intelligentibus perspicuum. Praeterea excidit aliquid unde ἐπὶ τὸν Λυκοῦργον pendebat. Supple ἀγὼν (ἤκεν) ἢ κίνδυνος. Vicinae litterae ΗΚΙΝ praecedens ΗΚΕΝ absorbserunt. Adscribo, quia simillimus est, locum ex eadem oratione p. 327. κινδύνου δὲ ἐφ' ἐκάτερον ἡμῶν οὕτω χαλεποῦ ἤκοντος.

Iuvat eadem medicina sanare fragmentum Cratini ἐν Θραύτῃ.

ταις apud Scholiast. ad Eurip. Hecubam vs. 821. ubi in Veneto Codice sic scriptum esse vidi: πανὶ κακὸν δεῦρο ματεύων τινά. Ex iis quae sequuntur apparet haec de aliquo simulacro dici quod nescio quis amissum quaerebat. Itaque emendaverim:

Πανίσκον (ἤκον) δεῦρο ματεύων τινά.

Mendum est p. 340. in verbis: οὐδ' ἐν Θετταλίᾳ — οὐ τὰ γύναια κακῶς ἤκουσεν ἐπὶ τῇ τῆς Σελήνης ἔλξει, nam sententia imperfectum postulat κακῶς ἤκουεν. Male Philostratus in ea re nomine ἔλξιν usus est. Veteres καθαιρεῖν et καθαίρειν in ea re usurpare solent. Plato in Gorgia p. 513. A. τὰς τὴν σελήνην καθαιρούσας, τὰς Θετταλίδας. Aristophanes Nub. vs. 749.

γυναικὰ Φαρμακίδ' εἰ πριάμενος Θετταλήν
καθ' ἑλοῖμι νύκτωρ τὴν σελήνην.

Unde olim defectus Solis et Lunae non ἐκλείψεις sed καθαιρέσεις appellabantur. Praeterea κατὰγειν, κατασπᾶν, καθέλκειν τὴν σελήνην dicebant, ut Latine coelo deducere lunam et deripere, sed ἔλκειν et ἔλξιν ab eius rei notione prorsus aliena sunt.

Acerbissime insectans Apollonius veterem amicum Euphratem p. 345. ἐντετύπεται δ' αἰεί, inquit, ταῖς τῶν δυνατῶν θύραις καὶ προσέσηκεν αὐταῖς πλείω καιρὸν ἢ οἱ θυρωροί. ἀπελήφθη δὲ καὶ ὑπὸ θυρωρῶν πολλάκις ὥσπερ τῶν κυνῶν οἱ λίχνοι, in his manifesto mendosum est ἀπελήφθη. Requiritur verbum quod et in ea re proprium est et simul odiosissimum: ἀπηλάσθη δὲ καὶ ὑπὸ θυρωρῶν πολλάκις.

Reperit veram lectionem Kayserus p. 348. in verbis ἀγῶνας ἡτοίμαζον καὶ κατηγορίας ἐπ' ἄνδρας χρηστούς καὶ ἀπολεῖσθαι τοὺς οὐκ ἀδικοῦντας καὶ πείσαι τὸν βασιλέα, nihil enim aliud in ἀπολεῖσθαι latet quam ἀπολέσαι, quod Kayserus recipere debuerat. Ostendimus in Novis Lectt. ἀπολέσαι subinde in ἀπολέσθαι depravari. Scribae ἀπολέσθαι, ἀπολεῖσθαι et ἀπολογεῖσθαι iocularum in modum permiscere solent. In hoc ipso loco et alii libri et quem Editor nimis admiratur Parisinus exhibent ἀπολογεῖσθαι τοὺς οὐκ ἀδικοῦντας, stultissime, ut vides.

Admonet Domitianum Apollonius p. 352. illius temporis quum Capitolio a Vitellianis incenso ipse ad supplicium quae-

reretur (Tacit. Histor. III. 74.) καίτοι μαιράκιον ἱκανῶς ἤσθαι καὶ οὕτω οὕτως, inquit. In his οὕτως mihi suspectum est. Tres litterulas a vicinis absorbtas esse suspicor et emendandum καὶ οὕτω τοσοῦτος, quod cum admiratione dicitur. Domitianus interceptus in Urbe annos octodecim erat natus quum ex Capitolii incendio elapsus est. Callide admodum de ea re sic loquitur Apollonius quasi Vitellius summa ope Domitianum ad caedem quaesiverit et nihil habuerit antiquius quam ut illum in potestatem suam redigeret. Ἀπέληφο μὲν, inquit, ὑπὸ Βιτελλίου ἐνταῦθα, κατεπίμπρατο δ' ὁ νεῶς ὁ Διός, ὃ δ' εὖ κείσεσθαι τὸ ἐαυτοῦ ἔφασκεν εἰ μὴ διαφύγοις αὐτόν. Non sunt haec satis vera et subest adulatio quaedam. Elapsus est quidem Domitianus adolescens ex praesentissimo vitae periculo (Tacit. Histor. III. 74.) sed Vitellius ipse de eo violando ne cogitavit quidem. Et antea teste Tacito Histor. III. 59. »ipse Vitellius respectu suarum necessitudinum nihil in Domitianum atrox parabat" et nunc quid adolescentulo capto oppressoque profecisset? Sed callide recoctus ille Pythagoras, ut salvus ex illo iudicio abiret et ex delatorum calumniis expediret sese, vana specie ferociae immani tyranno blanditur et suppalpatur. Quo diligentius illam Apollonii orationem considero eamque cum Philostrati nugacissimi hominis commentis compono, eo magis mihi confirmatur id quod dudum suspicabar, genuinam hanc Apollonii orationem esse et in ipso iudicio habitam, sed Philostrati narrationem aut ab ipso aut a Damide aut a nescio quo impudenti mendacio esse fictam. Frontibus adversis concurrunt inter sese oratio, quam Philostratus ab Apollonio scriptam quidem sed non habitam esse asseverat pag. 326, et ea quae nullius iudicii Sophista in ea causa accidisae affirmat. Si quid Sophistae credimus, Apollonius, quum pauca principi interroganti respondisset, statim absolutus est. Ἀφίημί σε τῶν ἐγκλημάτων, Domitianus inquit. Quid Apollonius? Ut primum est absolutus minaci oratione tyrannum lacessit eique occinit Homericum:

οὐ γὰρ με κτενέεις, ἐπεὶ οὐ τοι μόρσιμός εἰμι,
deinde repente *tenuēs dilapsus in auras* ex omnium oculis sublatus est, eodemque die Puteolis cum amicis de iudicio suo confabulatur p. 355. sed nemo mirabitur eum fessum labore

et via mox dormitum ivisse p. 357. Est autem operae pretium videre quo potissimum argumento philosophus (teste Philostrato) fuerit absolutus. Arguebatur vetere calumnia immolasse rure puerum ex Arcadia, ut ex eius extis palpitantibus futuros rerum eventus colligeret, Domitiani exitium imperiumque Nervae. Nihil erat illis temporibus huiusmodi crimine exitiosius. De ea re insidiosae a Domitiano interrogatus his verbis: εἰπέ μοι, προελθὼν τῆς οἰκίας τῇ δεῖνι ἡμέρᾳ καὶ εἰς ἀγρὸν πορευθεὶς τίνι ἐθύσω τὸν παῖδα; respondet: εὐφήμει. εἰ μὲν γὰρ προῆλθον τῆς οἰκίας ἐγενόμην ἐν ἀγρῷ, εἰ δὲ τοῦτο καὶ ἐθυσά, εἰ δὲ ἔθυσά καὶ ἔφαγον. λεγόντων δὲ ταῦτα οἱ πίστεως ἄξιοι. Ad haec ingens coronae plausus tollitur et maior (ut Philostrato videtur) quam pro maiestate loci. Princeps ubi verba rei auditorum veluti testimoniis probari videt et ipse *responsi prudentia commotus* sine mora hominem absolvit. Quid igitur dixerat quod omnes tanto opere commovit? An ea quae modo descripsimus? Sed tam ambigua sunt et obscura, ut intelligi non possint, et quis plaudit iis quae non intelligit? Suspicio partem sententiae propter *δμοιοτέλετον* excidisse in hunc fere modum supplendam: καὶ ἔφαγον. (ἐγὼ δὲ οὐ προῆλθον τῆς οἰκίας. οὐκοῦν οὔτε ἐν ἀγρῷ ἐγενόμην οὔτε ἔθυσά οὔτε ἔφαγον.) λεγόντων δὲ ταῦτα κτέ. Deinde testes produxit et sic omni crimine est absolutus. Tum vero liberatus omni periculo petulanter Domitianum insectatur, sed continuo dilapsus in auras iratum principem hiantem relinquit. Contemneremus et rideremus istiusmodi ineptias, quae puerulos fortasse ac vetulas delectare possunt, etiamsi nihil prorsus aliunde de eodem iudicio constaret. Nunc contra est: habemus ipsam orationem qua se reus apud Domitianum defendit. Cognoscimus ex illa oratione hominem vanum, ineptum, superstitiosum et arrogantem, Diodoro Aspendio similem (quem et ipsum stolidum Pythagorae imitorem sero natum suavissime Veteres riserant), sed videmus eundem omni crimine vacuum et iniquissima calumnia circumventum omnem lapidem movere, ut sese expediat et saevo principi admodum callide blandiri et adulari, non aperte illud quidem sed tecte et per ambages. *Optimum principem* appellat, βέλτιστε βασιλέων, p. 348. cuius se iustitiae et aequitati non diffidere dicit p. 328. οὔτε

κατεψηφισάμην τῆς σῆς ἀκροάσεως ὥς μὴ τὸ εὐθὺ ἐχούσης; fortitudinem animi praedicat barbarorum minas cum risu contemnentis; Minervae praesidio tutum esse assentatur, idque astute admodum non tantum ad corporis valetudinem pertinere interpretatur, sed ad vitae salutem quoque et imperii diuturnitatem. Quanti se Vespasianus fecerit luculenter demonstrat, cui ipse suscipiendi imperii auctor fuerit. Laudat tecte et peringeniose ex Nervae persona Domitiani et robur corporis et mentis vigorem p. 342, eumque aliis *iniquam dominationem* exercere, sibi *iustum legitimumque imperium* videri acutissime significat p. 351. ὁ μὲν σε ἡγεῖται δεσπότην, ἐγὼ δὲ ἄρχοντα. Praeterea omnia deinceps accusationis capita accurate et luculenter redarguit, etiam leviora de victu cultuque corporis, pleraque seria et gravi oratione, nonnumquam et facete et salse delatoris calumnias exagitans. Imprimis quod erat accusationis caput, *puerum Arcadem rure immolatum inspectaque exta adversus principem*, tam copiose et luculenter refutavit et argumentis probabilibus et certissimis testimoniis, ut eo quidem crimine non potuerit non absolvi. Senties ubi hanc partem accurate legeris p. 349. in iudicio haec agi, senties te in iudicio Romano versari. Tabulis ac testibus summa rei agitur. Res est manifesta: itaque non reus, sed *crimen* est tenues in auras dilapsus. Supererat Euphratae calumnia, quam et ipsam sic diluit ut ipsius Domitiani exemplo in rem suam percommode uteretur. Etiamnunc delinit et mulcet saevum iudicem, et in his illa verba posuit, quibus adversus rerum gestarum fidem confidenter affirmat a Vitellio olim Domitianum potissimum ad caedem suppliciumque quaesitum et fato servatum esse: ὁ μὲν ἀπώλετο αὐταῖς βουλαῖς, σὺ δὲ τὰ κείνου νῦν ἔχεις. Quae quum princeps secundis auribus accepisset, paucis insectatus delatorum scelera orationem concludit.

Hunc igitur hac ipsa defensione usum equidem absolutum esse contendo. Philostratus credulae reginae absurdas fabellas narrare maluit et orationem cum commentis suis non convenientem habitam esse negare. Bonum factum quod eam non oppresserit, nam nihil est in *vita Apollonii* unde novus ille Pythagoras melius et certiore fide cognosci possit.

Compara nunc mihi illam orationem, in qua Apollonius submitte et ad persuadendum apte et admodum sollerter et callide blanditiis saevum tyrannum mitigans crimina omnia idoneis argumentis et certissimis testimoniis refutat cum illis ineptiis, quas impudenter commentus est aut Damis aut Philostratus. In plerisque fraus perpluit. Unum tantum attin-gam. Adductus philosophus in Domitiani conspectum οὕτω τι ὑπερέωρα τοῦ βασιλέως ὥς μηδὲ ἐς αὐτὸν βλέπειν p. 324. Indignatur accusator spretam ab eo principis maiestatem eum-que iubet ὁρᾶν ἐς τὸν ἀπάντων ἀνθρώπων θεόν. Quid Apollo-nius, qui paulo ante orationem tam submissam scriptitaverat? ἀνέσχευεν ὁ Ἀπολλώνιος τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐς τὸν ὄροφον ἐνδεικνύμε-νος τὸ ἐς τὸν Δία ὁρᾶν. Deinde Domitianus neque accusatorem iubet dicere neque reum, sed ipse paucissima quaedam sci-scitur veluti: τί παθὼν οὐ τὴν αὐτὴν ἔχεις ἅπασι σολήν; qui-bus quum pauca Apollonius respondisset non auditis testibus prolinus reum sic absolvit: Ἀφίημί σε τῶν ἐγκλημάτων. Nunc demum philosophus has verborum faces Principi admovet: πέμπε τὸν ληψόμενόν μου τὸ σῶμα, τὴν γὰρ ψυχὴν ἀδύνατον. Quid autem attinebat reum *absolutum*prehendere? Sed ma-gis magisque incalescit: μᾶλλον δὲ οὐδ' ἂν τὸ σῶμα τοῦμόν λάβοις, magna voce exclamat,

οὐ γάρ με κτενέεις, ἐπεὶ οὐ τοι μόρσιμός εἰμι.

ὁ hominem audacem ac temerarium dices. Noli timere: εἰπὼν ταῦτα ἡ Φανίσθη τοῦ δικαστηρίου: teste Philostrato p. 326. et iterum p. 354. ἀπῆλθε τοῦ δικαστηρίου δαιμόνιον τε καὶ οὐ ῥᾶδιον εἰπεῖν τρόπον. Quid putes ad haec animi fuisse iis qui iudicio interessent? Philostratus locuples auctor docebit p. 354. οἱ πολλοὶ φόντο τὸν βασιλέα σχέτλια βοήσεσθαι καὶ δίωξιν ποιή-σεσθαι τοῦ ἀνδρός, κηρύξειν τε ἐς τὴν αὐτοῦ πᾶσαν μηδαμοῦ πα-ριτητέα εἶναι οἱ. Domitianus ipse, opinor, acutior caeteris intellexit se vociferari quidem posse suo arbitratu, sed eum qui sic ex hominum oculis in auras dilaberetur persequi se nullo modo posse: itaque novam causam de nescio cuius testamento cognoscere coepit, in qua cognitione (si Philostrato fides) eum vehementer commotum perturbatumque esse satis apparebat, quod nemo mirabitur qui umquam simile prodigium aut ipse vidit aut alteri narranti credidit.

Magis miror quomodo Demetrius, flos et robur Cynicorum, tam fatuus esse potuerit, ut Philostratus memoriae prodidit p. 357. Illo ipso die circa Puteolos ab Apollonio auditit omnia, qui paulo ante Roma οὐ ῥᾶδιον εἰπεῖν τρόπον Puteolos pervenerat: διχῆι δὲ τοὺς ἑαυτοῦ λόγους καὶ ἐπὶ πᾶσι τό· οὐ γὰρ με κτενέεις" καὶ τὸ ἀπελθεῖν τῆς κρίσεως ὡς ἀπῆλθεν. Confirmatum his mirifice credideris Cynici animum vel sic satis fortem et invictum. Nihil minus. Trepidus exclamat: ἐγὼ μὲν ὄμην σε σωσμένον ἀφ' ἵχθαι σε, σοὶ δ' ἀρχὴ κινδύνων ταῦτα, ἐλλήψεται γὰρ σε καταγγελλόμενον καὶ πάσης ἀποτροφῆς εἰργόμενον. Non memini me videre philosophum ineptiorem, qui ne sic quidem intellexerit Apollonium humano fastigio maiorem esse, et absurdum esse illi viro timere, qui ex tanto discrimine sic liberatus ad se venisset. Is ipse Demetrius, qui olim Neronem ipsum audacissime laceraverat (p. 182 sq.) nunc trepidat ut puer, ut muliercula. Postero die mane examinatus metu audire sibi videtur equites, qui Apollonium quaerant: κτυπεῖσθαι ἔδοκει τὰ ὄντα ὑπὸ ἐννοίας ἱππέων οὓς ἤτο ἐπικεῖσεσθαι ἤδη τῷ Ἀπολλωνίῳ διὰ τὴν ὀργὴν τοῦ τυράννου pag. 358. Dissuadet Apollonio ne in Graeciam abeat, τὸ γὰρ χωρίον φανερώτατον, inquit. Solatur Apollonius hominem discedens: προσειπόντες τὸν Δημήτριον ἀθύμως ἐπ' αὐτοῖς ἔχοντα θαρρεῖν τε πείσαντες (lege θαρρεῖν τε κελεύσαντες) ὡς ἀνδρα ὑπὲρ ἀνδρῶν, sed frustra. Atque hic est ille Demetrius ἀνὴρ ξυνεληφὼς ἅπαν τὸ ἐν Κυνικῇ κράτος, teste Philostrato pag. 163. Vides ne Cynicis quidem satis tuto confidi posse, et, si ipsum Philostratum exceperis, neminem esse Demetrio stultiorem.

Si quis in re tam perspicua nondum satis vera a fictis discernere potest, ei ego testem producam, quem in ea re minime exspectasset, nempe ipsum Apollonium. Postquam absolutus est in Peloponnesum ad ludos Olympicos se contulit. Philostrato credibile videtur Graecos undique περὶ μετοπώρου ἀρχάς (p. 358.) Apollonii visendi causa Olympiam confluisse, quamquam nulli essent tunc ludi, et ut nihil mendaci sat amplum et magnificum videtur προσειμετρεῖ levis Sophista novum mendacium: οὐδ' ἐπ' Ὀλυμπιάδα οὐδεμίαν μετέωρος οὕτω ξυνήκει ἢ Ἑλλάς ὡς ἐπ' ἐκεῖνον τότε. Nobis non videtur id credibile, (nam quid, quaeso, quisquam in illa Olympiae soli-

tudine hyeme appetente habebat quod ageret?) sed ad ludos illam multitudinem confluisse statuimus, praesertim quum ex Italia quoque multi advenisse dicantur, πολλῶν δ' ἐξ Ἰταλίας ἡκόντων, οἱ ἐκέρυττον τὰ ἐν τῷ δικαστηρίῳ (pag. 360). In illa igitur celebritate quum omnes ex eo quaererent quo pacto ex tanto periculo incolumis evasisset, audi quid responderit: πρὸς μὲν δὴ τοὺς ἐρωτῶντας ὅτῳ τρόπῳ διαφύγοι τὸν τύραννον οὐδὲν ᾤετο δεῖν φορτικὸν φράζειν ἀλλ' ἀπολελογῆσθαι τε ἔφασκε καὶ σεσῶσθαι. Verissime ille quidem respondit, sed homuncionibus rerum mirabilium avidis illa simplicitas non satisfacit: nihil istis placet nisi quod absurdum sit: quod fieri omnino non possit id demum illis verum esse videtur. Ante Apollonii adventum Graecia mendax rumores sparserat οἱ μὲν ἀποθανεῖν αὐτὸν καταφλεχθέντα, οἱ δὲ ἐλχθῆναι ζῶντα καταπαγέντων ἐς τὰς κλεῖδας αὐτοῦ ἀγκίστρων, οἱ δὲ ἐῶσθαι ἐς βάρβαρον, οἱ δ' ἐς βυθόν pag. 359. Brevi post excarnificatus ille et crudelissime necatus philosophus salvus et incolumis adest. Cupide rogantibus respondet id quod erat: ἀπολελόγημαι καὶ σέσωσμαι. Sed veniunt ex Italia multi qui novas fabulas comminiscuntur quas impudenter spargunt in vulgus. Stolidum vulgus istis cupide credit, Apollonio ipsi vera narranti non credit, eaque miracula prae modestia eum oculere putans διέκειτο μὲν ἡ Ἑλλὰς οὐ πόρρῳ τοῦ προσκυνεῖν αὐτὸν θεῖον ἡγούμενοι ἄνδρα δι' αὐτὸ μάλιστα τὸ μηδ' ἐς κόμπον μηδένα ὑπὲρ αὐτῶν καθίστασθαι. Vides quemadmodum ineptissimae fabulae apud superstitiosam multitudinem nascantur. Nos Apollonii ipsius testimonium accipimus, et quod ex ipsa re satis apparebat ὅτι ἀπελογήσατο καὶ ἀπέφυγεν id ipsi affirmanti facile credimus.

Philostratus ista superstitiosa turba nihilo est sanior: nihil est tam absurdum quod non concoquere possit. Quidquid incongruum est et sibi non constat, si qua inter se aperte repugnant non laborat, nil curat. Absolutum esse Apollonium et sic tuto in Graeciam rediisse ne suspicatur quidem. Cur non credidisset ἀφανισθῆναι τοῦ δικαστηρίου eum, de quo serio scripserat p. 147. »quum esset Smyrnae εἰπὼν »ἴωμεν" ἦν ἐν Ἐφέσῳ, τοῦ Πυθαγόρου, οἶμαι, ἐκεῖνο πράττων τὸ ἐν Θουρίοις

δοῦ καὶ Μεταποντίοις εἶναι. Qui hoc concoquere potuit eumne in caeteris acutius cernere quis credat?

Excidit vocula p. 355. οὐκέθ' οἷοι ἀπιστεῖν ἦσαν. Corrige οἷοι τ' ἀπιστεῖν. Notum est quid inter οἷος εἰμι et οἷος τ' εἰμι intersit. Saepe vidi τε perperam a scribis additum, cuius rei alias complura exempla expromam. Vides etiam ab iisdem τε necessarium omitti.

Vocabulum periit p. 356. in verbis: τοσὴνδε ὁδὸν ἐν σμικρῷ τῆς ἡμέρας ἤνυσας. Nemo sic loquitur, sed nullo negotio ex loquendi usu μέρει e fuga retrahemus ἐν σμικρῷ τῆς ἡμέρας (μέρει). Vides cur interciderit. Menander Stob. Floril. 37, 18:

τούτῳ λαλήσας ἡμέρας σμικρὸν μέρος
εὖνους ἐγὼ νῦν εἰμι.

Plutarchus in vit. Demosth. cap. 20. ἐν μέρει μικρῷ μιᾷ ἡμέρας — ἀναρρῖψαι κίνδυνον ἀναγκασθεῖς, et sic et alii passim. Emendate legitur apud Philostratum pag. 207. ἀλλ' ὑμεῖς γε ὅσια πράττοτε Φειδόμενοι τούτων βραχὺ μέρος ἡμέρας, ubi obiter emenda ὅσι' ἂν (ΟΣΙΑ) πράττοτε: sed recurrit vitium idem pag. 245: εὐφραίνει γὰρ ἐν σμικρῷ τῆς ἡμέρας, ubi iterum supple ἐν σμικρῷ τῆς ἡμέρας (μέρει).

Subiungam his locos quosdam, quos supra praeterii. Pag. 245. narratur Apollonius venisse Athenas περὶ μυσηρίων ὦραν, ὅτε Ἀθηναῖοι πολυανθρωπότατα Ἑλλήνων πράττουσιν. Duo in his vitia insunt, alterum scribae, Philostrati alterum. Abutitur Sophista verbo πράττειν, veluti p. 23. Φωνὴ δὲ ἦν τῷ Ἀσσυρίῳ ξυμμέτρως πράττουσα. Perinde est Graece dicere ξύμμετρός ἐστιν et ξυμμέτρως ἔχει, ἀναγκαῖόν ἐστιν et ἀναγκαιῶς ἔχει similiterque in aliis sexcentis, sed ridiculum est verbum πράττειν in talibus ponere. Itaque recte dicitur πολυάνθρωπός ἐστιν, sed πολυανθρώπως πράττειν ineptum est. Ex his scribae vitium deprehenditur, qui Ἀθῆναι, non Ἀθηναῖοι, dare debuerat: est enim ἡ πόλις, ut opinor, πολυάνθρωπος, non οἱ πολῖται. Frequens et nota haec confusio est. In vicinia aliud mendum conspicitur in verbis: τὰ δὲ Ἐπιδαύρια μετὰ πρόσρησίν τε καὶ ἱερεῖα — μυεῖν Ἀθηναίους πάτριον: emenda μετὰ πρόσρησιν. Noto usu appellatur πρόσρησις, qua omnes quibus non sint purae manus quique Barbari sint a sacris arceantur. Livius 45, 5: quum omnis praefatio sa-

crorum eos quibus non sint purae manus sacris arceat. Cur ita dicatur optime docet Isocrates in Panegyri. § 157. Εὐμολπί-
 δαι τε καὶ Κήρυκες ἐν τῇ τελετῇ τῶν Μυστηρίων τοῖς βαρβάροις
 εἰργεσθαι τῶν μυστηρίων ὥσπερ τοῖς ἀνδροφόνοις προαγορεύου-
 σιν. Respondet enim verbo προαγορεύω, ut alibi accurate de-
 monstravimus, nomen πρόρρησις, ut ἀπόρρησις et ἀνάρρησις
 verbis ἀπαγορεύω et ἀναγορεύω. Quid igitur salutandi verbum
 προσαγορεύω et nomen πρόσρησις commune habent cum sacris?
 Adscribam ex Livio 31, 14. quantam vim ea denuntiatio ha-
 beret. *Acarnanes duo iuvenes per Initiorum dies non initiati
 templum Cereris imprudentes religionis cum caetera turba in-
 gressi sunt. Facile eos sermo prodidit absurde quaedam percon-
 tantes: deductique ad antistites templi cum palam esset per er-
 rorem ingressos tamquam ob infandum scelus interfecti sunt*
 ubi suppleverim: (tamen) tamquam ob infandum scelus. In-
 dignabundus haec scribit Livius, et quis ea etiam nunc sine
 indignatione legere potest? Satis haec tuebuntur lectionem
 μετὰ πρόρρησιν, transeo ad alium locum.

Narratur Apollonius p. 157. sanasse adolescentulum Corcy-
 raeum ex Alcinoi posteris, cuius hospitio apud Phaeaces Ulys-
 ses olim esset usus, nam habet hoc Apollonius ut passim
 reperiatur aetatis heroicae aut principes aut posteros. Vidit Pa-
 lamedem pag. 113. vidit Telephum p. 278, reperit in Troade
 unum ex Priami posteris p. 149. et sic quum Athenis disse-
 reret παρέτυχε τῷ λόγῳ μεϊράκιον τῶν ἀβρῶν — πατρὶς δὲ αὐτῷ
 Κέρκυρα ἦν καὶ ἐς Ἀλκίνοον ἀνέφερε τὸν ξένον τοῦ Ὀδυσσέως
 τὸν Φαίακα. Et fuerunt qui his crederent et Philostratum,
 doctum virum, laudibus extollerent! Quae sequuntur sunt
 etiam absurdiora: ἐλελήθει δὲ ἄρα δαιμονῶν τὸ μεϊράκιον. ἐγέλα
 τε γὰρ ἐφ' ᾧ οὐδεὶς ἕτερος καὶ μετέβαλλεν ἐς τὸ κλάειν αἰτίαν
 οὐκ ἔχον. Credebant caeteri iuvenilem hanc esse lasciviam,
 perspicax Apollonius quid rei esset solus intellexit: ὁ δ' ὑπε-
 κρίνετο ἄρα τῷ δαίμονι καὶ ἐδόκει παροινεῖν ἃ ἐπαρῶνει τότε.
 Ultima verba corrupta sunt sed nullo negotio in integrum
 restitui possunt. Emenda: καὶ ἐδόκει παροινεῖν ἃ ἐπαρῶνεῖ-
 το. Videbatur, inquit, παροινεῖν, sed erat ipse Daemonis lu-
 dibrium et quae patiebatur ea ipse facere videbatur, ὑποκρινό-
 μενος ἄρα τῷ δαίμονι. Passivum παροινεῖσθαι apud Veteres et

sequiores satis tritum est. Poterat simpliciter dicere: καὶ ἐδόκει ποιεῖν ᾧ ἔπασχεν, maluit dicere argutius: καὶ ἐδόκει παροινεῖν ᾧ ἐπαρωνεῖτο.

Contra Graecitatis usum scribitur pag. 82: νόμοι ὑμῖν εἰσιν, εἰ μὲν τὸ νόμισμα παραφθείροι τις ἀποθνήσκειν αὐτὸν καὶ παιδίον εἴ τις παρεγγράφοιτο, ubi in libris est παραγράψαιτο vel παρεγγράψαιτο, sed emendandum est παρεγγράψαι et paulo ante παραφθεῖραι. Necessary enim in talibus est aoristus: si quis nummos adulteraverit, non adulteret. Praeterea quis nescit in ea re ἐγγράφειν et παρεγγράφειν usitata esse, non ἐγγράφεισθαι et παρεγγράφεισθαι? Ne putes Philostratum a communi omnium usu descivisse inspicere locum pag. 369: γυναῖκά τε ἀνειπεῖν καὶ παῖδας ἐξ αὐτῆς ἐγγράψαι.

Postquam Apollonius causam dicturus in Domitiani conspectum adductus est accusator clamasse narratur pag. 324: ἤδη μέτρει, βασιλεῦ, ὕδωρ. εἰ γὰρ ξυγχωρήσεις αὐτῷ μῆκος λόγων ἀπάγξει ἡμᾶς. Quid tandem sibi vult in ea re verbum ἀπάγξει? Dicuntur mali oratores, qui miseros auditores odio et fastidio enecant, κόπτειν et κατακόπτειν et ἀποκναλεῖν τοὺς ἀκρωμένους, sed quis credat oratorem dici posse eos qui se audiant ad restim compulisse? Satis est eos auditorum aures et animos obtundere, ut opinor: gulam frangere eos dicere absurdum est. In libris praesidii nihil est, nisi quod alii ἀπάξει exhibent. Videamus an ex istis veram scripturam erueri possimus. Accusator non hoc metuebat, ne Apollonius longa oratione Principem enecaret, sed simulabat se metuere ne homo magicis artibus imbutus et delinimentis et incantamentis potens artificiosa oratione omnes deliniret. Quid igitur rescribendum est? Nempe θέλξει ἡμᾶς. Quod est verbum in ea re tritum quam θέλγειν, θέλεις, θελκτήριον? Omnes inde ab Homero passim in illa re illo verbo utuntur, ut prope putidum sit exempla quaedam apponere. Defungar uno. In Philostrati Heroicis pag. 679. legitur: ξυναλγεῖ γὰρ σφόδρα τοῖς τὰ ἐρωτικά ἀτυχοῦσι καὶ ὑποτίθεται αὐτοῖς ἐπιδᾶς καὶ τέχνας, αἷς τὰ παιδικὰ θέλξουσιν, ubi Codex Parisinus ἔλξουσιν servat, quod nemo probat. Quemadmodum, ut post pauca ostendemus, in Aeschinis Ctesiphontea ἔλξειν in ἄξειν depravatum

est, sic h. l. θέλει in ἀπάξει abierat, unde nescio quis ἀπάξει effinxit.

Denique obiter leve mendum exime ex p. 81, ubi Indorum dexteritatem enarrans refert nescio quem διὰ σφενδόνης τοξεύσαι καὶ τὸν υἱὸν τὸν ἑαυτοῦ σκιαγραφεῖν βέλεσιν ἀνεστῶτα πρὸς σανίδα, reponere ἐστῶτα.

Indicaturus nunc Philostrati ipsius errores quosdam, quibus adversus sanioris Graecitatis usum peccavit, praemittam unam rem in qua eum compertum est culpa vacare, sed librarios veteres formas obscuravisse. Imperfectum dico verbi ἔρχομαι, namque etiamsi saepius ἦσαν apud eum legitur, tamen certis quibusdam indiciis constat ἦσαν Atticorum more ab eo scriptum esse. Locus est pag. 179: προσῆσαν μὲν οὖν ταῖς πύλαις, ad quem adscripta est velus annotatiuncula προσῆσαν: ἀντὶ τοῦ προσῆσαν. In alio libro προσῆκαν est, natum ex PPOCHICAN, in quo IC in K coaluerunt. Ut assolet, PPOCHICAN omisso I in προσῆσαν corruptum est. Occupavit haec indicare Dindorfius in praefat. ad Dionem Chrysost. pag. xi. Est in vita Apollonii alius quoque locus unde idem colligas pag. 231: ὡς δὲ ξυνῆσαν αἱ νῆες μεταβάς ὁ Τιμασίω — προσεῖπε τοὺς ἄνδρας, non difficulter enim senties verbi ξυνιέναι imperfectum requiri et proinde ξυνῆσαν reponi oportere. Eodem modo et apud alios et apud Xenophontem vetusta menda probam scripturam intus servare vidimus. Mendose scribitur p. 10. ξυνῆσαν et p. 182, et προσῆσαν p. 86 et 549, et περιῆσαν p. 203. et similia alibi. Caeterum communem aequalium errorem sequitur Philostratus in formis verbi ιέναι confundendis. Εἶμι et composita ab illo usurpantur pro praesenti ἔρχομαι, et ubi futuro opus est cum sequioribus omnibus recoquit Homericum ἐλεύσομαι. Πέρειμι ponit pro περιέρχομαι p. 255: μέμνημαι τῶν ἑαυτοῦ διδασκάλων καὶ πέρειμι διδάσκων ἃ ἐκείνων ἤκουσα. et pag. 60: καταλιπὼν τῆμα πέρειμι Φιλομαθῶν, et παρελεύσῃ p. 143. et πάλιν ξυνελευσόμεθα p. 222.

Nonnumquam δειμι, ἄπειμι cet. more veterum futuri tem-

poris habent notionem, ut p. 277. σὺ δ' εἰ μὴ ἄπει τοῦ ἱεροῦ ἀπολῇ (lege ἀπολεῖ), nam in talibus εἰ coniungitur cum futuro apud eos utique qui non plane Graece balbutiunt. Quod eodem sensu legitur δειμι p. 357. ex errore natum est. Editur: λέξω δὲ τὰ τήμερον — πραχθέντα. τὰ γὰρ πρὸ τῆς κρίσεως ἄμφω ἴσε. — ἃ δ' οὐπω ἴσε δειμι διείρων ἀπὸ τῆς προρρήσεως καὶ τοῦ γυμνός ἐπελθεῖν. Διήκει δὲ καὶ κτέ. In his δειμι in optimis omissum est aut de coniectura suppletum in margine: λείπει τὸ δειμι. In uno est διείρω pro διείρων. Emenda: ἃ δ' οὐπω ἴσε διερῶ ἀπὸ τῆς προρρήσεως κτέ. id est ordine referam: ubi διερῶ in διείρω et διείρων erat corruptum levis corrector de suo δειμι inseruit. Praeterea expunge καὶ in verbis ἀπὸ τῆς προρρήσεως [καὶ] τοῦ γυμνός ἐπελθεῖν. Haec enim ipsa fuerat πρόρρησις. vid. p. 323: προσεῴτι δ' αὐτῶ τοῦ δικαστηρίου προσελθὼν γραμματεὺς «ὦ Τυανεῦ», ἔφη, «γυμνός ἔσελθε.» ex quibus novum vitium deprehenditur p. 357. ubi pro ἀπὸ τῆς προρρήσεως τοῦ γυμνός ἐπελθεῖν nullo negotio intelligitur ἐσελθεῖν esse reponendum. Vides ut omnia mendis erroribusque scateant.

Male reiecit Kayserus bonam Piersoni emendationem p. 85. in verbis: τὸν δὲ ἔσω κηφῆνα περὶ τὸ τεῖχος εἶρξαν. Rectissime enim Piersonus ad Moeridis locum p. 154. Ἐλξει Ἀττικῶς. Ἐλκύσει Ἑλληνικῶς, emendavit περὶ τὸ τεῖχος εἶλξαν circa muros raplarunt. Kayseri suspicio περὶ δὲ τὸν ἔσω κηφῆνα τὸ τεῖχος εἶρξαν aperte pugnat cum Graecitatis usu et verbi εἶρξαι natura. Εἶργειν τινά est vinculis et carcere aliquem coercere et simpliciter aliquem in carcerem, in vincula coniicere. Est autem operae pretium in his notare τὴν παρεφθορυῖαν λέξιν. Veteres verbi ἔλκω cum compositis omnibus ἐξέλκω, καθέλκω, ἀφέλκω cet. utebantur imperfecto tantum et futuro: εἶλκον dicebant, καθεῖλκον, ἀφεῖλκον et ἔλξω, ἐξέλξω, καθέλξω, ἀφέλξω cet. sed reliquas formas omnes constanter ab ἐλκύζω repetebant, quo ipso numquam utebantur. Itaque ἔλκω, εἶλκον et ἔλξω usitata sunt, sed εἶλκυσα, εἶλκυκα, εἶλκυσμαι, εἶλκύσθην et ἐλκυσθήσομαι, quae omnia et in verbo simplici et in compositis omnibus referenda sunt ad praesens ἔλκω. Itaque καθελκύσας et ἀνελκύσας ad καθέλκω et ἀνέλκω referenda sunt, non ad καθελκύω et ἀνελκύω, quas formas docti homi-

nes imperite ex illis finxerunt. Non minus barbara sunt apud Veteres ἐλκύω, εἴλκουν et ἐλκύσω, ac si quis ex μαθήσομαι (ut hoc utar) μαθέω et ἐμάθησα vellet exscalpere. Perinde barbara sunt apud eosdem εἶλα et ἐλχθῆναι, ἀφελχθῆναι similiaque omnia: namque omnes constanter εἴλκυσα dicebant et ἐλκυ-σθῆναι, ἀφελκυσθῆναι. Quam sint haec vera et certa unusquisque inter legendum experimentum facere poterit. Ἐλκω et εἴλκων leguntur passim apud omnes. Ἐλξω sat saepe in Atticorum scriptis occurrit, veluti apud Aristophanem in Equitt. vs. 710:

Ἐλξω σε πρὸς τὸν δῆμον, ἵνα δῶς μοι δίκην.

et in Pluto vs. 955:

ἀλλ' ὁ βαλανεύς ἔλξει θύραζ' αὐτὸν λαβὼν
τῶν ὀρχιπέδων.

et apud Euripidem in Hecuba vs. 1282:

οὐχ ἔλξετ' αὐτὸν, δμῶες, ἐκποδὼν βίᾱ;

et in Hercule Furente vs. 602:

ἔλξων, Φονεύσων, καὶ ἐπισφάξων, ἀναξ.

et in Supplicibus Aeschyli vs. 916.

ἔλξειν ἔοιχ' ὕμῃς ἀποσπάσας κόμης.

et apud Alexidem Athen. p. 385. D.

διάπυρος γὰρ οὗς' ἔτι | ἔλξει δι' αὐτῆς νοτίδα.

et multis aliis locis, etiam in compositis, ut apud Euripidem in Hecuba vs. 144:

πῶλον ἀφέλξων σῶν ἀπὸ μασῶν.

Restituendum est futurum ἔλξειν Aeschini in Ctesiphontea § 55: καὶ μὴ θέλω ἀποκρίνασθαι ἀλλ' ἐγκαλύπτωμαι καὶ ἀπο-διδράσκω ἐκκαλύψειν μέ φησι καὶ ἄξειν ἐπὶ τὸ βῆμα καὶ ἀναγκάσειν ἀποκρίνασθαι. Apparet quam languide et inepte dicatur ἄγειν pro nolentem et renitentem rapere: tu repone καὶ ἔλξειν ἐπὶ τὸ βῆμα, quemadmodum saepe viatores ἀφέλκειν τινὰ ἀπὸ τοῦ βήματος dicuntur. Facile ΕΛΞΕΙΝ neglecta prima literula potuit in ΑΞΕΙΝ abire. Reddenda est forma eadem Aristophani in Equitt. vs. 365:

ἐγὼ δέ γ' ἐξελαῶ σε τῆς πυγῆς θύραζε κύβδα.

B. νῆ τὸν Ποσειδῶ καὶ μὲ τᾶρ', ἦν περ γε τοῦτον ἔλκης.

ubi emendandum est ἐξέλεξω σε τῆς πυγῆς, quod vel sequens ἔλκης satis confirmare possit: praeterea quid est ἐξε-

λαύνειν τινά vel ἐκβάλλειν τῆς χειρός vel τῆς πυγῆς? Contra rectissime dicitur ἐξέλκειν θύραζε τῆς πυγῆς, ut in Plulo ἔλκειν τῶν ὀρχιπέδων, et alibi εἰσέλκειν τῆς χειρός et ἔλκειν τῶν ποδῶν et iocosum ἔλκειν τῆς ῥινός. Ex huiusmodi locis, quales protulimus, nata est ea Atticistarum observatio, quae apud Moeridem legitur: Ἐλξει Ἀττικῶς. Ἐλκύσει ἑλληνικῶς, ad quem locum annotavit Sallier.: »*Moeris verbum ἐλκύω tamquam minus Atticum repudiare non debuit, cum illud usurpetur ab Euripide Androm. vs. 108: τὸν περὶ τείχη Εἴλκυσε διφρεῦαν παῖς ἄλλας Θέτιδος.*” Viden quam sit hoc genus observationum anceps et quas habeat cautiones? Εἴλκυσα dicebant omnes: διελκύσαι, καθελκύσας, ἀνελκύσαι leguntur apud Aristophanem, neque est ulla alia forma Veteribus usitata. Dicitur ναῦς κατέλκειν sed καθειλκυσμένοι αἱ νῆες, ἀφέλκειν sed ἀφελκύσαι, ἐφέλκεται ἄνδρα σιδηρός sed ἐφειλκύσατο, et eodem modo summa constantia in caeteris omnibus. Sed ἐλκύσω nemo Veterum usurpavit umquam: faex Graeculorum ita loqui coepit, qui fallacem analogiam secuti ex εἴλκυσα elicerunt ἐλκύσω eodem errore quo δμόσω pro δμοῦμαι repetierunt ex ὤμοσα, similiaque haud pauca. Dindorfius ad Steph. Thesaurum ἐλκύσω e Flavio Iosepho perinepto scriptore attulit et Tzetze omnium pessimo, qui ἐλκύει quoque usurpavit. In senariis absurdissimis, qui Philemoni affinguntur a Graeculis semibarbaris conflati, ut alibi ostendimus, legitur in Meinekii Fragm. Com. IV. p. 58:

κἂν μέχρι νεφέων τὴν ὀφρὺν ἀνασπάσῃς

ὁ θάνατος αὐτὴν πᾶσαν ἐλκύσει κάτω.

ubi sitne oratio an sententia absurdior dubites. Cumularunt haec novis erroribus Graeculi quum ex ἔλκω ἔλξω procuderent εἴλξα et ἐλχθῆναι pro εἴλκυσα et ἐλκυσθῆναι, ut passim in aristis veterem dicendi usum παρέφθειραν ex futuris formantes ἔλειψα, ἔφευξα, ἡμάρτησα, alia permulta. Sic igitur Philostratus in gravem errorem implicuit sese quum περὶ τὸ τεῖχος εἴλξαν scriberet, nam εἴλκυσαν dicere debuerat. Tam saepe autem in eodem verbo peccavit, ut de Pierisoni emendatione nulla sit dubitatio. Indicabo pauca quaedam: p. 22. εἴ πῃ ἀφελχθείη τῆς ὀρμῆς ταύτης, pag. 51. ὑπὸ τοῦ ἀρώματος ἐλχθεῖσα, pag. 278. ἐλχθεῖς ὁ κύων ὑπὸ τοῦ Δάμιδος,

pag. 359, οἱ δ' ἐλχθῆναι ζῶντα, quibus similia in aliis Philostrati libris reperiuntur.

Iuvat his addere eiusdem plane generis observationem. Quae ratio in ἔλκω, ἔλξω et εἴλκυσα cernitur prorsus eadem apparet in ἔρπω, ἔρψω et εἴρπυσα. Veteres dicebant ἔρπω, ἐξέρπω, προσέρπω, ἀνέρπω cel. sed ἐρπύσαι, ut in Vespiis vs. 300:

ἦν τί πως ἀκούσας

τοῦμοῦ μέλους ὕφ' ἡδονῆς ἐρπύσῃ θύραζε.

et sic ἐξερπύσαι, προσερπύσαι, ἀνερπύσαι cel. Ἐρπω et εἴρπον omnium usu teruntur: ἔρψω hic illic occurrit, ἐρψῶ et ἐρψοῦ-
μες leguntur apud Theocritum et ἀΦερψῶ in Idyll. XXVII. 65.

παρθένος ἔνθα βέβακα, γυνὰ δ' ἐς οἶκον ἀΦερψῶ.

et apud Aeschylum in Eumenid. vs. 500:

μαινάδων τῶνδ' ἐΦέρψει κότος τις ἐργμάτων.

sed ἐρπύζω, προσερπύζω, ἀνερπύζω cel. non sunt in usu nisi quod apud Homerum exstat forma Epico more producta ἐρπύζω, ut in Odys. A. 193. de Laërte sene:

εὗτ' ἂν μιν κάματος κατά γυῖα λάβῃσιν

ἐρπύζοντ' ἀνὰ γουνὸν ἁλώῃς οἰνοπέδιοιο.

Similiter Ὀμηρικῶς producitur ἔλκων in ἐλκυσάζων. Postea seri Graeculi, ut pueri imperiti, qui analogiam melius tenent quam usum loquendi εἴρψα et ἐξεἴρψα coeperunt dicere, quemadmodum Philostratus et alii εἴλξα dixerunt. Concludam hanc observationem emendatione loci Euripidei, qui legitur in Hercule Furiente vs. 567:

πρῶτον μὲν εἶμι καὶ κατασκάψω δόμους

καινῶν τυράννων, κρᾶτα δ' ἀνόσιον τεμῶν

ρίψω κυνῶν ἔλκημα,

ubi ἔλκυσμα corrigendum esse censeo. Quis nescit canes si quid vellicant et dilaniant Graece dici ἔλκειν καὶ σπαράττειν, ut in venusto Platonis loco de Rep. VII. p. 539. B. χαίροντες ὥσπερ σκυλάκια τῷ ἔλκειν τε καὶ σπαράττειν τῷ λόγῳ τοὺς πλησίον αἰεί. Itaque ex Atticorum dicendi usu cadaver quod canibus dilacerandum obiicitur, ὑπὸ τῶν κυνῶν ἐλκόμενον, appellari debet ἔλκυσμα κυσίν, ut apud Homerum μέληθηθρα κύνεσσι, neque ex prisco Homericō vocabulo ἐλκῆω, εἴλκεον ἀμφότεροι, Λητὼ γὰρ ἤλκησεν (requiritur εἴλκησεν Odys. A. 579), ἐλκηθείσας τε θύγατρας et sim., qua forma nemo

Tragicorum utitur, probabile est Euripidem ἔλκημα fingere maluisse.

Passim Philostratus a Veterum usu deflexit in perfectis διέφθορα et παρέφθορα. Διέφθορα apud Atticos significat διέφθαρκα, apud Philostratum et sequiores ponitur pro διέφθαρμαι. De eo vitio olim multi multa annotarunt, Phrynichus, Ammonius, Moeris, Eustathius, alii. Res ipsa simplex est et manifesta. Attici διέφθαρκα et διέφθορα promiscue dicebant: utrumque saepe legitur, sed saepius διέφθορα, semper *transitivo* sensu. Ammonius de D. V. p. 41. affert ex Aristophane

διέφθορας τὸν ὄρκον ἡμῶν.

et ex Menandri Ἀδελφοῖς:

εἰ δ' ἔσιν οὗτος τὴν κόρην διεφθορώς.

quae respondent Terentianis III. i. 9. indicante Valckenaerio. Aristophanis verba nondum emendata sunt. Infeliciter enim Piersonus ad Moerid. p. 128. τὸν οἶκον ἡμῶν tentavit. Suspicio τὸν οἶνον ἡμῶν emendandum esse. Notum est Graecorum proverbium:

ἀπώλεσας τὸν οἶνον ἐπιχέας ὕδωρ.

Negligenter admodum Moeris p. 127.

Διέφθορεν Ἀττικῶς. Διέφθαρκεν Ἑλληνικῶς.

Debuerat hoc dicere, διέφθορεν Attice pro διέφθαρκεν dici, et utramque perfecti formam Atticis promiscue in usu esse, διέφθορεν autem apud sequiores, quemadmodum et παρέφθορεν, passive poni solere pro διέφθαρται et παρέφθαρται. Huius erroris plurima apud Philostratum exempla sunt, veluti p. 12. ὃν δ' ἂν ἴδωσι διεφθορότα, p. 52. τοὺς τάφους διεφθορότας ἀναλαβεῖν, p. 125. ἐγίγνωσκον ὅτι σοι τὰ ὄτα διεφθορεν ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων τούτων, p. 253. ἐρμῶν ἀγάλματα τὰ μὲν ὑπὸ χειρῶν διεφθορότα, τὰ δὲ ὑπὸ χρόνου. Eodem modo παρεφθορέναι pro παρεφθάρθαι occurrit et alibi et in *vitis Sophist.* p. 501. τοῖς φάσκουσιν ὑπὸ Θετταλίας — παρεφθορέναι αὐτόν, p. 537. διεφθορότων αὐτῷ ἤδη τῶν ἄρθρων, p. 540. διεφθορόδες δὲ ὑπὸ κολάκων ἐπεπείκει αὐτὸ ἑαυτὸ ὡς καλῶν εἶη ὁ κάλλιστος, et aliis locis. Itaque qui olim scripserunt περὶ διεφθορίας λέξεως aut περὶ παρεφθορίας λέξεως ne in titulo quidem operis ipsi veterem dicendi usum incorruptum servare potuerunt.

Piersoni notam ad Moeridis locum relegens video in vicinia locum ab acuto viro perperam tentatum, quem obiter corrigere iuvat. Affert Piersonus p. 126. locum Libanii (T. I. p. 639): τὴν τε ἀκρασίαν πᾶσι ποιῆσθαι καὶ τὴν διάγνωσιν. Pro ἀκρασίαν reponit διαδικασίαν. Noli credere, sed tu ἀκράσιν repone.

Non Philostratus sed scribae subinde errarunt in formis verbi λούσθαι. Emendate legitur p. 21: ὑμεῖς μὲν τὸν ἄρχοντα αἰτιᾶσθε ἐπειδὴ πονηρῶς λοῦσθε, ἐγὼ δὲ ὑμᾶς ὅτι λοῦσθε, et p. 79: οὐπερ εἰώθει λοῦσθαι. Turbarunt Graeculi p. 212. Βιτέλλιος γὰρ μύρω λοῦται πλεῖον ἢ ἐγὼ ὕδατι, ubi in aliis λούεται et λύεται legitur. Nondum sublaturum mendum est p. 108: τὸ ἀτμίζειν τὸ σῶμα καὶ τὸν ἰδρῶτα χωρεῖν ἀσακτὶ καθάπερ τῶν πυρὶ λουομένων, et p. 183: διεξῆλθε λόγον κατὰ τῶν λουομένων. Certum est utrobique λουμένων rescribi oportere.

Diligenter exposuimus in Var. Lectt. p. 400 sqq. de formis verbi τύπτω apud Atticos usitatis. Quae apud illos certo usu stabilita sunt apud seros imitatores fluxa sunt omnia et inter se confunduntur, cuius rei pauca exempla ex Philostrateis expromam. Atheniensibus τυπτήσω in usu erat, sed aoristus et perfectum non erant in usu, pro quibus ἔδωκα πληγὰς et πληγὰς δέδωκα dicebant. Philostratus ἐτύπησα et τετύπηκα non dubitavit ponere, veluti pag. 18: (ἐπὶ Τιβερίου) λέγεται τις ἀσεβῆσαι δόξαι τυπτήσας τὸν ἑαυτοῦ δούλον φέροντα δραχμὴν ἀργυρᾶν νενομισμένην ἐς Τιβέριον, et in vitis Sophist. p. 555: τὸν δὲ Ἡρώδην — προσάξει τυπτήσαι αὐτήν, πληγείσαν δ' εἰς τὴν γαστέρα ἀποθανεῖν. et p. 588: ὥς μήτε ταῖς ἑαυτοῦ χερσὶ μήτε ταῖς τῶν ἑαυτοῦ δούλων τετυπηκότος τὸν τεθνάναι λεγόμενον. Perperam idem pro πατάξω et ἐπάταξα, quibus Attici utebantur, πλήξω et ἐπλήξα uti solet, ratus πληγῆναι recte dici, itaque πλήξαι quoque, in quo vehementer fallitur. Sic erravit p. 109. ubi scripsit: ταῖς βάβδοις τὴν γῆν ἐπλήξαν, et p. 224: οἱ μὲν πολλοὶ δεινότητι τοῦ πεπληξομένου προσγράφουσιν, ἐγὼ δὲ λογισμῷ τοῦ πλήξοντος, et 578: λέγεται γὰρ δὴ νυσάζοντά ποτε ἀκρατὴν ἐπὶ κόρρης πληξαι. Veteres enim constanter omnes in tali re ἐπάταξαν, πατάξοντος et πατάξαι scripsissent. Πλήξω et ἐπλήξα Home-

rica sunt et Tragica. Qui ab Atticis ἐπὶ κόρρης sumserat, ab iisdem πατάξαι quoque debebat sumere.

Perinepto errore et Philostratus et multi alii ex Herodoti lectione, ut opinor, retinuerunt Ionicum usum, quo σφῶν, σφίσι, σφᾶς et saepe οἷ ponuntur pro αὐτῶν, αὐτοῖς, αὐτούς et αὐτῷ. Scatet Philostratus exemplis v. c. p. 29: εἰκάσιν οὖν οἱ θεοὶ κελεύειν με ἐς αὐτοὺς παρελθόντα ἐπιμεληθῆναι σφῶν, et p. 221: ἔγω δέ σοι καὶ ἀπειλὴ πρὸς αὐτοὺς ὥς οὐ παραδώσεις τὴν ἀρχὴν σφίσιν, et sic passim. Posuit σφῶν et σφίσιν, ut vides, pro αὐτῶν et αὐτοῖς ne idem pronomen, quia αὐτούς praecesserat, ingratius accideret ad aures. Sed alii loci permulti sunt ubi citra ullam necessitatem Ionicam consuetudinem secutus est, quorum nonnullos adscribam: p. 25: ὃν ἔφην ξυναποδημῆσαι οἱ, p. 42: τὸ ἐπιθυμητικὸν οὐκ ἀπομαραίνεται σφῶν, p. 45: αἰτῶ οὖν — νέμεσθαι σφᾶς μέτρον τῆς γῆς, ὃ Δαρεῖος ἐνόμισεν, p. 84: ἡσπᾶσαντο προσδοῦναι οἱ τῆς αὐτῶν σοφίας, p. 86: σκηπτοῖς βάλλοντες ἀποκρούονται σφᾶς, p. 91: ὥς μὲν οὐ φιλοσόφῳ τῷ ἄνδρῳ δηλοῖ τὸ περὶ χρυσίου διαφέρεισθαι σφᾶς, p. 93: καταμείνασι δ' αὐτοῖς, οὐ γὰρ μεθίετο σφῶν ὃ Ἰνδός, δίδωσι τὴν ἐπιστολὴν, et passim alibi idem error recurrit, nam error est et gravis et ridiculus. Peccant eodem modo et alii, praesertim Flavius Iosephus et Pausanias et Aelianus, de quibus alio tempore dicam.

Philostratus, qui multa habet singularia et mirifica, in nulla re est mirificentior quam in permiscendis adverbiiis, quae (ut Grammatici loquuntur) *quietem* et *motum* significant. Pars culpa est in librarios conferenda, ut in reliquis scriptoribus omnibus. Graeculi ποῦ ἄπει et sim. dicentes antiquiorum scripta, ut saepe ostendimus, eadem labe inficiunt. Vacat Sophista culpa p. 54: ἡρώτα τὸν ἡγεμόνα οὗ ζείχοιεν, et p. 101: τὸν δὲ Ἀπολλώνιον ξυνεῖναι μὲν οὗ ἦκοι, et sicubi alibi οἷ requiritur. Sed tenetur in manifesto crimine aliis locis, ubi in contrariam partem peccatum est. Non dubitabis enim quin ipse Philostratus erraverit p. 45: ὁρῶν οἱ τῆς γῆς εἶ quum locos consideraveris p. 88: ἄλλοσέ ποι μαλλόν εἰσιν ἢ οὐπερ εἶναι δοκοῦσιν, et p. 134: οὔτε ἄλλοσέ ποι βιοτεύειν τῆς γῆς οὔτε μὴν ἐν Ἰνδοῖς. Eodem modo dictum est p. 369: εἰκόνες τάνδρὸς ἐν τῷ Τύανάδε ἱερῷ, et p. 372: ἱερὰ Τύανάδε βα-

σιλείοις ἐκπεποιμένα τέλεσιν. Eodem modo, id est perinepte, scripsit pag. 79: ἐπειδὴν ἐς τοῦ βασιλέως πίνωσιν. Fieri potest ut haec olim nonnullos delectaverint, quibus τὸ καινοπρεπές in omnibus praeplaceret. Dicitur autem Philostratus a Photio in Cod. 44: ταῖς καινοπρεπεσέrais τῶν συντάξεων ἐμφιλοτιμεῖσθαι, et ab eodem in Cod. 241. uti narratur συντάξεσι τοιαύταις οἷαις οὐκ ἂν τις ἄλλος —. δοκοῦσι γὰρ πως ἀσυνταξίαις μᾶλλον εἰκέναι ἢ συντάξεως ὁτιοῦν μετέχειν. Quae quum attulisset Kayserus in Praefat. p. vii. ita iudicat: »*Noli autem propterea contendere scriptorem vitiosa usum esse oratione, siquidem illa in tali auctore non vitia sunt, sed anomaliae de industria usurpatae.*» quae apponere est refutare. Quid, si nugacissimo mortalium libuerit certas loquendi leges *de industria* violare, proptereaane nihil peccasse videbitur? Eodem iure eum qui non *imprudens*, sed *sciens*, deliquerit culpa vacare statueris. Graece scribentibus maxima semper fuit novandi facultas. Illud est ingenium linguae, illa copia, ut omnes multa lepide et venuste, multa ridicule et iocose, multa magnifice splendideque novare potuerint: sed sunt certae quaedam loquendi leges, quibus parendum est perinde omnibus. Ni id feceris iure insanire vel ineptire videberis. Οὐ γὰρ ἐφ' ἡμῖν ὁ νόμος τῶν λόγων ἀλλ' ἡμεῖς ἐπὶ τῷ νόμῳ, ut verissime iudicat Longinus in Arte Rhet. p. 138. Bakii. Quam ineptiat Philostratus in verborum compositione sic optime apparebit, si quem scriptorem Latinum eodem modo quo illum loquentem feceris. Livius II. 3. ita scribit: »*Regem hominem esse a quo impetres ubi ius, ubi iniuria opus sit: esse gratiae locum, esse beneficio.*» Quid diceres si pro accusativis nominativi substituerentur in hunc modum: »*Rex homo esse —: esse gratiae locus, esse beneficio.*» Philostratus tamen saepius ita loquitur veluti pag. 369: τεθνάναι γὰρ ἤδη οἱ ἀπελεύθεροι. et post pauca: τελευτήσαντος οὖν ἡ μὲν δουλεύειν ἐκείνῃ, ἡ δ' ἐκ μικρᾶς αἰτίας ἀποδόσθαι αὐτὴν καπήλῳ, παρ' οὗ πρίασθαι τις οὐδ' εὐπρεπῇ οὔσαν, ἀλλ' ἐρῶν οὔτος — γυναικὶ τε ἀνειπεῖν καὶ παῖδας ἐξ αὐτῆς ἐγγράψαι. Quid eo scriptore facias qui sic verba concipere possit ut fecit Philostratus p. 206: παραπεμπομένου δὲ αὐτοῦ μᾶλλον ἢ οἱ τῶν ἐθνῶν ἡγεμόνες ἄνδρες ἀπήγοντο τὴν ἐπὶ θανάτῳ δώδεκα λησαὶ τὴν αἰτίαν. Bellissima

haec est *ἀσυνταξία*, ut vides, αὐτοῦ μᾶλλον ἢ οἱ τῶν ἐθνῶν ἡγεμόνες, et quam festive novatum est λησᾶν τὴν αἰτίαν. Anomaliae hae sunt de industria usurpatae, sed eo magis ridiculae et ineptae, ut mihi quidem videtur. Idem genus ineptiarum conspicitur in confusione adverbiorum loci, de qua dicere institui. Philostrato placuit δεῦρο et ἐνταῦθα inter se permutare. Ubi Graecitatis ratio et usus ἐνταῦθα hic postulant, videbis eum huc δεῦρο substituere et contra, insulse et absurde ut nihil supra. Inspice mihi hos locos p. 96: τὸν βασιλέα τῶν δεῦρο Ἰνδῶν, p. 98: ὧν πολλὰ τοῖς ἱεροῖς ἀνάκειται τοῖς δεῦρο, p. 124: καὶ Δάμιν τῶν δεῦρο ἀπορρήτων ἀξιοῦμεν, p. 219: ἐν τοῖς δεῦρο ἱεροῖς, p. 255: γελοῖα θεῶν εἶδη παραδεδώκατε τοῖς δεῦρο ἀνθρώποις, p. 306: τὸ καθεῖρχθαι δεῦρο δεινὸν εἶναι φατε. Quid usitatius est quam ἡ δεῦρ' ὁδός, ut in fragmento incerti tragici apud Ciceronem ad Att. XV. 11:

ἡ δεῦρ' ὁδός σοι τί δύναται, θεοπρόπε;

et saepius alibi. Itaque Philostratus quoque semel recte dixit p. 264: ἐμοὶ ἡ δεῦρο ὁδός ὑμῶν ἕνεκα ἐγένετο, sed redit ad suas ineptias p. 290: τῆς οὖν ὁδοῦ τῆς ἐνταῦθα οὐδὲ τὸν νοῦν ἐγίγνωσκον. Quando hic veni pro huc Latine dicere licebit tum demum ἡ ὁδός ἡ ἐνταῦθα Graece non erit vitiose dictum. Eodem errore supra scripserat p. 128: διανοουμένης δέ μου τὴν ἐνταῦθα ὁδὸν ἐξηγόρευσεν ὁ δαίμων ἑαυτόν, pro quo Veteres dixissent: διανοουμένης δέ μοι δεῦρ' ἐλθεῖν.

Multa alia huiusmodi ineptissime Philostratus contra linguae naturam et omnium Graece loquentium consuetudinem novare solet. Unum ex his Wesselingio fraudi fuit, indicante Kaysero. Legitur p. 368: συνιεῖς ἴσως ἑαυτοῦ ὡς μετ' οὐ πολὺ μετασησομένου ἀνθρώπων. Wesselingius ad Diod. Sic. IV. 38: ὑπέλαβον τὸν Ἡρακλέα ἐξ ἀνθρώπων εἰς θεοὺς μεθεσθαι, ubi illa Philostrati verba apposuit arbitrari se dixit »praepositionem deesse haud negligendam." Profecto hoc demum Graecum est ἐξ ἀνθρώπων μεθίσασθαι, sed non erat recens a Philostrati lectione Wesselingius, quum eum quoque sic scripsisse ut caeteros omnes suspicaretur. Sophista enim verbis omnibus discedendi genitivos addit personae vel rei omissa necessaria praepositione ἀπό, ἐκ vel παρά. Mira res

est et inaudita sed certissima. De permultis exemplis compluscula apponam. Saepe verbum ἀπιέναι coniungit cum genitivo rei v. c. p. 193: ἀπελθὼν τοῦ θεάτρου, p. 277: εἰ μὴ ἀπὲ τοῦ ἱεροῦ, p. 301: ἀπῆλθε τοῦ δικαστηρίου, p. 309: ἀπῆλθε τοῦ ἄντρου, p. 357: ἀπελθεῖν τῆς κρίσεως, et figurate ineptius etiam quam reliqua p. 307: ἀπελθεῖν τῶν δακρύων pro παύσασθαι κλάοντας. Nonnumquam personae genitivum verbo ἀπίναι addidit veluti p. 213: ἀπῆλθε τοῦ βασιλέως, et p. 575: Διονυσίου ἀπῆλθεν. Eandem rationem sequitur in similibus omnibus p. 40: ἀνεχώρησε τῆς θυσίας, p. 165: διέπτη τῶν ἐφθαλμῶν, p. 294: ἐκέλευσε χωρεῖν τῆς νήσου, p. 326: ἠφάνισεν τοῦ δικαστηρίου, p. 555: πηνίκα εἶη ὅτε τῆς σκηνῆς ἡλάθη, et sic denique dixit: ὡς μετ' οὐ πολὺ μετασησομένου ἀνθρώπων.

Sunt haec omnia vitiosa; quis negabit? sed vide quam immanem errorem Diodorus Siculus commiserit ipse in verbis: ὑπέλαβον ἔξ ἀνθρώπων μεθεςᾶσθαι, et peius etiam in libris et apud Wesselingium μεθεςᾶσθαι. Nesciebat scilicet cum plerisque μεθεςᾶναι illo sensu Graecos dixisse. Eodem errore καθέσμαι et alia a Graeculis imperite formata sunt.

Nonnumquam Philostratus ubi Atticos studet imitari in errores se implicat, cuiusmodi hic est. Sciebat Atticos αὐτοὶ γὰρ ἐσμεν et sim. dicere, si remotis arbitris quae sentirent libere dici posse significarent, quae notissima res est. Itaque et ipse dixit pag. 271: μετασησάμενος ὁ Τίτος τοὺς παρόντας αὐτοί, ἔειπεν, ὦ Τυανεῦ, γεγύναμεν κτέ. Sed quoniam non animadvertit a praesentibus tantum sic dici posse et in solam primam personam hoc cadere, subridicule scripsit p. 298: παρελθὼν οὖν ἐς τὸ ἀπόρρητον δικαστήριον — ὡς ἐγένοντο αὐτοί ἡγῶ, ἔφη, κτέ. Subridebis etiam p. 102. ubi nescio quis Apollonium ad sapientes Indicos iubet accedere et addit: κελύουσι γὰρ αὐτοί. Τὸ μὲν δὲ αὐτοὶ Πυθαγόρειον ἤδη τῷ Ἀπολλωνίῳ ἐφάνη καὶ ἠκολούθει χαίρων. Sic enim omnia Pythagoreorum plena fuissent, nam omnes ita loquebantur, ut Ianitor in Platonis Protagora p. 314. D. ἔα, σοφισταί τινες. οὐ σχολὴ αὐτῷ, et post pauca: ὦ ἄνθρωποι, οὐκ ἀνηκόατε ὅτι οὐ σχολῇ αὐτῷ.

Quae apud Platonem continuo sequuntur: καὶ ἅμα ἀμφοῖν

τοῖν χεροῖν τὴν θύραν — ἐπήραξε, in iis olim vitiose scribatur ἀμφοῖν ταῖν χεροῖν, quod non tantum »minus Atticum« est, sed ne Graecum quidem. Duo soli libri τοῖν servarunt. Philostratum in eadem re nil libri adiuverunt pag. 185. ubi editur εἶχεν ἐν ταῖν χεροῖν, similiterque, p. 275 et 363. sed etiam sine libris ἐν τοῖν χεροῖν tuto repones. Diu post Philostrati aetatem vitiosum ταῖν natum est, quod nunc impune vel Aristophanem commaculat.

Melius servatum est in Philostrati libris futurum ἀχθέσομαι, ἀχθέσει, ἀχθέσεται, quod in Platoniciis etiam optimis nonnumquam in ἀχθεσθήσομαι est depravatum. Evasit et aliis locis et p. 208, ubi ἀχθέση in melioribus exstat, ἀχθεσθήση in ceteris, et p. 56. ubi pro ἀχθέσεται videbis in aliis libris ἀχθήσεται et ἀχθεσθήσεται circumferri.

In multis aliis peccat Philostratus ipse, veluti pag. 9: σὺ μὲν ζῆθι τὸν σεαυτοῦ τρόπον, pro ζῆ. Diligenter ostendimus alibi ἔζην, ζῆθι et ζῆναι formas esse τοῦ πονηροῦ κόμματος ex sequiorum errore natas.

Vitiosum est p. 11: ὑγιάνας παρὰ τοῦ θεοῦ pro ὑγίαιας τυχών.

Solemni et perpetuo errore scribit p. 17: τοῦτον ἐπιπονῶντα τον αὐτῷ Φησὶ γενέσθαι τὸν βίον ὅλων πέντε ἔτῶν ἀσκηθέντα, et p. 20: τοῖς ἔτῶν τεττάρων σιωπᾶν γεγυμνασμένοις, et p. 271: δυοῖν ἑτοῖν τὴν ἀρχὴν κατασχόντα, et p. 349: Φιλίσκος ὁ Μηλιεύς ἔτῶν ξυμφιλοσοφήσας ἐμοὶ τεττάρων, et pag. 362: ἡμερῶν τετταράκοντα διαλεχθεὶς ἐν Ὀλυμπίᾳ, et p. 565: τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα ἱκανῶς εἶχε δυοῖν ἐνδιατρίψας ἑτοῖν, et alibi passim. Non est enim ulla dubitatio quin accusativos ponere debuerit, sed in his etiam τὸ καινοπρεπὲς sectatus linguae Graecae sinceritatem corrumpit.

Quod p. 20. antiqua forma Attica conspicitur καὶ ᾧκει τῶν ἱερῶν τὰ μὴ κληισὰ (ubi κλησὰ rescribe) mirari noli. Imittatur enim locum Thucudidis II. 17: ᾧκησαν τὰ ἱερὰ — πλὴν τῆς ἀκροπόλεως καὶ τοῦ Ἐλευσινίου καὶ εἴ τι ἄλλο βεβαίως κλησὸν ἦν, ubi in aliis perpetuo errore κλεισὸν scribitur. Eundem locum expressit iterum p. 181: ἐγὼ τῶν ἱερῶν τὰ μὴ βεβαίως κλεισὰ (scr. κλησὰ) χαίρω οἰκῶν. Admonet me huius rei mentio loci qui legitur p. 104, ubi ab-

surdo commento antiquissima Deorum Graecorum simulacra ab Apollonio in media India conspecta esse narrantur, τό τε τῆς Ἀθηνᾶς τῆς Πολιάδος καὶ τὸ τοῦ Διονύσου τοῦ Λιμναίου καὶ τὸ τοῦ Ἀμυκλαίου, ubi duo vocabula intercidisse suspicor supplendumque καὶ τὸ (τοῦ Ἀπόλλωνος) τοῦ Ἀμυκλαίου. Quod autem Λιμναῖον appellat τὸν Διόνυσον ab Atticorum usu describit, quibus δ ἐν Λίμναις Διόνυσος assuetum est dicere. Vide Aristophanem in Ranis v. 216. Thucydidem II. 15. et imprimis Demosthenem κατὰ Νεαίρας pag. 1370 sq. Si quis Thucydidis et Demosthenis locos inter se componere volet verba Thucydidis veteri mendo poterit liberare. Apud Demosthenem sic legitur p. 1371, 4: καὶ διὰ ταῦτα ἐν τῷ ἀρχαιοτάτῳ ἱερῷ τοῦ Διονύσου καὶ ἀγιοτάτῳ (τῷ addendum) ἐν Λίμναις ἔστησαν, ἵνα μὴ πολλοὶ εἰδῶσι τὰ γεγραμμένα· ἅπαξ γὰρ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκάστου ἀνοίγεται τῇ δωδεκάτῃ τοῦ Ἀνθεστηριῶνος μηνός. Thucydidis l. l. haec verba sunt: τὸ πρὸ τούτου ἡ ἀκρόπολις ἡ νῦν οὕσα πόλις ἦν. — τεκμήριον δέ· τὰ γὰρ ἱερὰ ἐν αὐτῇ [τῇ ἀκροπόλει] καὶ ἄλλων θεῶν ἔσι καὶ τὰ ἔξω πρὸς τοῦτο τὸ μέρος τῆς πόλεως μᾶλλον ἰδρυται, τό τε τοῦ Διὸς τοῦ Ὀλυμπίου καὶ τὸ Πύθιον καὶ τὸ τῆς Γῆς καὶ τὸ τοῦ ἐν Λίμναις Διονύσου, ὃ τὰ ἀρχαιότερα Διονύσια [τῇ δωδεκάτῃ] ποιεῖται ἐν μηνὶ Ἀνθεστηριῶνι. Duplex in his Graeculorum emblemata orationem Thucydeam impedit et inquinat. Non in ipsa arce, sed in ea requirit sententia. Thucydides nihil aliud potuit dicere quam: »ibi enim vetustissima Deorum templa sunt" id est ἐν τῇ ἀκροπόλει, sive ἐν αὐτῇ. Adde ipsa, in ipsa arce (hoc enim denotat ἐν αὐτῇ τῇ ἀκροπόλει) et cur ita dicat obscurum erit et ambiguum. Eiusdem generis additamentum est τῇ δωδεκάτῃ. Si hoc Thucydides memoriae prodere voluisset, debuerat verba sic formare τῇ δωδεκάτῃ τοῦ Ἀνθεστηριῶνος μηνός. Nunc autem satis habuit commemorare quo mense illae seriae agerentur. Vides unde sumtum sit τῇ δωδεκάτῃ. Oratio κατὰ Νεαίρας erat in omnium manibus et passim ab eruditis laudatur. Adscriptum illinc in ora vetusti libri τῇ δωδεκάτῃ in alienam sedem irrepsit. Non potuit enim minus idoneo loco ea annotatio interponi, quam quo nunc ab ipso Thucyde collocata esse creditur. Paene invitus Demosthenem et Thucydidem de manibus depono ut ad Philostratum revertar.

Vitiosum est p. 37. ἀνηγγέλη in verbis ἐπεὶ δὲ τῷ βασιλεῖ ἀνηγγέλη ταῦτα, sed librariorum hic error est, non ipsius Philostrati. Barbarum est ἡγγελον, quod tam crebro in libris deterioribus legitur, sed si fieri potest etiam βαρβαρώτερον est passivum ἡγγέλην. Inserta litterula corrige ἀνηγγέλθη.

Mendosa forma est quae legitur p. 1 et 214. ἀναβίψη, et p. 42. δόητέ μοι, et sic alibi saepius. Scribarum hic error est crebro committi solitus in δοίην, βιοίην, γνολίην et ἀλοιίην, quas formas Graeculi imperiti cum ζώην, ἐφήν, ἐρώην et sim. confundentes sic depravare solent. Quemadmodum enim nemo dubitat quin μισθώην pro μισθοίην sit barbarum, sic βιοίην quoque et δοίην cet. sola Graeca sunt. Sine errore scriptum est p. 144: ὦ θεοί, δοίητε τῇ καλῇ ἀποικίᾳ ταύτῃ κτέ.

Contra usum veterem Philostratus adiectivo Φανερός utitur pro λαμπρός vel ἔνδοξος, quemadmodum alii vitiose verbum Φανεροῦν usurpant pro λαμπρὸν καὶ ἔνδοξον ποιεῖν, ut ad Photii Lexicon demonstravimus. Φανερός apud Veteres semper significat δῆλος perspicuus, apertus, evidens. Quod vident omnes Φανερόν Graeci appellant, idque usurpant et proprie de iis rebus, quae omnium oculis sunt expositae, ut Φανερά οὐσία, cui opponitur ἡ ἀφανής, et improprie de iis, quae ab unoquoque intelliguntur, deque iis quae palam fiunt, ut omnes sentiant, et sic opponuntur inter se Φανερός et λάθρα. Emenda obiter Aristophanis locum in Thesmophor. vs. 91. ubi editur:

πότερα Φανερόν ἢ λάθρα;

sed Φανερός ex perpetuo Graecitatis usu necessario est reponendum. Apud Philostratum et sequiores Φανερός est clarus, veluti p. 44: ἐπειδὴ Φανεροὶ οἱ ἀγῶνες καὶ τὰ εἰσάδια ἐν σπουδαίᾳ τῆς Ἑλλάδος, et p. 71: καὶ βύσσῳ δὲ τοὺς Φανερωτέρους αὐτῶν Φασὶν ἐσάλλθαι, et p. 290: αἱ γὰρ τυραννίδες ἤττον χαλεπαὶ τοῖς Φανεροῖς τῶν ἀνδρῶν, ἣν ἐπαινοῦντας αἰσθάνται τὸ μὴ ἐν Φανερῷ ζῆν, ubi clari viri dicuntur οἱ Φανεροὶ τῶν ἀνδρῶν, et ζῆν ἐν Φανερῷ significat in celebri et illustri loco vivere. Eodem sensu accipiendum quod legitur p. 283: ὃς καίτοι νέος ὢν Φανερός ἐν ὑπάτοις ἀτολμότερον ὑπὲρ τούτων διανοεῖτο.

Nonnumquam verbo οἶμαι perperam Philostratus utitur, veluti p. 77. in verbis: ὑπερχαίρω ἐπειδὴ οὕτω περὶ ἐμοῦ οἶει.

Subrisissent ad haec Attici, qui τὴν ὀήσιν iure contemnunt, sed τὴν ἐκάστου γνώμην in talibus spectare solent et ita dicere: ἐπειδὴ οὕτω περὶ ἐμοῦ γινώσκεις, id est τοιαύτην περὶ ἐμοῦ γνώμην ἔχεις.

Est in vicinia locus in quo emendando mihi ipse nondum satisfacere potui p. 78: μακάριε τοῦ θησαυροῦ, εἰ χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου ἀντερύῃ τοὺς φίλους. Nihili est ἀντερύῃ, quod solum mendosum esse videtur. Sententia postulat *anteponis*, *praefers*: itaque suspicor ἀνθαιρεῖ rescribendum esse, quod apud Atticos eo sensu usurpari non solet (apud illos enim significat *in alius locum creare, sufficere*), sed apud sequiores solet, quorum συνήθειαν etiam in hoc verbo Philostratus videtur secutus.

Perperam finxit Philostratus compositum ὑπερδοκεῖν p. 48: in verbis: καὶ μοι ὑπερδοκεῖ ταῦτα, nam verbum δοκεῖν hanc compositionem non admittit, ut ὑπεραρέσκειν et sim. Quomodo id ipsum Graece dicendum sit ostendunt et alii Attici et Xenophon in Symposio II. 24: ἀλλὰ πίνειν μὲν, ὧ ἄνδρες, καὶ μοι πάνυ δοκεῖ.

Non ab antiquis scriptoribus sed ex aequalium sordibus arripuit Philostratus formam ἰζάνειν, et aoristum ἰζήσας, quo passim utitur, ut p. 59: ἰζήσαντα ἐπὶ τοῦ ἵππου, et p. 124: συνιζήσαντες, et p. 139: παριζήσας, et p. 231: ἰζῆσαι, et saepius alibi. Praesens ἰζάνειν occurrit p. 135. ubi narrat τὸν Φοίνικα ἐς καλιὰν ἰζάνειν, quod verbum vetus Homericum πρό καθέζεσθαι sequiores recoxerunt.

Nesciebat Philostratus Atticos προσαγορεύω, καταγορεύω, ἀναγορεύω et sim. dixisse, quia ipsum λέγω illo sensu cum illis praepositionibus componi non posset, sed praeter praesens et imperfectum illas formas non esse in usu, quoniam ἐρῶ, εἶπον, εἶρηκα cet. illas compositiones omnes admittebant. Nesciebat igitur κατερῶ (ut hoc utar) verbi καταγορεύω futurum esse, ἀνεῖπον aoristum esse verbi ἀναγορεύω, verbum συναγορεύω habere perfectum συνείρηκα, similiterque in caeteris compositis. Itaque p. 128. ἐξηγόρευσεν ὁ δαίμων male scripsit pro ἐξεῖπεν et saepius alibi eodem modo impegit.

Peius etiam scripsit p. 186: οἱ μὲν δὴ πολλοὶ ὥοντο λόγον ἀγορεύσειν αὐτόν, ubi λόγον εἶν debuerat dicere. Ἄγο-

ρεύω praesens tantum habet et imperfectum : occurrit in praeconis formula τίς ἀγορεύειν βούλεται; et nonnumquam in Comoedia οὐκ ἡγόρευον; Nusquam apud Veteres ἀγορεύσω et ἡγόρευσα leguntur, sed ἔρῳ et εἶπον. Nemo Veterum dixit λόγον ἀγορεύειν, sed λόγον λέγειν. Philostratus autem caeterique sequiores passim sic loquuntur, apud quos et γνώμην ἀγορεύειν occurrit *sententiam dicere* pro γνώμην ἀποδείκνυσθαι vel ἀποφαίνεσθαι.

Quam inepte scripsit p. 145: ἐπεὶ δὲ ἀνοήτως εἶχον τοῦ πάθους! Erant tum fortasse quibus talia placerent. Hi autem nobis nunc videntur ἀνοήτως ἔχειν.

Verbum φρονεῖν quoque longa die amisit veterem significandi potestatem τοῦ φρόνιμον εἶναι. Apud Philostratum et sequiores φρονεῖν significat *ferocire*, *magnum spiritum gerere*, quod Graeci veteres μέγα φρονεῖν dicebant. Itaque quod Graecis est μεῖζον φρονεῖν et φρονεῖν μέγιστον Graeculis μάλλον φρονεῖν et φρονεῖν μάλιστα dicitur. Sic igitur Philostratus scripsit p. 205: νεανίαν ἰδὼν πλὴνα καὶ φρονοῦντα ἐπὶ τῷ πλείῳ μὲν ἀνθρώπων ἐσθίειν, πλείῳ δὲ οἶνον πίνειν. Quam risissent Athenienses si quem audivissent ita loquentem φρονεῖν ἐπὶ τῷ πλείῳ ἐσθίειν. Nempe in talibus ne μέγα φρονεῖν quidem apte dicitur. Quae praeclara sunt et omnibus videntur ob ea tantum quis μέγα φρονεῖν potest. In caeteris omnibus quae aut tenuiora sunt aut etiam sordidiora μεγαλαυχεῖσθαι ponebatur. Acuti Attici μέγα φρονεῖν cum laude et admiratione usurpant, μέγα φροῦν cum contemptu risuque. Apud Philostratum, ut vides, confusa sunt omnia temereque permixta. Μάλλον φρονεῖν legitur p. 145: τοὺς Σμυρναίους φρονεῖν ἐκέλευεν ἐφ' ἑαυτοῖς μάλλον ἢ τῷ τῆς πόλεως εἶδει, in qua re μέγα φρονεῖν et φρονεῖν μεῖζον Attici dixissent. Similiter p. 321. in descriptione Arcadici iuvenis et alia in eo laudantur et δέρῃ ἐλευθέρα τε καὶ φρονοῦσα, ad quem locum Kayserus docuit φρόνιμος quoque illo sensu poni in *vitis Sophistarum* p. 569: διελέγετο μὲν οὖν οὐκ ἐπιτηδείως· φρονιμώτατος δ' ἀνθρώπων γενόμενος διέβαλλεν αὐτὸ ὡς μεिरακιῶδες ἵνα ὑπερωρακῶς αὐτοῦ μάλλον ἢ ἀπολειπόμενος φαίνοιτο. Fieri potest ut φρονιμώτατος illic denotet μέγιστον ἐφ' ἑαυτῷ φρονῶν, sed luculentius aliquod exemplum requiro. Quam multi et olim et nunc ea quae assequi nullo modo possunt malunt contemnere videri.

Non satis perspexit Philostratus quid inter διδάσκω et διδάσκει ex perpetuo Veterum usu interesset, nam saepe διδάσκει scribit ubi διδάσκω debuisse, veluti p. 108: διδάξῃ οὖν με τὴν σοφίαν πᾶσαν; et p. 178: καὶ διδάξομαι αὐτὸν ὅσα οἶδα, et p. 337, et aliis multis locis. Discrimen hoc tam perspicuum et ex ipso Graecitatis ingenio natum Graeculi neque sentiebant neque didicerant.

Pessime recepit Editor p. 126. τοῖς τικτομένοις τε καὶ κυομένοις πᾶσιν pro κυομένοις. Vitiosa est et a Graeculis ficta forma κύω pro κυῶ, nata ex locis ubi solus accentus discrimen facit in κυεῖν, κυεῖ, κυῶσα cet. Deinde ubi semel falsam opinionem imbiberunt utroque modo et κύω et κυῶ recte dici, utramque formam et ipsi usurparunt et in antiquiorum scripta invexerunt.

Suspecta admodum mihi est forma δλεις p. 161: οὐ δλεις ταῦτα pro δλει, et librariis imputandus error videtur. Legitur alibi ἄπει sine vitio, veluti pag. 277. εἰ μὴ ἄπει τοῦ ἱεροῦ, et passim proba forma apud Atticos occurrit, ἔξει, ἐπέξει, εἴσει, ἄπει, πρόσσει, κάτει, μέτει cet. quibus nemo umquam σ addit. Ipsum δλει legitur apud Aristophanem in Acharn. vs. 845:

χλαῖναν δ' ἔχων φανὴν δλει.

Auget suspicionem fraudis quod saepius illae formae labem et vitium conceperunt. Κάτει in Euripidis Medea vs. 1011. in κρατεῖς depravatum est, apud Isaeum οὐ μὴ εἴσει εἰς τὴν οἰκίαν abiit in οὐ μὴ εἰσίγῃς τὴν οἰκίαν, ut in Nov. Lectt. ostendimus, similiterque ἐπέξει in Demosthenis Midiana non sine mendo elapsum est. Gravis eorum error est, quibus εἴ in compositis πρόσσει, ἔξει videtur imperativi forma esse. Ipse Buttmannus, Grammaticorum princeps, in hunc errorem est implicitus. Miror quomodo haec opinio nasci potuerit in tanta frequentia locorum ubi probae formae occurrunt, quas et analogia monstrat et confirmat usus. Πρόσιθι est accede, non πρόσσει, quod significat accedes. Nemo abutetur nunc quidem, sed fortasse olim aliquis abusus est locis, qualis est Aristophanis in Acharn. vs 165:

οὐ μὴ πρόσσει τούτοισιν ἐσχοροδισμένοις,

nam satis est illi occinere Aristophaneum οὐ μὴ ληρήσεις ex

ρεύω praesens tantum habet et imperfectum : occurrit in praeconis formula τίς ἀγορεύειν βούλεται; et nonnumquam in Comoedia οὐκ ἡγόρευον; Nusquam apud Veteres ἀγορεύσω et ἡγόρευσα leguntur, sed ἔρῳ et εἶπον. Nemo Veterum dixit λόγον ἀγορεύειν, sed λόγον λέγειν. Philostratus autem caeterique sequiores passim sic loquuntur, apud quos et γνώμην ἀγορεύειν occurrit *sententiam dicere* pro γνώμην ἀποδείκνυσθαι vel ἀποφαίνεσθαι.

Quam inepte scripsit p. 145: ἐπεὶ δὲ ἀνοήτως εἶχον τοῦ πάθους! Erant tum fortasse quibus talia placerent. Hi autem nobis nunc videntur ἀνοήτως ἔχειν.

Verbum φρονεῖν quoque longa die amisit veterem significandi potestatem τοῦ φρόνιμον εἶναι. Apud Philostratum et sequiores φρονεῖν significat *ferocire*, *magnum spiritum gerere*, quod Graeci veteres μέγα φρονεῖν dicebant. Itaque quod Graecis est μεῖζον φρονεῖν et φρονεῖν μέγιστον Graeculis μάλλον φρονεῖν et φρονεῖν μάλιστα dicitur. Sic igitur Philostratus scripsit p. 205: νεανίαν ἰδὼν πλὴνα καὶ φρονοῦντα ἐπὶ τῷ πλεῖσσι μὲν ἀνθρώπων ἐσθλῆιν, πλεῖστον δὲ οἶνον πίνειν. Quam risissent Athenienses si quem audivissent ita loquentem φρονεῖν ἐπὶ τῷ πλεῖσσι ἐσθλῆιν. Nempe in talibus ne μέγα φρονεῖν quidem apte dicitur. Quae praeclara sunt et omnibus videntur ob ea tantum quis μέγα φρονεῖν potest. In caeteris omnibus quae aut tenuiora sunt aut etiam sordidiora μεγαλαυχεῖσθαι ponebatur. Acuti Attici μέγα φρονεῖν cum laude et admiratione usurpant, μέγα φυσᾶν cum contemptu risuque. Apud Philostratum, ut vides, confusa sunt omnia temereque permixta. Μάλλον φρονεῖν legitur p. 145: τοὺς Σμυρναίους φρονεῖν ἐκέλευεν ἐφ' ἑαυτοῖς μάλλον ἢ τῷ τῆς πόλεως εἶδει, in qua re μέγα φρονεῖν et φρονεῖν μεῖζον Attici dixissent. Similiter p. 321. in descriptione Arcadici iuvenis et alia in eo laudantur et δέρῃ ἐλευθέρα τε καὶ φρονοῦσα, ad quem locum Kayserus docuit φρόνιμος quoque illo sensu poni in *viliis Sophistarum* p. 569: διελέγετο μὲν οὖν οὐκ ἐπιτηδείως· φρονιμώτατος δ' ἀνθρώπων γενόμενος διέβαλλεν αὐτὸ ὡς μεिरακιῶδες ἵνα ὑπερωρακῶς αὐτοῦ μάλλον ἢ ἀπολειπόμενος φαίνοιτο. Fieri potest ut φρονιμώτατος illic denotet μέγιστον ἐφ' ἑαυτῷ φρονῶν, sed luculentius aliquod exemplum requiro. Quam multi et olim et nunc ea quae assequi nullo modo possunt malunt contemnere videri.

Non satis perspexit Philostratus quid inter διδάσκω et διδάσκει ex perpetuo Veterum usu interesset, nam saepe διδάσκει scribit ubi διδάσκω debuisset, veluti p. 108: διδάξῃ οὖν με τὴν σοφίαν πᾶσαν; et p. 178: καὶ διδάξομαι αὐτὸν ὅσα οἶδα, et p. 337, et aliis multis locis. Discrimen hoc tam perspicuum et ex ipso Graecitatis ingenio natum Graeculi neque sentiebant neque didicerant.

Pessime recepit Editor p. 126. τοῖς τικτομένοις τε καὶ κυομένοις πᾶσιν pro κυομένοις. Vitiosa est et a Graeculis ficta forma κύω pro κυῶ, nata ex locis ubi solus accentus discrimen facit in κυεῖν, κυεῖ, κυοῦσα cet. Deinde ubi semel falsam opinionem imbiberunt utroque modo et κύω et κυῶ recte dici, utramque formam et ipsi usurparunt et in antiquiorum scripta invexerunt.

Suspecta admodum mihi est forma δῖς p. 161: οὐ δῖς ταῦτα pro δῖσι, et librariis imputandus error videtur. Legitur alibi ἄπει sine vitio, veluti pag. 277. εἰ μὴ ἄπει τοῦ ἱεροῦ, et passim proba forma apud Atticos occurrit, ἔξει, ἐπέξει, εἶσει, ἄπει, πρόσσει, κάτει, μέτει cet. quibus nemo umquam σ addit. Ipsum δῖσι legitur apud Aristophanem in Acharn. vs. 845:

χλαῖναν δ' ἔχων Φανὴν δῖσι.

Auget suspicionem fraudis quod saepius illae formae labem et vitium conceperunt. Κάτει in Euripidis Medea vs. 1011. in κρατεῖς depravatam est, apud Isaeum οὐ μὴ εἴσει εἰς τὴν οἰκίαν abiit in οὐ μὴ εἰσίγῃς τὴν οἰκίαν, ut in Nov. Lectt. ostendimus, similiterque ἐπέξει in Demosthenis Midiana non sine mendo elapsam est. Gravis eorum error est, quibus εἴ in compositis πρόσσει, ἔξει videtur imperativi forma esse. Ipse Buttmanus, Grammaticorum princeps, in hunc errorem est implicitus. Miror quomodo haec opinio nasci potuerit in tanta frequentia locorum ubi probae formae occurrunt, quas et analogia monstrat et confirmat usus. Πρόσιθι est accede, non πρόσσει, quod significat accedes. Nemo abutetur nunc quidem, sed fortasse olim aliquis abusus est locis, qualis est Aristophanis in Acharn. vs 165:

οὐ μὴ πρόσσει τούτοις ἐσκοροδισμένοις,

nam satis est illi occinere Aristophaneum οὐ μὴ ληρήσεις ex

Nubibus vs. 367. Unicus est in scriptoribus Atticis locus, ubi *ἔξει* imperativi speciem mentiatur. Legitur in Nubibus vs. 633:

ποῦ Στρεψιάδης; ἔξει τὸν ἀσκάντην λαβών.

sed quoniam *certum* est solum *ἔξει* in usu esse necesse est statuere aut alio quo mendo hunc versiculum laborare aut illud ipsum *ἔξει* pro *ἔξει* reponi oportere.

Recurrit vitium idem apud Philostratum p. 172: *τί πεφροντικῶς περίεις καὶ μετὸς ἐννοίας*; ubi *περίει* restituendum est.

Cum aequalibus omnibus Philostratus pro antiqua forma *ἀπέδυν* usurpat noviciam *ἀπεδυσάμην* p. 158: *ἐς τὰ τοῦ Ἀπῶλωνίου ἦθι ἀπεδύσατο*. Sic et in *vit. Sophist.* p. 601: *ἀπεδύσατο πρὸς Ἡρακλείδην τὸν σοφιστήν*, et aliis locis.

Ludimagistro lubens reddiderim τὸ ὄρος p. 161: *παρεῖχε δὲ ἄρα τὸν λόγον ἡ Οἶτη [τὸ ὄρος] ἐν ὀφθαλμοῖς οὔσα*. Eiusdemmodi emblemata tolle p. 129: *τὴν γλαῦκα [τὴν ὄρνιν] χρὴ ἐπιφυλάττειν οὗ νεοττεύει*.

Gravi errore lapsus est Philostratus p. 186. quum ex analogia fingeret formam *ἀναβιωθεῖσα* in verbis: *ὥσπερ ἡ Ἀλκίης ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους ἀναβιωθεῖσα*. Verbum *ἀναβιώσκομαι* habet *ἀναβιώσομαι*, *ἀνεβίων* et *ἀναβεβίωκα*, quemadmodum dicebant *φύομαι*, *φύσομαι*, *ἔφυν*, *πέφυκα*; *ἀλίσκομαι*, *ἀλώσομαι*, *ἔάλων*, *ἔάλωκα*, et alia quaedam. Dicitur autem Graece et *ἀπὸ θανέειν ὑπὸ τινος* et *ὑπὸ τινος ἀναβιωῶναι*. Sed Philostratus huius rei aut ignarus aut immemor pro *ἀναβιοῦσα* formavit *ἀναβιωθεῖσα*. Similiter peccant qui *κατέαγμα* dicunt pro *κατέαγα* et *καθέεσθαι* pro *καθέστηκα* et *ἀπέσβεσθαι* pro *ἀπέσβηκα* aliosque multos errores eiusdemmodi committunt.

Contra antiquorum usum Philostratus nonnumquam utitur nomine *ἐλεγξίς*, veluti p. 74 et 236. Constantissime Veteres *ἐλεγχος* dixerunt. Multo etiam peius est quod ei excidit p. 246: *παρέδωκε γὰρ καὶ τὸ αἰνίττειν pro αἰνίττεσθαι*. Quis unquam vidit verbum *αἰνίττω*?

Platonem imitari voluit pag. 252. quum scriberet: *ἡ δ' ὁ Ἀπολλώνιος*, et p. 255. *ἡ δ' ὁ Νεῖλος*, et sic alibi saepius, sed male omisit vocabulum necessarium, quod Plato constanter addere solet: *ἡ δ' (ὁ) ὁ Ἀπολλώνιος*, *ἡ δ' (ὁ) ὁ Νεῖλος* cel.

Nilus iste, qui statim ita loquitur p. 253: εἰ δ' αἰτία ἐλομένου, ἔσαι τις τάχα καὶ μὴ ἐλομένου αἰτία, videtur Platonis Remplicam legisse. Manifesto enim respicit locum in *Rep.* X. p. 617. E: αἰτία ἐλομένου. θεὸς ἀνάιτιος. Apud Philostratum, ut etiam antea vidimus, barbarorum ultimi in scriptorum Graecorum libris diligenter versati sunt.

Quam inepte abutitur Philostratus veteri verbo Attico ἐκκυκλεῖν p. 329. in verbis ἐπὶ ζευγῶν ἐς τὴν ἀγορὰν ἐκκυκλεῖσθαι λευκῶν. Notissimum est quid sit in Graecorum fabulis τὸ ἐκκύκλημα et ἐκκυκλεῖσθαι. Non illepide igitur dicuntur ἐκκυκλεῖν τι qui absconditum quid et abditum proferunt in hominum notitiam iisque veluti spectatoribus in conspectu ponunt. Recte Philostratus ipse p. 245. quum multa de apparatu scenico disseruisset ita loquitur: οὐ δὴ ἀπεικός τι παθεῖν μοι δοκῶ φιλοσοφίας ἡττηθεὶς εὖ κεκοσμημένης, ἣν Ἴνδοι ἐφ' ὑψηλῆς τε καὶ θείας μηχανῆς ἐκκυκλοῦσιν. Sed quam apte et venuste hoc dictum est tam inepte et absurde dicuntur qui *bigis vehuntur* in forum ἐπὶ ζευγῶν ἐκκυκλεῖσθαι ἐς τὴν ἀγορὰν.

Peccavit Philostratus p. 214. scribens: Γάλβας ἐπ' ἀγορᾶς μέσης ἀπέθανεν ἡταιρημένους ἐσποιῶν ἑαυτῷ παῖδας τὸν Ὀθωνα καὶ τὸν Πείσωνα, nam quid sibi vult ἡταιρημένοι? Quis umquam legit ἐταιριῦμαι et quid tandem ex analogia significare debeat? Utrum παῖδες ἡταιρημένοι sunt ἐξ ἐταιρῶν γεγονότες an aliud quid? Caeterum parum refert id scire nam tota res commenticia est et contra historiae fidem. Otho frustra spem adoptionis conceperat (Tacit. *Histor.* I. 15.) et propemodum ridiculum est narrare Galbam in medio foro *duos* sibi filios adoptasse et Othonem et Pisonem.

Mire abutitur Philostratus verbo ἐρωτᾶν in ἐρωτᾶν λόγον pro λέγειν. Philosophis solemne est ἐρωτᾶν ponere pro συλλογίζεσθαι, sed apud Philostratum idem quod λέγειν significat veluti p. 360. quum adolescentulus Atheniensis Olympiae dixisset μάλα εὖνουν τὴν Ἀθηνᾶν εἶναι τῷ βασιλεῖ (Domitiano), indignabundus Apollonius: πέπαυσο, inquit, Ὀλυμπίᾳσιν ὑπὲρ τούτων ἐρωτῶν καὶ διαβάλλων αὐτὴν τῷ πατρί. *Desine Olympiae de his rebus dicere.*

Non intellexit Philostratus quam gravem errorem committe-

ret quum scriberet p. 42: ἐφεσηκότα μέντοι ὄρων καὶ ἐνθυμουμένῳ ὁμοιον: volebat dicere quum cogitabundum et meditantem similem videret, sed non est recordatus quae esset verbi ἐφιστάναι ratio ubi eo sensu ponitur. Notissima tamen res est. Dicebant olim ἐφιστάναι τὸν νοῦν, τὴν γνώμην et τὴν διάνοιαν. Saepe legitur ἐπισήσας τὴν διάνοιαν, τὴν γνώμην ἐπισῆσαι et similia, quae quum sexcenties apud philosophos potissimum recurrerent coeperunt sequiores τὸν νοῦν aut τὴν διάνοιαν aut τὴν γνώμην omittere et solum ἐφιστάναι et ἐπισῆσαι dicere pro hoc agere, animum attendere, diligenter apud animum suum cogitare et considerare, meditari. Passim ἐφιστάναι inde ab Aristotele et Theophrasto illo sensu usurpari solet. Copiam exemplorum effuderunt Hemsterhusius, Wesselingius, Dorvillius locis indicatis a Wyttembachio ad Plutarchi Moral. p. 32. B. Philostratus ipse sine vitio scripsit pag. 190: Θεμιστοκλῆς ἴδρυνται ἔννουν καὶ ὥσπερ χρησμῶ ἐφιστάντα. Apparet ex his Philostrati error, qui putaverit ἐφέσηκα quoque dici posse, quoniam ἐφίσημι et ἐπέσησα recte diceretur. Non cogitavit τὴν διάνοιαν in illa locutione omissum esse, itaque transitivis tantum formis esse utendum. Ἐπισῆσαι recte dicitur, ἐπιστάναι non item, neque ἐφίσασθαι neque ἐφεσάναι. Sed in re perspicua quid opus est verbis? Post pauca peccavit iterum scribens: θεωρῶ πρὸς ἐμκαυτὸν ἐξ ὅτου ποτὲ οἱ βάρβαροι τοὺς εὐνούχους σώφρονας ἡγοῦνται, namque ἐξ οὗ, ἐξ ὅτου et ἐξ ὅτου περ, ut Latinorum ex quo, de tempore dicitur, non de causa, ut in: οὐκ ἐλούσατ' ἐξ ὅτου περ ἐγένετο. Philostratus ἐξ ὅτου et δι' ὅτι, ut alia multa, inter se confudit.

Antiqui et probi sermonis inscitia in Philostrato deprehenditur p. 44. in verbis: ἀργίας μὲν ἡττηθεὶς ὁ σοφὸς ἢ χολῆς ἢ ἔρωτος ἢ φιλοποσίας — ἴσως ἂν καὶ ξυγγνώμην φέροιτο, χρήμασι δὲ ὑποθεὶς ἑαυτὸν οὗτ' ἂν ξυγγιγνώσκοιτο καὶ μισοῖτ' ἂν. Nemo Veterum usus est umquam verbo passivo συγγιγνώσκειμαι pro ignoscitur mihi, datur mihi venia, quia omnes constanter illo sensu dicebant τυγχάνω συγγνώμης. Sequiores huius rei ignari aut immemores συγγιγνώσκεσθαι usurpare coeperunt. Etiam φέρεσθαι ξυγγνώμην reprehensionem habet et minus eleganter novatum est, ut et χολῆς ἡττηθῆναι pro ὀργῆς et χρήμασιν ὑποθεῖναι ἑαυτὸν pro φιλάργυρον εἶναι vel χρημάτων ἥττω.

Mirifice credidit se locutum esse Philostratus p. 118. quum dixisset: προπίνω σοι, ὦ βασιλεῦ, ἄνδρα Ἑλληνα, ad quae verba difficile est non subridere. Scilicet apud Xenophontem legerat in Anab. VII. 4. 26: προπίνω σοι, ὦ Σεύθῃ, τὸν ἵππον τουτουί, de quo loco olim interpolato diximus in Nov. Lectt. p. 396. Saepe προπίνω τί τινι apud Veteres legitur pro φιλοτησίαν τινι προπιὼν δωροῦμαι, ut ibidem multis exemplis ostendimus. Fugit Philostratum ratio quum credidit ipsum Apollonium Regi Indorum posse προπίνεσθαι.

Indorum rex homo minimi pretii et philosophiae osor ut puer petulans a sapientibus increpatur: σωφρονέστερον, ὦ βασιλεῦ, inquirunt, περὶ φιλοσοφίας γίγνωσκε. τὸν μὲν γὰρ χρόνον, ὃν μεираκιον ἦσθα, ξυνεχώρει σοι ἡ νεότης τὰ τοιαῦτα, ἐπεὶ δὲ ἐς ἄνδρα ἐξαλλάττεις ἤδη φειδόμεθα τῶν ἀνοήτων τε καὶ εὐκόλων. Vides reges in India etiam adultos a sapientibus παιδαγωγεῖσθαι. Sed quod eum iubent τῶν εὐκόλων φεῖδεσθαι de plebeio sermone sumtum est et plane abhorret ab antiquo Graecitatis usu. *Faciles, lenes, mites* appellantur εὐκοιοι et opponuntur *morosis τοῖς δυσκόλοις* optimi pessimis. Incerti Comici verba apud Philostratum in Inagg. p. 134. Ιακ. Μουσῶν εὐκόλων ἀνθρώπιον mihi quoque de Sophocle accipienda esse videntur, de quo Bacchus in Ranis dixit:

ὁ δ' εὐκοιοι μὲν ἐνθάδ', εὐκοιοι δ' ἐκεῖ.

Suspicio enim nescio quem apud Veteris Comoediae poetam mitem Sophoclem his verbis salutasse:

(ὦ χαῖρε) Μουσῶν εὐκόλων ἀνθρώπιον.

Philostrato qui τὰ εὐκοιοι *stulta, futilia, inepta* appellavit suos est error relinquendus.

Non suo sed librariorum vitio ineptire videtur Philostratus p. 122, ubi de Xerxe dicitur: εἰ γὰρ ἐν χερσὶ τῶν Ἑλλήνων ἀπέθανε, τίς μὲν ἂν λόγων λαμπροτέρων ἡξιώθη; τῷ δ' ἂν μείζω τάφον ἐπεσημήναντο Ἕλληνες; Philostrato digna sententia est, sed ne ille quidem potuit dicere τάφον ἐπισημαίνεισθαι pro *monumentum ponere*. Suspicio eum a Callimacho sumsisse vocabulum ex notissimo loco:

Κρήτες αἰεὶ ψευσαί. — καὶ γὰρ τάφον, ὦ ἄνα, σεῖο

Κρήτες ἐτεκτάναντο.

quamobrem emendandum censeo: τῷ δ' ἂν μείζω τάφον ἔτεκ-
τήναντο Ἕλληνες;

Finem faciam in aperiendo usu quodam vocabuli δείνα, cu-
ius et apud alios quaedam exempla sunt, sed apud Philostra-
tum permulta. Inspice mihi hos locos: p. 11: ἀπίτω ὁ δείνα
τὰ ἑαυτοῦ ἔχων, p. 18: ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα (πλείους εἰπών)
τοῦ λιμοῦ τοῦ καθεσηκότος αἵτιοι, p. 85: βοῶν — ὡς ὁ τοῦ δεῖ-
νος εἶην υἱὸς καὶ ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἑμαυτοῦ ἵοιμι, p. 156: μνήσομαι
αὐθις, μνήσει δέ με ὁ δεῖνα, p. 206: ὁ δείνα γὰρ καταψευθεὶς
ἄπεισιν, p. 324: προελθὼν τῆς οἰκίας τῇ δεῖνι ἡμέρᾳ — τίνι
ἐθύσω τὸν παῖδα; p. 539, narratur Herodes Atticus, quum ex
eo quaereretur quibus magistris usus esset, respondisse: τῷ
δεῖνι μὲν καὶ τῷ δεῖνι παιδευόμενος, Πολέμωνι δὲ ἤδη παι-
δεύων. Haec omnia alio modo dicta sunt quam quo Veteres
uti assolent, qui τὸν δείνα appellant eum, cuius nomen aut
non succurrit aut non opus est edere aut non placet nomi-
nare aut in re ficta pro *quispiam* ponitur. Notus est locus
Aristophanis in Thesmoph. vs. 620:

τὸν δείνα γιγνώσκεις, τὸν ἐκ Κοθωκιδῶν;

B. τὸν δείνα; ποῖον; A. ἔσθ' ὁ δεῖν' ὃς καὶ ποτε.

τὸν δείνα τὸν τοῦ δεῖνα.

Sic Demosthenes p. 167, 24: ὁ δείνα τοῦ δεινός τὸν δείνα εἰς-
ἡγγεῖλεν, et sic alii passim. Apud Philostratum, ut vides,
alia ratio est. Aesculapius p. 11. non dixerat ἀπίτω ὁ δείνα,
neque Apollonius μνήσει δέ με ὁ δεῖνα, neque Herodes τῷ
δεῖνι καὶ τῷ δεῖνι, sed diserta nomina ediderant eorum,
quos quisque dixisset. Philostratus quamquam eorum ipsa ver-
ba refert, quamquam eos ipsos inducit loquentes, tamen singulis
nominibus τὸ δεῖνα substituit, nihil ad rem facere ratus ipsa
nomina apponere. Ex his igitur planissime confirmatur H. Ste-
phani suspicio de loco, qui legitur in Matthaei Evangelio
XXVI. 18: ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα καὶ εἰπατε
αὐτῷ κτῆ. Rectissime ille: »illud δείνα potius Evangelistae
esse arbitror quam ipsius Christi: Evangelistae inquam ponen-
tis δείνα loco nominis proprii, quo Christus usus sit: alioqui
certe nullam huius generis loquendi rationem inire possum."
Loci Philostratei prorsus similes omnem dubitationem mihi
quidem eximere videntur. Veteres in tali re ita scribere so-

lent: ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα (εἰπὼν τοῦνομα) κελεύετε αὐτόν κτῆ. Paene gemellus locus est Philostrati p. 285: βαδίσαι σε χρὴ ἐς τὴν Ῥώμην παρὰ τὸν δεῖνα καὶ διαλεχθῆναι οἱ.

Transeo nunc ad *vitas Sophistarum*.

C. G. COBET.

(Continuabitur).

SUPPLEMENTA ANNOTATIONIS

AD

XENOPHONTIS ANABASIN.

Clearchus ad Tissaphernem II. v. 11. ita dicit: σὲ δὲ νῦν ὁρῶ τὴν τε Κύρου δύναμιν καὶ χώραν ἔχοντα καὶ τὴν σαυτοῦ ἀρχὴν σώζοντα. In tribus optimis libris A. B. C. apud Dindorfium scriptum est καὶ τὴν σαυτοῦ χώραν σώζοντα, quod iure repudiatum est. Sciolus de suo levi coniectura inseruit χώραν, quemadmodum in reliquis ἀρχὴν nescio quis non multo felicius interposuit. Agnosces Xenophontem in his: τὴν τε Κύρου δύναμιν καὶ χώραν ἔχοντα καὶ τὴν σαυτοῦ σώζοντα.

Xenophon ubi Menonis ingenium et mores describit II. vi. 25. ita scribit: παρ' οἷς μὲν ἐπεχειρεῖ πρωτεύειν Φιλίᾳ διαβάλλων τοὺς πρῶτους τούτους ᾤετο δεῖν κτήσασθαι. Non est haec sana oratio. Vitii sedes est in τούτους, pro quo Suidas v. Μένων exhibet τούτῳ et Codex Parisinus omnium optimus C. apud Dindorfium a prima manu τοῦτο habet manu secunda vel tertia correctum in τούτους. Correctum autem? imo vero stulte corruptum. Emendandum est enim τοῦτ' ᾤετο δεῖν κτήσασθαι, nempe τὸ πρωτεύειν Φιλίᾳ. Vides unde Suidae scriptura τούτῳ ᾤετο nata sit, oscitanter repetita sequenti vocali. Qui τοῦτο dedit librarius pervulgato more scribarum

omissam vocalem ineleganter revocavit. In alio libro elisionis nota confusa est cum alio compendiolo, quo — ους significari solet. Passim hoc factum esse videbis, ut in Erotiani praelectione p. 14. ubi editur: ὧν ἀντικατηγόρησάν τινες ἐμφρόνως εἰδότες ἄνδρες ἐπαμύνασθαι ὅτε τις πρότερος χαλεπήνῃ, sed quis non meminit loci HomERICI a plurimis decantati:

ἄνδρ' ἐπαμύνασθαι ὅτε τις πρότερος χαλεπήνῃ.

Inconsulto igitur is qui Codicem Parisinum C ex alio libro, ut opinor, *corrigebat*, quum τοῦτο dedisset, τούτους substituit sententiae securus. Idem in eodem libro saepius factum esse animadverti ut corrector vera scriptura erasa vitiosam stulle induceret. Itaque utilissimum factu est ubique in Codice omnium optimo sedulo indagare quid lateat in locis, quorum scriptura a correctoribus reficta est. Quam vellem ipse librum intentissima cura excutere et omnia perscrutari! Laudanda tamen est insignis Dubneri diligentia qui omnia veteris lectionis vestigia sedulo rimatus est. Quantum autem ex ea re boni erui possit duobus exemplis ostendam. Editur III. i. 2: ἐπεὶ δὲ οἱ τε στρατηγοὶ συνειλημμένοι ἦσαν καὶ τῶν λοχαγῶν καὶ τῶν στρατιωτῶν οἱ συνεπόμενοι ἀπώλωλεσαν ἐν πολλῇ δὴ ἀπορίᾳ ἦσαν οἱ Ἕλληνες. Quicumque hoc agat statim intelliget συνεπόμενοι non esse sanum. Num tu putas in verbis, quae leguntur V. iv. 16. ἀπέκτειναν συχνοὺς τῶν βαρβάρων καὶ τῶν συναναβάντων Ἑλλήνων τινὰς ferri posse συναναβαινόντων? Certum igitur et manifestum est aoristum requiri. Quid igitur reponendum est? Συσπόμενοι enim non est usitatum. Inspiciamus Codicem Parisinum. Dindorfius annotat: »συνεπόμενοι] ἐπὶ in rasura 5. litterarum C.» Scin quid erasum sit? Nempe συνεπισπόμενοι. Corrector deleuit litteras επισπῶ et substituit ἐπὶ alios libros secutus. Reliqui ad unum omnes servant συνεπόμενοι. Quam facile erat ipsam Xenophontis manum ex leviter depravata vetere lectione elicere. Xenophon enim dederat οἱ συνεπισπόμενοι, quae forma ut plurimum in συνεπισπόμενοι a Graeculis depravari assolet. Quam tritum sit συνεφέπομαι et συνεπισπέσθαι norunt omnes. In Anabasi VII. iv. 6. ubi legitur: ὁ Σεύθης ἐκέλευσε τὸν Ξενοφῶντα — συνεπισπέσθαι praeter quatuor optimos libri omnes exhibent συνέπεσθαι. Συνεπισπόμενος et συνεπισπόμενος confusa et

alibi saepe videre est et in Cyropaed. VII. i. 32 et VIII. vi. 10. et in Platonis Timaeo p. 42. C, ubi in optimis libris est pessima lectio *ξυνεπισπώμενος*. Neglectum a Criticis haesit turpe vitium in venustissimo loco Platonis de Legg. IV. pag. 706. A: *τοῦτον γὰρ δὴ τίθεσθαι τὸν νόμον ὁρθῶς ὑποτίθεμαι μό- νον, ὃς ἂν δίκην τοξότου ἐκάσποτε φοχάζηται τούτου ὅτῳ ἂν συνε- χῶς τούτων τῶν ἀεὶ καλῶν τι ξυνέσπηται*, nam barbarum est, opinor, *ξυνέσπηται*: exemta litterula *ξυνέπηται* genuinum est. Aoristus *ἔσπετο* restitui debet Plutarcho in vita Solonis cap. 27. ubi Solon ad Croesum ita dicit: *ὃ δ' εἰς τέλος ὁ δαί- μων ἔθετο τὴν εὐπραξίαν τοῦτον εὐδαίμονα νομίζομεν*, quae nemo potest intelligere. Pro *ἔθετο* reponere *ἔσπετο* et resecare scioli ad- ditamentum *τὴν εὐπραξίαν*, ut Solon dicat: *ὃ δ' εἰς τέλος ὁ δαίμων ἔσπετο τοῦτον εὐδαίμονα νομίζομεν*. Corruptelam, ita uti fit, interpolatio secuta est. Itaque ubi vitii sedem de- prehenderis mendumque sustuleris interpolatio fit manifesta. Sine sensu editur apud Ciceronem in oratione II. contra Rul- lum cap. 7. § 19: »Ille quod dari populo nullo modo pote- rat tamen quodammodo dedit: hic quod adimi nullo pacto poterat *potestate* quadam ratione eripere conatur.” Vitii se- des est in *POTESTATE*, in quo latet *POTESTATE* quod quum revocaveris duplex emblemata *poterat* et *ratione* ultro excident et locus erit luce clarior: *quod adimi nullo pacto potest arte quadam eripere conatur*. Sed ad Xenophontem redeo cuius et alterum locum a correctore corruptum indicabo. Enume- ratis opibus, quibus regnum Persarum pollebat, Xenophon ita pergit: III. i. 20. *τὰ δ' αὖ τῶν στρατιωτῶν ὁπότε ἐνθυμοίμην ὅτι τῶν μὲν ἀγαθῶν πάντων οὐδενὸς ἡμῖν μετεῖν εἰ μὴ πριαίμεθα κτέ.* in his *πάντων* vitiosum est. Ex C. notatur: »*πάντων*] *πάν* in *rasura*.” Male erasum esse suspicor *τού*, nam verum est *ὅτι τῶν μὲν ἀγαθῶν τούτων οὐδενὸς ἡμῖν μετεῖν*, ut sta- tim post § 21: *ἐν μέσῳ γὰρ ἤδη κεῖται ταῦτα τὰ ἀγαθὰ ἄλλα κτέ.* et III. ii. 26. *πάντα ταῦτα τὰ ἀγαθὰ δῆλον ὅτι τῶν κρατούν- των ἐστίν.*

Plura alias.

C. G. CORBET.

ATAKTA.

(Continuantur ex VIII. pag. 116).

---

§ 4.

Persequamur alia in eadem Oratione pro Caecina. Ubi Cesenniae testamentum describitur § 17, additur: *Aebutio sextulam adspersit. Hanc sextulam illa mercedem isti esse voluit assiduitatis et molestiae, si quam ceperat: iste autam hac sextula se ansam retinere omnium controversiarum putat.* Ridiculum est *ansam retinere aliqua re*; siquidem aliquid prehendere, tenere dicimur *ansâ*. Expuncto nomine quod putide iteratur, legendum, *hanc se ansam retinere* —.

Ut saepe alibi, ita § 27, quod attendenti perspicuum fore confido, in verbis *Terentianus est Phormio*, postremum nomen proprium interpolatum est.

Manifesto tenere mihi videor emblemata § 35, ubi quum adversarius contendisset Caecinam interdicto uti non posse, sed agere iniuriarum, Orator ita pergit: *quid id ad causam possessionis? — Plus tibi ego largiar. Non solum egeris, verum etiam condemnaris licet: numquid magis possidebis? Actio enim iniuriarum non ius possessionis assequitur, sed dolorem imminutae libertatis iudicio poenaeque mitigat.* Tota ista interpretatio (*actio — mitigat*) et per se intempestiva est, et abusu sermonis peccat. In bona latinitate *actioni* non hoc tribuitur, ut dicatur *ius assequi*: neque *actio mitigat dolorem*: neque *imminui libertatem* eius dicitur, qui introire aliquo prohibitus sit.

Minuta quaedam corrigenda sunt, verbi causa § 34. ut *praetermitterent* mutetur in *praetermiserunt*: § 41. *quum* — loquamur, imo *q. loquimur*: ut § 47. Et § 50, abiiciantur

quae putide ad explicandum inserta sunt, *deiectus esse quisquam*, quam adiectionem respuunt etiam quae praecedunt, *illud — potest*.

Bis corrigendum est in hoc uno loco § 51: *quae lex, quod senatus consultum, quod magistratus edictum, quod foedus aut pactio, quod — testamentum, quae iudicia aut stipulationes, aut pacti et conventi formula non infirmari ac convelli potest, si ad verba rem deflectere velimus —?* In rebus privatis iudicia appellari non poterant, quae ne omnino quidem huius erant loci: offendit praeterea plurale in hoc et in sequenti nomine. Legendum, *quae fiducia aut stipulatio aut pacti et conventi formula — si ad verba rem flectere velimus —?* Quo uno loco *deflectere* transitive poni videbatur, Orat. § 137, eum dudum correxi.

Mox, § 52. ubi nunc editur, *sermo hercule et familiaris et quotidianus* —, non tam vetusti Cod. auctoritate abiiciendum erat prius *et*, sed ipsa ratio admonere potuerat doctissimum Editorem, nullo modo ista sic distrahi posse, nec diversa inter se cogitari.

Credibile non est § 58. Ciceronem hoc scripsisse: *quare si ad eum restituendum, qui vi deiectus est, eandem vim habet aequitatis ratio, ea intellecta certe nihil ad rem pertinet, quae verborum vis sit ac nominum*. In omni hac disputatione solet *deiectum* appellare, non *vi deiectum*: et illud substantivum per errorem irrepsit huc ex sequentibus. Sed *eandem vim habet* probari non potest, quoniam nulla alia vis in antecedd. commemoratur, quacum haec conferatur. Legamus igitur *tantam vim habet* —.

Porro nullam interpretationem quis reperiet his, § 65: quum dixisset »in his causis non verba venire in iudicium, »sed eam rem, cuius causa verba haec in interdictum coniecta sint;» ita pergit: *vim, quae ad caput ac vitam pertineret, restitui sine ulla exceptione voluerunt. Ea fit plerumque per homines coactos armatosque: si alio consilio, eodem periculo facta sit, eodem iure esse voluerunt*. Quaero, quo alio consilio? Si vis semper eodem consilio fit deiciendi, eiciendi, arcendi, deturbandi, apparet non ita scriptum esse potuisse a Cicerone, sed si alio auxilio.

In hac causa, quum defenderet Cicero mentem et voluntatem interdicti contra verborum sententiam, fieri non poterat quin exemplum excitaretur eius causae, quam Crassus contra Scaevolam in centumvirali iudicio defenderat; itaque eius causae mentio fit § 52. sq. Sed eodem redditur § 67. Quum enim Aebutius uno verbo se defenderet, contenderetque non deietum esse Caecinam, accusabat, ut ei Cicero obiicit, eos qui consuluntur, quod aequitatis censeant rationem, non verbi, haberi oportere. Et hoc loco Scaevolam, dixisti, causam apud centumviros non tenuisse: quem ego antea commemoravi, quum idem faceret, quod tu nunc, (tametsi ille in aliqua causa faciebat, tu in nulla facis) tamen probasse nemini, quod defendebat, quia verbis oppugnare aequitatem videbatur. Quum id miror, te hoc in hac re, alieno tempore, et contra, quam ista causa postulasset, defendisse: tum illud vulgo in iudiciis, et nonnumquam ab ingeniosis hominibus defendi, mihi mirum videri solet, nec iurisconsultis concedi, nec ius civile in causis semper valere oportere. In hac loci distinctione nulla sana sententia apparet. Statim occurrere debet hoc, in verbis quum id miror institui apodosin eorum, quae ante inchoabantur; quo uno modo istud hoc in hac re ad illam Scaevolae defensionem referre licebit. Ne multa, locus sic constituendus est: Et hoc loco, quod Scaevolam dixisti causam apud centumviros non tenuisse — quem ego antea commemoravi, quod idem faceret quod tu nunc, (tametsi ille in aliqua causa faciebat, tu in nulla facis,) tamen probasse nemini quod defendebat, quia verbis oppugnare aequitatem videbatur, — quum id miror te hoc in hac re alieno tempore et contra quam ista causa postulasset defendisse, tum illud cet. — Perspicuum est Ciceronem hoc obiicere adversario, quod is, quum omnino satis stulte contendisset iurisconsultorum auctoritati obtemperari non oportere, tamquam si ipse verbis et literis opponeret aequi et boni nomen, Scaevolae exemplum excitasset, qui iurisconsultus tamen causam non tenuisset; hoc igitur mirari se dicit Orator, quandoquidem ideo causam non tenuerat Scaevola, quod idem faceret „quod tu nunc,” nempe ut se „verbo literaque defenderet.”

Miror tamdiu Editores tulisse hoc, ut § 93. legeretur, quum

ab iure, officio, bonis moribus ad ferrum, ad arma, ad caedem confugerit —, nec sensisse ridiculum istud bonis abiiciendum esse, quum perpetuo dicatur moribus deducere, ut § 20. 27. cet.

§ 5.

Restant complura iu Oratione pro Rabir. Perduell. corrigenda, quamquam multa senserunt iam viri docti, quorum acumen et elegantia iudicandi non erat relinquenda. Ernestus, verbi causa, rectissime viderat in § 2. verba in his rebus evertendis glossema esse. Quid hoc est, quod Orellius contendeat, verba illa »permultum ad invidiam accusatoris augendam conferre?“ Nugari hoc est: potiusque animadvertendum, in consilio significando ne potuisse quidem praep. in usurpari; tum, nisi ratio ipsa hoc inculcaret, e constanti observatione tenendum erat hoc, nusquam apud Ciceronem post idcirco iterari illud ipsum quod eo pronomine indicetur: taedet eius normae exempla conquirere, sed nonnulla collegisse meminimus ad Legg. p. 367 et 478.

Explicandum erat Oratori quo modo consulare quoque officium Rabirium defendendum commendaret. *Non enim*, inquit § 2. *C. Rabirium culpa delicti, non invidia vitae, non denique veteres iustae gravesque inimicitiae civium in discrimen capitis vocaverunt.* —. Non indigebo, opinor, longa demonstratione inimicitias civium neque intelligi, neque ideo appellari posse. Fac ita significari inimicitias civium inter se, quid istud ad Rabirium pertineret? Sed non in multitudine cogitabantur inimicitiae, sed tantum inter privatos et paucos. Eademque de causa ne Rabirius quidem cum civibus inimicitias exercuisse cogitari potest. Scilicet, quae innumerabilibus locis, quamquam improbanda, tamen sine sententiae detrimento ferri potest nominis proprii interpolatio, hoc loco evertit plane sententiae consilium. Loquitur nunc in genere, ut defendat illud modo a se dictum de consulari officio; et tum per se nominis Rabirii repetitio, quem modo ante appellaverat, alienissima est, tum non hunc unum nunc cogitari vult, sed quemcumque. Ut verbo dicam, legendum est, *non enim culpa de-*

licti — non denique veteres iustae gravesque inimicitiae civem in *discr. cap. voc.* Modo dixerat, cum omnibus civibus in eorum periculis satis iustam sibi causam necessitudinis esse. Eodem iure in § 5. ante verba *hominis miserrimi* tollendum est interpolatum nomen proprium.

Ne hoc quidem negligi oportebat, nunc edi in § 3. *est boni consulis* — *ferre opem patriae, succurrere saluti fortunisque communibus, implorare civium fidem, suam salutem posteriorem salute communi ducere.* Nam, ut recte appellatur *salus communis* (ut § 30), ita nullo modo appellari possunt *fortunaes communes*, quoniam *fortunaes* semper singulorum sunt. Legatur *fortunisque omnium*, ut § 1 et 5. Quid intersit inter *fortunam* et *fortunas*, bene perspexit Madvig. Epist. Crit. p. 75. Plurale defendi posse videtur Tusc. I. § 99.

In eadem § 3, ubi, inde a verbis *est etiam bonorum et fortium civium*, exponit quid ab his postuletur, tum subiicitur, *ea qui secutus sit, laude potius et honore quam poena et supplicio dignum iudicare.* Quoniam haec postrema de industria ad iudices dicuntur, conveniens erit sic legere, *earum qui* —: ut dicat, reliqua illa omnium bonorum civium sunt, tum a iudicibus hoc exspectandum.

Quum dixisset § 4, *labor in defendendo praecipue meus est*, adiicit, *studium vero conservandi hominis commune mihi vobiscum esse debet*: sed futurum hoc otiosissimum est in hoc verbo, et leg. *debet*, quod in praecipiendo futuri quodammodo notionem continet.

Brevi post haec dicit: *agitur enim nihil aliud in hac causa, Quirites, nisi ut nullum sit posthac in re publica publicum consilium*, cet. In quibus *nisi* est e novissimi Editoris correctione, quum alii Codd. omitterent, alii *quam* haberent. Et de *quam* saepe per errorem a librariis omissio, monuit Madvig. ad Fin. V. § 31. Hoc tamen praefero, prae *nisi*, ratione habita eorum quae Zumptius recte disputavit Gramm. Lat. § 735, quandoquidem hoc significare vult Orator, cum unius Rabirii causa illa quoque gravissima, quae enumerat, coniuncta esse, non item quasi nihil aliud praeter ista ageretur. Quo modo *nisi* dicatur, commemoravi Bibl. Crit. N. III. p. 78. A Madvigio

memini discrimen inter utrumque vindicari, sed non recte ubi hoc disputaverit.

In § 5. primum precatur a diis, *ut hodiernum diem et ad huius salutem conservandam et ad rem publicam constituendam illucisse patiantur. Deinde vos, Quirites, — oro atque obsecro, quoniam uno tempore vita hominis miserrimi —, salus rei publicae vestris manibus suffragiisque permittitur, cet. Sed abesse non possunt copulae; et requiritur et vita — et salus.*

Ipsam defensionem aggressurus sic accusatorem alloquitur Cicero § 6. *Nunc quoniam, T. Labiene, diligentiae meae temporis angustiis obstitisti meque ex comparato et constituto spatio defensionis in semihorae circulum coëgisti, parebitur cet. Cuius generis fuerit illa Labieni potestas, ut semihorae spatium praescriberet defensionis, explicare nequeo: sed, quamquam nullam varietatem libri Mss. afferunt, vitiosum quid remansisse in illis verbis persuasum habeo. Potuit fortasse Cicero diligentiae obsistere Labienus tempore defensionis circumscribendo, coarctando, angustando; nullo modo dici potest hoc fecisse temporis angustiis, quae sane aliquem cogere possunt (sicut dicitur Orat. III. § 228,) sed quod alicui instrumentum esse non potest quo utatur ad cogendum. Igitur neque hoc probandum est, neque si quis dicatur hostes vicisse angustiis locorum. Aliquanto rationi magis consentaneum erit, si legatur, diligentiae meae temporis angustiae obsistunt. — Brevi post, in verbis satis erit hoc mihi temporis, de recto Ernestii iudicio tollendum erat hoc.*

Spreta est Latinitatis ratio in his § 7: *quo in crimine* (n. locos religiosos a Rabirio violatos esse) *nihil est umquam a te dictum, nisi a C. Macro obiectum esse crimen id C. Rabirio.* Etenim non obicimus crimen alicui, sed aut factum, aut vitium: idque quum facimus, sic oritur crimen, i. e. accusatio. Itaque statim post, *quid obiecerit Rabirio Macer, non quod crimen.* Ipse Cluent. § 62, *doce — quid praeter hoc venenum Oppianici non modo in criminis, sed in maledicti loco sit obiectum. Igitur delendum crimen.*

Lambini suspicio, quippe unius de sagacissimis existimatoribus Latinitatis Tullianae, commemoranda est; qui in his verbis § 7, *quo in crimine propinquus C. Rabirii iudicio claris-*

simo, *C. Curius*, pro virtute sua est honestissime liberatus, malebat hunc ordinem, *C. Curius* iudicio clarissimo pro virtute sua —. Deserendam hanc esse suspensionem censeo propterea, quod pron. *suus* ita demum recte ponitur, si ad proxime antecedens nomen referatur: de quo genere nonnuhil disputavi Bibl. Crit. N. V. p. 19.

Sororis filium a Rabirio necatum esse dixerat Labienus, quum ad iudicii moram familiaris funeris excusatio quaeretur, § 8. Cui crimini sic respondetur: quid enim est tam verisimile, quam cariorum huic sororis maritum quam sororis filium fuisse? atque ita cariorum, ut alter vita crudelissime privaretur, (cum) alteri ad prolationem iudicii biduum quaeretur. De sororis filio, sed alio, cum hisce conferri potest Rabir. Post. § 48. Sed non temere pronunciabat Ernestus, ironiam huic formae (disputandi) non satis aptam esse, sine qua tamen illa, quid tam verisimile, explicari nullo modo possint. Ipse malebat quid tam parum verisimile. Corrigitur sane ita sententia. Nihilominus istud enim minime convenit huic responso, quo crimen istud refutatur; quod per errorem susceptum necessario peperit sequens tam. Legam: quid minus est verisimile. Tum illud cum non delendum ex sententia Labini, sed mutandum in dum.

De loco qui est § 10, quod utinam, Quirites —, nondum dimitto ea quae disputavi ad Leges p. 586. Pro utinam hoc quod ille crimen —, novissimus Editor exhibet ut hoc —, ex libro Torrentii. Non probo, in hac sententiae forma, ut finale.

In § 13. ubi Labieni crudelitatem exagitat, sic edi video: namque haec tua, quae te hominem clementem popularemque delectant, I LICTOR, COLLIGA MANUS, non modo huius libertatis mansuetudinisque non sunt, sed ne Romuli quidem aut Numae Pompilii: Tarquinii, superbissimi atque crudelissimi regis, ista sunt cruciatus carmina —. Quam corrigendi viam iniit Ravius meus, V. L. I. p. 41, probare vix possum. Non negligendum hoc est, namque non in eiusmodi occupatione dici, sed nam: id quod non fugit Madvigium in Epist. Crit. p. 70: conf. V. V. D. D. ad Orat. I. § 71. Quod quum ita corruptum esset, ortum est pronomen haec. Ne tua quidem recte ista appellantur, quum essent Tarquinii, quae Labienus lubentissime

commemorabat tantum. Simpliciter legendum censeo: nam quae te hominem —. Aliquanto post, quae verba, ante Quirites, recte in uno Cod. Ox. omittuntur.

Non sine causa Ernestus, quo erat acumine, haesit in his § 13. init., ubi postquam C. Gracchum Labieno opposuisset Orator, ita pergit: *tu mihi etiam legis Porciae, tu C. Gracchi, tu horum libertatis, tu cuiusquam denique hominis popularis mentionem facis, qui — violare libertatem huius populi — conatus es?* Perpetuo eos, qui aderant, *hos* appellare solet; ut horum necessario eodem modo interpretandum sit. Sed apparet hoc Labieno obicere voluisse Ciceronem, quod veteres auctores tuendae civium libertatis commemorasset, ipse eam libertatem violasset in hoc populo, quae oppositio excludit istud horum. Meliori ordine ista sic legentur: *tu mihi etiam legis Porciae, tu libertatis, tu C. Gracchi, tu cuiusquam —. Modo ante cum lege Porcia libertatis mentionem coniunxerat.*

In § 14. complura merito offenderunt Ernestum, cuius rationem habere minus videntur recentiores Editores. Confertur Labienus cum C. Graccho. Primum in his, *Scilicet tibi graviolem dolorem patruui tui mors attulit quam C. Graccho fratris:* recte vidit tui eiiciendum esse, itemque paulo post *patruus vester:* suo loco et hoc, et pronomen usurpatur § 22. — *Molestis additamentis haec quoque laborant: et similis viri tu ulcisceris patruui mortem, atque ille persequeretur fratris:* in quibus tam patruui, quam fratris delendum esse apparet.

Auspiciorum publica iura, quod in § 17. editur, nusquam appellantur, quum ipsa auspicia non alia, in huiusmodi argumento, nisi publica intelligantur. Delendum publica, omissum in compluribus Codd.

Quam vetus sit illa intemperantia Tullianae castissimae orationis pronominiibus onerandae, apparet e Quinctiliano, et Rufiniano, qui locum in fine § 18. ita excitarunt, ut alter *vocem istam,* alter *vocem vestram* describeret: neque his utemur, et post *stultitiae* abiiciemus quoque *vestrae.*

Quo modo, quaeso, haec quis probare potest, quae eduntur eadem § init.: *nunc de Saturnini crimine ac de clarissimi patruui tui morte dicemus.* Nempe Saturnini crimen est illud ipsum quod statim subiicit, *arguis occisum esse a Rabirio Saturninum:* hoc

igitur falsum esse antea Rabirius docuerat, idem nunc Cicero susciperet, agnosceret, confiteretur si sibi esset integrum, deque eo sequens est disputatio, non de Labieni morte, quamquam *patruus mors* bis appellatur § 14, et *mors Saturnini* § 24. Duo continuo defendit orator; primum si Rabirius cum iis fuit qui Saturninum et reliquos in Capitolio oppugnarent, non hoc in crimen vocandum esse; tum a re publica desciscere non oportuisse Rabirium ideo, quod cum Saturnino esset patruus accusatoris, in cuius rei mentione castigat quodammodo huius impudentiam, § 22. sq. Nunc igitur non *de patruus morte*, sed *de patruo* dicturus erat: quo enim uno modo verba *de patruus morte* explicari poterant, ut esset de caede patruus, i. e. ut diceretur patruus a Rabirio occisum esse, h. l. probari ideo non potest, quod partic. *ac* iungere solet ea quae diversi generis sunt: istud si voluisset, dixisset *de Saturnini et patruus tui crimine*. In uno vocabulo, quod dolendum est, Halmius spreuit duorum praestantissimorum criticorum suspensiones. Nam Manutius non *clarissimi*, sed *carissimi* maluerat, Lambinus *clarissimi viri*, quum neutri sine idonea causa vulgatum displiceret. Primum *clarissimus* certum quoddam genus habet nominum quibuscum iungatur, non tantum ut *clarissimus vir* dicatur, sed *civis* quoque, et *philosophus*: minus apte cum iis nominibus, quibus per se nulla laus, nullus honor continetur, quapropter et in I^a. Catilinaria damnandum *clarissimus pater*, et h. l. *clarissimus patruus*. Hinc Lambinianum *clarissimi viri*: sic enim solet, ut ad Div. XIII. 68. fin. *tuebor clarissimum virum patrem tuum*. Non contemnenda correctio, nisi quod dubitare licet an patruus iste vere vir clarissimus appellari potuerit; nusquam certe eum in magistratibus reperies; contra hominem fere ignotum fuisse conficias ex his verbis § 14. *patruus vester, quisquis fuit*. At ironiam in hoc agnoscendam esse vult et Ernestus et Halmius. Ego suum cuique sensum concedo, sed meo sensu et ab hoc loco, et a tota hac gravissima oratione alienissima est omnis ironia; ne dicam certum genus esse verborum in quibus Cicero quidem numquam ludat. Probarem Manutianum *carissimi*, si ulla significatio istius caritatis hunc locum deceret. Nihil, opinor, superest nisi ut suspicemur in illo verbo aliud latere adiecti-

vum cum subst. *morte* iungendum: quamquam multo melius est, utroque suppresso, legere *ac de patruo tuo dicemus*.

Merito in his § 20, *ex aedificiis armamentariisque publicis arma populo — dantur*, displicuit *aedificiorum* mentio. Quid intelligat Mommsenius, qui corrigit *ex aede Sancus*, quo ducere videtur nonnullorum librorum depravata lectio, prorsus non intelligo. Credas *aedem Castoris* appellatam esse, propter ea quae narrantur in *Pison*. § 25. Sed aliis hoc considerandum relinquo.

Non sine offensione, ut suspicor, leguntur haec *ibid.*, ubi enumerat eos qui arma sumpserant contra Saturninum: *quum in foro (esset) C. Marius et L. Valerius Flaccus consules, post cunctus senatus, atque ille senatus, quem etiam vos ipsi, qui hos patres conscriptos, qui nunc sunt, in invidiam vocatis, quo facilius de hoc senatu detrahere possitis, (laudare consuevistis.)* Postrema duo verba de coniectura in *Editis* addita sunt, quoniam videbantur postulari ad sententiae absolutionem. Apparet fortasse non opus esse illo additamento. Statim, in verbis *quem etiam vos ipsi*, minus diligenter etiam interponitur, tamquam si hoc significare voluisset, senatum illum ab aliis laudari solitum esse; et emphasis satis plane intelligitur in pron. *ipsi* inesse. Mox, *hos patres conscriptos* nemo probabit, nisi qui ostendere possit, praeter alloquendi formam in sententia dicenda, hoc modo Senatum designari solitum fuisse aut potuisse appellari; quum praesertim statim post recte *hic senatus* dicatur, ita ut, satis absurde, tam brevi intervallo eandem rem duplici modo designet. Expunctis quae stulte interpolata sunt, legendum censeo, *quem ne vos ipsi quidem in invidiam vocatis, quo facilius de hoc s. d. possitis*. Nihil attinebat hunc senatum, qui nunc erat, in invidiam vocare, sed illum qui tum Consules secutus erat.

Tum mirifica subiiciuntur haec: *cum equester ordo — at quorum equitum [Romanorum], di immortales! patrum nostrorum atque eius aetatis, quae tum magnam partem rei publicae atque omnem dignitatem iudiciorum tenebat —*. Offendebatur his merito Lambinus: sed non tantum propter inconcinnitatem improbanda sunt. Vitiosum hoc quoque aliis visum est, ut aetas diceretur tenere dignitatem iudiciorum. Sed quid quaeso

patrum nostrorum est? unde suspensus ille Genitivus? Nemo tamen concedet dici posse *equites patrum nostrorum*: ne hoc quidem, si iungatur *equites aetatis patrum nostrorum*, culus etiam *aetatis* perquam otiosa indicatio esset, ne scilicet confunderentur cum his equitibus, i. e. qui nunc sunt. Ipsum, quod statim sequitur, adverb. *tum* excludit mentionem *eius aetatis*. Post eiusmodi admirationis formam, *quorum equitum, di immortales!* ex Ciceronis consuetudine vel statim subiici solet illud ipsum cuius causa tam eximie praedicandi essent, sicut pro Sull. § 42. init., vel ea ipsa forma *παρενθετικῶς* usurpata continuantur ea quae praecedebant, id quod h. l. necessario postulatur. Non *equites*, sed *equester ordo tum magnam partem — tenebat*. Haec omnia me quidem adducunt ut credam ista, *patrum nostrorum atque eius aetatis* ridicule interpolata esse, et quae mutari oportere in *qui*. Iudicia tum erant secundum legem Semproniam.

Quod § 21. de Scaevola dicitur, *perditus morbo*, merito displicet viris doctis, qui ne *praepeditus* quidem probabant. Quidni dicatur *praeditus morbo*?

Qui assuetas aures habent elegantiae quam in omni oratione sectatur Cicero, vix probare poterunt, opinor, haec § 24: *at C. Decianus — condemnatus est: et Sex. Titius — condemnatus est. Statuerunt equites Romani* cet. In primis postrema haec, sic *ἀσυνδέτως* illata, admonere poterant de vitio compositionis. Legendum censeo, deleto altero illo, *condemnatus est*, hoc modo: *et Sex. Titium — domi suae, statuerunt equites Romani illo iudicio inprobum civem esse* —. Haud dissimili sensu motus Ravinus V. L. II. p. 161. egregie correxit locum § 25, in verbis *qua in causa tute* cet.

Ubi enumerat clarissimos viros, qui auctore Mario consule arma sumserant Saturnini interficiendi causa, tandem pervenit, § 26, ad duos Mucios, L. Crassum, M. Antonium, *quorum in hac civitate longe maxima consilia atque ingenia fuerunt*. Vitiosum est *magna consilia*, quamquam *magna ingenia* non offendit. Sed corrigendum est *maximi*.

Quod centies usu venit, sententiae consilium formamque orationis persumdedit partic. *at*, per errorem a librariis descripta pro *et*, in his § 29: *itane vero? tantis in laboribus*

C. Marius — *viuisset, si nihil longius, quam vitae termini postulabant, — de se — cogitasset?* At, *credo, cum — rem publicam liberasset, omnia sua secum una moritura arbitrabatur.* Nulla obiectio in postremis his spectatur. Duo absurda proponit, prius per interrogandi formam, alterum adhibito ironiae indicio (*credo*), eaque nectenda erant copula *et*.

Ad haec, § 29: *Quid iam ista C. Mario, inquit, nocere possunt, quoniam sensu et vita caret?* annotaverat Ernestus, in hac forma interrogandi non solere *quoniam* addi, seque coniecisse *qui iam*, vel *quando iam*. Displicuit hoc Orellio, qui hoc subiicit: »fatigabat eum haec oratio a solito reliquarum more et modo in quibusdam sane recedens.” Vellem hoc discrimen diligenter indicavisset vir doctissimus, nusquam a me animadversum. Mihi totum hoc (*quoniam — caret*) insititium videtur, non tam quod frigide ista explicatio adiicitur, sed quod et a Ciceronis consuetudine et a recta ratione alienum est *sensu et vita carere*. Unum hoc *sensu carere* recte dicitur, sicut innumerabilia exempla vel in uno Primo Tusculanarum probabunt, tum ad Div. V. 16. 4. VI. 3. 4: quis autem dixerit *mortuum vita carere*? Sed poterat, hac luce carere, ut Tusc. I. § 12.

Non immerito Ernestus haerebat in hoc, § 30, quum dicitur *pro patriis fanis atque delubris propugnandum*, malebatque *fanis* mutare in *sacris*. Et Verr. I. § 7. appellantur *religiones — sacrorum fanorumque*. Equidem leniori medicina usus, legam *patrum fanis* —: conf. Legg. II. 19 et 26.

In § 31, pro *omnes ii*, necessario corrigendum *omnes hi*, quoniam istud, sicut ex iis intelligitur quae subiiciuntur, quorum tu ex aetate coniecturam facere potes, δεικτικῶς de praesentibus et de iudiciis dicit orator, quos de more illo pronomine indicat.

§ 6.

Fore suspicor, quibus nisi contemnere, non tamen satis religiose colere videar librorum manuscriptorum auctoritatem, quod ea et rarissime utar ad iudicii commendationem, et eandem longe saepius prorsus deseram. Equidem et virorum do-

ctorum qui illis copiis abundant laudo diligentiam qua utuntur notanda infinita illa lectionis varietate, et gratus utor istius laboris vel fructu, vel certe eventu. Sed quoniam ex illius farraginis consideratione hoc certe didici, nullum hucusque veterem librum repertum esse qui in omnibus veram Ciceronis manum referre iudicaretur, nec umquam repertum iri credo, non tantum ubi e diversissimis optandum est unam rationem dominari oportere existimo, sed ne omnium quidem consensus fortunae potius quam veritati tribuendus cuiusquam rationem obmutescere coegit, aut a corrigendis iis quae manifeste vitiosa essent deterruit. Quapropter ignoscetur mihi, ut spero, si, quum aliorum industria expromptae sint et expositae omnes illae veterum membranarum copiae, in quibus perlustrandis saepe difficile est aut non ridere librariorum stuporem, aut eorum audaciae non subirasci, nihil istorum ipse repono, sed quid vitiosum hucusque alios latuerit demonstro, tum quid verum sit domestico sensu, non aliunde quaesita auctoritate anquiro. Nihil igitur mihi demonstrandum est in plerisque quae attingo, nisi primum absonum esse id quod in editis exemplis circumfertur, tum postulari id ipsum quod mihi videatur; quorum tamen utriusque iudicium omnium est eorum, qui Tulliani sermonis vim et ingenium assiduo usu rite perceperint.

In Oratione pro Rabirio Postumo complura poterant indicari, quae dudum a viris ingeniosissimis pulcre correctae tamen a recentissimis Editoribus neglectae sunt. Nunc defungar uno alteroque loco corrigendo, plura premens quae nondum licuit mihi expedire.

Et primum videamus de § 2. Assentior Ernesto verba, quae nunc sic eduntur, *quam sermo — celebret, spuria esse. Hoc, inquit, generi hominum prope natura datum, uti, quae in familia laus aliqua forte floruerit, hanc fere qui sunt eius stirpis quam sermo hominum ac memoria patrum virtutem celebret cupidissime persequantur.* Rectissime iudicavit de his Ernestus: me quid praeterea offendant, reticere nolo. Quae, quaeso, est ista constructio, *hanc (laudem) quam sermo hominum virtutem celebrat?* Neque concedi poterit, ut *quam ad stirpem* referatur. Tum *laus* eadem est quae *virtus*. Postremo

in illis, *laude florere*, iam inest illud, quod satis inscite ad interpretandum adiicitur, ut eam *sermo hominum* celebrare dicatur. Miror, quod in novissima editione video, viros doctissimos, quum haec servare vellent, frustra in corrigendis istis desudasse.

Editur § 11. hoc: *si enim quid liceat quaeritis, potestis tollere e civitate quem vultis. Tabella est, quae dat potestatem; occultat eadem libidinem: cuius conscientiam nihil est quod quisquam timeat, si non pertimescat suam.* Quo spectat ista interpunctio? qua divelluntur ea quae necessario coniungenda erant, quoniam explicant postrema id ipsum, quod initio dicitur, *quem vultis*. Igitur et post *vultis*, et post *libidinem*, tollatur maxima distinctio: *cuius* refertur ad *tabellam*.

In § 26. editur: — *quosdam etiam senatores — Neapoli in celeberrimo oppido, cum mitella saepe videmus, chlamydatum illum L. Sullam imperatorem* —. Utor ea observatione quam expromsi Scholic. Hypomn. IV. p. 195. sq., contendoque pron. illum prorsus alienum esse h. l. a Ciceronis consuetudine. Quidni corrigatur, *chlamydatum etiam L. Sullam*, ut oratio superioribus continuetur.

Non ferendum est, quod legitur in § 29: „*Moreretur,*” inquires: — *nam id sequitur. Fecisset certe, si sine maximo dedecore, tam impeditis suis rebus, potuisset emori.* Orellius annotavit: „sic etiam pro Cluentio § 42. habes v. *emori* post „alterum *mori.*” Sed ex eodem loco animadvertere cum oportuisset e Ciceronis consuetudine, quam recte eiusmodi sententia claudatur v. *potuisset: hanc numquam accusasset Avitus, si id praetermittere, salvo capite suo, potuisset.* Idem hoc loco oblinebo, si docuero quare istud *emori* abiiciendum sit. Non puto quemquam defensurum esse, nullum omnino esse discrimen inter simplex verbum et compositum, ita ut ista pro lubitu permutentur. *Emori* autem ita dici solet, vel si ipse quasi transitus significetur, ut in illo quod secundum Epicharmum Latine enunciat Cicero Tusc. I. § 15, *emori nolo: sed me esse mortuum nihil aestumo*: vel si magno animo mortem obiri significatur, sicut Philipp. IX. § 6, de Ser. Sulpicio, *maluit in maximo rei publicae discrimine emori, quam minus, quam potuisset, videri rei publicae profuisse.* Planc. § 90, ego

vero ne immortalitatem quidem contra rem publicam accipendam putarem, nedum emori cum pernicie rei publicae vellem. Ita bis Cicero scripsit, pro Pompeio emori possum, ad Caecilium II. 15. 2. et ad Att. VIII. 2. 4, quo idem dicitur quod Offic. I. § 57, mortem oppetere. Contra, ubi de morte quam natura afferat sermo est, mori ponitur; sicut Philipp. XIII. § 45, aequiore animo et maiore consolatione moriere: et Tusc. I. § 97, pro emori, ex aliis libris restituendum est, quid lucri est mori? eodemque modo corrigendum Pison. § 15, ut mori potius quam servire praestaret, ubi constanter vulgatur emori. Quid in Catilin. I. § 20. reprehendendum sit, alio loco ostendam: sed recte Laco ille ad Diagoram, Tusc. I. § 111. morere, (non emorere), id est, ante mortem nihil est quod fortunatius tibi contingere possit. Quod nunc Rabirii accusatori obiicit Orator, facit ridendo, quasi is dixisset, oportuisset eum mori potius, quam apud Ptolemaeum dioecetae munus sustinere: nullo modo cogitavisset ille de morte oppetenda: itaque ridicule quoque respondetur, fecisset si potuisset. Ne illo quidem Cluentianae loco defendi posse puto emori. Librorum nullam esse in talibus auctoritatem inconstantia lectionis et varietas arguit, qui etiam (ut alio compositi verbi exemplo utar) in ad Div. I. 7. 9. exhibent emoneo, cuius ratio nulla excogitari potest.

Ne in Vatiniāna quidem pauca supersunt rectius constituenda. Veluti § 7, quod editur, at enim dixisti non mea, sed rei publicae causa homines de meo reditu laborasse. Qui proxime antecedd. inspiciat, fatebitur adversativum at ferri non posse. Scriptum fuerit oportet: Ita enim dixisti, non mea —.

Quod nondum animadversum videtur, hoc est, quod § 8. editur: Scilicet aspera mea natura —: nemo humanitatem meam, nemo consuetudinem, nemo consilium, nemo auxilium requirebat: cuius desiderio — forum maestum, muta curia, omnia denique bonarum artium studia siluerunt. Si qui putant in pron. cuius, ex anteced. meam, intelligendum esse ipsum Ciceronem, non attendunt nimium ista a se invicem remota esse. Excidit id, quod saepe cum cuius confunditur in Mss., legendumque est — nemo auxilium requirit eius, cuius —.

In § 11. proprie magis hoc dicetur: habeat hoc praemium

tua indignitas, ut adolescentiae turpitudine obscuritate et sordibus suis obtegatur, pro sordibus tuis. Ita Verr. Act. I. § 11. adolescentiae maculae ignominiaeque appellantur. Tum, in iis quae proxime antecedunt, licet impune per me parietes in adolescentia perfoderis, vicinos compilaris, matrem verberaris, me si audiunt viri docti delebunt verba in adolescentia, perquam ridicule per se interposita, et disrupto filo orationis.

Ubi de Vatinius tribunatu agit, § 16, haec dicuntur, in quibus constructio laborare mihi videtur: — *collegas habuisti viros fortes novem: ex his tres erant, quos tu quotidie sciebas servare de coelo, quos irridebas, quos privatos esse dicebas: de quibus duos praetextatos sedentes vides, te aedilicium praetextatam togam, quam frustra confeceras, vendidisse, tertium scis ex illo obscuro — tribunatu consularem auctoritatem esse consecutum. Distinxi aliquanto melius: nam, de quibus inchoat quasi apodosin, tamquam si diceretur, de his igitur. Sed in his ipsis postremis oratio sic distributa est, tamquam si tria dicerentur, primum de duobus illis, alterum de ipso Vatinius, postremum de tertio: et in ipso illo altero abest verbum finitum, quale modo est, vides, et mox, scis. Hoc postremum non latuit Labinum, qui coniciebat, tu — vendidisti. Sed non tria, sed duo tantum dicenda erant, primum de duobus, tum de tertio: et manifestum est quamobrem Vatinius mentio cum illis duobus coniungi posset. Hoc obtinebimus quum legemus: de quibus quum duos praetextatos sedentes vides, te — vendidisse meministi, id est, hoc repulsam tuam in memoriam tibi vocat.*

Unde mihi suspicio orta sit complura verba interposita esse, quae Ciceronis non sint, dicam si locum ipsum § 18. descripsero. Simul etiam illud volo, uti respondeas, quum, te tribuno plebis, esset etiam tum in re publica lex Aelia et Fufia: quae leges saepenumero tribunicios furores debilitarunt et repraesentant; quas contra, praeter te, nemo umquam est facere conatus; (quae quidem leges anno post, sedentibus in templo duobus non consulibus, sed proditoribus huius civitatis ac pestibus, una cum auspiciis, cum intercessionibus, cum omni iure publico conflagraverunt :) ecquando dubitatis contra eas leges cum plebe

agere et concilium convocare? num quem ex omnibus tribunis plebis, quicumque seditiosi fuerint, tam audacem audieris fuisse, ut umquam contra legem Aeliam aut Fufiam concilium advocaret? In his si ea, quae parenthesi inclusa eduntur, propterea mihi insititia videri dicam, quod tota forma huius orationis, (quam Cicero ipse ad Div. I. 9. 7. *interrogationem* appellat, quamque nihil habere dicit, nisi *reprehensionem illius tribunatus*,) respuat mentionem eorum quae anno post exstitissent, quum praesertim nihil ista ad Vatini culpam pertinerent, non prorsus satisfaciam. Sed alia sunt, quae fortasse sint graviora. *Leges dici conflagravisse*, ut esset pro *sublatas esse*, audacius est pro Ciceronis modestia utendae translationis: siquidem ipse *conflagrandi* verbo numquam translate uti solet, nisi eo addito, in quo *ardor* quidam insit, sicuti aliquoties *incendium* usurpat figurate. *Sedere de consulibus*, de iisdem etiam illis Pisone et Gabinio, aliquoties dicitur, non tamen addito *in templo*: utrumque per se sine controversia rectum est, non item, ut h. l., coniuncta: *conf. verbi causa Sest. § 33.* Quod autem dicitur, *leges illas conflagravisse una cum auspiciis*, vix ferendum est, quoniam haec ipsa erant, quae sublati illis legibus tollere isti vellent. Tum vehementer dubito an *intercessionem* plurali numero in hac sententia recte dicantur, (multum diversum est in Philipp. I. § 25.) quum oportuisset *cum intercessione*, i. e. cum iure intercedendi, dici, quemadmodum Legg. III. § 24. dicitur *restructa seditio est*, non *seditiones*. In hoc quoque haereo, quod leges istae sublatae esse dicuntur *cum omni iure publico*: quod si quis ex amplificatione interpretari malit, tamen negligendum non est *ius publicum* in longe diversa re dici ad Div. IV. 4. 3. et VI. 1. 5: simili tamen amplificatione consulibus istis tribuitur *universam rem publicam esse deletam*, Sest. l. c. *conf. § 53.* Donec mihi demonstratum erit omnia ista recte dicta esse, tuebor meam interpolationis suspicionem.

Sine dubitatione haec verba, § 20, interpolatione liberanda sunt: *si id quod concupieras augur factus esses.* Abiiciendum esse *augur*, et antecedentia evincunt, et notissima forma dicendi. Aliquoties pronominis interpretatio per errorem in tex-

tum invasit: ut Offic. II. § 84. fin.: *tanta in eo peccandi libido fuit, ut hoc ipsum eum delectaret, peccare: quod postremum verbum expungatur.* — Tum hoc monendum, in § 36. *Clodium* interpolatum esse, sicut ipsa istius nominis collocatio arguit: rectius appellatur § 36. Supra quoque, § 18, non appellavit, sed designavit *Pisonem* et *Gabinium*.

Fieri non potest ut haec probentur, quae legimus in § 36: *cripueras senatui provinciae decernendae potestatem, imperatoris deligendi iudicium, aerarii dispensationem, quae numquam sibi populus Romanus appetivit, qui numquam a re publica summi consilii gubernationem auferre conatus est.* Orellius ita reddiderat Garatonii coniecturam, quum libri haberent *qui numquam aut summi c. g. auf. c. e.* Equidem non multum curo virorum doctorum conatus sanae cuiusdam sententiae restituendae, quoniam pannus hic mihi assutus esse videtur, quantocyus dissuendus. Fac ipsa verba sine reprehensione esse; tamen, quum ἀσυνδέτως antecedentibus subiiciantur, expectandum erat ut amplius et maius quiddam diceretur, non ut paraphrasin tantum continerent priorum. Sed in {verbis hoc primum vitiosum est, quod *auferre* ponitur non adiecto Dativo eius, cui auferatur: nam quod olim corrigebatur *a summi consilii gubernatione auferre*, aut *numquam antea summo consilio gubernationem auf.* (in quo istud *antea* prorsus ineptum est, quasi nunc conaretur populus:) manent sic omnia vitiosissima. Creditum videtur, *summum consilium* esse *Senatum*: neque tamen hoc conficiendum ex Orat. pro Domo § 75, ubi ista appellatio in interpretatione ponitur, et in ea oratione, quae falso Ciceronis nomen inscriptum habet: multoque minus ex Divin. I. § 4 (*nec vero somnia graviora — a summo consilio neglecta sunt*), quoniam istic non nisi universe ea potestas in re publica intelligenda est, penes quam somniorum esset iudicium, nec senatus mentio praecedit. De hoc quidcumque statuatur, ubicumque senatus vel summum, vel publicum consilium appellatur, manebit vera vis *consilii*, quae et deliberandi et decernendi potestatem continet: itaque Legg. II. § 50. dicitur, *continet rem publicam, consilio et auctoritate optimatum semper populum indigere.* Sed huius *consilii* quae cogitari potest

gubernatio, ita ut *consilium* dicatur *gubernari*? Imo ipsum *consilium* gubernat; ideoque recte dicitur Invent. II. § 164. per continentiam *cupiditas consilii gubernatione regitur*. Sunt haec omnino inscite et negligentissime composita: itaque sententia finiatur his verbis: — *populus Ro. appetivit*.

§ 7.

Non invitus redeo iterum ad Verrinas, praeclara illa delectatus varietate orationis et ingenii maturitate, quibus virtutibus ipse Cicero adductus est ut earum semel iterumque studiose mentionem faceret, Brut. § 318. sq. Orat. § 103. Sed initium faciam a Divinatione in Caecilium, in cuius ipso ingressu, § 2, offendo haec: *quum quaestor in Sicilia fuisset, iudices, itaque ex ea provincia decessissem, ut Siculis omnibus iucundam diuturnamque memoriam quaesturae nominisque mei relinquerem; factum est, uti quum summum in veteribus patronis, tum nonnullum etiam in me praesidium suis fortunis constitutum esse arbitrarentur*. In his, *uti*, contra perpetuam consuetudinem in hoc narrandi genere ponitur pro *factum est ut*. Sed quoniam verbi *arbitrarentur* diversum esse subiectum intelligitur ab eo, quod in protasi ponebatur, necesse erat hoc enunciari; quod obtinebimus mutando *uti* in *ut hi*. Recte Goerenzius, ad Fin. IV. § 28, *uti* pro *ut*, multis locis deberi librariis: prudentius etiam Madvigius iudicat, Epist. Crit. p. 139. Itaque infra quoque, § 68, *uti* mutandum in *ut*. — Pro *nonnullum etiam in me*, aptius erit *n. iam in me*.

Pergit hoc modo: *qui nunc populati atque vexati cuncti ad me publice saepe venerunt, ut suarum fortunarum omnium causam defensionemque susciperem: me saepe esse pollicitum, saepe ostendisse dicebant, si quod tempus accidisset —, commodis eorum me non defuturum*. Admonitus unusquisque mecum prius illud *saepe*, utpote ineptum, expunget; infra recte et suo loco dicitur, multumque diversum est, quum § 14. dicitur *saepe esse petiitum*. Sed praeterea ne dicebant quidem servandum, quoniam eo interposito frangitur elegans compositio, quae Si-

culorum optata et querelas tamquam sine interspiratione pronunciaret. Quod ad syntaxin attinet, apparet, nisi fallor, in praeced., *ad me venerunt, latere orantes*, ex quo ipso dicebant non addendum, sed intelligendum erat. Haud dissimile est id, quod invenitur Fin. I. § 69, quodque non oportebat durius videri Madvigio. Vix opus est monere, statim post § 3. *aiebant* eadem de causa esse omittendum, per se quoque incommodum.

Contra supplendum est id quod excidit § 4: *dicebam, habere eos actorem Q. Caecilium, qui praesertim quaestor in eadem provincia post me quaestorem fuisset. Quo ego adiumento sperabam hanc a me molestiam posse demoveri, id mihi erat adversarium maxime. Una syllaba iteranda erat, sed quo ego —. Tum omisso posse, auctoritate Leid., amovere legendum.*

In § 13, quum appellavisset, qui aderant, C. Marcellum, et Cn. Lentulum Marcellinum, subiicit, *quorum fide atque praesidio Siculi maxime nituntur, quod omnino Marcellorum nomini tota illa provincia adiuncta est. Novimus sane omnino nomen, in Brut. § 244, sed id diversissime ponitur. Hoc loco postulatur omni Marcellorum nomini: quo modo Siculi dicuntur festum diem Marcellorum generi, nomini, familiae Marcellorum tribuere, Verr. II. § 51. et omnes Marcelli appellantur ibid. § 122.*

Initio § 14. interpolatum est *hi sciunt*, tamquam si nova sententia inchoanda esset. Imo absolvendum erat id, quod inchoatum erat inde a verbis *scitis*: itaque sequentia prioribus sunt continuanda.

Iterum inscita interpretatio in textum recepta corrumpit et orationem, et sententiam, § 23. Quum enim dixisset Hortensium contendere ut Ciceroni anteponeretur Caecilius, fingit illum sic loqui ad iudicem: *da mihi hoc: concede quod facile est, quod honestum, quod non invidiosum; quod quum dederis, sine ullo tuo periculo, sine infamia illud dederis, ut is absolvatur, cuius ego causa laboro. Interpolata mihi videntur verba ut is absolvatur. Etenim sequi. cuius nunc necessario ad Verrem ipsum refertur: sed non Verris causa laborabat Hortensius, sed ut, quemcumque defenderet, causam obtineret; et*

hoc indicatur pron. *illud*, quo refertur *cuius*. Impudentissime dixisset, *absolveris Verrem*.

In § 48. ter legimus *in dicendo*: primo loco recte: sed duobus reliquis vitiose.

Utrum tandem censes hos iudices gravius ferre oportere, in § 54, dudum a me correctum est, quod fugit Madvigium Append. Ascon. p. 37, quum antea *hoc* legeretur, Leid. *nos* haberet, ut demonstrarem *iudices* esse interpolatum; ad Sluiteri Disput. de Divinatione in Caecil. p. 109: eodemque modo corrigendum Verr. IV. § 36. Mox § 60. bis ad *hi* non additur *iudices*. Non tamen hoc perpetuo valet, et Lib. V. § 153. abstinendum video ab ea correctione quam proposui Scholic. Hypomn. IV. p. 241: Conf. I. § 30.

Difficile est in § 55. probare nude dictum hoc, *cognoscite ex me*: et suspicor ante haec excidisse *quam*.

Quum explicuisset quae causa inimicitiarum esset, quas praetenderet Caecilius, sic concludit § 58: *hic tu, si laesum te a Verre esse dicis, patiar et concedam: si iniuriam tibi factam quereris, defendam et negabo. Denique de iniuria quae tibi facta sit, neminem nostrum graviolem iudicem esse oportet quam te ipsum, cui facta dicitur*. In harum sententiarum consecutione et *denique* vitiosum est, et *deinde*, quod alii libri afferunt. Nihil addit ad ea quae modo dixerat; sed statim instituit *defendere* et *negare* id quod ultimo loco dixerat. Tum, Zumptium non oportebat dubitare quin *de iniuria* esset pro *quod attinet ad iniuriam*. Corrigendum existimo, *Etenim de iniuria* —, sicut *etenim* ponitur § 62. Et ante ea quae statim subiiciuntur, coniunctio amissa est, restituendumque, *sed si tu cum illo* —, flagitante ipsa argumentatione.

Quum § 66. dicitur *M. Catonem illum sapientem*, agnosce-
tur, spero, quam hoc diversum sit ab eo, quod corrigendum demonstravi Scholic. Hypomn. IV. p. 195 sq.

Pergamus ad Actionem Primam. Quod editur § 11. *quid aliud habet in se*, emendavi Bibl. Crit. Nov. V. p. 29.

Levi mutatione sanam sententiam restituere licebit in his, § 15: *tantum quisque habet in Sicilia, quantum hominis av-
rissimi et libidinosissimi aut imprudentiam subterfugit, aut sa-
tietati superfluit*. Sed *imprudencia* non invadit in aliena, neque

quemquam spoliat. Corrigo, *impudentiam*, secundum Osannum. — Tum, quo iure ibid. *classes* dicantur *opportunissimae*, prorsus non intelligo. Melius *ornatissimae*. conf. Leg. Manil. § 9. et 21.

De conventu divisorum, quos Verres sollicitabat ut vellent Ciceronem de aedilitate deicere, hoc narratur, § 23, *alios negasse audere, alios respondisse, non putare id perfici posse: inventum tamen esse fortem amicum — qui — id se perfecturum polliceretur, et fuisse tamen nonnullos qui se una facturos esse dicerent*. Quoniam isti nonnulli hoc dixisse videntur moti exemplo istius fortis amici, legendum est, ut coniecit Beneckius, *fuisse tum, quum per se etiam tamen absonum sit*.

In § 35. delendum esse *malitiose*, alios iam vidisse suspicor. — Tum § 35. *etiam in istius*, corrigendum *iam in istius*.

Inscite distracta sunt in editionibus, e quorum demum continuatione vera et digna oratore sententia prodire potest, § 40, in his verbis: *Haec omnia me diligenter severeque acturum esse polliceor. Quo me tandem animo fore putatis, si quid in hoc ipso iudicio intellexero — esse commissum?* Scilicet, *haec omnia* pertinet ad ea, quae iam per aliquot annos fuissent commissa, de quibus § 36 sqq.: quibus opponit *hoc ipsum iudicium*. Igitur necesse est, ut conclusionis speciem servet oratio, ita legere: *haec omnia si me dil. — profiteor, quo me tandem — cet.*

M'. Glabrimonem quum alloquebatur, non profecto dixit Cicero § 51, *fac tibi paternae legis Aciliae veniat in mentem*. Abiiciatur illud *Aciliae*. — Tum, paulo infra, § 52, haec tria delenda esse nomina, *Glabrionis, Scaevolae, et Scauri*, nisi res ipsa clamaret, satis arguit Pseudo-Asconii ad h. l. annotatio. Nec dissimili argumento docemur, in § 53. abiiciendum esse *Siculi*, ut recte vidit Madvigius.

Nescio quo casu proxima quoque plena sint interpolationum. Verbi causa § 54: *non sinam profecto, causa a me perorata, quadraginta diebus interpositis, tum nobis denique responderi, quum accusatio nostra in oblivionem diuturnitatis adducta sit*. In his isti *quadraginta dies* sic interponuntur, ut quum per se h. l. inutilia sint, tum discindant orationis constructionem et sententiam languidam reddant. Sunt ista interpolata ex

§ 31, ubi ista computatio suo loco erat, non hic.

Statim subiicitur hoc: *non committam, ut tum haec res iudicetur, quum haec frequentia totius Italiae Roma discesserit, quae convenit uno tempore undique, comitiorum, ludorum, censendique causa.* Si quis adeo plumbeus sit, ut admonitus non agnoscat haec postrema (*quae — causa*) non esse Oratoris, sed putidi interpretis, inspiciat Pseudo-Asconium. Peccatur praeterea Latinitate: nam nec *convenire* dici potest, nisi communis propositi causa, (nunc autem alii alia de causa Romam venerant:) nec *uno tempore* fieri dicuntur, nisi ubi hoc casu fiat in rebus diversissimis, vel ita ut plures simul una eademque causa moverit; sicuti in Pison. § 34, *mei capitis servandi causa Romam, uno tempore, quasi signo dato, Italia tota convenit.* Ex eadem ratione, supra § 18, verba *quae ad audiendum convenit*, putide adiecta ad *haec multitudo*, expungenda sunt: eandem multitudinem infra § 122. uno pronomine (*hos*) indicat. Hinc facile est glossema agnoscere in Lib. I. § 103, ubi post *his omnibus abiicienda sunt haec, hoc est populo Romano universo.*

Attendamus postremo haec, in § 55: *illud a me novum, iudices, cognoscetis, quod ita testes constituam, ut crimen totum explicem; ubi id interrogando, argumentis atque oratione firmavero, tum testes ad crimen accommodem; ut nihil inter illam usitatam accusationem atque hanc novam intersit, nisi quod in illa tunc, quum omnia dicta sunt, testes dantur, hic in singulas res dabuntur, ut illis quoque eadem interrogandi facultas, argumentandi dicendique sit.* Tractavit hunc locum Madvigius bis, primum in Append. Disp. de Asconio p. 35, tum in Opusc. Acad. I. p. 535, sed ad eum tantum finem, ut liquide sibi demonstrare videretur prius gerundium, *interrogando*, tollendum esse, quippe quo servato ridiculum hoc exsistat, »ut Cicero in media criminum singulorum explicatio-
»ne, quae argumentis orationeque *perpetua* fieret, interrogasse
»testes putaretur, et id fecisse, *antequam testes ad crimen accommodaret.*» Non persuadet mihi Madvigius; neque hoc probandum, quod orationem illam *perpetuam* appellat, quum Cicero ipse *argumentis atque oratione tantum* dixisset, et paulo post, *perpetuam orationem* in altera actione exspectandam esse.

Omnino quid necesse sit Oratorem hoc loco dixisse, intelligitur collato loco in Lib. I. § 29: *sic a me sunt acta omnia priore actione, ut in criminibus omnibus nullum esset, in quo quisquam vestrum perpetuam accusationem requireret. — Etenim sic me ipsum egisse memoria tenetis, ut in testibus interrogandis omnia crimina proponerem et explicarem, ut, quum rem totam in medio posuissem, tum denique testem interrogarem.* Hinc, nisi fallor, apparet errare Madvigium quum dicat, »aperte Ciceronem in duas partes actionem distribuere, alteram argumentis et oratione comprehensam, priorem, alteram subsequentem, tertium interrogationem.” Quo modo argumentis et oratione firmare poterat, nisi praecessisset quod firmaret? Imo primum testibus constituendis criminis cuiusque ipsa explicatio ponitur, tum confirmatio, quam interrogando testes suisque argumentis et oratione perfecturus erat. Et servandum esse illud interrogando, arguitur eo, quod in sequentibus eadem interrogandi facultas adversario conceditur. Abuti praeterea contendo Madvigium utili ceteroquin observatione, de tribus non ita iungendis, ut postremo copula praeponatur. Valere hoc concedo in iis, quae inter se diversa sunt: h. l. autem argumentis atque oratione unum genus indicatur, quod interrogando opponitur. Sed in errorem inductus esse videtur vir praestantissimus postremis verbis, *tum testes ad crimen accommodem*, quae vehementer miror a Madvigio sic explicari, tamquam si esset »testes producere et interrogare,” quod nunc diceretur *testes ad crimen accommodare*. Neque hoc patitur rerum ordo, quem Cicero describit, neque ipsa Latinitas. Fieri enim non potest quin ea ipsa verba mendum contraxerint. Quid est enim *ad crimen accommodare testes*? Siquidem accommodamus quid, quod in nostra potestate sit, alterius commodo, ut Offic. III. § 43. fin. de iudice, qui amico *orandae litis tempus accommodat*: aut nos ipsos accommodamus ad id, quod non sit in nostra potestate: testes autem neque sibi quis, neque aliis accommodare potest. Hoc significare voluerit Orator necesse est: quum ipse ista agendi ratione in accusando defunctus esset, tum se adversario testes accommodare, quos is rursus interroget: nullo modo tamen hoc dici poterat *ad crimen accommodare*, id quod

fortasse in defensore cogitare licet, ut is suam defensionem ad crimen, ab actore productum, accommodet. Firmatur quodammodo mea suspicio, quod, ubi statim post illam a se propositam agendi rationem recognoscit, haec ad postremum addit, *ut illis quoque eadem interrogandi facultas, argumentandi dicendique sit. Sed illi qui sint, ex antecess. intelligi non potest. Igitur non reticebo quid mihi videatur requiri ad illorum verborum eiusmodi supplementum, unde sana sententia prodeat.*

Quandoquidem in hac ipsa oratione profitetur, § 55, rem omnem sibi cum Hortensio fore, his verbis usus mihi videtur, *tum testes istius amicis ad crimen defendendum accommodem*: sicut appellantur Lib. I. § 20: et recurrit pronomen in his, aliquanto post, *nunc id quod facimus, (ea ratione facimus, ut malitiae illorum consilio nostro occurramus) necessario fieri intelligat.* In his ipsis tamen corrigendum erit *et ratione facimus*, quoniam in tali confirmatione non potest copula omitti. Sunt innumerabilia eius formae exempla, quorum duo sufficiant, Lib. I. § 13, *de iure — suum putat esse iudicium, et recte putat.* Offic. II. § 69, *dictu quidem proclive (itaque vulgo loquuntur) se — mores hominum — sequi.* Eoque ipso praeciditur stupida doctrina Pseudo-Asconii, quem offendeat *facimus* his poni.

§ 8.

Statim Lib. I. § 9, ubi de Verre dicitur, *quum cives Romanos morte, cruciatus, cruce affecerit*, tollendum est *cruce*: nec, spero, demonstratione indiget, absonum prorsus esse ut quis dicatur aliquem *cruce afficere*: ne si licuisset quidem Cicero duo ista nomina sic iunxisset.

In § 13. servandum esse *et recte putat*, quum Zumptius edidisset *et ratione putat*, dixi Scholic. Hypomn. IV. p. 187. In quo delectu nullam versari temeritatem, perspicuum erit ei, qui reputaverit, ut recte dicitur *ratione facere*, ita stolidum esse *ratione putare*.

Quod editur § 15. eiusmodi est, ut vix defendere liceat. *Quod meum factum — ita probaverunt, ut ei, qui istius quaestor*

fuisset, et ab isto laesus inimicitias iustas persequeretur, non modo deferendi nominis, sed ne subscribendi quidem, quum id postularet, facerent potestatem. Novi et persequi iniurias dici a Cicerone, Acad. IV. § 1, et iustissimas appellari inimicitias, Flacc. § 2. Sed in Lucullo dicitur hoc alio modo, et altero loco non sine causa depositae dicuntur iustissimae inimicitiae. Igitur bene Zumptius monet, in Divinatione negasse Ciceronem iustas esse illas inimicitias, credo propter § 53—55: nunc autem servire causae. Ne hoc quidem opus est: et requiri suspicor ut h. l. corrigetur iniurias suas. Significat enim hoc, eum, qui suas iniurias persequatur, minus severe Siculorum iniurias persecuturum esse.

*Quum dixisset, speravisse se omnibus probatam suam fidem esse et diligentiam, idque se non fefellisse, hoc postremum demonstrat duorum eventuum commemoratione, § 19. Nam comitiis meis (quibus aedilis factus est Cicero), quum iste infinita largitione contra me uteretur, populus Romanus iudicavit istius pecuniam, quae apud me contra fidem meam nihil potuisset, apud se contra honorem meum nihil posse debere. Quo quidem die primum, iudices, citati in hunc reum consedis-
stis, quis tam inimicus huic ordini fuit —, qui non conspectu consessuque vestro commoveretur? Sed ista, quo quidem die, nihil aliud continent, nisi iudices ipso illorum comitiorum die consedis-
se, id quod vix concedendum. Verum habebimus, si corrigetur quoque die.*

Nisi fallor, cognoscimus quid ex aliquo, recognoscimus cum alio quae uterque scit. Sic Act. I. § 15. neque enim mihi videtur haec multitudo cognoscere ex me causam voluisse. sed ea quae scit mecum recognoscere. Itaque nunc § 52, corrigendum, quae (Verris adolescentia) qualis fuerit, aut meministis, aut ex eo, quem sui similem produxit, cognoscere potestis, non recognoscere.

Vix probandum est hoc, quod § 58. de necessitudine inter consulem et quaestorem, quam sors attulerit, dicitur, coniunctio secundae dubiaeque fortunae. Iam per se duo illa adiectiva mire coniunguntur. Sed melius erit incertae dubiaeque fortunae.

Raro reprehendimus interpolationes nominum propriorum

animadversas esse ab editoribus, eius generis, cuius exempla supra posui ad Act. I. § 51. Tamen in hac oratione § 41. ea res non fefellit novissimos editores. Sed operae pretium est locum ipsum describere. *Itaque idem iste — in Cn. Dolabellam, qui in Cn. Carbonem fuit. Nam quae in ipsum valebant crimina, contulit in illum, causamque illius omnem ad inimicos accusatoresque detulit: ipse in eum cui legatus, cui pro quaestore fuerat, inimicissimum atque improbissimum testimonium dixit. Ille, miser quum esset, tum proditione istius nefaria, tum improbo et falso eiusdem testimonio, tum multo etiam ex maxima parte istius furtorum ac flagitiorum invidia conflagravit. (§ 42) Quid hoc homine faciat? aut ad quam spem tam perfidiosum, tam importunum animal reserves? qui in Cn. Carbone sortem, in Cn. Dolabella voluntatem neglexerit ac violarit, eosque ambo non solum deseruerit, sed etiam prodiderit atque oppugnarit. Mirabile est hic Zumptium, post verba ille, miser quum esset, retinuisse Cn. Dolabella. Igitur ne hoc quidem attenderat, in istiusmodi orationis forma, diversum esse oportere Dolabellam, ab eo qui pron. ille indicaretur, quo adscito necessario excluderetur nomen ipsum, sicut in proxime antecedentibus iste et ille inter se opponuntur, ita ut ne hoc quidem ferendum esset, si scriberetur ille Cn. Dolabella. Zumptio igitur primum grave videtur contra librorum consensum interpolationem agnoscere: tum, ut aliqua saltem ratione hanc religionem defendat, comminiscitur hoc, utile esse »interiectum nomen, ne concurrant ambo cum (edidit enim cum proditione, quod retinuit Iordanus in 2da Orelliana), et cur Dolabella miser appelletur.” Non libet pronunciare qualis mihi illa scilicet ratio esse videatur. Sed in eadem annotatione ea quoque ratio improbanda est, qua obtinere sibi videbatur cum proditione, non tum pr. legendum esse; »quoniam, inquit, tum, praecedente cum, ter referre vix Latinum est.” Tamen ipse recte viderat sententiae apodosin incipere in verbis tum multo: igitur agnoscendum erat, bis praemissum tum non dici in consecutione (cum — tum), sed partitive subiici protasi (cum miser esset): et in illis duobus tum — tum postulari, non cum — tum, propterea quod plane diversa significantur, proditione, id quod*

modo dicebatur *causam ad inimicos accusatoresque detulit*; improbo testimonio, illud quod eodem nomine modo appellavisset. Hic quoque praestantissimi viri error notandus est, quod in *Cn. Carbonem* et in *Cn. Dolabellam* edidit, quod ita defendit, ut dicat eam orationem densatam quodammodo esse, quum in utrumque inimicus consurgeret, in altero sortis religionem, in altero suam ipse voluntatis fidem neglexit:” et dicit *voluntatem* haud dubio esse Verris. Hoccine est diligenter interpretari? Cui non apertum est *voluntatem*; i. e. benevolentiam, ipsius Dolabellae intelligi? Sint haec minuta, sed fortasse utilia tironibus: nec lubenti animo feci, ut eius viri, quem quum viveret carum habui, doctrinam refutarem.

In § 46. narratur, Verrem Deli ex Apollinis fano pulcherrima signa sustulisse, eaque in onerariam navem suam concilienda curavisse. *Tum subito tempestates coortae sunt maximae — ut non modo proficisci, quum cuperet, Dolabella non posset, sed vix in oppido consisteret: ita magni fluctus eiiciebantur.* Hoc postremum verbum corruptum est. *Eiicitur* quid, quod ita excluditur, ne redeat: sicut statim post illa navis dicitur *eiecta fluctu*: ipsi *fluctus* non eiiciuntur, sed *excipiuntur*, aut *excitantur*. Quare alterutrum verbum restituendum erit.

Prorsus disceditur a constanti consuetudine, quam servat Cicero in talibus enunciandis, quum dicitur § 48: *fuit ulla cupiditas tanta* — ? Alii libri praebent *illa*. Sed requiritur, *quae fuit ista cupiditas tanta*? Conf. § 54. et passim.

Quod dudum in § 54. proprium nomen interpolatum sustuli, Scholic. Hypomn. IV. p. 189. fin., nunc me admonet, in § 49, idem remedium adhibendum esse, quum editur, *hunc ipsum, inquam, Tenem, pulcherrime factum*: abiiciatur *Tenem*.

Quae signa ante domi habuisset disposita Verres, eorum post accusationem nullum domi reliquerat. Igitur Cicero sic eum alloquitur § 51: *non putasti me tuis familiarissimis in hanc rem testimonia denunciaturum, qui tuae domi saepe fuissent, ex quibus quaererem, signa scirentne fuisse, quae non essent.* Qui libros manuscriptos tractare consueverunt, non indigebunt demonstratione facile excidere potuisse voculam,

quae necessario h. l. requiritur, — ut legatur *quae nunc non essent*.

Commemoraverat § 57. P. Servilium, qui ex Olympo capta, quae ornamenta imperatorio iure sustulerat, ea Romam apportata per triumphum vexerat: tum subiicit haec. *Cognoscite ex literis publicis hominis amplissimi dignitatem.* RATIONES RELATAE P. SERVILII. *Non solum numerum signorum, sed etiam uniuscuiusque magnitudinem, figuram, statum, literis definiti vides. Certe maior est virtutis victoriaeque iucunditas, quam ista voluptas, quae percipitur ex libidine et cupiditate. Multo diligentius habere dico Servilium praedam populi Romani, quam te tua furtiva notata atque descripta. Contendo fidenter, interpositam sententiam (certe — et cupiditate) alienissimam esse a praesenti demonstratione. Nec tamen ficta sunt illa verba, aut ab aliquo annotatore profecta: sed suum in locum retrahenda, ad § 54, post verba, sed Romam in publicum deportasses.*

Quo iure in Act. I. § 53. *malitiose* tollebatur, eodem hic § 63, ubi legitur, *ut eum suae libidines flagitiose facere admonebant*, abiicies adv. *flagitiose*. — Tum mox, non tantum satis, sed melius est ut legatur *negotium dat illis*, neque retineatur *suis comitibus*, quod putide adiectum est. Et hoc interpolatum est, quum legitur, *erat comes eius Rubrius quidam*, unde praestabit verba *comes eius* expungere. Non puto talia demonstratione indigere. Igitur in § 64, quum e verbis, *is ad eum rem istam defert*, Schutzzius censebat delenda esse *rem istam*, nulla videtur demonstratione usus esse, quoniam Orellius annotavit, hoc fieri „sine causa.” Igitur Orellius non sensit, id, quod deferret Rubrius (*Philodamum esse quemdam* —), non appellari posse *rem*, quod quale sit suspicari potuisset ex Lib. II. § 95. et ex ad Att. II. 24. 3: multoque minus usurpari posse pron. *istam*, quum hoc plane novum, nec in antecedd. eius mentio facta esset. Non attendit ad discrimen Madvigius ad Fin. p. 237. — Ibid. aliquanto post, iterum praestabit *hospes*, non adiecto nomine *Ianitor*.

In primis improprie dictum est hoc, § 65, de Philodamo illo, *tametsi erat ignarus quantum sibi ac liberis suis iam tum mali constitueretur*. Quis umquam dixit *malum* constituere? Non Latini tantum, sed cuiusvis sermonis ingenium repugnat.

Contra recte infra § 76, *constituitur in foro spectaculum acerbum*. Corrigendum existimo *strueretur*. — Nec minus improprium est, quod § 67. de Lampsacenis dicitur, qui, *eodem animo*, (nempe ut Philodamo succurrerent) *simul ut hoc audiverunt*, — *ad aedes noctu convenerunt*. Ineptum est istud *convenire*, ubi caedes et tumultus sequitur: ne dicam, in hac narratione praesens verbi tempus requiri. Legendum censeo, *concurrunt*, quo ipso verbo utitur § 80. Variatum esse in illis verbis, videmus in § 148.

Quod centies factum deprehensum est in libris, ut titubarent librarii in extrema syllaba pron. *ipse*, animadverti iterum in § 71, *ubi editur, quum* — C. Varro — *haec eadem ipsa se ex Philodamo audisse dicat*. Imo, *ipso*, sicut Haasius conceperat.

Constanter, et sine ullius varietatis mentione, hoc servatum video in § 77: *Verresne tibi tanti fuit, ut eius libidinem hominum innocentium sanguine lui velles*. Quid hoc est, alicuius libidinem sanguine alterius lui? quoniam necessario hinc conficiendum est, ut cogitetur sanguis alicuius qui luat alterius libidinem. Sed neque usquam apud verum Ciceronem (non curo Epp. ad Brut.) eius verbi passivum reperitur, neque *luere* quodquam obiectum habere potest praeter *poenam*. Praesto est corrigere *elui*. Ecce Lib. V. § 121: *errabas, Verres, — quum te maculas furtorum et flagitiorum tuorum, sociorum innocentium sanguine eluere arbitrare*. Legg. II. § 13: *animi labes nec diuturnitate evanescere, nec omnibus ullis elui potest*. Idem vitium, ortum eodem modo ex non iterata vocali in qua desinebat praecedens vocabulum, tollendum est ex aliis quoque locis. Miror, verbi causa, Madvigium reliquisse hoc in Fin. V. § 64, ubi dicitur de Lucretia, *quae per vim oblatum stuprum voluntaria morte lueret*: imo, *elueret*: morte luisse is, scil. poenas, qui scelus commiserat. Tum, quod in Caton. Mai. § 75. editur, de Paulo, *qui morte luit collegae in Cannensi ignominia temeritatem*, eodem modo corrigendum.

Nemo, ut puto, aegre feret, si dicam § 85, ubi appellatur *Pericles Ephesius, homo nobilissimus*, putide adiectum esse

istud *Ephesius* ab eo, qui fortasse metueret ne quis hic Atheniensem Periclem intelligeret.

Sunt sane nonnumquam in Cicerone ea ferenda, in quibus orationis figurae serviens, perfringat eas leges, quas verborum proprietas praescribit. Tamen difficile est hoc probare et accipere, quod § 89. dicitur de myoparone illo, quem Verres Milesiis abstulerat et vendiderat: quam navem Milesii, *non praedonum repentino adventu, sed legati latrocinio, non vi tempestatis, sed hac horribili tempestate sociorum amissam, in literas publicas retulerunt*. Quae, quaeso, est ista frigida et inscita oppositio, in qua utrobique *tempestatis* vocabulum proset? Fieri nullo modo potest; ut ita scripserit Cicero, quamquam nemo hucusque in eo haesisse videtur. Sed librariorum stupor verum vocabulum capite et cauda auxerunt; et ab ipso oratore nihil scribi potuit, nisi *hac horribili peste sociorum*. Utroque voc. utitur infra, § 96. fin., sed ita, ut *tempestatis* metaphoram molliat, praemissis *tamquam aliquam*. Rursus *tempestatis* metaphora recte utitur Lib. II. § 91. Similes confusiones tractavi ad Legg. p. 624.

Spreverunt Editores Ernestii suspicionem in his, § 91: *nam Malleolus in provinciam sic copiose profectus est, ut domi prorsus nihil relinqueret*. » Copiose, inquit ille, mihi de » glossa suspectum est: nam Cicero sic, ita, in tali re nude » ponit, in eoque est elegantia, vid. Clav." Frustra quaeres in Clavi istius doctrinae auctoritatem, quam tamen nemo ignorat qui haec Tullii volumina tractaverit. Hoc miror, non esse usum virum acutissimum hoc argumento, ut diceret, *copiosum* sane Malleolum *proficisci* potuisse, non *copiose*: et ne sic quidem id significatum fuisse quod vellet. Igitur et hanc ob causam, et ex illa verissima observatione abiiciendum censeo istud *copiose*. De istiusmodi adverbiorum interpolatione notavi supra ad § 63: et eadem mihi ratio valuit ut corrigerem Brutum § 56, in Mnemos. Vol. VI. Part. IV. p. 425.— Brevi intervallo iterum recte suspicabatur Ernestius, verba, *quae ille reliquerat*, esse a glossatore.

Vix credam Ciceronem § 95. scripsisse, *Malleolus a me productus est, et mater eius atque avia*. Puer non isto proprio nomine paterno appellandus erat. Melius foret, *pupillus*.

Atque ita, in alia causa, § 151, *pupillum Iunium venisse in vestrum conspectum*, et, *quod puerum producerem*. — (Tum, § 94, legendum, *Quid exspectas? an dum ab inferis ille exsistat* — ? expuncto *Malleolus*, quod explicando pronomini ab aliis additum est: intelligi poterat ex anteced. *patriis bonis*).

Aliis expediendum relinquo quod legitur § 98, *qui haec omnia fecerunt*. Tum, quod statim sequitur, *rationes ad aerarium* — *non audet referre*, caret ea coniunctione, quae mihi requiri videtur.

Offendo in his, § 103: *me vehementer excusatum volo*, *non negligentia mea fore ut multa praeteream*, *sed quod alia testibus integra reservari velim*, *multa autem propter rationem brevitatis ac temporis praeternitenda existimem*. Intelligo *rationem brevitatis*: mavult orator ipse brevitati consulere: sed *temporis rationem* is demum habere dicitur, cui circumscriptum ad dicendum tempus est, quod, nisi fallor, ab h. l. alienum est.

Vitio iteratam esse syllabam suspicor in his, § 111: *Iam hoc magnum iudicium hominum de istius singulari improbitate*, *quod Verres sua sponte instituisset*, *id neminem metuisse ne quis reperiretur*, *qui istius institutum sequi vellet*. Istud iam recte initio poneretur, si novum quid fuisset commemorandum: sed modo ante idem dixerat (*ne metuit quidem quisquam ne ediceret*). Ortum credo istud iam e postrema syllaba antecedentis *filiam*.

Haud dissimile quid innuitur § 117, de alia parte edicti: *quid nunc dicam neminem umquam postea alium edixisse? valde sit mirum*, *neminem fuisse*, *qui istius se similem dici vellet*. Ipse in *Siciliensi edicto* hoc non habet. In his, quid sibi volunt ista, *valde sit mirum?* sive ita legatur, sive, ut aliunde affertur, *valde hoc est mirum*. Serio hoc dicere non potuit Cicero, neque credo eum sic argumentari voluisse: si recte edixisset, alii profecto eum secuti essent; sed mirum accidit, ut nemo eum sequeretur; igitur inde conficiendum, eum non recte edixisse: — tale quid non patiuntur ea ipsa quae h. l. dicuntur. Corrigebam olim, *valde scilicet mirum*, ut per ironiam hoc diceretur, Schol. Hypomn. IV. p. 191 sq. Sed forma ipsa, sollemnis quodammodo in istiusmodi negatio-

ne, postulat ut in una verborum comprehensione per aaphoram iungatur duplex *neminem*, cui praesertim respondeat sequens *ipse*. Suspicio, verba illa continere stupidam admirationem eius, qui quaedam in margine annotaret: quibus resectis (nec me movet Priscani auctoritas, si quidem constat istos Grammaticos libris multifariam corruptis usos esse,) et restituto signo interrogandi, habebimus formam vere Ciceronianam: *quid nunc dicam neminem usquam postea alium id edixisse, neminem fuisse, qui istius se similem dici vellet?* Ipse —. Quoniam *umquam*, in tam brevi temporis intervallo ridiculum est, mutavi in *usquam*, siquidem de provincialibus quoque edictis est cogitandum; tum *id* (nisi malis *ita*, ut Lamb.) addidi ante *edidisse*.

Quoniam e multis locis constat *operas* dici pro operariis. § 147. e verbis, *quantum paucae operae fabrorum mercedis tulerunt*, tollendum est interpolatum *fabrorum*.

Per ironiam dicit, § 151, Iunii *produxeram filium*, ut *nomine ipso et memoria patris animos imperitae multitudinis concitare*. Similia dixit postea, Rabir. Perd. § 24. *fin.*, aut *desideria imperitorum misericordia commoveret*, in quibus, propter praeced. Ablativum *imagine*, unde suspensum est *commoverat*, corrigendum suspicio ad *misericordiam*.

Difficile est hoc probare, quod editur § 157: *non dicam id, quod probare difficile est: hoc dicam, quod ostendam, multos ex te viros primarios audisse*, cet. Corrigendum, *hoc dico: sed abiiciendum quod ostendam*. Etiam si enim concedamus fieri posse ut multa ostenderit in postrema parte huius orationis, quae intercidit; quo modo, quaeso, *ostendere* poterat orator aliquem aliquid audivisse Verrem dicentem? Melius sane supra § 23: *verum vobis dicam id, quod intellexi*: et omnino Futurum tum ponitur, quum quod dicendum est, in nova sententiae constructione subiicitur, ut Act. I. § 35. et conf. ibid., § 18, ubi statim res ipsa plena narratione subiicitur.

Tacui de permultis aliis, in primis de iis, quorum, quum dudum acutissime perspecta essent ab aliis, nullam habitam esse rationem a novissimis editoribus dolebam. Reliquas Verinas percurram iterum, ubi commodum erit.

§ 9.

Nondum satis explicita esse videntur quae a Lysia accipimus in Oratione Pro Mantitheo. Dicta est haec oratio in Senatu, ipsiusque Mantithei δοκιμαζομένου apologiam continet. Valebat autem hoc in omnibus qui quemcumque demum honorem in sequentem annum nacli essent, sive sortitione, sive suffragiis, ut eorum δοκιμασία in Senatu provocaretur, quod non attinet pluribus demonstrare post Meierum Lit. Att. p. 202. sqq.: qui quod suspicatur in verbis Lysiae Contr. Philon. § 2. (ubi e Senatorio iureiurando excitantur haec verba, εἰ τις τινα οἶδε τῶν λαχόντων ἀνεπιτήδειον ὄντα βουλευεῖν) praefer istud βουλευεῖν intelligendum quoque esse ἄρχειν, quo tamen actor in ista actione non indigebat, confirmari credo iis, quae Mantitheus § 8. pronunciat: ὁρῶ δὲ καὶ ὑμᾶς (Senatum alloquitur) ταύτη τῇ γνώμῃ χρωμένους, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν τότε ἰππευσάντων βουλευόντας, πολλοὺς δὲ αὐτῶν στρατηγούς καὶ ἰππάρχους κεχειροτονημένους. Et consentaneum erat ut ista probatio, cuius causa vix quodquam certum delicti nomen postularet, quaeque maximam partem niteretur criminibus vel a moribus; vel ex animo in rem publicam τοῦ δοκιμαζομένου petitis, primum apud Senatum institueretur, non tamquam ἐν δικαστηρίῳ, sed eum ad finem ut istic vel tolleretur, vel probata reiiceretur ad Thesmothetas, qui eam publice ad tribunal deferrent, eodem instituto quo εἰσαγγελιῶν iudicium erat penes Senatum: neque fieri potest ut οἱ κεχειροτονημένοι non eidem periculo, cui οἱ λαχόντες, subiecti fuerint, siquidem in aliis multo etiam gravioribus negotiis comitiorum correctores esse poterant τὰ δικασήρια.

Mantitheus igitur accusationi ita respondendum esse dicit, ut demonstret se εὖνουν εἶναι τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι (nempe post anarchiam restitutis), tum περὶ τὰ ἄλλα μετρίως βεβιωκέναι. Sed animus eius in praesentem statum rei publicae ab inimicis hac αἰτίᾳ in suspicionem vocatus erat, ὥς ἵππευεν καὶ ἐπεδήμει ἐπὶ τῶν τριάκοντα καὶ μετέσχε τῆς τότε πολιτείας (§ 3.) Nulla sane hinc oriri poterat actio perduellionis, propterea quod μὴ μνησικακήσειν iuraverant Athe-

nienses tyrannide sublata, sed comparabatur istiusmodi criminatio ad alienandos civium animos. Respondet Mantithens eo usus defendendi genere, quo apud Lysiam actor in Nicomachum § 7. sq., et abfuisse se in Ponto per illud temporis spatium, nec domum rediisse nisi quinque diebus antequam οἱ ἀπὸ Φυλῆς Piraeum occupavissent, tum autem neque periculorum, neque rerum publicarum socium aut participem fuisse (§ 4 et 5.) Quod autem ei τὸ ἱππεῦσαι ἐπὶ τῶν τριάκοντα exprobrabatur, hoc ita refutat, ut dicat, stultum esse ἐκ τοῦ σανιδίου τοὺς ἱππεύσαντας σκοπεῖν, in quo tum multi eorum qui confiterentur ἱππεῦσαι (quomodo corrigendum puto id quod edi solet, ἱππεύειν) non commemorentur, tum inscripti sint nonnulli eorum qui absentes essent. Quo igitur argumento dirimetur hoc? Hoc, inquit: ἐπεὶ δὴ γὰρ κατήλθετε, ἐψηφίσασθε τοὺς Φυλάρχους ἀπενεγκεῖν τοὺς ἱππεύσαντας, ἵνα τὰς κατασάσεις ἀναπράττητε παρ' αὐτῶν. ἐμὲ τοίνυν οὐδεὶς ἂν ἀποδείξειεν οὐτ' ἀπενεχθέντα ὑπὸ τῶν Φυλάρχων, οὔτε παραδοθέντα τοῖς συνδίοις, οὔτε κατάσασιν παραλαβόντα, καίτοι πᾶσι ῥᾶδιον τοῦτο γινῶναι, διότι ἀναγκαῖον ἦν τοῖς Φυλάρχοις, εἰ μὴ ἀποδείξαιεν τοὺς ἔχοντας τὰς κατασάσεις, αὐτοῖς (f. melius αὐτοὺς) ζημιουῖσθαι. ὥς πολὺ ἂν δικαιότερον ἐκείνοις τοῖς γράμμασιν ἢ τούτοις πιστεύοιτε: ἐκ μὲν γὰρ τούτων ῥᾶδιον ἦν ἐξαλειφθῆναι τῷ βουλομένῳ, ἐν ἐκείνοις δὲ τοὺς ἱππεύσαντας ἀναγκαῖον ἦν ὑπὸ τῶν Φυλάρχων ἀπενεχθῆναι. (§ 6 et 7.) Quorum, et cuius auctoritatis fuerit istud σανίδιον, tabella lignea, non est facile dictu: hoc novimus, in eiusmodi ἀναγραφαῖς nominum propriorum, crebro indicari et falsas inscriptiones et lituras (ψευδῶς ἐγγράφεσθαι et ἐξαλείφεσθαι): tum hoc apparet, si qua istius σανιδίου fuisset auctoritas, non publico decreto Athenienses imposituros fuisse τῶν ἱππευσάντων ἀποδείξιν Phylarchis. Sed hi ipsi quaeri potest qui fuerint, οἱ ἐπὶ τῶν τριάκοντα, an quos civitas post constituisset? Quum, concordia restituta, credibile sit auctore Thra-sybulo novos magistratus constitutos esse (καὶ τότε μὲν ἀρχῆς καταστησάμενοι ἐπολιτεύοντο, Xenophon Hellen. II. 4. 45.), necesse est ut sumamus negotium istud mandatum fuisse novis creatis Phylarchis, qui tamen suae quisque Φυλῆς eos nosse possent, qui per anarchiam equo meruissent.

Ipsum decretum repetendae κατασάσεως ab illis equitibus,

dubitari fortasse poterit fueritne Senatus, an populi in concione. Quum nihil diserte traditum sit, sic dirimi posse opinor, si prius exploratum fuerit quae et qualis fuerit ipsa *κατάσσις*. Probabiliter explicuit hoc Boeckhius in altera edit. Oecon. Civ. Athen. I. p. 354. sq., priorem sententiam corrigens, quum existimavisset eandem eam esse cum *μισθῶ*, aut *σίτῳ* qui equitibus tribueretur. Recte quidem sumit *κατάσσειν* esse pecuniam, quam civitas tribueret equitibus (quid vitiosum sit in eo, quum dicit „den Reitern oder Rittern,” post dicam) quum instituerentur: in quo prorsus sequitur Harpocracionem in v., qui ita sibi videri dicit; nullum enim alium locum nosse is videtur in quo rei fieret mentio, praeter hunc ipsum Lysiae: vocabulum ipsum ab Eupolide quoque et Platone Comicis usurpatum indicat. Constituisse autem *κατάσσειν* pecunia, aut certe pecunia aestimatam fuisse, confici poterat hinc quoque, quod in illo decreto sancitum erat Phylarchos oportere *ἀποδεῖξαι*, aut, ni facerent, *αὐτοὺς ζημιοῦσθαι*, i. e. eadem pecunia mulctari, qualis sanctio, ut cognitum est, in multis aliis legibus et psephismatis deprehenditur. Neque prorsus novum hoc est, quod per sermonis abusum istiusmodi vocabulum in definita pecuniae summa usurpatur, qualis abusus deprehenditur quoque in *παράσσις*, et in *σύνταξις*.

Postremum addit haec de suo Harpocracion: *ἀπεδίδото δὲ τὸ ἀργύριον ὑπὸ τῶν ἱππευσάντων, ὅτε ἀντὶ αὐτῶν ἕτεροι καθίσταντο· ἀπῆλθον δὲ αὐτὸ οἱ Φύλαρχοι*. De utroque videamus. Prius illud reprehenditur a Boeckhio, qui docet, minus recte, tamquam si perpetui moris fuisset, intelligi id, quod non nisi semel post anarchiam factum esset. Equidem neque Harpocracionis doctrinam, neque Boeckhii correctionem probabilem esse puto. Si perpetui moris fuisset, primum quid opus erat peculiari psephismate quo *κατάσσις* repeti iuberetur? Rursus, si, quod perpetuo omitteretur, in his equitibus fieri decretum esset, tam odiosum hoc fuisset, ut restitutae concordiae vehementer adversaretur, quum praesertim illa oblivionis lege nemo praeter *τοὺς τριάκοντα*, et *τοὺς ἑνδεκα*, et *τοὺς ἐν Πειραιεῖ ἄρξαντας δέκα*, exclusus esset (Xenoph. Hellen. II. 4. 58.) Multo mihi verisimilius videtur in eo errare et Grammaticum et

Boeckhium, quod uterque sumsit hoc institutum, *κατασάσεως* de publico equitibus tribuendae, fuisse perpetuum; quod quare mihi videatur proprium fuisse imperii Trigintavirorum, paucis dicam.

Aerarium, eo tempore quo, post cladem apud Aegospotamos, pax facta cum Lysandro erat, fuisse exhaustum, non attinet, credo, multis demonstrare. Accedebat quod non tantum sociorum tributa, sed pleraque vectigalia extincta erant, tum magnus numerus eorum, quibus *εἰσφοραὶ* imponi possent, exsulabant. Per hanc inopiam, quamquam nullae classes erant ornandae neque exercitus foras mittendi, tuenda tamen erat *διοίκησις*, quae domesticis expensis constabat. Trigintaviri pro arbitrio et Senatum novum, et alios magistratus constituerant (Hellen. II. 3. 11), quorum ille certe mercedem accipiebat. Tum, quo melius suam dominationem tuerentur, a Lacedaemoniis impretaverant praesidiarias copias (*Φρουροὺς*), quod praesidium sine dubio ingenti quotidiana mercede constabat, singulorum certe non minus trium obolorum (conf. Xenoph. Hellen. V. 2. 21), ita ut per octo menses unum hoc negotium grandi pecunia indigeret. Tria millia civium, quos deligebant *μεθέξοντας δὴ τῶν πραγμάτων* (ibid. 5. 18.) vix fieri potest ut sine mercede habuerint, quum, reliquis per fraudem exutis, solis his arma concessissent (ibid. 20.) Sed servarant equitatum, firmissimum oligarchiae praesidium, ut vel Therameni videbatur (ibid. 48.): quae copiae quo numero fuerint, conicere licet e temporibus *δημοκρατουμένης τῆς πόλεως*, quum verbi causa Pericles, initio belli Peloponnesiaci, profiteretur mille ducentos equites (Thucyd. II. 13), totumque hoc institutum referri soleret inter ea, quae magna cum expensa res publica suscepisset (conf. Andocides de Pace § 5. sqq. Aeschines Fals. Legat. §. 173 sqq.) Horum singulis non tantum drachmae merces minimum solvenda erat, sed praeterea *στῆλα* (conf. Boeckhius l. c. p. 352. sq.) Sed ne hoc quidem satis fuisse videtur. Etenim quum maior pars bonorum et locupletium vel indicta causa periissent, vel urbe cessissent (fere ad septem millia numerat Isocrates Areopagit. § 67.), e quorum numero antea equitum delectus per Hipparchum ita fieri sole-

bat, ut sibi quisque et equum et reliqua quibus opus esset compararet, Trigintaviros eo redactos fuisse suspicor ut magnum numerum tenuiorum in equitum catalogum referrent, quorum voluntatem fidemque ut sibi conciliarent, eam singulis ex aerario praestitisse pecuniam. qua indigerent ad eam militiam tuendam, eamque designatam esse nomine *κατασάσεως*.

Quo modo isti, in maximis aerarii angustiis, tantis sumtibus pares esse conati sint, satis docet miserrimi temporis historia. Ditissimi tum cives, tum inquilini, *χρημάτων ἕνεκα* mortis damnabantur (Xenoph. ibid. 3. 21), ut Trigintaviri et aliis necessitatibus prospicerent, et ut *τοῖς Φρουροῖς χρήματα δίδοναι* haberent: palamque profitebantur *τὴν πόλιν χρημάτων δεῖσθαι* (Lysias contr. Eratosth. § 6, loco corrupto.) Quumque ne haec quidem satisfacerent, tandem centum talenta a Lacedaemoniis mutuo sumserunt (Xenoph. ibid. 4. 28.) Postea, restituta re publica, insigne dederunt Athenienses documentum magni animi quo concordia servaretur, non sine causa celebratum et ab Isocrate (Areopagit. § 68. sq.) et a Demosthene (Leptin. p. 460. 12.) Quum enim aequum videtur ut, repetentibus debitum Lacedaemoniis adeoque flagitantibus (Lysias Nicomach. § 22.), ab iis solveretur qui *ἐθελούσαντο*, maluerunt *καινῇ διαλύσαι τὰ χρήματα*, et communem *εἰσφοράν* sustinere. Neque hoc unum exemplum est, in Graecarum civitatum historia, servatae aequitatis ad restituendam civium concordiam inter se. Nam, aliquot annis post, Philasii, quum Spartanorum moti auctoritate exsules restituere decrevissent, simul placuit *ἐκείνοις μὲν ἀποδοῦναι τὰ ἐμφανῆ κτήματα* (quae sine dubio publicata fuerant), *τοὺς δὲ τὰ ἐκείνων πριμμένους ἐκ δημοσίου τὴν τιμὴν ἀπολαβεῖν*, ut narrat Xenophon. Hellen. V. 2. 10. Et alia eiusdem generis exempla poterant excitari: veluti Arati Sicyonii, de quo Cicero Offic. II. § 81. sq., et post eum Plutarchus et Pausanias.

Sed Athenienses hoc quum agebant, quaeque damna paucorum imperium attulisset omnium opibus reparari volebant, nihil mirum, in maximis aerarii angustiis, et quum *σπάνις* esset *ἀργυρίου ἐν τῇ πόλει*, ut loquitur Lysias Bon. Aristoph. § 11,

voluisse eos ea certe repetere, quae praeter morem et vetera instituta singulis fuissent tributa ac donata de publico: in quo genere fieri potest ut alia quoque habita fuerint, quorum tamen nusquam mentionem factam esse video, et summo iure numerari poterant illae *κατασάσεις*, tamquam *δανείσματα*, siquidem qui has acceperant argui poterant τὰ τῆς πόλεως ἔχειν. Etenim, in tam afflicta et prostrata conditione omnium fortunarum, nullo modo exspectandum erat ut tam grandis pecunia per *εἰσφορὰς* conferri potuisset, itaque centum talenta Spartanis solvi. Et quandoquidem sic novum quoddam controversiarum genus oriebatur, in quibus inquirendum esset an quis per illos octo menses anarchiae acceptum quid teneret quod aerario deberetur, earum cognitioni et explorationi novi tum destinati sunt Syndici, de quibus nondum me poenitet eorum quae breviter disputavi Scholic. Hypomn. III. p. 288. sq. Horum Syndicorum munus dicerem illustratum esse a Meiero Lit. Att. p. 111. sq., aut a Boeckhio l. c. p. 213, si quidquam isti attulissent praeter Harpocratonem in V., cuius divinatio potius quam diligens doctrina nobis relicta est. Igitur quum Archini lege (cuius mentio fit apud Isocratem adv. Callimachum init.) privatorum petitiones, in quibus valeret τὸ μνησικακεῖν, exclusae essent, (quam disciplinam egregie illustravit Grotius Histor. Graec. Vol. VIII. p. 299. sqq.), manebat tamen τὸ δημόσιον, cui quod deberi existimaretur a quoquam e Trigintavirorum administratione, repetendum iusserunt Athenienses uno, ut suspicor, psephismate, quo et alia fortasse indicabantur, et illae *κατασάσεις*.

Necessario igitur populi, non Senatus, fuit illud psephisma, cuius descriptio, in primisque causa illarum *κατασάσεων* repetendarum, etiamsi nullo diserto testimonio a me proposita est, tamen eiusmodi mihi esse videtur, ut et rei naturae et temporum illorum ingenio reliquisque civitatis institutis consentanea sit. Hoc quoque addamus, minime nobis probari coniecturam Boeckhii, qui vetustae cuiusdam Inscriptionis reliquias (quas iterum edidit C. I. n°. 80.) cum illo psephismate coniungit, in Appendice Vol. II. Oecon. Civ. Athen. p. 207. sq. ed. 1^{ae}. Nolo alia urgere quae in isto fragmento aliena sunt ab illo negotio:

sed si recte, ut mihi videtur, v. 9. supplevit ἡ βουλή] ἡ ἀεὶ βουλευούσα, hoc ipsum monere poterat non esse istud psephisma, sed legem quam perpetuo valere oporteret.

Alterum quod docet Harpocratiou, ἀπῆλθον δὲ αὐτὸ οἱ φύλαρχοι, ingenti laborat soloecismo, quoniam totum hoc Senatui reservabatur.

Non discedam hinc sine diligentiore consideratione eius argumenti, quo Boeckhius (l. c. p. 355.) usus est, ut obtineret κατάσασιν non esse cum μισθῷ confundendam. Si μισθὸς esset de quo ageretur, inquit, Mantitheus neque παραλαβόντα, neque ἔχοντας dixisset, sed potius εἰληφέναι (voluit fortasse εἰληφέντα.) Primum, non meminerat in ipso Eupolidis fragmento, quod servarat Harpocratiou, esse κατάσασιν λαβεῖν. Tum, in ipso illo παραλαβόντα virum doctissimum non offendisse miror. Constat enim παραλαμβάνειν, in quaestorum et curatorum redditibus rationibus, de eo dici, qui succedens in magistratu ab eo, cui ipse succedat, recipit ea quae is παραδίδωσι, quale quid omnium minime convenit equitibus κατάσασιν accipientibus de publico. Restat praeterea aliud, quod non minus miror neglectum esse. Quum enim Mantitheus enumerat indicia e quibus conficiendum fuisset eum non ἰππεῦσαι per anarchiam, apparet iustum ordinem ab eo servari, ita ut primum dicat οὗτ' ἀπενεχθέντα ὑπὸ τῶν φυλάρχων, quos secundum psephisma oportebat ἀπενεγκεῖν τοὺς ἰππεύσαντας· tum, οὔτε παραδοθέντα τοῖς συνδίκοις, qui causam scilicet explorarent, et, si opus esset, ad tribunal deducerent; tertium quod subiicit, οὔτε κατάσασιν παραλαβόντα, eiusmodi est ut rem ipsam contineat, non sit argumentum quo ea demonstretur. Postulari puto ut id tertio loco posuerit, quod sequi oportuisset Syndicorum cognitionem, si re vera fuisset unus τῶν ἰππεύσαντων, nempe restitutio ipsius κατασάσεως in aerarium: et hoc habebimus, si corrigitur, οὔτε κατάσασιν καταβαλόντα. Quid sit καταβάλλειν, norunt ii qui rerum Atticarum gnari sunt; sicut est in lege apud Demosthenem Timocrat. p. 730. fin., quae iubet τοὺς ἔχοντας τὰ τε ἱερὰ καὶ τὰ ὄσια χρήματα καταβάλλειν εἰς τὸ βουλευτήριον, εἰ δὲ μὴ, τὴν βουλὴν αὐτοὺς εἰσπράττειν.

Venio nunc ad id, quod supra pag. 219. dixi me quaesitu-

rum esse, quid vitiosum esset in Boeckhii verbis (»den Reiter oder Rittersmann.«) Minime inter se permutari oportere duo illa genera equitum, satis videtur ipse Boeckhius significare l. c. p. 656—658, siquidem a classe equitum, cuius censum definiverat Solon, distinguendus est equitatus ille, quem diu post constituerunt (κατεστήσαντο) Athenienses. Si quaeritur a quo demum tempore classium illarum Solonearum usus et auctoritas evanuerint, quemcumque eventum habeat ista consideratio, hoc tamen ubique prodibit, segregari a veteri equitum censu et appellatione equitatum illum perpetuum quem res publica suo sumtu aleret. In Thucydide III. 16, ubi, classe centum navium instructa, dicuntur Athenienses ἐσβάντες αὐτοὶ τε πλὴν ἱππέων καὶ πεντακοσιομεδίωνων, καὶ μέτοικοι, non oportebat dubitari fieri nullo modo posse ut equitatus ille intelligeretur, quem Pericles II. 13. recensuerat: nihil dicitur aliud nisi ἐπιβάτας voluntarios exstitisse e civibus et inquilinis, (qui, sicuti conficere licet ex I. 143. init., opponuntur τοῖς ξένοις ναύταις · explicatius eiusmodi oppositionem exponit Boeckhius C. I. Vol. I. p. 305. sq.) locupletiores tantum abstinuisse. Equitatus ipse numquam illo ministerioungebatur, sed si genus expeditionis postularet mittebatur et ἐνεβιβάζετο. tum non nisi peculiari psephismate eiusmodi quid definiebatur, sicuti apud Xenophontem Hellen. I. 1. 54, Thrasylo ἐψηφίσαντο ὀπίστας τε αὐτὸν καταλέξασθαι χιλίους, ἱππέας δὲ ἑκατόν. Sicut in Thucydide, ita de Xenophontis loco iudicandum est Hellen. I. 6. 24. Agitur de auxiliis quantocyus parandis quae Callicratidae opponerentur, quum Atheniensium classis Mytilenae obideretur: ἐψηφίσαντο, inquit, βοηθεῖν ναυσὶν ἑκατόν καὶ δέκα, εἰσβιβάζοντες τοὺς ἐν ἡλικίᾳ ἅπαντας καὶ δούλους καὶ ἐλευθέρους · — εἰσέβησαν δὲ καὶ τῶν ἱππέων πολλοί. Nihil istic de equitatu cogitandum, quo ne opus quidem erat. Sed prorsus dissentio a Boeckhio quum docet, e censu definitum fuisse aliquod ius militandi in equitatu (p. 658. init. »weil darnach «die Berechtigung zum Reiterdienst und einiges andere abgemessen wurde.») A quo tempore in copiis militaribus certus equitatus Athenis constitutus est (de cuius instituti initio et progressu Andocidis et Aeschinis locos supra indicavi p. 220),

nihil ea res commune habuit, nec habere potuit, cum censu eorum, qui dicebantur ἱππᾶδα τελεῖν (Boeckhii ἱππικὸν τελεῖν, p. 651, inauditum est in scriptoribus Atticis:) nec usquam demonstratur id, quod ab eodem docetur (p. 352. et 650), lege teneri ditiores in equitatu mereri. Tantum aberat ut δ ἱππεύων existimaretur λειτουργεῖν, ut apud Lysiam Alcib. I. § 7. sq., qui maluisset ἀδοκίμαστος ἱππεύειν quam μετὰ τῶν ὀπλιτῶν κινδυνεύειν, ἀστρατείας et λιποταξίου crimine conveniatur, quamquam dubitari non potest fuisse istum Alcibiadem τῶν ἱππᾶδα τελούντων. Praetorem aut Hipparchum, cuius esset καταλέγειν ἱππέας, hoc potissimum spectare oportebat, quis isti militiae idoneus esset, quoniam, ut constat, δοκιμασία τῶν ἱππέων erat penes Senatum: et sane laudari poterat qui pulcrum et bene instructum equum obtulisset, unde hoc quaerere poterat Demosthenes Fals. Legat. p. 432. init., Ποῖος γὰρ ἵππος, ποία τριήρης — γέγονε παρὰ τούτων τῇ πόλει; Ipsum autem ἱππεύειν, quo modo in liturgiis censeri poterat, cum censu coniunctum, quum equitibus μισθὸς praeberetur et σῆτος? Mantitheus ipse apud Lysiam (§ 13.) κατειλεγμένος ἱππεύειν, quum mallet maiori cum periculo in hoplitis militari, a praetore impretravit ut se e catalogo deleret.

Quae hucusque explicui confirmari puto Xenophontis auctoritate in Hipparchico. Agnoscitur ubique δοκιμασία illa quam Senatus haberet: tum apparet ex I. § 2. numerum quoque equitum lege definiri solitum fuisse. Sed considerandus est locus IX. 3, ubi dicit numerum τῶν χιλίων ἱππέων facilius plenum servari posse, si ducentos peregrinos constituerent equites: tum addit haec § 5: εἰς δὲ τιμὴν τῶν ἵππων νομίζω ἂν αὐτοῖς χρήματα ὑπάρξαι καὶ παρὰ τῶν σφόδρα ἀπεχομένων μὴ ἱππεύειν, ὅτι καὶ οἷς καθίσησι τὸ ἱππικὸν ἐθέλουσι τελεῖν ἀργύριον ὥς μὴ ἱππεύειν, παρὰ πλουσίων μὲν, ἀδυνάτων δὲ τοῖς σώμασιν, οἷμαι δὲ καὶ παρ' ὀρφανῶν τῶν δυνατοῦς οἴκους ἔχόντων, νομίζω δὲ καὶ μετοίκων φιλοτιμεῖσθαι ἂν τινες εἰς ἱππικὴν καθίσταμένους κ. τ. λ.

Bis tantum, quantum memini, hunc locum usurpavit Boeckhiius, sed ita ut incredibili modo a vera sententia explicanda aberret l. c. p. 658. inf. Apud Xenophontem, ait, τὸ ἱππικὸν

τελεῖν non significat equestrem censum solvere (igitur ἰππῶν τελεῖν), sed pecuniam solvere qua quis equo merendi necessitatem sibi impositam redimat, (»bedeutet τὸ ἰ. τ. nicht Rich- » » terschatzung zahlen,» » sondern statt des Reiterdienstes, » wozu einer verpflichtet ist, Reitergeld bezahlen, sodass man » sich loskaufen konnte.») Quid mihi videatur de illa parte sententiae Xenophontae, quae continetur verbis ὅτι καὶ οἷς usque ad ὧς μὴ ἰππεύειν, quibus suam Boeckhius contineri doctrinam putat, dicam tum si demonstravero illud ipsum, quod inde confecit, per se verum esse non posse. Redimendae militiae, aut cuiuscunque demum muneris aut oneris, exemplum et auctoritatem in tot veteris historiae Atheniensium monumentis neque ipse repperi, neque facile quemquam allaturum esse puto: multo etiam minus reperietur hoc, ut eiusmodi pecunia, quod tamen necesse esset propter verbum τελεῖν, in aerarium fuerit illata; quale quid hodie, ex nova lege, in Gallia usurpatur. Sed hoc quoque adversatur isti doctrinae, quod, ea probata, proditur ac deseritur Xenophontis consilium. Hic enim, quum suaderet peregrinos equitatus πολιτικῷ adsciscere, unum tantum, quod huic consilio obstare posse videretur, nempe istos peregrinos non domo allaturos esse κατὰσασιν, ita solvit, ut dicat, eam pecuniam quae postularetur facile exstituram ab eorum liberalitate bonoque in rem publicam animo, qui ceteroquin alius alia de causa istius militiae onere excusati essent. Quid autem istuc pertinet facultas, si qua fuerit, oneris redimendi? Prorsus nihil. Et, ne quid omittamus, ne Graecum quidem est τὸ ἰππικὸν τελεῖν, si ἰππικὸν τέλος intelligendum est, ut modo supra significavi: nam τὸ ἰππικὸν substantive dictum nihil aliud nisi ipsum equitatum significat: ipsumque denique τέλος et τελεῖν alienissima sunt ab eiusmodi pecuniae solutione qualem Boeckhius fingit, quae ne eius quidem generis esset, cuius novimus fuisse πορνικὸν τέλος. Postremo, vix attinet monere totum istud Xenophontis consilium otiosum futurum fuisse, si perpetuo instituto, ut Boeckhius putat, κατασάσει de publico praeberentur. Extrema autem istius loci ex Hipparchico verba correctione indigent. Conspirat consilium, quo

inquinili quoque adsciscendi in equitatum commendantur, cum iis quae explicantur in libello De Vectigalibus II. § 8, ubi commendatur τὸ μεταδίδοναι τοῖς μεταίκοις τοῦ ἵππικοῦ. Igitur in Hipparchico legatur, εἰς ἵππικὸν καθισαμένους· sensus est; inquinorum quoque nonnulli lubenti animo in equitatus militiam deligerentur. Stolidum est, εἰς ἵππικὴν. Utrumque locum noverat Boeckhii l. c. p. 364. c.

Nunc videamus de tota illa sententiae parte, quae reliquis interponitur, et unde praeclarum illud velut ἔρμαῖον quoddam Boeckhii expromsit. Ubi, quaeso, est subiectum verbi καθίσησι? Quid est καθισάναι τὸ ἵππικόν τινι, siquidem haec iungenda sunt οἷς καθίσησι τὸ ἵππικόν? Ubi est subiectum verbi θέλουσι? aut quid, si participium est? Quis umquam dixit ἀργύριον τελεῖν? Qua syntaxeos norma defendi poterit, ut iungantur τὸ ἵππικόν τελεῖν, ita ut ἀργύριον tamen locum suum tueatur? Sunt istae merae tenebrae, quas ne coniectura quidem tentanda facile quisquam dispellere poterit, sed e quibus lucem exspecto a Boeckhii ingenio. Dicam quid mihi videatur. Statim illud ὅτι, a quo orditur haec verborum comprehensio, suspicionem mihi iniecit, totum hoc esse παρέμβλημα eius, qui de suo interpretari et amplificare vellet ea, quae Xenophon recte et suo proposito convenienter dixerat. Concedo existisse Athenis nonnullos, qui impositum militandi onus detrectare conarentur, omninoque subterfugerent ea officia, quibus qui fungeretur dicebatur τὸ προσταττόμενον ποιεῖν· sed istud fraude ac dolo consequebantur, pecunia autem redimendi oneris nusquam quodquam vestigium deprehendetur in ipsa civitate. Non inauditum hoc erat in iis rationibus, quae rei publicae cum sociis civitatibus intercedebant, neque alia origo fuerat τῶν φόρων, qui de communi consilio belli sustentandi causa sociis imponebantur: tum notabile exemplum redimendae militiae habemus in decretis eius conventus, qui Spartae habitus est Ol. 99. 2, quae diserte commemorat Xenophon Hellen. V. 2. 21. sqq. Sed totum hoc alienissimum est ab eo, quod nunc in Hipparchico commendatur, cuiusque unum fundamentum et spes erat in civium et inquinorum φιλοτιμία.

Non involasse, ut spero, videbor in Boeckhii doctrinam, cuius viri eruditione et ingenio delectari soleo, sed quam potui diligentissime disceptavisse. Alia opportunitate retractaturus sum ea, quae explicui ad Apsinem p. 173. sq., in quibus festinationem et temeritatem mihi exprobrat Boeckhius l. c. p. 745. a.

§ 10.

Deceleam ab Agide occupatam (Ol. 91. 3.) tradit Thucydes VII. 19, cuius loci auctoritate recte utitur Leakius de Demis Atticae (p. 13. sq. interpret. Westermanni) ad definendum istius pagi et munitionis situm, quem confirmari puto a Xenophonte Hellen. I. 1. 35: neque enim Agis ἐκ τῆς Δεκελείας cernere potuisset *πλοῖα εἰς Πειραιᾶ καταθέοντα*, nisi illud munimentum in excelso loco fuisset. Nihil addit Roscius in Demis Atticae p. 67. Ex eodem Xenophontis loco conficitur quantam auctoritatem istius belli administrandi habuerit Agis, quam describit quodammodo Thucydides VIII. 5, quum aliquot annis ante Lacedaemonii irati legem sanxissent, ex qua decem consiliarii, quorum consilio uteretur, ei adderentur: Thucyd. V. 63. fin.

Hinc intelligitur quare Lysander, extinctis apud Aegospotamos Atheniensium copiis, *ἔπεμψε πρὸς Ἄγιν τε εἰς Δεκέλειαν καὶ εἰς Λακεδαιμόνα ὅτι προσπλεῖ σὺν διακοσίαις ναυσί.* Xenoph. Hellen. II. 2. 7. Hic nuncius quid Lacedaemone effecerit, statim subiicitur, nempe Lacedaemonios et reliquos Peloponnesios *πανδημεί* exiisse, *παραγγείλαντος τοῦ ἐτέρου Λακεδαιμονίων βασιλέως Πausανίου*, quum scilicet agnoscerent hoc opportunum esse tempus Athenarum vi expugnandarum. Excipiunt ista statim haec verba: *ἐπεὶ δ' ἅπαντες ἠθροίσθησαν, ἀναλαβὼν αὐτοὺς πρὸς τὴν πόλιν ἐστρατοπέδευσεν κ. τ. λ.* In his omissum est subiecti indicium, quod necessario supplendum, legendumque *ἀναλαβὼν αὐτοὺς Ἄγιν πρὸς τ. π. ἐστρ.* Conf. ibid. § 11.

(Continuabitur).

I. BAKE.

ANNOTATIONES CRITICAE

AD

CHARITONEM.

Lubens redeo in illius temporis memoriam quum et in aliis Italiae urbibus nobilissimis et Florentiae praestantissimum quemque Graecum Codicem avide excuterem et si quid bonae frugis quod adhuc caeteros fugerat reperissem diligenter colligerem.

Memoriam iucundissimi temporis, quum me oblectaret notus ille ac mobilis Laurentianus liber, in quo Longi Pastoralia cum aliis quibusdam scriptoribus Eroticis continentur, renovavit mihi nuperrime dono peramanter ab Editore Rudolpho Herchero missum Volumen II. Eroticorum Scriptorum, quod cum nonnullis aliis complectitur *Χαρίτωνος Ἀφροδισιέως τὰ περὶ Χαιρέων καὶ Καλλιρρόην*. Nactus aliquid otii per ferias et illa recordationis dulcedine allectus Charitonem tamquam veterem amicum relegere coepi. Vidi Editorem qua solet eruditione et acumine susceptam provinciam ornasse et non illepidum ut pro illis temporibus libellum passim feliciter supplendo emendandoque restituisse in integrum. Quantum mutatus ab illo Charitone est, qui prodiit ex apographo Antonii Cocchii et ex Dorvillii manibus! Satis demonstravi in Variis Lectionibus, quam negligenter Codex unicus fuerit olim descriptus. Nemo id mirabitur qui meminerit librum intricatior ac minutissima scriptura exaratum obscuratis identidem ac prope deletis situ et madore litterarum vestigiis descriptum esse a medico, qui leviter et perfunctorie Graecas litte-

ras attigisset, ac deinde *»contextum iam typis descriptum»* iterum ad Codicem exactum esse *»a filio eius tum undecim annos nato sed supra aetatem cognitione utriusque sermonis imbuto.»* quod miror quomodo sine risu scribere potuerit Drevillius in Praefat. p. xvi. Quam me saepe in conferendo libro Medicus et pusio *supra aetatem* Graece doctus delectarunt! Veras et genuinas unici Codicis scripturas plerasque et ipse olim et Hirschigius meus publici iuris fecimus: si quid superest cum pulvisculo nunc exhauriam. Sed non statim: primum enim iuvat Charitonis locos complusculos, quorum in ipso Codice vitata scriptura est, si potero, melius constituere, et quid de Charitonis scribendi genere et oratione mihi statuendum esse videatur paucis exponere. Delibabo primum locos quosdam aut insigniores aut incundiores meo arbitratu; deinde totum librum uno tenore percurram. Vixit Chariton et scripsit illis temporibus quum Graecia repuerascere coepisset et senio confecta *παραλῆξιν*. Etiam tum quidquid erat hominum elegantiorum antiqua Litterarum monumenta et legebat et admirabatur, sed ista studia non sanam aemulationem sed putidam et ineptam imitationem pariebant, quae intra verba et loquendi formulas subsistens modo risum tibi modo fastidium movebit. Non credo argumentum magis insulsum ac puerile reperiri posse ac magis a naturae veritate alienum sive res ipsas spectabis sive ingenium ac mores eorum, quos Chariton agentes et loquentes induxit, quam sunt τὰ περὶ Χαίρεαν καὶ Καλλιρρόην. Actum est de illa Antiquorum sanitate ac veritate, quae sic ipsam rerum naturam refert ut inter legendum rebus ipsis haud secus ac si gerantur, non narrentur, tibi interesse videaris, et audire eos ac videre quorum aut orationes aut res gestae litteris mandatae sunt. Vivunt omnia et spirant et quoniam humanum genus non mutavit naturam et quidquid naturam refert veluti in haec tempora scriptum est, perspicis ingenia omnium qui aut agentes inducuntur aut loquentes, quoniam eadem esse agnoscis. quae aut ipse sentias aut alios animadvertas sentientes. Extinctae sunt illae virtutes in sequioribus Graeculis. Exaruerat id quod recte scribendi est principium et fons. Tota Graecia desipiebat. Chaereas et Callirrhoë sunt veluti νευρό-

σπασα, quibus Sophista rerum hominumque perinde ignarus puerilia multa ludit θαύματα μωροῖς. Atque haec vestiuntur, si Musis placet, oratione et verbis laboriose ex antiquis scriptoribus sublectis et contextis. Argumento inficeto et insulso intexuntur laciniae et panni ex Herodoto, Platone, Xenophonte, Demosthene, Aeschine, permulta ex Thucydide, ex Homero plurima. Quanto plures agnosceremus si Menander aetatem tulisset aut Philemon. Ludicra res est componere locos Veterum cum illis sero natis imitatoribus. Est aliquid inter Charitonem et Thucydidem, quamquam sedulo Sophista Historici verba et sententias in suos hortulos derivare solet. Dixerat Thucydides II. 8. erumpente bello: Ὀλίγον τ' ἐπενόουν οὐδὲν ἀμφοτέροι ἀλλ' ἔρρωντο ἐς τὸν πόλεμον. Arripuit hoc Chariton p. 132, 16. Herch. Ὀλίγον τ' ἐπενόουν οὐδὲν ἀλλ' ἔρρωντο καὶ τριήραρχοι καὶ κυβερνήται, nam sic emendandam esse absurdam Codicis lectionem: ὀλίγον τ' ἐπένθουν ἢ οὐδὲν docuimus in Nov. Lectt. p. 372. Loci Thucydidei imitatio manifesta est. Dabo primum alia quaedam eiusdemmodi, sed indicabo illos tantum locos, qui ex comparatione emendari possunt. Legitur p. 82, 4. Hercheri, (cuius posthac semper editione utar): Ἀνωμάλων δὲ τῶν γνωμῶν γενομένων ἐκείνης μὲν τῆς ἡμέρας οὐδὲν ἐπεκύρωσε βασιλεὺς ἀλλ' ὑπερέθετο τὴν σκέψιν. Vitiosum esse ἀνωμάλων facile demonstrari potest, sed malo statim proferre locum Thucydidis unde vera lectio in suam sedem aliquando redibit. Thucydides III. 49. scribit: ἐγένοντο ἐν τῇ χειροτονίᾳ ἀγχώμαλοι (αἱ γνώμαι), ἐκράτῃσε δὲ ἡ Διοδότου, quo referenda Hesychii glossa, qui plurimas λέξεις Thucydideas recepit: Ἀγχώμαλοι: παρὰ μικρὸν ἴσαι. Hoc ipsum requirit loci sententia: differtur res in alium diem ἐπειδὴ αἱ γνώμαι παρὰ μικρὸν ἴσαι ἐγένοντο. Itaque reponendum: Ἀγχωμάλων δὲ τῶν γνωμῶν γενομένων. Haec quoque est manifesta loci Thucydidei imitatio. Ἀγχώματος priscum et rarum vocabulum saepe ab indoctis Graeculis vitiatum et modo in ἀγχώμαλον abit, modo in αἰχμόμαλον. Apud Thucydidem VII. 71. ubi in libris est διὰ τὸ ἀνώμαλον verum vidit Goellerus διὰ τὸ ἀγχώμαλον restituens, sed reliqua pars loci nondum est persanata. Lucianus in Veris Histor. II. 37. non videtur scripsisse: ἀγχωμάλως δ' ἐπὶ πολὺ

ναυμαχοῦντες, sed ἀγχώμαλα, ut apud Thucydidem est VII. 71. ἕως ἀγχώμαλα ἐναυμάχουν, nam quis nescit quantum leporis ex imitatione Thucydidis Lucianus faceto argumento addiderit?

Transeo ad locum, quem e Xenophonte sumtum misere mulcarunt librarii. Legitur p. 71, 17: Τύχη βάσκανε, καὶ ἀποθανοῦσιν ἡμῖν ἐφθόνησας κοινῇ γῇν ἐπιθέσθαι. Nihil attinet multis ostendere ἐπιθέσθαι vitio natum esse et in eo verbo veram lectionem abscondi. Sed nullo negotio erui potest ex nobili loco Cyropaediae, quem Chariton in suam rem converterat. Verum quid ego erui posse illinc veram scripturam dico: olim a Dorvillio reperta est, sed nescio quomodo in illa indigesta annotationis farragine delituit. Protulit Dorvillius primus locum Xenophontis in Cyropaed. VI. iv. 6: ἐπομνύω σοι τὴν ἐμὴν καὶ σὴν φιλίαν ἢ μὴν ἐγὼ βούλεσθαι ἂν μετὰ σοῦ ἄνδρὸς ἀγαθοῦ γενομένου κοινῇ γῇν ἐπιέσασθαι μᾶλλον ἢ ζῆν μετ' αἰσχυνομένου αἰσχυνομένη. Protulit idem Hesychii glossam hinc sumtam: Ἐπιέσασθαι γῇν: ταφῆναι, et eruditissimam Hemsterhusii ad h. l. animadversionem cumulo auxit. Primus igitur vidit Charitonem scripsisse: ἐφθόνησας κοινῇ γῇν ἐπιέσασθαι, quod primo quoque tempore erit recipiendum. Eundem Xenophontis locum expresserat Philostratus in Icon. II. 9. ubi novum scribarum facinus deprehenditur: καὶ Ἀβραδάτη ἐβούλετο κοινῇ γῇν σπάσασθαι, cui ἐπιέσασθαι reddit l. l. Hemsterhusius.

Idem quod Editori mihi interdum accidit, ut Dorvillianae annotationis rationem non haberem etiam in iis ubi rectum vidisset. Scilicet (candide enim fatebor) ego, qui Reiskium diligo et admiror, Dorvillium, unum omnium hominum Reiskio dissimillimum, amare non possum, neque admodum lubenter illam indigestam Animadversionum farraginem lego qua Charitonem oneravit magis quam ornavit. Nuper tamen, ne essem in hominem iniquior, spissos illos commentarios non semper aequo animo perreptavi, eique reddam duas emendationes in quas incideram et ipse nescius ab illo dudum esse occupatas. Primus vidit p. 5, 8. pro τίς ἀνὴρ μὴνύσει τὴν ἐκκλησίαν ἐκείνην emendandum esse: τίς ἂν ἐρμηνεύσειε, vid. Animad. p. 24. sed ἀξίως addidit prorsus supervacaneum:

τίς ἂν ἐρμηνεύσειε dicitur. ut τίς ἂν φράσειε, quod saepius apud Charitonem recurrit. Primus supplevit p. 83, 3: μακρὰν γὰρ ἐστὶ βασιλεὺς καὶ * * ἔχει στρατηγούς, ubi idem quod ego conieceral: καὶ (φάυλους) ἔχει στρατηγούς, sed alteram addidit pessimam correctiunculam: καὶ σὺ ἔχεις στρατιώτας. Rectissime primus in nostro loco viderat restituendum esse e Xenophonte: καὶ ἀποθανοῦσιν ἡμῖν ἐφθόνησας κοινῇ γῇ ἐπιέσασθαι. In caeteris si quid habet boni proferam: quam sit infelix coniecto et interpres (nisi ubi aliquem usum ea res habebit) non proferam. Quod verum non est plerumque satis se ipsum redarguit. Accedo ad emendandum locum in quo Herodoti imitatio patefacta dabit lucem. Editur p. 117, 31: Πάρεσιν οὖν σοι δύο ὁδοί. Ὅποτέραν βούλει τρέπεσθαι; μηνύσω δὲ ἀμφοτέρως. Manifestum in his vitium neminem qui hoc agat diu fugere potest. Quid? nihilne interest inter τίς, πῶς, πῶ, πόθεν et ὅστις, ὅπως, ὅπου, ὁπόθεν et sim.? Interest, inquis, sed cur hoc quaeris? Quia idem interest inter πότερος et ὁπότερος, et non minus stultum est quaerere Ὅποτέραν βούλει τρέπεσθαι; quam ὅστις εἶ; ὅπου ἐστίν; ὅπως τοῦτ' αἰσθᾶ; ὁπόθεν σοι ταῦτα; et sim. Chariton saepe negligenter et vitiose loquitur: sat scio et mox ipse demonstrabo, sed in his nihil peccat. vide p. 102, 16: πυθομένης δὲ τῆς βασιλίδος ἰπότερον ἄνδρα βούλοιτο μάλλον, ex quo loco correxerim p. 43, 6: ἐλοῦ δ' ὁπότερον θέλεις, ubi vulgatur δὲ πότερον. Erratum est simili ratione atque p. 31, 2. ubi vera lectio est ψόφου δ' ὁπισθεν αἰσθομένη, sed in Codice legitur ψόφου δὲ ποθεν. Eodem modo etiam nunc scripserat, namque haec est eius manus: Πάρεσιν οὖν σοι δυοῖν ὁδοῖν ὁποτέραν βούλει τρέπεσθαι. μηνύσω δὲ ἀμφοτέρως. Visne scire unde haec sumserit? Nempe ex Herodoteis I. 11: νῦν τοι δυοῖν ὁδοῖν παρεουσι δίδωμι αἵρεσιν ὁκοτέρην βούλει τραπέσθαι. Ut in re perspicua verbum non amplius addo.

Ridiculum mendum nimis diu latuit in iis quae continuo sequuntur: πεισθεῖσα μὲν βασιλεῖ δῶρα λήψῃ τὰ κάλλιστα καὶ ἄνδρα ὃν θέλεις· οὐ δῆπου γὰρ σε αὐτὸς μέλλει γαμεῖν ἀλλὰ πρὸς καιρὸν αὐτῷ χάριν δώσεις. Nimis lepidum est πρὸς καιρὸν. Lenissima mutatione emenda πρόσκαιρον αὐτῷ χάριν δώσεις. Noto usu sequiores appellant πρόσκαιρα quae non perpetua

sunt sed *ad tempus* durant, ut ἡδονὴ πρόσκαιρος, multaque alia similia. Πρὸς καιρόν, id est *opportune*, quam sit hoc loco inopportunum subridens mecum animadvertes.

Continuo sequitur: ἦν δὲ μὴ πεισθῆς ἀκούεις ἂν πάσχουσιν οἱ βασιλέως ἐχθροί, μόνοις γὰρ τούτοις οὐδὲ ἀποθανεῖν θέλουσιν ἔξῃσιν. In his Charitoni obversabatur Xenophontis locus nobilis ex Anabasi III. 1. 29: οὐ νῦν ἐκεῖνοι παίδμενοι, κεντούμενοι [ὑβριζόμενοι] οὐδὲ ἀποθανεῖν οἱ τλήμονες δύνανται καὶ μάλ' οἶμαι ἐρῶντες τούτου. quem iterum imitatur p. 129, 26: οἱ δὲ ἔξω παίδμενοι καὶ κεντούμενοι ξίφεσι καὶ λόγχαις εἴσω πάντῃ ἔφευγον. Xenophon quoque omisso ὑβριζόμενοι sic scripserat: παίδμενοι καὶ κεντούμενοι οὐδὲ ἀποθανεῖν — δύνανται.

Neminem ex omnibus Chariton frequentius imitatur quam Xenophontem, praesertim Anabasin et Cyropaediam. Multas huiusmodi imitationes indicavit Dorvillius, quem vide in Animadv. p. 175, 365, 368, 449, 490, 486, 538, 633. Unam adscribam ut appareat quam serviliter eum imitetur etiam in tenuioribus et nil nisi eius verba describat. Dixerat Xenophon in Cyropaed. VII. 1. 32: ἐν δὲ τῷ ἀδιηγῆται τούτῳ ταραχῇ — ἐκπίπτει ὁ Ἀβραδάτας, arripuit hoc Chariton p. 121, 12: ἐν ἐκείνῳ τῷ ἀδιηγῆται ταραχῇ μνήμη τις αὐτὸν εἰσῆλθε τοῦ κάλλους, et iterum p. 129, 51: ἐν δὲ τῷ ἀδιηγῆται τούτῳ ταραχῇ μόνος ἐσωφρόνησε Χαίρεας. Hoc certe loco tanta verborum acrimonia non male usus est, illo non item, ubi rex Persarum ad iter se comparat: sed amat Chariton omnia oratione tumidiore inflare. Quidquid celeriter peragitur λόγου θᾶττον ab eo peragi narratur, quod hercle a Xenophonte et antiquis non sumsit. Inspice mihi huius κακοζηλίας pauca quaedam exempla: 49, 31: προθυμία δὲ τῶν ἐρεσσόντων λόγου θᾶττον ἢ ναῦς κατέπλευσεν εἰς τὸν λιμένα, et p. 150, 5. Chaereas ex Tyri moenibus vocat ad se Aegyptios in littore stantes, οἱ δὲ λόγου θᾶττον παρῆσαν, et p. 152, 16: ἀπίωμεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν. — λόγου δὲ θᾶττον ἐπληρώθη τὸ θέατρον ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, et p. 54, 30: ἀπίωμεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν. — Οὕτω πᾶν εἶρητο ἔπος καὶ ἤδη μεσὸν ἦν τὸ θέατρον. O admirabilem celeritatem! Quanto melius et sanius iisdem verbis Οὕτω πᾶν εἶρητο ἔπος utitur Homerus Iliad. K. 540. et Odyss. Π. 11, et in Iliad. Τ. 242. dixit:

Αὐτίκ' ἔπειθ' ἄμα μῦθος ἔην, τετέλεστο δὲ ἔργον.

quibus similia vide apud Valckenaerium ad Hippolyt. vs. 1186: sed Veteres verba ponderabant, sequiores non item.

Possem multo plures Xenophontis imitationes apud Charitonem indicare, sed satis habeo unum locum indicare cuius emendatio ab illa comparatione pendet. Haerebis, ut opinor, p. 86, 28. in verbis: δεδοικῶς μὴ καὶ τοῦτο αἴτιον αὐτῷ γένηται πρὸς βασιλέως ὅτι κατ' ἶχνος ἐπηκολούθει τῇ γυναικί, non enim expedies quomodo dicatur αἴτιον αὐτῷ πρὸς βασιλέως. Boni Codicis vicem supplebit locus Xenophontis quem imitatur. Legitur in Anahasi III. 1. 5: ὁ Σωκράτης ὑποπτεύσας μὴ τι πρὸς τῆς πόλεως ἐπαίτιον εἴη Κύρῳ Φίλον γενέσθαι κτῆ. ubi scribae in multis libris melius sibi notum ὑπαίτιον substituerunt. Nesciebant enim ἐπαίτιον dici τὸ αἰτίαν τινὶ φέρον, sed ὑπαίτιον esse τὸν αἰτίαν τινὸς ἔχοντα. Metuebat satrapa ne id sibi apud Regem *criminosum* esset, quamobrem reponendum: μὴ καὶ τοῦτο ἐπαίτιον αὐτῷ γένηται πρὸς βασιλέως.

Qui diu ac multum Xenophontem triverunt facile deprehendunt vitium p. 140, 30: Σκεπτομένου δὲ αὐτοῦ περὶ τῶν ἐξῆς ἀπήγγειλαν οἱ ἱερεῖς ὅτι καλὰ γέγονε τὰ ἱερεῖα. Miror quomodo Editor τὰ ἱερεῖα potuerit retinere, nam quid potest esse apertius quam τὰ ἱερά rescribi oportere? Quam saepe librarii ἱερά et ἱερεῖα confuderint ostendimus in Nov. Lectt. p. 477 et 736. Quoties recurrit καλὰ ἐς τὰ ἱερά! Hoc ipsum quod Charitoni reddimus legitur in Prooemiis Demosthenicis LIV, ubi quis ἀπαγγέλλων τῷ δήμῳ τὰ ἱερά (ut loquitur Theophrastus in Char. XXI.) ita dicit: Ἐθύσαμεν τῷ Διὶ τῷ σωτῆρι καὶ τῇ Ἀθηνᾷ [καὶ delendum] τῇ Νίκῃ καὶ γέγονε καλὰ καὶ σωτήρια ταῦθ' ὑμῖν τὰ ἱερά. Confidenter igitur et bonis avibus revocemus veterem et probam scripturam: ὅτι καλὰ γέγονε τὰ ἱερά.

Peccavit ipse Chariton in σκεπτομένου: sequiores ex antiquis formis σκέφομαι, ἐσκεψάμην et ἔσκεμμαι elicuisse σκέπτομαι et ἐσκεπτόμην, quum σκοπῶ s. σκοποῦμαι et ἐσκόπουν s. ἐσκοπούμην debuissent dicere, satis olim ad Lucianum demonstravimus.

Addam aliquid de imitatione locorum Herodoti. Ut sequiores omnes, sic Chariton ex Herodoti lectione traxit usum

quemdam verborum Ionicorum, quae orationem ἀττικίζουσιν vel certe ἀττικίζειν βουλομένην dedecent. Quis umquam Veterum praeter Iones dixisset nunquam, οὐδείς ἂν ῥύσαιτο ἡμᾶς (p. 38, 15.) vel οὐδείς ἂν ἀνθρώπων ἐρρύσατο μὴ ἀπολέσθαι Φωκᾶν (p. 39, 6.)? Ionicum hoc est, quod in Graeculorum συνήθειαν est receptum. Indidem sumtum est p. 154, 1: τὰ συνενεχθέντα pro τὰ συμβάντα, et p. 137, 11: ὑπερβὰς τὸν οὐδόν, et p. 152, 32: λυπεῖν οὐ θέλων τὸν λαόν. Quod legitur p. 107, 11: ἐδονεῖτο πᾶσα Βαβυλῶν colorem duxit ex Herodoto VII. 1: ἡ Ἀσίη ἐδονέετο ἐπὶ τρία ἔταα. Venio nunc ad locum obscurum, qui ex Herodoto lucem exspectat. Legitur p. 37, 8: οὐκ ἀκούεις Ἑρμοκράτην τὸν στρατηγὸν τῆς ὅλης Σικελίας ἐγκεχαραγμένον μεγάλως κτέ. Mirifice Dorvillius p. 193: »scriptum cum magnifico Elogio in libro Regio in quo Euergetae regni et regis Persarum consignabantur." Opinatus est ἐγχαράττειν esse ἀναγράφειν, quemadmodum apud Charitonem legitur p. 149, 4: δίδωμί σοι πάσης Ἰωνίας ἄρχειν καὶ πρῶτος εὐεργέτης εἰς οἶκον βασιλέως ἀναγραφῆσθαι. Sublectum hoc est Thucydidi I. 129. ubi Xerxes ad Pausaniam ita scribit: τῶν ἀνδρῶν οὓς μοι πέραν θαλάσσης [ἐκ Βυζαντίου addidit Graeculus] ἔσωσας κεῖται σοι εὐεργεσία ἐν τῷ ἡμετέρῳ οἴκῳ ἔσαι ἀνάγραφτος. Deinde commentus est aliquid Dorvillius ut μεγάλως ἀναγράφειν utcumque interpretari videretur. Chariton hunc flosculum, si Musis placet, ex eodem horto decerpserat unde sumsit suum ἐδονεῖτο. Legitur apud Herod. VII. 1. ἐπεὶ ἡ ἀγγελίη — ἀπίκετο παρὰ βασιλέα Δαρεῖον καὶ πρὶν μεγάλως κεχαραγμένον τοῖσι Ἀθηναίοις — καὶ δὴ καὶ τότε πολλῷ δεινότερα ἐποίησε, quo refertur Hesychii glossa Κεχαραγμένος: ὠργισμένος. Eodem sensu dixit Euripides in Medea vs. 157:

εἰ δὲ σὺς πόσις καινὰ λέχη σεβίζει
κείνῳ τὸδε μὴ χαράσσου.

inepte Scholiasta: μὴ ἐπίγραφε: dicit enim poeta: μὴ ἐκείνῳ διὰ τὸδε ὀργίζου. Chariton igitur quum vellet σφόδρα ὠργισμένον dicere et gemmula Herodotea orationem sic distinxisset: οὐκ ἀκούεις Ἑρμοκράτην — κεχαραγμένον (non ἐγκεχαραγμένον) μεγάλως mirifice sibi locutus esse videbatur.

Quamquam sic Hermocratis magnificum Elogium ex libro

Regio expunctum est, restant ei tamen illi honores ac munera, quibus eum Chariton beavit p. 37, 9: Ἑρμοκράτην βασιλεὺς ὁ Περσῶν θαυμάζει καὶ φιλεῖ, πέμπει δὲ αὐτῷ κατ' ἔτος δωρεάς, ὅτι Ἀθηναίους κατεναυμάχησεν. Incredibile dictu est quam sint illi Graeculi historiae et rerum omnium ignari aut incuriosi, idque sedulo antiquos etiam historicos lectitantes. Hermocrati quid acciderit haud ita multo post victoriam quamquam apud Thucydidem VIII. 85. saepe legerat, non credo Charitonem meminisse. Neque etiam ab Thucydide sumsit, quod eum στρατηγὸν τῆς ὅλης Σικελίας appellat. Sed dices eum fictis iocari fabulis. Esto, et quidlibet audendi potestatem habeto: potuerat tamen multa multo probabilius finxisse. Quod pirata Callirrhoën p. 28, 8. simulat esse Συβαρίτιν ἐξ Ἰταλίας, et quod servo imperat herus Mileti: ζήτησον Συβαριτῶν εἴ τινες ἐπιδημοῦσιν, non meminit Sophista quae de Sybaritarum excidio apud Herodotum legerat. Sed redeo ad emendationem locorum, in quibus non Chariton sed scribae peccarunt.

Frustra olim tentavi locum p. 9, 4: μόλις οὖν ἔκειτο πλὴν ὑπηγάγετο τὴν μείρακα μεγάλαις δωρεαῖς, videbo nunc an mihi αἱ δεῦτεραι φροντίδες sint σοφώτεραι. Vitii sedes est in ἔκειτο.

Suspicio in antiquiore Codice scriptum fuisse ἐκεῖν, ac verum esse: μόλις οὖν ἐκεῖνος πλὴν ὑπηγάγετο. Compara mihi p. 28, 26: μόλις μὲν προήγαγε δ' ὁμῶς εἰς τὸ βαλανεῖον, et p. 146, 17: πολλὴ μὲν ἐν μέσῳ θάλασσα — πλὴν οὐ φοβοῦμαι σοῦ μοι συμπλεύσης. Fieri potest ut μὲν quoque exciderit, ut multis aliis locis, de quibus mox dicam, et sic sit scribendum: μόλις μὲν οὖν ἐκεῖνος πλὴν ὑπηγάγετο.

Optima lectio in veteri corruptela tuto delitescit p. 14, 3: Οὗτος τῇ ἐκκομιδῇ παρατυχὼν ἐπωφθαλμίασε τῷ χρυσῷ καὶ νύκτωρ κατὰ κλίνης οὐκ ἐκοιμᾶτο λέγων πρὸς αὐτόν κτέ. In his duo vitia insunt: in Codice est ἐπωφθάλλμισε, quod in ἐπωφθάλμησε refinxerim. Formatum est ἐποφθαλμεῖν, ut ἀντοφθαλμεῖν. Sed hoc leve est. Alterum mendum latet in κατὰ κλίνης. Equis legit umquam aut intelligit quid sit κατὰ κλίνης ἐκοιμᾶτο? Graecum est, credo, ἐπὶ κλίνης, quod et apud alios omnes saepe legitur et apud Charitonem p. 5, 20: ἔρριπτο ἐπὶ τῆς κοίτης ἐγκεκαλυμμένη, et p. 11, 3: καθῆσο ἐπὶ

τῆς κλίνης, et p. 41, 21: παρακαθίσασα ἐπὶ τῆς κλίνης, et p. 62, 8: κατὰκειμαι δὲ ἐπὶ χρυσηλάτου κλίνης, et p. 151, 7: ἐπὶ χρυσηλάτου κλίνης ἀνακειμένη, et ipsa Graecitalis natura ἐπὶ κλίνης recte habere docet non κατὰ κλίνης. Levissime tantum vera scriptura depravata est tam frequenti ac tralaticio errore, veluti quum ε pro αι aut αι pro ε est oscitanter substitutum. Emendandum est enim: καὶ νύκτωρ κατακλινεῖς οὐκ ἐκοιμᾶτο. Tam saepe in omnibus libris ει et η inter se permutantur, ut exemplis nihil sit opus. Adscribo tamen unum perappositum ex Hesychio Ἐπικλινεῖς: ἐπιπίπτων, προσρέπων. Nemo non videt Ἐπικλινής verum esse. Hoc noto ac luculento exemplo confirmatur id quod saepe alias admonui (ad Hyperidis orationem ὑπὲρ Εὐξενίππου vs. 29. ubi vitiose ἐγκατακλιθῆναι legitur, et in Var. Lectt. p. 31, 74. et 180, et in Nov. Lectt. p. 340, 602. et 778.) veterem formam κατακλινῆναι, qua sola Attici et Atticistae uterentur, a Graeculis ad suam vitiosam συνήθειαν refingi solere. Ubicumque κατακλίνην aut συγκατεκλίνην legebatur, invehunt suum κατεκλίθην. In ipso Charitone, qui dederat p. 101, 25: ὡς οὖν κατεκλίνη, legitur et in unico Codice et in omnibus Editionibus κατεκλίθην, ubi si dixissem κατεκλίνη reponendum esse quottus quisque mihi credidisset? Nunc in vetustissimo mendo manus Charitonis ab omni nova corruptela tuta latebat donec eam quis hoc agens eliceret. Saepe ostendimus quam praeclarum esset emendaturo praesidium in veterrimis illis scribarum erroribus in quibus antiqua scriptura leviter tantum affecta subest. Dabo eiusdem rei alterum ex Charitone exemplum. Legitur p. 72, 17: τινὲς τῶν δεδεμένων νύκτωρ διακώφαντες τὰ δεσμὰ τὸν ἐπιστάτην ἀπέσφαξαν εἴτα δρασμὸν ἐπεχείρουν. Ἄλλ' οὐ διέφυγον, οἱ γὰρ κύνες [οἱ] φυλάσσοντες ἐμήνυσαν αὐτούς. Quae sit in ultimis verbis difficultas etiam sic sentiri potest, sed optime apparebit ubi veram lectionem cognoveris. Editor de suo [οἱ] inseruit: melius non duas litterulas adiecisset sed emisisset unam: emendandum est enim οἱ γὰρ κύνες ὑλάσσοντες ἐμήνυσαν αὐτούς. Quid hoc verbi est, dixerit aliquis in sequioribus Graeculis minus versatus, ὑλάσσοντες pro ὑλακτοῦντες? Bonum factum quod idem verbum alio Charitonis loco illaesum ex librariorum manibus evaserit p. 111.

27: ἐνεπλήσθη τὰ ὄρη κυνῶν ὑλασσόντων, ἵππων χρεμετιζόντων. Nunc quidem dabis mihi Charitonis hanc manum esse: ἀλλ' οἱ κύνες ὑλάσσοντες ἐμήνυσαν αὐτούς.

Facile est lacunam explere p. 22, 22: Λεωνᾶς δὲ ἐκέλευσε περιμένειν αὐτὸν περὶ τὴν θεραπείαν τοῦ δεσπότου πρῶτον * *. Quid exciderit hi loci monstrabunt: p. 24, 25: ἀνάσα, Φησί, καὶ γενοῦ περὶ τὴν ὑποδοχὴν τῆς γυναικός, et p. 31, 31: ἐκείνη περὶ τὴν ὑποδοχὴν ἐγίνετο τοῦ δεσπότου. Frequentissime talia apud sequiores omnes leguntur γίνεσθαι περὶ τὴν κατασκευὴν τοῦ εἴλου, τῶν τριήρων, τῶν τειχῶν, περὶ τὸν πλοῦν, περὶ τὰς ὁδοιπορίας, aliaque multa, vide Dorvill. p. 142. et quos ille laudat Stephanum et Wesselingium ad Diod. Sic. XI. 75, XIV. 26. ubi videbis περὶ nonnumquam in παρὰ et ἐπὶ esse depravatum. Supplebimus igitur: περὶ τὴν θεραπείαν τοῦ δεσπότου πρῶτον (γενόμενον), et eadem opera mendum ex alio loco eximemus qui legitur p. 59, 22: οἱ μὲν οὖν ἄλλοι κεκμηκότες ἐκβάντες εἰς τὴν γῆν περὶ τὴν ἀνάληψιν ἠπείγοντο τὴν ἑαυτῶν. Num tu expulas quid sit περὶ τι ἐπέιγεσθαι? Non arbitror, sed praepositio περὶ manu ducit ad hanc correctionem: περὶ τὴν ἀνάληψιν ἐγίνοντο τὴν ἑαυτῶν. Antiqua scriptura ΕΦΕΙΝΟΝΤΟ in ἠπείγοντο abierat.

Iuvat et alias quasdam lacunas obiter explere. Legitur p. 8, 14: ἡ γυνὴ μὴδὲν ὑπονοοῦσα τῶν γεγονότων ἰκέτευεν εἰπεῖν τὴν αἰτίαν τοῦ * *. Expiscaberis amissum vocabulum ex his locis: p. 11, 17: Χαιρέας δὲ ἔτι τῷ θυμῷ ζέων, et p. 74, 11: ὁ θυμὸς εἰς ἔλεον μετέπεσεν, p. 82, 29: δεδοικὼς τὰς διαβολὰς καὶ τὸν θυμὸν τὸν βασιλέως, et p. 97, 4: θυμωθεὶς δὲ βασιλεὺς εἰς Μιθριδάτην πικρὸν ἀπέβλεψεν. Iam tu vides excidisse: εἰπεῖν τὴν αἰτίαν τοῦ (θυμοῦ).

Pag. 8, 32: ὁ Ἀκραγαντῖνος — ἤπτετο λοιπὸν ἐνεργεστέρως κατασκευῆς * * τι τοιοῦτον, non magnopere dubitabis, quin legendum sit: [καὶ ἐπενόησέ] τι τοιοῦτον, ubi hos locos comparaveris p. 121, 19: πρὸς μὲν Στάτειραν οὐδὲν εἶπεν —, ἐπενόησε δὲ τι τοιοῦτον, et p. 122, 19: ὁ Διονύσιος — ἐπενόησέ τι τοιοῦτον. Habet hoc Chariton ut de iisdem dicat eadem, et saepe eadem locutiones apud eum repetuntur.

Complusscula verba scribae incuria exciderunt p. 27, 11: ἔργῳ μὲν τὴν πρᾶσιν ἀπηρτίκαμεν· ἐγὼ γὰρ ἐκείνῳ τάλαντον δέ-

δωκα· δεῖ δὲ ἐνταῦθα γενέσθαι νομίμως τὴν καταγραφὴν. Manifestum est locum in hunc modum expleri oportere: ἐγὼ γὰρ ἐκείνῳ τάλαντον δέδωκα, [ἐκεῖνος δ' ἐμοὶ τὴν γυναῖκα]. Nam sic demum τὴν πρᾶσιν ἀπήρτισαν.

Receptum oportuit p. 30, 18: προεῖπε τὴν ἔξοδον εἰς * * ἡν ἡμέραν (Codex liquido εἰς ἣν ἡμέραν) quod Reiskius coniecit εἰς ῥητὴν ἡμέραν, namque et rei accommodatissimum hoc est et confirmatur alio Charitonis loco p. 70, 16: προηγγέλατο μὲν γὰρ ἡμέρα ῥητή, συνῆλθε δὲ εἰς ἐκείνην τὸ Μιλησίον πλῆθος, ubi nemo admonitus dubitabit quin προῆγγελο sit emendandum, quas formas passim a scribis stulte misceri saepissime alias ostendimus.

Pag. 32, 32: τούτου γε * * ἦκες εἰς ἄγρὸν ἵνα μελανέμην γάμους θύσης, requirit sententia: Ergo propterea rus abiisti cet.: τούτου [οὖν ἔνεκα] ἦκες εἰς ἄγρὸν.

Elapsum unum vocabulum et aliam corruptelam peperit et loci sensum prorsus pessumdedit p. 45, 10: ἐξορκιῶ δ' ὅμως αὐτόν, κἂν δεσπότης ᾗ· δεῖ πάντα ἡμᾶς ἀσφαλῶς πράττειν. Καὶ σύ, τέκνον, ὅπως [μ'] ἀντευποιήσεις. Sic scribitur de Editoris coniectura: in Codice est: καὶ σὺ τέκνον ὅμως ἀντιπύσευσον, in quo quid lateat καὶ σὺ, tu quoque, demonstrat: nempe καὶ σὺ, τέκνον, ὁμοσον ἵν' ἀντιπυσεύσῃ. Non dicam quam sit hoc rei accommodatum: demonstrare possum revera ita factum esse. Audi modo Callirrhoën dicentem p. 49, 22: Δέσποιν' Ἀφροδίτη, — οὐκ ἂν ἐπέισθην σὲ ὁμόσαι καὶ τὸν σὺν υἱόν, εἰ μὴ με προῦδωκε τοῦτο τὸ βρέφος. Narraverat ipse Chariton ita eam iurasse p. 48, 6. sed magna lacuna multos versiculos absorpsit ubi nunc legitur: ἤρесе ταῦτα καὶ ταχέως [ὥμοσεν]. Ἐγένετο μὲν οὖν ἐρωτικὸν πάθος. Codex sine lacunae indicio: ἤρесе ταῦτα καὶ ταχέως ἐγένετο μὲν οὖν ἐρωτικὸν πάθος, quae sic constituenda sunt: ἤρесе ταῦτα καὶ ταχέως ἐγένετο. Ὁ μὲν οὖν [Διονύσιος] * * * * * [Τὸ μὲν οὖν] ἐρωτικὸν πάθος ἔσπευδε καὶ ἀναβολὴν οὐκ ἐπέτρεπε τοῖς γάμοις κτέ. In Codice inale repetita syllaba legitur ἔσπευδε δὲ καί. Peperit lacunam, ut vides, μὲν οὖν in vicinia repetitum, quo describentis oculi, ita uti fit, aberrarunt. Lacunam explere simul facile est et difficile. Facile est enim sententiam elicere, verba ipsa praestare quis possit? Sententia huc redierat: Ὁ

μὲν οὖν Διονύσιος ὤμοσεν ἢ μὴν Καλλιρρόην κατὰ νόμους γυναῖκα γαμετὴν ἔξειν, ἢ δὲ Καλλιρρόη τὴν Ἀφροδίτην καὶ τὸν Ἑρωτα ἀντῶμοσεν ἢ μὴν Διονυσίῳ γαμηθῆσεσθαι. Facile ὄμοσον in ὄμωσ abire potuit, nam scribitur ὄμος cum gravi on significante. Ubi semel legebatur: καὶ σὺ ὄμωσ ἴν' ἀντιπιδεύσῃ Graeculus aliquis de illo praeclaro genere correctorum, quod probe nosti, *correxist* scilicet: ὄμωσ ἀντιπίδευσον.

Unum vocabulum amissum est p. 45, 14: Διονύσιος δὲ ἀποτυχάνων τοῦ Καλλιρρόης ἔρωτος μηκέτι Φέρων * * ἀποκαρτερεῖν ἐγνώκει. Supple: μηκέτι Φέρων (ζῆν) ἀποκαρτερεῖν ἐγνώκει. Isti Graeculi *verbum* οὐ Φέρειν cum infinitivo coniungunt, quod facit Chariton et p. 33, 6: μηκέτ' οὖν Φέρων μόνος αὐτῷ διαλέγεσθαι Λεωνῶν μετεπέμψατο.

Novae lacunae indicia non obscura investigabis p. 58, 21: ταῦτα λέγουσα περιέρρηξε τὸ σῆθος καὶ προτείνουσα τὰς θηλάς, τέκνον, Φησί, τὰδ' αἶδεο καὶ μ' ἐλέησον. Namque etiamsi nil est apud Charitonem usitatus quam ut quis sibi vestem discindat neminem tamen apud eum vidi qui sibi corpus dilaceraret. Expleverim igitur: περιερρήξατο καὶ γυμνώσασα τὸ σῆθος καὶ προτείνουσα τὰς θηλάς. Solemne est Charitoni et reliquis περιερρήξατο τὴν ἐσθῆτα, τὸν χιτῶνα, aut solum περιερρήξατο in tali re ponere, non περιέρρηξε. Praeterea quid est, quaeso, ἔρρηξε τὸ σῆθος? quid περιέρρηξε, quod dici non potest nisi ἐπὶ τῶν ὅσα τις περικεῖται, quemadmodum et περιαιρεῖν. Vide eruditam Wesselingii annotationem ad Diod. Sicul. XVII. 35.

Palam est intercidisse aliquid p. 70, 27: ἀσράπτουσα δὲ τῷ προσώπῳ καὶ παραγυμνοῦσα τοὺς βραχίονας * * ὑπὲρ τὴν Λευκώλενον καὶ Καλλίσφυρον ἐφαίνετο τὰς Ὀμήρου. Manifesto periit id, quo Καλλίσφυρος referebatur, ut Λευκώλενος refertur ad τοὺς βραχίονας παραγυμνοῦσα. Nonnihil iuvat locus p. 112, 11: οἷον ἦν ἐνθάδε Καλλιρρόην ἰδεῖν κνήμας ἀνεζωσμένην καὶ βραχίονας γεγυμνωμένην, unde colligas hiantem locum sic esse sarciendum παραγυμνοῦσα τοὺς βραχίονας (καὶ τὰς κνήμας). Fac memineris Callirrhoën lugentem describi et esse aliquid inter γυμνοῦν et παραγυμνοῦν.

Necessariam partem sententiae hausit lacuna p. 82, 21: Γράφει δὲ πρὸς Φαρνάκην.

Διονύσιον, ἔμδν δοῦλον, Μιλήσιον πέμψον.

Epistolae Laconica brevioris potior pars et in qua erat summa totius rei propter *δμοιοτέλευτον* intercidit, quae res mirifica Dorvillii commenta peperit in Anim. p. 417. Aperte enim pugnat hoc epistolae argumentum cum iis quae de eadem leguntur p. 92, 24. ubi Mithridates ad Regem: *ποῦ τοίνυν*, inquit, ἡ γυνή, *περὶ ἧς ἡ κρίσις; ἔδοξας δ' αὐτὴν ἀναγκαίαν διὰ τῆς ἐπιστολῆς καὶ ἔγραψας παρεῖναι*, et p. 93, 6: *πρόφασιν ἔσχον οἱ φίλοι τὴν ἐπιστολήν· ἐκλήθη γὰρ ὡς ἀναγκαία*. Dorvillius igitur nescio quid somniavit "*de epistola alia, quae a Rege vel regis ministris data fuerit ad ipsum Dionysium*" quasi nihil opus fuisset illam commemorare. Quid plura? Tu epistolam meliore parte mancam sic supple: *Διονύσιον, ἔμδν δοῦλον, Μιλήσιον πέμψον, [καὶ τὴν γυναῖκα δὲ αὐτοῦ σύμπεμψον]*. Aberravit describentis acies, ut saepius alibi, et caput rei oscitanter praetermissum est. Saepe ostendimus quo modo ad *δμοιοτέλευτον* in vicinia positum scribae oculi aberrant, unde nascuntur lacunae saepe sanabiles, veluti apud Polybium I. 42: *τούτῳ δὲ διαφέρειν ἀλλήλων (τὴν Πελοπόννησον καὶ τὴν Σικελίαν) ἢ ἐκείνη μὲν χερσόνησος*. Dubitabisne supplere mecum: *ἢ ἐκείνη μὲν χερσόνησός (ἔστιν, αὕτη δὲ νῆσος.)*?

Una litterula elapsa grave damnum attulit p. 102, 5: *ἀφ' ἧς αὐτὴν· διάκειται γὰρ πονήρως. ἔχομεν δὲ ἡμέρας καὶ βλέπειν καὶ ἀκούειν καὶ λαλεῖν*. Sunt qui faciles credant *ἡμέρας* dici posse pro *aliquot dies*, aut numerale nomen recte posse omitti, sed aegrorum somnia haec sunt ex locis aegris ac depravatis nata. Scriptum erat in vetusto libro EXOMENΔΕΕ ΗΜΕΡΑΣ, id est *ἔχομεν δὲ ἑ (πέντε) ἡμέρας*, ut recte legitur de eadem re p. 100, 30: *Δίδωμι δὲ πέντε ἡμερῶν διάστημα*. Vides quam facile alterum E elabi potuerit, sed quid in re manifesta pluribus verbis opus?

Et aliis mendis laborat et unius vocabuli omissione locus p. 102, 25: *τότε δὲ πολλὰ προσεξήπτε τὸν ἔρωτα, συνήθεια καὶ τέκνων εὐεργεσία καὶ ἀχαρισία καὶ ζηλοτυπία καὶ μάλιστα τὸ ἀπροσδόκητον*. Supplendum est ex rei et sermonis natura: *συνήθεια καὶ τέκνων (κοινωνία)*, nam sic appellatur *communes habere liberos*. Praeterea *εὐχαρισία* videtur rescribendum.

Ἀχαρισία enim amoris flammam si non extinguit certe non auget.

Duae litterulae e fuga retrahendae sunt p. 109, 18: ἰδὼν δὲ αὐτὸν — βουλόμενον εἰπεῖν »τί κρύπτεις, ἔφη, δέσποτα, δοῦλον σόν;» Supple: βουλόμενον εἰπεῖν (τι), τί κρύπτεις, ἔφη. Simili modo Alcaeus Sappho alloquens apud Aristot. Rhetor. I. 9:

θέλω τι φεῖπην ἀλλά με κωλύει | αἰδώς.

et sic saepe in re amatoria, ubi quis

incipit effari mediaque in voce resistit,

dicitur βούλεσθαι εἰπεῖν τι. Ad hanc lucem adspice mihi locum p. 121, 14: ἤδειτο δὲ εἰπεῖν τὸ περὶ αὐτῆς, ac statim perspicies etiam illic εἰπεῖν τι περὶ αὐτῆς esse verum.

Complura verba elapsa sunt p. 109, 20: τί τηλικούτον συμβέβηκε δεινόν; ὡς ἀγωνιῶ μὴ τινα ἐπιβουλήν * * * εἶπε βασιλεύς, καὶ μεγίστην ἀλλ' οὐχ ὑπ' ἀνθρώπων, ἀλλ' ὑπὸ θεοῦ. Sententiae summa, quae periit, huc fere redibat: μὴ τινα ἐπιβουλήν [κατὰ σοῦ] ἥσθησαι. Ἐπιβουλεύομαι μὲν ἐπιβουλήν], εἶπε βασιλεύς, καὶ μεγίστην κτέ. Etiam nunc describentis oculi ad ἐπιβουλήν in vicinis repetitum aberraverunt.

Editur p. 109, 27: ὁ θεὸς ἐνδεδήμηκεν εἰς τὴν ἐμὴν ψυχὴν πολὺς καὶ σφοδρὸς. ἐρῶ . . . . [δει]νὸν μὲν ὁμολογεῖν, ἀληθῶς δὲ ἐάλωκα. E Codice haec enotavi: »καὶ σφοδρὸς . . δεινὸν μὲν ὁμολογεῖν: δει non prorsus certum est.» Nescio unde ἐρῶ invectum fuerit, quod sane friget. Nil aliud requiro quam: πολὺς καὶ σφοδρὸς. καὶ δεινὸν μὲν ὁμολογεῖν κτέ. Quod sequitur: ταῦτα ἅμα λέγων ἐνεπλήσθη δακρύων ὥς μὴκέτι δύνασθαι προσθεῖναι τοῖς λόγοις non est sanum. Itaque Editor substituit: ὥς μὴκέτι [μὴδὲν] δύνασθαι προσθεῖναι τοῖς λόγοις, verum isti Graeculi non ita loquuntur. Chariton, si hoc voluisset, προσθεῖναι τι scripturus fuisset. Mihi προσθεῖναι mendosum esse videtur. Suspisor dedisse Sophistam: ὥς μὴκέτι δύνασθαι πέρας ἐπιθεῖναι τοῖς λόγοις. Prae lacrymis *absolvere* orationem non potuit.

Intelligi non potest id quod legitur p. 111, 10: ἐν θήρᾳ δ' ἐνδιατρίβειν ἢ τοῖς βασιλείοις καὶ ἐγγὺς εἶναι τοῦ πυρός. Emen-daverim: θήρᾳ δ' ἐνδιατρίβειν [βέλτιον] ἢ τοῖς βασιλείοις. Βέλτιον pro satius est legitur p. 57, 6: βέλτιον ποιήσασθαι τὴν

ζήτησιν ἐπιπονωτέραν ἢ λυθῆναι τοὺς νόμους, ubi scriptor Atticus dedisset: ἢ καταλῦσαι τοὺς νόμους.

Simili vitio laborant ea quae praecedunt p. 111, 8: Ἀπαγε δὲ τὴν σεαυτοῦ ψυχὴν εἰς πάσας ἡδονάς. Μάλιστα δὲ κυνηγεσίῳς ἐξαιρέτως χαίρεις, quae in hunc modum constitue: εἰς πάσας ἡδονάς, μάλιστα δ' εἰς κυνηγέσια, οἷς ἐξαιρέτως χαίρεις.

In vicinia dubito utrum Charitonis an scribarum foedum errorem teneamus in verbis: Οἶδα γὰρ σε ὕφ' ἡδονῆς διημερεύοντα ἄβρωτον, ἄποτον. Quis non saepe legit apud Veleres ἄσιτον καὶ ἄποτον? Et quis umquam vidit ἄβρωτον alio sensu positum quam quo occurrit apud Theophrastum in Character. XIV. 3. ubi narratur ὁ ἀναίσθητος ἐν ἀγρῷ αὐτὸς φανῶν ἔψων δις ἅλας εἰς τὴν χύτραν ἐμβαλὼν ἄβρωτον ποιῆσαι, et apud Menandrum Athen. p. 146. E.

οἱ δὲ τὴν ὀσφὺν ἄκραν
καὶ τὴν χολὴν ὅςτ' ἄβρωτα τοῖς θεοῖς
ἐπιθέντες αὐτοὶ τᾶλλα καταπίνουσ' αἰεὶ.

vides igitur quam lepide rex Persarum ἄβρωτος esse dicatur. Sed apud Sophoclem, aiunt, dictus est ἄβρωτος ὁ νῆσις. Poluci denuntiatur testimonium VI. 39. qui scribit ἄβρωτος δὲ ὁ νῆσις παρὰ Σοφοκλεῖ, καὶ ἄβρωσία ἡ ἄσιτία. Sed corruptus, mihi crede, testis est. Satis peccavit Sophocles quum anchoram νηὸς ἰσχάδα dixisset. Quid igitur dixerat pro νῆσις? Nempe ἄβρώς splendide dixit pro νῆσις, quemadmodum ὠμβρώς pro ὠμηγῆς in noto fragmento:

ὠμβρώς ἐδάισατο | τὸν Ἀσάκειον παῖδα.

*Ἀβρωτος apud Pollucem eiusdem monetae est atque θριπιδέσων, quod Bekkerus in § 38. retinuit pro θριπιδέσων. Omnibus diligenter expensis illuc inclino ut credam scribarum esse facinus, non Charitonis, qui quod apud Xenophontem legerat ἄσιτον καὶ ἄποτον ad suum regem Persarum transtulit. Compara mihi modo hos duos locos in Cyropaed. IV. II. 46: ἐν θήρᾳ πολλάκις ἄσιτοι (καὶ ἄποτοι forte addendum) καρτεροῦμεν, et VII. v. 53: μετὰ σοῦ ἄσιτος καὶ ἄποτος διημέρευον. Imprimis huc facit locus in Cyropaed. VIII. I. 43. sqq. ubi rex Persarum si quando venatum exiisset dicitur curare solitus ὅπως οἱ δοῦλοι μῆτε ἄσιτοι μῆτε ἄποτοι ποτε ἔσονται, sed ingenuis nihil horum secum ferre.

Non est difficile locum lacuna hiantem sanare p. 153, 12: τὰ μὲν οὖν πρῶτα — ὁ δῆμος ἐπίσταται· καὶ γὰρ τὸν γάμον ὑμῶν αὐτὸς ἔξευξε * * τὴν τῶν ἀντιμνηστευομένων ἐπιβουλήν εἰς ψευδῇ ζηλοτυπίαν [καὶ ὡς] καιρίως ἐπληξας τὴν γυναῖκα πάντες ἔγνωμεν καὶ ὅτι δόξασα τεθνάναι πολυτελῶς ἐκηδεύθη. Editor de suo καὶ ὡς interposuit: melius rescribes: ἔξευξε· (καὶ ὅτι διὰ) τὴν — ζηλοτυπίαν καιρίως ἐπληξας τὴν γυναῖκα πάντες ἔγνωμεν καὶ ὅτι κτέ. Praeterea vs. 18. requiritur τὰ τε τούτων ἐφεξῆς — καὶ ταῦτα ἴσμεν pro τὰ δὲ τούτων ἐφεξῆς. Continuatio enim in his inesse debet, non oppositio, quae instituitur demum p. 154, 1: σὺ δὲ ἡμῖν διήγησαι κτέ. Falsa illa oppositionis species peperit scioli interpolationem, quam optime Hirschigius expunxit. Est enim in Codice: τὰ δὲ τούτων ἐφεξῆς [ἡμῖν ἀπαγγεῖλον] ὅτι Θήρων ὁ τυμβωρύχος κτέ. prorsus contra loci sententiam, nam nota haec erant populo et sequitur mox καὶ ταῦτ' ἴσμεν, neque verbo ἀπαγγέλλειν in tali re locus. Est igitur apertum additamentum stulte a sciolo interpositum, cuiusmodi complura alia hunc libellum commaculant maximam partem nunc Criticorum ὀβελοῖς confixa. Multa dudum alii deprehenderunt, multa primus omnium Editor sagaciter detexit, supersunt etiam plura, quorum nonnulla nunc monstrare iuvat. Insigne et permolestum emblemata onerat locum p. 88, 6, qui sic expediendus est ut retineantur haec: ἡ Φήμη προκατελάμβανε τὴν πόλιν ἀπαγγέλλουσα πᾶσιν ὅτι παραγίνεται γυνὴ ὁποῖαν ἐπὶ γῆς ἄλλην ἥλιος οὐχ ὀρᾷ. Interponuntur nunc inter γυνή et ὁποῖαν verba κάλλος οὐκ ἀνθρώπινον ἀλλὰ τι θεῖον, quae sunt quidem Charitonis verum cum novo scripturae vitio huc migrarunt ex p. 5, 7. unde nescio quis in ora libri adscripsit κάλλος οὐκ ἀνθρώπινον ἀλλὰ θεῖον. Irrepererunt deinde, ita uti fit, in alienam sedem et nunc stolidè ea divellunt quae arctissime coniungenda sunt et a Charitone coniuncta fuerunt. Similis fraus nos ludificatur p. 76, 31: Μιθριδάτης δὲ ἔχαιρεν ἐλπίζων ὅτι καθάπερ ἐν τοῖς ἀγῶσι τοῖς γυμνικοῖς ἔφεδρος μὲν ὦν μεταξὺ Χαίρεος τε καὶ Διονυσίου αὐτὸς ἀκοντὶ τὸ ἄθλον [Καλλιρρόην] ἀποίσεται. Multa in his turbata sunt: primum omnium sciolo reddamus Καλλιρρόην, quod tam insulse additur quam eleganter omittitur. Ne potuit quidem addi nomen in illa comparatione. Deinde

quid sibi vult μέν in verbis ἔφεδρος μέν ὢν? Plane nihil. Itaque Editor expunxit. Melius μένων repones. Sed superest aliud etiam emblemata. Ἐφεδρος quis dicatur pueri sciunt: sed quid est ἔφεδρος μεταξὺ Χαιρέου τε καὶ Διονυσίου? Subessor non est *inter* depugnantes *medius* sed victori paratus adversarius integer. Haec sola genuina esse arbitror: καθάπερ ἐν τοῖς ἀγῶσι τοῖς γυμνικοῖς ἔφεδρος μένων αὐτὸς ἀκονιτὶ τὸ ἄθλον ἀποίσεται. Simillimus locus est p. 6, 28: ὁ δὲ πρόνος — βασιλέων ἀγωνισαμένων αὐτὸς ἀκονιτὶ τὸν σέφανον ἤρατο, et p. 99, 23: ἐκείνοις δὲ καὶ μᾶλλον (τὴν inserte) πρὸς ἀλλήλους ἐξήμε φιλονικίαν τὸ ἄθλον βλέπομενον, id est ἡ Καλλιρρόη βλέπομένη, et p. 133, 15: ἔχεις τὸ κάλλισον ἄθλον τῆς ἀριστείας, nempe τὴν Καλλιρρόην.

Absurdum emblemata omnium adhuc oculos effugit p. 95, 26: θαρρῶ δὲ, βασιλεῦ, τῇ σῇ δικαιοσύνῃ [καὶ τοῖς γάμοις] καὶ τοῖς νόμοις οὐς ὁμοίως σὺ πᾶσι τηρεῖς. Iocularem in modum inter *iustitiam* ac *leges* οἱ γάμοι interpositi sunt. Sed mera est dittographia: καὶ τοῖς γάμοις describentis error est, cuius est emendatio adscriptum καὶ τοῖς νόμοις. Nunc utraque scriptura ineptissime coniungitur. Vidi et alibi γάμον et νόμον inter se locum mutare. Dabo luculentum ex Demosthene exemplum, apud quem editur p. 1002, 11: εἰ γὰρ οὕτω δαπανηρὴ ἦν ὥστε γάμῳ γεγαμηκῶς τὴν ἐμὴν μητέρα ἐτέραν εἶχε γυναῖκα κτέ. sed quis non videt νόμῳ γεγαμηκῶς ab Oratore esse scriptum?

Non est aliud genus additamenti insulsius quam illud cuius exemplum est p. 26, 13: τοιαῦτα ὀδυρομένη μόλις ὕπνος ἐπῆλθεν [αὐτῇ]. Nemo in talibus participio addit inficete pronomen praeter sciolos, qui passim αὐτοῦ, αὐτῷ, αὐτόν et sim. antiquis scriptoribus obtrudere solent. Saepissime videbis istiusmodi pronomina incerta sede in libris volitare, quod et ipsum est fraudis indicium. Non potuit αὐτῇ ineptiore loco poni quam ubi nunc adhaesit. Redeat igitur illuc unde venit. Chariton saepissime ita loquitur: pauca de multis vide p. 42, 2: ταῦτα λογιζομένη δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ὕπνος ἐπῆλθε πρὸς ὀλίγον, p. 61, 4: ταῦτα ὀδυρόμενον παρεμβεῖτο Πολύχαρμος, p. 64, 24: ἔτι βουλομένην λέγειν ἐπέσχε τὰ δάκρυα, et alibi passim.

Alio genere erroris praepositio male intulit pedem p. 80, 1: αὐλὸς ἐφθέγγετο καὶ [δι'] ᾧδῃς ἠκούετο μέλος. Minime huc facit ἡ δι' αὐλοῦ μουσα, quod comparavit Dorvillius. Praecedentis voculae ΚΑΙ duae litterae male repetitae ineptum ΔΙ pepererunt. Simillimus Charitonis locus est p. 107, 28: αὐλὸς ἤχει καὶ σύριγξ ἐκελάδει καὶ ἄδοντας ἠκούετο μέλος. Perinde esse vides ἄδοντας ei ᾧδῃς μέλος ἀκούειν.

Addam locum ubi Editorem fallax interpolationis species decepit. Edidit p. 81, 1: ἐπὶ ταῦτον ἦλθεν ὁ Διονύσιος, ἦν γὰρ αὐτῷ φίλος, καὶ ἰδιολογίαν ἤτήσατο. Ἰκετεύω σε, Φησὶν, ᾧ δέσποτα κτέ. In Codice est ἰδιολογίαν ἤτήσατο μόνος. Non poterat hoc hercle cum pluribus facere, itaque Editor μόνος delevit. Sed nihil satis tuto deletur nisi quum intelligitur, quo tandem modo nasci potuerit. Fac Graeculos esse quantumvis stultos et ineptos, ut revera sunt, nemo tamen ad κοινολογίαν ἤτήσατο adscribere potuit μόνος. Latet alius error: emenda: καὶ ἰδιολογίαν αἰτησάμενος· ἰκετεύω σε, Φησὶν, ᾧ δέσποτα. Sic simul apte composita oratio est et apparet unde μόνος sit natum.

Eodem modo Editor emblemata esse suspicatus est in loco aliter vitiato p. 18, 50. In Codice est: κατηγορεῖτω τῶν μὴ παρόντων. οὐδὲ γὰρ ἀκίνδυνον βίον ζῶμεν. ἀλλ' ἐμβαίνετε. Verba οὐδὲ — ζῶμεν non sunt expungenda, ut fecit Editor, nam quis umquam ea illic interposuisset? sed inter παρόντων et οὐδὲ lacuna erat indicanda.

Haec igitur sunt interpolationis exempla. Transeo ad alia mendorum genera. Insigni et manifesto errore infectus est locus p. 105, 13: ἐξήγαγε πειρατῶν παρ' οὐδὲν μέλλουσας φονεύσθαι. Non est haec Graeca oratio: παρ' οὐδὲν nullo pacto cum μέλλω φονεύσθαι componi potest. Parata est certa medicina: corrigendum est enim: παρ' οὐδὲν ἔλθοῦσας φονεύσθαι. Cuiuslibet aetatis scriptores Graeci cum infinitivis componunt παρὰ μικρὸν ἦλθον, παρ' ὀλίγον ἦλθον, παρὰ τοσοῦτον ἦλθον, παρ' ἐλάχιστον ἦλθον et παρ' οὐδὲν ἦλθον. Apponam exempla compluscula, ne ulla possit esse dubitatio. Euripides in Ieraclidis vs. 295. quum vellet dicere παρὰ μικρὸν ἦλθον ἀπο-
τεσθαι splendidus dixit:

ὥς παρὰ μικρὸν ψυχὴν ἦλθον διακναῖσαι.

Notus est locus Thucydidis VIII. 76: ἡ Σάμος παρ' ἐλάχιστον δὴ ἦλθε τὸ Ἀθηναίων κράτος τῆς θαλάσσης [ὅτε ἐπολέμῃσιν] ἀφελέσθαι, in quo loco simul cogita an insulsissimum enblema concoquere possis. Mirum ni Samii in *media pace* Atheniensibus maris imperium eripuerint. Duo sunt loci Isocratei: in Areopagit. § 6: παρὰ μικρὸν ἦλθομεν ἐξανδραποδισθῆναι, et in Trapezit. § 42: παρὰ μικρὸν ἦλθον ἀποθανεῖν ἄκρως. Aeschines in Ctesiphontea sub finem § 268: παρ' οὐδὲν μὲν ἦλθον ἀποκτεῖναι, ἐξεκέρυξαν δ' ἐκ τῆς πόλεως. Eodem modo saepe loquuntur sequiores. Polybius I. 43: παρὰ μικρὸν ἦλθον ἀπολέσαι τὰ πράγματα. Plutarchus in Pyrrho cap. 14: (τὴν Καρχηδῶνα) Ἀγαθοκλῆς — λαβεῖν παρ' οὐδὲν ἦλθεν. Idem in libro *de adulate et amico* p. 56. P. τὰ Ῥωμαίων παρ' οὐδὲν ἦλθεν ἀνατρέψαι, ubi Wytttenbachius omnes Plutarchi locos indicavit, quibus idem loquendi genus recurrit. Horum ego quosdam apponam, quod cur faciam mox indicabo. Legitur in Camillo 8: παρ' οὐδὲν ἐλθόντας ἀπολέσθαι, in Aristide 20: παρ' οὐδὲν ἦλθεν ἀπολέσθαι, in Catone minore 11: τὴν παρ' οὐδὲν ἐλθοῦσαν ἀπολέσθαι πατριδα, et in cap. 23: παρ' οὐδὲν ἐλθὼν καταποντωθῆναι, in Comparat. Agesilai et Pompeii 3: παρ' οὐδὲν ἦλθε τὴν Σπάρτην ἀποβαλεῖν, in Alexandro 62: παρ' οὐδὲν ἦλθε τὰ πράγματα λαβεῖν Ἀλέξανδρος, denique in Cicerone 39: ὁ Εὐκέρων παρ' οὐδὲν ἦλθεν ἀναιρεθῆναι. Eodem modo loquitur Lucianus in Pseudomant. 57: παρὰ τοσοῦτον ἐλθὼν ἀποθανεῖν, et in Var. Hist. II. 45: παρ' ὀλίγον ἐλθοῦσα κατενεχθῆναι, et in Cataplo 4: παρὰ τοσοῦτον ἦλθε διαφγεῖν. Sed iam exemplorum satis superque est. Apparere ex his arbitror non nisi aoristum ἐλθεῖν in ea locutione usitatum esse: ipsa rei natura reliqua tempora verbi *ἵνα* respuit. In praesenti dicitur ὀλίγου δέω, μικροῦ δέω, τοσοῦτου δέω, in aoristo παρ' ὀλίγον, παρὰ μικρὸν, παρὰ τοσοῦτον ἦλθον. Vides nunc mihi quid designaverint fuitiles Graeculi in Isocrate Trapezitico l. l. Libri omnes ad unum exhibent παρὰ μικρὸν ἐδέησα ἄκριτος ἀποθανεῖν, solus Urbinas, ut solet, manu Oratoris servavit integram: παρὰ μικρὸν ἦλθον ἀποθανεῖν ἄκρως. I nunc et crede libris. Bis in ea locutione vitii sunt, Polybii et Codices et Editiones: I. 45. Bekkerus edidit: παρ'

οὐδὲν ἐλθόντες τοῦ πάσας ἀποβαλεῖν τὰς παρασκευάς, et II, 55: παρ' ὀλίγον ἤλθε τοῦ μὴ μόνον ἐκπεσεῖν ἀλλὰ καὶ τοῖς ὅλοις κινδυνεῦσαι. Bis Graeculi τοῦ soloecae inferserunt de suo. Dabis mihi Graecum esse παρ' οὐδὲν ἤλθεν ἐκπεσεῖν, non τοῦ ἐκπεσεῖν. Dabis nunc mihi hoc quoque Charitonem scripsisse; παρ' οὐδὲν ἐλθοῦσαν φονεύεσθαι, non παρ' οὐδὲν μέλλουσαν φονεύεσθαι.

Iocularis admodum error commissus est p. 88, 22. Dionysius formosissimam uxorem Babylonem ducens et misere adulteros reformidans ita secum agit: πολλοὶ Πάριδες ἐν Πέρσαις. οὐχ ὀρᾷς τοὺς κινδύνους, οὐ τὰ προοίμια; πόλεις ἡμῖν ἀπαντῶσι καὶ θεραπεύουσι σατράπαι. Non credo duas res magis ridicule coniungi posse quam τοὺς κινδύνους et τὰ προοίμια. Quid cesso veram scripturam expromere, quae haec est: οὐχ ὀρᾷς τοῦ κινδύνου τὰ προοίμια; πόλεις (ἔλαι) ἀπαντῶσιν, quae tam simplex est, ut commendatione non indigeat. Scite poni solent tali sensu τὰ προοίμια. Chariton ipse p. 103, 13; δύσελπιν δέ με πεποίηκε τῆς δίκης τὸ προοίμιον. Similia apponit Dorvillius in Animadv. p. 443. et ab illo laudatus Wesseling. ad Diod. Sic. Tom. II. p. 531. Quae igitur erant periculi, quod anxie metuebat, τὰ προοίμια? Quod effusa civium multitudo advenienti veniebat obviam. Saepe praecedente πόλεις sequens ἔλαι vel ἔλας periisse animadverti. Ne ulla supersit dubitatio compara p. 83, 30: πόλεις ἀπήντων ἔλαι καὶ τὰς ὁδοὺς ἐξενοχώρουσι οἱ συντρέχοντες ἐπὶ τὴν θέαν, quae sic suo more repetit: πόλεις ἔλαι ἡμῖν ἀπαντῶσιν.

Factum est id quod nusquam alibi p. 110, 14. nempe vitiosam lectionem Codex obtulit, veram Cocchius. Mira res est sed vera. Editor male Codicem nunc quidem secutus exhibuit: τοῦτ' ἴσως ἀληθές ἐστιν ὃ λέγεις ὅτι θεῶν τις ἐστὶν ἥδε ἡ γυνή· οὐδὲ γὰρ ἀνθρώπινον τὸ κάλλος· πλὴν οὐχ ὁμολογᾷ. Προσποιεῖται δὲ Ἑλληνὶς εἶναι Συρακουσία. Καὶ τοῦτο δὲ τῆς ἀπάτης ἐστὶ σημεῖον. Ἐλεγχθῆναι γὰρ οὐ βούλεται. Cocchius pro ὁμολογᾷ, quod diserte in Codice scriptum est, ὁμολογεῖ substituit. Interdum (ut Reiskius ad Dionem Chrys. alicubi iocatur) vel caeca gallina granum reperit. Nihil verius est quam μολογεῖ. Dederat Chariton: ἴσως — θεῶν τις ἐστὶν ἥδε ἡ γυνή. — πλὴν οὐχ ὁμολογεῖ, προσποιεῖται δὲ Ἑλληνὶς εἶναι Συρακου-

σία. — ἐλεγχθῆναι γὰρ οὐ βούλεται. Sic demum omnia apte composita sunt et recte decurrunt.

Percurram nunc ordine totum librum et ut quodque incidet animadversione dignum breviter annotabo.

Offendo in limine p. 3, 22: ἐζήτησε δὲ τοίνυν τὸν καιρὸν. Ἀφροδίτης ἑορτὴ δημοτελής καὶ πᾶσαι σχεδὸν αἱ γυναῖκες ἀπὸ τὸν εἰς τὸν νεῶν. Mendosum est ἐζήτησε: non quæsitit hanc occasionem, sed oblata usus est. Legerim: ἐτήρησε δέ. cf. p. 28, 14: ἐπετήρει δὲ καιρὸν, et p. 113, 14: καιρὸν οὐν ἐπιτηρήσας ἦκε πρὸς αὐτήν. Promiscuo usu omnes τηρεῖν et ἐπιτηρεῖν in tali re usurpabant, ut Menander:

τηρῶ τὸν Δία | ὕοντα πολλῶ.

Praeterea ἦν excidit sic retrahendum: Ἀφροδίτης ἑορτὴ (ἦν) δημοτελής. Similiter corrige p. 107, 26: πάντα δὲ (ἦν) εὐδὲς μετὰ θυόντων. Recurrit idem vitium p. 29, 2: καλὴ μὲν ἡ δέσποινα ἡμῶν καὶ περιβόητος, ταύτης δ' ἂν θεραπαινὶς ἔδοξεν, imo vero: καλὴ μὲν (ἦν) ἡ δέσποινα ἡμῶν. Ecquis est qui serio credat ἦν quemadmodum εἶν omittere licere?

Infeliciter suppleverunt p. 4, 9: τοῦ θεοῦ πολιτευσαμένου τήνδε τὴν (συνοδίαν). Graeculorum verbum est συνοδεύω pro συμπορεύομαι, unde συνοδεία formatur commune iter. Diximus diligenter de hac sequiorum συνηθείᾳ in Nov. Lectt. p. 480. Verbum συνοδεύειν Veteribus inauditum apud Cbaritonem legitur p. 30, 21: φίλοι παρεκαλοῦντο συνοδεύειν, et sine præpositione p. 130, 16: μετὰ πάσης τῆς θεραπείας ὀδεύειν, et hinc formatum nomen p. 126, 24: ψάμμος ὀδιόδευτος. Reponendum est συνοδείας p. 109, 1: σύ με ἀφείλου καλῆς συνοδείας, ubi editur συνοδίας. Cupiebat miser una cum Callirrhoë ire per iter tenebricosum illuc unde negant redire quemquam. Hoc loco reposuerim: τήνδε τὴν (συντυχίαν).

Quod pater admonet filium p. 4, 28: οὐκοῦν οὐδὲ πειράσασε δέῃ, nisi corriges accentum scurriliter dictum erit. Πειράσας est verbum amatorium, ut apud Lysiam I. 12: ἵνα σύ γε πειράσῃς ἐνταῦθα τὴν παιδίσκην, et passim, ut Latinum tentare Graeculi pro πειράσθαι dicebant πειράζειν, ut in Anacreonticis:

Φέρε, Φησί, πειράσωμεν | τόδε τόξον.

Breve a est, ut vides. Etiam hic rescribe πειράσαι, id est πειραθῆναι.

Pag. 5, 13: ἡδίωνα ταύτην τὴν ἡμέραν ἤγαγον οἱ Συρακούσιοι τῆς τῶν ἐπινικίων. Corrigendum arbitror: ἡδίων τ. τὴν ἡμέραν διήγαγον, namque hoc Graecum est ἡδέως διάγειν τὴν ἡμέραν, non ἡδεῖαν ἄγειν, ut dicitur ἄγειν ἑορτήν. Non-dum me poenitet in Nicomachi versiculo apud Athen. p. 291. A. correxisse:

ἀπραγμόνως δὲ διάγει νῦν τὴν ἡμέραν,
pro διαγενοῦ. Saepissime vidi ΔΙ excidisse, ubi Ν praecedit. Etiam alibi διάγειν ea de causa in ἄγειν abiit, de qua re dicam ad Demosthenem. Quemadmodum ἡδέως et ἡδίων διάγειν τὴν ἡμέραν, sic p. 94, 6. dixit: τοιαῦτα ὀδυρομένη τὴν ἡμέραν ἔλην ἀθύμως διήγαγεν.

Periit necessaria vocula p. 6, 20: εἰ μὲν τις ἐξ ἡμῶν ἐγήμεν οὐκ ἂν ὠργίσθην, ὥσπερ (γὰρ) ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσιν ἕνα δεῖ νικῆσαι τῶν ἀγωνισαμένων. Vulgo γὰρ abest cum magno sententiae detrimento.

Pag. 7, 7. scribe: χειροτονήσατ' ἐμέ pro χειροτονήσατέ με. „Me ducem constituite,” concitate dixerat.

Dubia lectio est p. 7, 17: πάντες — αὐτοῦ τὴν γνώμην ἐπεψηφίσαντο, nam alibi dixit: οὐδετέρᾳ γνώμῃ Θήρων ἐπεψηφίσε. Miseri Graeci in longa servitute obliti erant quid esset ψηφίζεσθαι, quid ἐπιψηφίζειν. Non satis diligenter Chariton Thucydidem et Xenophontem legerat, ut hoc didicisset. Credidit poni posse pro τῇ γνώμῃ προσθέσθαι. Accedat hoc reliquis eius erroribus. Nihilo meliora notavimus Lucianum et Plutarchum in huiusmodi rebus scribere.

Pag. 9, 27: ἀπῆγον εἰς τι χωρίον ἡρεμαῖον, imo vero ἐρημον. Passim, etiam in Charitonis libro, ἡρεμία et ἐρημία confunduntur. Homo ἡρεμαῖος (tranquillus) esse potest, locus non potest.

Lege p. 10, 5: ἵνα τοῦτο πισεύσῃς et p. 18, 22: τίς — τοῦτο πισεύσει; Utrobique male τούτῳ scribitur. Emendata lectio aetatem tulit p. 128, 24: ταῦτα μὲν πισεύσομεν.

Non reperio veram lectionem p. 11, 5: πρώτη τοῦ ἀνδρὸς ἦσθετο τὴν ἀναπνοὴν καὶ χαίρουσα αὐτῷ προσέδραμεν. Adesse virum sensit, non spirare, ut opinor. Eadem mirifica scriptura comparet p. 137, 15: θεασάμενος — ἐγκεκαλυμμένην εὐθὺς ἐκ τῆς ἀναπνοῆς καὶ τοῦ σχήματος ἐταράχθη τὴν ψυ-

χὴν, quod quid sit exspecto qui me doceat. Post paucos vs. recurrit ἀναπνοή p. 11, 10: ὁ ποῦς κατὰ τοῦ καταφράγματος ἐνεχθεὶς ἐπέσχε τῆς παιδὸς τὴν ἀναπνοήν, hoc demum quid sit intelligimus.

· Pag. 11, 20: scribe ἐπεὶ δέ pro ἔτι δέ et locum ita constitue: ἐπεὶ δὲ καομένων καὶ τεμνομένων αὐτῶν ἔμαθε τὴν ἀλήθειαν, τότε ἔλεος αὐτὸν εἰσῆλθε κτέ. Utiliter hos locos comparabis p. 70, 14: ἐπεὶ δὲ — τὸ ἔργον ἡνύσθη, τότε ἦδη καὶ τὴν ἐκκομιδὴν ἐμιμήσατο, p. 79, 7: ἐπειδὴν μάθη — τότε — ἀπαγαγεῖν, p. 88, 13: ἐπεὶ δὲ εἰς Βαβυλῶνα ἔμελλεν εἰσιέναι, τότε ἦδη καὶ μᾶλλον ἐνεπίμπρατο. Etiam voculae εἰ sic τότε respondet, ut p. 64, 9: τότε ἂν σοι ἡπιστάμην χάριν εἰ μοι Σαρρεάν ἐτήρησας.

Si apud scriptorem veterem legeretur id quod legitur p. 11, 25: οἱ ἄρχοντες ἐκλήρου δικαστήριον certum mendum teneremus. Appellatur hoc apud Veteres certo usu πληροῦν δικαστήριον, non κληροῦν. Scribae in his titubant: credo, quia apud sequiores κληροῦν erat usitatum pro iudices sortiri, sorte ducere. Apud Veteres κληροῦν est in sortem conicere, ἀποκληροῦν sorte ducere, sortito constituere, quamobrem δικαστήριον κληροῦν absurdum est: poterat quis τοὺς δικάζειν βουλομένους κληροῦν et sic τῶν λαχόντων πληροῦν τὸ δικαστήριον. Inclino in eam partem ut existimem Charitonem quoque emendate scripsisse ἐπλήρου. Solet passim Oratores Atticos imitari, in quorum libris antiquioribus, ut opinor, nondum mendosa scriptura κληροῦν occurrebat.

Corrigenda est interpunctio p. 13, 50. sq. in hunc modum: Θήρων γὰρ τις ἦν — ληστὰς ἔχων ἐφορμοῦντας τοῖς λιμέσιν, δνόματι πορθμείου πειρατήριον συγκροτῶν. Οὗτος τῇ ἐκκομιδῇ παρατυχῶν κτέ. Vulgo δνόματι — συγκροτῶν cum οὗτος coniunguntur, quod sibi primum locum postulat, ut 14, 31.

Vitiosa et inepta est verborum abundantia p. 15, 7: τὰ δὲ περὶ Καλλιρρόην δευτέραν ἄλλην ἐλάμβανε παλιγγενεσίαν, quasi vero iam semel anteā revixisset et nunc revivisceret iterum. Satis erat τὰ περὶ Κ. ἐλάμβανε παλιγγενεσίαν, ut loquitur Philo apud Stephan. ἀμήχανον παλιγγενεσίαν τὸν κόσμον λαβεῖν. Unde autem molestum emblemata nasci potuerit non perspicio.

Expunge accentum p. 15, 27: *τίνα τίς ἀγγελον πέμψει*; imo vero *τίνα τις*, ut in tali re usitatum est dicere, ut *ποῖ τις οὖν φύγη*; *τί γὰρ ἂν πάθοι τις*; pro *ποῖ οὖν φύγω*; *τί γὰρ πάθω*; Subridicule, ut vides, ea loquendi forma utitur foemina in sepulcro inclusa, sed hoc Graeculi non sentiunt.

In Codice legitur p. 16, 3: *ἐμβαλινων δὲ πρῶτον ἐπέταξε τὴν ὑπηρεσίαν* (* lacuna 10. litterarum) *τοῦτον. ἐκβαλινων* Reiskius reponit. Editor dubitanter *πρῶτος* commendat. Non debebat dubitare: praesens *ἐκβαλινων* postulat *πρῶτος*. Si *πρῶτον* voluisset *ἐκβάς* scribere debuisset. Recte τὴν *ὑπηρεσίαν* τὸν *τρόπον* τοῦτον restitutum est, sed superest mendum in *ἐπέταξε*. Corrigendum est: *ἐκβαλινων δὲ πρῶτος διέταξε τὴν ὑπηρεσίαν*. Deinde τὴν *διάταξιν* enarrat, in qua *πέμπτος* δ' αὐτός ubi praecedit *τέσσαρας μὲν ἀπέστειλεν* habet vitiosam ambiguitatem, quam paulo melior scriptor sedulo evitasset. Scilicet *ἀττικίζει* Chariton, et ubi vult dicere ipse cum quatuor aliis lubenter ponit *πέμπτος αὐτός*, nam sic Thucydides et Attici loquebantur. Deinde suppleverim: *τοὺς δὲ λοιποὺς ζ' (ἑπτά) [ἦσαν γὰρ σύμπαντες ἑκκαίδεκα]*, quod propter γὰρ prorsus est necessarium.

Facile qui hoc ager odorabitur fraudem in his: *τοὺς δὲ λοιποὺς μένειν ἐπὶ τοῦ κέλματος ἐκέλευσε καὶ τὰς κώπας ἔχειν ἐπτερωμένας*, namque lembus ipse, ipsa navis recte dicitur *ταῖς κώπαις ἐπτερωμένη* quum est erectis remis veluti pennis ad provolandum *paraia*. Ipsi remi quomodo *ἐπτερωμένοι* dici possint non assequor. Multa in hanc rem collegit Dorvillius p. 104, veluti *πτερώσας τὴν ναῦν, κώπαις πτεροῦσι τὴν ναῦν, ἐνέθηκαν τῷ σκάφει καὶ πτερώσαντες αὐτὸ ταῖς κώπαις ἔφυγον*. Itaque vehementer dubito an αὐταὶ αἱ κώπαι dici possint *ἐπτερωσθαι*. In epigrammate, quod Dorvillius p. 105. frustra tentavit, pro:

ἐξηρέτμοις πτέρυξιν ΗΓΑΙΜΕΝΟΣ

emendandum est *ἡγλαϊσμένος*.

Ut saepe alibi excidit *μὲν* p. 19, 6: *ἡσθάνετο (μὲν) τὰ καθ' ἑαυτὴν* — *προσεποιεῖτο δὲ μὴ νοεῖν*. Compara simillimum locum p. 33, 8: *συνῆκε μὲν τὴν αἰτίαν, προσεποιεῖτο δὲ ἀγνοεῖν*. Iterum excidit *μὲν* p. 63, 4. ubi legendum: *εἰ τὴν (μὲν) θεραπαινίδα τετιμήκαμεν, οὐκ ἀποδώσομεν δὲ τὴν χάριν τῇ Ἀφροδίτῃ*.

Eodem remedio utendum p. 132, 24: σπουδὴ δ' ἦν τοῦ (μὲν) Αἰγυπτίου καταφυγεῖν εἰς Πηλούσιον, τοῦ δὲ Πέρσου θᾶπτον καταλαβεῖν, et p. 143, 31: ἐβουλόμην (μὲν) μετ' ἐμαυτοῦ σε ἄγειν ἀλλὰ μεγάλης πράξεως ὑπέρετην σε ποιοῦμαι.

Paulo calidius Editor p. 19, 29. pro ὅποι χρὴ τὸν σῶλον δρμῖσαι substituit τὸν σῶλον ποιεῖσθαι. Aliquanto lenius corrigas: δρμῆσαι, vid. Dindorf. ad Cyropæd. VIII. vi. 20.

Quod in Codice est p. 21, 12. κεκλιμένας τὰς θύρας non erat in κεκλεισμένας convertendum, sed lenissime in κεκλήμενας. Atticum κέκλημαι cum compositis sedulo οἱ ἀπτικίζοντες retinuerunt: scribae contra suum κέκλεισμαι et iis qui ἀπτικί et qui ἀπτικῶς loquuntur pertinaciter obtrudunt.

Corrige p. 21, 18. περιεργον γὰρ ἄνθρωπος φύσει pro ἀνθρώπου φύσις. Passim audies Charitonem illo modo loquentem. Apponam nonnulla, quae omnem scrupulum tibi evelant. Vide p. 37, 16: φύσει γὰρ εὐελπίς ἐστιν ὁ ἔρως, p. 53, 25: φύσει δὲ φιλόζωνόν ἐστιν ἄνθρωπος, 65, 15: φύσει περιεργόν ἐστιν ἔρως, p. 88, 8: φύσει δὲ ἐστὶ τὸ βάρβαρον γυναιμανές. conf. et p. 10, 1: 37, 26. et 38, 14. Recte dicitur περιεργον χρῆμά ἐστιν ὁ ἄνθρωπος, ut apud Theocritum XV. 83. σοφὸν τοι χρῆμ' ἄνθρωπος, sed minus recte ἀνθρώπου φύσις dicetur (χρῆμα) περιεργον esse, quum περιεργος εἶναι dicenda sit.

Dativum pro genitivo revoca p. 21, 24: τέθνηκε γὰρ αὐτῷ ἡ γυνή, ἥς ἦρα. Ipsa sedes vocabuli monstrat emendandam, ut statim post recte legitur: τρέφω δ' αὐτῷ καὶ τὴν θυγατέρα. Simillimus locus legitur p. 62, 15: ὁ πρῶτος ἀνὴρ ἐδόκει τεθνηκέναι τῇ γυναικί, et p. 38, 26: ἐτετήκει δ' αὐτῷ καὶ τὸ σῶμα. Recurrit idem mendum p. 64, 24: σῶζέ μου τὸν ὀρφανόν: requiritur enim *serva mihi sῶζέ μοι τὸν ὀρφανόν*.

Dubitabisne admonitus p. 21, 30: pro τίς καλῇ; Λεωνᾶ. rescribere: τί καλῇ; Numquam aliter quam sic in ea re Graecos loqui ecquis est qui nesciat?

Praecedentem syllabam sequens absorpsit p. 22, 1: εὐκαίρως, Φησὶν, ὦ Λεωνᾶ, συνέβαλλον, imo vero (σοι) συνέβαλον. Solent σύ et σοι inter se confundi, ut passim υ et οι: hinc syllaba fere eadem his repetenda semel intercidit. Vitium plane idem sublatum est p. 98, 11: προκαλῇ με πρόκλησιν οὐ-

δαμῶς συμφέρουσιν, recte nunc editur: οὐδαμῶς (σοι) συμφέρουσιν.

Retinenda erat scriptura Codicis p. 24, 5: ἡ δὲ παλουμένη ἤπισατο, ubi Editor ἤδη γὰρ παλουμένη substituit, sed inserta vocula sic scribendum: ἡ δὲ παλουμένη (μὲν) ἤπισατο, τῆς δὲ (πάλαι εὐγενείας) τὴν πρᾶσιν εὐτυχεστέραν ὑπελάμβανεν. Diu et multum quaesivi quid lateat in πάλαι εὐγενείας, quae manifesto mendosa et absurda lectio est. Tandem elicui Charitonis manum ex loco, qui legitur p. 40, 15: διὰ τοὺς κινδύνους καὶ τὴν ταλαιπωρίαν οὐ ταχέως συνῆκεν ἐγκύμων γενομένη. Scriptum erat in vetusto libro: τῆς δὲ ΤΑΛΑΙΠΩΡΙΑΣ τὴν πρᾶσιν εὐτυχεστέραν ὑπελάμβανεν, sed situ et madore expalluerunt litterulae et detritae sunt. Stipes igitur πάλαι sibi videre visus apposuit vocabulum bene Graecum (εὐγενε)ίας. Emenda igitur: τῆς δὲ ταλαιπωρίας τὴν πρᾶσιν κτέ.

Evidens mendum inest p. 26, 2. in verbis: οὐδὲ εἰς πόλιν ἦνέχθην. Quantocyus reponamus ἦχθην. Satis certum est, ut opinor, discrimen inter ἄγομαι et φέρομαι. Chariton eodem modo loquitur, quo caeteri omnes. Vid. p. 19, 14: ἐπὶ ξένῃν ἄγομαι γῆν, et p. 13, 12: ἐφέρετο δὲ καὶ Ἀρίστων ἔτι νοσῶν, et aliis locis. Paene gemellus locus est p. 115, 50: διὰ σὲ εἰς Βαβυλῶνα ἦχθην.

Quod emendandum esse conieceram p. 26, 8. in verbis τοσούτῳ διαζευχθεῖσα πάθει, ab Editore occupatum esse vidi, qui bonam ac plane necessariam correctionem nescio quomodo non recepit. Res enim ipsa clamat rescribendum esse τοσούτῳ διαζευχθεῖσα πελάγει. Vocabulum πέλαγος est in eorum numero quibus impense Chariton delectatur. Nonnullos locos apponere iuvat. p. 57, 50: ἔτοιμος ὦν — εἰς τὸ πέλαγος ἑαυτὸν ἀφείναι, p. 59, 11: ἀποβλέψας εἰς τὸ πέλαγος, p. 146, 18: ἐκδέχεται με φοβερὰ πελάγη. Quo sensu πέλαγος apud Atticos dicatur notum est, et quid sit πλεῖν ἐν τῷ πελάγει, et πελάγιοι ἔπλεον, cui oppositum est πλεῖν παρὰ τὴν γῆν. Appellatur idem πελαγίζειν, unde arguitur error scriptoris vel descriptoris apud Charitonem p. 150, 1: ναῦς ἔχων μεγάλας ἐπελαγίζετο, nam ἐπελάγιζε scriptum oportuit.

Misere mulcatus est locus p. 28, 21: ζητεῖς μὲν, ὦ τέκνον, πάντως τοὺς σεαυτῆς· ἀλλὰ καλῶς καὶ ἐνθάδε νόμιζε σούς.

Ex ipsa loci sententia restituerim: ἀλλὰ καὶ μὲ καὶ πάντα τοὺς ἐνθάδε νόμιζε σούς.

Ubi dicitur Callirrhoe p. 30, 4. suam formam *recuperasse*, scribendum est τὸ ἴδιον κάλλος ἀπελάμβανε, non ἀνελάμβανε.

Ex Charitonis consuetudine correxerim p. 30, 27: ἵππου ἐπέβη πέμπτos (αὐτός), εἰς δ' ἦν ἐν αὐτοῖς καὶ ὁ Λεωνᾶς. In Codice est ἵππῳ ἐπέβη, πέμπτos δέ. εἰς ἦν κτέ.

Infelix Dorvillii coniectura incaute recepta est p. 31, 2. In Codice est: ψόφου δέ ποθεν αἰσθομένη Καλλιρρόη πρὸς αὐτὴν ἐπεσράφη. Corruptum est ποθεν. Itaque Dorvillius ποδῶν substituit. Frustra. Emenda: ψόφου δ' ὀπισθεν αἰσθομένη — ἐπεσράφη.

Periit iterum vocabulum sententiae plane necessarium p. 31, 26: Ἔσπευδον οὖν πάντες τὴν γυναῖκα ἰδεῖν, προσεποιούντο δὲ πάντες τὴν Ἀφροδίτην προσκυνεῖν. sed non simulabant hoc, nam revera faciebant. Supple: προσκυνεῖν (ἐθέλειν) ut p. 124, 17: προσποιούμενοι ἐθέλειν ἐκεῖνῳ συστρατεύεσθαι. Velle se adorare Venerem simulabant et sic spectaturi Callirrhoeῖν templum ingrediebantur.

Contra Graecorum usum ὅλος ponitur p. 32, 20: Ὑπνου μὲν οὐκ ἐλάγχχανεν, ὅλος δ' ἦν ἐν τῷ τῆς Ἀφροδίτης ἱερῷ καὶ πάντων ἀνεμιμνήσκετο. Emendandum esse arbitror: ὁ νοῦς δ' ἦν (αὐτῷ) ἐν τῷ τῆς Ἀφροδίτης ἱερῷ. Perditte amantium solet ὁ νοῦς παρὼν ἀποδημεῖν et in illis locis versari ubi suos amores spectaverint. Ὅλος εἶναι ἐπὶ τινι et ἐν τινι noto usu is dicitur qui in alicuius rei contemplatione aut cogitatione totus defixus est, ut apud Charitonem p. 73, 6: ὅλος δ' ὦν ἐπὶ τῇ ἐννοίᾳ ἐκείνῃ τὸν οἰκέτην ἀηδῶς ἐθεάσατο, sed plane alienum id est ab huius loci sententia. Quod reposuimus passim apud Comicos occurrit. Aristophanes in Vesp. vs. 93:

ὁ νοῦς πέτεται τὴν νύκτα περὶ τὴν κλεψύδραν.

Anaxippus Athen. p. 404. E:

ὁ γὰρ τοιοῦτός ἐστιν οὐ δειπνητικός

πρὸς τῷ φιλεῖν δὲ τὴν διάνοιάν ἐς ἔχων.

Menander in Stob. Flor. p. 10, 4:

πρὸς τῷ λαβεῖν γὰρ ὦν ὁ νοῦς τᾶλλ' οὐχ ὀρεῖ.

Alexis Athen. p. 23. C:

ὁ νοῦς γὰρ ἐστὶ τῆς τραπέζης πλησίον.

et aliis locis.

Post pauca p. 32, 22: πῶς ἐστράφη, lege πῶς ἐπεστράφη ex p. 51, 2.

Exciderunt nonnulla p. 32, 26: καίτοι γὰρ βαπτιζόμενος ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας γενναῖος ἀνὴρ ἐπειρᾶτο ἀντέχεσθαι, καθάπερ δὲ ἐκ κύματος ἀνέκυπτε. Desideratur aliquid post ἀντέχεσθαι, quod verbum nunc amisso obiecto videtur idem quod ἀντέχειν significare, quod barbarum est. Recte Chariton p. 56, 19: καόμενος καὶ τεμνόμενος ἀντεῖχεν ἐπὶ πλεόν, et 119, 16: ὡς μηκέτι τὰς πόλεις ἀντέχειν. Praeterea desideratur id cui opponitur ἀνέκυπτε δέ. Qui fluctibus obruitur ἀντέχεσθαι τινος solet ne mergatur, ut in versiculo Menandri naufragium describentis: ἀντέχου τῶν σχοινίων. Dixerat igitur Dionysium quamquam arripuisset aliquid ut enataret tamen obrutum esse sed mox veluti ex undis emersisse.

Syllaba vitiose abundat in his pag. 52, 30: οὐκ αἰσχύνῃ — παιδαρίου πράγματα πάσχων. Genuinum est παιδαρίου πράγμα πάσχων, non πράγματα. Lepidus est Dervillius annotans: »πάσχων id est ποιῶν." Talia olim faciles concoquebant. Acuti Graeci sentiebant τὸ ἔρᾶν non esse πράξιν, sed πάθος τῆς ψυχῆς. Scite nonnulli ψυχῆς ἀργούσης πάθος appellant amorem. Itaque Dionysius sic dixit: οὐκ αἰσχύνῃ παιδαρίου πράγμα πάσχων; ἀπαξ ἰδὼν ἔρᾶς καὶ ταῦτα πενθῶν. Dicitur παιδαρίου πράγμα ut apud Demosthenem de Corona p. 235, 9: Εὐρυβάτου πράγμα, οὐ πόλεως ἔργον οὐδὲ χρηστῶν ἀνθρώπων διεπράττεσθε, et saepe alibi. Num tu putas Εὐρυβάτου πράγματα ullo modo dici potuisse? Eodem igitur vitio παιδαρίου πράγματα laborat. Saepe scribae -μα et -ματα confuderunt: in hoc ipso Charitonis libello dederunt p. 18, 19: ἔξεσιν ἐπὶ τούτοις πλάσασθαι καὶ διηγήματα, recte nunc editur διήγημα.

Ubi reposueris παιδαρίου πράγμα πάσχων tamen vitium in his verbis residet, sed ab ipso Charitone, non a scribis, commissum. Veteres dicebant παιδαριῶδες τι πάσχων, ut γελοῖόν τι, τερπνόν τι, et sim. Nemo umquam verbo πάσχειν nomen addit sed adiectivum. Ostendimus hoc diligenter ad

Xenophontis Anabasin, ubi βλαια πάσχειν in βλαν πάσχειν abierat, in Nov. Lectt. p. 526.

Rectissime dicitur γελοῖον πρᾶγμα πάσχειν, quia γελοῖόν τι et γελοῖον πρᾶγμα promiscue dicuntur, ut Latine *ridiculum* est, et *res* est *ridicula*. Sed ἀνδρὲς πρᾶγμά πάσχειν absurdum est: requiritur enim pro πάσχειν *agendi* verbum ἐργάζεσθαι, διαπράττεσθαι, ἐπιδείκνυσθαι. Optime dixit Demosthenes in Aristocratea p. 671, 10: πρᾶγμ' ἔπαθε τοιοῦτον οἶον οὐχ ὅτι στρατηγὸς ἂν ἡγνότης τις εἶναι φάσκων ἀλλ' οὐδ' ὁ τυχὼν ἄνθρωπος, sed vitiose Chariton παιδαρίου πρᾶγμα πάσχων dixit pro πρᾶγμα παιδαριῶδες.

Una litterula vitiose abundat p. 53, 10: τί ἀγρυπνεῖς, ὦ δέσποτα; μή τις πάλιν σε λύπη κατέληφε τῆς τεθνηκυίας γυναικός; Rescribe: μή τι πάλιν κτέ. ut p. 28, 4: μή τι ἡ νεώνητος ἀποδέδρακεν; et alibi. Si Chariton τις ponere voluisset alio loco id collocasset. Sententia loci τις prorsus non admittit.

Verba sunt loco suo mota p. 33, 15: πῦρ ἐκόμισας εἰς τὴν οἰκίαν, μᾶλλον δὲ εἰς τὴν ἐμὴν ψυχὴν, imo vero εἰς τὴν ψυχὴν τὴν ἐμὴν, nām τὴν ἐμὴν ad οἰκίαν quoque referri oportere manifestum est.

Leve est, sed admonendum tamen scribi oportere p. 33, 23: οὐκ εἶδον, ἀλλ' ἤκουσα. et τοῦτ' ἐκεῖνο, non ἀλλὰ ἤκουσα, et τοῦτο ἐκεῖνο. Scribarum ista sunt flagitia, etiam in poetis sexcenties commissa. In his metrum fraudem redarguit, in illis auris.

In terminatione participii peccatum est p. 33, 26: καταλαμβάνουσι δὲ καὶ δαίμονας καιροὶ τινες εἰμαρμένης ἀνάγκην φέροντες ὁμιλίας μετ' ἀνθρώπων. Et sententia et verba ex Platone ducta sunt. Compara locum ex Phaedone p. 113. A. καὶ τινας εἰμαρμένους χρόνους μείνασαι πάλιν ἐκπέμπονται, et in Protagora p. 320. D: ἐπειδὴ δὲ καὶ τούτοις χρόνος ἦλθεν εἰμαρμένος γενέσεως. Emenda igitur: καιροὶ τινες εἰμαρμένοι ἀνάγκην φέροντες κτέ.

Pessime habitus est locus p. 33, 28. ubi in Codice est: ἡδέως δ' ἂν ἐπειθεν αὐτὸν ὁ Διονύσιος ἀποσεμνύνειν τὴν γυναῖκα καὶ σεβασμιωτέρας ἢ κατὰ ἄνθρωπον ὁμιλίας, quibus Editor substituit: ἡδέως ἀνέπειθεν αὐτόν et καὶ σεβασμιωτέραν [ἀποφαίνειν]

ἢ κατ' ἀνθρώπων ὁμιλίαν. Non probo. Retineo ἐπειθεν αὐτόν noto sensu dictum, ut in ἐμαυτὸν πείθω, ὥς γ' ἐμαυτὸν πείθω, et sim. Hanc ipsam locutionem iterum usurpaverat Chariton, sed eam scribae obscurarunt, quem locum primum emendare iuvat. Legitur p. 114, 28: μὴ γὰρ οὕτω μαινοίμην ἵνα ἐμαυτὴν ἀξίαν εἶναι πεισθῶ τοῦ μεγάλου βασιλέως. Quamquam Charitonis dictio multis nominibus est vitiosior, ut hoc loco in ἵνα πεισθῶ pro ὥς πεισθῆναι (et saepe sic particula ἵνα abutitur Latinam magis quam Graecam veterem loquendi consuetudinem secutus) tamen non tam misere balbutit ut scribere possit: οὐ πείθομαι ἐμαυτὴν εἶναι ἀξίαν τοῦ βασιλέως pro οὐ πείθομαι ἀξία εἶναι. Turpis error est dicere οὐ πείθομαι ἐμὲ εἶναι ἀξίαν, sed plane barbarum est pro ἐμέ ponere ἐμαυτήν. Exime unam litterulam et nihil mali supererit. Emenda: ἵνα ἐμαυτὴν ἀξίαν εἶναι πείσω τοῦ μεγάλου βασιλέως. Simillimus est locus Platonis in Gorgia p. 455. B. ὥς ἐμαυτὸν πείθω — καὶ ἐμὲ εἶναι τούτων ἕνα. Compara et locum in Phaedone p. 97. B. οὐδὲ γε διότι ἐν γίγνεται ὥς ἐπίσταμαι ἔτι πείθω ἐμαυτόν. Si perspexeris genuinum esse in altero loco ἡδέως οὖν ἐπειθεν αὐτόν eodem sensu dictum aliqua lux affulgebit reliquis. Cogita modo quid intersit inter πείθειν αὐτόν et ἀναπειθεῖν. Πείθω σε est induco te ut credas, ἀναπειθω σε impello, permoveo te ad aliquid agendum. Itaque ἐπειθεν αὐτόν ἀποσεμνύνειν τὴν γυναῖκα vitiose dictum est. Intelligi potest: ἐπειθεν αὐτόν — τὴν γυναῖκα εἶναι σεβασμιωτέρας ἢ κατ' ἀνθρώπων ὁμιλίας, quod si verum est ἀποσεμνύνειν in participium ἀποσεμνύνων refictum cum caeteris apte coalescet. In his satis certum est retinendum esse σεβασμιωτέρας ἢ κατ' ἀνθρώπων, quod tritissimum est loquendi genus. Passim legitur μείζων ἢ κατ' ἀνθρώπων, quod Herodoto restituerim VIII. 38: δύο ὀπλίτας μέζοντας ἢ κατ' ἀνθρώπων ἔπεσθαι σφι. Simillimum est in Xenophontis Memorab. IV. 4. 24: βελτίονος ἢ κατ' ἀνθρώπων νομοθέτου, et passim similia leguntur. Caetera autem sunt huiusmodi ut nihil praestari possit.

Leve vitium sed manifestum obsidet verba p. 34, 28: οὕσης δὲ ἐπὶ τὸ πλεῖστον σιωπῆς. Expuncto articulo ἐπὶ πλεῖστον emendandum erit. Dicitur enim ἐπὶ πολὺ, ἐπὶ πλέον et ἐπὶ

πλείστον, ut πρὸς ὀλίγον, πρὸς βραχὺ, ἐπὶ πολὺν χρόνον et sim. ubi nullus omnino articulo locus est. Compara 10, 8: ἐπὶ πολὺ ἀχανὲς ἔκειτο, 31, 22: ἐπὶ πλεόν ὀμιλεῖν καταιδεσθεῖς, 31, 24: μετ' οὐ πολὺ δὲ ἤκεν, 56, 19: ἀντεῖχεν ἐπὶ πλεόν, 126, 14: ἐπὶ πολὺ εὐπλοήσασα, 139, 17: ἐπὶ πολὺ μὲν ἀνεβάλλετο, 42, 2: ὕπνος ἐπῆλθε πρὸς ὀλίγον. Quod in Codice est ἐπὶ τὸ πλείστον nihil significat, cum ὡς coniunctum significat ut plurimum, quod prorsus est aloci sententia alienum.

Scribendum est p. 36, 5: Λεωνᾶ με τοῦτωι παρέδωκεν, et p. 38, 32: ἐγὼ Πλαγγόνι ταυτηι χάριν ἐπίσταμαι. Noto errore Codex τοῦτω et ταύτη exhibet. Quoties eundem errorem in Atticis scriptoribus notavimus! Tertium recurrit vitium idem p. 96, 1: ἀνὴρ εἰμι Καλλιρρόης ταύτης, non aliter enim quam Καλλιρρόης ταυτησί dicere potuit.

Novum mendum deprehendes p. 36, 14: τὸν Ἀλκίνοον — φιλοῦμεν ὅτι εἰς τὴν πατρίδα ἀνέπεμψε τὸν ἱκέτην, non ita, sed ἀπέπεμψε constans omnium loquendi usus requirit. Eodem errore p. 22, 22. scriptum est: ἔπειτα ἐκείνων λαβὼν ἀνήγαγεν εἰς τὴν οἴκησιν τὴν ἑαυτοῦ, pro ἀπήγαγεν.

Frustra quaesivi emendatam scripturam p. 36, 22: πεπεισμένη μηδὲν ἄκουσα δύνασθαι παθεῖν. Οὐδὲν παθεῖν pro οὐδὲν κακὸν παθεῖν pervulgatum est, praesertim in futuro οὐδὲν πείσει, sed neque id cum δύνασθαι apte componitur neque cum ἄκουσα. Videant alii.

Manifestum mendum p. 37, 11. inest in his: ἐγὼ τυραννήσω σώματος ἐλευθέρου καὶ — ἄκουσαν ὑβρίῳ ἣν οὐκ ἂν ὑβρίσεν οὐδὲ Θήρων ὁ ληστής; Quid sit legendum hi loci monstrabunt: p. 14, 8: τίνα δὲ ἐνταῦθα καλέσω; p. 41, 11: ἀλλ' ἐγὼ τέκω — καὶ προενέγκω παιδίον, οὗ οὐδεὶς οἶδε πατέρα; p. 41, 26: μήτηρ ἀποκτείνῃ τὸν ἐκ τάφου σωθέντα; p. 49, 19: μέμψωμαί σοι δικαίως ἢ χάριν γυνῶ; p. 51, 26: ἐμαυτὸν ἀνέλω; καὶ μετὰ τίνος ταφῶ; p. 86, 6: ποίαν ἔτ' ἐλπίσιν ναῦν ἐκ Σικελίας καταπλέουσιν; Satis perspicuum est ex his emendari oportere: ἄκουσαν ὑβρίσω ἣν οὐκ ἂν ὑβρίσεν οὐδὲ Θήρων; Perspicuum est etiam τυραννήσω esse coniunctivum, ut στρατολογήσω p. 14, 8: τίνας οὖν ἐπὶ τὴν πρᾶξιν στρατολογήσω; Saepe videbis scribas -ίσω et -ίσομαι vitiose scriptitare pro -ῶ et -ιοῦμαι: nonnumquam contrario errore peccant.

Duo errores irrepserunt in Codicis scripturam p. 37, 16: οὐ μὴν οὐδ' ἀπεγίνωσκε πείσειν. φύσει γὰρ εὐελπίς ἐστιν ὁ ἔρως. θαρρεῖ δὲ τῇ θεραπείᾳ κατεργάσασθαι τὴν ἐπιθυμίαν. Ex his alter error a Reiskio deprensus est, alter adhuc latet. Recte Reiskius ἐθάρρει δέ dedit et φύσει — ὁ ἔρως monuit διὰ μέσου esse posita, sed eadem opera κατεργάσασθαι emendare debuerat: quod necessarium esse et res ipsa docet et oppositum πείσειν planissime confirmat. Quoties demonstravimus -εσθαι et -ασθαι in omnibus libris stolide inter se permutari! Recte p. 47, 11. ubi in Codice est οὐκ ἔμελλον σε βιάσασθαι docti homines βιάσασθαι reposuerunt. Dorvillius concoquere potuit p. 7, 25: ἔμελλεν ἀπελεύσασθαι μόνος. Recte Editor p. 7, 8. correxit ἐπαγγέλλομαι διαλύσειν pro διαλύσαι, summo iure in Charitone non ferens quae alii in Thucydide et Atticis «ferri posse» clamant magis quam demonstrant.

Mendosus locus est p. 37, 27, ubi Codex exhibet: ἀφανής δὲ λαβοῦσα πρὸς τὸ πρᾶγμα τὴν διάνοιαν εἶχετο πρὸς τοῦτο. Scalent haec vitiis. αἰφνης δὲ λαβοῦσα restituit Iacobsius: minus feliciter idem εἶδε τὸ πρὸς τοῦτο coniecit, infeliciter Reiske ᾤχετο πρὸς τοῦτο. Nemo umquam Graecorum ita locutus est. In loco tam vexato gravius ulcus subesse videtur. Legerim: εἶχετο τοῦ ἔργου, quod sequentia confirmant: παργενομένη τοίνυν πρὸς τὴν Καλλιρρόην κτῆ. ubi emenda p. 37, 31: τὸ ἀξιοπίστον ὡς σύμβουλος ἤθελεν ἔχειν, pro σύμβουλον.

Tralaticium mendum exime p. 39, 17. ex verbis: προσαγόμενος αὐτὴν κατεφίλησεν, imo vero προσαγαγόμενος.

Excidit vocola p. 39, 28: τὰ μὲν πρῶτά σοι ἐσρατήγηται, supple εὖ ἐσρατήγηται. Apud sequiores satis inepte εσρατηγεῖν ponitur pro μηχανᾶσθαι, τέχνην τινὰ ἐξευρίσκειν, ut εσρατήγημα sit ἐξεύρημα, μηχανήμα. Huius usus et alia apud Charitonem exempla sunt et hoc imprimis idoneum p. 78, 33: ὑπισχνούμενος αὐτὸς εσρατηγήσειν ὅπως ἀλλήλους ἀπολάβωσιν. Attici hoc scite et lepide φιλοσοφεῖν appellabant, ut apud Meanderum:

Φιλοσοφεῖ δὲ τοῦθ' ὅπως | καταπράξεταί (σοι) τὸν γάμον.
iam sic legendum apud Harpocratonem v. Φιλοσοφεῖν.

Sequitur in Codice vs. 29: σκόπει ἄν πως, in quo latet

σκόπει δὴ πῶς. Ostendimus alibi quoties ΔΗ et ΑΝ in libris permisceantur.

Divulsa sunt quae olim coniuncta fuerunt p. 40, 8: ἄξιον δὲ ἀκοῦσαι τὸν τρόπον.

4. Ἐπεβούλευσεν ἡ τύχη τῇ σωφροσύνῃ τῆς γυναικός· ἐρωτικῇ γὰρ ποιησάμενοι κτέ. Restitue: ἄξιον δὲ ἀκοῦσαι τὸν τρόπον, (ὅν) ἐπεβούλευσε κτέ. deinde demum narrare incipit: ἐρωτικῇ γάρ κτέ. Notissimus in ea re particulae γάρ usus omnem dubitationem eximit.

Si diligenter audies quid dicat Chariton p. 40, 10. deprehendes eum perridicule sibi ipsum contradicere. Ἐρωτικῇ γὰρ ποιησάμενοι τὴν πρώτην σύνθεσιν τοῦ γάμου Χαίρεας καὶ Καλλιρρόῃ παραπλήσιον ἔσχον ὁρμὴν πρὸς ἀπόλαυσιν ἀλλήλων. Admonitus statim senties ποιησάμενοι rei non convenire, et subridebis. Rescribe ποιησόμενοι ac novo exemplo confirmatam habe verissimam observationem hanc: non ex Codicum scriptura sed ex cuiusque loci sententia constituendum esse utrum -συντες an -σαντες, -σόμενοι an -σάμενοι ubique scribendum sit. Non sunt ulli libri Mss. in quibus illa non temere permisceantur.

Confusa sunt iterum ΑΝ et ΔΗ et dittographiae novus error accedit p. 40, 18: συνῆκεν ἡ Πλαγγὼν ὥς ἂν ἤδη πείραν ἔχουσα τῶν γυναικείων. Ridiculum est ἤδη quasi noua turpia esset: reponere: ὥς δὴ πείραν ἔχουσα.

Vitiose abundat praepositio p. 40, 27: ἐν τάφῳ καὶ χερσὶ ληξῶν παρεδόθης, ubi importunum ἐν sine mora expunge. Fieri potest ut τέκνον exciderit et sic locus sit sarciciendus: ἄθλιον πρὸ τοῦ γεννηθῆναι γέγονας, τέκνον. τάφῳ καὶ χερσὶ ληξῶν παρ' ἐδόθης.

Pessime soloecissat oratio p. 41, 6: καιρὸς ἐπιτήδειος πέφνηε — συνήγορον ἔχουσα τὸ κατὰ γαστρός. Requiritur ἐχούσῃ, ut vides.

Terminatio vitiosa est, ut sexcenties alibi, p. 41, 27: πόντων ἀκούομεν θεῶν παῖδας καὶ βασιλέων — ἀπολαβόντας τὸ τῶν πατέρων ἀξίωμα; An tu diu dubitabis rescribere: πόσους ἀκούομεν θεῶν παῖδας κτέ.?

Verba Charitonis p. 42, 9: θρέψαι τὸ παιδίον ἔκρινεν ἀδμο-

nent me epigrammatis, quod Dorvillius attulit in Animadv.
p. 208:

ἦν ἐν γαστρὶ λάβῃς λάβε καὶ τέκε. μὴ θορυβηθῇς.

εὐρήσει πόθεν ἐς' ἐλθὼν ἐς ἡλικίην.

bellissimum est: ἦν ἐν γαστρὶ λάβῃς λάβε. Vera lectio est: ἦν
ἐν γαστρὶ λάβῃς τέκε καὶ τρέφε.

Sensu vacua verba sunt p. 42, 12: ἡ δὲ τὸ ἄκαιρον τῆς
βουλῆς οὐ παρέλαβεν, nam quod Latine vertunt: »*intempe-
ratum non admisit consilium*” neque in Graecis inest neque
sententiae satisfacit, quae huiusmodi quid requirit »*Plango
oblatam occasionem non omisit*” ἡ δὲ τὸν καιρὸν τῆς ἐπι-
βουλῆς οὐ παρήκεν, aut aliud quid eiusdemmodi: sed ni-
hil certi in tam mendosa lectione definiri potest. Post pauca
bis Editor sine causa articulum de suo interposuit vs. 13 et
13. Recte scribitur: Callirrhoë θρέψαι τὸ παιδίον ἔκρινε, p. 42,
9. et ἵκτευσεν ὅπως συνεξεύρη τινὰ τέχνην, δι' ἧς τὸ παιδίον
θρέψει p. 42, 22, nam definitum est: id quod conceperisset.
Plango indefinite loquitur: ἀδύνατόν σοι τέκνον θρέψαι παρ'
ἡμῶν, et: ὁ δεσπότης θρέψαι παιδίον οὐκ ἐπιτρέψει.

Laborat oratio p. 42, 21: ἐγὼ δέ σε φιλοῦσα συμβουλεύω
τᾷ ἀληθῇ. Contra rei naturam est συμβουλεύω τᾷ ἀληθῇ vel τὰ
ψευδῇ. Consilium aut bonum aut malum est, non verum aut
falsum. Correxerim: συμβουλεύω τὰ ἄριστα pervulgato om-
nium usu dictum.

Iterum in futuri locum aoristus subrepsit p. 42, 28: πρῶ-
τον μὲν αὐτὴν ἐξώρκισε μηδενὶ κατεπειῖν τὴν τέχνην, ubi ne-
cessario requiritur μηδενὶ κατερεῖν. Verba ὁμνυμι et ὀρκίζω
καὶ ἐξορκίζω ubi quis aut ipse se *facturum* aliquid iurat aut
alium iureiurando adigit non minus apud Graecos *futurum*
postulant quam apud eos qui Latine loquuntur. Quid diceret si
quis apud Livium XXIV. 16. »singulos iureiurando adigam non
liter quam stantes cibum potionemque quoad stipendia facient
capturos esse” pro *capturos* esse vellet *cepisse* substituere? Ni-
ilo minus stultum est ἐξώρκισε μηδενὶ κατεπειῖν, sed non
antiant hoc pariter omnes.

Lenius emendare poterat Editor p. 45, 1. verba κλάουσα
καὶ συνεχομένη, ubi *συγκεχυμένη* substituit, sed *συνγεομένη*

Charitonem scripsisse arbitror, quod verbum saepius cum συνέχεσθαι confunditur.

Idem post pauca p. 45, 13. in verbis: ἄπειμι δὲ ἐγὼ τὴν πρεσβείαν κομίζουσα, supposuit κομοῦσα. Non probro factum, namque habet Chariton certos quosdam scribendi et componendi errores qui notari debent, corrigi non debent. Compara modo locum p. 50, 16: ἦκεν ἐπὶ τὸν τάφον χάρις ἐπιφέρων, quod vitiosum est sed Charitoni suus error relinquendus. Quis Veterum tulisset ἐπεμψέ με πρεσβεῦσαι p. 46, 17? aut: ἦλθόν σοι χάριν γνῶναι p. 47, 10? Scatet talibus, de quibus alius erit dicendi locus.

Repone p. 45, 19: ἐβούλετο μὲν εἰσελθεῖν — διεκώλυε δὲ αὐτὴν θεράπων pro διεκώλυσε, namque aliquamdiu altercati sunt donec id herus sentiret: deinde haud scio an αὐτῶν a mala manu sit in sqq. μαχομένων δὲ [αὐτῶν] πρὸς ταῖς θύραις ἀκούσας κτέ. quoniam Chariton in talibus saepissime eleganter pronomen omittit.

Excidit aliquid p. 46, 9: ὥςτε κακέλη Διονύσιον ἔλαβε τὸν ἄνδρα. Sensus vacuum hoc est: suspicor supplendum τὸν (χρηστὸν καὶ φιλόανθρωπον) ἄνδρα, aut aliud quid in eandem sententiam: conf. p. 47, 28.

Articulus elapsus est p. 46, 29. μετὰ φίλων καὶ συγγενῶν, nam μετὰ (τῶν) φίλων ratio et usus requirunt, ut p. 47, 29: διὰ τοὺς πολίτας καὶ συγγενεῖς.

Ibid vs. 30. in Codice est: σὺ θρέψεις παιδία ἐκ τῆς ἀργυρωνήτου καὶ καταισχύναι σου τὸν οἶκον; Repository est καὶ καταισχυνεῖς. Mihi καὶ ante καταισχ. vitio natum videtur et corrigendum: σὺ θρέψεις παιδία — καταισχύνων σου τὸν οἶκον;

Quod exclamat Dionysius p. 47, 4: τότε μακαριώτερος δέξω τοῦ μεγάλου βασιλέως non est integrum. Quibus enim Persarum rege beatior videbitur? nempe sibi, non aliis. Ergo supple: τότε (μοι) μακαριώτερος δέξω.

Non est Graeca oratio p. 48, 26: κἂν πισευθῶ τὴν ἀλήθειαν, namque ἐπιστεύθην τι significat aliquid meae fidei commissum est, et sententia requirit: etiamsi vera dicere credat. Legi potest aut πισευθῶ ἀληθεύειν aut λέγειν τὴν ἀλήθειαν.

In praesentis locum insinuavit se aoristus p. 48, 30: ἐγὼ γυναῖκα ἐλευθέραν — ἐκδομένην ἑαυτὴν — κατὰ νόμους ἔγημα. Rei natura ἐκδιδόμενην postulat. Frequens est confusio formarum διδοσθαι, δεδῶσθαι et δόσθαι praesertim in compositis.

Unum vocabulum lacuna hausit p. 51, 7: τότ' οὖν ἤξιωσε Χαίρεας αὐτὸς * * ἐπιθυμία τοῦ πάλιν Καλλιρρόην ἰδεῖν. Supple: εἰσελθεῖν. Continuo sequitur: πολλοὶ μετ' αὐτὸν εἰσῆλθον.

Ubi dicit Chaereas p. 51, 31: κἂν εἰς αὐτὸν ἀναβῆναι τὸν αἶρα δύνῃμαι, mendosum esse ἀναβῆναι suspicor. Recte dicitur εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβῆναι, quod multi dixerunt et ipse Chariton p. 48, 2: εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβὰς καὶ ἀψάμενος αὐτοῦ τοῦ Διός. Recte dicitur: »Morere nunc, Diagora, non enim in coelum adscensurus es," sed non dicitur in aërem adscendere, sed *evolare*. Eodem modo Graece dicitur: οὐ γὰρ εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβήσῃ, sed εἰς τὸν αἶρα ἀναπέτεσθαι. Chariton igitur quemadmodum p. 141, 20. dixerat: οὐ γὰρ δήπου ἀναπτῆναι δυνάμεθα, sic hoc loco dixit: εἰς αὐτὸν ἀναπτῆναι τὸν αἶρα.

Inficetum scribarum genus scitum Charitonis locum maculavit p. 52, 11: πωλήσαντες γὰρ οἱ τυμβωρύχοι τὸ δυσδιάθετον φορτίον [τὴν γυναῖκα] Μίλητον μὲν ἀπέλιπον. Leporem omnem et venustatem loci sustulit qui τὴν γυναῖκα infersit. Flosculum hunc e Menandro decerpsit, cuius versiculus exstat in Stob. Flor. 77, 6:

χαλεπὸν γε θυγάτηρ κτῆμα καὶ δυσδιάθετον.

Similem facetiam servavit Hesychius v. Οὐκ εὐδιάθετος: οὐ βυναμένη εὐχερῶς γήμασθαι, quae verba sine ratione Meinekius Menandro obtrudebat. Multi saepe patres in Comoediis iocose sic conquesti sunt quam esset difficile filiae conditionem reperire. Placuit Charitoni iocus in δυσδιάθετος, vid. p. 20, 21: δυσδιάθετον δ' ἀπέβαινεν· οὐ γὰρ ἦν τὸ πρᾶγμα πολλῶν, et . 21, 11. μηκέτι φορτίον ἐπάγου δυσδιάθετον, ipsam Calrrhoën iterum sic appellans. Quam multos locos et iocos atemus Charitonem sumsisse ex novae Comoediae poetis et ante omnes ex fabulis Menandreis. Satis id apparet vel ex ceteris Menandri reliquiis quae ex naufragio fabularum omnium supernatant. Unde eum putas aliunde sumsisse id quod

legitur p. 14, 7: ἀνερρίφθω κύβος, οὐκ ἀφήσω τὸ κέρδος,
quam ex Menandro Athen. p. 559. C:

δεδογμένον τὸ πρᾶγμ', ἀνερρίφθω κύβος.

Quod dixit Menander apud Clem. Alex. Strom. II. p. 502:

παιδων ἐπ' ἀρότῳ γνησίῳ

διδωμί σοι γὰρ τὴν ἐμαυτοῦ θυγατέρα.

in rem suam Charito convertit p. 47, 15: ἔξω σε γαμετὴν
παιδων ἐπ' ἀρότῳ κατὰ νόμους Ἑλληνικούς. Casune senarius
esse videtur:

παιδων ἐπ' ἀρότῳ κατὰ νόμους Ἑλληνικούς,

an totus e Comico petitus? Non est ulla dubitatio quin Me-
nandri versiculum teneamus p. 84, 12: μετενέδει προπετετέρον
Φαρνάκη ταῦτα μηνύσας

ἔξὼν καθεύδειν τὴν τ' ἐρωμένην ἔχειν,

de quo versu vide quae collegit Meinek. in Comic. Fragm.
IV. p. 625. Stupidi Graeculi quorum agmen ducit Eustathius,
nullius iudicii homo, vitiosam scripturam hanc nacti:

ἔξὼν καθεύδειν τὴν ἐρωμένην ἔχων,

excogitarunt commentum se et suis temporibus dignum ἔχων
pro ἔχοντα positum esse κατὰ τὸ ἀρχαῖον σύνθηδες, et illam
bellissimam ἀντίπτωσιν exosculantur. Fruantur quod ament:
nos veram lectionem grati a Charitone accipimus. Multi alii
versiculi in Charitone latent. Scio quam sit hoc genus lubri-
cum, sed pauca tamen proferam. Ubi dixerat Chariton pag.
47, 15:

παιδων ἐπ' ἀρότῳ κατὰ νόμους Ἑλληνικούς,

statim subiungit: εἰ γὰρ μὴ ἦρων οὐκ ἂν εὐξάμην τοιούτου γά-
μου τυχεῖν, quod vide quam facile in numeros cogatur:

εἰ μὴ γὰρ ἦρων οὐκ ἂν εὐξάμην γάμου
τυχεῖν τοιούτου.

Similia leguntur passim veluti p. 81, 6:

καὶ πέπομφε γράμματα

μετὰ χρυσίου πρὸς τὴν γυναῖκα τὴν ἐμήν.

et p. 125, 13:

εἰς καιρὸν ἥκεις, Φησὶν, ὦ νεανία,

σαυτῷ τε κάμοι.

sed lubricus locus est et plura sciens praetereo.

Mirifice confusus locus est p. 54, 3: *πλέω δὲ εἰς Ἰωνίαν ἀδελφὸν ἐμαυτοῦ ζητῶ στρατευόμενον. Κατελείφθην ὑπὸ τῶν ἐπὶ τῆς νεῶς ἐν Κεφαλληνίᾳ. ταχείας δὲ τῆς ἀναγωγῆς γενομένης ἐκεῖθεν ἐπέβην τοῦδε τοῦ κέλητος παραπλέοντος εὐκαίρως. Arena sine calce haec est: sed exigui pulveris iactu quod turbidum est sedari et componi potest in hunc modum: *πλέων δὲ εἰς Ἰωνίαν ἀδελφὸν ἐμαυτοῦ ζητῶν στρατευόμενον κατελείφθην ὑπὸ τῶν ἐπὶ τῆς νεῶς ἐν Κεφαλληνίᾳ ταχείας τῆς ἀναγωγῆς γενομένης. ἐκεῖ δὲ ἐπέβην τοῦδε τοῦ κέλητος κτέ.* Quis sine risu vulgalam relegere potest: *πλέω εἰς Ἰωνίαν et ἀδελφὸν ζητῶ?* Vetus scriptura ΠΛΕΩ et ΖΗΤΩ peperit errorem, quibus semel corruptis reliqua confusa sunt. Eadem sine vitio recurrunt p. 55, 25: *πρὸς ἐμαυτοῦ ἀδελφὸν πλέων εἰς Ἰωνίαν ἀπελείφθην νεῶς, εἴτα κέλητος ἐπέβην παραπλέοντος, ubi suppleverim: ἀπελείφθην (τῆς) νεῶς.**

Semel etiam notabo necessarias elisiones pessime a scribis expletas p. 56, 10: *μόνος ἐσώθη διὰ εὐσέβειαν ὁ μόνος σωθεὶς δι' ἀσέβειαν ἵνα ἐπὶ πλέον κολασθῇ.* Cuius aures ferre possunt διὰ εὐσέβειαν et ἵνα ἐπὶ πλέον? Si constat scribas talia dare de suo (quemadmodum liquido constat) cur tam ineptis scripturis parcimus?

Duplex in uno vocabulo vitium inest alterum a scribis alterum a Charitone commissum p. 56, 11: *ἡσυχῇ πρὸς τοὺς καθέζομένους εἶπε*, nam si cogitaveris ὅτι *ἅπαντες καθέζοντο* et perpenderis quod continuo sequitur: *ταχέως ὁ λόγος εἰς πλείονας διεδόθη*, dabis mihi necessariam praepositionem periisse et *παρακαθεζομένους* emendari oportere. Hoc igitur scribarum facinus est: Chariton ipse erravit quum scriberet p. 56, 9: *καθεζόμενος ἐν τῷ πλήθει τις*, et 56, 11: *πρὸς τοὺς παρακαθεζομένους εἶπε*. Senties vitium si comparaveris verba Hyperidis ὑπὲρ Εὐξενίππου in prooemio: *ὑπὲρ καὶ πρὸς τοὺς παρακαθημένους ἀρτίως ἔλεγον*, et in Theophr. Charactt. cap. 29. *πρὸς τοὺς παρακαθημένους εἰπεῖν*, et passim sic loquuntur Veteres. Chariton igitur *καθήμενος* et *παρακαθημένους* debuerat dicere, sed Graeculi quid inter *καθεζομαι* et *κάθημαι* interesset non amplius sentiebant.

Vitiosa est oratio p. 57, 2: *ἰκέτευε μηδέπω θνήσκειν τὸν ἄνθρωπον, ἵνα μοι, Φησὶν, ἔλθῶν μηνύσῃ τοὺς ἀγοράσαντας.*

Commode decurrent omnia ubi κτείνειν pro θνήσκειν substitueris.

Editur p. 57, 7: δέομαι δ' ὑμῶν, ἄνδρες Συρακούσιοι, μνησθέντας στρατηγίας τῆς ἐμῆς καὶ τροπαίων ἀποδοῦναι μοι [ταύτην] τὴν χάριν εἰς τὴν θυγατέρα. Male Editor ταύτην de suo inseruit, quod cum ἀποδοῦναι pugnat. Ἀποδοῦναι τὴν χάριν noto usu est referre gratiam quam cui debeas. Exemplum est p. 63, 5: ἀποδώσομεν δὲ τὴν χάριν Ἀφροδίτῃ. Gratificari dicitur διδόναι χάριν, ut p. 135, 4: εἰ δὲ Φιλάνθρωπός ἐστι ταύτην μοι δότω τὴν χάριν. Melius in superioribus supplevisset (τῆς) στρατηγίας τῆς ἐμῆς καὶ (τῶν) τροπαίων. Praeterea scriptor Atticus ἀναμνησθέντας dixisset: μνησθῆναι est in oratione soluta mentionem fecisse.

In Codice est p. 58, 10: Ἀρίσων δὲ ὁ Χαιρέου πατὴρ ἐσχάτῳ γήρῃ καὶ νόσῳ φερόμενος περιέφυ τῷ τραχήλῳ τοῦ παιδὸς καὶ ἀνακρεμάμενος αὐτοῦ τοῦ τραχήλου κλαίων ἔλεγε· τίني με καταλείπεις, ὦ τέκνον, ἡμιθνήτα πρεσβύτην; Substituit Editor ἐσχατόγηρως καὶ νόσῳ παρειμένος, quorum ἐσχατόγηρως a Dorvillio sumsit, παρειμένος ipse repperit. Παρειμένος mihi arripet, sed quamquam scio et demonstravi quam facile ἐσχατόγηρως concipiat labem, tamen retinuerim ἐσχάτῳ γήρῃ — παρειμένος. Recte Editor expunxit inficete repetitum τοῦ τραχήλου in verbis καὶ ἀνακρεμάμενος αὐτοῦ [τοῦ τραχήλου] κλαίων ἔλεγε, sed non debebat sine animadversione corruptum ἀνακρεμάμενος praetermittere. Quod Chariton dicit a Graecis cuiuslibet aetatis appellatur ἐκκρεμάννυσθαι, ἐκκρήμνασθαι et ἐκκρέμασθαι, et difficile est ad ἀνακρεμάμενος non subridere, quod de eo ponitur qui ex alta arbore vel trabe pendet. Compara Thucydidem VII. 75: τῶν ξυσκένων ἤδη ἀπιδόντων ἐκκρεμάννυμενοι, et Euripidem in Hercule Fur. 520:

δεῦρ', ὦ τέκν', ἐκκρήμνασθε πατρῶν πέπλων.

Superest in eodem loco et aliud vitium in: τίني με καταλείπεις; emenda sodes: τί με καταλείπεις;

Molesta litterula una expungenda est p. 60, 22: ὦ θάλασσα, τί με διέσωσας; ἢ ἵνα εὐπλοήσας ἴδω Καλλιρρόην ἄλλου γυναικί; corrige: τί με διέσωσας ἵνα εὐπλοήσας ἴδω κτέ. ἢ in talibus est coniciuntis, quod a loci sententia abhorret. Simillimus locus sine mendo legitur p. 143, 5: εἰς ταύτην με τὴν ἡμέραν, ὦ

τύχη, τετήρηκας ἴν' ἡ βασιλὶς ἴδω κυρίαν. Post pauca requiro: τοῦτ' οὐκ ἤλπισα γενήσεσθαι ποτε pro γενέσθαι ποτέ, quemadmodum recte Editor p. 60, 26. restituit ἤλπιζόν σε κομειῖσθαι pro κομίσασθαι.

Infeliciter cessit Editori emendatio loci p. 60, 29: ubi dedit: πόσω δ' ἂν εὐτυχέστερος ὑπῆρχον εἴ σε πτωχεύουσαν εὐρήκειν. Quod ferre non potuit Codicis lectionem εἴ σε μοιχεύουσαν εὐρήκειν non miror: hoc potius miror quomodo alii non uno nomine absurdam scripturam concoquere potuerint. Ne hoc quidem cogitarunt foeminas μοιχεύεσθαι posse, sed μοιχεύειν non posse, quemadmodum foemina γαμεῖται μὲν, γαμεῖ δὲ οὐ. Diligenter discrimen hoc Chariton observat. Quid opus est dicere naturam ipsam et ius illud discrimen peperisse? Vir λαμβάνει γυναῖκα, sed foemina δίδοται ἀνδρὶ, in cuius manum convenit. Tritum est in connubii iure δοῦναι καὶ λαβεῖν, ut in versiculo antiqui poetae apud Hesychium v. Ἑπακτρέϊς.

Δοῦναι μὲν εἰς ἐπακτρέων λαβεῖν δὲ μή.

quod apud Thucydidem VIII. 21. sic dicitur: οὔτε ἐκδίδοσθαι οὐδ' ἀγαγέσθαι παρ' ἐκείνων οὐδ' εἰς ἐκείνους οὐδενὶ ἔτι τοῦ δήμου ἔξῃν. Quorsum autem haec? Ut appareat quam recte Chariton scripserit p. 50, 15: πάντες οὖν ἀνεβόησαν· ἡ Ἀφροδίτη γαμεῖ: ridiculum enim et absurdum fuisset ἡ Ἀφροδίτη γαμεῖται, quoniam neque in manum illa convenit neque δίδοται ἀνδρὶ, sed αὐτὴ ἄνδρα λαμβάνει. Callirrhoë contra perpetuo γαμεῖσθαι dicitur, in quo verbo Chariton partim usum Veterum sequitur, partim ab eo desciscit. Non dicit ἐγάμησα, ut sequiores, sed ἔγημα, ut omnes Veteres, sed non cogitavit γαμεῖσθαι et γήμασθαι probum et antiquum esse pro γαμηθῆσθαι et γαμηθῆναι. Μοιχεύεσθαι legitur p. 10, 2: γίνωσκε τοίνυν μοιχευομένην σου τὴν γυναῖκα: γαμεῖσθαι et γαμηθῆναι passim occurrunt. Semel Callirrhoë dixit p. 115, 30. διὰ σὲ ἔγημα μετὰ Χαιρέαν id est ἐκοῦσα ἔλαβον ἄνδρα, quemadmodum dicitur ἐκδίδοσθαι ἑαυτὴν p. 48, 30. Itaque μοιχεύουσαν absurdum est et movet risum, sed infelix admodum coniectura est πτωχεύουσαν: et verbum et res plane a Charitonis sententia et usu abhorrent. Fieri posse ut Callirrhoë, οὐκ ἀνθρώπινον κάλλος ἀλλὰ θεῖον, slipem emendicaret neque Cha-

riton in animum inducere potuit, neque Chaereas dicere. Quid igitur dixit? Res est perspicua: nempe: *πὸς δ' ἂν εὐ-
τυχέστερος ὑπῆρχον εἴ σε δουλεύουσιν εὐρήκειν*. Hoc ipsum
exspectari poterat, et hoc ipsum Chaereas exspectabat, ut ipsa
Callirrhoe p. 19, 14: *ἐπὶ ξένην ἄγομαι γῆν καὶ δουλεύειν με
δεῖ τὴν εὐγενῆ*. Sciebat Chaereas uxorem vaenisse, vid. p. 56,
32 et 57, 4. Itaque eo animo profectus est in Ioniam ut
diceret p. 59, 15: *εἰ μὴ γὰρ δύναμαι τὴν γυναῖκα τὴν ἐμὴν
ἀπολαβεῖν θέλω καὶ δουλεύειν μετ' αὐτῆς*. Eodem igitur
animo dixit: *πὸς δ' ἂν εὐτυχέστερος ὑπῆρχον εἴ σε δουλεύου-
σιν εὐρήκειν*.

Frequens scribarum error peperit formam barbaram p. 61,
15: *ἀφιππευσάμενος εἰς τι φρουρίον βαρβάρων*. Graeca sunt
ἰππεύω et *ἰππάζομαι* cum multis compositis: barbara sunt *ἰ-
πεύομαι* et *ἰππάζω* cum compositis omnibus. Itaque *ἀφιππα-
σάμενος* est emendandum. Scribuntur in Codd. α et ευ tam
simili figura ut distingui nequeant nisi ab eo qui Graece sciat
et hoc agat. Scribae qui nec Graece satis sciebant et alias
res agere solebant perpetuo α et ευ confundunt. Confusa sunt
p. 73, 20. *ἀτυχῆ* et *εὐτυχῆ*, et similia alibi. Apud Iulianum
p. 204. B. *ὕπὸ δεισιδαιμονίας μᾶλλον ἢ διανοίας ἀσεβοῦς* vidi in
Codice Vossiano *εὐσεβοῦς* scribi, quod verum est. Saepe *ἐπι-
τευγμα* in *ἐπίταγμα* depravatur, de qua re cf. Wyttenb. in
Bibl. Crit. X. p. 20.

Vitiosa est compositio loci p. 62, 17: *παρεμυθεῖτο τοίνυν ὡς
δυνατὸν μάλιστα τὴν γυναῖκα*, namque ὡς δυνατὸν cum imper-
fecto iungi non potest, quod ὡς δυνατὸν ἦν requirit. Leniore
medicina locus sic sanandus est: *ὡς ἐδύνατο μάλιστα*.

Non tam negligenter scribit Chariton ut dare potuerit p. 62,
31: *ἡξίωσεν ἐλευθερωθῆναι Πλαγγόνα* quum vellet dicere:
peliit ut manu mitteretur. Appellatur hoc *ἐλεύθερον ἀφίημι*
etiam apud sequiores, ut in Anacreonteis columba:

*καὶ φησιν εὐθέως με
ἐλευθέρην ἀφήσειν.*

itaque corrigendum esse censeo *ἐλευθέρην ἀφεθῆναι*. Etiam
ἀπελευθεροῦν eo sensu sequioribus Graeculis usitatum est, ut
ἀπελευθερός, sed *ἐλευθεροῦν* in ea re dicebat nemo. *Ἀπελευ-
θέρωσις* occurrit p. 97, 26: *ἀναγνώτω τὸ γραμματεῖον τῆς ἀπε-*

λευθερώσεως. Regis *liberti* appellantur p. 92, 4: οἱ βασιλέως ἐξελεύθεροι.

Excidit μὲν p. 63, 4: εἰ τὴν (μὲν) θεραπαινίδα τετιμήκαμεν, οὐκ ἀποδώσομεν δὲ τὴν χάριν τῇ Ἀφροδίτῃ.

Interpone articulum p. 63, 17: σὺ μοι πάντων (τῶν) ἀγαθῶν αἰτία. Emendate legitur p. 72, 30: σὺ πάντων ἡμῖν τῶν κακῶν αἰτία.

Interpone pronomen p. 63: 20: ἐμοὶ μὲν ἔρκει Καλλιρρόη, (ἦ) καὶ πατρίδος μοι καὶ γονέων γλυκυτέρα, in quibus verbis, ut passim alibi, subest locus Homeri Odys. I. 34:

ὥς οὐδὲν γλύκιον ἦς πατρίδος ἡδὲ τοκῆων.

Non admodum scite sic facit loquentem Dionysium cuius parentes dudum mortui fuisse videntur, sed imitandi Homeri locum etiam minus opportunum noluit Sophista praetermittere. Melius eundem locum expressit p. 44, 9. ex Callirrhoës persona: τοῦτό μοι καὶ γονέων ἥδιον καὶ πατρίδος.

Transponenda vocula est p. 65, 19: ἔδεις δὲ ἄρα μὴ τις λαμβάνῃ, nam illic positum ἄρα ferri non potest. Redeat igitur sic in suam sedem: ἔδεις δὲ μὴ τις ἄρα.

Non esse Graecum quod legitur p. 66, 30: κατ' ὀλίγον παλιν ἐν ἑαυτῷ γενόμενος, sed ἐν ἑαυτοῦ demonstrare studui in Nov. Lectl. p. 413.

Non satisfacio mihi in emendandis verbis manifesto mendosis p. 67, 4: νέφος ἢ σκότος ἀπεκάλυψε τῆς ψυχῆς Διονύσιον. Requiritur ἀπεσκέδασεν aut aliquid huiusmodi.

Non satis est p. 67, 12. ubi in Codice est καὶ δεῖ ζητῆσαι τὸν νεκρὸν, rescripsisse ἔδει, resecanda erat simul importuna et molesta copula καί, cui nullus locus est. Est voculae καὶ compendiolum quoddam, quod facile cum ε confundi potest. Itaque quum ἔδει esset scriptum dormitans scriba καὶ δεῖ substituit.

Nondum emendatus est locus p. 67, 21: εἴτα συγκαλέσας πεισθέντας τοὺς ἀγροίκους, nam quid prodest cum Reiskio πεισθέντας scribere? Utraque scriptura perinde sensu vacua est. Exciderunt nonnulla, in his verbum finitum, sed nihil extundo.

Elapsus iterum est articulus p. 67, 27: εἶδομεν αἵματι μεμιγμένον ὕδωρ, imo vero τὸ ὕδωρ, id est τὴν θάλασσαν.

Non plane assentior Editori ubi p. 68, 25: τί δὲ καὶ ἡ τριήρης ἠδίκησε καὶ βάρβαροι κατέκαυσαν αὐτήν; reponit ὡς pro καί. Restituit enim sententiam, sed non Charitonis manum. Chariton solet pro ὥστε ex vitiosa Graeculorum συνηθείᾳ substituere ἵνα, ita ut oratio Latinae quam Graecae fiat similior. Etiam hic ita fecerat scribens: τί — ἠδίκησεν ἵνα βάρβαροι κατέκαυσαν αὐτήν; quid commisit ut eam barbari comburerent? Compara locum p. 102, 29: τίνα τῶν ὑποχθονίων θεῶν ἠσέβησα ἵν' εὖρω μοι νεκρὸν ἀντερᾶσῃν; Cur illo loco ἵνα cum indicativo coniungatur explicuimus in Var. Lectt. p. 102 et 359.

Pervulgato errore scribitur in Codice p. 69, 5: μικρὸν δὲ καταδραβεῖσα, et p. 117, 1: τοσοῦτον καταδραθὼν. Librarii solent sic deformare probam formam καταδραθὼν, in quam inepte invehunt Homericam μετάρθεσιν scribentes καταδραθὼν, deinde errorem errore cumulant καταδραθέντος, καταδραθέντα, καταδραβεῖσα scriptitant manifesto et turpissimo mendo, quod tamen sunt qui soveant et tueantur. Bergkiius in Aristophanis Pluto vs. 300. edidit:

εἰκὴ δὲ καταδραθέντα πού.

non cogitans δραθῆναι ex δέρειν formatum esse. Plura dedit Dindorf. ad Steph. Thes., nonnulla ipse adscripsi ad Photii Lexicon. Repetiit errorem Bergkiius in Thesmoph. vs. 795. ubi καὶ καταδραθῶμεν scripsit. In Thucydide IV. 133, ubi legitur: τῆς ἱερείας ἐπικαταδραθούσης, credo, editurus fuisset ἐπικαταδραθείσης. Graeca sunt καταδραθάνω, κατέδραθον, καταδεδάρθηκα: futurum nusquam mihi lectum. Simplex semel tantum occurrit in Odyss. T. 143: Ἐδράθ' ἐνὶ προδῶμφ, quo referendae duae glossae Hesychianae foede corruptae: Ἐδάρθη: ἐκοιμήθη et Ἐδράθη: κατεκοιμήθη. Praeter hunc locum unicum non est verbi Δραθάνω vola nec vestigium. Quemadmodum nemo Graecorum umquam verbo simplici διδράσκω usus est, sed compositis δια —, ἐκ —, ἀποδιδράσκω, sic constanter omnes utuntur composito καταδραθάνω et de-compositis ἐπικαταδραθάνω et συγκαταδραθάνω. Homerica sunt κατέδραθον, καταδράθω (Odyss. E. 471, ubi ante Bekkerum καταδραθῶ legebatur), καδδραθέτην (Odyss. O. 493.) et παραδραθείειν (Iliad. Ξ. 163.) Ex sequiorum inscitia nata sunt nova monstra, quale est κατεδάρθην, et κατεδράθην quae non minus

sunt barbara ac si quis ἐλάβην pro ἔλαβον vellet dicere vel ἐμάθην aut ἐλάχην pro ἔλαχον et ἔμαθον et pro ἤμαρτον ἡμέρτην. Foedissimae igitur sunt in Aristophane maculae καταδρθέντα et καταδαρθῶμεν. Recte alibi in Comico legitur καταδρθεῖν et ξυγκαταδρθεῖν et ξυγκαταδρθῶν in Ecclesiāz. vs. 613. »Sed exstant istae formae, quas tu damnas, in libris optimis,” dixerit aliquis. Nihil est tam absurdum et vitiosum quin legatur in libris optimis et vetustissimis. Inscitia linguae veteris libris vetustissimis est multo vetustior. Ostendi quam nihil sciret Photius patriarcharum longe longeque eruditissimus. Inspice mihi λέξιν Hesychianam. Servavit formas probas et genuinas: Κατέδραθεν: ὑπνώσεν, Καταδρθάνοντα, κατακοιμώμενον, Καταδρθεῖν: κοιμηθῆναι, Καταδράθοι: καθυπνώσαι, Ἐπικαταδρθεῖν, ἐφυπνῶσαι (Thucyd. IV. 135.) Servavit glossas Homericas: Καδδραθέτην: ἐκοιμηθῆτην, et Παραδραθέειν: παρακοιμηθῆναι et Κατέδραθον: κατεκοιμήθησαν, ubi scribae Κατέδραθεν substituerunt. Sed apud eundem haec monstra et portenta occurrunt: Κατεδάρθαι: κατακοιμᾶσθαι, et Κατεδάρθηκεν: καθύπνωκεν, et Καταδραθέντες: κατακοιμηθέντες: praeterea Ἐδάρθη et Ἐδράθη, ut modo vidimus. Ubi eruditi magistri sic peccant quid indoctos scribas non peccaturos putes? Sed deprenti errores, si sapimus, nil nocebunt. Hoc tantum addo Καταδράθοι apud Hesychium posse ex aliquo poëta olim deperdito sumtum esse, sed non est dissimile veri in tanta copia glossarum e Xenophonte sumtarum hoc quoque esse Xenophonteum ex Agesilao 9, 3: ὅπως γε μὴν καταδάρθοι (rex Persarum) οὐδ' ἂν εἴποι τις ὅσα πραγματεύονται, ut vera glossae forma sit: Καταδάρθοι: καθυπνώσαι. Omnino exquisitior et rarior est verbi καταδρθεῖν unus: quum καθεύδειν legatur ubique locorum, semel et iterum tantum recurrit καταδρθεῖν apud elegantissimum quemque antiquiorum. Legitur apud Aristophanem solum Comicorum. Oratorum nemo utitur verbo καταδρθεῖν praeter Lysiam unico loco. Plato utitur, sed rarissime, utitur Xenophon sed duobus tantum locis. Apud Homerum saepiuscule occurrit, apud Herodotum nusquam, semel et iterum tantum apud Hippocratem. Arripiunt exquisitiora haec Sophistae ἀττικίζοντες, Dio Chrysostomus, Lucianus, Chariton et

scriptores eruditi, Plutarchus et Athenaeus. Sic minus mirabile est tricari Graeculos in formis olim usu exemptis, in quibus si semel perversam opinionem imbibissent, peccabant impune. Reddamus igitur censeo Charitoni suum καταδαρβοῦσα et καταδαρθῶν, et in similibus locis caveamus a librariis.

Saepissime mihi notatum vitium recurrit p. 70, 15: προγγέλλετο μὲν γὰρ ἡμέρα ῥητή, συνῆλθε δὲ εἰς ἐκείνην τὸ πλῆθος, salis manifestum esse opinor προγγέλλετο emendari oportere. Vide quae de illa confusione notavimus in Nov. Lectt. p. 422. et aliis locis.

Rescribe p. 70, 26: λευμένη (μὲν) τὰς τρίχας, ἀσράπτουσα δὲ τῷ προσώπῳ.

Emenda p. 71, 1: Μισριδάτης ὁ Καρίας Ὑπαρχος pro ἑπαρχος, comparatis his locis: p. 79, 24. p. 80, 6. p. 80, 32 et p. 81, 23.

Repone p. 71, 10: οἱ μὲν κομίζοντες τὴν κλίνην κατέθηκαν pro ἔθηκαν.

Evidens vitium est p. 71, 19: πάντες οὐχ ὅτι τέθνηκε Χαιρέαν ἤλεον ἄλλ' ὅτι τοιαύτης γυναικὸς ἀφῆρητο. An tu ferre posses ἀφῆρηται pro ἀφῆρητο? Non opinor. Ergo et ἐτεθνήκει restitue pro τέθνηκε.

Praepositionum siglae confusae sunt p. 71, 32: τὸ δὲ ἴδιον μέτρον αὐτοὶ ἀποδώσομεν πρὸς ἡμέραν. Animadvertant mihi iuniores quam certo usu distinguantur πρὸς ἡμέραν, μεθ' ἡμέραν, καθ' ἡμέραν, παρ' ἡμέραν, ἐφ' ἡμέραν et δι' ἡμέρας quae omnia certam habent significandi potestatem quam nullo modo mutare vel exuere possunt. Scin' quid sit πρὸς ἡμέραν? Lysias docebit in Orat. I. 14: ἐπεὶ δ' ἦν πρὸς ἡμέραν ἦκεν ἐκείνη καὶ τὴν θύραν ἀνέωξεν. Ne putes lapsu temporis mutatam esse significandi potestatem compone locum Charitonis p. 18, 31: ἤδη γὰρ ἐσι πρὸς ἡμέραν. Vides quam abhorreat a sententia illius loci et corrige: ἀποδώσομεν καθ' ἡμέραν, quotidie.

Non una labe inquinatus est locus p. 72, 3: τὰς δύο μοίρας αὐτὸς σχεδὸν εἰργάζετο μόνος, male σχεδὸν divulgum est a verbis τὰς δύο μοίρας et αὐτὸς non fert incommodum additum μόνος: quamobrem emendaverim: τὰς δύο μοίρας σχεδὸν αὐτὸς εἰργάζετο expuncto μόνος, quod ex interpretatione natum est, ut aliis locis.

Non est Græcū quod legitur p. 72, 16: δρασμὸν ἐπεχειρῶν, nam ἐπιχειρεῖν cum dativo coniungitur et apud reliquos omnes et apud Charitonem, ut p. 10, 23: λαθραίοις ἔργοις ἐπιχειρεῖν. Subest locutio Herodotea, apud quem saepius legitur δρησμὸν βουλεύειν et δρησμῷ ἐπιχειρεῖν. Sed δρασμὸν ἐβούλευον a loci sententia aberrat: occiso enim custode sine mora se dederant in pedes. Itaque δρασμῷ ἐπεχείρουν repone. Deinde emendandum, ut supra indicavimus: οἱ γὰρ κύνες ὑλάσσοντες (non φυλάσσοντες) ἐμήνυσαν αὐτούς. Post pauca vs. 21. corrige οὗτ' ἰδὼν αὐτοὺς οὗτ' ἀπολογουμένων ἀκούσας. Codex vitiose, ut aliis locis, bis οὐδέ exhibet.

Quod sequitur vs. 25. προήχθησαν οὖν πόδας τε καὶ τραχήλους συνδεσμένοι καὶ ἕκαστος αὐτῶν τὸν σαυρὸν ἔφερεν et vs. 28: Πολύχαρμος δὲ τὸν σαυρὸν βασάζων, et p. 76, 11: ἐγὼ διὰ σέ — καὶ σταυρὸν ἐβάσασα, cui non revocat in mentem locos in Sacra Scriptura, ubi de eadem re verba eadem leguntur? Recte Dorvillius admonuit non esse hinc argumentum ducendum, quo Charitonem Christianum fuisse aut Christianorum libros legisse colligas, namque ita moris fuisse. Recte apponit idem locum Artemidori II. 56. p. 257. Reiff. Βασάζειν τινὰ τῶν δαιμόνων — κακούργῳ μὲν ἰδόντι σαυρὸν βασάσαι σημαίνει· ἔοικε γὰρ ὁ σαυρὸς θανάτῳ καὶ ὁ μέλλων αὐτῷ προσηλοῦσθαι πρότερον αὐτὸν βασάζει. Simile Plutarchi testimonium attulit Lipsius de Cruce II. 5. ex libro de Sera Numinis vindicta p. 554. B. τῷ σώματι τῶν κολαζομένων κακούργων ἕκαστος ἐκφέρει τὸν ἑαυτοῦ σαυρὸν. Eodem igitur modo loquitur Iohannes in Euang. XIX. 17. καὶ βασάζων τὸν σαυρὸν αὐτοῦ ἐξῆλθεν. Eodem sensu et ἄραι et φέρειν τὸν σαυρὸν legitur. Matth. Euang. XVI. 24. ἀράτω τὸν σαυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθείτω μοι, et XXVII. 32: τοῦτον ἡγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σαυρὸν αὐτοῦ: de eadem re Lucas XXIII. 26. ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σαυρὸν φέρειν ὀπίσθην τοῦ Ἰησοῦ. Βασάζειν recurrit apud Lucam XIV. 27: ὅστις οὐ βασάζει τὸν σαυρὸν αὐτοῦ. Apud eosdem et καταβῆναι ἀπὸ τοῦ σαυροῦ legitur, Matth. XXVII. 40. καταβῆθι ἀπὸ τοῦ σαυροῦ et vs. 42: καταβήτω νῦν ἀπὸ τοῦ σαυροῦ. Similiter Chariton loquitur p. 75, 19. κατέβαινε τοῦ σαυροῦ, ubi κατέβαινεν (ἀπὸ) τοῦ σαυροῦ requiro, et contra p. 78, 24: ἐπὶ

σαυρόν ἀνέβην, quod dicitur p. 75, 15. ἐπιβαίνειν τοῦ σαυροῦ. Haec et talia legenti mihi saepe cogitare et quaerere subiit quid tandem esset βασιάζειν τὸν σαυρόν. Sexcenties omnes in tabula depictum vidimus Iesum ingentem trabem cum ligno transverso innixam humero post se trahentem et succumbentem oneri, quod ne robustior quidem aliquis paulo diutius sustineat. Crux enim est ingens ingentis ponderis, in quam quis ἀναβῆναι, de qua quis καταβῆναι recte dici possit. Sed non est hoc βασιάζειν τὸν σαυρόν. Sic non φέρειν et ἐκφέρειν τὸν σαυρόν bene diceretur, neque ἀράτω τὸν σαυρόν, neque ἐπέθηκ' αὐτῷ τὸν σαυρόν φέρειν. In tali re σύρειν vel ἐσύρειν haberet locum, non φέρειν vel βασιάζειν. Praeterea quomodo hoc facere potuissent damnati sedecim, quorum colla et pedes una praelonga catena colligati fuisse dicuntur: προήχθησαν πόδας τε καὶ τραχήλους συνδεδεμένοι καὶ ἕκαστος αὐτῶν τὸν σαυρόν ἔφερεν, et mox p. 73, 2: τὸν Πολύχαμον ἀπορρήξας τῆς κοινῆς ἀλύσεως πρὸς Μιθριδάτην ἤγαγεν. Si quisque eorum longam trabem humero innixam traxisset, non poterant sic colligari. Quid sit βασιάζειν vel φέρειν τὸν σαυρόν discendum est a Romanis. Romanum enim est hoc supplicii genus, Graecis perinde ac Iudaeis priusquam Romanis serirent inauditum. Quis autem Latine dixit umquam *ferre crucem*? Nemo hercle. Quid igitur dicebant? nam ex verbis recte intellectis ad rei quam quaerimus intelligentiam pervenimus. *Cruce* dicitur *poni, statui, figi, erigi*, damnati *in cruce* aguntur, *tolluntur, cruci affiguntur, defiguntur, suffiguntur*. Quid autem *ferebant* quum traherentur ad supplicium? Respondeto Plautus apud Nonium Marcellum p. 220:

Patibulum ferat per urbem, deinde affigatur cruci ¹⁾,

1) Sic restituo sententiam et numeros: editur enim: *deinde affigat cruci*. In loco Licinii haec est vulgata scriptura: *deligat ad patibulos; deligantur et circumferuntur, cruci defiguntur*. Eiusdem monetæ ea scriptura est atque illa quam supra vidimus: *ἢν ἐν γαστρὶ λάβῃς λαβὲ καὶ τῆς*. Nemo tam perditè amare potest pleonasmos et *lacteam ubertatem*, ut ista ei non aliquam certe moveant fraudis suspicionem. Nonii editione utor quam Gerlach et Roth ita curarunt ut omnia librorum Mss. monstra et portenta exhibeant palmaris et manifestis Criticorum emendationibus in imam paginam ablegatis. Acquissimo animo eos ferre soleo qui Criticam artem non amant et »

et Licinius Macer ibidem: »*Deligati ad patibulos circumferuntur et cruci defiguntur.*» Audi et haec testimonia, quae conquisivit Lipsius *de Cruce* III. 3. Macrobius *Saturn.* I. 10. »*servum suum verberatum patibuloque constrictum per Circum agit.*» deinde in crucem actus est, ut aliunde constat. Firmicus Lib. VI. Mathes. cap. 31: »*severa animadvertentis sententia patibulo suffixus in crucem crudeliter erigitur.*» emenda: *crudeliter agitur*, ER male repetitum errorem peperit. Qui *patibulum fert* aut *deligatus est ad patibulum* aut *patibulo constrictus* aut *patibulo suffixus* dicitur uno verbo *patibulatus*, ut in Plauti *Mostellaria* II. i. 52:

o carnificium cribrum quod credo fore!
ita te forabunt *patibulatum* per vias
stimulis.

Quid autem in illis omnibus *patibulum* esse putemus? Audi iterum Plautum in *Milite* II. iv. 7:

Credo ego istoc exemplo tibi esse eundum actutum extra
(portam

dispressis manibus patibulum quum habebis.

Senecam audi *ad Marciam* c. 20: »*video istic cruces non unius quidem generis sed aliter ab aliis fabricatas: capite quidam conversos in terram suspendere, alii per obscena stipitem egerunt, alii brachia patibulo explicuerunt.*» Compone mihi cum his versiculum Plautinum:

Patibulum ferat per urbem, deinde *affigatur cruci*, et res erit manifesta. Graece idem sic dixeris: βασιζέτω σφυρὸν διὰ τῆς πόλεως εἴτ' ἀνασφυρούσθω, et quod est in *Milite*: »*eundum tibi extra portam dispessis manibus patibulum quum habebis.*» significat: ἐξιτητέον σοι τῶν πυλῶν τῷ χειρὶ διαπεπταμένῳ καὶ σφυρὸν βασιζόντι. *Patibulum* est lignum illud transversum, in quo damnati dispessis manibus affigebantur cruci. Cruces (id est *stipites erecti*) stabant eo loco, ubi sumebatur supplicium, *patibulum* quo quisque suf-

---

»*sum* *summius*» malunt suo more interpretari quam *summius* ab aliquo Critico accipere. Solent esse boni homines et quam inepte agant quia iudicio carent psi iudicare non possunt. Pervelim tamen, quia nonnumquam sunt petulantiores, eos poenae nomine cogi posse legere scriptores Latinos illo modo edidos, quo Nonium Marcellum Gerlach et Roth ediderunt.

figeretur, *ferebat* ipse. Hic igitur est ὁ *ταυρός* ὃν *φέρει* sive *βασάζει* ἕκαστος, id quod vetere loquendi usu Graecorum stabilitur. *Σκόλοπες* antiquo nomine et *ταυροί* Graecis sunt valli, acuti stipites, quibus et alia et castra munebantur, unde *περιταυροῦν* dicitur et *σάυρωμα* *vallum*. Idoneum exemplum est in Xenophontis *Anabasi* VII. iv. 14: αἱ οἰκίαι κύκλῳ περιεσφύρωντο μεγάλοις ταυροῖς τῶν προβάτων ἕνεκα, et § 17. Φεύγουσιν ὅπισθεν περιβαλλόμενοι τὰς πέλτας. καὶ ὑπεραλλομένων τούς ταυροὺς ἐλήφθησάν τινες κρεμασθέντες ἐνισχομένων τῶν πελτῶν τοῖς ταυροῖς. Itaque *ταυρός* utrumque significat et *lignum transversum crucis* (*palibulum*), quod damnati ferebant quum ad supplicium raperentur, et *stipitem erectum*, cui affigebantur, unde *ἀνασκολοπίζειν* et *ἀναταυροῦν* est *agere in crucem* sive *in crucem tollere*. *Σταυροῦν* enim Graeculorum est, Graeci *ἀναταυροῦν* dicebant. Hi igitur *ταυροί* erant ὑψηλοί, quod etiam e Charitone colligas ubi scribit p. 57, 20: ἀνεσκολοπίσθη δὲ καὶ ἔβλεπεν ἀπὸ τοῦ ταυροῦ τὴν θάλασσαν. Sed appellantur *ταυροί* quoque ligna transversa, ut vidimus, atque hi sunt quos *φέρειν* aut *βασάζειν* damnati solebant. Ad hos *alligari*, his *constringi* Latine dicuntur. Relege ad hunc lucem locos quos apposuimus omnes: perspicua omnia esse videbis, nihil difficultatis aut molestiarum superesse. Vides quam recte sic dicatur: ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν ταυρὸν *φέρειν*, et: ἕκαστος τὸν ἴδιον ταυρὸν ἐκφέρει similiaque omnia, namque *ad patibulos alligati* aut *patibulis constricti* humeris τὸν ταυρὸν sustinebant vel sic tamen sat grave onus miseris.

Quo minus mireris *ταυρὸν* Graece dici *patibulum*, dabo locum ubi *palum* significat, ad quem deligatus quis more Romano flagris caeditur et securi percutitur. Scribit Dio Cassius XLIX. 22. Antonium in Antigonom Iudaeae Regem animadvertisse more maiorum, id est *deligatum ad palum* flagris cecidisse et securi percussisse: τὸν δ' Ἀντίγονον ἐμασίγωσε ταυρῷ προσδήσας καὶ μετὰ τοῦτο ἀπέσφαξεν. Vides *ταυρῷ προσδεῖν* esse id ipsum quod sexcenties apud Romanos legitur *ad palum deligare* sive *alligare* (vid. Cicer. in Verr. V. § 10—12). Vides *ταυρὸν* (*vallum*, *stipitem*) plane referre Romanorum *palum*. Simul vides quam recte *ταυρὸν φέρειν* sive *βασάζειν* ponatur pro *ferre patibulum*. Absurdum est *ferre*

crucem, et quod Latine dicitur *in crucem agi* et *in crucem tolli* Graece sonat ἐπὶ τὸν σταυρὸν ἀναβαίνειν, atque id est ἀνασταυροῦσθαι sive ἀνασκοποῦν. Quod Latine dicitur *crucem ponere* vel *figere* Graecis est τὸν σταυρὸν πηγνύναι et καταπηγνύναι, quod promiscuo usu et de vallo et de cruce usitatum est. De vallis Thucydides VII. 25: ἐγένετο δὲ καὶ περὶ τῶν σταυρῶν ἀκροβολισμὸς ἐν τῷ λιμένι, οὓς οἱ Συρακόσιοι κατέπηξαν ἐν τῇ θαλάσῃ, et post pauca: χαλεπωτάτῃ δ' ἦν τῆς σταυρώσεως ἡ κρύφιας. ἦσαν γὰρ τῶν σταυρῶν οὓς οὐχ ὑπερέχοντες τῆς θαλάσσης κατέπηξαν. De cruce ipse Chariton p. 103, 31: ἐπὶ τὸν σταυρὸν ἀνέβαινον ὃν ἔπηξέ μοι κατηγορία ψευδής. Ut nihil omittam legitur et καθαιρεῖν τοῦ σταυροῦ apud Charitonem p. 135, 8: καθαιρεθῆναι με τοῦ σταυροῦ ἐκέλευσε, sed necessariam in tali re praepositionem desidero: καθαιρεθῆναι με (ἀπὸ) τοῦ σταυροῦ. Facile perit ἀπό propter siglam veterem, quam sequiores quia non intelligunt omittere solent. Pulchre emendavit Wyttenbach. in Bibl. Crit. X. p. 99. locum Libanii: Φίλων μὲν οὖν ἦν ἀφθονία μοι δικαίων οἱ δ' ὥς ἔνα λάβοιεν ἔμελλον reponens: οἱ δὴ δώσειν ἂν λάβοιεν. Perfice emendationem scribendo: οἱ ἀποδώσειν ἂν λάβοιεν ἔμελλον.

Quod in Codice est p. 72, 30: τοσοῦτον δὲ τὸν λόγον ὁ ἰκονόμος ἀκούσας male refingunt homines docti in τοῦτον δὲ: corrige τοσοῦτον δὲ τοῦ λόγου. Nil enim nisi extrema verba audiverat.

Infelix est Reiskii coniectura ab Editore calidius recepta p. 73, 8: τὴν πηγὴν ἀνεύρηκα τοῦ μεγάλου λήματος. Quod in Codice est αἵματος absurdum esse vides: sed λήματος rei non convenit. Suspicio τολμήματος verum esse, quod et rei egregie convenit et stabilitur loco vicino p. 72, 32: γυναῖκα τὴν συνειδυῖαν τοῖς τε τολμημένοις.

Non inseruisset articulum Editor p. 73, 21. in verbis: καὶ ἀτυχῇ τινα ἔδοξεν ὁμωνυμίαν ἔχειν ἐκείνη [τὴν] γυναῖκα; si vidisset ἀτυχῇ τινα γυναῖκα coniungenda esse.

In vicinia p. 73, 2. in Codice est: τὸν Πολύχαρμον ἡρώτων τίς ἐστὶ καὶ πόθεν ἄγουσιν αὐτήν. Ferri non potest ἄγουσιν: itaque Editor ἄξουσιν reposuit. Lenius emenda: καὶ πόθεν ἄγωσιν αὐτήν. Ipsi ita quaesiverant: πόθεν ἄγωμεν αὐτήν; Scribae in huiusmodi locis imperite indicativum substituunt,

cuius rei multa exempla sunt: in ipso Charitone iterum sic peccarunt p. 44, 30. ubi in Codice est: *τί σοι δέδοκται; τί ποιοῦμεν*; sed optime emendavit Editor: *τί ποιοῦμεν*; Eodem modo emendaverim p. 141, 17: *ποῖ τοίνυν ἀπίωμεν*; pro *ἄπιμεν*. In Aristophanis *Anibus* vs. 172. emenda:

τί οὖν ποιοῦμεν; B. οἰκίσατε μίαν πόλιν.

ubi in libris est: *τί ἂν οὖν ποιοῖμεν*.

Desideratur pronomen p. 75, 5: *ὁ μὲν οὖν φίλος οὐδὲ ἀπὸ θνήσκων ἐνεκάλει τῇ γυναικί, προήχθην δὲ αὐτῆς μνημονεύσαι*. Oppositio flagitat: (*ἐγὼ δὲ*) *προήχθην αὐτῆς μνημονεύσαι*.

Reseca molestum articulum p. 75, 27: *τοὺς γνωρίμας ἐ[τὸ] συμπόσιον παρεκάλει*. Possumus amicos *ἐπὶ δεῖπνον καλεῖν*, non possumus eos *καλεῖν ἐπὶ τὸ δεῖπνον*!

Facile senties subesse vitium p. 76, 23: *καὶ αὐτὸς μὲν ἀνεπαύετο καθάπερ ἔθος ἦν αὐτῷ, τοῖς δὲ Συρακουσίοις νεανίσκοις — οἶκον ἐξαίρετον ἀπέδειξεν*. Quam inficetum est *ut solebat*, quasi vero non unusquisque noctu quiescere soleat, aut alio modo quam quo soleret potuisset quieti se dare! Requiritur ubi *solebat*: igitur: *ἐνθάπερ ἔθος ἦν αὐτῷ* emendaverim.

Ostendimus supra quae menda et emblemata obsiderent locum p. 76, 29: *ἐλπίζων ὅτι καθάπερ ἐν τοῖς ἀγῶσι τοῖς γυναικοῖς ἔφεδρος μένων [μεταξὺ Χαιρέου τε καὶ Διονυσίου] αὐτῷ ἀκονιτὶ τὸ ἄθλον [Καλλιρρόην] ἀπολίσσεται*. Quod autem pulat Chariton *subsessorem ἀκονιτὶ τὸ ἄθλον* auferre, fugit eum ratio. aut (ut solet omnia augere in maius) quum vellet dicere *facili negotio*, nullo labore pro *ἀπόνως* ornatus *ἀκονιτὶ* ponere maluit. Quanto melius eadem comparatione utitur Xenophon in *Anabasi* II. v. 10.

Quoniam noto usu dicitur *προτιθέναι γνώμην*, λόγον et sim. non *τὴν γνώμην*, dele importunum articulum p. 76, 32: *προτεθείσης [τῆς] γνώμης ὁ μὲν Χαιρέας ἡξίου κτέ.* Ne dubites compara mihi hos Charitonis locos p. 98, 20: *αἰρέσεως αὐτῷ προτεθείσης*, p. 100, 8: *εἰ χρὴ διαδικασίαν προθεῖναι*, p. 135, 8: *σκέψις προὔκειτο*. Ab Atheniensibus sumtum est *γνώμη προτιθέναι*, vid. Var. Lectt. p. 352. sq. Imitatur Iulianus in *Caesaribus* p. 318, A: *τίνα χρὴ τρόπον αὐτοὺς ἀμιλλασθῆναι γνώμῃ προὔτεθῃ*.

Mithridates ab irato Dionysio appellatur p. 81, 4: Μιθριδάτης ὁ κάκιτος ἀνδρῶν, sed nemo iratus sic loquitur. Amanter dicitur ἀνδρῶν βέλτιτος ἐγένετο περὶ ἐμέ et ἀνδρῶν ἄριστος, κράτιτος, λῦσιτος, sed in oratione iracunda κάκιτος ἀνθρώπων dici assolet. Lepidissime Antiphanes Athenaei p. 338. F.

ἀνδρῶν τ' ἄριστον κωβιδὸν πηδῶντ' ἔτι
πρὸς Πυθιονίκην τὴν καλὴν πέμψαι με δεῖ.
ἄδρδς γάρ ἐστιν.

Frequens est confusio inter ANΩN et ἀνδρῶν. Sine mendo legitur p. 126, 30: οὐχ ὁ Πέρσης ὁ κάκιτος ἀνθρώπων. Latine quoque amanter *virorum optimus* dicitur, odiose *hominum pessimus*.

Corrige leve vitium, sed vitium tamen, p. 81, 5: ξένος μου γενόμενος ἐπιβουλεύει μου τῷ γάμῳ, imo vero ξένος μοι γενόμενος, ut post pauca de eodem p. 81, 22: ξένος αὐτῷ γενόμενος διαφθείρει αὐτοῦ τὴν γυναῖκα. Eadem opera exime idem vitium p. 98, 12: Φίλος εἰμί σου καὶ ξένος, imo vero σοι, et p. 115, 16: σὺ δὲ μνημόνευέ μου τῆς εὐεργεσίας, ubi μοι repone. Recte p. 28, 2. correxit Editor: ἀπολώλεκά σοι, ὦ δέσποτα, τάλαντον, vitiose Codex σου, ut solet.

Scribarum errorem arguit vitiosa compositio p. 91, 9: τάχα μὲν καὶ διὰ Μιθριδάτην — τὸ δὲ πλέον διὰ τὸν ἕρωτα. Quae, quaeso, est ista oppositio inter τάχα μὲν et τὸ δὲ πλέον. Emenda τὰ μὲν καὶ κτέ.

Iterum μὲν excidit p. 82, 20. ubi scribe: γράφει δὲ πρὸς (μὲν) Φαρνάκην — πρὸς δὲ Μιθριδάτην.

Non est Graecum quod editur p. 82, 25: καταπλαγέντος δὲ τοῦ Μιθριδάτου καὶ ἀποροῦντος τὴν αἰτίαν τῆς διαβολῆς. Verum esse suspicor ΑΓΝΟΟΤΝΤΟΣ: καὶ ἀγνοοῦντος τὴν αἰτίαν. Tritum est ἀγνοεῖν τὴν αἰτίαν. Post pauca vs. 31. suppleverim: Διονύσιον ἀνελεῖν τὸν (τούτων) αἴτιον.

Ut passim alibi desideratur articulus p. 83, 6: Ἐντάφιον ἔνδοξον ἢ ἡγεμονία καὶ (ὁ) μετὰ Καλλιρρόης θάνατος ἡδύς. Poterat et sic dicere: καὶ τὸ μετὰ Κ. ἀποθανεῖν ἡδύ, sed neque hic neque illic articulus abesse potest. Quod autem dicit: ἐντάφιον ἔνδοξον ἢ ἡγεμονία adumbratum est ex nobili dicto, quod et Dionysium tyrannum a desperatione rerum suarum revocavit et Amyntam Macedoniae regem: καλὸν ἐντάφιον ἢ τυ-

ρανίς, de quo nuper diximus ad Philostratum περὶ γυμνασικῆς p. 48. Idem dictum servavit ab exitio Iustinianum teste Procopio de bello Persico I. 24. Tom. I. p. 126. Dind. ubi Theodora in consilio ita dicit: μὴ γὰρ γενοίμην τῆς ἀλουργίδος ταύτης χωρὶς μηδὲ τὴν ἡμέραν ἐκείνην βιοίην, ἐν ᾗ με δέσποιναν οἱ ἐντυχόντες οὐ προσερούσιν. — ἐμὲ γὰρ τις καὶ παλαιὸς ἀρέσκει λόγος ὡς καλὸν ἐντάφιον ἢ βασιλεία.

Non satisfacio mihi in emendanda foeda corruptela p. 83, 5: τάχα δὲ κρατήσεις — εἰ δὲ καὶ ἄλλως ἀθετήσειεν οὐδὲν δυνήσῃ χειρόν παθεῖν. Non credo in αλλωσαθετήσειεν antiquae scripturae vestigia superesse. Requiritur: εἰ δὲ καὶ τῷ πάλῳ σφαλείης vel ἡττηθείης vel aliud quid huiuscemodi. Scriptor Atticus futurum posuisset εἰ — σφαλλήσει, οὐδὲν δυνήσει. Chariton non item, ut p. 83, 15: εἰ δὲ καὶ ἀποθανεῖν δεήσει, πάλιν ὄψομαι Καλλιρρόην, et aliis locis.

Dittographia inest p. 83, 18. in verbis: καὶ ἐν τῇ κρίσει Χαιρέαν ἕξω — μάρτυρα, corrige καὶ τῇ κρίσει. Plures alias crases apud Charitonem scribae oblitterarunt ut apud multos alios Atticorum imitatores, cuius generis unum exemplum quia satis lepidum est proferam. In Iuliani Caesaribus p. 314, D. Silenus ad Bacchum ita dicit: οὐκ οἶσθα ὅτι καὶ ἡ Σακράτης ὁικῶς ἐμοὶ τὰ πρωτεῖα κατὰ τὴν φιλοσοφίαν ἀπηγγέλατο τῶν καθ' ἑαυτὸν ἀνθρώπων εἰ τῷ Δελφῷ πιστεύεις ὅτι ἐστὶν ἀψευδής. Noli credere Apollinem Pythicum appellari τὸν Δελφόν. Silenus dixerat: » si fratri tuo credis ” εἰ τῷ Δελφῷ πιστεύεις. Diserte scriptum est in vetusto Codice Vossiano: εἰ τῷ Δελφῷ πιστεύεις servata crasi sed Graeculorum more vitata. Crebro confundi Δελφός et ἀδελφός demonstravimus in Nov. Lectt. p. 403.

Inserere articulum p. 84, 21: τὸν Χαιρέου τάφον (τὸν) ἐκεῖ.

Misere laborat locus p. 85, 31: οὐκέτι γὰρ εἰς Ἰωνίαν με φυγαδεύεις. Ἐνὴν μὲν, πλὴν Ἑλληνικὴν ἐδίδως γῆν — νῦν δὲ ἕξω με τοῦ συνήθους βίπτεις αἴρος. In his unum vocabulum corruptum est, quod quum deprehenderis vera loci compositio apparebit et proba lectio reperiri poterit. Vocabulum corruptum statim apparet, nam formam quoque habet barbaram. Credisne ἐδίδως esse Graecum? Cave facias, nam ἐδίδουν, ἐδίδους et ἐδίδου omnes constanter dicebant. Apud Charitonem

ipsum habes p. 31, 21: ἀπεδίδου τὸν ἦχον, p. 86, 18: παρεδίδου τῷ μεθ' αὐτόν, et p. 147, 18: σύνθημα πολεμικὸν ἐδίδου. Restituamus igitur ἐδίδους, dixerit aliquis. Non multum profeceris: inspice locum ommissa vitiosa interpunctione: οὐκ ἔστι εἰς Ἰωνίαν με φυγαδεύεις ξένην μὲν πλὴν Ἑλληνικὴν (ἐδίδως) γῆν — ἣν δὲ ἔξω με τοῦ συνήθους ῥίπτεις ἄερος. Sentisne haec uno lenore continuata esse et coniungi oportere Ἰωνίαν ξένην μὲν πλὴν Ἑλληνικὴν γῆν? itaque pro ἐδίδως non verbum aliquod requiritur, sed adverbium. Quid plura? emendandum est: ξένην μὲν πλὴν Ἑλληνικὴν ὁμῶς γῆν. Chariton solet πλὴν in oppositione pro δὲ ponere, veluti p. 103, 6: παῖδιον μὲν εἰ πλὴν οὐ παντελῶς ἀναίσθητον ὢν ὁ πατὴρ δυσχεεῖ, et p. 146, 18: πολλὰ μὲν ἐν μέσῳ θάλασσα — πλὴν οὐ φοβοῦμαι, et aliis locis. Itaque quum vellet dicere ξένην μὲν Ἑλληνικὴν δ' ὁμῶς dedit id quod restituimus.

Mallem reliquisset editor vulgatam lectionem p. 86, 25: ἐποιεῖτο τὴν πορείαν σφοδρότεραν, ubi σφοδρότερον substituit comparans locum p. 102, 23: ἐξεκάετο γὰρ σφοδρότερον. Nolem factum: dicitur enim ἀναχωρεῖν ταχέως sed ταχέϊαν τὴν ἀναχώρησιν ποιεῖσθαι, dicitur ζητεῖν ἀκριβῶς sed ἀκριβῆ τὴν ζήτησιν ποιεῖσθαι, dicitur κατηγορεῖν πικρῶς sed πικρὰν τὴν κατηγορίαν ποιεῖσθαι, et sic passim in illa frequentissima verborum periphrasi per ποιεῖσθαι, quam diligenter exposuimus in Nov. Lectt. p. 257. sqq., videbis non adverbia verbo, sed adiectiva nomini apponi. Itaque Graecum est πορεύεσθαι σφοδρότερον, sed σφοδρότεραν τὴν πορείαν ποιεῖσθαι. Fac inter legendum experimentum: non dubito quin σφοδρότεραν statim revocaturus sis et intellecturus male comparari ἐξεκάετο σφοδρότερον. Apud ipsum Charitonem peridoneum exemplum reperies p. 57, 6: βέλτιον ποιήσασθαι τὴν ζήτησιν ἐπιπονωτέρα, dicitur enim ζητεῖν ἐπιπόνως sed ἐπίπονον τὴν ζήτησιν ποιεῖσθαι. Hoc iterum luculenter Chariton ipse demonstrabit si comparaveris p. 100, 7: λαμπρῶς γὰρ ἀπελογήσατο, et p. 91, 20: ἵνα λαμπρότεραν τὴν ἀπολογίαν ποιήσῃται.

Verissime emendatum est p. 87, 9: κρίνει δὲ iudicabit pro lectione Codicis κρίνη in iudicium adduceris. Res est manifesta. Simul manifestum est apud Charitonem quoque scribas -εἰ in -η refingere, ubi secunda persona verborum in

ρανίς, de quo nuper diximus ad Philostratum περὶ γυμνασικῆς p. 48. Idem dictum servavit ab exitio Iustinianum teste Procopio de bello Persico I. 24. Tom. I. p. 126. Dind. ubi Theodora in consilio ita dicit: μὴ γὰρ γενομένην τῆς αὐτουργίδος ταύτης χωρὶς μηδὲ τὴν ἡμέραν ἐκείνην βιοίην, ἐν ᾗ με δέσποιναν ἐντυγχόντες οὐ προσεροῦσιν. — ἐμὰ γὰρ τις καὶ παλαιὸς ἀρέσκει λόγος ὡς καλὸν ἐν τᾷ Φίον ἢ βασιλείᾳ.

Non satisfacio mihi in emendanda foeda corruptela p. 83, 5: τάχα δὲ κρατήσεις — εἰ δὲ καὶ ἄλλως ἀθετήσεις οὐδὲν δυνήσῃ χειρόν παθεῖν. Non credo in αλλωσαθετήσεις antiquae scripturae vestigia superesse. Requiritur: εἰ δὲ καὶ τῷ πάλῃ σφαλείης vel ἡττηθείης vel aliud quid huiuscemodi. Scriptor Atticus futurum posuisset εἰ — σφαλήσει, οὐδὲν δυνήσει. Chariton non item, ut p. 83, 15: εἰ δὲ καὶ ἀποθανεῖν δέξεται, πάλιν ὀφθαί Καλλιρρόην, et aliis locis.

Dittographia inest p. 83, 15. in verbis: καὶ ἐν τῇ κρίσει Χαιρέαν ἔξω — μάρτυρα, corrige καὶ ἐν τῇ κρίσει. Plures alias crases apud Charitonem scribae oblitterarunt ut apud multos alios Atticorum imitatores, cuius generis unum exemplum quia satis lepidum est proferam. In Iuliani Caesaribus p. 314, D. Silenus ad Bacchum ita dicit: οὐκ οἶσθα ὅτι καὶ ἡ Σωκράτης εἰκῶς ἐμοὶ τὰ πρωτεῖα κατὰ τὴν φιλοσοφίαν ἀπηγγέλατο τῶν καθ' ἑαυτὸν ἀνθρώπων εἰ τῷ Δελφῷ πιστεύεις ὅτι ἐστὶν ἀψευδής. Noli credere Apollinem Pythicum appellari τὸν Δελφόν. Silenus dixerat: » si *fratri tuo* credis" εἰ τᾷ Δελφῷ πιστεύεις. Diserte scriptum est in vetusto Codice Vossiano: εἰ τᾷ Δελφῷ πιστεύεις servata crasi sed Graeculorum more vitiosa. Crebro confundi Δελφός et ἀδελφός demonstravimus in Nov. Lectt. p. 403.

Insere articulum p. 84, 21: τὸν Χαιρέου τάφον (τὸν) ἐκεῖ.

Misere laborat locus p. 85, 31: οὐκέτι γὰρ εἰς Ἰωνίαν με φυγαδεύεις. Ξένην μὲν, πλὴν Ἑλληνικὴν ἐδίδως γῆν — νῦν δὲ ἔξω με τοῦ συγῆθους βίπτεις ἄερος. In his unum vocabulum corruptum est, quod quum deprehenderis vera loci compositio apparebit et proba lectio reperiri poterit. Vocabulum corruptum statim apparet, nam formam quoque habet barbaram. Credisne ἐδίδως esse Graecum? Cave facias, nam ἐδίδουν, ἐδίδους et ἐδίδου omnes constanter dicebant. Apud Charitonem

ipsum habes p. 31, 21: ἀπεδίδου τὸν ἥχον, p. 86, 18: παρεδίδου τῷ μεθ' αὐτόν, et p. 147, 18: σύνθημα πολεμικὸν ἐδίδου, Restituamus igitur ἐδίδους, dixerit aliquis. Non multum profeceris: inspice locum omitta vitiosa interpunctione: οὐκ ἔστι εἰς Ἰωνίαν με φυγαδεύεις ξένην μὲν πλὴν Ἑλληνικὴν (ἐδίδως) γῆν — νῦν δὲ ἔξω με τοῦ συνήθους ῥίπτεις ἄερος. Sentisne haec uno tenore continuata esse et coniungi oportere Ἰωνίαν ξένην μὲν πλὴν Ἑλληνικὴν γῆν? itaque pro ἐδίδως non verbum aliquod requiritur, sed adverbium. Quid plura? emendandum est: ξένην μὲν πλὴν Ἑλληνικὴν ὁμῶς γῆν. Chariton solet πλὴν in oppositione pro δὲ ponere, veluti p. 103, 6: παιδίον μὲν εἴ πλὴν οὐ παντελῶς ἀναίσθητον ὧν ὁ πατὴρ δυσυχεῖ, et p. 146, 18: πολλὰ μὲν ἐν μέσῳ θάλασσαν — πλὴν οὐ φοβοῦμαι, et aliis locis. Itaque quum vellet dicere ξένην μὲν Ἑλληνικὴν δ' ὁμῶς dedit id quod restituimus.

Mallet reliquisset editor vulgatam lectionem p. 86, 25: ἐποιεῖτο τὴν πορείαν σφοδρότεραν, ubi σφοδρότερον substituit comparans locum p. 102, 23: ἐξεκάετο γὰρ σφοδρότερον. Nolem factum: dicitur enim ἀναχωρεῖν ταχέως sed ταχεῖαν τὴν ἀναχώρησιν ποιεῖσθαι, dicitur ζητεῖν ἀκριβῶς sed ἀκριβῆ τὴν ζήτησιν ποιεῖσθαι, dicitur κατηγορεῖν πικρῶς sed πικρὰν τὴν κατηγορίαν ποιεῖσθαι, et sic passim in illa frequentissima verborum periphrasi per ποιεῖσθαι, quam diligenter exposuimus in Nov. Lectt. p. 257. sqq., videbis non adverbia verbo, sed adiectiva nomini apponi. Itaque Graecum est πορεύεσθαι σφοδρότερον, sed σφοδρότεραν τὴν πορείαν ποιεῖσθαι. Fac inter legendum experimentum: non dubito quin σφοδρότεραν statim revocaturus sis et intellecturus male comparari ἐξεκάετο σφοδρότερον. Apud ipsum Charitonem peridoneum exemplum reperies p. 57, 6: βέλτιον ποιήσασθαι τὴν ζήτησιν ἐπιπονωτέρα, dicitur enim ζητεῖν ἐπιπόνως sed ἐπίπονον τὴν ζήτησιν ποιεῖσθαι. Hoc iterum luculenter Chariton ipse demonstrabit si comparaveris p. 100, 7: λαμπρῶς γὰρ ἀπελογήσατο, et p. 91, 20: ἵνα λαμπρότεραν τὴν ἀπολογία, ποιήσῃται.

Verissime emendatum est p. 87, 9: κρίνει δὲ iudicabit pro lectione Codicis κρίνη in iudicium adduceris. Res est manifesta. Simul manifestum est apud Charitonem quoque scribas -εἰ in -η refingere, ubi secunda persona verborum in

-ομαι occurrit. Atticistae in ea re Atticos imitabantur: non tantum in futuris contractis *δραμῇ*, *χαρισίῃ*, *ψηφισίῃ*, *βαδισίῃ*, *ἀπολεῖ*, *ἀγωνισίῃ* et sim. omnibus constanter -εῖ scribebant, quas formas plane amiserat Graeculorum vitiosa *συνήθεια*, quibus *ἀγωνίσομαι*, *ψηφίσομαι*, *χαρίσομαι* erant usitata, sed in omnibus secundis personis praesentium et futurorum in -ομαι ei -σομαι exemplo Atticorum formis in -ει utebantur, in quibus ubique oblitterandis scribarum natio coniuravit. Tenentur autem manifesti ubi tertiam personam in -EI exeuntem, ut h. l. aliud agentes in suum -ῆ vel -η depravant. Similes fraudes in Alciphrone et Luciano deprensas in Var. Lectt. notavimus. Terminatio secundae personae in -ει restituenda est ubique omnibus qui *ἀττικισί* et qui *ἀττικῶς* scripserunt, et in his Charitoni quoque: fidem facient, si quis hoc agat, quum alia indicia et argumenta tum vetustissimi scribarum errores in quibus antiqua lectio pellucet, quale est *ΚΡΙΝΗ* ubi tertia persona *κρινεῖ* requiritur. Saepe vetus -EI depravatur in -εις, quae fraus manifestis indiciis deprensa palam facit quae fuerit antiqua scriptura. Huius rei luculentum exemplum est apud Charitonem p. 106, 27: *τίς εἶ; Καλλιρόης ἐρασῆς ἢ δικασῆς; μὴ ἐξαπάτα σεαυτὸν. ἀγνοεῖς μὲν ἀλλ' ἐρᾷς*. Pulchre restituit loci sententiam Editor reponens: *ἀρνῆ μὲν ἀλλ' ἐρᾷς*, sed non restituit manum Charitonis quae haec est: *ἀρνεῖ μὲν*. Vides quam facile *ΑΡΝΕΙ* in *ἀγνοεῖ* et *ἀγνοεῖς* potuerit abire. Addo locum Iuliani in *Μισοπόγων* p. 348. C: *οὐ γὰρ οἶμαι διενόηθης ὅπως ἀρμόσεις τῶν ἀνδρῶν οὔτε τοῖς ἐπιτηδεύμασιν οὔτε τοῖς βλοῖς οὔτε τοῖς ἡθεσιν*. Facile intelligitur *ἀρμόσει* verum esse. Compone cum his ea quae exposuimus in Var. Lectt. p. 40 sqq. et dabis mihi τοὺς ἀττικίζοντας omnes illis formis in -ει semper esse usos.

Vitiosum est quod legitur p. 88, 9: *διέβαινε δὲ ἡ Φήμη μέχρις αὐτοῦ βασιλέως*. Fama et rumor *διατρέχειν* possunt, *διαβαίνειν* non possunt. Quid est igitur scribendum? Chariton ipse docebit p. 70, 22: *ἀνέβαινεν ἤδη μέχρι τοῦ μεγάλου βασιλέως ὄνομα Καλλιρρόης*. Hoc ipsum restitue: *ἀνέβαινε δὲ ἡ Φήμη*. Saepe ΔΙ — Ν et ΑΝ in libris confusa videbis.

Importunum pronomen pessime corrumpit locum p. 89, 2:

ὃ δέσποινα, γύναιον Ἑλληνικὸν ἐπιστρατεύεται ταῖς ἡμετέραις οἰκίαις, [ὃ] καὶ πάλαι μὲν πάντες ἐθαύμαζον ἐπὶ τῷ κάλλει, κινδυνεύει δὲ ἐφ' ἡμῶν ἡ δόξα τῶν Περσίδων γυναικῶν καταλυθῆναι. O ineptam lectionem! Emenda: — ταῖς ἡμετέραις οἰκίαις· καὶ πάλαι μὲν πάντες (ἡμᾶς) ἐθαύμαζον ἐπὶ τῷ κάλλει, κινδυνεύει δὲ ἐφ' ἡμῶν κτῆ. Quid certius est quam πάλαι et ἐφ' ἡμῶν sibi inter se respondere et utrumque ad Persicarum formam referri? Quid igitur absurdus est quam istud ὃ, quod ad γύναιον Ἑλληνικὸν trahit id quod nihil ad eam pertinet?

In vicinia novum mendum latet p. 89, 13: καὶ τὸ μὲν πρῶτον ὡς ἐξ ἐνδὸς τῶματος ἀνεβόησαν — εἶτα διεχέθησαν αἱ γυνῶμαι. Mendosum est διεχέθησαν. Partem veri reperit Reiskius διεσχίσθησαν reponens. Perficies emendationem si reposueris: εἶτα δ' ἐσχίσθησαν αἱ γυνῶμαι, ut apud Xenophontem in Sympos. IV. 59: ἐνταῦθα μέντοι ἐσχίσθησαν, et apud Herodotum VII. 219. cuius verba Charitoni obversabantur: καὶ σφῶν ἐσχίζοντο αἱ γυνῶμαι. Eodem modo Chariton loquitur p. 91, 3: ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῶν βαρβάρων, et p. 152, 23: ποτὲ μὲν ἐσχίζοντο, quae omnia dicuntur de contrariis sentiis studiisque, ut apud Virgilium:

Scinditur incertum studia in contraria vulgus.

Verbum compositum διεσχίσθησαν per se nihil habet reprehensionis et usurpatur a Charitone p. 105, 6: διέσχιτο δὲ ἡ πόλις, sed reliquiae veteris scripturae εἶτα διεχέθησαν quoniam εἶτα δ' aperte requiritur, demonstrat simplex ἐσχίσθησαν olim fuisse scriptum. In Codd. non antiquissimis δ, δ' et δι ita scribuntur ut oculis distingui non possint nisi ab eo qui hoc agat et quid quoque loco requiratur probe intelligat. In librariis neque hoc est neque illud: itaque passim δι — pro δ' aut δ — scribunt, aut contrario errore peccant, unde sequitur nostri esse ubique arbitrii constituere utrum δ' an δι — scribendum sit, δ — an δι, et contra. Ob oculos haec ponet Bastius in Comment. Palaeogr. p. 711. Exemplum ubique obvia, etiam apud Charitonem, ut p. 87, 7. ubi in Codice est: μετ' οὐ πολὺ διεξελθὼν ὁ εὐνοῦχος ἀπεκρίνατο, sed verum vidit Reiskius δ' ἐξελθὼν emendans. Fugit omnes evidens mendum p. 140, 20: Χαιρέας — σύνθημα τοῖς τριηράρχοις δέδωκεν ἐπὶ Κύπρου πλεῖν, ubi quis obiter admonitus non statim

videt *δίδωκεν* esse verum? Quid sibi vult in tali re *perfectum* *δέδωκεν*? Saepe vidi *δέδωκεν* et *δίδωκεν* ea de causa inter se permisceri. Dabo luculentum exemplum ex Demosthene. Editur in Orat. XVII. § 10. (p. 214, 10.) *ἐν Πελλάνῃ νῦν καταλέλυκε τὸν δῆμον ὁ Μακεδὼν ἐκβαλὼν τῶν πολιτῶν τοὺς πλείους, τὰ δ' ἐκείνων τοῖς οἰκέταις δέδωκε, Χαίρωνα δὲ τὸν παλαιὴν τύραννον ἐγκατέστησεν*, ipsa rei natura et aoristum postulat et verbum *dividendi*, itaque *δίδωκε* genuinum est. Notavimus saepius alibi quam crebro *δι* et *ἐξ* confundantur aut male copulentur: saepe *δι**εξ* — occurrit pro *ἐξ*, peccatur et in contrariam partem. Charitonis causa id moneo apud quem vitiose et sine sensu legitur p. 111, 25: *διὰ τῆς πόλεως ἀπάντες ἐξίῳν περιέβλεπεν*. Sentisne quam ridicule dicatur quis *ἐξίῳναι per totam urbem*? Emenda igitur *διεξιῳν* et omnia habebunt optime.

Inutilis est Editoris coniectura suppletis p. 89, 18. *ῥοδὺν — μέγα τι χρῆμα [κάλλους] καὶ περιβόητον*. Nihil opus supplemento est: *μέγα τι χρῆμα* et *μέγα πρᾶγμα* cum magna admiratione dicuntur, ut apud Demosthenem in Orat. XXXV. 15. (p. 928, 6): *οὐτοσὶ δὲ Λάκκριτος Φασηλίτης, μέγα πρᾶγμα, Ἰσοκράτους μαθητής*. Eubulus Athenaei p. 559 B.

εἰ δ' ἐγένετο

κακὴ γυνὴ Μήδεια, Πηνελόπη δὲ γε

μέγα πρᾶγμα.

Polybius XII. 15: *ἄρ' οὐκ ἀνάγκη μέγα τι γεγονέναι χρῆμα καὶ θαυμάσδον τὸν Ἀγαθοκλέα*; Praeterea notandum Graece dici *καλὸν τι χρῆμα*, *πάγκαλόν τι χρῆμα*, *σοφόν τι χρῆμα* πατρῆου, *γυναικὸς*, *ἀνδρός* et sim. sed neminem dixisse umquam *μέγα τι χρῆμα κάλλους* aut *σοφίας* aut alius cuiusdam rei abstractae quam appellant. Revocabimus igitur sine mora unici Codicis sanam scripturam.

Nescio an quis ferre possit p. 90, 5. scripturam *καταπηδήσας ἐκ τοῦ ἵππου*, mihi quidem movet risum, nisi si quis ex equo Troiano sic desiluisse dicetur. Recte apud Homerum dicitur Iliad. Θ. 492: *ἐξ ἵππων ἀποβάντες* id est *ἐκ τοῦ ἄρματος*, sed manifesto mendosa apud Charitonem lectio est. Quid cessamus reponere quod Graeci constanter omnes in ea re dicere solent: *καταπηδήσας ἀπὸ τοῦ ἵππου*. Sine mendo legitur

p. 31, 1: ἀποπηδήσας ἀπὸ τοῦ ἵππου. Sigla praepositionis ἀπό huiusmodi errores parere solet.

Confusionem siglarum, quibus ἀπό, κατά, πρός notari solent, saepius multis exemplis aperuimus. Est Codex quidam Anabaseus Xenophontis, Laurentianus Z apud Dindorfium, cuius scriba ubicumque compendium praepositionis ἀπό occurrebat ἐκ substituit. Itaque mori in illo libro est ἐκθανεῖν (Il. i. 10.) et passim leguntur absurdae scripturae qualis est III. iv. 29: δεδοικότες μὴ ἐκτμηθεῖσιν, IV. v. 12: οἱ τοὺς δακτύλους τῶν ποδῶν ἐκσεσηπότες, IV. iv. 9: τῶν δὲ ἐκσεκθανυμένων τινὲς ἐκ τοῦ στρατοπέδου, V. iv. 17: ἐκτεμόντες τὰς κεφαλὰς, et passim alibi. Istas tamen quisquillas ex libro nullius prorsus pretii sedulo Critici colligunt et Xenophonti apponunt ἀκρίτως πάνυ, ut mihi quidem videtur. Quam faceret operae pretium is qui et in caeteris scriptoribus Graecis et in Anabasi discerneret veram lectionis discrepantiam et τὴν φαινομένην, id est manifestos scribarum errores et hallucinationes, quae nullum omnino habent usum, sed fastidium ac nauseam legentibus pariunt, et acutam et ingeniosam iuventutem ab excutienda vera scripturae discrepantia cum taedio deterrent.

Scribe p. 90, 9: ἀλλὰ Διονύσιος μὲν pro ἀλλ' ὁ, nam sic ὁ μὲν Διονύσιος scriptum oportuit et tolle τὸ ἀσύνδετον vs. 22. sic: ἡ μὲν (οὖν) ἀρμάμαξα πρόχει κτέ.

Insere articulum p. 90, 29: ὅτι μετὰ (τῆς) γυναικὸς ἐβιάδιζες, nam cum uxore non aliter quam sic dici potest.

Paulo ante aut excidit aliquid aut negligentius locutus est Chariton p. 90, 25: βασιλεὺς δὲ ὡς ἤκουσεν ἀφίχθαι Διονύσιον, quae ita dicuntur quasi ab alio advenisse Dionysium accepisset. Sed Dionysius quemadmodum Mithridates p. 87, 1: ἐπὶ θύρας ἦλθε τὰς βασιλείας, ut apparet ex p. 90, 32: προσκυνήσας ὁ Διονύσιος ἀπηλλάγη, cuius rei necessariam mentionem non a Charitone praetermissam sed a scribis omissam esse suspicor.

Concinnitas postulat ut p. 91, 4. scribatur: προσετίθετο (non προσέθετο) — εὖνουν εἶχεν. Non facile peccant in talibus, ne sequiores quidem: magnum est intervallum inter *faverunt* et *favebant*, et sic inter προσέθετο et προσετίθετο, quod qui

sentiunt non possunt tam diversa miscere.

Et alia mendosa sunt p. 92, 1 sqq. quibus non sum emendandis et ὑπάρχουσιν, in quo latere suspicor ὑπερέχουσιν. Nemo dixerit qui sint ἡγεμόνες ἡγεμόνων. Diversissimum certe est Thucydidenum V. 66. ἄρχοντες ἀρχόντων. Facilius intelligitur p. 119, 26: συγκαλέσας οὖν βασιλεὺς τοὺς δημοτίους καὶ ὅσοι παρήσαν ἡγεμόνες τῶν ἐθνῶν, quo nomine Graeci appellare solent Praesides provinciarum imperii Romani. Paulo ante p. 91, 32. requiro μέσος μὲν ὁ θρόνος κεῖται ὁ βασιλεὺς pro κεῖται βασιλεῖ.

Inserte iterum articulum p. 92, 9: ὑπὸ (τῶν) φίλων καὶ συγγενῶν, et p. 92, 30: οὐ θέλοντος τῶν ἀνδρῶν pro ἀνδρός.

Bis ex Codice revoca imperfectum p. 93, 20: οὐ μὴν ἀνακρυπτεῖ γε ἤκουεν et vs. 22: πρὸς τὴν δίκην ἐδυσχέρανε, pro ἤκουσεν et ἐδυσχέρανε. Contra reponere p. 92, 14: ἐκέλευσε τὰ ἐπιστολὰς ἀναγνῶναι pro ἐκέλευε. Foedo errore p. 94, 22. Dorvillius ediderat ἐνέδου καὶ ἐκόσμει τὴν Καλλιρρόην, pro ἐνέδου, de quo annotavi in Nov. Lectt. p. 786.

Non minus foedus error a scribis commissus est p. 94, 1: κάλλος ἐπίβουλον, εἰς τοῦτο μόνον ὑπὸ τῆς φύσεως δοθεὶς ἵνα μου πλησθῇ τῶν διαβολῶν. Barbarum est πλησθῆσθαι, praeterea in tali re ἀναπλησθῆναι et ἀνάπλεως requiritur, non πλέως et πιμπλάναι. Denique utrum τὸ κάλλος an ipsam Calirrhoën putas τῶν διαβολῶν ἀναπλησθῆναι dici? Equidem Calirrhoën arbitror. Itaque emenda: ἵν' ἀναπλήσῃ με τῶν διαβολῶν. De re immunda et sordida et turpi ac foeda ἀναπιμπλάναι dici, non πιμπλάναι, frequenti omnium usu satis constat. Iuvat obiter emendare locum Iuliani, ubi illud verbum labem concepit. Legitur in Misopog. p. 544. C: ὑμεῖς ὀλιγάκις εἰς τὰ τεμένη συνέρχεσθε, συνδραμόντες δὲ δι' ἐμὲ πολλῆς ἀκοσμίας ἀναπίμπλανται τὰ ἱερά, luce clarius est ἀναπιμπλάτε emendari oportere.

Contra loci sententiam γάρ scribitur p. 94, 3: οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι — εὖνοιαν εὖχονται. Corrige: οἱ μὲν οὖν ἄλλοι κτέ.

Recte suspicatus est Editor p. 94, 22. καὶ esse inducendum in verbis: [καὶ] ταῦτα ἅμα λέγουσα. Mira est Charitonis in talibus constantia.

Non assentior Editori p. 95, 6. in verbis: ὥσπερ ἐπὶ τῇ

τραῦμα ἐρωτικὸν τὴν παλαιὰν ἐπιθυμίαν σφοδροτέραν αὖθις ἐλάμβανε πληγὴν, transponenti: ὥσπερ ἐπὶ τι τραῦμα παλαιὸν τὴν ἐρωτικὴν ἐπιθυμίαν. Interpolatum esse suspicor ἐρωτικόν, prae-terea τι expunge. Impense delectantur Sophistae et sequiores omnes in comparationibus hac orationis forma ὥσπερ ἐπὶ τραῦμα τὴν παλαιὰν ἐπιθυμίαν. Multa sunt apud Charitonem exempla, vide Dorvill. Animadv. p. 138: ὡς ἐκ θαλάμου τοῦ τάφου, καθάπερ ἐκ τρικυμίας τοῦ πάθους, ὥσπερ ὑπὸ ξίφους τοῦ λόγου et apud alios: ὥσπερ ἐκ συμποσίου τοῦ βίου, ὥσπερ ἐκ λόχου τοῦ ἐλέφαντος, ὥσπερ ἀπὸ σκοποῦ τοῦ πύργου. Similia his multi multa collegerunt, nam sequiores scriptores saepissime sic loquuntur, Veterum Plato utitur sed non abutitur. Addam quaedam ex Stobaei Florilegio ut apud alios veram scripturam restituam. Sine mendo legitur in Floril. 4, 64: ὡς ἐν φωτὶ τῆ βασιλῆα, et 38, 34: ὥσπερ ὑπὸ νόσου τοῦ φθόνου, et 1, 59: καθάπερ εἰς ἄστυλον τέμενος τὴν ἀρετὴν ὀρμητέον, et 58, 14: οἶον ὑπὸ μαγείρων τῶν ἐν ταῖς πόλεσι χρείων διαπεποικιλλένους. Ex his igitur emenda duos alios locos: 3, 73: ὁ Φρόνιμος ὥσπερ εἰς ὁδὸν [εἰς] τὸν βίον — συντίθησι τὰ ἀναγκαῖα τατα. Viden importunam praepositionem sine mora expungi oportere? Alter locus est 5, 67: ῥαδίως ἀπαλλάττεσθαι ὥσπερ ἐκ πανηγύρεως [οὕτω καὶ ἐκ] τοῦ βίου, ubi facile alienae manus additamentum arguitur. Ioculari errore lapsus est Interpres qui verba Iuliani in Misopog. p. 364. B: τὴν εὐδαίμονα ταύτην ἀποκναῖσαι πόλιν ὥσπερ ὑπὸ δυσωδίας τῆς ἐμῆς μετριότητος, sic reddidit: » hanc beatam civitatem tamquam foetore meae modestiae conficere." Nemo umquam τις aut τι in tali orationis forma addidit, quamobrem τι expungendum est. Dedimus in Variis Lectt. p. 165. locos quosdam Platonicos, ubi hanc dicendi elegantiam scribae aut scioli obscurarunt, in his locum ex Phaedone p. 67. D. ἐθίσαι τὴν ψυχὴν οἰκεῖν [μόνην] καθ' αὐτὴν ἐκλυομένην ὥσπερ ἐκ δεσμῶν [ἐκ] τοῦ σώματος, ubi et μόνην et ἐκ delenda esse docuimus. Reperi huius emendationis idoneum fideiussorem, non vetustum Codicem, nam hoc mendorum genus Codicibus quamvis vetustis est aliquanto vetustius, sed philosophum. Iamblichus in *vita Pythagorae* § 266. ubi scribit: τοῖς δ' ἄλλοις ἕθος εἶναι γηραιῶς σφόδρα γενομένοις ὥσπερ ἐκ δεσμῶν τοῦ σώματος ἀπαλλάττεσθαι,

quid tibi videtur in suo Platonis exemplo olim legisse? Lumbenter Iamblichus verba Platonis solet suis verbis intexere, ut in ipso initio operis ubi Kiesslingius edidit: ἐπὶ πάσης μὲν φιλοσοφίας ὁρμῇ θεὸν δῆπου παρακαλεῖν ἔθος ἄπασι τοῖς γε σώφροσιν, ἐπὶ δὲ τῇ τοῦ θεοῦ Πυθαγόρου δικαίως ἐπωνύμῳ νομιζομένην πολὺ δῆπου μᾶλλον ἀρμόττει τοῦτο ποιεῖν. Sumta haec sunt e Platonis Timaeo p. 27. C: τοῦτό γε δὴ πάντες ὅσοι καὶ κατὰ βραχὺ σωφροσύνης μετέχουσιν ἐπὶ παντὸς (alii πάσῃ) ὁρμῇ καὶ σμικροῦ καὶ μεγάλου πράγματος θεὸν αἰεὶ που καλοῦσιν, Iamblichus redde πάσῃ pro πάσης et θεὸν αἰεὶ που παρακαλεῖν pro δῆπου. Praeterea corrige ἐπωνύμῳ ὀνομαζομένη: sed ad Charitonem redeo.

Et mendo et vitiosa interpunctione laborat locus p. 95, 15, quem facile est emendare si τὰ διὰ μέσου posita exemeris et reliqua ex se ipsis spectaveris. Dixerat: μείζονος δὲ τιμωρίας ἄξιον τὸ ἔργον καὶ διὰ τὸν ποιήσαντα: deinde hoc ita demonstrat: Μιθριδάτης γὰρ — ἐπίβουλος μοι —, ὃν ἐχρῆν, εἰ τις ἄλλος ἐπλημμέλησεν εἰς ἡμᾶς, αὐτὸν βοηθεῖν. Emenda: ἐπεβούλευσέ μοι et uno tenore continua quae nunc dissecta sunt, et nihil molestiarum supererit.

Elapsa vocula καὶ pessumdedit locum p. 95, 23: τὰς μὲν οὖν δεήσεις τὰς Μιθριδάτου καὶ τὴν δύναμιν καὶ τὴν παρασκευὴν ὅση χρῆται πρὸς τὸν ἀγῶνα (καὶ) ὅτι οὐκ ἐξ Ἰσου καθεστήκαμεν οὐδ' αὐτὸς ἀγνοῶ. Intelligi ea verba non possunt nisi καὶ addideris. Colorem duxit Chariton ex notissimis Demosthenis et Aeschinis locis.

Exciderunt paucae syllabae p. 96, 2: γήμας οὐ παρβένον ἀλλ' ἀνδρὲς προτέρου γενομένην Χαιρέου τοῦνομα πάλαι τεθνεώτος, ubi supplendum est ἀνδρὲς πρότε(ρον ἐτέ)ρου γενομένην. Ridicule enim dicitur priori viro nupta fuisse pro prius alteri viro.

Perdidi operam p. 96, 16. in emendandis verbis: ἡ δὲ σὴ τύχη ἄξιον ὄντα κατέστησε, quae sensu vacua sunt, ut vides.

Ridicule οὖν pro δέ legitur p. 97, 7. Rex Persarum audita accusatione θυμωθεὶς εἰς Μιθριδάτην πικρὸν — ἀπέβλεψεν. Sequitur: μηδὲν οὖν καταπλαγεὶς ἐκεῖνος κτέ. ridicule, quasi ea res homini animum addidisset: imo vero: μηδὲν δὲ καταπλαγεὶς κτέ. Tum supple vs. 9. πρὶν (ἂν) ἀκούσης.

Lenius quam fecit Editor emendari potest locus p. 98, 27: οὐδὲ γὰρ ἐξαπατήσεις με σοφίσμασι καὶ ἀξιόπιστα ἀπειλαῖς. Requiritur plane contrarium: itaque Editor (οὐκ) ἀξιόπιστα substituit. Malim: ἀναξιόπιστα ἀπειλαῖς. Apud Cyrillum contra Iulianum p. 208, B. ubi Timaeus historicus dicitur esse διὰ δυσμένειαν ἀξιόπιστος vel caecus videat ἀναξιόπιστος verum esse. Paulo ante Cyrillus ex Porphyrio haec de Socrate dicta describit: εἰ δὲ δὴ ἐρμογλύφος ἦν — καθάρσιος ἡ τέχνη καὶ οὐ πρὸς ὀνειδούς, tu vero καθάρσιος repone, quam solam formam Graecam esse, non καθάριος, satis alibi demonstravimus.

Non est sana lectio p. 98, 29: Φωνὴν ἐπῆρε καὶ ὥσπερ ἐπὶ θείας μόν· Θεοί, Φησί, βασιλῆες — βοηθήσατε. Intelligerem ὥσπερ ἐπιθείσας, quod apud sequiores valet θεοφορηθεῖς.

Periit verbum p. 100, 2: ταῦτα πρὸς ἀλλήλους μαχόμενοι, supple: πρὸς ἀλλήλους (ἐλεγον) μαχόμενοι.

Laborat oratio p. 102, 12: ἐπέμπετο δὲ Καλλιρρόῃ δῶρα πολυτελῆ καὶ παρ' οὐδενὸς ἐλάμβανε φυλάττουσα τὸ σχῆμα γυναικὸς ἀτυχούσης. Apparet sic esse rescribendum: — δῶρα πολυτελῆ. ἡ δὲ παρ' οὐδενὸς ἐλάμβανε.

Multiplici mendo infectus est locus p. 103, 10: τὴν μὲν πρώτῃν δίκην νενίκημαι· Μιθριδάτης μου κατηγορεῖ· περὶ δὲ τῆς δευτέρας μᾶλλον φοβοῦμαι. οὐδὲ γὰρ μείζων ὁ κίνδυνος. Haec et male composita sunt et in fine sensu vacua. Itaque Editor infelicem Dorvillii coniecturam recepit: οὐδὲ γὰρ μείων ὁ κίνδυνος pro μείζων. Sed neque μείων pro ἐλάττων Chariton dicere potuit neque μείων sententiae satisfacit. Inepte enim dicitur μᾶλλον φοβοῦμαι. οὐ γὰρ ἐλάττων ὁ κίνδυνος. Omnes difficultates removebis ubi emendaveris: τὴν μὲν πρώτῃν δίκην νενίκημαι, (ἦν) Μιθριδάτης μου κατηγορεῖ· περὶ δὲ τῆς δευτέρας μᾶλλον φοβοῦμαι· ὅδε γὰρ μείζων ὁ κίνδυνος.

Turpi errore scribitur p. 103, 20: οὐδεὶς ὑμᾶς ἐξ σοῖς βασιλείοις εἰσελθεῖν; pro οὐδεὶς ὑμᾶς ἐξ εἰς τὰ βασίλεια εἰσελθεῖν;

Bis vocula ἄν intercidit p. 103, 29 et 31, ubi supple: μὲν (ἄν) ἀπέθνησκον et μὲν γὰρ (ἄν) ἀπηλλαττόμην.

Non caret mendo scriptura p. 104, 10: καὶ τῆς Ἰωνίας ἀπόλαυε πολυτελείας. Requiritur aut τῆς Ἰωνικῆς aut τῆς ἐν Ἰω-

νίκα — πολυτελείας. Post pauca ruentem sententiam sic optime fulcies ut scribas: Οἴχει, Χαιρέα· νῦν ἀληθῶς ἀπέθανες· ἐγὼ δ' ἔμελλον ἐπὶ βασιλείᾳς αἰρεῖσθαι σέ. Quod in Codice est ἐγὼ γὰρ ἔμελλον prorsus corrumpit loci sententiam. Inse- re δὲ et in sqq. ἀναβαίνοντος (δ') αὐτοῦ — ἐπέστη Πολύχαρμος.

Emenda p. 105, 9: πατὴρ ἐξέδωκε, πατρὶς ἔθαψε, τοὺς γά- μους οὐκ ἀπέλιπεν, ἀλλ' ἀπελείφθη, et post pauca: Διο- νύσιος δ' ἡγόρασεν — οὐκ ἔξεσι δὲ τὴν ἐλευθέραν ἀγοράσαι. In Codice legitur: ἐξέδωκεν αὐτῷ, πατρὶς ἔθαψε et οὐκ ἀπέλιπεν οὐκ ἀπελείφθη et οὐκ ἔξδν δὲ τὴν ἐλευθέραν ἀγοράσαι.

Non perfecit Editor emendationem loci p. 105, 21, ubi de- dit: μὴ προῖς τὸν παρθένιον pro Codicis lectione μὴ παῖς, nam quoniam προῖσθαι frequentissimo omnium usu dicitur, non προῖέναι, consequitur μὴ πρόη τὸν παρθένιον emendam scripturam esse.

Scribe p. 105, 28. ὅλην (τὴν) Βαβυλῶνα, ut recte Editor p. 106, 14. scripsit: δι' ὅλης (τῆς) νυκτός.

Faex Graeculorum Charitoni suas sordes affricuisse videtur p. 107, 3: ἔργον προμνηστρίας γραῖδος. Graecum est γραῦς, γραῖα et γραῖδιον, non γραῖς.

Dissentio a Reiskio, cuius coniecturam Editor recepit p. 107, 12. Codex exhibet: ὥσπερ δὲ ἐν Ὀλυμπίοις τοὺς ἀθλητὰς ἔδει θεάσασθαι παραγινόμενους ἐπὶ τῷ στάδιον μετὰ παραπομπῆς. Manifesto mendosum est ἔδει. Itaque nunc editur quod Reiskius coniecit: ἔσι θεάσασθαι. Correxerim: ὥσπερ — ἔθος θεάσασθαι, nam quid fieri soleret Olympiae commemoratum oportuit, non quid posset vel liceret. Trilissimum est ὥσπερ ἔθος, ut nemo nescit.

Desidero duo verba p. 107, 18: ἦν δὲ τὸ ἄθλον οὐ κότινος, οὐ μῆλα, οὐ πίτυς, ἀλλὰ κάλλος τὸ πρῶτον, ὑπὲρ οὗ δικαίως ἂν ἤρισαν καὶ θεοί. Apponam locum Luciani unde colligas quid necessario Charitonis verbis addendum esse videatur. Legitur in *Anacharside* cap. 9. ubi roganti Anacharsidi: τὰ δὲ ἄθλα τίνα ὑμῖν ταῦτά ἐστιν; respondet Solon: Ὀλυμπίᾳσι μὲν τέφρα- νος ἐκ κοτίνου, Ἴσθμοί δ' ἐκ πίτυος, ἐν Νεμέᾳ δὲ σελίνων πε- πλεγμένοις, Πυθοὶ δὲ μῆλα. Inserendum erit verbis Charitonis οὐ σέλινος, nam manifesto respicit quatuor celebratissimorum ludorum praemia. Suppleverim equidem: οὐ κότινος, (οὐ σέλι-

νος,) οὐ μῆλα, οὐ πίτυς, et suspicor ὁμοιοτέλευτον in -ΙΝΟΣ scribam induxisse in fraudem.

Rex Persarum dicitur p. 107, 21. ad se vocasse τὸν εὐνοῦ-
χον Ἀρταξάτην, ὃς ἦν αὐτῷ μέγιστος. Ridicule dictum erit nisi
praepositio accesserit: ὃς ἦν (παρ') αὐτῷ μέγιστος. Noto usu
dicitur quis μέγιστος εἶναι παρὰ τινι pro μέγιστον παρὰ τινι δύ-
νασθαι, ut in Xenophontis Hellenicis VII. i. 44: βουλόμενος
ὥσπερ παρὰ τοῖς Λακεδαιμονίοις μέγιστος ἦν τῶν πολιτῶν οὕτω
καὶ παρὰ τοῖς ἐναντίοις αὐτῶν πρωτεύειν. Reddidimus Xeno-
phonti in Hellen. III. i. 10. τοῖς δυναμένοις μέγιστον (pro μά-
λισα) παρὰ Φαρναβάζω, et sic omnes loquuntur et ipse Chari-
ton alibi, ut p. 109, 26: ἡπίσουν δὲ ὅμως ὅτι δύναται τις
παρ' ἐμοὶ ἐμοῦ γενέσθαι δυνατώτερος.

Iterum σου pro σοι irrepsit p. 108, 15. ubi rescribe: τὸ
τῆς ψυχῆς σοι τιμιώτερον κτῆμα. Eodem modo corrige p. 108,
29: πόσους μοι καιροὺς εὐτυχίας ἀπολώλεκας, pro μου.

Non successit Editori emendandi periculum p. 108, 17. ubi
de sua coniectura dedit: τί δικάζῃ, ἀνόητε; Χαίρεαν ἀντίδικον
ἔχεις· κατεσκεύασας σεαυτῷ δεσπότην ἀντερασὴν: ex quibus ver-
bis quae sana sententia extundi possit non video. In Codice
est τί δοκεῖς, ἀνόητε. Equidem emendaverim: τί δοκεῖς, ἀνόη-
τε, Χαίρεαν ἀντίδικον ἔχειν; κατεσκεύασας σεαυτῷ δεσπότην
ἀντερασὴν. Quam bene haec loci sententiae conveniant nihil
opus est demonstrare.

Dubito p. 108, 26. utrum Chariton an scribae peccaverint
in verbis: πάντων πολεμιώτατος ὑπάρχεις Φίλου σχήματι, re-
quiritur enim veterum exemplo: ἐν Φίλου σχήματι.

Obiter corrigo p. 108, 30: μακάριος (ἂν) ἦν, et p. 109, 5:
ἐκείμην ἂν τὰ μετὰ ταῦτα κερδήσας.

Si hoc ages audies sciolum Charitoni obstrepentem p. 110,
8. Callidus eunuchus dissimulat se intelligere quam rex de-
pereat et veluti admirabundus quaerit: ποῖον κάλλος δύναται
τῆς σῆς κρατῆσαι, δέσποτα, ψυχῆς, ὃ τὰ καλὰ πάντα δου-
λεύει; — καλαὶ μὲν μυρία γυναικες ἀλλὰ καὶ Στάτειρα καλ-
λίστη τῶν ὑπὸ τὸν ἥλιον, ἥς ἀπολαύεις μόνος. Deinde ita per-
git: πλὴν εἰ μὴ τις [ἐξ οὐρανοῦ] καταβέβηκε τῶν ἄνωθεν ἢ ἐκ
θαλάττης ἀναβέβηκεν ἄλλη θεῖς, in quibus ἐξ οὐρανοῦ sciolo
deberi arbitror: adeo male copulantur ἐξ οὐρανοῦ et τῶν ἄνω-

θεν. Praeterea pro ἀναβέβηκεν Veteres ἀναδέδυκε dixissent, ut Ἀφροδίτη ἀναδυομένη dicebatur. Quod autem inter ἡς ἀπολαύεις μόνος et πλὴν εἰ μὴ τις in Codice interponitur ἐξουσία δὲ ἔρωτα καταλύει, non est ulla dubitatio quum ab otioso lectore olim in ora libri adscriptum deinde in Charitonis orationem stulte receptum fuerit. Quid multis verbis opus est?

τὸ πρᾶγμα Φανερόν ἐστιν. αὐτὸ γὰρ βοᾷ.

vide an sine risu vulgatam relegere possis: Ἐξουσία δὲ ἔρωτα καταλύει, πλὴν εἰ μὴ τις καταβέβηκε τῶν ἄνωθεν. Itaque si qua descendisset de coelo, ἐξουσία τὸν ἔρωτα οὐ καταλύει. Vides haec esse ἀσύγκλωσα. Reddamus igitur censeo sciolo suum emblemata et omnia rectissime procedent. Vulgo eruditorum non persuadetur quantum sit ubique in libris etiam vetustissimis interpolationum et additamentorum. Relegebam nuper Valckenaerii annotationes ineditas ad librum II. Maccabaeorum. Vide mihi manifestum emblemata in cap. XII. 45. a summo viro deprensam: ἐμβλέπων τοῖς μετ' εὐσεβείας κοιμωμένοις κάλιντον ἀποκαίμενον χαριστήριον. [δόσια καὶ εὐσεβῆς ἡ ἐπίνοια]. Putasne haec ab ipso libri auctore profecta sibi plaudente? Eodem modo in Platonis Rep. VI. p. 504. E. interpolatum est [ἄξιον τὸ διανόημα], sed audi Editorem: »mirum est codices manuscriptos ne tantillum quidem a vulgata lectione recedere." Eodem iure dixeris: »mirum est in Codicibus Mss. vitiosas lectiones et sciorum emblemata inesse." Hi igitur δέονται βιβλίου καὶ νοῦ et ne suspicantur quidem quam mendosi sint libri venerandae vetustatis, quorum fide stari posse credunt magis quam intelligunt. Unus omnium Veterum Thucydides maxime illa additamentorum labe infectus est. Accepi nuper ab Editore Donaldson Cantabrigiensi Thucydidem multis locis emendatum et emblematis liberatum, sed plurimum operis superest. Complura alia summo iure expungentur ubi semel inter omnes constiterit quam sublesta sit in talibus librorum omnium fides. Unum nunc e Thucyde exemplum afferam ex libro IV. 15: ὡς εἶδον ἀδύνατον ὃν τιμωρεῖν τοῖς ἀνδράσι καὶ κινδυνεύειν οὐκ ἐβούλοντο ἢ ὑπὸ λιμοῦ τι παθεῖν αὐτοὺς ἢ ὑπὸ πλήθους βιασθέντας [κρατηθῆναι] ἔδοξεν αὐτοῖς κτῆ. Habebis Thucydidis manum quum importunum κρατηθῆναι, id est ἡττηθῆναι, deleveris. Nolebant κινδυνεύειν αὐτοὺς ἀπολέσθαι

ὑπὸ πλῆθους βιασθέντας, sed pro ἀπολέσθαι Thucydides εὐφημότερον Atticorum more dixerat τι παθεῖν, quo retulit et ὑπὸ λιμοῦ et ὑπὸ πλῆθους βιασθέντας. Sed haec obiter: redeo ad Charitonem.

Inserto articulo et praepositione et coniunctis quae Editor minus recte divisit lege p. 110, 25: εὕρηται, Φησί, (τὸ) Φάρμακόν, βασιλεῦ, καὶ παρ' Ἑλλησι καὶ (παρὰ) βαρβάροις τοῦτο, ὅπερ ζητεῖς. Post pauca vs. 28. verum videtur: τὸ ἀδόμενον λόγιον ὅτι ὁ τρώσας καὶ ἰάσεται, pro ὁ τρώσας αὐτὸς ἰάσεται. Proverbium est ὁ τρώσας καὶ ἰάσεται, et Τήλεφον ὁ τρώσας καὶ ἰάσατο et sim., de quibus vide quos laudant Interpretes ad Platonis verba in Gorgia p. 447. B: οὐδὲν πρᾶγμα, ὃ Σώκρατες, ἐγὼ γὰρ καὶ ἰάσομαι.

Miror neminem addidisse copulam p. 110, 51: μέμνημαι νόμων οὓς αὐτὸς ἔθηκα (καὶ) δικαιοσύνης ἦν ἐν ἅπασιν ἀσκά, nullus enim asyndeto locus est et apparet cur exciderit.

Non probo Editoris correctionem p. 111, 15: πάντων δὲ ὄντων ἀξιοθεάτων διαπρεπέστατος ἦν (ἐν) αὐτοῖς βασιλεύς. In Codice est ἦν αὐτοῖς; nihil additum oportuit sed unam litterulam exemtam ut legatur: διαπρεπέστατος ἦν αὐτὸς βασιλεύς. Reliquis omnibus rex ipse optime opponitur.

Μή in μήτε refingendum est p. 113, 1: δύο δέ σοι προστάσσω μὴ ἄκουσαν μήτε Φανερώς, imo vero μήτ' ἄκουσαν.

Sensu vacuum est quod legitur p. 113, 7: ἔχαιρε νομίζων πρὸς ὑπηρεσίαν ὑπεσχῆσθαι: loci sententia requirit νομίζων Φαύλου πράγματος ὑπηρεσίαν, vel simile quid, ὑπεσχῆσθαι: rei minime difficilis ministerium in se recepisse se putabat.

Δέ in μέν abiit p. 114, 22: Καλλιρρόη μὲν τὸ μὲν πρῶτον ὤρμησεν κτέ. repone: Καλλιρρόη δὲ τὸ μὲν πρῶτον κτέ. Post pauca p. 114, 32. emenda: καὶν γὰρ ἐν τῷ παραυτίκα μηδὲν ὀργισθῆ, pro καὶ γὰρ ἂν ἐν τῷ παραυτίκα.

Transpone voculam p. 115, 16: ἐδεδοίκει δὲ μὴ καὶ πρὸς ἐκείνην Καλλιρρόη κατείπῃ τοὺς λόγους, imo vero δὲ καὶ μὴ κτέ.

Vitium alit locus p. 115, 20: ἐσκέπτετο πῶς ἂν ἀπαγγείλῃ βασιλεῖ, nam aut coniunctivus sine ἂν in talibus ponitur aut ἂν cum optativo, Qui secum deliberat πῶς ἐπαγγείλω; dicit

αὐτὸς πῶς ἂν ἐπαγγείλαιμι, idque in oratione indirecta retinetur. Rescribe igitur: πῶς ἂν ἐπαγγείλῃ.

Corrige p. 116, 1: πάντων δέ μοι βαρύτατον ὁ ἔρωσ ἡ βασιλέως pro βαρύτατος. Res est manifesta. Tum scribe: ἔσαι pro ἔσι p. 116, 8: ἂν δὲ βιαιότερόν τι γένηται τότε ἔσαι σοι καιρός κτέ.

Tralaticio errore scribitur p. 116, 24: εἴ πως ἀποστρέψαι δύναίτο βασιλέα τοῦ ἔρωτος. Vera lectio est ἀποτρέψαι.

Male legitur p. 117, 12. »Κἂν σοι δοκῇ — μετὰπεμψαι Στάτειραν,» nam nullus copulae locus est. Corrige: ἔτρεψε τὴν αἰτίαν — εἰς τὴν φυλάττουσαν καὶ »Ἄν σοι δοκῇ κτέ.

Frigide Graeculi αὐταῖς addiderunt de suo p. 118, 18: ὡς μηκέτι τὰς πόλεις ἀντέχειν ὥσπερ χειμάρρου τινὸς ἢ πυρὸς αἰφνίδιον ἐπιρρύντος [αὐταῖς].

Ineptissime legitur p. 120, 8: ἐκβᾶς γὰρ τὸν Εὐφράτην pro διαβᾶς, quemadmodum et caeteri omnes et saepissime Chariton ipse in tali re loquitur veluti p. 86, 10: ἀπαξ, Εὐφράτα, μέλλω σε διαβαίνειν, p. 124, 8: πρὸ τοῦ διαβῆναι τὸν Εὐφράτην, vid. et p. 115, 23. p. 124, 18 et p. 130, 11.

Perturbatus et confusus locus est p. 119, 23: πάντα μὲν τὰ εἰωθότα συνέβαινε καὶ ὅσα εἰκὸς ἐν ἀπροσδοκῇ πολέμῳ καὶ ἐλέγετο καὶ ἐγίνετο. Numquam expedies rationem copularum καὶ — καὶ — καὶ in hac scriptura. Repone τὰ εἰωθότα συμβαίνειν pro συνέβαινε et nihil supererit difficultatis. Prius καὶ coniungit τὰ εἰωθότα συμβαίνειν et ὅσα εἰκὸς, et sic reliquarum copularum ratio constat.

Revocandum est p. 120, 10. κελεύοντα in verbis: διαπέμψαι δὲ πανταχόσε κελεύοντα τὴν στρατίαν — ἀθροίζεσθαι: quod enim reponit Editor κελεύοντας duplici errore laborat: requiritur sic articulus et futurum τοὺς κελεύοντας. Graecum est ἐπεμψε λέγων et ἐπεμψε τοὺς ἐροῦντας sive ἐπεμψεν οἵτινες ἐροῦσιν. Nota res est, de qua ad Xenophontem nonnulla annotavimus. Pro ἀθροίζεσθαι Graeci veteres ἀθροίζειν dixissent. Latine dicitur congregari iussit, iussit interfici et sim. Graecum est ἐκέλευσεν ἀποκτείνειν, sed miscent omnia Graeculi sequiores. Eodem modo dixit p. 125, 15: ἐκέλευσεν αὐτοῖς ὁπλα δοθῆναι, pro δοῦναι, et passim alibi.

Intercidit ἂν p. 120, 20: ὅσῳ καὶ εἰς ἀνὴρ παρεσκεύασεν.

emenda: καὶν εἰς ἀνὴρ παρεσκευάσατο. Vide quam absurda sententia insit in vulgata scriptura παρεσκευάσεν.

Nullo negotio ex Charitonis loquendi usu arguitur mendum p. 121, 6. in verbis: ὡς δῆτα μὴ θαρρῶν — παιδιᾶς ἐρωτικῆς μνημονεύειν. Vera lectio est ὡς δῆθεν, ut hi loci monstrabunt: p. 59, 16: ὡς δῆθεν ἀπαξιῶν τὴν χεῖρα δοῦναι, p. 80, 19: ὡς δῆθεν βουλόμενος, p. 89, 25: ὡς δῆθεν εἰς ἀπάντησιν Καλλιρρόης, p. 102, 11: ὡς δῆθεν πρὸς Στάτειραν. Ubi quid simulate agitur ponit suum ὡς δῆθεν. Eadem opera emenda locum p. 140, 21: ὡς δῆτα ἀναγκαῖον ἐτι ἀφύλακτον οὖσαν προκαταλαβεῖν. Haec quoque erat simulatio, quamobrem corrige: ὡς δῆθεν ἀναγκαῖον (δὲν) — προκαταλαβεῖν.

Duplex vitium insidet p. 121, 32. in his verbis: πολλὰ μὲν οὖν φέρειν καὶ πόλεμον ἄδηλα καὶ μεταβολὰς τοῖς δυσυχοῦσι βελτίονας. Emenda: φέρειν τὸν πόλεμον et μεταβολὰς τοῖς δυσυχοῦσιν ἐπὶ τὸ βέλτιον. Non sunt enim αἱ μεταβολαὶ ipsae βελτίους sed fiunt aut in reius ἐπὶ τὸ χεῖρον, aut in melius ἐπὶ τὸ βέλτιον, πρὸς τὸ βέλτιον. Quis non dixit ἐπὶ τὸ βέλτιον μεταβάλλειν, ἢ ἐπὶ τὸ βέλτιον μεταβολή et sim.? Vide Charitonem ipsum p. 53, 26: ἀπελπίζει τὴν πρὸς τὸ βέλτιον μεταβολήν.

Eἰς in πρὸς corruptum est p. 125, 25: φέρει — πρὸς τὸ μέλλον αἰσχύνῃν. Quis ita loquitur? εἰς τὸ μέλλον dicebant omnes. Audi Charitonem ipsum p. 128, 13: εἰς τὸ μέλλον ἔνομα καταλείψετε τῆς ἀρετῆς ἀθάνατον.

Non est sanum quod legitur p. 123, 50: πῶς οὖν — δυνάμεθα; repone id quod quisque in tali re dicit: πῶς ἂν οὖν — δυναίμεθα;

Latet vitium in his p. 124, 24: ὑπωπτεύοντο κατάσκοποι μᾶλλον. Ἐνθα καὶ παρεκιδύνευσαν εἰ μὴ εἰς γέ τις Ἑλλήν — συνῆκε τῆς Φωνῆς. Restituendum arbitror: ὑπωπτεύοντο κατάσκοποι μᾶλλον εἶναι καὶ παρεκιδύνευσαν (ἂν) εἰ μὴ κτέ.

Insere articulum p. 124, 52: εἴ τινα Ἑρμοκράτην ἀκούεις στρατηγὸν (τὸν) Ἀθηναίους καταναυμαχῆσαντα.

Mendosam esse intelligo lectionem p. 125, 19. in verbis καὶ παιδείας οὐκ ἀπρονόητος. Requiritur expers, ἄπειρος, ἄγευστος, ἀμελέτητος aut aliquid huiusmodi. Sic dixit p. 134, 18: οὐκ ἀμελέτητος κακῶν.

Tyrus dicitur p. 126, 6. situ et natura munitissima urbs esse, cui facile sit πανταχόθεν τὸν πόλεμον ἀποκλείσαι. Pe-destres copias arcere dicitur ἐκ τῆς θαλάττης, τὸν δὲ ἐπίπλου τῶν τριήρων τείχεσιν, ὀχυρῶς ὑποδομημένης τῆς πόλεως καὶ λιμέσι κλειομένης ὥσπερ οἰκίας. Scribae antiquum obtinent: participium mutata terminatione ad alienum nomen retulerunt. Intelligisne quid sit ἡ πόλις κλείεται λιμέσιν ὥσπερ οἰκία? Non opinor. Itaque emenda καὶ λιμέσι κλειομένοις ὥσπερ οἰκίαις. Hi sunt κλεισοὶ λιμένες notissimi, quibus ἀκλεισοὶ opponuntur. Cf. Var. Lectt. p. 249. Rectissime dicitur οἱ λιμένες κλείονται ὥσπερ οἰκίαι. Esse aliquid veri in his Charitonis verbis Strabō demonstrat XVI. p. 757: Τύρος δύο ἔχει λιμένας τὸν μὲν κλειῖδον τὸν δὲ ἀνειμένον ὃν Αἰγύπτιον καλοῦσιν.

Pag. 127, 15. ubi legitur: καταμίξας ἑαυτὸν εἰς τὸ στρατὸν πεδὸν καὶ Πολύχαρμον κελεύσας τὸ αὐτὸ πρῶτον ἀνηρεύνα πτί. corrige: κελεύσας τὸ αὐτὸ πράττειν.

Quamquam nondum poenitet correxisse p. 129, 3: πᾶν μᾶλλον ἢ πολεμίους εἶναι προσδοκῶντες pro scriptura Codicis ὅτι μᾶλλον πολεμίους videndum tamen an non sit Charitonis manus: ὅτι οὖν μᾶλλον ἢ πολεμίους, ut exciderit syllabae ὦν compendiolum.

Iocularem in modum perturbatus est locus p. 134, 27: μαθὼν δὲ προνοήσεται σου Φιλανθρώπως· οὐ μόνον γὰρ ἀνδρεῖος ἀλλὰ καὶ γυναῖκα ποιήσεται· φύσει γάρ ἐστι Φιλογύναιος. Quis sine risu haec legere potest? et haec praesertim: οὐ μόνον γὰρ ἀνδρεῖος ἀλλὰ καὶ γυναῖκα ποιήσεται quae aptissime connectantur, ut vides. Audendum est aliquid in loco tam mirifice corrupto. Transposuerim: μαθὼν δὲ προνοήσεται σου Φιλανθρώπως, ἀλλὰ καὶ γυναῖκα ποιήσεται· φύσει γάρ ἐστιν οὐ μόνον Φιλάνθρωπος ἀλλὰ καὶ Φιλογύναιος. Nunc demum haec conveniunt cum iis quae leguntur p. 135, 3: εἰ δέ, ὡς λέγεις, Φιλάνθρωπός ἐστιν ὁ στρατηγός. Caeterum in ipsa rei narratione magna est confusio nec satis quid agatur ubique apparet. Confunduntur regina Persarum et Callirrhoë, et alia quaedam im-
pedita sunt. Hic illic vehementer laborat oratio, veluti p. 134. 24: εἰς δὲ παρὰ τῇ θύρᾳ κεκλεισμένη· »θάρρει, δέσποινα" εἰπεν, et p. 135, 11: ὁ δὲ ἰδὼν· τοῦτο ἄλλο, Φησὶν, ἦν. Intelligisne quid dicat? Miles quoque quid agat non est per-

spicuum, et multo etiam minus quid sibi velit πάλιν in his p. 135, 9: πείσαι δὲ πάλιν οὐκ ἐδύνατο. Misere depravata sunt haec quoque p. 135, 15: τὴν γὰρ γυναῖκα ἦν εὖρον ἐν πλαταίαις τεταγμένην οὐ βούλεται ἐλθεῖν. Deposita haec sunt et conclamata. Deinde Chaereas militem docere incipit πῶς μεθοδεύεται γυνή, quibus artibus animus muliebris deleniri et capi possit, παρακλήσεσιν, ἐπαίνοις, ἐπαγγελίαις. Deinde σὺ δὲ βίαν ἴσως προσῆγες, inquit: ubi προσήνεγκες malim, ut recte legitur paulo ante p. 135, 9: βίαν μὲν γὰρ οὐκ ἐτόλμα προσφέρειν, et p. 135, 28: μηδεὶς αὐτῇ προσφερέτω βίαν. Miles respondet: οὐ, δέσποτα. πάντα δὲ ταῦτα ὅσα λέγεις πεποίηκα ἐν διπλῷ μᾶλλον. Haecine ab Editoribus pro Graecis haberi potuisse! πεποίηκα ἐν διπλῷ μᾶλλον! Emendandum esse censeo: πάντα δὲ ταῦτα — πεποίηκα καὶ ἔτι διπλῷ μᾶλλον, quod quid sit statim ipse interpretatur: καὶ γὰρ σου κατεφειυσάμην ὅτι ἔξεις αὐτὴν γυναῖκα.

Elapsa est syllaba p. 135, 25. in verbis: ἐπαφροδίτης ἄρα εἰμί καὶ ἐράσμιος εἰ καὶ πρὶν ἰδεῖν ἀπεσράφη με. Supple ex omnium Graece loquentium usu: ἐπαφροδίτης (τις) ἄρα εἰμί. ut apud Theocritum est I. 85:

ἃ δ' ὕστερός τις ἄγαν καὶ ἀμήχανός ἐστι.

Eodem modo revoca p. 135, 30. articulum: καὶ αὐτὴ γὰρ ἴσως (τὸν) ἄνδρα πενθεῖ, et voculam μὲν p. 136, 10: τὰς (μὲν) ἀλλοτρίας γυναῖκας — μόνην δὲ τὴν ἰδίαν.

Contra alienae manus emblemata onerat locum p. 136, 16: ὄνρον παρ' αὐτῆς λαβὼν [τὸ κάλλισον] οἶον οὐδὲ Ἀλέξανδρος ὁ Πάρις.

Quanto melius etiam δύο abesset p. 136, 21: ὅπερ ἐξ ἀρχῆς [δύο] τῶν καλλίστων ἤρμοσε ζεύγος!

Medii forma vitiose pro activa supposita est p. 137, 3: Χαιρέας ἀνίσταται ἵνα διατάξῃται τὰ πρὸς τὸν πλοῦν. genuinum est: ἵνα διατάξῃ τὰ πρὸς τὸν πλοῦν, ut Chariton alibi emendate scribit, velut p. 49, 9: πάντα διατάξας ἐπιμελῶς, et p. 121, 26: τᾶλλα διατάξας ὥς ἔκαστον εἶδει γενέσθαι.

Violatur Graecitas p. 138, 11. in verbis: ἄνθη καὶ σεφάνους ἔβαλλον αὐτοῖς, nam βάλλειν τινὰ λίθοις dicitur et τοξεύμασιν et ἄνθεσι, non βάλλειν τινὲ λίθους, τοξεύματα, ἄνθη. Lepide Iulianus in Misop. p. 344. A: βάλλοντές σε τοῖς σκώμμασιν

Tyrus dicitur p. 126, 6. situ et natura munitissima urbs esse, cui facile sit πανταχόθεν τὸν πόλεμον ἀποκλείσαι. Pe-destres copias arcere dicitur ἐκ τῆς θαλάττης, τὸν δὲ ἐπίπλου τῶν τριήρων τείχεσιν, ὀχυρῶς ὑποδομημένης τῆς πόλεως καὶ λιμέσι κλειομένης ὥσπερ οἰκίας. Scribae antiquum obtinent: participium mutata terminatione ad alienum nomen retulerunt. Intelligisne quid sit ἡ πόλις κλείεται λιμέσιν ὥσπερ οἰκία? Non opinor. Itaque emenda καὶ λιμέσι κλειομένοις ὥσπερ οἰκίαις. Hi sunt κλειτοὶ λιμένες notissimi, quibus ἀκλειτοὶ oppo- nuntur. Cf. Var. Lectt. p. 249. Rectissime dicitur οἱ λιμένες κλείονται ὥσπερ οἰκίαι. Esse aliquid veri in his Charitonis ver- bis Strabō demonstrat XVI. p. 757: Τύρος δύο ἔχει λιμένας τὸν μὲν κλειστὸν τὸν δὲ ἀνειμένον ὃν Αἰγύπτιον καλοῦσιν.

Pag. 127, 15. ubi legitur: καταμίξας ἑαυτὸν εἰς τὸ στρατι- πεδον καὶ Πολύχαρμον κελεύσας τὸ αὐτὸ πρῶτον ἀνηρεύνα κτί. corrige: κελεύσας τὸ αὐτὸ πράττειν.

Quamquam nondum poenitet correxisse p. 129, 3: πᾶν μαῖλλον ἢ πολεμίους εἶναι προσδοκῶντες pro scriptura Codicis ὅτι μαῖλλον πολεμίους videndum tamen an non sit Charitonis ma- nus: ὅτι οὖν μαῖλλον ἢ πολεμίους, ut exciderit syllabae ὦν compendiolum.

Iocularum in modum perturbatus est locus p. 134, 27: μα- θὼν δὲ προνοήσεται σου Φιλανθρώπως· οὐ μόνον γὰρ ἀνδρεῖος ἀλλὰ καὶ γυναῖκα ποιήσεται· φύσει γάρ ἐστι Φιλογύναιος. Quis sine risu haec legere potest? et haec praesertim: οὐ μόνον γὰρ ἀν- δρεῖος ἀλλὰ καὶ γυναῖκα ποιήσεται quae aptissime connectun- tur, ut vides. Audendum est aliquid in loco tam mirifice corrupto. Transposuerim: μαθὼν δὲ προνοήσεται σου Φιλανθρῶ- πως, ἀλλὰ καὶ γυναῖκα ποιήσεται· φύσει γάρ ἐστιν οὐ μόνον Φι- λάνθρωπος ἀλλὰ καὶ Φιλογύναιος. Nunc demum haec conve- niunt cum iis quae leguntur p. 135, 3: εἰ δέ, ὡς λέγει, Φιλάνθρωπός ἐστιν ὁ στρατηγός. Caeterum in ipsa rei narratione magna est confusio nec satis quid agatur ubique apparet. Con- funduntur regina Persarum et Callirrhoë, et alia quaedam im- pedita sunt. Hic illic vehementer laborat oratio, veluti p. 134, 24: εἰς δὲ παρὰ τῇ θύρᾳ κεκλεισμένη· »θάρρει, δέσποινα" εἰ- πεν, et p. 135, 11: ὁ δὲ ἰδὼν· τοῦτο ἄλλο, φησὶν, ἦν. Intelligisne quid dicat? Miles quoque quid agat non est per-

spicuum, et multo etiam minus quid sibi velit πάλιν in his p. 135, 9: πείσαι δὲ πάλιν οὐκ ἐδύνατο. Misere depravata sunt haec quoque p. 135, 15: τὴν γὰρ γυναῖκα ἦν εὗρον ἐν πλαταίαις τεταγμένην οὐ βούλεται ἐλθεῖν. Deposita haec sunt et conclamata. Deinde Chaereas militem docere incipit πῶς μεθοδεύεται γυνή, quibus artibus animus muliebris deleniri et capi possit, παρακλήσεσιν, ἐπαίνοις, ἐπαγγελίαις. Deinde σὺ δὲ βίαν ἴσως προσήγες, inquit: ubi προσήνεγκες malim, ut recte legitur paulo ante p. 135, 9: βίαν μὲν γὰρ οὐκ ἐτόλμα προσφέρειν, et p. 135, 28: μηδεὶς αὐτῇ προσφερέτω βίαν. Miles respondet: οὐ, δέσποτα. πάντα δὲ ταῦτα ὅσα λέγεις πεποιήκα ἐν διπλῷ μᾶλλον. Haec cine ab Editoribus pro Graecis haberi potuisse! πεποιήκα ἐν διπλῷ μᾶλλον! Emendandum esse censeo: πάντα δὲ ταῦτα — πεποιήκα καὶ ἔτι διπλῷ μᾶλλον, quod quid sit statim ipse interpretatur: καὶ γὰρ σου κατεψευσάμην ὅτι ἔξεις αὐτὴν γυναῖκα.

Elapsa est syllaba p. 135, 25. in verbis: ἐπαφρῶδιτος ἄρα εἰμί καὶ ἐράσμιος εἰ καὶ πρὶν ἰδεῖν ἀπεγράφη με. Supple ex omnium Graece loquentium usu: ἐπαφρῶδιτός (τις) ἄρα εἰμί. ut apud Theocritum est I. 85:

ἃ δύσερώς τις ἄγαν καὶ ἀμήχανός ἐστι.

Eodem modo revoca p. 135, 50. articulum: καὶ αὐτὴ γὰρ ἴσως (τὸν) ἄνδρα πενθεῖ, et voculam μὲν p. 136, 10: τὰς (μὲν) ἀλλοτρίας γυναῖκας — μόνην δὲ τὴν ἰδίαν.

Contra alienae manus emblemata onerat locum p. 136, 16: δῶρον παρ' αὐτῆς λαβὼν [τὸ κάλλισον] οἶον. οὐδὲ Ἀλέξανδρος δ Πάρις.

Quanto melius etiam δύο abesset p. 136, 21: ὅπερ ἐξ ἀρχῆς [δύο] τῶν καλλίστων ἤρμοσε ζεῦχος!

Medii forma vitiose pro activa supposita est p. 137, 5: Χαίρεας ἀνίσταται ἵνα διατάξῃται τὰ πρὸς τὸν πλοῦν. genuinum est: ἵνα διατάξῃ τὰ πρὸς τὸν πλοῦν, ut Chariton alibi emendate scribit, velut p. 49, 9: πάντα διατάξας ἐπιμελῶς, et p. 121, 26: τᾶλλα διατάξας ὡς ἔκαστον ἔδει γενέσθαι.

Violatur Graecitas p. 138, 11. in verbis: ἄνθη καὶ σεφάνους ἑβαλλον αὐτοῖς, nam βάλλειν τινὰ λίθοις dicitur et τοξεύμασιν et ἄνθεσι, non βάλλειν τινὲ λίθους, τοξεύματα, ἄνθη. Lepide Iulianus in Misop. p. 344. A: βάλλοντές σε τοῖς σκώμμασιν

ὥσπερ τοξεύμασιν, et quis non ita loquitur? Itaque corrigendum: ἀνθη καὶ σεφάνους ἐπέβαλλον αὐτοῖς.

Non scripsit Chariton p. 139, 26: τὴν δὲ λοιπὴν στρατιὰν ἄγει πᾶσαν ἐνθάδε καὶ ὅσον οὕτω παρέσαι, sed πάρεισι, secutus Thucydidem VI. 34. ὅσον οὕτω πάρεισιν, et IV. 125: ὅσον δ' οὐδέπω παρεῖναι, et VIII. 26: ὅσον οὐ παρεῖναι, et Xenophontis Anab. VII. 11: 5: ἐλέγετο δὲ ὅτι ὅσον οὐ παρήν ἤδη, et aliis locis. Vehementer mihi suspecta scriptura est loci Euripidei in Hecuba vs. 139:

ἔξει δ' Ὀδυσσεὺς ὅσον οὐκ ἤδη

πῶλον ἀφέλξων σῶν ἀπὸ μαστῶν,

et ἡκει requiro: ipsa enim natura locutionis ὅσον οὐκ ἤδη praesens postulat. Quis ferre posset in Xenophontis Hellen. VI. 11. 16: ἐνόμιζεν ὅσον οὐκ ἤδη ἔχειν τὴν πόλιν, pro ἔχειν substitutum futurum ἔξειν? atqui plane eadem est Euripidei loci ratio.

Post pauca p. 139, 30: ἀγωνιᾷ δὲ μάλις περὶ [τῆς Στατείρας] τῆς γυναικός, Editor prius τῆς delevit. Exime emblemata, quo nihil est frequentius.

Suspiciosum admodum est ἀναιρεῖν ἀγκύρας quod legitur p. 140, 17: ἔλυσον τὰ ἀπόγεια καὶ (τὰς insere) ἀγκύρας ἀφ' ἑαυτοῦ: reposuerim quod in tali re solemne est ἤροντο, namque αἰρεσθαι τὴν ἀγκυραν et ἀράμενος τὴν ἀγκυραν omnium usu tritum est: nemo ἀναιρεῖν de anchora dixit multoque minus ἀναιρεῖν. Ἀραμένους τὰς ἀγκύρας recte legitur p. 25, 16.

Redde sciolo pronomen p. 140, 27. in verbis: ἐξέπεμψε τοὺς κήρυκας εἰρήνην καὶ σπονδὰς τοῖς ἐπιχωρίοις καταγγεῖλαι. Δεξαμένων δὲ [αὐτῶν] ἐξεβίβασε τὴν δύναμιν.

Pro εἴτε οὖν συμβουλεύει τις p. 141, 12. Editor εἴτα οὖν substituit. Satin manifestum est EITOTN olim fuisse scriptum et librarium nihili elisionem inepte explevisse?

Errantem Reiskium sequitur Editor p. 142, 3. ubi est in Codice: τοὺς δὲ Αἰγυπτίους, πολλοὶ γὰρ εἰσιν, οὓς οὐ προσήκειν ἄκοντας βιάζεσθαι, Reiskius οὓς expunxit, sed sic nemo exputet quid sibi velit πολλοὶ γὰρ εἰσιν, quasi si pauci fuissent, inviti fuissent in Siciliam avehendi. Quamobrem verum esse suspicor: τῶν δὲ Αἰγυπτίων πολλοὶ πάρεισιν, οὓς οὐ προσήκει ἄκοντας βιάζεσθαι, Saepe alibi ΠΑΡ et ΓΑΡ con-

funduntur: προσήκει et προσῆκεν inter se crebro mutare locum ostendimus in Nov. Lectt. p. 533.

Corrige accentum p. 142, 14: οὐκ ἐμαυτοῦ ἕνεκα ἀλλὰ σοί, imo vero ἀλλὰ σοί. Adde praepositionem p. 142, 16: μὴ ποιήσειαν οἱ θεοὶ τοσαύτην ἐμοὶ ἐγγενέσθαι μανίαν pro γενέσθαι. Irrepsit τίς pro τί p. 143, 7: καὶ τότε ἔμαθε τί αἰχμαλωσία σωμάτων ἐλευθέρων. Contra excidit καὶ p. 143, 10: περιεπλάκη τῇ Στατειρᾷ (καὶ) »χαῖρε» Φησίν.

Ridiculus error maculat locum p. 146, 30: ὄντι δὲ αὐτῷ περὶ Χίον καὶ Τύρον καὶ θύοντι τῷ Ἡρακλεῖ τὰ ἐπινίκια προσῆλθέ τις ἀγγέλλων ὅτι Ἀραδος ἐκπεπόρθηται. Quid audio? Erat Rex περὶ Χίον καὶ Τύρον. An ergo haec vicina sunt Chios et Tyrus? Puerilis error est. Nil facilius quam vicinae urbis nobilissimae nomen reponere: περὶ Σιδῶνα καὶ Τύρον. Quam vicinae fuerint Strabo docet XVI. p. 757: διέχει δὲ τῆς Σιδῶνος ἡ Τύρος οὐ πλείους τῶν διακοσίων σαδίων. Commemorat illam urbem ipse Chariton p. 130, 13: πυθόμενος γὰρ Τύρον ἐαλωκέναι περὶ Σιδῶνος ἐφοβεῖτο, et cui non dicta Sidon? Una tantum est difficultas: dicitur enim rex Persarum ὢν περὶ Σιδῶνα καὶ Τύρον accepisse nuntium de Arado capta θύων τῷ Ἡρακλεῖ τὰ ἐπινίκια. Quum enim ob rem bene gestam Herculi sacrificaret apparet eum fuisse ἐν τῷ τοῦ Τυρίου Ἡρακλέους ἱερῷ, quod nobilissimum templum in media Tyro constat fuisse. Quomodo autem is, qui Tyri rem divinam facit, dici potest a sobrio scriptore εἶναι περὶ Σιδῶνα καὶ Τύρον? Superest igitur ut statuamus hanc esse Charitonis manum: ὄντι δὲ αὐτῷ περὶ Φοινίκην καὶ Τύρον καὶ θύοντι τῷ Ἡρακλεῖ τὰ ἐπινίκια.

Sententia est imperfecta p. 147, 6: ἐκπεπλευκότων δὲ τῶν πολέμων ἄγνωσον ἦν διὰ ποίας θαλάττης. Eduntur haec sine ullo lacunae indicio sed manifesto in fine quaedam desiderantur. Simplicissimum est: ἄγνωσον ἦν διὰ ποίας θαλάττης (δέοι διώκειν).

Inepte legitur p. 147, 12: σημείον βασιλικόν, ὅπερ εἶωθεν αἶρεσθαι μόνου πλέοντος βασιλέως, id est quum Rex navigaret solus, quod raro accidisse arbitrator. Emendaverim: μόνου συμπλέοντος βασιλέως.

More Attico Chariton dixerat p. 147, 19: πᾶν τὸ πλῆθος — παρεσκευασμένον (ὥς) εἰς μάχην, sed scribae ὥς male omise-

runt. Contrario errore peccatum est p. 10, 14: προσποίησι [ὡς] εἰς ἀγρὸν ἀπιέναι, expunge molestum ὡς. Recte post pauca p. 10, 19; ἄπειμι, Φησὶν, εἰς ἀγρὸν.

Ex ipsa rei natura intelligitur nonnulla excidisse p. 148, 12: καὶ χάριν δὲ αὐτῷ πάλιν ἠπίσκατο ὅτι Καλλιρρόην μηκέτι δύναίτο θεάσασθαι. Adversis frontibus haec pugnare certum est. Sententiam verborum amissorum huiusmodi fuisse probabile est: χάριν δὲ αὐτῷ πάλιν ἠπίσκατο (διὰ τὴν τῆς γυναικὸς σωτηρίαν, ἃμα δὲ ἡνιάτο) ὅτι Καλλιρρόην κτε.

Latet error p. 148, 27. in verbis: Ὡσπερ γὰρ τις κεραυνὸς πεσόντος πρὸ τῶν ποδῶν αὐτοῦ μὴ ταραχθεῖν (οὕτω) κἀκεῖνος — εὐσαθὴς ἔμεινεν. Ex Charitonis consuetudine emendandum esse: Ὡσπερ γὰρ τις — μὴ ταραχθεῖς hi loci demonstrabunt: 4, 3: Ὡσπερ τις ἀριστεὺς ἐν πολέμῳ τρωθεῖς καιρίαν (μόλις ἀπεί), et p. 71, 1: ἀχανὴς κατέπεσεν ὥσπερ τις ἐξ ἀπροσδοκῆτου σφενδάμνῳ βληθείς.

Codicis lacunam p. 149, 32. εἰσῆκει γὰρ αἰεὶ κατὰ πρύμναν explevit Editor addendo (ὁ ἀνεμῶς). Ego suspicor excidisse ΤΟΠΝΑ id est τὸ πνεῦμα. Perinde esse dixeris, neque infior et assero ipsum Charitonem testem p. 19, 4: πᾶς ἀνεμῶς οὐρίος αὐτοῖς ἰδόκει καὶ κατὰ πρύμναν εἰσῆκει. Cur igitur non acquiescis Editoris supplemento? quaesiverit aliquis. Dicam. Thucydidis locum subesse suspicor II. 97: ἢν αἰεὶ κατὰ πρύμναν ἰσῆται τὸ πνεῦμα. Hinc enim locutionem minime vulgarem Sophista de more sumsit. Simul intelligitur vetus complementum ΠΙΝΑ scribas fefellisse.

Mendosum est p. 151, 6: αἰφνιδίον εἰλκυσθῇ τὰ παραπτώματα, nam ratio et usus ἀφελκύσθῃ requirunt. Contra reseca praepositionem in vicinia p. 151, 18: Πολύχαρμος ἐπι καταπλεῖ [σύν] ταῖς ἄλλαις τριήρεσιν. Non debbat addere Editor praepositionem quam Graeci in talibus omnes constanter omittunt.

Editor molestum vocabulum inseruit caetera recte constituens p. 152, 1: ἔδοξε δὲ [ἔτι] καλλίων ἐαυτῆς γεγενῆσθαι nam καλλίων ἐαυτῆς non fert ἔτι additum.

Similiter abundat vitiose vocabulum in his p. 153, 22, κατὰ [τὴν] ζήτησιν τῆς γυναικὸς ἐξελθών, namque exempto articulo κατὰ ζήτησιν corrigendum. Frequenti usu dicitur κατὰ

ζήτησιν ἰέναι pro ζητήσων, ut καθ' ἰσορίαν, κατ' ἐμπορίαν pro ἰσορήσων, ἐμπορευσόμενος, et χθιζὸς ἔβη κατὰ δαῖτα pro δειπνήσων in noto Homeri loco, ubi olim inepte μετὰ δαῖτα legebatur. Miror quomodo idem vitium Critici neglexerint apud Theocritum VII. 24 :

ἦ μετὰ δαῖτα κλητὸς ἐπείγεται;

cui κατὰ δαῖτα tandem aliquando reddamus. Nihil horum fert additum articulum: recte legitur apud Herodotum I. 94: ἀποπλῶειν κατὰ βίου τε καὶ γῆς ζήτησιν, et eodem modo Chariton κατὰ ζήτησιν τῆς γυναικὸς scripserat.

Revoca p. 154, 8. Codicis lectionem: μὴ φοβηθῆτε, οὐκ ἐδούλευσεν, ubi Editor ἐδούλωσεν reponens non satis memor fuit de quibus verbum δουλοῦν et καταδουλοῦσθαι dicatur. Urbem, regionem, rempublicam, civitatem dici quis solet δουλοῦν, sed hominem quem quis servire cogit δοῦλον ποιεῖν dicitur. Ridebatur olim versiculus ambiguus:

ἐγὼ σ' ἔθηκα δοῦλον ὄντ' ἐλεύθερον,

quia non satis apparebat utrum diceretur ἐγὼ σε δοῦλον ὄντα ἔθηκα ἐλεύθερον an ἐλεύθερον ὄντα δοῦλον ἔθηκα. Recte autem eo sensu ἔθηκα vel ἐποίησά σε δοῦλον dicitur, non item ἐδούλωσά σε.

Duos tantum his locos addam, quorum ex altero vocabulum eximam, alteri addam. Exime participium p. 154; 31, ἐκέλευσε σκάπτειν [ὄντας] πεπεδημένους, et adde verbum necessarium p. 156, 25: τὴν πατρίδα εὐηργέτηκας· ἄξιός (εἶ) Ἑρμοκράτους καὶ Χαίρεος: sequens syllaba EP praecedentem EI absorbserat.

Dicam alio tempore de Charitonis oratione et stilo καὶ περὶ τῆς παρεφθορίας αὐτοῦ λέξεως.

C. G. СОВЕТ.

PROCOPIUS EMENDATUS.

Editur apud Procop. de Bell. Goth. III. 32. p. 401. ζώνας εἰ οἱ πολλὰς κατὰ νότου δεξάμενον ἐπόμεπευσε καμῆλῳ ἄνδρην πόλιν ὀχρούμενον.

Emenda ξήνας pro ζώνας, expunge δεξάμενον et compara Iemosthenem de F. L. p. 405, 4.

C. G. C.

ATAKTA.

(Continuantur ex VIII. pag. 228).

---

§ 11.

G. Grotius, cuius eruditione et prudentia in primis delectari soleo, in *Historia Graeciae* Vol. VIII. p. 238. sq. not. 2, reprehendit Lysiam, qui (Contr. Agoratum) iudicium eorum, quos Agoratus denunciaverat in Senatu, posuerit factum esse ante quam Lysandri pax accepta, ipsique Athenae traditae essent iis conditionibus, quas Theramenes Spartā attulerat: contra, inquit, post traditam urbem et Trigintaviros constitutos factum fuerit necesse est, siquidem ea gesta sunt post reditum Theramenis e secunda legatione, et, ut auctor est Xenophon *Hellen.* II. 2. 22, postridie, quam rediisset, Theramenes in concione retulit de pacis conditionibus, quae tum paucis renitentibus acceptae sunt. Addit hoc argumentum, fieri non potuisse ut Nicias Agorato aufugendi opportunitatem obtulerit, duabus naviculis comparatis Munychiae, quum Lysander classe portum obsideret. Mihi contra videtur, et in ipsa rerum gestarum diligenti explicatione, quam sane nemo contendet comminisci voluisse Oratorem, adeo perspicua indicia contineri veritatis affirmo, ut nullo modo evertatur illa Xenophontis auctoritate, qui et brevitatem secutus est, et quum illam historiam scriberet maiori etiam temporis intervallo ab illis temporibus aberat quam Lysias.

Principio animadvertendum, per totam orationem hoc demonstrari ab Oratore, Agoratum, qui ad Senatum nomina detulisset praetorum multorumque aliorum optimorum civium.

eo ipso causam exstitisse omnium malorum quae post accidis-
sent, Lysandro traditae urbis, moenium eversorum, prodita-
rum navium, et constituti Trigintavirorum imperii: conf.
§ 30. 33. 43. 48. et ^{passim}: quodque dicitur § 2, τοὺς ἄν-
δρας ἐπὶ τῶν τριάκοντα ἀπέκτεινε, μηνυτῆς κατ' αὐτῶν γενόμε-
νος, illud ipsum indicat, μήνυσιν ante factam, iudiciumque
institutum esse, damnationem demum sub Trigintaviris. Nec
minus hoc confirmatur iterata mentione populi psephismatis
in illo iudicio constituendo, §33 et 35; siquidem satis mani-
festum est ἐπὶ τῶν τριάκοντα neque ἐκκλησίαν convocatam esse,
neque psephisma condi potuisse. Quo loco necessaria corre-
ctione verba Oratoris ad sanam sententiam revocanda sunt.
Quum enim recte et ordine commemorasset, § 34, viros illos
ex indicio Agorati in vincula coniectos esse (quam potestatem
Senatus habebat in crimine evertendae rei publicae, quaque,
modo ante, in Archestrato quoque usus erat: Xenophon
Hellen. II. 2. 15), tum autem Lysandrum portum Piraei in-
vasisse, et Trigintaviros constitutos esse, haec subiicit § 35:
ἐπειδὴ τοίνυν οἱ τριάκοντα κατεσάθησαν, εὐθέως κρίσιν τοῖς ἀνδράσι
τούτοις ἐποιοῦν ἐν τῇ βουλῇ, ὃ δὲ δῆμος ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἐν δισχι-
λίοις ἐψηφίσατο, καὶ μοι ἀνάγνωθι τὸ ψήφισμα. Sed in Tri-
gintavirorum imperio neque δήμου ulla auctoritas quaerebatur,
neque Athenis ὁ δῆμος dicebatur ἐν δικαστηρίῳ ψηφίζεσθαι. Una
vocali detracta legatur ἐψήφισο· populus, inquit, nempe in
illa concione in qua illorum virorum nomina delata fuerant
(§ 32. sq.), decreverat τὴν κρίσιν instituendam esse ἐν δικαστηρίῳ
ἐν δισχιλίοις· quo neglecto nunc Trigintaviri κρίσιν ἐποιοῦν ἐν
τῇ βουλῇ. Et sic interpretatur Grotius quoque l. c. p. 240.
Igitur sic tenendum est, iudicium ipsum et causae discepta-
tionem et damnationem factam esse post traditam urbem, sed
reliqua omnia et statim post reditum Theramenis, et ante
concionem facta esse, in qua pacis conditiones acceptae sunt.

Quod porro Grotius obiicit de fuga Agorati, quam compa-
rari potuisse dubitat, quum Lysander portum obsideret, non
negligendum est Lysandrum tum sane magna classe ὀρμίσσας
πρὸς τὸν Πειραιᾶ, ut est apud Xenophontem l. c. § 9,
et nullam vim in animo habuisse, praeterquam ut arcendo
omne Athenienses fame ad deditionem cogeret (τὰ πλοῖα

i. ε. *σιταγωγὰ, εἰργε τοῦ εἰσπλου.* *ibid.*); nihil autem, ut mihi videtur, curavit singulos qui parvo navigio e portu excederent.

Postremum quaerit Grotius, quid sibi velint verba *ἕως τὰ πρᾶγματα κατασαιη*, (apud Lysiam § 25.) si ista ante traditam urbem facta sint. Suspicio eum ista sic intelligere, quasi Nicias se quoque exsulare velle dixisset, donec e Triginta-virorum tyrannide libertatem civitas recuperavisset. Ego nihil aliud Niciam voluisse arbitror nisi hoc, donec ex ea trepidatione et anxietate, quae omnium animos suspensos tenebat propter tum Lysandri, tum novarum rerum metum, ad certam, quamcunque demum, conditionem res rediissent: quemadmodum § 61. appellatur *ἡ τότε πολιτεία καθισταμένη*.

In harum rerum explicatione diligentiam omnino requiri in Xenophonte, palam sit e collatione Lysiae Contr. Eratosth. § 68 sqq.

Non dimittam illam Contr. Agoratum orationem sine paucorum locorum correctione. Sic in § 6, *νομίζοντες — μάλις αὖ ἐν τῷ τότε χρόνῳ τὰ πρᾶγματα, ὥς αὐτοὶ ἠβούλοντο, κατασαιησασθαι*, legam potius et *μάλις' αὖ ἐν τ.*, et *ἠβούλοντο*, sicut editur § 31.

In § 9. difficile est probare ὥςτε μήτε τῶν τειχῶν διελεῖν, quoniam et verbum illud improprium est, nec genitivus explicari potest. Corrigam, si quidem de moenium eversione ἐπὶ δέκα σάδια sermo fuerat, τῶν τειχῶν τι καθελεῖν, idemque verbum restituendum § 14, ubi recte Bekkerus *διασκάψαι* mutari iubet in *κατασκάψαι*.

Non intercedam si quis defendet recte dici in § 15, ὁρῶντες δὲ οὗτοι οἱ ἄνδρες ὀνόματι μὲν εἰρήνην λεγομένην, τῷ δ' ἔργῳ τὴν δημοκρατίαν καταλυομένην. sed praeferam εἰρήνην ἀπαγγελλομένην. — Statim post corrigendum, οὐκ ἔφασαν ἐπιτρέψειν, pro ἐπιτρέψαι, eodemque modo in § 47.

Ἐναντιοῦσθαι περὶ τῆς ἐλευθερίας, § 17. minus probandum quam ὑπὲρ τ. ἐ., sicuti mox ὑπὲρ τοῦ ὑμετέρου πλῆθους ἀντιλέγειν editur.

De Senatoribus, quibus mandatum erat ut Agoratum prebenderent et in Senatum adducerent, dicitur § 23: *κατέρχονται εἰς τὸν Πειραιᾶ*. mox, § 25. sponsorum intercessione frustrati

dicuntur iidem, ἀπιδόντες ὥχοντο εἰς ἄστυ, ubi, credo, postulatur ἀνιδόντες.

Quum ex Agorato quaesivisset quam ob causam sponsoribus illis non obtemperasset, fugamque cum iis capessivisset, fieri enim tum hoc potuisse, quum nondum ipse in Senatus potestate esset, subiicit hoc § 27: ἀλλὰ μὲν δὴ οὐχ ὁμοιά γε σοὶ καὶ ἐκείνοις ὑπῆρχε, ubi requiro ἀλλὰ μὴν. Hoc enim vult, tamen minori incommodo tu excederes quam illi."

In § 32. corrigendum erit ἔξαρνον γενήσεσθαι, pro γενέσθαι. Diligentius in § 50. ubi haec eduntur: πρῶτον μὲν γὰρ τὰ ψηφίσματα τὰ ἐκ τῆς βουλῆς καὶ τοῦ δήμου καταμαρτυρεῖ, sic enuncianda sunt: πρ. μ. γ. τ. ψ. τὰ τε τῆς βουλῆς καὶ τὰ τοῦ δήμου. Primum praepositio ἐκ in ista locutione abhorret a perpetua consuetudine. Tum, non per se quidem vitiosum est ψηφίσματα τῆς βουλῆς καὶ τοῦ δήμου, et plurima conditi solebant psephismata hac formula, ἔδοξε τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ, sed, quod ex antecessd. intelligitur, hac in causa alia exstiterunt Senatus, alia populi psephismata.

In § 52. necesse erit corrigere, εἴτα δὲ καὶ ἐκείνων μέμνησθε, pro μεμνήσθαι. conf. § 76.

In § 55, res ipsa clamat legendum esse περὶ τῶν ἀπογραφῶν τούτων, pro γραφῶν.

Ubi genus Agorati explicatur, esse eum δοῦλον ἐκ δούλων § 64. (sicut § 18.) et patrem habuisse Eumarem, additur: ἐγένετο δὲ ὁ Εὐμάρης οὗτος Νικοκλέους καὶ Ἀντικλέους. Sed indignus mihi videtur esse Eumares iste pronomine οὗτος. Contra necesse fere est ut legatur δοῦλος Νικοκλέους, id quod omitti non licet.

Falso contendere Agoratum se, ex eo quod Phrynichi caedis socius fuisset, civitate donatum esse, demonstrat Orator ex psephismate condito in honorem eorum qui Phrynichum occidissent, quod de more in lapide inscriptum fuerat: nusquam, inquit, exstat Agoratum Atheniensem esse, quemadmodum Thrasybulum et Apollodorum: καίτοι εἴπερ ἀπέκτεινε φρύνιχον ἔδει αὐτὸν ἐν τῇ αὐτῇ σήλῃ ἵνα περ Θρασύβουλον καὶ Ἀπολλόδωρον Ἀθηναῖον πεποιημένον . . . . τὰ μέντοι ὀνόματα διαγράφονται σφῶν αὐτῶν δόντες ἀργύριον τῷ βήτορι προσγραφεῖν εἰς τὴν σήλην ὡς εὐεργέτας ὄντας. Sic editur a Bekkero in

§ 72. Facile est lacunam explere eo verbo quod requiritur, ἀναγραφήναι. Sequentia autem quo consilio ab Oratore addita fuerint, nondum assequi potui. In verbis ipsis non apparet quod subiectum sit istius διαπράττονται· nec minus haereo in verborum constructione, quum dicitur δνόματα προσγραφήναι ὡς εὐεργέτας ὄντας. Non tamen difficile est conficere, qui ista scripserit hoc monere voluisse, nonnullos aliquando pretio impetrare ut honoris sui causa aliquid addatur psephismati, quum in lapide inscriberetur. Omitto nunc istud referri ad oratorem, qui hoc consilio pretio corrumpi dicitur, quum ex innumerabilibus exemplis constet τήλης curandae negotium non oratori, i. e. psephismatis auctori, sed aliis ministris mandari solitum fuisse. Sed quorsum spectare potest tota haec observatio? Dixerat modo Orator de Agorati nomine, οὐδαμοῦ ἔστιν ἐν τῇ τήλῃ. quid igitur opus erat illam inscriptionum corruptelam et fraudem commemorare? Fingamus Oratorem aliquid addere voluisse huius generis: »igitur ne hoc quidem obtinuit »Agoratus, quod nonnulli pretio impetrare solent, ut nomen »suum adscriberetur:” sed non tantum insulsa, verum etiam indigna oratore fuisset haec observatio. Praeterea id, quod statim sequitur, καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω, τοῦτο (l. αὐτὸ) τὸ ψήφισμα ἐλέγξει, perquam incommode refertur ad illum fraudandi abusum, sed necessario pertinet ad ea, quae ante dixerat. Reliquum est ut dicamus videri nobis totum illud (τὰ μέντοι — ὄντας) scholion esse idque mutilatum, in quo nonnihil de isto fraudum genere diceretur.

In § 73. tollenda est partic. ἂν ex his verbis, μέγα τεκμήριον ὡς οὐκ ἂν ἀπέκτεινε Φρύνιχον. In Graecorum rhetorica τεκμήρια ponuntur in rebus facti, argumenta quae probabilitatem attingunt dicuntur εἰκότα.

Quod recte legebatur § 73. ἐδίκαζε, restituendum est § 76, ubi edi video ἐδικάζετο.

In § 79, ubi editur, velut absolutum, ἀλλ' ἕτερον, necessario nonnulla excidisse statuendum est, fortasse hoc modo supplenda: ἀλλ' ἕτερον μέγα τεκμήριον πῶς διέκειτο πρὸς τοῦ ἐπὶ Φυλῆ.

Non satis perspicua sententia prodit ex his quae sic eduntur in § 86: δοκοῦσι δ' ἔμοιγε οἱ ἑνδεκα οἱ παραδεξάμενοι τὴν

ἀπαγωγὴν ταύτην, οἰόμενοι Ἀγοράτῳ συμπράττειν τότε καὶ διισχυριζόμενοι σφόδρα ὀρθῶς ποιῆσαι Διονύσιον, τὴν ἀπαγωγὴν ἀπάγειν ἀναγκάζοντες, προσγράψασθαι τότε ἐπ' αὐτοφώρῳ, ἢ ὅπου ἂν ᾖ· πρῶτον μὲν ἐναντίον πεντακοσίων ἐν τῇ βουλῇ, εἴτα πάλιν ἐναντίον Ἀθηναίων ἀπάντων ἐν τῷ δήμῳ· ἀπογράφας τινὰς ἀποκτείνει καὶ αἴτιος γένοιτο τοῦ θανάτου. Nihil in his iustam syntaxin redolet. Quid est ἀπαγωγὴν ἀπάγειν ἀναγκάζοντες? Potestne cogitari Undecimviro, apud quos illa actio instituebatur, coëgisse actorem ut ius persequeretur? Quid porro ἢ ὅπου ἂν ᾖ? in quo subiectum cogitare difficile est, quum praesertim in hac interpunctione sententiam claudere videatur: praeterea viliosum est προσγράψασθαι, pro activa forma προσγράψαι· neque in ea, quae servatur, interpunctione optativi ratio apparet in ἀποκτείνει καὶ ἢ γένοιτο. In ipsa sententia ridiculum fere est si dicantur Undecimviri putare se opem ferre Agorato. Ut paucis dicam, nihil aliud spectare puto Oratorem, nisi ut aliunde quoque auctoritatem quaerat interpretationi istius ἐπ' αὐτοφώρῳ, quo in defensione utebatur Agoratus. Itaque verisimile est eum sic sententiam enunciasse: δοκοῦσι δ' ἔμοιγε οἱ ἔνδεκα οὐ παραδέξασθαι ἂν τὴν ἀπαγωγὴν ταύτην οἰόμενοι Ἀγοράτῳ συμπράττειν τὸ ἐπ' αὐτοφώρῳ, καὶ διισχυρίζομαι σφόδρα ὀρθῶς ποιῆσαι Διονύσιον προσγράψαντα τοῦτο, ὅπου ἐνῆν ὅτι πρῶτον μὲν κτέ. Itaque rescui ea quae ne dici quidem posse mihi videbantur, τὴν ἀπαγωγὴν ἀπάγειν ἀναγκάζοντες. Et conficiendum est ex iis quae subiiciuntur (οὐ γὰρ δήπου —) ista, πρῶτον μὲν — τοῦ θανάτου, non adscripta fuisse in ἀπαγωγῇ, nec nisi interpretationem hanc esse istius ἐπ' αὐτοφώρῳ, et hoc demonstrari, sicuti Menestratum, (§ 56.) condemnandum esse Agoratum ὡς ἀνδροφόνον ὄντα. Ut tandem ab hac Oratione discedamus, nihil in sqq. nunc quidem corrigam praeter ἀνεῖναι in § 93, quod mutandum in ἀφείναι.

I. B A K E.

THEOPHRASTI

CHARACTERES

Æ CODICE PALATINO-VATICANO CX.

ACCURATISSIME EXPRESSI.

Delata nuper ad me est nova Characterum Theophrasti editio, quam curavit H. E. Foss, qui ante hos XXV annos in Theophrasteo aureo libello explicando emendandoque plurimum operae et studii posuit. Non fugit Fossium *»nova codicis Palatini collatione opus esse, nec posse quemquam, hac qui careat, Theophrastei libri emendationem ita instituere et absolvere, ut peritis satisfaciatur»* (in Praef. p. xi.). deinde narrat se nactum esse scripturae discrepantiam e Codice Palatino enotatam a Carolo Badhamo, qui eam Ludovico Prellero describendam commisisset, ex cuius apographo se ipsum lectiones discrepantes quam posset accuratissime exscripsisse. Deinde haec refert: *»Easdem praeterea lectiones I. G. Sheppardus Anglicus, qui Characteres amplo commentario explicatos Londini anno 1853 edidit a Badhamo ipso acceptas in exemplo a se publicato pag. 280—288. typis exscribendas curavit.»* Ex utroque igitur apographo Prelleri et Sheppardi Palatini Codicis lectiones Fossius expromsit *»adscriptis fideliter iis, quae apud Sheppardum et Siebenkeesium discrepant.»*

Diligenter excussa omni Varietate Scripturae, quam ut ex Palatino Codice Fossius attulit, nullo negotio intellexi non posse me melius de Theophrasti Characteribus mereri quam

sic ut Theophrastea omnia, quae in Palatino libro contineantur, quam accuratissime expressa in omnium notitiam proferrem et sic prorsus omnem dubitationem de cuiusque lectionis fide et auctoritate removerem. Diu et multum in Theophrasteis Characteribus explicandis emendandisque elaboravi, et quum Romae essem egregium Palatinum librum quanta maxima potui cura ac diligentia cum pulvisculo excussi, probe intelligens omnem crisin Characterum Theophrasti tribus tantum Codicibus niti: omne enim emendandi praesidium et fundamentum in capitibus XV prioribus esse in duobus vetustissimis Codicibus Parisinis, in posterioribus capitibus XV crisin pendere totam a Codice Palatino-Vaticano: reliquos autem libros ad unum omnes flocci non esse faciendos et criticam rem impedire tantum et quisquiliis nil profuturis onerare. Saepe de Theophrasti Characteribus scribere aliquid in animum induxi, sed semper me continui et novis semper curis aureolum libellum pessimis exemplis vitiatum et corruptum expendere et omnia prius explorare malui, si forte plura et meliora et certiora excogitando reperire possem. Plurima sunt apud Theophrastum conclamata et deposita et prorsus ἀνιδρωστέα, quae a multis video malesanis correctiunculis vexari, sed nondum spem omnem abiicio. Quamquam manifestae et palmariae emendationes propter Codicum conditionem rarissime eliciuntur, sat multa tamen admodum probabilia ac paene certa possunt proferri, quibus et sententia sanior et Atticae dictionis nitor in lucem vitamque revocentur. Dum autem haec omnia pervestigare et meditari pergam, interea quam fieri possit accuratissime exhibebo omnia Theophrastea quae in Palatino Codice continentur. De ipso Codice multa dicere nihil attinet: chartaceus est foliis 359 constans, descriptus a variis sed omnia circa eadem tempora saeculo XIV. Plurimae insunt tachygraphorum notae et siglae et compendia, plurima vocabula sunt tachygraphorum more decurtata, sed omnia sunt harum rerum peritis expedita et aperta: compendia scripturae sunt pervulgata et omnium usu trita. *Non est unum vocabulum, de cuius vera scriptura aliqua dubitatio inter legendum oboriri possit, et certa ubique est lectio, quamquam passim omnibus modis mendosa et vitiis omne genus obsita.* Factum est autem ut

homines duo Graeci sermonis pariter et palaeographiae imperitissimi Amadutius et Siebenkeesius illotis manibus Codicem contrectarent, quorum socordia quam multos et quam foedos errores fuderit et ex Badhami mei collatione intellectum est, et si quid ille erravit aut dubitationem aliquam reliquit ipse nunc demonstrabo descriptis summa cura et diligentia omnibus sicut in Codice Palatino scripta sunt: in qua re non tam serviliter secutus sum Codicem Ms. ut male sanam interpunctionem retinerem et subscriptum *fere semper* omissum non adscriberem et nomina propria litera unciali non distinguerem. Neque retinui duo puncta, quibus *ubique* *ī* et *ū* notantur, sed reliqua omnia fidelissime ut in Codice scripta sunt exhibui, etiam ridiculos errores, quos in accentuum ratione Graeculi quantitatis syllabarum *ancipitum* prorsus imperili passim commiserunt. Insunt autem in Palatino Codice inde a folio 253. haec:

ἀπὸ τῶν τοῦ Θεοφράστου χαρακτήρων.

15'. χαρακτήρ δεισιδαιμονίας: —

- ἀμέλει ἡ δεισιδαιμονία δόξειεν εἶναι δειλία πρὸς τὸ δαιμόνιον. ὁ δὲ δεισιδαίμων τοιοῦτός τις οἶος ἐπιχρωνῇ ἀπονιψάμενος τῆς χεῖρας καὶ περιρρανάμενος ἀπὸ ἱεροῦ δάφνην εἰς τὸ σῶμα λαβὼν οὕτω τὴν ἡμέραν περιπατεῖν. καὶ τὴν ὁδὸν ἐὰν περιδράμῃ
- 5 γαλῇ μὴ πρότερον πορευθῆναι ἕως διεξέλθῃ τις ἡ λίθους τρεῖς ὑπὲρ τῆς ὁδοῦ διαβάλλῃ. καὶ ἐὰν ἴδῃ ὄφιν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐὰν παρείαν σαβάδιον καλεῖν ἐὰν δὲ ἱερὸν ἱερῶον εὐθὺς ἰδρύσασθαι. καὶ τῶν λιπαρῶν λίθων τῶν ἐν ταῖς τριβδαῖς παριῶν ἐκ τῆς ληκύθου ἔλαιον καταχεῖν καὶ ἐπὶ γόνατα πεσὼν καὶ προσκυ-
- 10 νῆσας ἀπαλλάττεσθαι. καὶ ἐὰν μῦς θύλακον ἀλφίτην διαφάγῃ πρὸς τὸν ἐξηγητὴν ἑλθὼν ἐρωτᾷν τί χρὴ ποιεῖν. καὶ ἐὰν ἀπὸ κρίνηται αὐτῷ ἐκδοῦναι τῷ σκυτοδέψῃ ἐπιρράψαι μὴ προσέχειν τούτοις ἄλλ' ἀποτραπείας ἐκλύσασθαι. καὶ πυκνὰ δὲ τὴν οἰκίαν καθάραι δεῖν ὥς ἐκάτης φάσκων ἐπαγωγὴν γεγενῆσθαι. καὶ
- 15 γλαῦκες βαδίζοντας αὐτοῦ ταράττεται καὶ εἰπας Ἀθηνᾶ κρείττων παρελθεῖν οὕτω. καὶ οὔτε ἐπιβῆναι μνήματι οὔτ' ἐπὶ νεκρὸν οὔτ' ἐπὶ λεχῶ ἐλθεῖν ἐθελῆσαι, ἀλλὰ τὸ μὴ μαίνεσθαι συμφέρον αὐτῷ φήσας εἶναι. καὶ ταῖς τετράσι δὲ καὶ ταῖς ἐβδομάσι προσάξας οἶνον ἔψειν τοῖς ἔνδον ἐξελθὼν ἀγοράσαι
- 20 μυρσίνας λιβανωτῶν πίνακα καὶ εἰσελθὼν εἴσω σεφανῶν τῶν

έρμαφροδίτους ὅλην τὴν ἡμέραν. καὶ ὅταν ἐνύπνιον ἴδῃ πορεύε-
σθαι πρὸς τοὺς δνειροκριτὰς πρὸς τοὺς μάντεις πρὸς τοὺς ὀρ-
νιθοσκόπους ἐρωτήσων τίνι θεῶν ἢ θεῶν προσεύχεσθαι δεῖ. καὶ
τελεσθῆσόμενος πρὸς τοὺς ὀρφεοτελεσὰς κατὰ μῆνα πορεύεσθαι
25 μετὰ τῆς γυναικός. ἐὰν δὲ μὴ σχολάζῃ ἢ γυνὴ μετὰ τῆς
τίτθης καὶ τῶν παιδίων. καὶ τῶν περιρραϊνομένων ἐπὶ θαλάτ-
της ἐπιμελῶς δόξειεν ἂν εἶναι. κἄν ποτε ἐπὶ δὴ σκοροῦσθαι ἐξεμ-
μένων τῶν ἐπὶ ταῖς τριόδοις ἀπελθόντων κατὰ κεφαλῆς λού-
σασθαι καὶ ἱερείας καλέσας σκίλλῃ ἢ σκύλακι κελεῦσαι αὐτὸν
30 περικαθάραι μαινόμενόν τε ἰδὼν ἢ ἐπὶ ληπτον φρίξας εἰς κόλ-
πον πτύσαι: —

SIEBENKEESII ERRORES ¹⁾.

Siebenkees: (Περὶ δεισிடαιμονίας). Codex Palatinus χαρακτηρ
δεισிடαιμονίας: — (δειλία) δειλία: (ἐπὶ κρήνην) ἐπιχρωνῆν:
(περιρρανάμενος) περιρρανάμενος et sic constanter: (δάφνης)
δάφνη: (ἢ λίθους τρεῖς) ἢ λίθους τρεῖς: (ἐὰν δὲ ἱερὰν ἐνταῦθα
ἱερὸν) ἐὰν δὲ ἱερὸν ἐνταῦθα ἱερῶν: (ἰδρύσασθαι) ἰδρύσασθαι:
(ἀλφίτων) ἀλφί supra την: (ἐξηγητὴν) ἐξηγητὴν: (ἐκδύσα-
σθαι) ἐκδύσασθαι: (καθῆραι δεῖν, ὡς Ἑκάτης) καθάραι δεῖν ὡς
ἐκάτης: (κ' ἂν γλαῦκα) κἄν γλαῦκες: (ταράττεται καὶ εἰ-
πὼν) ταράττεται καὶ εἶπας correctum εἶπου: (ἐπὶ λέχω) ἐπὶ
λεχῶ: (καὶ ταῖς τετάρταις δὲ καὶ ταῖς ἐβδομάταις) καὶ ταῖς
τετάρταις δὲ καὶ ταῖς ἐβδομάταις: (τίνι θεῶ ἢ θεῶ) τίνι θεῶν ἢ
θεῶν: (μετὰ τῆς τίτθης καὶ τῶν παιδῶν) μετὰ τῆς τίτθης καὶ
τῶν παιδίων: (καὶ περιρραϊνομένων) καὶ τῶν περιρραϊνομένων:
(κ' ἂν ποτὲ) κἄν ποτε: (ἐπελθόντων) ἐπελθόντων correctum
ἀπελθόντων: (περικαθῆραι) περικαθάραι: (πτύσαι) πτύσαι: —

Accentus apud Siebenkeesium vitiose positos in τὴν ὁδὸν,
παρεῖαν, λιθῶν, παρίων, μῦς, ὅταν, δοξείεν, μαινομενόν τε et
similia passim, et interpunctionem praeposteram notare non
est operae pretium. Dabo ubique id quod in Palatino scriptum
est: ubi nihil admonuero omnes istiusmodi errores silentio
neo redargui puta.

1) Vitiosam Siebenkeesii scripturam ubique uncinis includam, genuinam
codicis lectionem sine uncis ubique apponam.

In Codicis scriptura haec notanda sunt: in quo genere maius nimis multa potius describere quam ea omittere quae aliquem fortasse usum habere possent: et facient haec utique ad confirmandam lectionum fidem, quas ex Palatino producam.

δειλία πρὸς τὸ δαιμόνιον: Codex Palatinus δειλί supra α. πρ supra δ.

Diserte in Codice scriptum est ἐπιχρωνῆν.

ἐνταῦθα ἱερῶν: ἱερῶ cum compendio syllabae ον.

ἐν ταῖς τριόδοις: τριο supra δ et acutus.

ἐρωτᾶν τί χρὴ ποιεῖν: ἐρω supra τ cum circumflexo.

δεῖν ὥς ἐκάτης: δ cum compend. syll. ειν et circumfl.

καὶ γλαῦκες: γλαῦκ cum comp. syll. ες.

εἴπας ἀθηνᾶ κρείττων: εἴπ cum comp. syll. ας, corrector substituit comp. syll. ου.

τὸ μὴ μαίνεσθαι: μ supr. αί tum νε supr. σθ cum comp. syll. αι.

ἐβδομάσι: ἐβδομ cum ductu longiore aliquid omissum esse significante, supra á.

τοὺς ἑρμαφροδίτους: ἑρμαφρο supra δτ, inter δ et τ acutus.

καὶ τῶν παιδίων: παι supra δ iuxta acutus, quod significare παιδία, παιδίων (non παῖδες, παῖδων) multi alii loci docebunt, de qua re alias.

κατὰ κεφαλῆς λούσασθαι: Cod κε cum signo omissionis et compend. syll. ης et circumflexo.

περικαθάραι: π supra ε cum duobus punctis (..) καθάρ supra αι.

In Codice sequitur caput XVII:

μεμψιμοιρίας: ιζ': —

ἔστιν ἡ μεμψιμοιρία ἐπιτίμησις παρὰ τῶν προσηκόντων δεδομένων. ὁ δὲ μεμψιμοιρος τοῖσδε τις οἷος ἀποτείλαντος μερίδα τοῦ φίλου εἰπεῖν πρὸς τὸν φέροντα· ἐφθόνησάς μοι τοῦ ζωμοῦ καὶ τοῦ οἴναριου οὐκ ἐπὶ δεῖπνον καλέσας. καὶ ὑπὸ τῆς ἐταίρας
 5 καταφιλούμενος εἰπεῖν· θαυμάζω εἰ σὺ καὶ ἀπὸ τῆς ψυχῆς οὕτω με φιλεῖς. καὶ τῷ Διὶ ἀγανακτεῖν οὐ διότι ὕει ἀλλὰ διότι ὕσερον. καὶ εὐρὼν ἐν τῇ ὁδῷ βαλλάντιον εἰπεῖν· ἀλλ' οὐ θησαυρὸν εὔρηκα οὐδέποτε. καὶ πριάμενος ἀνδράποδον ἄξιον καὶ πολλὰ δεθελὲς τοῦ πωλοῦντος· θαυμάζω, εἰπεῖν, ὅτι ὑγιὲς οὕτω
 10 ἄξιον ἐώνημαι. καὶ πρὸς τὸν εὐαγγελιζόμενον ὅτι υἱός σοι

γέγονεν εἰπεῖν ὅτι ἂν προσθῆς καὶ τῆς οὐσίας τὸ ἡμῖς ἀπέ-
 σην ἀληθῆ ἔρεῖς. καὶ νίκην νικήσας καὶ λαβὼν πάσας τὰς
 ψήφους ἐγκαλεῖ τῷ γράψαντι τὸν λόγον ὡς πολλὰ παραλε-
 λοιπότι τῶν δικαίων. καὶ ἑράνου εἰσενεχθέντος παρὰ τῶν φίλων
 15 καὶ φήσαντός τινος· ἰλαρὸς ἴσθι. καὶ πῶς, εἰπεῖν, ὅτι δεῖ
 τὰργύριον ἀποδοῦναι ἐκάσῳ καὶ χωρὶς τούτων χάριν ὀφείλειν
 ὡς εὐεργετημένον: —

ERRORS SIEBENKEESII.

Siebenkees: (Περὶ μεμψιμοιρίας). Codex Palatinus μεμψιμοι-
 ρίας ιζ': (περὶ τῶν προσηνῶς) παρὰ τῶν προσηκόντων: (τοῖος
 δὲ τις) τοῖόςδ' ἐστις: (εἰ τὸ καὶ ἀπὸ ψυχῆς με φιλεῖς) εἰ σὺ
 καὶ ἀπὸ τῆς ψυχῆς οὕτω με φιλεῖς: (βαλλάντιον) βαλλάντιον:
 (εὐαγγελιζόμενον, υἱός σοι γέγονεν) εὐαγγελιζόμενον ὅτι υἱός σοι
 γέγονεν: (τὸ ἡμῖς ἀπεσιν) τὸ ἡμῖς ἀπέσην: (καὶ δίκην
 νικήσας) καὶ νίκην νικήσας: (πάσας τοὺς ψήφους) πάσας τὰς
 ψήφους: (ἐγκαλεῖν) ἐγκαλεῖ: (ἰλαρὸς ἔσῳ) ἰλαρὸς ἴσθι: (τὸ
 ἀργύριον ἀποδοῦναι) τὰργύριον ἀποδοῦναι: (εὐεργετημένον) εὐερ-
 γετημένον.

Scripturae notabiles hae sunt:

παρὰ τῶν προσηκόντων: Codex π cum compend. significante
 αρα et acuto, τ cum compend. syll. ων et circumfl. προση su-
 pra κτ, iuxta acutus. Apparet igitur veram lectionem hanc
 esse: ἐπιτίμησις παρὰ τὸ προσῆκον τῶν δεδομένων.

ὑπὸ τῆς ἐταίρας φιλούμενος: correctum a prima manu κα-
 ταφιλούμενος.

βαλλάντιον: Cod. βαλλάν supra τ.

οὐδέποτε: Cod. οὐδέ supra πτε.

ἀνδράποδον: Cod. ἀνδρά supra πδ.

τῆς οὐσίας: Cod. οὐ supra σ cum comp. syll. ας et iuxta
 acutus.

πάσας τὰς ψήφους ἐγκαλεῖ τῷ γράψαντι: Cod. πάσ cum
 comp. syll. ας, τ cum comp. syll. ας, ψήφ cum comp. syll.
 ους, ἐγκαλ supra εἰ, τ supra ῶ iuxta ι.

In Codice sequitur caput XVIII:

ιη'. ἀπιστίας: —

ἔστιν ἀμέλει ἀπιστία ὑπόληψις τις ἀδικίας κατὰ πάντων. ὁ δὲ

- ἄπιτος τοιοῦτός τις οἷος ἀποστείλας τὸν παῖδα ὁφωνήσοντα ἕτερον παῖδα πέμπειν πεισόμενον πόσου ἐπρίατο. καὶ φέρων αὐτὸς τὸ ἀργύριον καὶ κατὰ σάδιον καθίζων ἀριθμεῖν πόσον ἐστὶ.
- 5 καὶ τὴν γυναῖκα τὴν αὐτοῦ ἐρωτᾶν κατακείμενος εἰ κέκλεικε τὴν κιβωτὸν καὶ εἰ σεσήμανται τὸ κυλιούχιον καὶ εἰ ὁ μόχλος εἰς τὴν θύραν τὴν αὐλείαν ἐμβέβληται. καὶ ἂν ἐκείνη Φῆ μὴδὲν ἦττον αὐτὸς ἀναστὰς γυμνὸς ἐκ τῶν τρωμάτων καὶ ἀνυπόδητος τὸν λύχνον ἄψας ταῦτα πάντα περιδραμῶν ἐπι-
- 10 σκέψασθαι καὶ οὕτω μόλις ὕπνου τυγχάνειν. καὶ τοὺς ὀφείλοντας αὐτῷ ἀργύριον μετὰ μαρτύρων ἀπαιτεῖν τοὺς τόκους ὅπως μὴ δύναιντο ἔξαρνοι γενέσθαι. καὶ τὸ ἱμάτιον δὲ ἐκδύναι δεινὸς οὐχ ὥς βέλτισα ἐργάσεται ἀλλ' ὅταν ἢ ἄξιος ἐγγυητὴς τοῦ κναφέως. καὶ ὅταν ἦκη τις αἰτησόμενος ἐκπώματα μάλιστα
- 15 μὲν μὴ δοῦναι, ἂν δ' ἄρα τις οἰκείος ἢ καὶ ἀναγκαῖος μόνον οὐ πυρώσας καὶ σήσας καὶ σχεδὸν ἐγγυητὴν λαβὼν χρήσει. καὶ τὸν παῖδα δὲ ἀκολουθοῦντα κελεύειν αὐτοῦ ὀπισθεν μὴ βαδίζειν ἀλλ' ἐμπροσθεν ἵνα φυλάττηται αὐτῷ μὴ ἐν τῇ ὁδῷ ἀποδράσῃ. καὶ τοῖς εἰληφόσι τι παρ' αὐτοῦ καὶ λέγουσι πό-
- 20 σου, κατάρθου. οὐ γὰρ σχολάζω πω πέμπειν. μὴδὲν πραγματεύου. ἐγὼ γὰρ ἂν σὺ σχολάσης συνακολουθήσω: —

SIEBENKEESII ERRORES.

Siebenkees: (ποσοῦ ἐπρίατο). Codex Palatinus: πόσου ἐπρίατο: (ἀριθμεῖν) ἀριθμεῖν πόσον ἐστὶ: (τὴν αὐτοῦ ἐρωτᾶν) τὴν αὐτοῦ ἐρωτᾶν: (καὶ ἂν ἐκείνη Φῆ) καὶ ἂν ἐκείνη Φῆ: (τὸ ἱμάτιον ἐκδύναι) τὸ ἱμάτιον ἐκδύναι: (ὥς βέλτισα ἐργάσεται) ὥς βέλτισα ἐργάσεται correctum ἐργάσεται: (ἂν δ' ἄρα τις οἰκείος ἢ καὶ ἀναγκαῖος) ἂν δ' ἄρα τις οἰκείος ἢ καὶ ἀναγκαῖος: (μόνον ἐπυρώσας) μόνον οὐ πυρώσας: (αὐτοῦ ὀπισθεν) αὐτοῦ ὀπισθεν: (οὐ γὰρ σχολάζω πέμπειν) οὐ γὰρ σχολάζω πω πέμπειν.

Quod Fossius ex Palatino affert ἕτερον παῖδα πέμπειν (τὸν) πεισόμενον neque in Codice legitur et orationem soloecam faceret si legeretur.

Quod idem μόνον οὐ πυρώσας non credit in Palatino esse fallitur: perspicue οὐ noto nexu scriptum sequenti participio de more affixum est.

In caeteris nihil est memorabile, nisi quod βέλτις in verbis ὡς βέλτις ἐργάσεται in Codice scriptum est βέλτι supra 5.

Sequitur in Codice caput XIX :

ιβ' δυσχερείας.

ἔστιν ἡ δυσχέρεια ἀθεραπευσία σώματος λύπης παρασκευαστική. ὁ δὲ δυσχερὴς τοιοῦτός τις οἷον λέπραν ἔχων καὶ ἀλφὸν καὶ τοὺς ὀνυχας μεγάλους περιπατεῖν καὶ Φῆσαι ταῦτα εἶναι αὐτῷ συγγενικὰ ἀρρωτήματα. ἔχειν γὰρ αὐτὸν καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸν πάππον καὶ οὐκ εἶναι ῥᾶδιον αὐτὸν εἰς τὸ γένος ὑποβάλλεσθαι. ἀμέλει δὲ δεινὸς καὶ ἔλκη ἔχειν ἐν τοῖς ἀντικνημίοις καὶ προσπταίσματα ἐν τοῖς δακτύλοις καὶ μὴ θεραπεῦσαι ἀλλ' ἐάσαι θηριωθῆναι. καὶ τὰς μασχάλας δὲ θηριώδεις καὶ δασείας ἔχειν ἄχρι ἐπὶ πολὺ τῶν πλευρῶν, καὶ τοὺς ὀδόντας μέλανας καὶ ἐσθιομένους ὥς δυσέντευκτος εἶναι καὶ ἀηδής. καὶ τὰ τοσαῦτα. ἐσθίων ἀπομύττεσθαι θύων ἅμα δ' ἄρξασθαι προσλαλῶν. ἀπορρίπτειν ἀπὸ τοῦ σώματος. ἅμα πίων προσεργυγάνειν. ἀναπίπτοντος ἐν τοῖς σρώμασι μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ κοιμᾶσθαι. ἐλαίῳ σαπρῷ ἐν βαλανείῳ χρώμενος σφύζεσθαι. καὶ χιτωνίσκον παχὺν καὶ ἱμάτιον σφόδρα λεπτὸν καὶ κηλίδων μεσὸν ἀναβαλλόμενος εἰς ἀγορὰν ἐξελθεῖν. καὶ εἰς ἐξ ὀρνιθοσκόπου τῆς μητρὸς ἐξελθούσης βλασφημῆσαι. καὶ εὐχομένων καὶ σπενδόντων ἐμβαλεῖν τὸ ποτήριον καὶ γελάσαι ὡς τεράσιόν τι πεποιηκώς. καὶ αὐλούμενος δὲ κροτεῖν ταῖς 20 χερσὶ μόνος τῶν ἄλλων καὶ συντερετίζειν καὶ ἐπιτιμᾶν τῇ αὐλητρίδι τί οὐ ταχὺ παύσαιοτο. καὶ ἀποπτῦσαι δὲ βουλόμενος ὑπὲρ τῆς τραπέζης προσπτῦσαι τῷ οἰνοχόῳ : —

ERRORS SIEBENKEESII.

Siebenkees : (Περὶ δυσχερείας). Codex Palatinus : ιβ'. δυσχερείας : — (ἔστι ἡ δυσχέρεια) ἔστιν ἡ δυσχέρεια : (οἷος λέπραν ἔχων) οἷον λέπραν ἔχων : (οὐχ εἶναι ῥαδίον εἰς τὸ γένος) οὐκ εἶναι ῥαδίον αὐτὸν εἰς τὸ γένος : (καὶ ταῦτα μὴ θεραπεῦσαι) καὶ μὴ θεραπεῦσαι : (μασχάλας θηριώδεις) μασχάλας δὲ θηριώδεις : (ἄχρις ἐπὶ πολὺ) ἄχρι ἐπὶ πολὺ : (ἀναβαλλόμενος) ἀναβαλλόμενος : (εἰς ὀρνιθοσκόπου) εἰς ἐξ ὀρνιθοσκόπου : (ἐκβαλεῖν τὸ ποτήριον) ἐμβαλεῖν τὸ ποτήριον : (ὡς τεράσιόν τι) ὡς τεράσιον τί.

Scripturae notatu digniores hae sunt :

καὶ οὐκ εἶναι ῥάδιον αὐτὸν εἰς τὸ γένος: Cod. ρα supra δ, iuxta °, αὐτ cum gravi duplici.

ἀντικνημίαις: Cod. ἀντικνη supra μ, iuxta acutus.

θηριωθῆναι: Cod. θηριω supra θν cum circumfl. et compend. syll. αι.

ἀναπίντωντος: Cod. ἀναπίντων supra τ. pulchre emendavit Badhamus ἀναπώνιπτος.

σαπρῶ ἐν τῷ βαλανείῳ χρώμενος: Cod. σαπρ supra ῶ, βαλα supra ν, iuxta acutus, χρώ supra μν.

ἀποπτῦσαι — προσπτῦσαι a pr. manu correctum scilicet ἀποπτῦσαι — προσπτῦσαι.

Sequitur in Codice caput XX :

ἀηδίας κ' : —

- ἔσιν ἡ ἀηδία ὡς ὄρω λαβεῖν ἔντευξις λύπης ποιητικὴ ἀνευ βλάβης. ὁ δὲ ἀηδὴς τοιοῦτός τις οἶον ἐγείρειν ἄρτι καθεύδοντα εἰσελθὼν ἵνα αὐτῷ λαλῇ. καὶ ἀνάγεσθαι δὴ μέλλοντας καλεῖσθαι. καὶ προσελθὼν δεῖσθαι ἐπισχεῖν ἕως ἂν περιπατήσῃ. καὶ
- 5 τὸ παιδίον τῆς τίτθης ἀφελόμενος μασώμενος σιτίζει αὐτήν. καὶ ὑποκορίζεσθαι πομπύζων καὶ πανουργιῶν τοῦ πάππου ἐλθὼν. καὶ ἐσθίων δὲ ἅμα διηγείσθαι ὡς ἐλέβορον πιὼν ἄνω καὶ κάτω καθαρθεῖν καὶ ζωμοῦ τοῦ παρακειμένου ἐν τοῖς ὑποχωρήμασιν αὐτῷ μελαντέρα ἢ χολή. καὶ ἐρωτῆσαι δὲ δεινὸς ἐναντίον τῶν οἰκείων εἶπου (correctum εἶπερ)· μάμμη ὅτ' ὠδινες
- 10 καὶ ἔτικτές με τίς ἡμέρα. καὶ ὑπὲρ αὐτῆς δὲ λέγειν ὡς ἡδύ ἐσι καὶ ἀμφοτέρα δὲ οὐκ ἔχοντα οὐ ῥάδιον ἄνθρωπον λαβεῖν. καὶ ὅτι ψυχρὸν ὕδωρ ἔσι παρ' αὐτῷ λακκαῖον. καὶ ὡς κῆπος λάχανα πολλὰ ἔχων καὶ ἀπαλὰ ὥς εἶναι ψυχρὸν. καὶ μά-
- 15 γειρος εὖ τὸ ὄψον σκευάζων. καὶ ὅτι ἡ οἰκία αὐτοῦ πανδοκεῖται ἐσί, μετ' ἡ γάρ ἐσι, καὶ τοὺς φίλους αὐτοῦ εἶναι τὸν τετημένον πίθον, εὖ ποιῶν γὰρ αὐτοὺς οὐ δύνασθαι ἐμπληῆσαι. καὶ ξενίζων δὲ δεῖξαι τὸν παράσιτον αὐτοῦ ποῖός τις ἐσι τῷ συνδειπνοῦντι. καὶ παρακαλῶν δὲ ἐπὶ τοῦ ποτηρίου εἰπεῖν ὅτι τὸ
- 20 τέρψον τοὺς παρόντας παρσκεύασαι. καὶ ὅτι αὐτήν, ἐὰν κελεύσωσιν, ὁ παῖς μέτεισι παρὰ τοῦ πορνοβοσκοῦ ἤδη πῶς πάντες ὑπ' αὐτῆς αὐλώμεθα καὶ εὐφραινώμεθα : —

ERRORES SIEBENKEESII.

Siebenkees: (Περὶ ἀηδίας). Codex Palatinus: ἀηδίας κ': — (ἔστι ἡ ἀηδία) ἔστιν ἡ ἀηδία: (οἶος ἐγείρειν) οἶον ἐγείρειν: (μασώμενος) μασώμενος: (πανουῖργον τοῦ πάππου) πανουργιῶν τοῦ πάππου: (ἐσθίων ἄμα) ἐσθίων δὲ ἄμα: (ἐλλέβορον πιῶν) ἐλέβορον πιῶν: (εἰπὲ μάμμη) εἶπου (correctum εἶπερ) μάμμη: (ἔτικτες μὲ) ἔτικτές με: (ἀμφότερα οὐκ ἔχοντα) ἀμφότερα δὲ οὐκ ἔχοντα: (ἡ οἰκία αὐτοῦ) ἡ οἰκία αὐτοῦ: (εὐποιῶν) εὖ ποιῶν: (παρασκεύασαι) παρεσκεύασαι.

Animadvertenda scriptura Codicis in hisce:

οἶον ἐγείρειν: Cod. οἶ cum comp. syll. ον.

τὸ παιδίον τῆς τίτθης ἀφελόμενος: Cod. τὸ παι supra δ, iuxta acutus. ἀφελόμενος scriptum est ἀφelo supra μν iuxta acutus.

καὶ πανουργιῶν τοῦ πάππου: Cod. πανουργι supra compend. syll. ων et circumflexus.

εἶπου μάμμη: Cod. εἶπου, supra ου scriptum ερ a prima manu.

παρὰ τοῦ πορνοβοσκοῦ ἤδη. πῶς πάντες: Cod. π cum compend. syllab. ως et circumfl. πάντ cum compend. syllab. ες.

Caeterum quod Siebenkees refert λαβεῖν in verbis οὐ ῥᾶδιον ἄνθρωπον λαβεῖν »a recentiore manu subscriptum et in margine infinitivo εὔρεῖν explicatum esse" verum non est, et quod de scripturae nominis ποτήριου compendio Fossius retulit nil quidquam habet novi. Scribitur de more πο supra τρ, inter utramque consonantem acutus. Sic solent nomina omnia in — τήριον a tachygraphis exarari, veluti δεσμωτήριον. Hinc intelligitur cur ποτήριον et πότερον confundantur.

Sequitur in Codice caput XXI:

μικροφιλοτιμίας κα': —

ἡ δὲ μικροφιλοτιμία δόξει εἶναι ὀρεγίς τιμῆς ἀνελεύθερος. ὁ δὲ μικροφιλότιμος τοιοῦτός τις οἶος σπουδάσαι ἐπὶ δεῖπνον κληθεὶς παρ' αὐτὸν τὸν καλέσαντα κατακείμενος δειπνήσαι. καὶ τὸν υἱὸν ἀποκεῖραι ἀγαγὼν εἰς Δελφούς. καὶ ἐπιμεληθῆναι δὲ ὅπως αὐτῷ ὁ ἀκόλουθος Αἰθίοψ ἔσαι. καὶ ἀποδιδούς μὲν ἄργυρίου καινὸν ποιῆσαι ἀποδοῦναι. καὶ κολοῖψ δὲ ἔνδον τρεφομένῳ

- δεινὸς κλιμάκιον πρίασθαι καὶ ἀσπίδιον χαλκοῦν ποιῆσαι ὃ
 ἔχων ἐπὶ τοῦ κλιμακίου ὁ κολοῖδς πηδήσεται. καὶ βοῦν θύσας
 τὸ προμετωπίδιον ἀπαντικρὺ τῆς εἰσόδου προσπατταλῶσαι ζέμ-
 10 μασι μεγάλους περιδήσας ὅπως οἱ εἰσίδοντες ἴδωσιν ὅτι βοῦν
 ἔθυσσε. καὶ πομπεύσας μετὰ τῶν ἱππέων τὰ μὲν ἄλλα πάντα
 δοῦναι τῷ παιδὶ ἀπενεγκεῖν οἴκαδε, ἀναβαλλόμενος δὲ θοιμά-
 τιον ἐν τοῖς μύωψι κατὰ τὴν ἀγορὰν περιπατεῖν. καὶ κυναρίου
 δὲ Μελιταίου τελευτήσαντος αὐτῷ μνηῖμα ποιῆσαι καὶ ζηλίδιον
 15 ποιήσας ἐπιγράψαι κλάδος. Μελιταῖος. καὶ ἀναθεῖς δακτύλιον
 χαλκοῦν ἐν τῷ ἀσκληπιείῳ τοῦτον ἐκτρίβειν ξεφανῶντα ἀλεί-
 φειν ὁσημέραι. ἀμέλει δὲ καὶ συνδιοικίσασθαι παρὰ τῶν τρυ-
 τάνων ὅπως ἀπαγγείλῃ τῷ δήμῳ τὰ ἱερὰ καὶ παρεσκευαμέ-
 νος λαμπρὸν ἱμάτιον καὶ ξεφανωμένος παρελθὼν εἰπεῖν· ὦ ἄν-
 20 δρες Ἀθηναῖοι, ἐθύομεν οἱ πρυτάνεις τὰ ἱερὰ τῇ μητρὶ τῶν
 θεῶν. τὰ γὰρ ἄξια καὶ τὰ ἱερὰ καλὰ καὶ ὑμεῖς δέχεσθε τὰ
 ἀγαθὰ. καὶ ταῦτα ἀπαγγείλας ἀπὼν διηγῆσασθαι οἴκαδε τῇ
 αὐτοῦ γυναικὶ ὡς καθ' ὑπερβολὴν εὐημερεῖν : —

ERRORES SIEBENKEESII.

Siebenkees: (Περὶ μικροφιλοτιμίας). Codex Palatinus: μικρο-
 Φιλοτιμίας κα': — (ἀναγὰν εἰς Δελφούς) ἀγαγὰν εἰς Δελφούς:
 (ὅπως αὐτῷ) ὅπως αὐτῷ: (ἐν ταῖς μύωψι) ἐν τοῖς μύωψι. Scri-
 bitur τ cum compend. syllab. οἰς et circumflexo: (μνημα
 καὶ ζηλίδιον ποιήσας) μνημα ποιῆσαι καὶ ζηλίδιον ποιήσας: (συν-
 διοικήσασθαι) συνδιοικίσασθαι: (καὶ μὲν ἄξια καὶ τὰ ἱερὰ) τὰ
 γὰρ ἄξια καὶ τὰ ἱερὰ: (τῇ ἑαυτοῦ γυναικὶ) τῇ αὐτοῦ γυ-
 ναικὶ:

Est operae pretium animadvertere scripturas hasce:

μικροφιλοτιμία: inter κρο et Φι infra versum est nota ὕφ'
 ἔν, quae saepius in Palatino Codice apparet.

προμετωπίδιον: Cod. προμετωπι supra δ.

κυναρίου: Cod. κυ supra νρ, inter ν et ρ acutus.

δακτύλιον: Cod. δακτυ supra λ, iuxta acutus.

ἀσκληπιείῳ: diserte in Cod. scriptum est, non ἀσκληπίῳ.

ἀθηναῖοι: Cod. ἄ supra θν cum circumflexo et compend.
 syllab. αι.

τὰ γὰρ ἄξια; Cod. γ pronom cum compend. syllab. αρ et

acuto. Facile credideris μὲν esse scriptum, quae res subinde Siebenkeesium fefellit.

In Codice sequitur caput XXII.

ἀνελευθερίας κβ': —

- ἡ δὲ ἀνελευθερία ἐστὶ περιουσία τις ἀπὸ Φιλοτιμίας δαπάνην ἔχουσα. ὁ δὲ ἀνελεύθερος τοιοῦτός τις οἷος νικῆσαι τραγῳδοῖς ταινίαν ξυλίην ἀναθεῖναι τῷ Διονύσῳ ἐπιγράψας μὲν αὐτοῦ τὸ ὄνομα. καὶ ἐπιδόσεων γινομένων ἐκ τοῦ δήμου ἀναστὰς ὁ σιωπᾶν ἢ ἐκ τοῦ μέσου ἀπελθεῖν. καὶ ἐκδιδούς αὐτοῦ θυγατέρα τοῦ μὲν ἱερείου πλὴν τῶν ἱερέων τὰ κρέα ἀποδόσθαι, τοὺς δὲ διακονοῦντας ἐν τοῖς γάμοις οἰκοσίτους μισθώσασθαι. καὶ τριηραρ κυβερνήτου τρώμα ταυτὸν ἐπὶ τοῦ κατατρώματος ὑποσορένυσθαι τὰ δὲ αὐτοῦ ἀποτιθέναι. καὶ τὰ παι-
- 10 δία δὲ δεινὸς μὴ πέμψαι εἰς διδασκάλου ὅταν ἢ τοῦ ἀποτιθέναι καὶ τὰ παιδία μουσία ἀλλὰ Φῆσαι κακῶς ἔχειν ἵνα μὴ συμβάλονται. καὶ ἐξ ἀγορᾶς δὲ ὀψωνήσας τὰ κρέα αὐτὸς φέρειν καὶ τὰ λάχανα ἐν τῷ προκολπίῳ καὶ ἔνδον μένειν ὅταν ἐκδῶ θοιμάτιον ἐκπλῦναι. καὶ Φίλου ἔρανον συλλέγοντος καὶ
- 15 διειλεγμένου αὐτῷ προσιόντα προϊδόμενος ἀποκάμψας ἐκ τῆς ὁδοῦ τὴν κύκλῳ οἴκαδε πορευθῆναι. καὶ τῇ γυναικὶ δὲ τῇ αὐτοῦ (correctum ἑαυτοῦ) προῖκα εἰσενεγκαμένη μὴ πρίασθαι θεραπεία ἀλλὰ μισθούσθαι εἰς τὰς ἐξόδους ἐκ τῆς γυναικείας παιδίον τὸ συνακολουθῆσαν. καὶ τὰ ὑποδήματα πάλιν πῆξει
- 20 κεκαττυμένα φορεῖν καὶ λέγειν ὅτι κέρατος οὐδὲν διαφέρει. καὶ ἀναστὰς τὴν οἰκίαν καλλύναι καὶ τὰς κλῖνας ἐκκορῆσαι καὶ καθεζόμενον παρασρέψαι τὸν χιτῶνα ὃν αὐτὸς φορεῖ: —

ERRORES SIEBENKEESII.

Siebenkees: (Περὶ ἀνελευθερίας). Codex Palatinus: ἀνελευθερίας κβ': — (περιουσία τις ἀποΦιλοτιμίας) περιουσία τις ἀπὸ Φιλοτιμίας: (ἐκδιδούς αὐτοῦ θυγατέρα) ἐκδιδούς αὐτοῦ θυγατέρα: (πλὴν τῶν ἱερείων) πλὴν τῶν ἱερέων: (τὰ κρέα ἀποδίδοσθαι) τὰ κρέα ἀποδόσθαι: (καὶ τριηραρχῶν τὰ τοῦ κυβερνήτου) καὶ τριηραρ in extremo versu et cum lacunae indicio in vs. sq. κυβερνήτου: (τρώματα αὐτοῦ) τρώμα ταυτὸν: (ὑποσορένυσθαι) ὑποσορένυσθαι: (τὰ δὲ αὐτοῦ ἀποτιθέναι) τὰ δὲ αὐτοῦ ἀποτιθέναι: (πέμψαι εἰς διδάσκαλον) πέμψαι εἰς διδασκάλου: (ὅταν ἢ τοῦ

ἀποτιθέναι καὶ τὰ παιδιμουσία) ὅταν ἢ τοῦ ἀποτιθέναι καὶ τὰ παιδία μουσία: (συμβάλλωνται) συμβάλλωνται: (αὐτὸς φέρειν — καὶ τὰ λάχανα) αὐτὸς φέρειν τὰ λάχανα: (ἐν τῷ προκαλπίῳ) ἐν τῷ προκαλπίῳ: (ὅταν ἐκδῶ θοιμάτιον ἐκπλῦναι) ὅταν ἐκδῶ θοιμάτιον ἐκπλῦναι: (ἀνακάμψας) ἀποκάμψας: (ἐκ τῆς ὁδοῦ τῷ κύκλῳ) ἐκ τῆς ὁδοῦ τὴν κύκλῳ: (τῇ αὐτοῦ προίκα) τῇ αὐτοῦ (correctum αὐτοῦ) προίκα: (πρίασθαι θεραπεύνας) πρίασθαι θεραπεύαινα (sic): (παιδίον συνακολουθήσον) παιδίον συνακολουθήσαν: (ὀποδήματα πάλιν πῆξει) ὑποδήματα πάλιν πῆξει: (καλλῦναι) καλλῦναι: (καθεζόμενος) καθεζόμενον: —

Scripturae ad cognoscendum non inutiles hae insunt:

ἐκδιδούς αὐτοῦ θυγατέρα: Cod. αὐ supra τ cum circumflexo, θυγα supra τρ, inter τ et ρ acutus.

πλὴν τῶν ἱερέων: Cod. ἱερέ supra ων.

εἰσῶμα ταυτὸν: Cod. ταυτ cum duplici gravi.

ἐπὶ τοῦ καταεἰσώματος: Cod. κα supra τ, tum εἰσ, supra μτ, iuxta acutus.

ἀποτιθέναι καὶ τὰ παιδία μουσία: Cod. παι supra δ, iuxta acutus, μουσί supra α. Manifestus igitur est scribae error, quem sagaciter Meierus (apud Fossium ad h. l.) deprehendit. Scriptum erat in vetustiore libro:

ὑποστορέννυσθαι τὰ δὲ αὐ
τοῦ ἀποτιθέναι καὶ τὰ παιδία
δὲ δεινὸς μὴ πέμψαι εἰς
διδασκάλου ὅταν ἢ
μουσεῖα ἀλλὰ Φῆσαι κακῶς.

Librarius quum recte descripsisset usque ad ὅταν ἢ alias res agens repetiit secundum versiculum:

τοῦ ἀποτιθέναι καὶ τὰ παιδία
et tum quintum subiecit:

μουσεῖα ἀλλὰ Φῆσαι κακῶς
ἔχειν ἵνα μὴ συμβάλλωνται.

ἐν τῷ προκαλπίῳ: Cod. προκαλ supra π, iuxta acutus.

θοιμάτιον ἐκπλῦναι: Cod. θοιμα supra τ cum acuto.

θεραίπαινα: Cod. θεραίπ supra αι, tum ν supra α.

συνακολουθήσαν: Cod. συνακολουθῆσ cum compend. syllab. α.

κέρατος : Cod. κέρα supra τ.

καθεζόμενον : Cod. καθεζ supra μν cum compend. syll. ον.

In Codice sequitur cap. XXIII:

ἀλαζονείας κγ' : —

- ἀμέλει δὲ ἡ ἀλαζονεία δόξει εἶναι προσδοκία τις ἀγαθῶν οὐκ ὄντων. ὁ δὲ ἀλαζὼν τοιοῦτός τις οἷος ἐν τῷ διαζεύγματι ἐσηκῶς διηγείτο ξένοις ὡς πολλὰ χρήματα αὐτοῖς ἔσιν ἐν τῇ θαλάσσῃ. καὶ περὶ τῆς ἐργασίας τῆς δανειστικῆς διεξιέναι ἡλικίῃ, καὶ ὃ αὐτὸς ὅσα εἴληφε καὶ ἀπολώλεκε καὶ ἅμα ταῦτα πλεθρίζων πέμπειν τὸ παιδάριον εἰς τὴν τράπεζαν δραχμῆς αὐτῷ κειμένῃς. καὶ συνδοιοφόρου δὲ ἀπολαῦσαι ἐν τῇ ὁδῷ δεινὸς λέγων ὡς μετὰ εὐάνδρου ἐσρατεύσατο καὶ ὡς αὐτῷ εἶχε καὶ ὅσα λιθοκόλλητα ποτήρια ἐκόμισε. καὶ περὶ τῶν τεχνιτῶν τῶν ἐν
- 10 τῇ Ἀσίᾳ ὅτι βελτίους εἰσὶ τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἀμφισβητῆσαι καὶ ταῦτα ψηφῆσαι οὐδαμοῦ ἐκ τῆς πόλεως ἀποδεδημηκῶς. καὶ γράμματα δὲ εἰπεῖν ὡς πάρεσι παρ' Ἀντιπάτρου τριττὰ δὴ λέγοντα παραγίνεσθαι αὐτὸν εἰς Μακεδονίαν. καὶ διδομένης αὐτῷ ἐξαγωγῆς ξύλων ἀτελοῦς, ὅτι ἀπειρήται ὅπως μὴ δ'
- 15 ὑφ' ἐνὸς συκοφαντηθῇ. περαιτέρω φιλοσοφεῖν προσῆκε Μακεδόσι. καὶ ἐν τῇ σποδιᾷ δὲ ὡς πλείους ἢ πέντε τάλαντα αὐτῷ γένοιτο τὰ ἀναλώματα δίδοντι τοῖς ἀπόροις τῶν πολιτῶν. ἀνανεύειν γὰρ οὐ δύνασθαι. καὶ ἀγνώτων δὲ παρακαθημένων κελεῦσαι θεῖναι τὰς ψήφους ἕνα αὐτῶν καὶ πόσων καθ' ἐξακο-
- 20 σίας καὶ κατὰ μίαν καὶ προσιθεῖς πιθανῶς ἐκάσοις τούτων ὀνόματα ποιῆσαι καὶ δέκα τάλαντα καὶ τοῦτο φήσας εἰσενήνεχθαι εἰς ἑράνους αὐτῶν καὶ τὰς τριηραρχίας εἰπεῖν ὅτι οὐ τίθησιν οὐδὲ τὰς λειτουργίας ὅσας λελειτούργηκε. καὶ προσελθὼν δ' εἰς τοὺς ἵππους τοὺς ἀγαθοὺς τοῖς πωλοῦσι προσποιή-
- 25 σασθαι ὠνητιᾶν. καὶ ἐπὶ τὰς κλῖνας ἐλθὼν ἱματισμὸν ζητῆσαι εἰς δύο τάλαντα καὶ τῷ παιδὶ μάχεσθαι ὅτι τὸ χρυσίον οὐκ ἔχων αὐτῷ ἀκολουθεῖ καὶ ἐν μισθωτῇ οἰκίᾳ οἰκῶν φῆσαι ταύτην εἶναι τὴν πατρώαν πρὸς τὸν μὴ εἰδότα καὶ διότι μέλλει πωλεῖν αὐτὴν διὰ τὸ ἐλάττω εἶναι αὐτῷ πρὸς τὰς ξενοδο-
- 30 χίας : —

ERRORES SIEBENKEESII.

Siebenkees: (Περὶ ἀλαζονείας). Codex Palatinus: ἀλαζονείας

κγ': — (διηγείσθαι ξένοις) διηγείτο ξένοις: (χρήματα αὐτῷ
 ἔσιν) χρήματα αὐτοῖς ἔσιν: (ἐν τῇ θαλάττῃ) ἐν τῇ θαλάσσῃ:
 (ἀπολαύσας ἐν τῇ ὁδῷ) ἀπολαῦσαι ἐν τῇ ὁδῷ: (δεινὸς λέγειν)
 δεινὸς λέγων: (ὥς μετ' Εὐάνδρου) ὥς μετα εὐάνδρου. μετα
 sine accentu: (τριτὸν δὴ λέγοντα) τριττὰ δὴ λέγοντα: (ἐν
 τῇ σποδίᾳ) ἐν τῇ σποδιᾷ: (τάλαντα γένοιτο αὐτῷ) τάλαντα
 αὐτῷ γένοιτο: (καὶ ἀγνώσων δέ) καὶ ἀγνώτων δέ: (καὶ ποσῶν)
 καὶ πόσων: (Φήσας εἰσενηνοχέναι) Φήσας εἰσενηνέχθαι: (αὐτῷ
 ἐξαγωγῆς) αὐτῷ ἐξαγωγῆς: (ἀτελοῦς, εἰπεῖν ὅτι) ἀτελοῦς ὅτι:
 (εἰς ἑράνους αὐτὸν) εἰς ἑράνους αὐτῶν: (λιτουργίας) λειτουργίας:
 (ὅτι τὸ χρύσιον) ὅτι τὸ χρυσίον: (καὶ ὅτι μέλλει) καὶ ὅτι
 μέλλει:

Scripturae notabiles hae sunt:

τὸ παιδάριον εἰς τὴν τράπεζαν δραχμῆς: Cod. παι supra δ
 cum compend. syllab. on. inter δ et ρ acutus: τρά supra π
 cum compend. syllab. αν.

ποτήρια: Cod. πο supra τρ, inter τ et ρ acutus.

πόλεως ἀποδεδημηκῶς: Cod. πόλεως δεδημηκῶς corrector supra
 scripsit ἀπο.

εἰς μακεδονίαν: Cod. μακε supra δν. inter δ et ν acutus.
 Scriba male accentum posuit, nam quod dedit μακεδόνα vel
 μακεδόνας significat. Debebat acutum iuxta apponere ut esset
 μακεδονίαν.

Sieb. (μῆδ' ὕφ' ἑνος) Cod. μῆ δ' ὕφ' ἐνός:

ἀγνώτων: Cod. ἀγνω supra τ cum compend. syll. ων. iuxta
 acutus.

καὶ πόσων: Cod. καὶ πο supra σων, iuxta acutus.

ξενοδοχίας: Cod. ξενοδο supra χ, accentus nullus.

In Codice sequitur caput XXIV:

ὑπερηφανίας κδ': —

ἔσι δὲ ἡ ὑπερηφανία καταφρόνησίς τις πλὴν αὐτοῦ τῶν
 ἄλλων. ὁ δὲ ὑπερήφανος τοιόσδε τις οἶος τῷ σπεύδοντι ἀπὸ
 δείπνου ἐντεύξεσθαι φάσκειν ἐν τῷ περιπατεῖν. καὶ εὖ ποιήσας
 μεμνησθαι φάσκειν καὶ βιάζειν ἐν ταῖς ὁδοῖς τὰς διαίτας κρί-
 νειν ἐν τοῖς ἐπιτρέψασι. καὶ χειροτονουμένοις ἐξόμνησθαι τὰς
 ἀρχὰς οὐ φάσκων σχολάζειν. καὶ προσελθεῖν πρότερος οὐδεὶς
 θελήσας. καὶ τοὺς πωλοῦντάς τι ἢ μεμισθωμένους δεινὸς κ-

λεῦσαι ἤκειν πρὸς αὐτὸν ἅμ' ἡμέρα. καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς πο-
 ρευόμενος μὴ λαλεῖν τοῖς ἐντυγχάνουσι κάτω κεκυφῶς ὅταν
 10 δὲ αὐτῷ δοκῇ ἄνω πάλιν. καὶ ἐσιῶν τοὺς φίλους αὐτοὺς μὴ
 συνδειπνεῖν ἀλλὰ τῶν ὑφ' αὐτόν τινι συντάξαι αὐτῶν ἐπιμε-
 λεῖσθαι. καὶ προαποσέλλειν δὲ ἐπ' αὐτὸν πορεύηται τὸν ἐροῦντα ὅτι
 προέρχεται. καὶ οὔτε ἐπαλειφόμενον αὐτὸν οὔτε λουόμενον οὔτε
 ἐσθίοντα ἐάσας ἂν εἰσελθεῖν. ἀμέλει δὲ καὶ λογιζόμενος πρὸς
 15 τινὰ τῷ παιδὶ συντάξαι τὰς ψήφους διωθεῖν καὶ κεφάλαιον
 ποιήσαντι γράψαι αὐτῷ εἰς λόγον. καὶ ἐπισέλλων μὴ γράψειν
 ὅτι χαρίζοιο ἂν μοι ἀλλ' ὅτι βούλομαι γενέσθαι, καὶ ἀπέσαλλα
 πρὸς σὲ ληψόμενος, καὶ ὅπως ἄλλως μὴ ἔσαι, καὶ τὴν ταχι-
 σην: —

ERRORS SIEBENKEESII.

Siebenkees: (Περὶ ὑπερηφανίας). Codex Palatinus: ὑπερηφα-
 νίας κδ': — (Ἐσι δὲ ὑπερηφανία) ἔσι δὲ ἡ ὑπερηφανία: (πλὴν
 αὐτοῦ) πλὴν αὐτοῦ: (τοῖος δὲ τις) τοιοῦδέ τις: (κρίνειν· καὶ
 ἐν τοῖς ἐπιτρέψασι) κρίνειν ἐν τοῖς ἐπιτρέψασι: (προελθεῖν πρό-
 τερος) προσελθεῖν πρότερος: (οὐδενὶ θελήσαι) οὐδενὶ θελήσας:
 (πάλιν. Ἐσιῶν) πάλιν καὶ ἐσιῶν: (τῶν ὑφ' αὐτόν τινι) τῶν
 ὑφ' αὐτόν τινι: (προαποσέλλειν) προαποσέλλειν: (οὔτε ἐπ'
 ἀλειφόμενον οὔτε λυόμενον) οὔτε ἐπαλειφόμενον αὐτὸν οὔτε λουό-
 μενον:

Scripturae ad cognoscendum utiliores hae insunt:

οὔτε ἐπαλειφόμενον αὐτὸν οὔτε λουόμενον: Cod. ἐπαλειφο su-
 pra μν cum comp. syllab. ον, iuxta acutus; αὐτ cum duplici
 gravi; λουο supra μν cum comp. syll. ον, iuxta acutus.

ἐάσας ἂν εἰσελθεῖν: Cod. ἐάσ cum comp. syll. ας; ἂν cum
 duplici gravi. Saepissime in Codd. μὲν, δὲ et ἂν habent ac-
 centum duplicem.

τῷ παιδὶ: Cod. τ supra ω iuxta ι.

κεφάλαιον ποιήσαντι: Cod. ποιη supra στι, iuxta acutus.

μὴ γράψειν: Cod. γράψ cum compend. syll. ειν.

πρὸς σὲ ληψόμενος: Cod. πρ supra δ; σ supra ἐ; ληψο su-
 pra μν.

In Codice sequitur caput XXV:

δειλιάς κε': —

- ἀμέλει δὲ ἡ δειλία δόξειεν εἶναι ὑπειξίς τις ψυχῆς ἔμφο-
 βος. ὁ δὲ δειλὸς, τίς. οἷος πλέων τὰς ἄκρας φάσκειν ἡμιολίας
 εἶναι καὶ κλύδωνος γενομένου ἐρωτᾶν εἴ τις μὴ μεμύηται τῶν
 πλεόντων καὶ τοῦ κυβερνήτου ἀνακύπτων μὲν πυνθάνεσθαι εἰ
 5 μεσοπορεῖ, καὶ τί αὐτῷ δοκεῖ τὰ τοῦ θεοῦ. καὶ πρὸς τὸν πα-
 ρακαθήμενον λέγειν ὅτι φοβεῖται ἀπὸ ἐνυπνίου τινός. καὶ ἐκ-
 δὺς δίδοναι τῷ παιδί τὸν χιτωνίσκον καὶ δεῖσθαι πρὸς τὴν
 γῆν προσάγειν αὐτόν. καὶ τρατευόμενος δὲ πεζοῦ (correctum
 πεζῇ) ἐκβοηθοῦντος τὲ προσκαλεῖν κελεύων πρὸς αὐτὸν πάντας
 10 πρῶτον περιιθεῖν καὶ λέγειν ὡς ἔργον διαγωνῶναι ἐς ἡμέραν
 εἰσὶν οἱ πολέμιοι. καὶ ἀκούων κραυγῆς καὶ ὄρων πίπτων
 εἶπε (correctum εἶπου) πρὸς τοὺς παρεσηκότας ὅτι τὴν πα-
 θὴν λαβεῖν ὑπὸ τῆς σπουδῆς ἐπελάθετο τρέχειν ἐπὶ τὴν πα-
 νήν τὸν παῖδα ἐκπέμψας καὶ κελεύσας προσκοπεῖσθαι πῶ
 15 εἰσὶν οἱ πολέμιοι, ἀποκρύψαι αὐτὴν πρὸς τὸ προσκεφάλαιον
 εἶτα διατρίβειν πολὺν χρόνον ὡς ζητεῖν. καὶ ἐν τῇ σκηνῇ ὄρων
 τραυματίαν τινὰ προσφερόμενον τῶν φίλων προσδραμὼν καὶ
 θαρρεῖν κελεύσας ὑπολαβὼν φέρειν καὶ τοῦτον θεραπεύειν καὶ
 περισπογγίζειν καὶ παρακαθήμενος ἀπὸ τοῦ ἔλκουσ τὰς μυίας
 20 σοβεῖν καὶ πᾶν μᾶλλον ἢ μάχεσθαι τοῖς πολεμίοις. καὶ τοῦ
 σαλπιστοῦ δὲ τὸ πολεμικὸν σημήναντος καθήμενος ἐν τῇ σκηνῇ
 ἄπαγ' ἐς κόρακας οὐκ ἔασει τὸν ἄνθρωπον ὕπνου λαβεῖν πυκνὰ
 σημαίνων. καὶ αἵματος δὲ ἀνάπλεως ἀπὸ τοῦ ἀλλοτρίου τραυ-
 ματος ἐντυγχάνειν τοῖς ἐκ τῆς μάχης ἐπανιούσι καὶ διηγεί-
 25 σθαι ὡς κινδυνεύσας ἕνα σέσωκα τῶν φίλων. καὶ εἰσάγειν πρὸς
 τὸν κατακείμενον σκεφομένους τοὺς δημότας τοὺς φυλάτας
 καὶ τούτων ἅμ' ἐκάσῳ διηγεῖσθαι ὡς αὐτὸς αὐτὸν ταῖς ἐαυτοῦ
 χερσὶν ἐπὶ σκηνὴν ἐκόμισεν: —

SIEBENKEESII ERRORRES.

Siebenkees: (Περὶ δειλίας). Codex Palatinus: δειλίας κέ: —
 (ἡ δειλία δόξειεν ἂν εἶναι) ἡ δειλία δόξειεν εἶναι: (ὁ δὲ δειλὸς
 τοιοῦτός τις, οἷος) ὁ δὲ δειλὸς, τίς. οἷος: (κλύδωνίου γενομένου)
 κλύδωνος γενομένου: (πρὸς τὴν παρακαθήμενον) πρὸς τὸν παρα-
 καθήμενον: (πεζῇ ἐκβοηθοῦντας τε προσκαλεῖν) πεζοῦ (correc-
 tum πεζῇ) ἐκβοηθοῦντος τὲ προσκαλεῖν: (πρὸς αὐτὸν πάντας)
 πρὸς αὐτὸν πάντας: (εἶπεῖν πρὸς τοὺς παρεσηκότας) εἶπε (cor-

rectum εἶπου) πρὸς τοὺς παρεσηκότες: (ἐπελάβετο· καὶ εἰπεῖν τρέχειν ἐπὶ τὴν σκηνὴν) ἐπελάβετο τρέχειν ἐπὶ τὴν σκηνὴν: (ποῦ εἰσιν οἱ πολέμιοι· καὶ ἀποκρύψας αὐτὴν) ποῦ εἰσιν οἱ πολέμιοι. ἀποκρύψαι αὐτὴν: (οὐκ ἐάσεις) οὐκ ἐάσει: (σκεψαμένους) σκεψομένους: (τοὺς δημότας καὶ φυλέτας) τοὺς δημότας τοὺς φυλέτας: (ἅμα ἐκάτω) ἅμ' ἐκάτω:

Insigniores quaedam scripturae sunt:

ἡ δειλία δόξειεν εἶναι: Cod. ἡ δει supra λ, iuxta acutus.

ἀνακύντων μὲν: Cod. ἀνακύ supra πτων; μ cum comp. syll. εν et acuto.

πεζοῦ ἐκβοηθοῦντος τὲ: Cod. πεζοῦ supra οῦ scriptum ἦ; ἐκβοηθοῦντ supra ο; τ supra ἐ.

πρὸς αὐτὸν ἑάντας: Cod. πρ supra δ; αὐτ cum duplici gravi; ταν supra τ cum compend. syll. ας, iuxta acutus.

διαγνῶναι ἔξι πότερον εἰσιν: Cod. διαγνῶ supra ναι; πο supra τρ cum compend. syll. ον, iuxta acutus.

εἶπε πρὸς τοὺς παρεσηκότες: Cod. εἶπ supra ε, manus secunda supra scripsit ου; πρ supra δ; τ cum compend. syll. ους et accentu gravi.

πρὸς τὸ προσκεφάλαιον: Cod. πρ supra δ.

ὡς ζητεῖν: Cod. ζητ cum comp. syll. ειν et circumflexo.

ἔνα σέσωκα: Cod. σέσω supra κα.

In Codice sequitur caput XXVI:

ὀλιγαρχίας κς': —

δόξειεν δ' ἂν εἶναι ἡ ὀλιγαρχία. τὶς ἰσχυρῶς κέρδους χλιχόμενη. ὁ δὲ ὀλίγαρχος τοιοῦτος οἷος τοῦ δήμου βουλομένου τινὰς τῷ ἄρχοντι προαιρήσονται τῆς πομπῆς τοὺς συνεπιμελησομένους παρελθὼν ἀποφήνας ἔχει ὥς δεῖ αὐτοκράτορας τοῦτο εἶναι, καὶ ἄλλοι προβάλλωνται δέκα λέγειν· ἱκανὸς εἰς ἐς. τοῦτον δὲ ὅτι δεῖ ἄνδρα εἶναι. καὶ τῶν Ὀμήρου ἐπῶν τοῦτο ἐν μόνον κατέχειν ὅτι οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίῃ εἰς κοίρανος ἔσω, τῶν δὲ ἄλλων μηδὲν ἐπίσασθαι. ἀμέλει δὲ δεινὸς τοῖς τοιούτοις τῶν ὀλίγων χρήσασθαι· ἀμέλει δὲ δεινὸς τοῖς τοιούτοις τῶν ὀλίγων χρήσασθαι ὅτι δεῖ αὐτοὺς ἡμᾶς 10 συνελθόντας περὶ τούτων βουλευσασθαι καὶ ἐκ τοῦ ὄχλου καὶ τῆς ἀγορᾶς ἀπαλλαγῆναι καὶ παύσασθαι ἀρχαῖς πλησιάζοντας καὶ ὑπὸ τούτων αὐτοὺς ὑβριζομένους ἢ τιμωμένους. ὅτι ἡ τούτους δεῖ ἢ ἡμᾶς οἰκεῖν τὴν πόλιν. καὶ τὸ μέσον δὲ τῆς ἡμέρας

- 15 ἐξίων καὶ τὸ ἱμάτιον ἀναβεβλημένος καὶ μέσῃν κουρὰν κεκαρ-
μένος καὶ ἀκριβῶς ἀπωνυχισμένος σοβεῖν τοὺς τοιοῦτους λό-
γους τὴν τοῦ ὠδῶ· διὰ τοὺς συκοφάντας οὐκ οἰκήτωρ ἐστὶν ἐν
τῇ πόλει, καὶ ὡς ἐν τοῖς δικαστηρίοις δεινὰ πάσχομεν ὑπὸ τῶν
δικαζομένων, καὶ ὡς θαυμάζων τῶν πρὸς τὰ κοινὰ προσιόντων
20 τί βούλονται, καὶ ὡς ἀχάρισόν ἐστι τοῦ νέμοντος καὶ διδόντος,
καὶ ὡς αἰσχύνεται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὅταν παρακάθηται τις αὐτῷ
λεπτὸς καὶ αὐχμῶν καὶ εἰπεῖν· πότε παυσόμεθα ὑπὸ τῶν λει-
τουργιῶν καὶ τῶν τριηραρχιῶν ἀπολλύμενοι, καὶ ὡς μισήτῃν τὸ
τῶν δημαγωγῶν γένος, τὸν Θησέα πρῶτον Φήσας τῶν κακῶν
25 τῇ πόλει γεγονέναι αἴτιον. τοῦτον γὰρ ἐκ δώδεκα πόλεων εἰς
μίαν καταγαγόντα λυθείσας βασιλείας καὶ δίκαια αὐτῷ τε-
θεῖν. πρῶτον γὰρ αὐτὸν ἀπολέσθαι ὑπ' αὐτῶν. καὶ τοιαῦτα
ἕτερα πρὸς τοὺς ξένους καὶ τῶν πολιτῶν τοὺς ὁμοτρόπους καὶ
30 ταυτὰ προαιρουμένους: —

SIEBENKEESII ERRORES.

Siebenkees: (Περὶ ὀλιγαρχίας). Codex Palatinus: ὀλιγαρχίας
κς': (δόξειεν ἂν εἶναι) δόξειεν δ' ἂν εἶναι: (ἡ ὀλιγαρχία, Φι-
λαρχία τις) ἡ ὀλιγαρχία. τις: (γλιχομένη) χλιχομένη: (ὁ δὲ
ὀλιγαρχικός) ὁ δὲ ὀλιγαρχος: (βουλομένου τῷ ἄρχοντι τινα
προαιρεῖσθαι) βουλομένου τινὰς τῷ ἄρχοντι προαιρήσονται: (λέ-
γειν ἱκανὸς εἰς ἐστίν. καὶ τῶν Ὀμήρου ἐπῶν) λέγειν ἱκανὸς εἰς
ἐστίν. τοῦτον δὲ ὅτι δεῖ ἄνδρα εἶναι. καὶ τῶν Ὀμήρου ἐπῶν: (δεινὸς
τοῖς τοιοῦτοις τῶν λόγων χρήσασθαι) δεινὸς τοῖς τοιοῦτοις τῶν ὀλί-
γων χρήσασθαι ἀμέλει δὲ δεινὸς τοῖς τοιοῦτοις τῶν ὀλίγων χρήσα-
σθαι. octo verba alias res agens scriba bis descripsit. Descri-
psit, credo, iterum versiculum eundem, ut supra in cap. XXII
dormitans iteravit verba:

τοῦ ἀποτιθέναι καὶ τὰ παῖδια.

(περὶ τοῦτο βουλευέσασθαι) περὶ τούτου βουλευέσασθαι: (ὑπὸ
τούτων αὐτὸς ὑβριζόμενος [ἡ] ἡτιμώμενος) ὑπὸ τούτων αὐτοῦ
ὑβριζομένους ἢ τιμωμένους; (ὅτι ἡ τούτους δεῖ ἢ ἡμᾶς) ὅτι ἡ
τούτους (corrector supplevit δεῖ supra versum) ἢ ἡμᾶς: (σο-
βεῖν τοὺς τοιοῦτους λόγους· Διὰ τοὺς συκοφάντας) σοβεῖν τοὺς
τοιοῦτους λόγους τὴν τοῦ ὠδῶ. διὰ τοὺς συκοφάντας: (οὐκ οἰκ-
τέον ἐστὶ ἐν τῇ πόλει) οὐκ οἰκήτωρ ἐστὶν ἐν τῇ πόλει. Scriptum

est οἰκη supra τ iuxta acutus, supra τ legitur ωρ a manu secunda scriptum ut videtur. Supra οἰ est nota crucis (†) vitiōsam lectionem esse indicans. (δικαστηρίοις) δικαστηρίοις : (ἔταν τις παρακάθηται αὐτῷ) ἔταν παρακάθηται τις αὐτῷ : (ὑπὸ λειτουργίων) ὑπὸ τῶν λειτουργιῶν : (ἐκ δώδεκα πόλεων καταγαγόντα) ἐκ δώδεκα πόλεων εἰς μίαν καταγαγόντα : (λυθεῖσαι βασιλείαν) λυθείσας βασιλείας : (καὶ δίκαια παθεῖν) καὶ δίκαια αὐτὸν παθεῖν : (ταῦτα προαιρουμένους) ταυτὰ προαιρουμένους.

Animadversione dignae sunt hae scripturae :

ἰσχυρῶς κέρδους χλιχομένη : Cod. ἰσχυρ cum compend. syll. ως et circumfl. , κέρδ cum comp. syll. ους.

ὁ δὲ ὀλίγαρχος : Cod. ὀλίγαρ supra χ.

προαιρήσονται : Cod. προαιρήσον supra ται.

τοῖς τοιούτοις τῶν ὀλίγων : Cod. ὀλί supra γ cum compend. syll. ων.

περὶ τούτου βουλευσασθαι : Cod. π cum duobus punctis (..) et gravi accentu, του supra τ, iuxta acutus. Sic τούτου scribi solet. In vicinia καὶ ὑπὸ τούτων scribitur του supra τ cum compend. syll. ων, iuxta acutus.

αὐτοὺς ὑβριζομένους ἢ τιμωμένους : Cod. αὐτ cum compend. syll. ους et gravi accentu ; ὑβριζομ cum compend. syll. εν, quod in participiis solemne est, supra ους, iuxta acutus. Eodem modo τιμωμένους scriptum est.

σοβεῖν τοὺς τοιούτους λόγους τὴν τοῦ ᾧδῶ : Cod. σοβ compend. syll. ειν et circumfl. ; τ cum compend. syll. ους et gravi ; τ supra οι, ου supra τ cum comp. syll. ους et acuto ; λο supra γ cum comp. syll. ους et acuto ; τ cum comp. syll. ην et gravi ; τ supra οῦ ; ᾧδῖ (ι et υ ubique duo puncta habent) supra ω, iuxta acutus.

οἰκήτωρ ἐστίν : Cod. οἰκη supra τ, iuxta acutus. Supra τ manus secunda, ut videtur, scripsit ωρ. Addita est, ut iam diximus, nota †.

ἐκκλησίᾳ : Cod. ἐκκλ cum nota omissionis ; supra η et super scriptum α cui adhaeret acutus. Iuxta adscriptum ι.

δώδεκα πόλεων : Cod. πο supra λ cum comp. syll. ων, iuxta acutus.

λυθείσας βασιλείας : Cod. λυθει supra σ cum comp. syll. ας.

iuxta acutus; βασι supra λ, iuxta acutus. Haec sigla ponitur pro βασιλεύς et βασιλεία cum omnibus casibus obliquis. Quid sit quoque loco explendum numquam dubium est praeterquam ubi vicina vitium conceperunt.

In Codice sequitur caput XXVII:

ὀψιμαθίας κζ' : —

ἡ δὲ ὀψιμαθία φιλοπονία δόξειεν ἂν εἶναι ὑπὲρ τὴν ἡλικίαν. ὁ δὲ ὀψιμαθὴς τοιοῦτός τις οἷον ῥήσεις μανθάνειν ἐξηκονταέτης γεγωνὼς καὶ ταῦτα λέγων παρὰ πότον ἐπιλανθάνεσθαι. καὶ παρὰ τοῦ υἱοῦ μανθάνειν ἐπὶ τὸ δόρυ καὶ ἐπὶ ἀσπίδα καὶ
 5 ἐπ' οὐρανόν, καὶ εἰς ἥρωα συμβάλλεσθαι τοῖς μειρακίοις λαμπάδα τρέχειν. ἀμέλει δὲ καὶ πού κληθῇ εἰς ἡράκλειον μῆκος τὸ ἰμάτιον τὸν βοῦν αἰρεῖσθαι ἵνα τραχηλίσῃ καὶ προσαντρίβεσθαι εἰπὼν εἰς τὰς παλαιστρας καὶ ἐν τοῖς θαύμασι τρία ἢ τέτταρα πληρώματα ὑπομένειν τὰ ἄσματα ἐκμανθάνων. καὶ
 10 τελούμενος τῷ Σαβαζίῳ σπεῦσαι ὅπως καλλιστεύσῃ παρὰ τῷ ἱερεῖ. καὶ ἐρῶν ἱεράς καὶ κριοὺς προσβάλλων ταῖς θυ + πληγὰς εἰληφὼς ὑπ' ἀντερασοῦ δικάζεσθαι. καὶ εἰς ἀγρὸν ἐφ' ἵππου ἀλλοτρίου κατοχοῦμενος ἅμα μελετᾷν ἱππάζεσθαι, καὶ περὶ τὴν κεφαλὴν κατεαγένοι. καὶ ἔνδεκα λιταῖς συνάγειν τοὺς μετ'
 15 αὐτοῦ συναύξοντας. καὶ μακρὸν ἀνδριάντα πέζειν πρὸς τὸν ἑαυτοῦ ἀκόλουθον, καὶ διατοξεύεσθαι καὶ διακοντίζεσθαι τῷ τῶν παιδίων παιδαγωγῷ καὶ ἅμα μανθάνειν παρ' αὐτοῦ ὡς ἂν καὶ ἐκεῖνου μὴ ἐπισαμένον. καὶ παλαιῶν δ' ἐν τῷ βαλανείῳ πυκνὰ ἔδραν τρέφειν ὅπως πεπαιδεῦσθαι δοκῇ. καὶ ὅταν αὖτις
 20 . . . γυναικ . . . μελετᾷν ὀρχεῖσθαι αὐτὸς αὐτῷ τερετίζων: —

SIEBENKEESII ERRORRES.

Siebenkees: (Περὶ ὀψιμαθίας). Codex Palatinus: ὀψιμαθίας κζ' : — (ἐξηκοντα ἔτης γεγωνὼς) ἐξηκονταέτης γεγωνὼς: (καὶ ἐπ' οὐρανὸν) καὶ ἐπ' οὐρανόν sine compendio diserte et perspicue scriptum: (εἰς ἥρωα) εἰς ἥρωα: (εἰς ἡρακλεῖον) εἰς ἡράκλειον: (τὰ ἄσματα) τὰ ἄσματα: (ἐρῶν ἱεράς) ἐρῶν ἱεράς correctum ἱεράς. Egregium correctorem tenemus, qui ne hoc quidem perspexit ἐρῶν ἱεράς verum esse: (ταῖς θυ — — — πληγὰς) ταῖς θυ + πληγὰς: (τῷ τῶν παιδίων παιδαγωγῷ) τῷ τῶν παιδίων παιδαγωγῷ: (πυκνὰ (τὴν) ἔδραν) πυκνὰ ἔδραν: (ὅταν

ῥσι γυναῖκες μελετᾶν) ὅταν ὧσι . . . . γυναῖκ . . . μελετᾶν :
(αὐτῷ τερετίζων) αὐτῷ τερετίζων :

Scripturae non inutiles ad cognoscendum hae sunt :

ῥήσεις μανθάνειν : Cod. μαν supra θν cum compend. syll.
ειν ; inter θ et ν acutus.

καὶ ἐπ' οὐραν καὶ εἰς ἥρωα : Cod. οὐραν perspicue sine com-
pendio. Siebenkees aliud agens dedit οὐρανόν.

εἰπὼν εἰς τὰς παλαίστρας : Cod. εἰπ supra ὦν.

πληρώματα : Cod. πληρω supra μτ cum duobus punctis (:)
α significantibus, iuxta acutus.

ἐφ' ἵππου ἄλλοτρίου κατοχούμενος : Cod. ἄλλο supra τρ cum
compend. syll. ου , iuxta acutus.

τὴν κεφαλὴν κατεαγέναι : Cod. κε cum nota omissionis, su-
pra ἦν ; κατε tum αγ noto nexu, deinde ἐν solemnī more im-
plexa, supra αι.

ἔνδεκα λιταῖς συνάγειν : Cod. λιτ cum compend. syll. αις et
circumflexo ; συνα supra γ cum compend. syll. ειν , iuxta acu-
tus.

τῷ τῶν παιδίων παιδαγωγῷ : Cod. παι supra δ, iuxta acutus.
Sequitur in Codice caput XXVIII :

κακολογίας κη' : —

Ἔσι δὲ ἡ κακολογία ἀγὼν τῆς ψυχῆς εἰς τὸ χειρόν ἐν λό-
γοις. ὁ δὲ κακολόγος τοιούδε τις οἶος ἐρωτηθεὶς ὁ δεῖνα τίς
ἔστιν. οὐκοῦνδε καθάπερ οἱ γενεαλογοῦντες πρῶτον ἀπὸ τοῦ γέ-
νους αὐτοῦ ἀρξομαι τούτου. ὁ μὲν πατὴρ, ἐξ ἀρχῆς Σωσίας
5 ἐκαλεῖτο. ἐγένετο δὲ ἐν τοῖς στρατιώταις, Σωσίστρατος. ἐπειδὴ
δὲ εἰς τοὺς δημότας ἐνεγράφη. ἡ μὲντοι μήτηρ. εὐγενὴς θράττα
ἔστί. καλεῖται γοῦν ἡ ψυχὴ κρινοκόρακα. τὰς δὲ τοιαύτας Φασὶν
ἐν τῇ πατρίδι εὐγενεῖς εἶναι. αὐτὸς δὲ οὗτος ὥς ἐκ τοιούτων
γεγονὼς κακῶς, καὶ μασιγίας. καὶ κακῶν δὲ πρὸς τινα, εἰ-
10 πεῖν • ἐγὼ δὴπου τὰ τοιαῦτα οἶδα ὑπὲρ ὧν σὺ πλανῆς πρὸς
ἐμέ. καὶ τούτοις διεξιὼν • αὗται αἱ γυναῖκες ἐκ τῆς ὁδοῦ τοὺς
παριόντας συναρπάζουσι. καὶ οἰκία τις αὕτη. τὰ σκέλη ἥρκυϊα.
οὐ γὰρ οἶον λῆρος ἐστὶ τὸ λεγόμενον. ἀλλ' ὥσπερ αἱ γυναῖκες
ἐν ταῖς ὁδοῖς συνέχονται καὶ τὸ ὅλον ἀνδρόλαλοι τινὲς καὶ αὐ-
15 τὰί τὴν θύραν τὴν αὐλειον ὑπακούουσι. μέλει δὲ καὶ κακῶς
λεγόντων ἐτέρων συνεπιλαμβάνεσθαι εἰπας • ἐγὼ δὲ τοῦτον τὸν
ἄνθρωπον πλεον πάντων μεμίσηκα. καὶ γὰρ εἰδεχθῆς τις ἀπὸ

τοῦ προσώπου ἐστίν. ἡ δὲ πονηρία οὐδὲν ὁμοία. σημεῖον δέ. τῇ γὰρ αὐτοῦ γυναικὶ τάλαντα εἰσενέγκαμεν, ἡ προῖκα. ἐξ ἧς
 20 παιδίον αὐτῇ γεννῆ (in margine γέγονε) τρεῖς χαλκοὺς εἰς
 ἔθρον διδωσι καὶ τῷ ψυχρῷ λούεσθαι ἀναγκάζει τῇ τοῦ Ποσει-
 δῶνος ἡμέρᾳ. καὶ συγκαθήμενος δεινὸς περὶ τοῦ ἀναστάντος εἰ-
 πεῖν. καὶ ἀρχὴν γε εἰληφότες μὴ ἀποσχέσθαι μὴ δὲ τοὺς
 οἰκέλους αὐτοῦ λοιδορεῖσθαι καὶ πλείεα περὶ τῶν φίλων καὶ
 25 οἰκείων κακὰ εἰπεῖν καὶ περὶ τῶν τετελευτηκότων κακῶς λέ-
 γειν ἀποκαλῶν παρρησίαν καὶ δημοκρατίαν καὶ τῶν ἐν τῇ βίῃ
 ἡδιστα τοῦτο ποιεῖν. οὕτως ὁ τῆς διδασκαλίας ἐρεθισμὸς μανι-
 κοὺς καὶ ἐξεσηκώτας ἀνθρώπους τοῖς ἡθεσι ποιεῖ: —

SIEBENKEESII ERRORES.

Siebenkees: (Περὶ κακολογίας). Codex Palatinus: κακολογίας
 κη': — (τοῖος δέ τις) τοιόσδε τις: (ἀπὸ τοῦ γένους αὐτοῦ ἄρ-
 ξομαι τούτου; ἔστι δὲ ἡ γενεαλογία ἡδε. Ὁ μὲν πατὴρ ἐξ ἀρχῆς
 Σωσίας ἐκαλεῖτο). Incredibili socordia Siebenkees de suo in-
 fersit putidissima verba: ἔστι δὲ ἡ γενεαλογία ἡδε, quorum in
 Palatino libro nec vola est nec vestigium. Quod quamquam
 mihi ex meis Schedis satis constabat tamen rogavi velerem
 meum discipulum et amicum T. I. Halbertsma in Vaticanis
 Codicibus explorandis nunc cum maxime versantem, ut mihi
 hanc partem Palatini Codicis quam accuratissime describeret.
 Misit mihi apographum singulari cura peritissime scriptum,
 unde describam tres versiculos, qui leguntur in Cod. fol. 25v.
 a: Primus est:

κακολογίας κη': — Ἔστι δὲ ἡ κακολογία ἀγὼν τῆς ψυχῆς εἰς
 τὸ χεῖρον ἐν λόγοις. ὁ δὲ
 secundus est: κακολόγος τοιόσδε τις. οἷος ἐρωτηθεὶς ὁ δεῖνα
 τίς ἐστιν· οὐκοῦνδε καθάπερ οἱ γενεαλογοῦντες πρῶτον ἀπὸ τοῦ
 γένους

et tertius: αὐτοῦ ἄρξομαι τούτου. ὁ μὲν πατὴρ, ἐξ ἀρχῆς
 σωσίας ἐκαλεῖτο. ἐγένετο δὲ ἐν τοῖς στρατιώταις, σωσίστρατος. ἐπει-
 δὴ δὲ εἰς τοὺς δημότας

addam et quartum: ἐνεγράφη. ἡ μέντοι μήτηρ εὐγενὴς θράττε
 ἐστίν. καλεῖται γοῦν ἡ ψυχὴ κρινοκόρακα, τὰς δὲ τοιαύτας φασὶν
 ἐν τῇ.

Ex eodem apographo indicavi speciminis causa Codicis malesauam interpunctionem. Itaque certum est spuria esse et a Siebenkeesio supposita verba ἔσι δὲ ἡ γενεαλογία ἥδε, quae verba Fossio »sic comparata esse videntur ut Siebenkeesii ingenium superent.“ Apparet igitur plus fuisse in Siebenkeesio ingenii quam quis putaverit. Simul apparet Theophrasti locum sic esse constituendum: καθάπερ οἱ γενεαλογοῦντες πρῶτον ἀπὸ τοῦ γένους αὐτοῦ ἀρξομαι. τούτου ὁ μὲν πατὴρ ἐξ ἀρχῆς Σωσίας ἐκαλεῖτο κτέ.

Praeterea notandum οὐκοῦνδε in Codice scriptum esse et scribam supra primam syllabam posuisse crucem (+) ut locum mendosum esse significaret.

(ἐπειδὴ δ' εἰς τοὺς) ἐπειδὴ δὲ εἰς τοὺς, ut paullo ante ἐγένετο δὲ ἐν τοῖς. Scriptum est utrobique δὲ notissima sigla. (γεγονὼς κακὸς, καὶ μασιγίας) γεγονὼς κακὼς καὶ μασιγίας: (καὶ κακὼς δὲ πρὸς τινα) καὶ κακῶν δὲ πρὸς τινα: (διεξιὼν Φησὶν, αὐταὶ αἱ γυναῖκες) διεξιὼν. (correctum διεξιὼν.) αὐταὶ αἱ γυναῖκες. Siebenkees Φησὶν addidit de suo: (οἰκία τίς αὐτῇ· τὰ σκέλη ἡρεῖσθαι) οἰκία τίς αὐτῇ. τὰ σκέλη ἡρκυῖα: (οὐ μὲν οἶον λῆρον ἔσι) οὐ γὰρ οἶον λῆρος ἔσι: (ἀνδρόγαλοι τινες, καὶ αὐταὶ τὴν θύραν τὴν αὐλείαν) ἀνδρόγαλοι τινες καὶ αὐταὶ τὴν θύραν τὴν αὐλείαν: (κακὼς ἐτέρων λεγόντων) κακὼς ·|· ἐτέρων et in margine ·|· λεγόντων. voluit igitur κακὼς λεγόντων ἐτέρων: (εἶπων, ἐγὼ δὲ τοῦτον) Codex a prima manu εἶπας (correctum εἶπου!) ἐγὼ δὲ τοῦτον: (ἀπὸ προσώπου) ἀπὸ τοῦ προσώπου: (ἡ δὲ πονηρία· οὐ ὅμοιον) ἡ δὲ πονηρία οὐδὲν ὁμοία: (τάλαντα εἰσενεγκαμένη, ἢ προῖκα) τάλαντα εἰσενέγκαμεν, ἢ προῖκα: (ἀποσχέσθαι) ἀποσχέσθαι: (μήδε τοὺς οἰκίους αὐτοῦ λειδορεῖσθαι) μὴ δὲ τοὺς οἰκίους αὐτοῦ λοιδορεῖσθαι: (τελευτηκότων) τελευτηκότων: (ἐρεθισμένος) ἐρεθισμός:

Scripturae notabiles hae insunt:

κακολογίας κη': Cod. κακολο supra γ cum compend. syll. ε, iuxta acutus.

κακολόγος τοῖσδ'ε τις: Cod. κακολο supra γ, accentus nullus.

ἐνεγράφη: Cod. ἐνεγρα cum nota omissionis, supra η, iuxta acutus. Scribae in γράφειν, τρέφειν, φέρειν et λαβεῖν omitunt mediam consonantem. Itaque λα cum comp. εῖν est λα-

βεῖν (non λαχεῖν): τρέ cum comp. εἰν est τρέφειν (non τρέχειν). Eadem ratione scribuntur λαβή, γραφή, τροφή, Φορά cum compositis ac derivatis.

καὶ κακῶν δὲ πρός τινα: Cod. κακ cum compend. syll. ων et circumflexo.

οἰκία τις αὐτῇ. τὰ σκέλη ἡρκυῖα: Cod. οἰκῖα supra α scri-
ptum τ, supra τ compend. syll. ις; σκε supra λη, iuxta acu-
tus; ἡρκυῖ supra α: υἱ scriptum est nexu solito et circum-
flexus cum littera α connexus est. Mirum est quomodo haec
scriptura deluserit eos qui Codicem contulerunt. Quid Sie-
benkeesio facias qui inde ἡρεῖσθαι, nihili vocabulum, effinxit?

οὐ γὰρ οἷον λῆρος ἐς: Cod. γ cum compend. syll. αη et
gravi: λῆρ supra ο, deinde solita sigla verbi ἐς).

συνέχονται: Cod. συνέχον supra ται.

ἀνδρόλαλοι τινὲς καὶ αὐταὶ τὴν θύραν τὴν αὐλειον: Cod. αὔλει
supra ον.

εἵπας ἐγὼ δὲ: Cod. εἵπ cum comp. syll. ας, quod corrector
expunxit et substituit ου.

ἀπὸ τοῦ προσώπου: Cod. προ supra σπου, inter σ et που
acutus.

οὐδὲν ὁμοία: Cod. ὁμοι supra acutus connexus cum littera α.

τάλαντα εἰσενέγκαμεν, ἢ προῖκα: Cod. εἰσενέγκαμ (εἰ solito
nexu) supra comp. syll. εν, quod in hoc Codice simillimum
est litterae η, ut facillime nisi has agas pro μὲν tibi videaris
μὴ videre.

παιδίον αὐτῷ γεννᾷ: supra γεννᾷ tria puncta, quibus in
margine repetitis adscribitur γέγονε.

ἐρεθισμὸς: Cod. ἐρεθισμ supra δ.

Φιλοπονίας κθ': —

ἐς δὲ ἡ Φιλοπονία ἐπιθυμία κακίας. ὁ δὲ Φιλόπονος ἐστὶ
τοιοῦσδ' εἰς οἷος ἐντυγχάνειν τοῖς ἡττημένοις καὶ δημοσίου
ἀγῶνας ὠφελήκοσι καὶ ὑπολαμβάνειν ἐὰν τούτοις χρῆται ἐμ-
πειρότερος γενήσεται καὶ φοβερώτερος. καὶ ἐπὶ τοῖς χρηστοῖς
ὅς εἰπεῖν ὡς γίνεται, καὶ Φησὶν ὡς οὐδεὶς ἐς χρησὸς καὶ ὁμοίους
πάντας εἶναι καὶ ἐπισκῆψαι δὲ ὡς χρησὸς ἐστὶ καὶ τὸν πονηρὸν
δὲ εἰπεῖν ἐλεύθερον ἐὰν βούληται τις εἰς π . . . . . καὶ
τὰ μὲν ἄλλα ὁμολογεῖν ἀληθῆ ὑπὲρ αὐτοῦ λέγεσθαι ὑπὸ τῶν
ἀνθρώπων. ἔνια δὲ ἀγνοεῖν. Φῆσαι γὰρ αὐτὸν εὐφυῆ καὶ φι-

- 10 λέταιρον καὶ ἐπιδέξιον. καὶ διατείνεσθαι δὲ ὑπὲρ αὐτοῦ ὡς οὐκ ἐντετύχηκεν ἀνθρώπῳ ἰκανωτέρῳ. καὶ εὖνους δὲ εἶναι τῷ ἐν ἐκκλησίᾳ λέγοντι ἢ ἐπὶ δικαστηρίῳ κρινομένῳ, καὶ προσκαθήμενος δὲ εἰπεῖν δεινὸς ὡς οὐ δεῖ τὸν ἄνδρα ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα κρίνεσθαι. καὶ φῆσαι αὐτὸν κύνα εἶναι τοῦ δήμου. Φυλάττειν γὰρ
- 15 αὐτὸν τοὺς ἀδικοῦντας. καὶ εἰπεῖν ὡς οὐχ' ἔξομεν τοὺς ὑπὲρ τῶν κοινῶν συναχθεσθαι τομένους ἢν τοὺς τοιοῦτους προώμεθα. δεινὸς δὲ καὶ προσατῆσαι φαύλων καὶ συνεδρεῦσαι ἐν δικαστηρίοις ἐπὶ πονηροῖς πράγμασι καὶ κρίσιν κρίνων ἐκδέχεσθαι τὰ ὑπὸ τῶν ἀντιδίκων λεγόμενα ἐπὶ τῷ χειρῶν. καὶ τὸ ὅλον φιλο-
- 20 πονία ἀδελφὴ ἐστὶ τῆς πονηρίας καὶ ἀληθὲς ἐστὶ τὸ τῆς παροιμίας τὸ ὅμοιον πρὸς τὸ ὅμοιον πορεύεσθαι: —

SIEBENKEESII ERRORES.

Siebenkees: Περὶ Φιλοπονηρίας). Codex Palatinus: Φιλοπονίας κθ': — (ἡ Φιλοπονηρία ἐπιθυμία) ἡ Φιλοπονία ἐπιθυμία: (Φιλοπόνῃρος ἐστὶ τοῖος δὲ τις) Φιλόπονός ἐστὶ τοιοῦδ' ἐστὶς: (ὠφληκός) ὠφεληκός: (οὐθὲς ἐστὶ) οὐδεὶς ἐστὶ: (ἐὰν βούληται τις εἰς πονηρὸν, καὶ τὰ μὲν ἄλλα) ἐὰν βούληται τις εἰς π . . . . . καὶ τὰ μὲν ἄλλα: (φῆσαι μὲν αὐτὸν εὐφυῆ) φῆσαι γὰρ αὐτὸν εὐφυῆ: (καὶ Φιλαίτερον καὶ ἐπιδόξον) καὶ Φιλέταιρον καὶ ἐπιδέξιον: (Φιλοπονηρία ἀδελφὴ ἐστὶ τῆς πονηρίας) Φιλοπονία ἀδελφὴ ἐστὶ τῆς πονηρίας:

Scripturae animadversione dignae hae sunt:

Φιλοπονίας κθ': Cod. Φιλοπο supra ν cum compend. syll. ας, iuxta acutus.

ἔστι δὲ ἡ Φιλοπονηρία: Cod. Φιλοπο supra ν cum acuto.

ὁ δὲ Φιλόπονός τοιοῦδ' ἐστὶς: Cod. Φιλόπον supra ο, τ supra οι, ὅσδε supra τις, iuxta acutus.

ὠφεληκός: Cod. ὠφελ (ελ solito nexu scriptum) ηκο supra σι, iuxta acutus.

εἰς π . . . . . καὶ τὰ μὲν: spatium vacuum sex septem litterarum capax.

φῆσαι γὰρ αὐτὸν: Cod. φῆσ supra αι, γ cum compend. syll. αρ et acuto.

Φιλέταιρον καὶ ἐπιδέξιον: Cod. Φιλέταιρ cum comp. syll. ον, ἐπιδέξι supra ον. Scriptum est δεξ solemnī nexu, in quo im-

periti modo δοξ modo δουξ sibi videre videntur.

ὡς οὐχ' ἔξομεν: scribae solent οὐχ' exarare, nam putabant Graeculi voculam in οὐχ' elisam esse. A prima manu scriptum est ἔξομ supra αι, quod corrector in εν mutavit.

Φιλοπονία ἀδελφή: Cod. Φιλοπονι supra α, iuxta acutus.

In Codice sequitur caput ultimum XXX:

αἰσχροκερδείας λ': —

- ἡ δὲ αἰσχροκερδεία ἐστὶ περιουσία κέρδους αἰσχροῦ. ἔστι δὲ τοιοῦτος ὁ αἰσχροκερδὴς οἷος ἐσθίων ἄρτους ἱκανοὺς μὴ παραθεῖναι καὶ δανείσασθαι παρὰ ξένου παρ' αὐτῷ καταλύοντος, καὶ διανέμων μερίδας φῆσαι δίκαιον εἶναι διμοίρῳ τῷ διανέμῳ
 5 δίδοσθαι καὶ εὐθύς αὐτῷ νεῖμαι. καὶ οἶνοπωλῶν κεκραμένον τὸν οἶνον τῷ φίλῳ ἀποδόσθαι. καὶ ἐπὶ θεῶν τηνικαῦτα πορεύεσθαι ἄγων τοὺς υἱοὺς ἡνίκα προῖκα φασὶν ἐπὶ θεάτρων. καὶ ἀποδημῶν δημοσίᾳ τὸ μὲν ἐκ τῆς πόλεως ἐφόδιον οἶκοι καταλιπεῖν παρὰ δὲ τῶν συμπρεσβευτῶν δανείσασθαι. καὶ τῷ ἀκο
 10 λούῳ μείζον φορτίον ἐπιθεῖναι ἢ δύναται φέρειν καὶ ἐλάχιστα ἐπιτήδεια ἄλλων παρέχειν. καὶ ξένον δὲ μέρος τὸ αὐτοῦ ἀπαιτήσας ἀποδόσθαι. καὶ ἀλειφόμενος ἐν τῷ βαλανείῳ καὶ εἴπερ σαπρὸν γε τὸ ἔλαιον παιδάριον, τῷ ἄλλοτρίῳ ἀλείφεσθαι. καὶ τῶν εὐρισκομένων χαλκῶν ὑπὸ τῶν οἰκείων ἐν ταῖς ὁδοῖς δεινός
 15 ἀπαιτῆσαι τὸ μέρος κοινὸν εἶναι φήσας τὸν Ἑρμῆν. καὶ ἱμάτιον ἐκδούναι πλύναι καὶ χρησάμενος παρὰ γνωρίμου ἐφελκῦσαι πλείους ἡμέρας ἕως ἂν ἀπαιτηθῇ. καὶ τὰ τοιαῦτα. Φειδόμενῳ μέτρῳ π . . . δακ . . . κεκρουμένῳ μετρεῖν αὐτὸς τοῖς ἔνδον σφόδρα δὲ ὑποσπῶν τὰ ἐπιτήδεια. ὑποπρίσθαι φίλου
 20 δοκοῦντος πρὸς τρόπου πωλεῖσθαι. καὶ χρέη δὲ ἀποδιδούς τριάκοντα μνῶν ἔλαττον τέτταρσι δραχμαῖς ἀποδοῦναι. καὶ τῶν υἱῶν δὲ μὴ πορευομένων εἰς τὸ διδασκαλεῖον τὸν μῆνα ὅλον διὰ τὴν ἀρρωσίαν ἀφαιρεῖν τοῦ μισθοῦ κατὰ λόγον. καὶ τοῦ ἀνθεστηριῶνα μῆνα μὴ πέμπειν αὐτοὺς εἰς τὰ μαθήματα διὰ
 25 τὸ θάσας εἶναι πολλὰς ἵνα μὴ τὸν μισθὸν ἐκτίνῃ. καὶ παρὰ παιδὸς κομιζόμενος ἀποφορὰν τοῦ χαλκοῦ τὴν ἐπικαταλλαγὴν προσαπαιτεῖν. καὶ λογισμὸν δὲ λαμβάνων παρὰ τοῦ χειρίζοντος φράτορας . . . . τοῖς ἑαυτοῦ παισὶν ἐκ τοῦ κοινοῦ ὄψον, τὰ δὲ καταλειπόμενα ἀπὸ τῆς τραπέζης ῥαφανίδων ἡμίσεια
 30 ἀπογράφεσθαι ἵνα οἱ διακονοῦντες παῖδες μὴ λάβωσι. συναρκοδημῶν δὲ μετὰ γνωρίμων χρήσασθαι τοῖς ἐκείνων παισὶ, τὸν

δὲ ἑαυτοῦ ἔξω μισθῶσαι καὶ μὴ ἀναφέρειν εἰς τὸ κοινὸν τὸν μισθόν. ἀμέλει δὲ καὶ συναγόντων παρ' ἑαυτῷ ὑποθεῖναι τῶν παρ' ἑαυτοῦ διδομένων ξύλων καὶ φακῶν καὶ ὄξους καὶ ἁλῶν
 35 καὶ ἐλαίου τοῦ εἰς τὸν λύχνον. καὶ γαμοῦντος τινὸς τῶν φίλων καὶ ἐκδιδόμενου θυγατέρα πρὸ χρόνου τινὸς ἀποδημῆσαι ἵνα προπέμψῃ προσφοράν. καὶ παρὰ τῶν γνωρίμων τοιαῦτα κιχρᾶσθαι ἃ μὴτ' ἂν ἀπαιτῆσαι μὴτ' ἂν ἀποδιδόντων ταχέως ἂν τις κομίσαιτο: —

SIEBENKEESII ERRORES.

Siebenkees: (Περὶ αἰσχροκερδείας). Codex Palatinus: αἰσχροκερδείας λ': — (δανείσασθαι περὶ ξένου) δανείσασθαι παρὰ ξένου: (δίμοιρον τῷ διανέμοντι) διμοίρῳ τῷ διανέμοντι: (εὐθύς αὐτῷ νεῖμαι) εὐθύς αὐτῷ νεῖμαι: (ἡνίκα προῖκα φανερὰ ἐπὶ θεάτρων) ἡνίκα προῖκα φασὶν ἐπὶ θεάτρων: (καταλειπεῖν) καταλιπεῖν: (καὶ ξενίων δὲ μέρος) καὶ ξένον δὲ μέρος: (τὸ αὐτοῦ ἀπαιτήσας) τὸ αὐτοῦ ἀπαιτήσας: (καὶ εἶπερ σαπρὸν γε) Cod. supra εἶπερ habet notam crucis corruptelae indicium. Non viderunt εἴπας veram lectionem esse: (τὸ ἔλαιον παιδαρίῳ) τὸ ἔλαιον παιδάριον: (πλῦναι) πλῦναι: (χρησάμενος περὶ γνωρίμου) χρησάμενος παρὰ γνωρίμου: (ἐφελκύσαι) ἐφελκῦσαι, correctum scilicet in ἐφελκῦσαι: (μέτρῳ τὸν πύνδακα κεκρουμένῳ) μέτρῳ π . . δακ . . . . κεκρου. μένῳ: (καὶ χρέος δὲ) καὶ χρέη δὲ: (ἔλαττων τέτταρσι) ἔλαττον τέτταρσι: (περὶ παιδὸς κομιζόμενος) παρὰ παιδὸς κομιζόμενος: (φράτορας ἐσθίων αἰτεῖν τοῖς ἑαυτοῦ παισίν) φράτορας . . . . . τοῖς ἑαυτοῦ παισίν: (τῶν παρ' ἑαυτῷ correctum ἑαυτοῦ: (ἐκδιδόμενου θυγατρὸς) ἐκδιδόμενου θυγατέρα: (ἵνα μὴ προπέμψῃ) ἵνα προπέμψῃ:

Siebenkees errorum seriem ad novissimum usque vocabulum perduxit: dedit enim ταχέως ἀντικομίσαι quum in Codice perspicue scriptum sit ταχέως ἂν τις κομίσαιτο: —

Scripturae memorabiles hae insunt:

παρὰ ξένου: Cod. π cum comp. syll. αρα et gravi.

διμοίρῳ τῷ διανέμοντι: Cod. διμοίρ supra ω, iuxta adscriptum ι.

ἡνίκα προῖκα φασὶν ἐπὶ θεάτρων: Cod. φ cum nota omissionis, supra α, iuxta gravis; θεα supra τρων, iuxta acutus.

οἴκοι καταλιπεῖν: Cod. καταλιπ cum compend. syll. ειν et circumfl.

καὶ ξένον δὲ μέρος: Cod. ξέν cum comp. syll. ον.

ἐν τῷ βαλανείῳ: Cod. βαλα supra ν, iuxta acutus.

καὶ εἴπερ σαπρόν γε: Cod. εἴπ et noto nexu ερ, supra crux (†).

τὸ ἔλαιον παιδάριον: Cod. παι supra δρ inter δ et ρ acutus.

τῷ ἀλλοτρίῳ: Cod. ἄλλο supra τρ, iuxta acutus.

παρὰ γνωρίμου: Cod. π cum compend. αρα significante et gravi.

Φειδομένῳ π . . δακ . . . . κεκρου. μένῳ: Cod. Φειδομ cum compend. syll. εν, supra ω, iuxta acutus: eadem ratio est in κεκρου. μένῳ. Manifestum est periisse hanc veram lectionem πύνδακα ἐγκεκρουσμένῳ.

σφόδρα δὲ ὑποσπῶν τὰ ἐπιτήδεια: Cod. ἐπιτη supra δ, iuxta acutus.

χρέη δὲ ἀποδιδούς: Cod. χρε supra η, iuxta acutus.

καὶ παρὰ παιδός: π cum compend. αρα et gravi.

παρὰ τοῦ χωρίζοντος correctum χειρίζοντος.

Φράτορας . . . . . τοῖς ἑαυτοῦ παισιν: Cod. Φράτορ cum comp. syll. ας. Lacuna sex litterarum capax. In margine: Φράτωρ: ὁ συγγενής.

συναγόντων παρ' ἑαυτῷ ὑπο in extremo versu, tum in sq. θεῖναι τῶν παρ' ἑαυτῷ correctum ἑαυτοῦ.

ἐκδιδομένου θυγατέρα: Cod. θυγα supra τρ, inter τ et ρ acutus.

ἂ μήτ' ἂν ἀπαιτῆσαι μήτ' ἂν ἀποδιδόντων ταχέως ἂν τις κομίταιτο: in Cod. ἂν in μήτ' ἂν bis duplici gravi notatum est, id quod saepe in ἂν, μὲν et δὲ fieri solet. Admodum perspicue scriptum est ἂν τις et in κομίταιτο ultima syllaba scripta per nexum longiore ductu extracta est, quemadmodum in ultimo vocabulo scribae facere assolent.

Tum longo spiramine sine ulla subscriptione addita est κορωνίς, quae librum de more claudit.

C. G. COBET.

BABRII FABULAE FRAUDULENTER A MINOIDE
MYNA SUPPOSITAE.

Mynas ex itinere in Graeciam non *unum* Babrii Codicem, sed *duos* retulisse narratur a F. Dubnero (*Revue de l'Instruction Publique en Belgique. Mai 1859. p. 145*), qui alterius apographum a Boissonadio editum refert, alterum centum circiter fabulas *ineditas* continentem in Britanniam esse delatum ibique nunc illas fabulas ad editionem parari. Vidisse se quasdam ex illo libro fabulas Dubnerus refert, quarum duas l. l. protulit. En alteram:

Αἴσωπος εἶπε καὶ τόδ' ἐν παλαιφάτοις
δρυθα πρώτην τὸν κόρυδον γεγενῆσθαι,
καὶ γῆς μὲν αὐτῆς εἶπέ μιν προὔπαρχειν.
ταύτης δὲ συμβέβηκεν ἔκ τινος νοῦσου
φίλον γενήτην τέρμα βιότου πλήσαι.
μήπω δὲ γαίης τηνικαῦθ' ὑπαρχούσης
οὐκ εἶχε (ποῦ γὰρ;) τὸν νεκρὸν καταθάπτειν.
ὁ δ' ἀκτέριστος προὔβέβλητο πεμπταίη.
ὅλως δ' ἀμυχανοῦσαν ἐν κάρη θάψαι.

Ambigit Dubnerus utrum haec esse dicat *une altération stupide* an *une imitation impuissante du poète*, suspicatur tamen in istis quisquiliis disiecti membra poëtae aut certe aliquas lacinias inesse, quales e Bodleiano libro Tyrwhitti acumen elicuit. Mihi et argumentum et verba non Babrio tantum sed quolibet scriptore Graeco non infimae aetatis indignissima esse videntur. Non est enim haec fabula, sed Αἰσώπου τι γέλοιον, quod Aristophanes aut ipse finxit aut ex ore populi acceptum scite ornavit. Attulit locum lepidissimum Galenus de Simplic. Medicam. Temperam. ac Facult. Vol. X. p. 560. Kuhnii: ἔχει δὲ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦτο τὸ ζῶον (ὁ κορυδὸς) ὥσπερ τινὰ λόφον ἔκ τῶν τριχῶν αὐτοφυῆ, δι' ὃν καὶ ὁ μῦθος ὃν Ἀριστοφάνης ὁ κωμικὸς ἔγραψεν ἐπλάσθη, λέγει δὲ περὶ αὐτοῦ τόνδε τὸν τρόπον· ἀμαθὴς γὰρ ἔφυς καὶ πολυπράγμων οὐδ' Αἴσωπον μεμάθηκας,

ὃς ἔφασκε λέγων κορυδὸν πρῶτην πάντων ὀρνίθων γενέσθαι πρότερον τῆς γῆς κἄπειτα νόσῳ τὸν πατέρα αὐτῆς ἀποθνήσκειν, γῆν δ' οὐκ εἶναι, αὐτὸν δὲ προκεῖσθαι πεμπταῖον, τὴν δ' ἀποροῦσαν ὑπ' ἀμηχανίας τὸν πατέρα αὐτῆς ἐν τῇ κεφαλῇ κατορύξει. τοῦτο δὲ φασὶ καὶ τὸν Θεόκριτον αἰνίττεσθαι λέγοντα·

οὐδ' ἐπιτυμβίδιαι κορυδαλλίδες ἡλαίνονται.

Aristophanis locus nullo mendo deformatus exstat in Avibus vs. 470:

ἀμαθὴς γὰρ ἔφυς κοῦ πολυπράγμων οὐδ' Αἴσωπον πεπᾶνται,
ὃς ἔφασκε λέγων κορυδὸν πάντων πρῶτην ὀρνίθα γενέσθαι
προτέραν τῆς γῆς, κἄπειτα νόσῳ τὸν πατέρ' αὐτῆς ἀποθνήσκειν,
γῆν δ' οὐκ εἶναι· τὸν δὲ προκεῖσθαι πεμπταῖον· τὴν δ' ἀπο-
(ροῦσαν)

ὑπ' ἀμηχανίας τὸν πατέρ' αὐτῆς ἐν τῇ κεφαλῇ κατορύξει.

Theocriti locus legitur in Idyll. VII. 23. Vides unde argumentum sumtum sit: oratio quam sit absurda et inepta fugit, ut opinor, neminem.

Quid, quaeso, putidius est quam γενήτην pro γεννητὴν ponere, idque pro τὸν πατέρα? Bellum est πλῆσαι τέρμα βίοντου, vitae terminum explevisse. Pulchellum est γῆς προὔπαρχειν, et τηνικαῦτα et ἀκτέρισος. Quam proprie dixit προὔβλητο quum προὔκειτο dicere debuisset. Quam exquisite Veteres παλαιφάτους appellavit, et in eo vocabulo penultimam produxit, ut secundam in προὔπαρχειν et primam in βίοντου. Sic solet saex Graeculorum ancipites vocales (διχρόνους appellant) suo arbitrato aut producere aut corripere. Tolle, si tanti est, duo menda. Dixerat Graeculus προὔβλητο πεμπταῖος, non πεμπταίη, et τέλος δ' ἀμηχανοῦσαν, non ὄλωσ δ' ἀμηχανοῦσαν.

Fieri potest ut abiectissimae aetatis Graeculus ista paene βαρβαρισὶ conscribillaverit, fieri potest ut impostor aliquis nostrae aetatis credulam eruditorum turbam ludificari et emungere voluerit, sed ut ex genuinis Babrii carminibus quidquam in istis sordibus insit id vero fieri non potest.

C. G. C.

ANNOTATIONES
CRITICAE ET PALAEOGRAPHICAE

AD

IULIANUM.

Est in Bibliotheca Lugduno-Batava Codex vetus et bonae notae, in quo Libanii Epistolae et multa Iuliani scripta continentur. Fuit olim Isaaci Vossii et notatur nunc in Vossianis numero LXXVII. Scriptus est in charta bombycina circa saeculum XIII. totus ab eadem manu tachygraphi, qui permultis uti solet more illius aetatis scripturae compendiis siglisque, in quibus tamen nihil est quod harum rerum periculum in errorem aut in dubitationem inducere possit. Certus est omnium compendiorum usus, certa significandi potestas, nusquam dubia vel ambigua scriptura est, dummodo hoc agas et Graece scias et in Codd. illius aetatis legendis expediendisque multum versatus sis. Deerant haec (dicam enim candide quod sentio) Ezechieli Spanhemio, per quem huius eximii libri notitia ad Philologos omnes pervenit, cuius viri variam et diffusam eruditionem multi praesertim apud patres nostros admirabantur et stupebant, mihi istam pereruditam farraginem evolventi in mentem venire solet dicti Heraclitei: πολυμαθὴν νόον οὐ διδάσκει, et Timonis τοῦ σιλλογράφου versiculi: πολυμαθημοσύνη τῆς οὐ κενεώτερον οὐδέν.

Incredibile dictu est quantum plus bonae frugis insit in oculis ad Iulianum annotationibus Dionysii Petavii, acutis-

simi viri et optime Graece scientis, qualem utinam vel unum hodie ostendere posset illa societas Iesu, cuius ille fuit, quae olim litterarum laude inclyta nunc aut obmutuit aut παραληρεί aut Iuliani exemplo (quid non mutabitis, anni?) Christianos prohibet quo minus in legendis et interpretandis antiquorum Graecorum monumentis intelligendi iudicandique facultatem insitam exerceant et acuunt: sed plus est in uno Petavio quam in istorum catervis. Petavii laudes feliciter aemulatus est Daniel Wyttenbachius, qui in brevi *Epistola Critica super nonnullis locis Iuliani Imperatoris ad D. Ruhnkenium* scripta plura felicitis Critices et εὐστοχίας specimina edidit quam in multis aliis quae aetate provector et doctrina refertior protulit in lucem. In his hoc quoque εὐστόχως iecit Wyttenbachius quod p. 6. scribit Vossianum Codicem *non debita attentione* a Spanhemio excussum esse, quod quam sit vere ab illo coniectum, qui Codicem quum haec scriberet numquam oculis suis usurpasset, mox diligenter demonstrabo. Equidem veterem Codicem, qui bonam partem scriptorum Iuliani solus nobis servavit, saepe perscrutatus sum: nuperrime omnia quae in eo continentur cum pulvisculo excussi, unde ea nunc expromere in animo est, quibus Iuliani oratio multis adhuc mendis erroribusque obsita integrior emendatiorque reddi possit.

Primum omnium referam ordine omnia quae in Vossiano libro leguntur, nam hoc quoque indiligenter fecit Spanhemius in Praefat. p. 42 sq.

Priorem partem Codicis, in qua sunt Libanii Epistolae, non attingam. In secunda parte exstat p. 1.

Ἰουλιανοῦ αὐτοκράτορος εἰς τὸν βασιλέα ἥλιον πρὸς σαλούσιον:—

Προσῆκειν ὑπολαμβάνω τοῦ λόγου τοῦδε μάλιστα μὲν

ἄπασιν, ὅσα τε γὰρ ἐπιπνεῖται τὰ καὶ ἔρπει καὶ

quae leguntur apud Spanhemium p. 130. Continuuntur usque ad finem p. 14. ἀξύνετον ἴσως λέγω τοῖς Ἕλλησιν. ὥσπερ δὲ μόνον τὰ συνήθη καὶ γνώριμα λέγειν (Spanhem. p. 146. D. 147. A). Sequitur pag. Cod. 15: εἰς τῆς ἀπειρίας ἡ θρυλλομένη παρὰ τοῖς πολλοῖς ἐκτομή, apud Spanhem. p. 168. D. deinde continuatur in Codice oratio V. ad finem p. 24: μετὰ τῆς ἀγαθῆς ἐλπίδος τῆς ἐπὶ τῇ παρ' ὑμῶν πορείᾳ: — apud Spanhem. p. 180. C. Quae in Codice nunc desiderantur non a librario

omissa sunt, sed folia quaedam interciderunt. Eadem est ratio reliquarum lacunarum omnium.

In Cod. sequitur p. 24:

Ἰουλιανοῦ Καίσαρος περὶ τῶν τοῦ αὐτοκράτορος πράξεων ἢ περὶ βασιλείας: —

Τὸν ἀχιλλέα Φησὶν ἡ πόλις ὅποτε ἐμήνισε καὶ διηνέχθη πρὸς τὸν βασιλέα, apud Spanhem. p. 49. Explicit Codicis p. 65: ἀλλ' ὦρα λοιπὸν πρὸς ἔργον τρέπεσθαι: — apud Spanhem. p. 101.

Sequitur in Cod. p. 65:

Ἰουλιανοῦ καίσαρος ἐγκώμιον εἰς τὸν αὐτοκράτορα κωνσάντιον: —

Πάσαι με προθυμούμενον ὧς μέγιστε βασιλεῦ τὴν σὴν ἀρετὴν καὶ πράξεις ὑμνῆσαι, apud Spanhem. p. 1. Explicit pag. Codicis 104. οὕτω σοι πρὸς ἐπιείκειαν ἢ πράξεις ῥέπουσα τελείας ἀρετῆς ὑπάρχει γνῶρισμα: — apud Spanhem. p. 49.

Sequitur in Cod. p. 104:

Ἰουλιανοῦ καίσαρος εὐσεβίας τῆς βασιλίδος ἐγκώμιον: —

Τί ποτε ἄρα χρὴ διανοεῖσθαι περὶ τῶν ὀφειλόντων μεγάλα καὶ ὑπὲρ μεγάλων, apud Spanhem. p. 102. explicit pag. Codicis 127: πολλοὺς ἔχει τὲ ἤδη καὶ ἔξει τοὺς ἐπαινέτας: — apud Spanhem. p. 130.

In Codice sequitur p. 127:

Ἰουλιανοῦ αὐτοκράτορος ἀθηναίων τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ: —

Πολλῶν ἐργασμένων τοῖς προγόνοις ὑμῶν ἀγαθῶν, apud Spanhem. p. 268. Explicit pag. Codicis 142: καὶ τοιοῦτους σχεῖν ἔσαι τοὺς αὐτοκράτορας, οἳ μάλιστα καὶ διαφερόντως αὐτὰ εἶσονται καὶ ἀγαπήσουσιν: — apud Spanhem. p. 287.

Sequitur in Cod. p. 142:

Ἰουλιανοῦ αὐτοκράτορος εἰς τοὺς ἀπαιδεύτους κύνας: —

Ἄνω ποταμῶν τοῦτο δὴ τὸ τῆς παροιμίας ἀνὴρ κυνικὸς διογένη φησὶ κενόδοξον, apud Spanhem. p. 180. explicit Codicis pagina eadem in verbis: ὥσπερ ὑπὸ κωνείου τῆς τροφῆς διαφθαρέντα. οὕτω πόρρω που σοφίας ἐλαύνει, apud Spanhem. p. 181. A.

Sequitur pag. Codicis 143:

ἔργα κρυπτόντων ἐν σκότῳ. Φημὶ δὲ τῶν περιττωμάτων τὰς κρίσεις. ἐν μέσαις δὲ ταῖς ἀγοραῖς καὶ ταῖς πόλεσιν ἐπιτη-ευσόντων τὰ βιαιότατα, quae leguntur apud Spanhem. p. 202. b. deinde continuatur in Codice oratio VI. ad finem pag. Co-

dicis 144: ἡμῶν δὲ οὐ μεταμελήσει τῆς εἰς τὸν ἄνδρα εὐφροσύνης: — apud Spanhem. p. 203.

In Cod. sequitur p. 144:

Ἰουλιανοῦ αὐτοκράτορος θεμιστῖφ φιλοσόφῳ: —

Ἐγὼ σοι βεβαιῶσαι μὲν ὥσπερ οὖν γράφεις τὰς ἐλπίδας καὶ σφόδρα εὐχομαι, apud Spanhem. p. 253. Continuatur haec epistola usque ad pag. Codicis 146. ubi ita legitur:

τῇ τύχῃ πιστεύειν καὶ τοὺς ἐν πολιτείᾳ ζῶντας οὐκ ἐνεστὶν ἀνευ ταύτης ἀναπνεῖν τὸ δὴ,

λεγόμενον. πλὴν εἴ τις τὸν βασιλέα ἐπιδώσειεν ἀτακτοῦντας τινὰς αὐτίκα μάλα κολάζουσιν.

ἐπὶ δὲ τοὺς οὐ προσιόντας τοῖς θεοῖς, ἐπὶ τὸ τῶν πονηρῶν δαιμόνων τεταγμένον Φῦλον κτέ. quae non sunt ex epistola ad Themistium sed ex alia ad nescio quem pontificem de ordinandis sacris et sacrorum antistitibus data. Continuatur haec nova epistola usque ad pag. Codicis 158. in cuius fine ita legitur: διὰ τῆς λεγομένης παρ' αὐτοῖς ἀγάπης καὶ ὑποδοχῆς καὶ διακονίας τραπεζῶν· ἔστι γὰρ ὥσπερ τὸ ἔργον, οὕτω δὲ καὶ ὄνομα παρ' αὐτοῖς πολὺ· πιστοὺς ἐνήγαγον εἰς τὴν ἀθεότητα· καὶ πεποιήκασιν καὶ στρατηγὸν λόγοι. καθάπερ οἱ τὰς ἰδέας εἴτε ἀληθεῖς θεωροῦντες εἴτε καὶ ψευδῆς ξυντιθέντες ἐν τοῖς (incipit Codicis pag. 159.) ἀσωμάτοις καὶ νοητοῖς ἰδρῦσθαι που τῶν τυχαίων ὑπεράνω κτέ. Non latuit fraus Petavium, qui fragmentum hoc novae epistolae ex epistola ad Themistium exemit et seorsim edidit pag. Spanhemii 288—305. inde a verbis: πλὴν εἴ τις τὸν βασιλέα ἐπιδώσειεν ἀτακτοῦντάς τινὰς αὐτίκα μάλα κολάζουσιν usque ad πιστοὺς ἐνήγαγον εἰς τὴν ἀθεότητα * * *, reliqua epistolae ad Themistium tribuens inde a verbis: καὶ πεποιήκασιν καὶ στρατηγὸν λόγοι κτέ. in qua re non multum fallitur, superest tamen aliquid dubitationis quoniam absurda et sensu vacua verba sunt: πλὴν εἴ τις τὸν βασιλέα ἐπιδώσειεν ἀτακτοῦντάς τινὰς, quae Petavio significare videntur: Verum si quos in Principem tumultuantes viderint, quorum nihil in Graecis esse vides, et ἐπιδώσειεν barbaries mera est ac nihili forma.

Continuatur deinceps in Codice epistola ad Themistium, quae explicit pag. Codicis 166. in verbis: αὐτὸς τε εἰσέρχεται καὶ ὑμᾶς προτρέπω τὴν χάριν εἰδέναι: — apud Spanhem. p. 267.

In Cod. sequitur p. 166 :

Ἰουλιανοῦ αὐτοκράτορος ἀντιοχικὸς ἢ μισοπάγων : —

Incipit (p. 167) :

Ἀνακρέοντι τῷ ποιητῇ πολλὰ ἐποιήθη μέλη χαρίεντα. τρυφᾶν γὰρ ἔλαχεν ἐκ μοιρῶν, apud Spanhem. p. 357. Explicit pag. Codicis 195 : ὑμῖν δὲ οἱ θεοὶ τῆς εἰς ἡμᾶς εὐνοίας καὶ τιμῆς ἦν ἐτιμήσατε δημοσίᾳ τὰς ἀμοιβὰς ἀποδοῖεν : — apud Spanhem. p. 371.

In Cod. sequitur pag. 195 :

Ἰουλιανοῦ καίσαρος ἐπὶ τῇ ἐξόδῳ τοῦ ἀγαθωτάτου σαλουσίου παραμυθητικὸς εἰς αὐτόν : —

Ἄλλ' εἰ μὴ καὶ πρὸς σὲ διαλεχθεῖν ὅσα πρὸς ἑμαυτὸν διελέχθην ἐπειδὴ σε βαδίζειν ἐπυθόμην χρῆναι, apud Spanhem. p. 240.

Explicit pag. Codicis 205.

νοῦσθαι οἶκον δὲ Φίλῃν ἐς πατρίδα γαῖαν : —

apud Spanhem. p. 252.

Sequitur in Cod. p. 205 :

Ἰουλιανοῦ αὐγούστου πρὸς ἡράκλειον κυνικὸν περὶ τοῦ πῶς κυνέον· καὶ εἰ πρέπει τῷ κυνὶ μύθους πλάττειν : —

Ἡ πολλὰ γίνεται ἐν μακρῷ χρόνῳ. τοῦτο ἐκ τῆς κωμωδίας ἀκηκοῦσι μοι πρῶν ἐπῆλθεν ἐκβοῆσαι, apud Spanhem. p. 204. Explicit pag. Codicis 235 : τί πέρας ἡμῖν ἔσαι τῶν λόγων εἰ ταῦτα μήπω σε πείθει : — apud Spanhem. p. 239.

Sequitur in Cod. p. 235 :

Ἰουλιανοῦ αὐτοκράτορος συμπόσιον ἢ κρόνια : —

Ἐπειδὴ δίδωσιν ὁ θεὸς παίζειν. ἔστι γὰρ κρόνια, γελοῖον δὲ οὐκ ἐν οὐδὲ τερπνὸν οἶδα ἐγὼ, apud Spanhem. p. 306. Continuumr ad finem pag. Codicis 256 : πολλὰ εἶπε κτησάμενον πολλὰ χαρίσασθαι. ταῖς τε ἐπιθυμίαις ταῖς ἑμαυτοῦ, apud Spanhem. p. 535. B.

Deinde interpolatum est in Codice folium recentius, in quo aliqua continuantur : καὶ τῶν Φίλων ὑπουργοῦντα usque ad λέσθω δ' ἕκαστος ἑαυτῷ τὸν προσάτην τὲ καὶ ἡγεμόνα μετὰ, apud Spanhem. p. 335. D. tum lacuna (ad quam in margine adscriptum est ζῆται τὸ λεῖπον ἕως ὧδε), deinde ἐπέτριβον δ' αὖτις (p. 536. B.) tum brevis lacuna ὡς αἴτιον τῆς ἀθεότητος οἱ κλαμναῖοι δαίμονες usque ad finem ἡγεμόνα θεὸν εὐμενῇ καθι-εῖς σεαυτῷ : — apud Spanhem. p. 336. C.

Sequuntur in Codice

τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολαὶ Ἰουλιανοῦ: —

Ἐχρῆν τὸν ἐξελαθέντα usque ad ἀθανάσιον δὲ πυθάνομαι τὸν τολμηρότατον ὑπὸ τοῦ συνήθους ἐπαρθέντα caetera desunt. Notatur epistola in margine α, prima. Deinde est magna lacuna et sequitur γ tertia epistola: Ἡλυθες τηλέμαχε Φησὶ τὸ ἐπεὶ ἐγὼ δέ σε καὶ ἰδὼν ἤδη τοῖς γράμμασιν usque ad οὗ τὸ μέτρον ἐστὶ πᾶν ὄνυχος lacuna οὕτω δ' ἐφ' ἐκάστῃ τῆς τέχνης ἔχεται, in quibus verbis explicit folium recentius, redit charta et manus antiquior pag. Codicis 259. in verbis: ὥστε ὁ μὲν ἀλέξανδρος ἤδη τὸ θηρίον βάλλει, quae continuantur ad finem epistolae ὁ μῦς τὸν λέοντα τῷ μισθῷ σώσας ἀρκοῦντως δείκνυσιν: — Harum Epistolarum prior est apud Spanhemium XXVI. p. 398, altera VIII. p. 376.

Sequitur in Codice epistola quarta (δ')

Ἰουλιανὸς ἐκδικίῳ ἐπάρχῳ αἰγύπτου: —

Ἡ μὲν παροιμία Φησὶν ἐμοὶ σὺ διήγει τοῦμόν θναρ usque ad παρ' ἡμῶν ἀκούων εὐφραίνου: — quae est apud Spanhem. L. p. 432.

Sequitur quinta: Ἰουλιανὸς τῷ αὐτῷ: —

Εἰ καὶ τῶν ἄλλων ἕνεκα μὴ γράφεις ἡμῖν usque ad ἐτόλμων ἑλληνίδας ἐπ' ἐμοῦ γυναῖκας τῶν ἐπισήμων βαπτίσαι. διωκέσθαι: — quae est Spanhemii VI. p. 376.

Sequitur sexta: Ἰουλιανὸς τῷ αὐτῷ: —

Ἄλλοι μὲν ἵππων ἄλλοι δὲ ὀρνέων usque ad καὶ ταῦτα ἔλαβε πάλιν: — quae est Spanhemii IX. p. 377.

Sequitur: Ἰουλιανὸς ἐρμογένει ἀπουπάρχῳ (sic) αἰγύπτου: —

Δός μοι τί κατὰ τοὺς μελητάς εἰπεῖν ῥήτορας usque ad ἦκεν παρακαλεῦομαι: — quae Spanhemii est XXIII. p. 389.

Sequitur: Ἰουλιανὸς Ἰουλιανῷ θείῳ: —

Η. τρίτης ὥρας νυκτὸς ἀρχομένης usque ad ὅπερ ἂν αὐτῶν τῇ Φιλανθρωπία δόξῃ: — quae est Spanhemii XIII. p. 382.

Sequitur: Ἰουλιανὸς λιβανίῳ σοφιστῇ καὶ κοιαίτωρι (sic): —

Ἀνέγων χθὲς τὸν λόγον usque ad ὧ ἀρμονία ὧ συνθήκη: — Spanhem. XIV. p. 382.

Sequitur: Ἰουλιανὸς μαξίμῳ φιλοσόφῳ: — Ἀλέξανδρον μὲν τὸν μακεδόνα usque ad τοῖς παρὰ σοῦ γραφομένοις ἐντυχεῖν ἔστιν: — Spanhem. XV. p. 383.

Sequitur: Ἰουλιανὸς τῷ αὐτῷ: —

Ὁ μὲν μῦθος ποιεῖ τὸν ἅετὸν usque ad τὴν τοῦ παιδὸς σωτηρίαν ἀντιδιδουμένους: — Spanhem. XVI. p. 383.

Sequitur: Ἰουλιανὸς ὀριβασίῳ: —

Τῶν θνεϊράτων δύο πύλας εἶναι φησὶν ὁ θεὸς ὁμηρος usque ad τοῖς ἐγνωσμένοις ἐμμένειν: — Spanhem. XVII. p. 384.

Sequitur: Ἰουλιανὸς εὐγενίῳ φιλοσόφῳ: —

Διδάδalon μὲν ἱκαρίῳ φασὶν ἐκ κηροῦ πτερὰ συμπλάσαντα usque ad ἥ τοὺς ἑταίρους μεταθεῖναι δύνασαι καὶ πανταχόθεν ὡς παρὼν εὐφραίνειν: — Spanhem. XVIII. p. 386.

Sequitur: Ἰουλιανὸς ἐκηβόλῳ: —

Πινδάρῳ μὲν ἀργυρέας εἶναι δοκεῖ τὰς μούσας usque ad οὐχ ὥσπερ ὁ χρυσοὺς ἐπὶ τῆς γῆς κρυπτόμενος ἢ φεύγων αὐτῶν τὴν ὄψιν, in quibus verbis explicit pag. Codicis 264. Leguntur haec in Epist. apud Spanhem. XIX. p. 386.

Sequitur in pag. Codicis 265: διότι καὶ μόνον γλυκὺ τῶν ἄλλων ἐστίν· καὶ μέλι μὲν ἱπποκράτης, quae leguntur apud Spanhem. p. 393, A. in epistola XXIV. Continuatur in Codice epistola ad finem πρὸς τὴν τῆς θέας ἡδονὴν ἀπολαύσαι: —

Sequitur pag. Codicis 269: Ἰουλιανὸς ἰουδαίων τῷ κοινῷ: — Πάνυ ὑμῖν φορτικώτερον γεγένηται usque ad καὶ ἐν αὐτῇ δόξαν δώσω μεθ' ὑμῶν τῷ κρείττονι: — apud Spanhem. XXV. p. 396.

Sequitur: Ἰουλιανοῦ νόμος περὶ τῶν ἱατρῶν: —

Τὴν ἱατρικὴν ἐπιστήμην σωτηριώδη τοῖς ἀνθρώποις τυγχάνειν usque ad ἀνενοχλήτους ὑμᾶς τοὺς λοιποὺς χρόνους διάγειν: — apud Spanhem. p. 398.

Sequitur: Ἰουλιανὸς θεοδώρῳ τῇ αἰδεσιμωτάτῃ: — Τὰ πεμ-
θέντα παρὰ σοῦ βιβλία usque ad γράφοις ἀεὶ τοιαῦτα: —
apud Spanhem. V. p. 375.

Sequitur: Ἰουλιανὸς λιβανίῳ σοφιστῇ καὶ κοιαιῳρι (sic): —

Μέχρι τῶν λιτάρβων ἦλθον usque ad καὶ ἐν αὐτῷ μικρὸν ἄλλ-
ος πάνυ κυπαρίττων μέσων (sic) καὶ τῷ τριγχιῳ δὲ πολλὰ τοι-
ῦτα quibus explicit pag. Codicis 272. Leguntur haec apud
panhem. in Epist. XXVII. p. 399. et ultima pagina 401. A.

Sequitur in pag. Codicis 273:

τῶν πᾶποτε γεγενῶτων ἄμοιρον οἴκειου πάθους ἔχων εὐρεῖν,
uae leguntur apud Spanhem. in Epistola XXXVII. p. 415. C.
Continuatur in Codice epistola ad finem: αἰσχύνῃ τοῦ λογισμοῦ

γένοιτο' ἂν εἰ μὴ ταυτὸν γένοιτο χρόνῳ: — Editur: εἰ μὴ ταυτὸν δύναιτο τῷ χρόνῳ, quae lectio e nescio cuius correction- cula profecta esse videtur. Ex antiqua scriptura ταυτὸν γέ- νοιτο χρόνῳ elicio εἰ μὴ ταυτὸν σθένει τῷ χρόνῳ. Plurima Iulianus sumsit a Tragicis, multa ex Euripidis Phoenissis, cu- ius fabulae nota verba αὐτὸς οὐ ταυτὸν σθένει ei haec scri- benti obversari potuerunt; sed haec obiter. In Codice sequi- tur:

Ἰουλιανὸς ἀλυπίῳ ἀδελφῷ καίσαριου:

Ὁ συλοσὼν ἀνῆλθε φησὶ παρὰ τὸν δαρεῖον usque ad ὅς σε τότε καίπερ οὐπω γινώσκειν ὅσος εἶ δυνάμενος ὁμῶς περιεῖπαι: — apud Spanhem. XXIX. p. 402.

Sequitur: Ἰουλιανὸς τῷ αὐτῷ: —

Ἦδη μὲν ἐτύγχανον ἀνειμένος τῆς νόσου usque ad ἀδελφῇ ποθεινότητι καὶ φιλικώταται: — apud Spanhem. XXX. p. 403.

Sequitur: Ἰουλιανὸς ἀετίῳ ἐπισκόπῳ: —

(Λοιποῖς μὲν) ἅπασιν τοῖς ὁπωσοῦν usque ad καὶ ἐνὶ παρίπ- πῳ: — apud Spanhem. XXXI. p. 404.

Sequitur: Ἰουλιανὸς λουκιανῷ σοφιστῇ: —

(Καὶ) γράφω καὶ ἀντιτυχεῖν ἀξιῶ τῶν ἴσων usque ad τῶν ὁμοίων παθῶν: — apud Spanhem. XXXII. p. 404.

Sequitur: Ἰουλιανὸς δοσιθέῳ: —

(Μι)κροῦ μοι ἐπῆλθε δακρύσαι usque ad σαυτῷ δὲ ὅτι μὴδὲν ὀφελος μέμψῃ: — apud Spanhem. XXXIII. p. 404.

Sequitur: Ἰουλιανὸς ἰαμβλίχῳ φιλοσόφῳ: —

Ὁδυσσεὶ μὲν ἐξήρκει τοῦ παιδὸς τὴν ἐφ' αὐτῷ φαντασίαν ἀνα- ξέλλοντι usque ad ἐπ' εὐδαιμονίᾳ τῶν ὄλων παραπεμφθῆναι: — apud Spanhem. XXXIV. q. 405.

Sequitur: Ἰουλιανὸς ἀργείοις: —

(Ἵπ)ερ τῆς ἀργείων πόλεως πολλὰ μὲν ἂν τις εἰπεῖν ἐχμ σεμνύνειν αὐτὴν ἐθέλων usque ad εἴρηται φασὶν οἱ ῥήτορες ὅγ' ἐμὸς λόγος· κρίνοις (δ' ἂν) αὐτὸς τὰ δέοντα: — apud Spanhem. XXXV. p. 407.

Sequitur pag. Codicis 281: Ἰουλιανὸς καίσαρ (sic) θεοδώρῳ ἀρχιερεῖ: —

Ἐμοὶ πρὸς σὲ πεποιῆται παρὰ τοὺς ἄλλους ἰδιαιτέρον ἐπιστολῆς εἶδος. Continuat eadem epistola usque ad finem paginae 282, cuius haec sunt ultima verba: ἀλλ' ἡμῶν οἴονται τῷ:

ἔνεσιν ἀποκεκλη(ρῶ)σθαι μόνοις αὐτοὺς ἀλαζονείᾳ βαρβαρικῇ πρὸς ταυτηνὶ τὴν ἀπόνοιαν ἐπαρθέντες * ἐκ τῆς γαλιλαίας δυσσεβεῖς ὥσπερ τι νόσημα τῷ βίῳ τὴν ἑαυτῶν. reliqua Codicis folia perierunt. Leguntur haec apud Spanhemium in Epist. LXIII. p. 452.

Haec igitur insunt in Codice Vossiano, qui si integer superesset nihil ex Iulianeis scriptis, quae quidem aetatem tulerunt, in eo desideraremus. Quae desunt olim non deerant sed temporum hominumque iniuria perierunt. Praeterea complures loci sunt in quibus antiqua scriptura situ et madore expalluit, charta subinde detrita est et nonnumquam perrosa. Quae nunc in Iuliani oratione lacunae conspiciuntur eae ad unam omnes ex optimae notae libro sarciri poterunt, ubi vetus lectio chemicae artis ope refocillata et in lucem revocata fuerit. Sunt quae etiam sine illo auxilio, ubi aciem oculorum diu ac multum intenderis, tandem videas pellucere, sed alia sunt olim chemicorum venenis oblita et nunc densa caligine obscurata, unde oculis nihil umquam extundas. Praeterea continet Vossianus liber multas egregias lectiones a Spanhemio in Codicibus huiuscemodi legendis non satis exercitato oscitanter neglectas: quibus addam correctiones quasdam locorum, ubi inveteratum est in libris mendum, addam identidem observationes palaeographicas, quibus mendorum origo patefiat et novis correctionibus aut reperiendis aut stabiliendis certum praesidium paretur. Libero pede quemadmodum soleo Iuliani scripta percurram ea delibans undique ubi me operae pretium facere posse sperem. Plurima sunt apud Iulianum foede corrupta, in quibus complura mihi quidem videntur ἀνιάτως ἔχειν, nisi forte libri multo meliores quam Vossianus liber est ex aliquo angulo protrahantur, cuius rei perexigua apud me spes est. Quum ante multos annos sedulo Italiae bibliothecas nobilissimas et Codicibus Graecis instructissimas perscrutarer et quidquid bonae frugis reperissem cupide colligerem, duo tantum Iuliani Codices Mss. in manus meas inciderunt quos conferendi labore non indignos esse intellexi, nam quid attinet ex apographis minimi pretii acervos discrepantium scripturarum exstruere, quae nemini prosint? Sunt duo Marciani notati numeris

CCLI et CCCLXVI. Cum illo contuli orationem IV, quae legitur in eo libro Fol. 91. rect. et inscribitur:

Ἰουλιανοῦ καίσαρος εἰς τὸν βασιλέα ἡλίον πρὸς σαλουστίνου
(sic): —

et orationem, quae ibid Fol. 100. rect. scripta est et inscripta: Ἰουλιανοῦ αὐτοκράτορος καίσαρος (sic) ἀντιοχικὸς ἢ μισιπῶγων. Cum Marciano Codice CCCLXVI. contuli orationem I. Fol. 238. vers.: τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον πρὸς τὸν αὐτοκράτορα καυσάντιον, et II: τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν τοῦ αὐτοκράτορος πράξεων ἢ περὶ βασιλείας Fol. 223. rect. et III: τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον πρὸς τὴν βασίλισσαν εὐσεβίαν Fol. 251. vers. et Iuliani Caesarea: qui liber Fol. 215. rect. inscribitur ut in Vossiano: Ἰουλιανῷ αὐτοκράτορος συμπόσιον ἢ κρόνια.

Vossianum Codicem notabo V, Marcianum 251. Ma et 366. Mb.

Ac primum quidem probe animadvertendum est in nonnullis Iuliani scriptis Vossianum Codicem *archetypum esse reliquorum librorum omnium*, utpote ex illo ipso aut eius apographis descriptorum, quod ubi semel erit compertum patet nullam reliquorum librorum rationem haberi oportere ubi de archetypi lectione liquido constet. Habebunt reliqui libri tum demum aliquem usum, ubi Vossianus Codex iniuria temporis detritus vel commaculatus non servat amplius antiquae lectionis vestigia, quae olim quum apographa conficerentur in illo libro apparebat. Dabo exemplum. Epistola apud Spanhemium LXIII. p. 452. non aliunde quam ex Vossiano libro ad nostram notitiam pervenit. Legitur in Codicis folio ultimo pag. 281 sq. quod folium multis modis est corruptum, detritum, perrosum et maculatum. Quo tempore apographa confecta sunt pleraque satis commode poterant expediri: sed quanta fuerit eorum qui descripserunt socordia et imperitia, et quam sit propterea utile etiamnunc archetypi Codicis scripturam indagare paucis ostendam. Editur p. 452. B. χρόνος δὲ οὐ βραχύς ὅτε διατρίβων ἔτι ἐς τὴν ἐσπέραν ἐπειδὴ σε λίαν ἀρέσκειν ἐπυθόμεν αὐτῷ φίλον ἐνόμισα. Ecquis est qui concoquere possit: διατρίβων ἔτι ἐς τὴν ἐσπέραν? Non opinor. In Codice est ἔτι κ** in fine versus et in sq. τὴν ἐσπέραν, itaque satis certum est ἔτι κατὰ τὴν ἐσπέραν, id quod loquendi usus postulat, olim

ibi recte scriptum fuisse. Quod continuo sequitur: apud Spanhem.: καίτοι συμβαίνειν ἔχον ἐκεῖνο καλῶς εἶωθεν ἐμοὶ διὰ περιττὴν εὐλάβειαν· τὸ σοῦ γὰρ εἶδος οὐδὲ εἶδον καὶ ὡς ἡγεῖσθαι χρὴ φιλίας μὲν γινῶσιν, γνώσεως δὲ πεῖραν, non est sic in antiquo libro scriptum sed: καίτοι * * tribus litterulis perrossis, deinde ἔχον — εὐλάβειαν. Τὸ, οὐ γὰρ ἔγω * * ἦν * * * in fine versus et in sq. vs. οὐδὲ εἶδον· καὶ ὡς ἡγεῖσθαι κτέ. In priorē lacuna quid lateat non exputo: συμβαίνειν a nescio quo temere fictum de nihilo est. Secunda lacuna certa emendatione sarciri potest, nam τὸ, indicat nobilem aliquam sententiam aut poetæ verba omnibus nota a Iuliano laudari. Ecce ipsa eius manus emicat: τὸ, οὐ γὰρ ἔγωγε ἦν τῆς· οὐδὲ ἶδον, καὶ ὡς ἡγεῖσθαι χρὴ κτέ. ex Homeri Iliad. Δ. 374:

ὡς φάσαν οἳ μιν ἴδοντο πονεύμενον· οὐ γὰρ ἔγωγε
ἦν τῆς· οὐδὲ ἶδον· περὶ δ' ἄλλων φασὶ γενέσθαι.

Res manifesta est: quid igitur eo facias qui nobis impudenter obtrudit τὸ σοῦ γὰρ εἶδος οὐδὲ εἶδον, quod credunt significare *» tuum enim vultum haud equidem vidi »* quasi esset haec Graeca et Iuliano digna oratio et compositio. Sed nihil attinet νεκρὸν ἐπισφάττειν, ad reliqua transeo. A quo sumserit Iulianus: ἡγεῖσθαι χρὴ φιλίας μὲν γινῶσιν, γνώσεως δὲ πεῖραν, suspicor magis quam certo scio. Vide autem quae continuo sequantur: ἀλλ' ἦν τις ὡς ἔοικεν οὐκ ἐλάχιστος παρ' ἐμοὶ λόγος. καὶ τοῦτο αὐτὸς ἔφη. Haud vidi magis. Petavius comminiscitur aliquid in versione, quo nihil proficimus. In Vossiano libro una tantum litterula discrepat: legitur enim perspicue καὶ τοῦτο αὐτὸς ἔφας, non ἔφη: scriptum est ἔφ cum notissimo compendio syllabae ας. Scin quid Iulianus scripserit? nempe: ἀλλ' ἦν τις ὡς ἔοικεν οὐκ ἐλάχιστος παρ' ἐμοὶ λόγος καὶ τοῦ αὐτὸς ἔφα. Ego te non novi, inquit, sed *plurimum apud me valet* communis nostri doctoris *auctoritas*. Itaque tibi quamquam ignoto sacerdotium mando illius commendatione fretus. Scripserat enim paulo ante: ἔτι γὰρ ἡμῖν ὁ κοινὸς καθηγεμὼν οὐ μικρὰ. καὶ μέμνησαι δήπου, in quibus verbis οὐ μικρὰ καὶ mendosa esse et τοῦ καθηγεμῶνος nomen in se continere suspicor. Dubitanter conicio ὁ κοινὸς καθηγεμῶν Ὁριβάσιος. μέμνησαι δήπου. Qui dixerat: ex quo te illi vehementer placere intellexi habeo te in amicorum

numero, rectissime pergīt dicere se tantum ei tribuere atque olim praeceptorī suo tribuebant illi quibus αὐτὸς ἔφᾱ esset in ore. Solent τοῦ et τοῦτο inter se permisceri: ἔφας pro ἔφᾱ sciolus substituit. Etiam quae continuo sequuntur egregie nostram rationem confirmant: διόπερ ἐγὼ καὶ τότε σε τοῖς γνωρίμοις ᾧμην δεῖν ἐγκαταλέγειν καὶ νῦν ἐπιτρέπω πρᾶγμα κτέ. Quid est enim διόπερ? nempe propterea quod illi places, cuius ego auctoritatem securus sequor. Simillimus locus est in Epistola eiusdem argumenti ad alium Pontificem p. 298. B. εἰ μὴ ἡπιστάμην ἅμα μὲν τοῦ καθηγεμόνος ἅμα δὲ τῶν μεγίστων θεῶν μαρτυρούντων ὅτι τὴν λειτουργίαν ταύτην διαθήσῃ καλῶς — οὐδ' ἂν ἐτόλμησά σοι μεταδοῦναι τοσούτου πρᾶγματος, ubi vide quam negligenter haec vertantur: partim ducis ipsius partim maximorum deorum testificatione." Nemo nescit quo sensu quis et in aliis studiis et in philosophia praesertim καθηγεμών alicuius fuisse dicatur. Sequitur p. 452. C: σὺ δὲ καλῶς, ὥσπερ ἦν ἄξιον ἐλπίζειν, αὐτὸ μεταχειρίσαιο πολλὴν μὲν εὐφροσύνην ἐνταῦθα παρέξων, ἐλπίδα δὲ ἀγαθὴν μεῖζονα τὴν εἰς τὸ μέλλον. In Codice est σὺ δὲ * καλῶς. [perroso folio periit εἰ cutus vocalae tenuia quaedam vestigia supersunt: deinde ὥσπερ οὖν ἄξιον ἐλπίζειν, ut Iulianus scribere assolet. Risum movet ἦ pro ἐς] positum. In caeteris nihil variat, sed manca est sententia: requiro (ἴσθι) πολλὴν μὲν εὐφροσύνην ἐνταῦθα παρέξων aut aliquid huiusmodi. Post pauca in Codice est οὗς δὴ καὶ μάλισα, vulgo δὴ omittitur. Sequitur locus pessime mulcatus et in apographis temere expletus. Perspicue legitur ἀρχεῖν τῶν περὶ τὴν ἀσίαν ἱερῶν ἀπάντων — — — πόλ * * ἱερ * * καὶ ἀπονέμονται τὸ πρέπον ἐκάσφ. πρέπει δὲ ἐπιείκεια μὲν πρῶτον ἀρχοντι χρηστότης τε ἐπ' αὐτῇ καὶ Φιλανθρωπία πρὸς τοὺς ἀξίους αὐτῶν τυγχάνειν. Inter ἀπάντων et πόλ * * perierunt litterae circiter viginti. Sententia, credo, huc redierat: προεστῶτι τῶν κατὰ χώραν καὶ πόλεις ἱερῶν καὶ ἀπονέμονται τὸ πρέπον ἐκάσφ. Statim addit: ὡς ὅστις γε ἀδικεῖ μὲν ἀνθρώπους, ἄνομος ἐστὶ πρὸς θεοὺς, θρασὺς δὲ πρὸς πάντας ἢ διδακτέος μετὰ παρησίας ἐστὶν ἢ μετ' ἐμβριθείας κολαστέος. In his turpe mendum latet quod absque librorum auxilio corrigi ab unoquoque potest. Quis audivit umquam ἄνομος πρὸς θεοὺς? Audivit autem? Quis non statim intelligit illud neque cogitari neque

dici umquam potuisse? Ut *ius* et *fas* sic Graece *δίκη* καὶ *θέμις* certo usu ubique distinguuntur. Quemadmodum Latine nomini *fas* respondet *pium*, et *iustum* *piumque duellum* appellatur quod secundum *ius*] ac *fas* susceptum est, sic Graece quoque *θέμις* habet sibi respondens *ὅσιον*, nam *θεμιτὸς*, *ἀθέμιτος* et *ἀθέμιτος* sunt Ionica. Itaque *δίκαιος* καὶ *ἄδικος* περὶ τοὺς ἀνθρώπους, *ὅσιος* καὶ *ἀνόσιος* περὶ τοὺς θεοὺς perpetuo omnium usu trita sunt. Plane eodem sensu quo *ὅσιος* dicitur *εὐσεβής*, et *ἀσεβής* quo *ἀνόσιος*. Sic pro *εὐσέβεια* apud Euripidem noto loco appellatur *Ὁσία*, *πάντα θεῶν*. Saep̄ coniuncta leguntur *ὅσιος* μὲν περὶ θεοὺς, *δίκαιος* δὲ περὶ ἀνθρώπους. In Xenophontis Apologia § 22. ubi editur: Σωκράτης τὸ μήτε περὶ θεοὺς *ἀσεβῆσαι* μήτε περὶ ἀνθρώπους *ἄδικος* φανῆναι περὶ παντὸς ἐποιεῖτο, verissime R. B. HIRSCHIG *ἀσεβής* emendavit. Iulianus itaque poterat dicere: *ἄδικος* μὲν πρὸς ἀνθρώπους, *ἀνόσιος* δὲ πρὸς θεοὺς, maluit autem orationem sic variare ut diceret: *ὅσις* *ἄδικεῖ* μὲν ἀνθρώπους, *ἀνόσιος* δ' ἐστὶ πρὸς θεοὺς, *θρασύς* δὲ πρὸς πάντας. Inspiciamus nunc veterem Codicem: liquido apparet ἀνό * * ὃς ἐστὶ πρὸς θεοὺς, ut nulla sit dubitatio quin olim *ἀνόσιος* ἐστὶ male omissa vocula δὲ fuerit scriptum. Satis apparet iterum describentium oscitantia. Caeterum in Codice vitiose μετὰ ἐμβριθείας legitur. Post pauca conspirat liber vetustus in absurda lectione ἐντελέσερον αὐτίκα μάλα σὺν τοῖς ἄλλοις εἰσὶ· μικρὸν δὲ τέως ὑποθέσθαι σοι βούλομαι. Verum vidit Wytenbachius in Epist. Crit. p. 38. pro εἰσὶ reponens εἴση, scies. Leviter tamen errat, nam εἴσει more Attico Iulianum scripsisse et ΕΙΣΕΙ a scribis in εἰσὶ deformatum esse mox demonstratum dabo. Apparet statim novus error in verbis p. 453. B: οἰόμενος χρῆναι ἄν πατέριους ἐξ ἀρχῆς φυλάττεσθαι νόμους, nam quid sibi vult, quaeso, importunum et ineptum ἄν in tali loco? Diu et multum rimatus Codicis scripturam vidi sic emendate scriptum esse: οἰόμενος χρῆναι τοὺς πατέριους ἐξ ἀρχῆς φυλάττεσθαι νόμους. Quanto melius qui Codicem sic descripserunt voculam ἄν revocassent in vicinia ubi liquido scriptum est in Codice οὐ γὰρ ἄν ἦσαν οὕτω καλοί, sed vulgo ἄν necessarium omissum est. Quod addit παρὰ ἀνθρώπων ἀπλῶς γενόμενοι dictum est Iuliani more qui παρὰ perperam sexcentis locis pro ὑπό ponere consuevit.

Deinde pro τῆς ἀκαθάρτου τρυφῆς · in Codice est τῆς ἀκαθάρτου * * * τρυφῆς quinque fere litterulis deletis, fortasse ταύτης: tum αἰ μὲν οὖν ᾠδουράμην habet, vulgo οὖν abest: deinde τοὺς μὲν — — ὡν — εἰας σχολῇ προσέχοντας οὕτω διαπύρους et post pauca μὴ γεύσαιντο μὴ δὲ * * τοῦ μὴ παρὰ * * ἀποθλιβέντος. Nil iuvat liber scriptus in sqq. ἐπεὶ περ ὃν τιμῶσιν * * ἀλλ' ἀληθῶς ὄντα δυνατώτατον. In ON latet ΘΝ id est θεόν, quae sic scripserim: ἐπεὶ περ θεὸν τιμῶσι τὸν ὡς ἀληθῶς ὄντα δυνατώτατον. Etiam in novissimis verbis titubatum est: impedita est verborum compositio in ἐκεῖνο μόνον ἀμαρτάνειν, ubi ἀμαρτάνοντες vel καὶ ἐκεῖνο μόνον ἀμαρτάνειν locum emendaret. Pro ὅτι μὴ καὶ τοὺς ἄλλους θεοὺς ἀρέσκοντες αὐτῷ μέλιστα τῷ θεῷ θεραπεύουσιν requiritur: ἀρέσκοντες τούτῳ μέλιστα τὸν θεὸν θεραπεύουσιν. Sequitur: ἀλλ' ἡμῖν ὁῖνται τοῖς ἐνεσιν ἀποκεκλεισθαι μόνοις, in Codice est ἀποκεκλη in fine versus, tum * * σθαι μόνοις. Exciderunt duae litterulae et accensus. Non est igitur ulla dubitatio quin olim lectum fuerit: ἀποκεκλη(ρῶ)σθαι μόνοις. Denique pro ἐκ τῆς γαλιλαίας δυσσεβεῖς, quod liquido in Vossiano legitur reponere δυσσεβεῖας. Reliqua perierunt.

Percurram nunc duos alios Iuliani libellos, quorum similiter omnis emendatio uno Codice Vossiano nititur, ex quo solo in nostras manus pervenerunt. Duas dico Epistolas, alteram ad Themistium datam, alteram ad nescio quem Pontificem, quae in Codice Vossiano librarii socordia mirum in modum implexae sunt et in unum mixtae, deinde a Petavio diremtae. Utramque diligentissime in Codice relegam et si quid incidet animadversione dignum paucis animadvertam.

Pag. Spanhem. 253. A. ὥσπερ οὖν γράφεις, solet in talibus, ut iam vidimus, οὖν apud Iulianum ineleganter παρέλκειν. Eodem modo, id est perinepto, Aelianus ὁσπεροῦν solet scribere pro ὅς vel ὅσις vel ὁσπερ.

(Pag. 253. B. Φρίκη τις προσείη: sic Codex et Edd. pro προσήει tralaticio errore. Caeterum melius Iulianus ὑπήει scripsisset: non adire aliquem Graecis horror dicitur, sed subire (ὑπιέναι). Infelix est Wytttenbachii suspicio in Epist. Crit. p. 23. Φρίκην τε προσείεις reponentis: neque enim Φρίκην προσείειν Graecum est, ut φόβον vel ἐλπίδα, nam sperem aut

metum alicui intentare possumus, *horrorem* non magis quam *febrim* aut aliud quodlibet morbi genus: praeterea haec cura olim Iuliani animum remordebat, non ex recentibus Themistii litteris erat iniecta.

Non est Graecum p. 253. B: τῆς τελείας ἀρετῆς οὐδὲ ἐπ' ὀλίγον ἀφίκωμαι. Quis a me docendus est ἐφικέσθαι in tali re necessarium esse? In Codice prima manus quum ἀφίκωμαι dedisset statim supra ἀ scripsit ἔ manifestum errorem corrigens.

Pag. 254. A: πᾶσαν ἀποσείσάμενον σχολῆς ἔννοιαν καὶ ῥασι-
νῃν: sic Codex quoque exhibet, ῥασιών cum compendio syllabae
ην. Emenda: καὶ ῥασιώνης.

Ibid. τῶν νομοθετῶν [ἀπάντων] μέμνησαι — καὶ τούτων ἀπάν-
των μείζονα χρῆναι — λέγεις νῦν περιμένειν: resecta prius ἀπάν-
των. Ridiculum est Solonem, Pittacum et Lycurgum appel-
lare τοὺς νομοθέτας ἅπαντας.

Pag. 254. B. ἔως ἐπὶ νῦν ἦγεν ὁ θεός: Codex ἤγαγεν, quod
verum est.

Pag. 254. C. ὥσπερ εἴ τις — ἀκούει: nil mutat Codex. Lege
ἀκούοι, ut recte λέγοι in sqq. editur. Post pauca recipe προσ-
εἰπεῖν τοὺς ἐμπλέοντας pro ἐπιπλέοντας. Hostes infesti di-
cuntur ἐπιπλεῖν.

Pag. 255. A. καὶ τοὺς ἐμπλέοντας ἀπαθεῖς τοῖς οἰκείοις κακῶν
παρασηῆσαι: sic iterum Codex ἐμπλέοντας pro ἐπιπλέοντας; sed
nunc quidem mendose, nam συμπλέοντας requirit loquendi
usus. Qui mecum eadem navi vehitur dicitur σύμπλους μοι
εἶναι vel συμπλεῖν. Vectores igitur si in alia navi sunt οἱ ἐμ-
πλέοντες appellantur, si in eadem οἱ συμπλέοντες. Notum est
ἔν et σύν in vetusta scriptura vix oculis discerni posse. Prae-
erea transpone ἀπαθεῖς κακῶν τοῖς οἰκείοις. Vide nunc mihi
quantum mali perversa interpunctio afferat. Num tu intelli-
gis: τοῦτο δὲ ἐσόμενον ἴσως, ἄδηλον ἔσαι σοι μέχρι τῆς τελευ-
αίας ἐκείνης ἡμέρας? non crediderim. Petavius certe non in-
ellexit, sed perplexa versione fere dixerim Iesuitικῶς et per
mbages occultavit labem: tu dele virgulam et ἴσως cum ἄδη-
ον ἔσαι coniunge. In Codice passim, ut in plerisque libris
Iss., praepostera et absurda interpunctio est, ut continuo:
νωρίμων πολλῶν · ξενικῆς φιλίας · ἰσορίας · ἐθνῶν καὶ πόλεων

ὑπεριδόντα, scriba non sensit ἰσορίας ἐθνῶν καὶ πόλεων coniuncta esse.

Duplex mendum est in sqq. σοφὸν ἀποφαίνειν τὸ τοῦ Νεοκλέους ὃς κελεύει λαθεῖν βιώσαντα: emenda ἀποφανεῖν τὸν τοῦ Νεοκλέους, id est Epicurum Neoclis F. Tralaticium mendum est ἀποφαίνειν pro ἀποφανεῖν, ut saepe alibi ostendimus. Non minus frequens error librorum conspicitur in vicinia: προεξαίρειν τὴν τοιαύτην γνώμην: rescribe sodes προεξαίρειν.

Quod legitur pag. 255. C. πειρασθῆναι μὲν ἐπισχεῖν vitiosum est. Graeculi pro πειρᾶσθαι dicebant πειράζειν, non πειράζεσθαι. Codex servat veram lectionem πειραθῆναι. Post pauca exhibet ὑπὲρ τηλικούτων ἔργων κελεύοντες, vulgo ἔργων omittitur. Vitiosiora sunt quae sequuntur: ὥς οὖν οὐκ ἀρετὴ μόνον ἐστὶν οὐδὲ προαίρεσις κυρία καὶ ὀρθή, πολὺ δὲ πλεόν ἡ τύχη κτέ. Quid multa? Rescribe: ὑπὲρ τηλικούτων ἔργων —, ὧν οὐκ ἀρετὴ μόνον ἐστὶν οὐδὲ προαίρεσις κυρία ὀρθή, πολὺ δὲ πλεόν ἡ τύχη. Stuporem mihi vide hominis, qui inter κυρία et ὀρθή copulam credidit poni oportere. Iterum duplex mendum expelle e verbis: Χρύσιππος δὲ ἐφύκει τὰ μὲν ἄλλα σοφὸς εἶναι καὶ νομισθῆναι δίκαιος, imo vero: Χρύσιππος δὲ δοκεῖ et νομισθῆναι δίκαιος.

Interstrepit sciolus p. 256. B. εἰ μὲν εὐσχημόνως ἔφερον — τὴν τύχην [οὐκ ὀδυνώμενοι] παραμυθίαν ἔσχον ἐκ τῆς ἀρετῆς οὐ μικράν. Facile apparet non sat recte composita haec esse; namque, ut opinor; ὁ εὐσχημόνως φέρων τὴν τύχην sentit ille quidem animi dolorem, sed dissimulat, praeterea ὁ μὴ ὀδυνώμενος solatio non indiget. Expungendum est emblemata οὐκ ὀδυνώμενοι, sive ita magistellus in ora libri annotaverit sive οὐκ ὀδυρόμενοι, quod esset paulo melius, sed utrumque perinde Iuliano indignum est et una litura delendum.

Pag. 256. C. κρεῖττον εἶναι τὸ κατ' ἐκείνην μακαριστὸν τέλος τοῦ κατ' ἀρετὴν ἐπαίνου μαντευόμενον: Codex ἐπαινετοῦ μαντευόμενον. quorum ἐπαινετοῦ probum est ac recipiendum: quid faciam participio μαντευόμενον non reperio.

Est in vicinia locus ubi repente alia epistola diversissimi argumenti epistolam ad Themistium interrumpit, ut supra indicavimus. Seponemus eam nunc primum et absolvemus id quod instituimus. Et priora quidem p. 256. C. καὶ πεποίηκε:

καὶ τρατηγὸν λόγοι prorsus sunt ἀδιανόητα. Paulatim aliqua sententiae lux affulget. Exponitur quam sit molesta res imperare, in qua adversus fortunae inconstantiam nihil sit praesidii, nam regem non esse illum quem fingant philosophi, neque quem dicat Diogenes, fortunae non obnoxium οὐκ ἔχοντα μὲν εἰς ὃ τι παρ' αὐτῆς (sic solet Iulianus pro ὑπ' αὐτῆς) εὖ πάθῃ καὶ τοῦναντίον ἐπὶ τίνι (lego ἐν τίνι) σφαλῇ, sed illum regem ὃν ἡ συνήθεια καλεῖν εἴωθε, quem (inquit) πᾶς ἂν τις ἑξὼ τύχης ἀπαγαγὼν μὴ θέσιν φυλάσσοι, πάλιν δὲ αὐτὸν ὑποτίθης ταύτῃ πόσης αὐτῷ δεῖν οἰήσεται τῆς παρασκευῆς, in his hoc solum video pro ὑποτίθης participium ὑποτιθεῖς esse reponendum: πάλιν δὲ αὐτὸν ὑποτιθεῖς ταύτῃ πόσης αὐτῷ δεῖν οἰήσεται κτέ. quid lateat in μὴ θέσιν φυλάσσοι quaerant alii. Post pauca scribe: θαυμαστὸν — πολὺ δὲ θαυμαστότερον pro θαυμασιώτερον, nam in huiusmodi comparatione idem adiectivum retineri debet. Corrige ex Codice foedum mendum p. 257. C: εἰ γὰρ ὥφειλεν ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος ἀπορεῖν κτέ. recte ὥφειλεν habet Vossianus.

Mendosum est p. 259. A. ταύτην τὴν ῥῆσιν — ὅλην παρεγραψάμην μὴ με κλέπτειν ὑπολάβης, emenda παρέγραψα μὴ, quae male iuncta παρεγραψάμην pepererunt, quo facto μὴ relictum est. In tali re παραγράφειν usitatum est dicere, non παραγράφεσθαι. Est in vicinia exemplum p. 257. D. παραέγραφέ σοι τὴν ῥῆσιν, et p. 260. D. Ἀριστοτέλους παραγράψω ὄγον, et p. 263. D. ἐξ ὧν παραγέγραφας, et passim ita lountur.

Vitiosa forma legitur p. 259. B. καὶ τὸ Σωκράτους δομάτιον: recte Codex δωμάτιον servat, quod Iulianus ponit pro οἰκίδιον, *edicula*, *parvae aedes*, quum apud Veteres ubique sit *cubiculum*, id est pars aedium in qua somnum capere solebant.

Conspirat Codex in stulto errore p. 259. B. τὰ ἐπικρεμαέντα — δείγματα pro δείματα; apparet quam nihil isti gilent. Mendo caret in sqq. ἀκλήτος ὑπὲρ αὐτοῦ δεησόμενος ἢ editur ὑπὲρ δὲ αὐτοῦ.

Stulte abundat praepositio p. 259. D. πρὸ τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα διαγενομένης ἡμῖν ἀφίξεως. Codex nil iuvat, sed nil us libris ut vincam legendum esse: εἰς τὴν Ἑλλάδα γενομένης.

Optime Codex omittit articulum p. 260. A. ὁποίας ἔγραψεν ἐπιστολὰς πρὸς σέ exhibens, non τὰς ἐπιστολάς.

Qui aegre ferunt vocales quasdam a Criticis ressecari propter intolerabiles hiatus a solis librariis importatos retineant scripturam Codicis p. 260. C:

ἔρδοι δὲ ἕκαστος ἥντινα εἰδείῃ τέχνην.

Tria menda insunt in his verbis p. 260. D: οὐ γλαῦκες Ἀθηναίοις ἄγων, ἀλλ' ὅτι μὴ παντάπασιν ἀμελῶν τῶν ἐκείνου λόγων δεικνύμενος, reponere Ἀθήναζε ἄγων et ἀμελῶ, et a Cōdice recipere ἐπιδεικνύμενος, et mox ex eodem τὰ περὶ τῶν τέκνων pro παρὰ.

Pag. 261. C. scribe Φησὶ γὰρ τῷ ῥήματι οὕτω λήγων προοῦτω ῥήματι τοῦτο. Compara locum Demosthenis in Prooemiis p. 1457, 17: Ἰφικράτης ἔφη δεῖν οὕτω προαιρεῖσθαι κινδυνεύειν τὸν στρατηγὸν ὅπως μὴ τὰ καὶ τὰ γενήσεται ἀλλ' ὅπως τὸ οὕτω γὰρ εἶπε τῷ ῥήματι. Deinde scribe: πρὸς τοσαύτην τύχης ὑπεροχὴν, non τοσαύτης.

Pag. 262. B. καὶ ποταπὸν τὰ δίκημα τεθεαμένους, Codex ποταπὸν ἐστὶ τὰ δίκημα.

Pag. 263. B. καὶ περὶ μὲν τούτων εἴτε ὀρθῶς ἔγνωκα ἢ, εἴτε — σφάλλομαι — διδάξεις αὐτός τε καὶ μάλα, nullo negotio vera scriptura eruitur e Codicis lectione αὐτός τί καὶ μάλα. in quo latet αὐτὸς αὐτίκα μάλα. Saepe apud Iulianum αὐτίκα μάλα recurrit, ut in loco, quem supra emendavimus: αὐτίκα μάλα εἴσει, et alibi passim.

Non est sana scriptura p. 263. C. ἔφησθ' ἅπαν τὸν ἐν τῇ πράξει παρὰ τὸν φιλόσοφον ἐπαινεῖς βίον, Codicis lectio vix apparet. Videor tamen mihi ἔφησθα ὅτι τὸν videre, quae optime se habent et locum restituunt. Mox Codex διαπορίῃς ἅττα pro ἄττα: indocti scribae titubant in ἄττα et ἄττα et ὁποῖ' ἄττα et sim. quae omnia olim obsoleta erant et a Iuliano ex Platonis potissimum frequentissimo usu recocta.

Post pauca corrige: οὐδαμοῦ κατὰ τὴν ὑπὸ σοῦ προστεθείσα λέξιν: pro κατὰ in Cod. et Edit. est καὶ, sine sensu.

Leve sed non negligendum p. 264. B. τοῦτ' ἀληθές in Cod. esse pro τοῦτο ἀληθές similiterque p. 266. A. εἰ τοῦτ' ἀληθές pro τοῦτο.

Reseca ἐκεῖνος ineptissime repetitum p. 264. C: ἄρ' οὐν

ἢ ἐκεῖνος πρακτικὸς, ἐπεὶ μηδενὸς ἦν [ἐκεῖνος] κύριος;

Recte Codex τὴν ἀντισθένης ἀνδρείαν pro ἀνδρίαν. Emenlate scribitur p. 265. A. νικᾶν μὲν γὰρ ἀνδρείας ἐστὶ μάλιτα καὶ τῆς τύχης, κείσθω δὲ εἰ βούλει καὶ τῆς ἐντρεχοῦς ταύτης ῥονήσεως, sed in his κείσθω vitium concepit. Elapsa est vepus praepositionis sigla, quam sic revoca: προσκείσθω δὲ εἰ βούλει κτέ.

Non iuvat Cod. p. 265. D. εἰ μὴ διὰ τῶν — λόγων ἀπελογήσατο — ὥφειλεν ἂν εἰς τέλος αἰσχύνην ἀναπάλλακτον. Iam olim in verbis ὀφλισκάνειν, ὀφλεῖν et ὀφείλειν impingebant eruditi. Fieri potest ut ipse Iulianus peccaverit: si culpa caret ὥφλεν ἂν dederat et scribae in permiscendis ὀφλεῖν et ὀφείλειν antiquum obtinuerunt.

Post pauca turpi errore scribitur: Μουσώνιος ἐξ ὧν ἐπαθεν ἀνδρείως καὶ μὴ διήνεγκεν ἐγκρατῶς τὴν τῶν τυράννων ἀμόττητα γέγονε γνώριμος. Docti homines μὴ eliminarunt, sed nil prodest, nam Graecum est ἐγκρατῶς φέρειν non διαφέρειν. Emendandum esse arbitror: καὶ νῆ Δί' ἤνεγκεν ἐγκρατῶς.

Nonnulla male habita sunt p. 266. A: σὺ δὲ αὐτὸς ἡμῖν ἔπρακτος εἰ (Cod. recte εἶ) μήτε στρατηγῶν μήτε δημηγορῶν — ἢ οὐκ ἂν φαίην νοῦν ἔχων ἀνὴρ. ἔξеси γὰρ σοι φιλοσόφους ποφήναντι εἰ δὲ μὴ τρεῖς ἢ τέτταρας μείζονα τὸν βίον εὐεργεῆσαι — πολλῶν ὁμοῦ βασιλέων. Mendosum est φαίην. Triatur Petavius: » nequaquam id sapiente viro dignum esse iixerim." tu scribe οὐκ ἂν φαίη νοῦν ἔχων ἀνὴρ. Iisdem veris Iulianus utitur p. 84. C: τούτους δὲ οὐδὲ ἰσχυροὺς ἂν φαίην ἔχων ἀνὴρ. Praeterea facile senties aliquid desiderari in rbis: φιλοσόφους ἀποφήναντι εἰ δὲ μὴ τρεῖς ἢ τέτταρας. Condentis est εἰ δὲ μή et aliquid remittentis. Itaque maiorem iterum prius posuisse Iulianum patet, deinde tribus vel iatuor contentum esse se dixisse. Sine dubitatione suppleo: τοφήναντι δέκα, εἰ δὲ μὴ τρεῖς ἢ τέτταρας. In huiuscemodi: Graeci decem ponere assolent, ut Agamemnon:

αἶ γὰρ, Ζεῦ τε πάτερ καὶ Ἀθηναίη καὶ Ἀπολλων,
τοιούτοι δέκα μοι συμφράδμονες εἶεν Ἀχαιῶν.

ipse poëta:

οὐδ' εἴ μοι δέκα μὲν γλῶσσαι, δέκα δὲ σόματ' εἶη.

Accedit quod sic liquido apparet cur interciderit numerus.

Praecedentis participii ΑΠΟΦΗΝΑΝΤΙ vocalis ultima numeri denarii notam I. absorpsit, quod saepius apud alios factum esse alibi demonstravimus, et apud Iulianum saepius ita peccatum esse in sqq. ostendemus.

Violatur loquendi usus p. 266. D. in verbis δεδιώς μὴ Φιλοσοφίαν, ἧς ἐρῶν οὐκ ἐφικόμεν, εἰς τοὺς νῦν ἀνθρώπους οὐδὲ ἀλλως εὐδοκιμοῦσαν διαβάλλω, nam constanter omnes διαβάλλειν πρὸς τινα dicebant, ut κατηγορεῖν πρὸς τινα, et similia. Itaque repone: πρὸς τοὺς νῦν ἀνθρώπους.

Semel eximendum est τε ex sqq. ἔκ τε τοῦ κρείττους τὸ [τε] πλέον καὶ παρ' ὑμῶν τῶν Φιλοσοφούντων.

Excidit copula p. 267. A. εἰ δέ τι μεῖζον ἀγαθὸν τῆς ἡμετέρας παρασκευῆς, ἧς ὑπὲρ ἑμαυτοῦ γνώμης ἔχω τοῖς ἀνθρώποις δι' ἡμῶν ὁ θεὸς παράσχοι. Scriptum olim in Codice recte erat: παρασκευῆς καὶ ἧς ὑπὲρ ἑμαυτοῦ, cuius lectionis in charta per-rosa tenuissima quaedam sed certa vestigia supersunt.

Pervulgatus error obsidet locum p. 267. B. τῷ θεῷ — πρὸς ἀνατεθεικῶς ἅπαντα, imo vero προσανατεθεικῶς, quo composito sequiores in tali re uti solent. Προανατιθέναι in hac sententia sensu vacuum esse facile senties.

Venio nunc ad illam Epistolam, quam ad Pontificem nestio quem scriptam soli Codici Vossiano debemus. Initio et sine truncata librarii oscitantia mediae Epistolae ad Themistium implexa est, ut supra ostendimus.

Prima pars opprobria et maledicta in Christianos continet, unde mirificum quemdam errorem eximamus. ἐπὶ δὲ τῶν προσιδόντων τοῖς θεοῖς, inquit, pag. Spanhem. 288. A: ἐπὶ τῶν πονηρῶν δαιμόνων τεταγμένον Φῦλον, ὑφ' ὧν οἱ πολλοὶ παροισρούμενοι τῶν ἀθέων ἀναπείθονται θάνατον, ὡς ἀναπησόμενοι πρὸς τὸν οὐρανὸν ὅταν ἀπορρήξωσι τὴν ψυχὴν βίαιως. In his intelligi non possunt et mendosa sunt verba ἀναπείθονται θάνατον. Comminiscitur aliquid Petavius: »mortem appetendam esse persuadent sibi." Quid id, quaeso, est aliquid appetendum esse sibi persuadere? Fortius aliquanto et acrius Iulianus scripserat sed librarii una vocali corrupta perdiderunt omnia. Quod in antiquo libro scriptum erat ΘΑΝΑΤΑΝ isti in θάνατον stulte refinxerunt, quum dare debuissent: ἀναπείθονται θάνατῶν. Noto omnium usu ponitur θανατῶν de iis, qui ulte

ad mortem ruunt, quod quam recte de Christianis Iulianus posuerit perspicuum est. Scribae *θανατῶν* aut in *θανατιῶν* depravant, quae non est forma Graeca, aut aliis modis vitiant. Plane idem vitium alibi exemimus ex Antiphanis versiculo, qui dixerat:

τίς δ' οὐχὶ θανατῶ μισθοφόρος, ὦ Φιλτάτη,

ὅς ἔνεκα τοῦ ζῆν ἔρχετ' ἀποθανούμενος;

sed *θανάτου* pro *θανατῶ* legitur in libris scriptis et editis Stobaei Floril. 53, 9. Quod affertur ex Luciano *de morte Peregrini* cap. 32; *μακρὰν χαίρειν φράσας θανατιῶντι σοφιστῇ*, tam vitiosum est *θανατιῶντι* quam *μακρὰν χαίρειν*. Rescribe et *θανατῶντι* et *μακρὰ χαίρειν*. Dicebant veteres πολλὰ χαίρειν et μακρὰ χαίρειν. Graeculi sequiores, sexcentis locis mendo-
sum suum *μακρὰν* veteribus obtrudunt, non raro impune. Sed ad Iulianum revertor.

Revoca necessariam particulam p. 288. C: ὅθεν (δ') ἐξέβην εἰς τοῦτο ἐπανήξω.

Fugit Petavii acumen manifestus error p. 289. A. ἐπεὶ δὲ τὸν ἱερατικὸν βίον εἶναι χρὴ τοῦ πολιτικοῦ σεμνότερον ἀκτέον ἐπὶ τούτου καὶ διδακτέον. ὄψονται δὲ ὡς εἰκὸς οἱ βελτίους. Acute vidit Wyttenbachius *Epist. Crit.* p. 24. »pro ὄψονται legendum ἔψονται, sequentur.» Liquido ἔψονται in Vossiano Codice scriptum exstat, sed ἔψ noto nexu complexa sunt, qui videtur omunciones fugisse. Spanhemius quam nihil in hoc genere videat in multis aliis deinde apparebit.

Conspirat Codex in vulgatae vitio p. 289. B: οἱ τοῖς ἑαυτῶν σπόταις συνδιαθέμενοι περὶ τε Φιλίας καὶ σπουδᾶς καὶ ἡττας ἀγαπῶνται πλέον τῶν ὁμοδούλων, nam ferri non potest *edium* συνδιαθέμενοι, necessario requiritur *passivum*, quam-
rem συνδιατιθέμενοι est reponendum. Ecquis est qui in ta-
uis θέσθαι et τεθῆναι inter se permutari posse existimet? aeterea θέσθαι et τίθεσθαι tam saepe confunduntur atque ἄλλειν et βαλεῖν, λείπειν et λιπεῖν, φεύγειν et φυγεῖν et n., in quibus omnibus libera datur optio contemta futili li-
brum et librariorum auctoritate. Continuo istiusmodi error paret p. 290. B. ὑποβαλλόμενοι τοὺς οἰκέτας καὶ προθέν-
πανταχοῦ τὰ ἀγγεῖα, imo vero ὑποβαλλόμενοι, ut tu vides. Peccat cum editis Codex p. 290. B. θαυμάσεις δ' ἂν τις εἰ

τοῦτο μὲν ἀξιοῦμεν — τὰ δυνατὰ δὲ μὴ πράττωμεν, rescribe: *πράττομεν*. Post pauca Codex verum servat p. 290. C: βασιλικαῖς παραβάλλεσθαι χορηγίαις pro vulgata παραβαλέσθαι.

Animadvertit errorem Petavius sed non sustulit p. 290. D: ἀπεσώθη μοι τέλειος ὁ κλῆρος τῆς τίτθης »ανίαις meae *heredilas*” vertit, sed Graeca sonant »*meae nutriticis*.” Emenda τῆς τήθης et tralaticium hunc scito esse in permultis libris errorem.

Non satis est p. 291. A. διὰ τοὺς ἀναιτίους οἰκτὸν τινα νέμειν [ἐν] τοῖς πονηροῖς, molestam praepositionem ἐν expunge: requiritur νέμειν καὶ τοῖς πονηροῖς, quemadmodum recte in vicinis legitur: τῶν πονηρῶν ἕνεκα καὶ περὶ τοὺς οὐδὲν ἥλικότας ἀνηλεῶς διακεῖσθαι.

Quod sequitur: Φοιτᾷ πρὸς τὸν νεῶν — ἐπιλαθόμενός τε πρὸς γὰρ Διός εἰσιν ἄπαντες πτωχοὶ τε ξεῖνοί τε,

emenda: ἐπιλαθόμενος τοῦ, ut supra vidimus: τὸ οὐ γὰρ ἔγωγε ἦντησ' οὐδὲ ἴδον, et passim τό in talibus usurpari equis est qui nesciat?

Emenda ex Codice vulgatam lectionem p. 290. C: πῶς δὲ ὅταν ἐταίριον θεραπεύων Δία — οἴεται τὸν Δία καλῶς θεραπεύειν; quamquam Codice nihil opus est ut intelligas pro ὅταν corrigi oportere ὁ τὸν ἐταίρειον θεραπεύων Δία, nam manifestum est et ὁ et τὸν necessario requiri. Eadem opera ἐταίρειον rescripsi: Codex ἐταίριον servat, ut solent scribae in vocabulis omne genus propter linguae imperitiam EI et I susque deque habere.

In sqq. recipe μὲν ex Codice: τὰς μὲν ἐπωνυμίας τῶν θεῶν —, ἔργῳ δὲ κτέ.

Neglecta tenuis lineola exemit N necessarium et corruptum locum p. 292. A: ὃν τρόπον τότε ἕνα καὶ τὴν μίαν τὸν αὐτὸν τρόπον τοὺς πολλοὺς τε καὶ τὰς πολλὰς. Repone τὸν τε καὶ τὴν μίαν.

Iterum deprensus vitium intactum reliquit Petavius p. 291 D. ubi ex Codice editur: κακεῖνο δεξιὸν ἐννοεῖν ὅσοι περὶ τῶν ἐμπροσθεν ἀνάλωνται λόγοι περὶ τοῦ φύσει κοινωνικὸν εἶναι τὸ ζῶον τὸν ἄνθρωπον. Nihil plane est δεξιόν. Petavius quous verteret »*consideratione est dignum*” probe perspexit κακεῖνο

δ' ἄξιον ἐννοεῖν genuinum esse, sed nescio quomodo scribarum hallucinationem incorrectam reliquit. Saepiuscule eum ita vidi facientem etiam in apertissimis vitiis, cuius rei luculentum exemplum apponere iuvat. Edidit in Orat. III. p. 115. C. ubi enumerantur beneficia ab Eusebia in multos collata: ὁδε μὲν τὸν πρῶτον δι' ἐκείνην νέμεται κλῆρον, ἐκεῖνος δὲ ἀπηλλάγη τιμωρίας, ἄλλος συκοφαντίαν διέφυγε κτῆ. Dubius haerebis si quis ex te quaeret quid sit τὸν πρῶτον κλῆρον νέμεσθαι. Sensit vitium Petavius et emendavit quum verteret *quod hic illius beneficio paternam hereditatem obtineat.* Scilicet vera lectio est τὸν πατρῶον κλῆρον, quae sine mendo elapsa est p. 290. A. οἷς πατρῶος μὲν κλῆρος οὐ γέγονεν, sed saepius a scribis in πρῶτος depravata fuit. Quemadmodum enim in libris vetustis pro πατήρ scribitur ΠΗΡ, eodem modo ΠΡΙΣ, ΦΙΛΟΠΡΙΣ, ΠΡΙΟΣ, ΠΡΩΙΟΣ et similia passim occurrunt pro πατρίς, Φιλόπατρις, πάτριος et πατρῶος, et saepius viri docti, ubi in libris nostris πρῶτος legitur, verissime πατρῶος emendarunt. ΠΡΩΙΟΣ et ΠΡΩΤΟΣ nihil propemodum differunt et vix oculis discernuntur. Exempla passim obvia: apud Dionem Chrysost. in Orat. XII. p. 394. Reisk. in libris est: πρῶτον διακαλοῦμεν pro πατρῶον Δία καλοῦμεν. Duplici errore apud Hesychium v. Ἐννηής pro πρῶος scriptum est πατρῶος. Notabilis in paucis error est commissus apud Aelianum in H. A. p. 168, 16, ubi libri habent:

ὅσοι κατὰ τὸ πατρῶον καὶ μύρων ἐπιστάται,

pro:

ὅσοι κατόπτρων καὶ μύρων ἐπιστάται,

ex Euripidis Oreste vs. 1112, ubi vide notam Porsoni. Redibo mox ad illud mendorum genus, quorum correctione nihil potest esse certius et evidentius. Petavius tamen, ut vides, manifestam fraudem certis indiciis a se deprehensam intactam relinquere maluit. Redi nunc ad locum ubi δεξιὸν pro δ' ἄξιον imperiti Graeculi descripserunt: sciendum est autem ξξ et εξ in libris paullo vetustioribus oculis quidem vix discerni posse, sed in talibus quoque νοῦς ὀρθῇ et nulla umquam potest esse ambiguitas et optio incerta, veluti hoc ipso loco quis ambigat utrum κακεῖνο δεξιὸν ἐννοεῖν an κακεῖνο δ' ἄξιον ἐννοεῖν sit Iuliani manus? Adscripsi et reliquam loci partem

ut novum ex ea mendum eluam. Non est enim sanum: λόγῳ περὶ τοῦ φύσει κοινωνικὸν εἶναι τὸ ζῶν τὸν ἄνθρωπον, sed expuncto molesto articulo legendum: φύσει κοινωνικὸν εἶναι ζῶν τὸν ἄνθρωπον, ut emendate legitur p. 201. C: ξυνίσταν φύσει κοινωνικὸν καὶ πολιτικὸν ζῶν τὸν ἄνθρωπον εἶναι, ex quibus locis nullo negotio revocabis veram scripturam p. 288. B. οὗτος τ ἄνθρώπου φύσει πολιτικοῦ ζῶντος, ubi nunc male omisso articulo ἀνθρώπου scribitur. Saepe apud Iulianum antiquas crases Atticas a Graeculis oblitteratas esse alio loco diligenter ostendam. Nunc institutum iter perficiam.

Quae lacuna est p. 294. C: ὅστις οὖν ἐστὶ * * βασιλεὺς ἡδέως ὁρᾷ τὴν τοῦ βασιλέως εἰκόνα nata est ex Codicis scriptura situ et madore corrupta. Quatuor litterulae perierunt, sed quid lateat luce clarius est et a Petavio olim repertum, nempe ὅστις οὖν ἐστὶ φιλοβασιλεὺς ἡδέως ὁρᾷ κτέ. dubitationem omnem vicina eximent. Notissima est omnibus haec nominis forma ex Alexandri dicto: Κράτερος μὲν γὰρ φιλοβασιλεὺς, Ἡφαιστῖαν δὲ φιλαλέξανδρος, nec dubito quin eadem forma Plutarcho reddenda sit in Aemilio Paulo cap. 24. φιλοβασιλεῖς Μακεδόνες pro φιλοβασιλῆοι, nec me movet Lobeckii auctoritas Graecitatis aetates omnes in unum confundere soliti, cuius patrocinio formam φιλοβασιλῆοι munivit Dindorf. ad Steph. Thes. Scilicet φιλοβασιλῆος, si esset Graecum, non significaret φίλων τὸν βασιλέα, sed τοὺς βασιλεῖους.

Non est Graecum quod p. 296. A. legitur βοῶσι μέγαλα, sed μέγα. Dominatur in talibus usus, qui certus est et stabilis et innumerabilibus locis compertus labefactari non potest paucis scribarum erroribus aliena de more permiscendum. Fac inter legendum periculum, videbis *clamandi* verba omnia βοᾶν, κεκραγέαι, γεγωνέαι, φθέγγεσθαι caet. coniungi cum μέγα, ὀξύ, τραχύ, τορόν, λαμπρόν, οὐράνιον ὅσον et sim. neque quemquam in talibus plurali numero uti.

Excidit vocabulum prorsus ad sententiam necessarium p. 296. D. ἄξιον εἶναι μοι διελθεῖν ἐφεξῆς ὁποῖός τις ὢν ὁ ἱερεὺς αὐτός τε δικαίως τιμηθήσεται. Supplendum esse apparet ἄξιον εἶναι μοι (δοκεῖ) διελθεῖν. Desiderantur complura in fine, nam αὐτός τε arguit alteram sententiae partem a Iuliano fuisse additam. Nisi forte liberiore orationis compositione Iulianus usus est.

qui ubi dixerat se expositurum qualem esse oporteat sacrorum antistitem ut propter se ipsum merito colatur, statim ita perrexit: τὸ γὰρ ἡμέτερον οὐ χρὴ σκοπεῖν οὐδὲ ἐξετάζειν, quibus satis perspicue hoc dicit nemini *sua causa*, ut sibi gratum faciat, sacerdotes esse colendos et honore prosequendos, sed ipsos sacerdotes suis meritis virtutibusque dignos qui colantur esse oportere, sin minus sacrorum ministerio arcendos. Satis superque vel ex ipso Iuliano intelligitur sacrorum Romanorum antistites illis temporibus tales fuisse, quales posthac Christiani multi sacerdotes et monachi, praesertim in Italia, fuerunt κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί. Istos igitur sacerdotio movendos scribit p. 297. A: εἰ δὲ εἷη πονηρὸς ἀφαιρεθέντα τὴν ἱερωσύνην ὡς ἀνάξιον ἀποφανέντα περιορᾶν (χρὴ), in quibus verbis ἀποφανέντα mendosum est. Una literula inserta scribe ἀποφανθέντα: dicebant enim ἀνάξιον φανῆναι et ἀνάξιον ἀποφανῆναι, quorum hoc de iis dicitur qui in iudicium adducti sunt et iudicium sententiis absoluti sunt aut damnati, probati aut reiecti. Idoneum exemplum est in hac ipsa Epistola p. 291. A. πολλῶν ἀποκεκλεισμένων ἐπὶ κρίσει καὶ τῶν μὲν ὀφλησόντων τῶν δὲ ἀθῶων ἀποφανθησομένων. Num tu putas bene Graece ἀποφανησομένων ibi scribi potuisse? Eadem igitur de causa ἀνάξιον ἀποφανέντα dici non potuit.

His scriptis oculos in Codicem coniicio, in quo liquido scriptum esse video ἀνάξιον ἀποφανθέντα. Hoc igitur recipiamus censeo, quod et ex se spectatum et propter testium fidem unice verum esse intelligitur.

Post pauca p. 297. B. sacrorum antistitem appellat ἄνδρα καθοσιούμενον τοῖς θεοῖς, sed tu rescribe καθωσιωμένον. Ferresne paulo ante: διὰ τὸ καθιεροῦσθαι τοῖς θεοῖς pro vulgata καθιερωσθαι? Non opinor: prorsus enim necessarium sentis esse perfectum. Eadem plane est ratio loci ubi nunc καθοσιούμενον aequis animis Editores tulerunt.

Scribae iterum minime coniungenda stulte coniunxerunt p. 297. C: οὐδὲ γὰρ εὐλογον — οὐ τούτων μόνον ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπιτηδείων τιμᾶσθαι [καὶ] τὴν τιμὴν προσαφαιρεῖσθαι. Duos infinitivos alias res agentes per copulam iunxerunt, ne hoc quidem intelligentes τῶν ἐπιτηδείων τιμᾶσθαι esse τῶν τιμῆς ἀξίων et hoc dicere Iulianum: ἄλογον γὰρ τὴν τιμὴν προσαφαιρεῖ-

σθαι οὐ μόνον τῶν ἀναξίων τιμῆς ἀλλὰ καὶ τῶν ἀξίων.

Δέ in δὴ convertendum est et aliis locis et p. 297 C: ὥσπερ ἄρχων οὕτω δὴ καὶ ἱερεὺς πᾶς αἰδέσιμος. Saepissime Iulianus ὥσπερ — οὕτω δὴ coniungit, etiam alibi eodem modo depravatam.

Codex explet lacunam p. 298. B: τοῦτο μὲν γὰρ εἰ μὴ τὸ * ἡπιστάμην liquido exhibens εἰ μὴ τονῦν ἡπιστάμην. per nexum implexa ὦν homuncionibus imposuerunt.

Scribarum socordia fudit mendum p. 298. C: οὐκ αὐτόθεν αὐτὸ νοεῖς καὶ πράττεις μόνος, ἔχειν δὲ καὶ ἐμὲ σύμψηφον σεαυτῷ, pro ἔχειν, quod diserte in Cod. scriptum est, ἔχεις substituendum esse apparet.

Elapsa praepositio orationem obscuravit p. 299. A. (οἱ θεοὶ) οἱοί τε ὄντες καὶ τῆς ἐν τῷ βίῳ τούτῳ γενέσθαι ταραχῆς καὶ τὸ ἄτακτον αὐτοῦ καὶ τὸ ἀλλόκοτον ἐπανορθοῦν: ita demum haec verba intelligi poterunt ubi rescripseris: τῆς ἐν τῷ βίῳ τούτῳ περιγενέσθαι ταραχῆς. Quis non saepe περιγίγνεσθαι eo sensu positum legit, quo πρῶτος λουτροῦ περιγίγνομνος pro-verbio dicitur? Contra περιγενέσθαι vitio circumfertur in alio quodam Iuliani loco, quem obiter emendare iuvat. Legitur in Orat. III. p. 128. D. historia de Pericle, quam Iulianus, ut permulta alia, ex Plutarchi Vitis sumsit. Periclis amici res praeclaras ab illo domi militiaeque gestas illo audiente inter se concelebrant: ὁ δὲ τοιούτοις μὲν οὐδὲ ἀχθόμενος οὔτε γαννύμενος δῆλος ἦν, ἐκεῖνο δὲ ἡξίου τῶν αὐτῷ πεπολιτευμένων ἐπαινεῖν, ὅτι τοσοῦτον ἐπιτροπέυσας τὸν Ἀθηναίων δῆμον οὐδενὶ θανάτου αἴτιος γέγονεν οὐδὲ ἰμάτιον μέλαν τῶν πολιτῶν τις περιβαλόμενος περιγενέσθαι ταύτης αἰτίον αὐτῷ τῆς συμφορᾶς ἔφη. Ex his primum minora quaedam menda sic eximie ut scribas: ὁ δὲ τούτοις μὲν οὔτε ἀχθόμενος οὔτε γαννύμενος δῆλος ἦν, et inseras χρόνον negligenter omissum ὅτι τοσοῦτον (χρόνον) ἐπιτροπέυσας κτέ. Nunc vide an περιγενέσθαι concoquere possis. Scin quid Iulianus dederit? nempe Περι(κλέα) γενέσθαι ταύτης αἰτίον αὐτῷ τῆς συμφορᾶς ἔφη,

Revoca ex Codice fugitivam voculam p. 299. B: ὀρωσι μὲν ἡμᾶς οὐχ ὀρωμένοις (δὲ) ὑφ' ἡμῶν.

Negligenter relata est scriptura Codicis in veteri oraculo p. 299. D. ubi editur:

καὶ διὰ κυανέης ἀλδς ἔρχεται· οὐδ' ἐλελήθει
πλήθους ἀτερδέσσα

et ex Vossiano pro ἐλελήθει affertur ἐληθει (sic). Codicis scriptura haec est: οὐδ' ἐ ἐ λήθει πλήθους τερδέσσα. Vera lectio est, ut vides, οὐδέ ἐ λήθει, quid lateat in πλήθουςα τερδέσσα quaerendum. Non diu quaerere opus erit: in ΠΛΗΘΟΤΣΑ-ΣΤΕΡΟΕΣΣΑ una litterula vitiose abundat quam si exemeris veram lectionem habebis, quae haec est: οὐδέ ἐ λήθει πληθὺς ἀτερδέσσα. Producit πληθὺς ultimam, ut constat: Hom. Iliad. B. 278:

ὥς Φάσαν ἡ πληθὺς· ἀνὰ δ' ὁ πτολίπορθος Ὀδυσσεὺς
ἔση σκῆπτρον ἔχων.

Librarius veterem librum describens, in quo ΠΛΗΘΟΤΣΑ-ΣΤΕΡΟΕΣΣΑ legeretur, visus est sibi participium πλήθουςα videre, quo recepto addidit τερδέσσα nihili vocabulum et sic loci sententiam pessumdedit funditus.

Idem homo in ultimo oraculi versiculo sic dedit metri securus:

εὐσεβέσιν δὲ βροτῶν γάννυμαι τόσσον ὅσον Ὀλύμπῳ,
pro γάννυμαι τόσον. Eodem modo librarii omnes passim gras-
santur et consonantes contra rationem et usum stulte gemi-
nant, unde plurimi errores inveterarunt, qui vix hodieque ra-
dicitus evelluntur. Multum delectatur Iulianus verbo γάννυμαι
pro ἤδομαι, χαίρω, ut supra de Pericle vidimus: ὁ δὲ τούτοις
μὲν οὔτε ἀχθόμενος οὔτε γανύμενος δῆλος ἦν, sed constanti
errore Graeculi γάννυμαι substituunt de suo. Antiqua et ge-
nuina forma est γάννυμαι, ἐγανώθην et γεγάνωμαι (namque
haec usus loquendi coniunxit, quod diligenter notandum) ne-
que tantum χαίρω vel γέγηθα significat sed dicitur de ea lae-
titia quae in vultu remidet: γανύμενος est (ut Aristophanis ver-
bis utar) Φαιδρὸς λάμποντι μετώπῳ. In consonantibus inepte
et stulte geminandis nihil est quod scribae non committant.
Nihil est frequentius, ut hoc utar, quam ut μέλλει μοι pro
μέλει scribatur. In Iuliani vetusto Codice legitur locus ex
p. 256. A. sic scriptus: οἷς τοῦ μὲν ἀποθανεῖν ἔμελλεν Ἰσως
οὐδέν, τοῦ δὲ μὴ λείπειν ἀτελεῖς τὰς πράξεις ἐφ' ᾧ ἐξ ἀρχῆς
ᾤρμησαν καὶ σφόδρα ἔμελλεν, et ubique talia recurrunt, sive

longa vocalis praecedit ut in ἐριννύς, Κηφισός, Ἀλικαρνασός, sive correpta ut in τιθασός, τιθασσεύειν et θρυλλεῖν, τεθρύλληται, διατεθρύλληται et sim. Sic Νισαῖοι ἵπποι dicebant Veteres, iidem a Graeculis νισσαῖοι appellantur. Addam ex Iuliano insigne huiuscemodi erroris exemplum. ΑΛΗ sicubi in vetustis libris occurrebat a stolidis scribis in ἄλλη convertitur, iugulata loci sententia. Duo haec habe ex Iuliano exempla: p. 58. B: ὥσπερ δὲ ἐκ τινος ταλαιπωρίας καὶ ἄλλης δυσυχούς τῆς σὺν τῷ τυράννῳ βιοτῆς κατάγειν σφᾶς ἐπ' ἀπεραίῃς τοῖς πρόσθεν ἤξλου. Intelliges locum ubi emendaveris καὶ ἄλλης δυσυχούς. Proprie ἄλη et ἄλᾳσθαι dicuntur de iis qui patriā extorres miseri et inopes vagantur. Saepius sic et alii et Dio Chrysostomus suum exilium appellat. Imposuit error Pelavio qui locum non intellectum sibi utcumque interpretatur. Acutius vidit p. 439. B. in verbis: καθάπερ τὸν Ὀδυσσεά φρονῖν ὅτε ἐκ τῆς ἄλλης τὴν Ἰθάκην εἶδεν, nam quum ita verteret: »cum post diuturnos errores Ithacam revisit" satis ostendit se ἄλης, non ἄλλης, interpretari. Quum igitur sint menda id genus in omnibus libris frequentissima, futile est ista omnia ex libris cum pulvisculo expromere. Imo vero sic habendum nostri ubique esse arbitrii ex linguae ratione et usu et ex cuiusque loci sententia constituere utrum geminanda sit consonans an non sit, spretis ac derisis librariis, qui neque Graece sciant neque quid quoque loco legatur intelligant. Cui, quaeso, non absurdum esse videbitur utrum ξβαλον an ξβαλλον, ἐβαλόμην an ἐβαλλόμην scribendum sit, quaerere ex libris, in quibus ἔμελε et ἔμελλε et sim. perpetuo confundantur? Editur p. 58. A. ὁς πρῶτος ἐπὶ νοῦν ἐβάλλετο — ἀφελέσθαι τοῦ γέρωσ ἡμῶν. Apparet dici »qui consilium cepit" non capiebat: itaque invitis libris omnibus ἐβάλετο verum esse satis apud nos constabit.

Barbara scriptura commaculat locum p. 300. B. Θέα δὲ τὴν Φιλανθρωπίαν τοῦ θεοῦ, quantocyus restitue θεῶ, specula, vide.

Si hoc ages facile odoraberis mendum in his p. 301. A: (οἱ θεοὶ) ἐργάζονται οὐδὲ ἐν κακὸν οὐδὲ ἀνθρώπους οὐδὲ ἄλλους φθονοῦντες καὶ βασκαίνοντες καὶ πολεμοῦντες. ὅποια γὰρ φροντες μὲν οἱ παρ' ἡμῖν ποιηταὶ κατεφρονήθησαν, οἱ δὲ τῶν

Ἰουδαίων προφῆται διατεταγμένως κατασκευάζοντες — θαυμάζονται. Intelligisne quid sit οὐδὲ ἄλλους? Petavio nihil suboluit quum verteret » *nihil mali neque hominibus neque caeteris inferre.*” Enumerantur ipsa mala φθόνος, βασκανία, πόλεμος, atque ea commisisse Dii a poetis Graecis (ut Iulianus scribit) arguebantur. Quibus igitur *invidere*, quibuscum *bellum gerere* Dii praeterquam cum hominibus dici potuerunt? Vel caecus videat: nempe *ipsi inter sese*: idque, si fides Poëtis, fecere saepius. Itaque emenda οὔτε ἀνθρώπους οὔτε ἀλλήλους, ac memento, si forte adhuc nesciveris, perpetuo in libris ἄλλων et ἀλλήλων, ἄλλοις et ἀλλήλοις, ἄλλους et ἀλλήλους ridiculum in modum inter se permulari. Quantum ea res sententiae afferat detrimenti facilis coniectura est ac habes exemplum, cui alterum ex Iuliano addam. In Orat. VIII. p. 244. D. ad Sallustium amicorum carissimum ita scribit: κακὸν μὲν δοῦναι τῶν πολιτῶν τινι τοσοῦτον δέω λέγειν ἀπέσχομεν ὥστε οὐδὲ ἐβουλεύσάμεθ' ἂν ποτε μετ' ἀλλήλων· χρῆσθον δὲ εἴ τι γέγονεν ἢ τι βεβούλευται κοινῇ παρ' ἡμῶν τοῦτο ἀλλήλοις εἰπεῖν μελήσει. Alibi animum habebat occupatum Petavio quum verba τοῦτο ἀλλήλοις εἰπεῖν μελήσει sic verteret: » *de hoc privatim inter nos agebatur.* Non potuit *agetur* scribere et tantum absurditatis concoquere: itaque verbis Graecis vim attulit ut nihil diceret. Videamus autem quid Iulianus dixerit, qui, praeterquam ubi de rebus theologicis edisserit, ineptire non solet. Nempe idem dixit quod unusquisque paulo modestior de iis quae ipse recte honesteque fecerit in tali re dicere consuevit. » *Nemini quidquam mali fecimus, et, si quid fecimus boni, non nostrum est id praedicare, aliorum ea cura erit.*” Restituamus igitur locum in hunc modum: χρῆσθον δ' εἴ τι γέγονεν ἢ βεβούλευται κοινῇ παρ' ἡμῶν τοῦτο ἄλλοις εἰπεῖν μελήσει. Satis est perspicuum ἄλλοις pro ἀλλήλοις verum esse: praeterea δὲ in δ' refingi postulante sententia oportuit et importunum τι ex praecedente H natum expungi. Redeo nunc ad locum unde huc digressus sum, nam duo in eo scripturae vitia supersunt. Primum μὲν transponendum est οἱ μὲν παρ' ἡμῶν ποιηταί, ut quibus opponuntur: οἱ δὲ τῶν Ἰουδαίων προφῆται. Si quid Iuliano credimus, Graecorum poetarum qui Diis humana vitia odium, livorem, invidiam, bella

intestina tribuebant contemnebantur, sed in magna admiratione erant Iudaeorum prophetae eadem διατεταγμένως συγκατασκευάζοντες. Vehementer mihi de mendo suspectum est adverbium διατεταγμένως. Petavius colorem aliquem his calide magis quam perite quaesivit. Exime unam litterulam et manum Iuliani habebis: διατεταγμένως ενισε, summo studio. Solemne est librariis τέταμαι, praesertim in compositis, refingere in τέταγμαi, et διατεταγμένως praeterquam quod ab huius loci ratione abhorret omnino non videtur Graecis fuisse in usu.

Admonet Iulianus sacrorum antistites ut historiam rerum gestarum diligenter legant sed abstineant a fabulis et commentis ad historiae speciem fictis et libellis amatorii argumenti et si quid est eiusdemmodi. Ea omnia veluti in haec tempora scripta sunt. Sed mendosa oratio est: nullo autem negotio deprensus vitium sanabis. Πρέποι δ' ἂν ἡμῶν ἱστορίας ἐντυχάνειν ὁπόσαι συνεγράφησαν ἐπὶ πεπονημένοις τοῖς ἔργοις· ὅσα δὲ ἐστὶν ἐν ἱστορίαις ἤδη παρὰ τοῖς ἔμπροσθεν ἀπηγγεμένα πλάσματα παραιτητέον ἐρωτικὰς ὑποθέσεις καὶ πάντα ἀπλῶς τὰ τοιαῦτα. Memorabilis locus est de scriptoribus Eroticis ἄρῳ ἀντιquiiores (παρὰ τοῖς ἔμπροσθεν): qui hodie circumferuntur Iuliano recentiores sunt omnes. Memorabile est etiam quod de iis addidit: ἐγγίνεταί γάρ τις τῇ ψυχῇ διάθεσις ὑπὸ τῶν λόγων καὶ κατ' ὀλίγον ἐγείρει τὰς ἐπιθυμίας, εἴτα ἐξαίφνης ἀνάπτει δεινὴν φλόγα, πρὸς ἣν οἶμαι χρὴ πόρρωθεν παρατετάχθαι, quae et ipsa veluti in haec tempora prudentissime scripta sunt. Sed mendum me dixi esse patefacturum. Latet in verbis ἐν ἱστορίαις ἤδη, tu emenda ἐν ἱστορίας εἶδει, vel potius a Petavio emendationem hanc accipe, qui non poterat »historiae specie" vertere nisi prius vulgatam sic correxisset.

Remove barbarismum p. 301. C. μήτε Ἐπικούρειος εἰσίστω λόγος, faex Graeculorum ita loquebatur, quos duriter increpat Phrynichus. Iulianus εἰσίστω dederat. Recte scribitur p. 304. C. ἐξίστω et προσίστω, et similia his alibi. Notandum est quod refert Iulianus in sqq. Deorum beneficio iam tum plerosque libros Epicureorum et Scepticorum intercidisse: ἤδη γὰρ καλῶς ποιοῦντες οἱ θεοὶ καὶ ἀνθρώκασιν ὥστε ἐπιλείπειν καὶ τὰ

πλεῖστα τῶν βιβλίων. Fanatici homines omnium temporum inter se sunt simillimi.

In vicinia scribae antiquam loquendi formam, quia non satis eius rationem intelligebant, impudenter interpolaverunt. Legitur p. 301. C: οὐδὲν καλύει τύπου χάριν ἐπιμνησθῆναι μὲν καὶ τοῦτων ὁποίων χρὴ μάλιστὰ τοὺς ἱερέας ἀπέχεσθαι λόγων. Qui recte cogitat in τούτων haerebit. Iulianus enim non sic scripserat, sed Platonem et Atticos imitatus καὶ τοῦ ὁποίων χρὴ — ἀπέχεσθαι λόγων. Saepius scribae eadem chorda oberrant articulis τοῦ, τῶν cet. pronomina τοῦτο, τούτων et sim. substituentes. Supra vidimus p. 452. B. sine sensu edi καὶ τοῦτο αὐτὸς ἔφη pro καὶ τοῦ αὐτὸς ἔφα. Eadem medicina et alium Iuliani locum sanabis, qui legitur p. 248. C: ἐγὼ δὲ γεγυνώς ἐκ τούτων οἷοι νῦν βροτοὶ εἰσιν ἀνθρωπικωτέροις ἐμαυτὸν θέλω καὶ παράγω λόγοις, nam Iulianus Veterum more recte scripserat ἐκ τῶν οἷοι νῦν βροτοὶ εἰσιν, cui formae apud Iulianum et alibi pepercerunt et pag. 103. C: οὔτε τοῖς ὑπὲρ ὧν γέγονεν οὔτε αὖ τοῖς ἄλλοις.

Iterum pronomine in articulum reflecto lux obscuris verbis clara affulgebit p. 302. B. τὰ ἐν τοῖς ἱεροῖς ὅσα πάτριος διαγορεύει νόμος φυλάττειν πρέπει. καὶ οὔτε πλέον οὔτε ἑλαττόν τι ποιητέον αὐτόν. αἰδία γὰρ ἐστὶ ταῦτα τῶν θεῶν. ὥς καὶ ἡμᾶς χρὴ μιμεῖσθαι τὴν οὐσίαν αὐτῶν ἢ αὐτοὺς ἱσασκάμεθα διὰ (τοῦτο) πλέον. Inserui τοῦτο e Cod. incuria, ut videtur, Editoris omissum. Sed quid est: αἰδία γὰρ ἐστὶ ταῦτα τῶν θεῶν? Infeliciter Petavius Ἰδία coniecit et vertit: *haec enim Deorum propria sunt.* Quid multa? Corrige οὔτε πλέον οὔτε ἑλαττόν τι, ποιητέον αὐτῶν. αἰδία γὰρ ἐστὶ τὰ τῶν θεῶν. quae ad Deorum cultum pertinent sempiterna esse scribit, quibus nihil addi nihil demi oportere.

Absurda vulgata scriptura p. 303. A. βαδίζειν εἰς οἰκίαν Φίλων Editoris cuiusdam errore nata videtur, quasi vero amicorum domus una fuisset. Sine mendo Codex εἰς οἰκίαν Φίλου. Deinde lege: πρέπει δέ, οἶμαι, pro πρέπει, et expunge ἢ in his: ἀφεκτέον ἡμῖν ἐσθῆτος πολυτελεστέρας ἐν ἀγορᾷ καὶ κόμπου [ῆ] καὶ πάσης ἀπλῶς ἀλαζονείας.

Miror quomodo doctos homines vera scriptura fugere potuerit p. 303. D: πάντων γοῦν τῶν ἐπιστρατευσάντων ταῖς Θήβαις ἐπὶ

τῶν ἀσπίδων — σύμπαντα γραφόντων — ὁ τῶν θεῶν ὁμιλητῆς ἄσημα ἐπεσφράτευεν ἔχων ὄπλα. Adumbrata haec sunt ex Euripidis verbis Phoeniss. vs. 1118.

ὁ μάντις Ἀμφιάραος οὐ σημεῖ ἔχων
ὕβρισμέν', ἀλλὰ σωφρόνως ἄσημ' ὄπλα.

quae apponens Wyttenbachius in *Epist. Crit.* p. 24. pro σύμπαντα substituebat σύμβολα vel σημεῖα. Neutrum horum Iulianus dederat, sed id quod ex ἄσημα (id est σῆμα οὐκ ἔχοντα) intelligitur σήματα γραφόντων. Clypeorum insignia Attici τὰ τῶν ἀσπίδων ἐπίσημα appellare solent, sed Tragici nonnumquam τὰ σήματα, quos Iulianus, ut saepe alibi, secutus est.

Lacunis hiat oratio quamquam in Codice dissimulatis p. 303. D. sqq. Apertissima omnium est prima: διόπερ οἶμαι χρῆ καὶ τοὺς ἱερέας ἵνα τυγχάνωμεν εὐμενῶν τῶν θεῶν. Sic uno tenore sine ullo lacunae indicio locus in Codice scribitur. Manifestum est tamen post τοὺς ἱερέας complura excidisse, quorum summa huc fere redierat: χρῆ καὶ τοὺς ἱερέας (ἡμᾶς τὰ περὶ τὰς ἐσθῆτας σωφρονεῖν) ἵνα τυγχάνωμεν εὐμενῶν τῶν θεῶν. Certum est enim Iulianum sacerdotibus modestiam in cultu ornatuque corporis commendavisse, quamquam verba ipsa quis praestiterit?

Mutata una vocali caligo premit haec Iuliani verba p. 304. A: τὸ δὲ ἡμᾶς αὐτοὺς οὐχ ἱερατικῶς ζῶντας ἱερέων ἐσθῆτα περικεῖσθαι πάσης ἐστὶ παρανομίας καὶ καταφρονήσεως εἰς τοὺς θεούς. Ferri nullo modo potest neque intelligi πάσης ἐστὶ παρανομίας. Quomodo quaeso πᾶσα παρανομία dici potuit? Sed salva res est. Genuinum est πόσης ἐστὶ παρανομίας, quod et analogia loquendi et multorum usus confirmant. Quemadmodum enim ἡ ἐσχάτη παρανομία, τηλικαύτη παρανομία et παρανομία τοσαύτη, et similiter in caeteris nonvinibus vitiorum et flagitiorum et rectissime et saepissime dicitur, sic πόσης ἐστὶ παρανομίας optime sese habet et ab ipso Iuliano profectum est.

Quae continuo sequuntur male divisa sunt et excidit aliquid, quod sic sarciendum esse censeo: Εἰρήσεται μὲν οὖν ἡμῖν καὶ περὶ τούτων δι' ἀκριβείας (ἐν ἑτέροις), νῦν δὲ ὡς τύπω πρὸς σὲ γράφω περὶ αὐτῶν. Τοῖς (δ') ἀσελγέσι τούτοις θεάτροις ἱερέων μηδεὶς μηδαμοῦ παραβαλλέτω. Vulgo ἐν ἑτέροις et δ' omis-

sunt, et a verbis νῦν δὲ ὡς τύπῳ novae sententiae initium constituitur, ut sit haec arena sine calce et plane ἀσύγκλωστος.

In iis quae sequuntur οὔτε in εἴτε depravatum orationis sensum plane conturbavit. vide modo: νυνὶ δὲ οἰόμενος τοῦτο οὔτε δυνατὸν εἶτε ἄλλως, εἰ καὶ δυνατὸν φανείη, συμφέρον αὐτὸ γενέσθαι ταύτης ἀπεσχόμεν παντάπασι τῆς φιλοτιμίας. Nihil omnino supererit molestiarum ubi pro εἴτε ἄλλως restitueris οὔτε ἄλλως — συμφέρον αὐτὸ γενέσθαι. Verba εἰ καὶ δυνατὸν φανείη glossam sapiunt. Id ipsum iam inest in ἄλλως. Εἴτε et οὔτε saepius confusa vidi et apud alios: unum exemplum ex ipso Iuliano depromptum adiiciam. Editur in *Misopogone* p. 338. B: τὸ γὰρ εἰς ἑαυτὸν γράφειν ἐπαίνους ἢ ψόγους εἴργει νόμος οὐδεὶς. Codices Vossianus et Marcianus exhibent: οὔτε ἐπαίνους οὔτε ψόγους, quod ipsum probari non potest, sed servat intus hanc verissimam lectionem: εἴτε ἐπαίνους εἴτε ψόγους.

Quemadmodum supra vidimus vitiosam formam ἐπειράσθην e Codice emendari, sic et p. 304. B. Vossianus recte exhibet πάντως ἂν ἐπειράσθην pro ἐπειράσθην.

Maculato Codice non amplius comparet vetus lectio p. 304. C. μηδεὶς οὖν ἱερεὺς εἰς θέατρον * * * * φίλον θυμελικὸν μὴ δὲ ἀρματηλάτην. Editur εἰς θέατρον ἐξίτω, quod isum movet: repone εἰσίτω et lacunam cum Petavio sic sarci: μηδὲ (ἐχέτω) φίλον θυμελικόν, quae literae hians spatium accurate explent. Deinde scribe αὐτοῦ τῇ θύρᾳ προσίτω pro ὑτῶν. Codicis scriptura in μῆμος αὐτῶν oculis cerni non olest.

Mendosum est p. 305. A. διάκρισις ἕξω πρὸς τοῦτο μηδέ τις ν, sed in promptu est vera scriptura μηδ' ἥτισσιν. Etiam ibi μηδ' ὅσισιν labem vitiumque concepit. Pag. 187. D: ἴτη γὰρ ἡ φιλοσοφία κοινή πως ἔοικεν εἶναι καὶ δεῖσθαι οὐθ' ; τινος οὖν πραγματείας, imo vero οὐδ' ἡστινοσούν. Post uca insere articulum ἔχων ἐν ἑαυτῷ (τὰ) δύο ταῦτα τό τε λόθεον καὶ τὸ φιλάνθρωπον, et ἡ pro ἦν repone in sqq. εὖ ποι- , ἐπιχειρῶν ὅσους ἂν οἶός τε ἦ.

Sensu vacuum est quod legitur p. 305. C. διὰ τοῦ δοκοῦν- , τῶν ἐπιτηδευμάτων, non prorsus mihi satisfacit διὰ τοῦ

εὐδοκιμοῦντος τῶν ἐπιτηδευμάτων, requiritur tamen aliquid eiusmodi.

Scribarum error, quo non est alius frequentior, obsidet hunc locum p. 303. C: ὥσπερ οἱ τὰ παῖδια διὰ τοῦ πλακούντος δξαπατῶντες — πείθουσιν ἀκολουθεῖν ἑαυτοῖς. εἴθ' ὅταν ἀποσῇσιν πόρρω τῶν οἰκίων ἑμβάλλοντες εἰς ναῦν ἀπέδοντο. Si Iulianus dicere voluisset *procul ab aedibus* abductos esse pueros πόρρω τῆς οἰκίας scripsisset, sed scripserat *procul ab suis πόρρω τῶν οἰκείων*. Incredibile dictu est quam saepe EI a scribis in I vel contra depravatum sit idque iam in vetustissimis Codicibus. Παιδεία et παιδιά, ut hoc utar, in omnibus libris pueriliter confunduntur. Platonicum παιδιά οὐκ ἄμouσος solet passim in παιδεία οὐκ ἄμouσος abire, quasi vero aliud genus doctrinae alienum a Musis apud Graecos cogitari potuerit. Legitur in Iuliani Codicibus p. 124. D. παιδείαν οὐκ ἄμouσον ἐν αὐτοῖς ποιῶμαι, cui παιδιάν reddidit Wyttenbachius in *Epist. Crit.* p. 13. Cyrillus contra Iulian. p. 272. A. e Platone affert: σπουδῇ τε ἅμα μὴ ἀμούσῳ καὶ τῆς σπουδῆς ἀδελφῇ παιδείᾳ, quod aliud agentes vertunt: *»ac studii sorore doctrina*. Quid opus est dicere verum esse τῇ σπουδῆς ἀδελφῇ παιδείᾳ. Longe omnium ineptissimus error te ludificatur p. 79. C. δὲ οὐ φαῦλόν με ἔχει περὶ τῶν ἐμπροσθεν λόγων καὶ ἑμαυτοῦ μήποτε ἄρα τοὺς μὲν παῖδας ἀποφάνητε, σοφιστὴν δὲ ἐμὲ γελῶσαν καὶ ἀμαθῆ. Pro παῖδας ἀποφάνητε in Codice Vossiano est παιδείας ἀποφάνηται. Spanhemius ἀποφάνηται, quod nihili est, ex Codice attulit: παιδείας non attulit, in quo latet ipsa Iuliani manus παιδιὰς ἀποφάνητε. Omnino dici potest in omni genere verborum scribas contemta et turpiter ignorata linguae Graecae ratione et usu et pessumdata locorum sententia ubique EI et I permiscere. Scies, εἴσει, mutant in sunt εἰσί, ut supra vidimus, permutantur ubique inter se στρατιά et στρατεία, λαν et λείαν, ἀφιη et ἀφείη, χρυσία et χρύσεια et similia alia sexcenta, quae non tantum ex Codicibus constitui non possunt, sed non debent amplius ista omnia ex Codicibus discrepantium scripturarum farraginem recipi. Quid attinet scire si quis se omnia in *praedam* minatur *daturum*, ut legitur p. 57. A. καὶ λείαν ἅπαντα προθήσειν ἡπείλει, in λείαν scribi? Tantundem, ut opinor, attinet, ac si pro

λίαν ἀγανάκτει ex aliis λείαν afferretur. Constat enim EI et I ubique stulte misceri: constat Graece *praedam λείαν* dici, nimis λίαν, quae si forte inter se permutata fuerit (vid. Wytlenb. *Epist. Crit.* p. 64.) ecquis tam demens erit ut librorum fidem appellet? Ubi Iulianus Callimachi verba affert p. 403.

D: οὐ μάχην ἀειδοντας τὴν Βουπάλιον dubitabisne recipere:

οὐ μάχην ἀειδοντας | τὴν Βουπάλειον?

Quis enim est qui non fateatur in his omnibus liberam Graece scientibus optionem ubique dari et satis esse semel diligenter vitiosam scribarum consuetudinem notavisse? Scribae eadem perseverantia IEI depravare solent saepissime in EI, ὕγεια scribentes et ταμεῖον et sim., sat saepe in I, ut in Ὀλύμπιον pro Ὀλυμπείον, quod passim recurrit. Sunt qui ista menda ob fidem veterum membranarum exosculentur. Sunt qui pro πιεῖν, quoniam in Codd. vetustissimis nonnumquam ΠΙΝ comparet, serio credant πῖν esse recipiendum. Illi fruuntur quod ament: nos contra librorum fidem quidquid vitiosum esse constabit audacter emendabimus, ἀφιεῖς reponentes p. 57. A. pro ἀφεῖς ἐλεύθερον et p. 156. C: τοῖς Κρονίοις — εὐθὺς συνάπτει τὰ Ἑλεια pro τὰ Ἑλία. Solis enim *feriae* non possunt alio nomine quam τὰ Ἑλεια appellari, et in insula Rhodol τὰ Ἀλεια τὰ μεγάλα dicebantur, ut apud Comicum est Rhodios deridentem:

τὰ γὰρ Ἀλεια τὰ μεγάλ' εἰς χολὴν μ' ἄγει.

Quod autem supra diximus αὐτίκα μάλα εἰσι non cum Wyttenbachio in εἶση, sed in εἶσει, refingi oportere, huius rei rationes nunc reddere placet. Iulianus enim, ut reliqui omnes Ἀττικῶς γράφοντες, verborum in — ομαι secundam personam in — ει (non in — η) terminabat. Demonstravi hoc in Iciphrone, in Luciano, in Philostrato, in Charitone, nunc iam in Iuliano demonstrabo, si forte tandem secus sentiens in meam sententiam pertrahere possim. Demonstrabo item sic, (quia nonnulli *coniecturas*, quas contemtum appellat, oderunt ac reformidant, quasi vero ullo alio modo quam *cte* coniciendo amissa veritas in vitam revocari posset) ut nec quidem *coniecturis* plane abstineam et utar sola librorum Mss. auctoritate, quam illi rationi suae ac iudicio anteponunt. Qui tandem id facere poteris, inquis? Dicam. Quia

olim in melioribus libris secundae personae, de quibus agimus, omnes in — EI exhibant, factum est ut uno alteroque loco antiqua et emendata lectio elaberetur et ad nos intacta perveniret, cuius rei haec exempla apud Iulianum habet: p. 377. D: εἰ δὴ τι καὶ παρ' ἡμῶν τοῦ κατὰ σέ Φιλικοῦ κατηύδεται φθόνος οὐδεὶς, diserte δέει et in Editt. et in Codice scriptum est. Similiter p. 200. B. evasit δέήσει pro δέησιν. In aliis Codex solus servat veterem lectionem, ut p. 432. B. ἐμοὶ σὺ δειγῇ τοῦμόν θναρ, Codex διήγει τοῦμόν, volebat διηγεῖ, et in eadem forma p. 25. B. ἴσως τὸ μηδέποτε τῶν πολεμίων ἦττον ἔχοντα ἀπελθεῖν εὐτυχὲς καὶ εὐδαίμων ἦν τὸ δὲ ἀντιστῆναι τῇ τύχῃ βωμκαλεώτερον, in utroque Codice V. et Ma legitur ἡγεῖτο δέ: scriba HGEITO male coniunxit, Iulianus ἡγεῖ, τὸ δὲ voluerat. In *Misoprogone* p. 345. C: οὐ γὰρ διενόηθης ὅπως ἀρμόσεις τῶν ἀνδρῶν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν, manifestum est pro ἀρμόσεις passivum requiri: Marcianus ἀμύτῃ servat, Vossianus ἀρμόσει, quod verum est. Tanta est in his negligentia ut etiam βούλη legatur p. 377. A. εἰ δὲ βούλη, sed βούλει est in Vossiano. Fieri potest ut aliquis nunc quidem fidem librorum contemnendam esse putet et causam dicat esse factum ut in locis paucissimis — EI legatur ubi — HI genuinum sit. Negare non poteris, inquiet, quum HI, H et EI sexcenties inter se permulari saepe contendis, fieri potuisse ut in illis quoque EI pro HI vitio nasceretur. Non nego fieri potuisse, sed factum esse nego. Caeterum etiam hoc pertinaciter repugnantibus concedo: superest mihi aliud indicium ex libris. Factum est nonnumquam ut Graeculi formis antiquis in — EI parcerent quia secundam personam hanc esse non intelligebant et tertiam esse inepti putabant. Vide mihi huius rei luculentum exemplum apud Iulianum p. 52. D. ἀφέντας καὶ τὰ τοιαῦτα — ἐπὶ τὰ τούτων ἐγγυτέρω πρὸς ἀρετὴν καὶ ὧν μέζονα ποιεῖ προμήθειαν σώματος βώμης — θαρρούντως ἵεναι. Minor quo pacto Petavius verba: ὧν μέζονα ποιεῖ προμήθειαν convertere potuerit: »quae apud illum maiori in pretio sunt? quid? ποιεῖν προμήθειάν τινος Graecum esse putabimus? Qui nescit pro προμηθεῖσθαι dici posse ποιεῖσθαι προμήθειαν, et scilicet ita dici, sed προμήθειαν ποιεῖν non posse. Praeterea Iulianus ad ipsum Constantium orationem perpetuo conver-

Praecedit: μή ποτε ἄρα ἔλασσον ἔχειν δοκῆς, sequitur: σὲ δὴτα ἐθεασάμην, ὃ φίλε βασιλεῦ, κτῆ. Quid pluribus opus est? ΠΟΙΕΙ secundam personam esse perspicuum est: »ad ea transeo, inquit, quae apud te maiori in pretio sunt quam divitiae.” Quae res Petavio imposuit quanto facilius minimi pretii Graeculum potuit in fraudem erroremque impellere, et sic secundae personae forma antiqua ποιεῖ intacta ad nos pervenit.

Haec igitur causa est cur in εἰςῖ putem ΕΙΣΕΙ latere, et ubicumque nunc apud Iulianum secundae personae indicativi in -ῃ exeat, antiquam formam Atticam restitui oportere.

Quemadmodum EI et I tam saepe imperite confunduntur, ut non sit operae pretium scire utrum EI an I in Codicibus legatur, sic H et El, sic AI et E tam frequenter inter se locum mutant ut nihil attineat in unoquoque loco quaerere ultra scriptura in libris Mss. circumferatur. Ridiculum est ex libris constituere velle utrum ἤδη an εἶδη an εἶδει sit scribendum, utrum πλὴν an πλεῖν, παριείς an παρήεις et alia eiusmodi quam plurima. Inepte et ridicule librarii dare se solent in confundendis ἑταῖρα et ἑτέρα, καινός et κενός, ἐπὶ ἐέρως et ἐπικαίρως, κε et καί, οἶμαι et οἷ με, οἶόν τε et οἶονται aliisque de genere hoc sexcentis. Expromam ex Iuliano paulula. Recte Wyttenbachius in *Biblioth. Crit.* p. X. i. pag. 39. mendavit locum in Orat. I. p. 31. B. ubi vitiose editur παρ-εῖς ἐπὶ τὸ βῆμα, pro παρήεις prodiisti ad dicendum. Recte unc quidem in tali re Iulianus locutus est, nam dicebant ἑτερες ἐπὶ τὸ βῆμα παριέναι et ποιεῖσθαι πάροδον: praeterea ἀναβαίνειν ἐπὶ τὸ βῆμα et ἀπὸ τοῦ βήματος καταβαίνειν. eccavit Iulianus alibi ubi pro ἀναβαίνειν et καταβαίνειν substituit ἀνιέναι et κατιέναι et ἀπιέναι. Locus est p. 76. D: νήει τε ἐπ’ αὐτὸ (τὸ βῆμα) βασιλεύς, et p. 77. C: ἀπὸ τοῦ ἵματος κατήλθεν. Eadem negligentia dictum est p. 32. C: τήεσαν ἀπὸ τοῦ βήματος pro κατέβησαν. Notum est κα-ῖβα, quo populus malos oratores solebat καταδορυβεῖν. Nunc itur recte παρήεις dixerat, quod in παριείς abiit, ut p. 253.

προσῆει depravatam est in προσείη. Felix est Wyttenbachii mendatio p. 190. D. ubi in libris est: εἷς μὲν ἢ δύο ἐπῆνει τε. πλὴν γοῦν ἢ δέκα μυριάδες ὑπὸ τῆς ναυτίας διεσφάθησαν

τὸν εἰσάγον. Perspexit enim in πλὴν latere veterem formam Atticam πλεῖν, quam alibi diligenter demonstravimus in Atticorum scriptis tantum non ubique scribarum fraude oblitteratam esse. Apud Iulianum in antiqua corruptela ΠΑΗΝ tuto delituit. Ubi semel hoc indicio compertum est Iulianum Attica forma πλεῖν ἢ usum esse consequitur eandem formam reponendam esse ubi nunc πλέον ἢ legatur, veluti p. 321. A: πλεῖν ἢ τριακοσίας ὑπαγαγόμενος πόλεις pro lectione Cod. et Editt. πλέον ἢ. Caeterum nondum est persanatus locus ubi Wyttenbachius πλεῖν restituit, nam εἰς ἢ δύο ἐπὶναι non est Graeca oratio. Emenda εἰς ἢ δεύτερος ἐπὶναι, quod usitatissimum est Graecis loquendi genus. Numerorum notae saepe turbas dederunt: Ᾱ ponebatur pro εἰς et πρῶτος, Ᾰ pro δύο et δεύτερος et sic deinceps, unde factum est ut ea inter se facillime confunderentur. Praeterea illae notae a scribis alias res agentibus saepius omitti prorsus solent cum insigni sententiae detrimento, sed si quis hoc agit facile sarcitur damnum. Vidimus supra ἀποφύναντι pro ἀποφύναντι Ι (δέκα), nunc duos alios errores eiusdemmodi e Iuliano eluemus. Alter latet p. 15. B. in verbis: πυνθάνομαι δὲ Ἀλκιβιάδην μόνον ἐξ ἀπάντων Ἑλλήνων οὕτως εὐφυῶς μεταβολὰς ἐνεγκεῖν ὥς καὶ μιμήσασθαι μὲν τὴν Λακεδαιμονίων ἐγκράτειαν — εἴτα Θηβαίους καὶ Θερῆας ὕστερον καὶ ἐπὶ τέλει τὴν τῶν Περσῶν τρυφήν. Excidit manifesto post μιμήσασθαι nota α' et legendum est: μιμήσασθαι (πρῶτον) μὲν — εἴτα κτέ. Alter error commissus est p. 19. B: εἴ τις τὴν πατρῴαν οὐσίαν πρὸς τοὺς ἀδελφούς νεμόμενος ἑκατὸν ταλάντων — εἴτα ἔχων μνᾶς ἑλαττον ἠγάπησεν. Excidit post ἔχων nota numeralis Ὰ et reponendum est: εἴτα ἔχων πεντήκοντα μναῖς ἑλαττον ἠγάπησεν. Graecitatis ratio requirebat dativum, (ut apud Theophrastum ἰβδελυρός in Charactt. cap. XI. χρέος ἀποδιδούς τριάκοντα μνᾶς ἑλαττον τετράσι δραχμαῖς ἀποδιδόναι dicitur) itaque μνᾶς ἑλαττον utique scribendum fuerat ut esset «unica mina minus caeteris acceperit», sed dabis mihi tenuius hoc esse quam pro iis quae adduntur: ἐπαίνων ἂν ἐδόκει καὶ τιμῆς ἄξιος ὡς χρημάτων κρείττων. Tanta laus, ut opinor, apud Iulianum minime avarum hominem non tam vili pretio erat parabilis. Sed redeo ad illos locos ubi EI et H inter se permutata ver-

borum sententiam obscuraverunt. Luculentum huius rei exemplum reperi p. 197. A. ubi Diogenis Cynici dictum legitur, non, qualia sunt alia sexcenta quae eius nomine circumferuntur, scurrile et philosopho indignum, sed magnum ac sapientem virum arguens. Ἐπειδὴ τις τῶν νέων ἐν ὄχλῳ παρόντος καὶ τοῦ Διογένηος ἀπέπαρδεν ἐπάταξεν ἐκεῖνος τῇ βακτηρίᾳ Φάσ· Εἴτα, ὦ κάθαρμα, μηδὲν ἄξιον τοῦ δημοσίου τὰ τοιαῦτα θάρσει πράξας· ἐντεῦθεν ἡμῖν ἀρχὴ δόξης καταφρονεῖν. Philosophus dixerat sic: Εἴτα, ὦ κάθαρμα, μηδὲν ἄξιον τοῦ δημοσίου ταῦτα θάρσει πράξας ἐντεῦθεν ἡμῖν ἀρχεῖ δόξης καταφρονεῖν; Vetus lectio APXEI de more in APXHI abierat, deinde, quum I adscriptum coeptum esset omitti, quod supererat APXH scriptum est ἀρχὴ iugulata dicti sententia, ut vides. Egregium illud Diogenis dictum nusquam alibi me legere memini, quum tot eiusdem insulsi ac pueriles ioci ubique circumferantur. Dicam unde illud sumsisse Iulianum suspicer. Nempe ex illo Plutarchi libro, quem in eadem oratione laudat p. 200. B. Adscribam locum ut obiter emendem: ἐντυχὼν δὲ τῷ Χαιρωνεῖῳ Πλουτάρχῳ τὸν Κράτητος ἀναγράφαντι βίον οὐδὲν ἐκ παρέργου τοῦ μανθάνειν δεήσει τὸν ἄνδρα. Turpissimum mendum est Χαιρωνεῖῳ pro Χαιρωνεῖ, deinde expunge τοῦ post παρέργου. In vicinia eiusdem loci EI in H depravatum agnosces in his p. 200. C: ἐξετάζειν αὐτὸν ἀκριβῶς — εἰ τοῦτο ζηλοῖ τὸ περιβλέπεσθαι καὶ εἰ κενὸν εἴη τίμιον ὅμως νομίζει, μηδὲ εἰς συμπεριφορὰν ὄχλων καθήσθω. Adumbrat in his notissimum ex Phoenissis versiculum:

περιβλέπεσθαι τίμιον. κενὸν μὲν οὖν.

et vocola apud Iulianum sic supplenda est: εἰ (καὶ) κενὸν εἴη „*tametsi vanum sit*” ut recte Interpres. Sed quid est: καθήσθω εἰς συμπεριφορὰν ὄχλων? Duo vitia pro uno tolle et sic emenda: εἰς συμπεριφορὰν ὄχλῳ καθείσθω.

Est et alia quaedam ratio palaeographica cur, ubi -ειν scriptum sit, descriptentibus -η scriptum esse videatur. Scilicet notum compendium syllabae -ειν, duo acuti, nonnumquam oculos fallunt properantes et litterae η speciem et figuram mentiantur. Sic δὴ ex δεῖν nascitur, λαβὴ ex λαβεῖν, γραφή ex γράφειν, ὄρμη ex ὀρμεῖν et alia similia apud alios: nunc solis Iuliani locis utar. Primum omnium vide p. 100. A.

σφῶδρα ἐπίστευεν ἀσφαλῶς μὲν οἱ τὰ τοῦ παιδὸς βεβαίως δ' ὀρμῇ τὰ τῶν φίλων, nulla omnino est dubitatio quin verissime emendatum sit ὀρμεῖν pro ὀρμῇ: natum est autem η ex duplici acuto εἰν significante. Eadem est evidentia in altero loco p. 213. C: in Cratetis παιγνίοις, ubi in libris est:

Ἄλλὰ δικαιοσύνης μετέχειν καὶ πλοῦτον ἄσινῃ
εὐφορον εὐκτητον τίμιον εἰς ἀρετήν.

mendosum est ἄσινῃ, sed verior lectio exstat in Orat. VI. p. 200. A. καὶ πλοῦτον ἀγινεῖν, quae quomodo labem conceperit patet. Ἀγινεῖν pro ἄσινῃ veriore esse dico lectionem, sed nondum est vera et ipsa Iuliani manus. Quid enim est πλοῦτον ἀγινεῖν? Ἀγινέω vetus forma Ionica pro ἄγω, κομίζω, προσφέρω afferre, advehere (praesertim navibus) quomodo cum πλοῦτον iunctum significabit: divitias colligere? Ἀγινεῖν quia secundam producit ἀγεινεῖν olim scribebatur. Egrege in Hippocratis Epistola 27. pro γυναικας δὲ καὶ παῖδας ἄγειν ἐόντες Wesseling emendavit ἀγινέοντες indicante Schaefero ad Steph. Thes. In πλοῦτον ΑΓΕΙΝΕΙΝ facile agnoscitur id quod Crates dixerat, nempe πλοῦτον ἀγείρειν. Hoc vero est divitias colligere, ut βλον ἀγείρειν, ἀγείρειν χρήματα et sim. Sed redeo illuc unde digressus sum alio exemplo demonstraturus - εἰν in η abiisse. Eadem enim observatione usus certa medicina emendabis locum p. 402. B: τούτων ἕκασον ὅπως ἐπράχθη καὶ τίνες ἐφ' ἑκάσῳ γεγόνασιν λόγοι πόσου μήκους ἐστὶ συγγραφή ἢ ἐννοεῖς: in his συγγραφή intelligi nullo modo potest. Dixerat Iulianus: »quam longum sit ea omnia scribere intelligis." πόσου μήκους ἐστὶ συγγραφεῖν ἐννοεῖς.

Dabo nunc locos complures ubi AI et E stulte confusa sunt. Scita est Wyttenbachii correctio duorum locorum eadem labe affectorum in Epist. Crit. p. 7. Alter legitur p. 36. A: ἐτάττοντο μὲν ἐπικαίρως ἱππεῖς ἑκατέρου πεζοὶ τε ἐν μέσῳ, alter p. 57. B. τότε δὴ βασιλεὺς τοὺς τε ἱππεῖς ἐπικαίρως τάττει χωρὶς ἑκατέρους. Certa emendatione utrobique ἐπὶ κέρως restituit, sed fallitur quod in priore loco emendate scripto ex altero corrupto reponit ἱππεῖς ἐκάτεροι. Utrobique legendum est in utroque cornu ἐπὶ κέρως — ἑκατέρου. Est haec igitur elegans et certa correctio, sed eadem perfacilis, nam solet ἐπὶ κέρως passim in libris stolidissime in ἐπικαίρως depra-

vari, cuius rei multa exempla indicavit Wytttenbachius, quibus complura alia aliunde addi possent. Ex his unum, quia lepidum est, proferam. In Athenaei Codice Marciano p. 568. F. et 569. A. idem senarius apud Eubulum et Xenarchum occurrit sic scriptus:

γυμνάς ἐφεξῆς ἐπικαιρῶς τεταγμένας,

ubi Musurus ἐπὶ κέρως emendavit.

Verissima est eiusdemmodi emendatio item a Wytttenbachio reperta loci qui legitur p. 197. B. τοῦτο γὰρ πολλοὶ τοῦ Διογένους ζηλώσαντες ἐγένοντο παντοράϊκται καὶ μιαροὶ καὶ τῶν θηρίων οὐδὲ ἐνδὸς κρείττους. Optime demonstravit in *Epist. Crit.* p. 17. unice veram lectionem esse παντορέκται, quod novicium nomen est παρὰ τὸ πάντα ῥέζειν, id est δρᾶν, formatum et in Cynicos pro maledicto conici solitum. Itaque nihil causae est cur Wytttenbachio credamus Iulianum quum Cynicos παντορέκτας appellaret respexisse ad Porphyrium de *Abstin.* I. 42: τοῦτο καὶ τῶν Κυνικῶν τινὰς παντορέκτας ἐποίησεν. Porphyrius non primus hoc nomen finxit sed usitat^o apud omnes usus est. Sequiores ut ex ῥέζειν ipsi ῥέκτης et ῥεκτήριος formarunt pro δρασήριος, sic et παντορέκτης composuerunt, quod est et in Anacreonteis X. 11:

ἀλλ' οὐ θέλω συνεύδειν

Ἐρωτὶ παντορέκτα.

Addam nunc ipse locos quosdam ubi AI et E confusa caliginem offuderunt. Vide primum p. 116. A: τοσούτων δὲ ἔργων μηδὲν παρασχέσθαι — τεκμήριον καὶ νὸν πως εἶναι δοκεῖ καὶ εἰς ἀπισίαν ἄγειν τὸν ἔπαινον. Quomodo tandem *novum prorsus et inusitatum* videri potest id quod multi saepe fecerunt? Non *novum* hoc est sed *vanum*, quumobrem κενόν πως rescribe, et mox εἰς ἀπισίαν ἄγει, non ἄγειν, nam non videtur id minuere fidem, sed sine ulla controversia minuit.

Sequatur locus multiplici labe contaminatus p. 210. C: τὰς ἀναφερομένας δὲ εἰς τὸν Διογένη τραγῳδίας οὐσας μὲν καὶ ὁμολογουμένας, Κυνικοῦ τινος συγγράμματα· ἀμφισβητουμένας δὲ κατὰ τοῦτο μόνον εἴτε τοῦ διδασκάλου τοῦ Διογένους εἰσὶν εἴτε τοῦ μαθητοῦ Φιλίσου, τίς ἐπελθὼν βδελύξαιτο καὶ νομίσαιο ὑπερβολὴν ἀρρητουργίας οὐδὲ ταῖς ἐτέραις ἀπολελεῖσθαι. In his emenda primum οὐσας μὲν ὁμολογουμένως Κυνικοῦ τινος

συγγράμματα, ἀμφισβητούμενας δέ κτε. tum scribe Φιλίσκου pro Φιλίσου, deinde corrige et supple: τίς (οὐκ ἂν) ἐπελθὼν βδελύξαιτο καὶ νομίσει ὑπερβολήν κτε. Ultima sic vertunt: »nec ullum execrandorum flagitiorum ullis aliis relictum arbitretur.» Bellum est et facetum illud ullis aliis pro ταῖς ἐτίραις. Tu scribe ταῖς ἐταίραις, et quid Iulianus dixerit perspicies. Ne scorta quidem spurciora hisce ac magis flagitiosa perpetrare posse Iuliano videbantur. Ἐταῖραι ab illo eodem contemtu et fastidio appellantur quo Veteres πόρνας dicebant. Simillimum est quod dixit in *Caesaribus* p. 322. D. de bello servili: τὸν δουλικὸν δὲ ἐκεῖνον πόλεμον οὐδὲ πρὸς ἄνδρας γινόμενον ἀλλὰ πρὸς τοὺς χειρίστους τῶν οἴκετῶν, ubi debuerau dicere τὰ χειρίστα τῶν ἀνδραπόδων, nam οἰκέτης apud Veteres benigne et amanter servus appellatur. Sed in permultis aliis et caeteri omnes ἀττικίζοντες et Iulianus in antiquam dicendi proprietatem vehementer peccant, de qua re alias dabitur dicendi locus, nunc ad propositum redeo.

Κε et καὶ confusa sunt p. 432. A.

ἄνδρας, οἱ καὶ θεοῖσιν ἀπέχθωντ' ἀθανάτοισιν.

nihil isti sentiunt, ut vides.

Simile mendum exime p. 33. A: τίς δὲ ἡ πειθὼ τοῖς χεῖλσιν ἐπικαθημένη — τὸ κέντρον ἐναπολιπεῖν ἰσχύσαι ταῖς ψαῖσιν. Ludit in Eupolidis versiculis decantatis de Pericle:

πειθὼ τίς ἐπεκάθητο τοῖσι χεῖλεσιν.

οὕτως ἐκῆλει καὶ μόνος τῶν ῥητόρων

τὸ κέντρον ἐγκατέλειπε τοῖς ἀκρωμένοις.

Palam est ἰσχυσε pro ἰσχύσαι emendari oportere.

Soloeca forma ex eadem observatione removebitur p. 216.

A: εἰ τὰς ἡμέρας λογίσσεσθε. Faex Graeculorum dicebat λογίσσομαι, ψηφίσσομαι, χαρίσομαι, ἀγωνίσσομαι, et νομίσω, χρονίσω, ἀφανίσω, et sim. omnia, quae vitia ex plebis συνθήκη saepiuscule in Veterum Atticorum et Atticistarum orationem irrepserunt. Iuliano redde λογίσαισθε. Futurum βαδιεῖ pro βαδιῇ restituendum est p. 392. A. et ἀγωνιουμένων p. 24. B. et ἀφανιεῖ p. 88. C. et χρονιῶν p. 374. C, ubi exstant formae vitiosae ἀγωνισομένους et ἀφανίσει et χρονίσων.

Factum est in nonnullis ut AI in E depravato vel contra error errorem novum pareret, cuius rei luculentum exemplum

habes p. 78. C. ubi Iulianus dixerat: εἰς γὰρ αἱ τούτων ὑπολήψεις ἀγαθῶν πέρι καὶ Φαύλων ταῖς ὑμετέραις συγγενεῖς, sed peccavit scriba in ΚΑΙΦΑΤΛΩΝ substituens KE pro ΚΑΙ, unde nata est portentosa Codicum omnium scriptura: ἀγαθῶν περὶ κεφαλῶν. Substituunt enim homunciones nihili vocabulum bene Graecum, sententiam loci nihil curant. Ex huius rei animadversione emendari poterit locus p. 278. B: αὐτὸς ξὺν ὀλίγοις ἀποκεκλεισμένος εἶτα παρὰ τῶν πλησίον πόλεων ἐπιθεῖς ἐπικουρίαν ὧν εἶχον τὸ πλεῖστον ἐκείνοις δοὺς αὐτὸς ἀπελείφθην μόνος. In his manifesto mendosum est ἐπιθεῖς, sed res est tam perspicua ut manifesta emendatione locus in integrum restitui possit. Scribe ΑΙ pro E et nullo negotio ex ΑΙΠΙΘΕΙΣ erues Iuliani manum. Petavius reddidit: »vicinis urbibus auxilium petentibus" et luce clarius est huiuscemodi sententiam depravatae scripturae subesse. Ecce emicat vera lectio: παρὰ τῶν πλησίον πόλεων αἰτηθεῖς ἐπικουρίαν. Notum est passivum αἰτεῖσθαι, αἰτηθῆναι τι ὑπὸ τινος, ut ex Plutarcho affertur in Themist. cap. 5: αἰτηθεῖς ὑπὸ τοῦ Θεμιστοκλέους πῶλον, et saepius iam ostendimus Iulianum παρὰ τινος pro ὑπὸ τινος lubentissime usurpare. De sexcentis locis paucos adscribam: p. 102. A: ὅ τι ἂν τύχοι τις παρὰ τοῦ πέλας εὖ παθεῖν, p. 118. A: τὴν οἰκίαν καταληφθεῖσαν παρὰ τοῦ τῶν δυναστῶν, p. 228. C: ἀποσυληθέντα τῶν ἀναθημάτων ἃ τέθειτο παρὰ πολλῶν, vitiose admodum pro ἃ ἀνέκειτο ὑπὸ πολλῶν, et paulo ante p. 228. B: πατρῷα μὲν ἱερὰ κατεσκάπτετο παρὰ τῶν παίδων, pag. 233. A: παρὰ μὲν τῶν ἐπεικῶν μὴ φιλεῖσθαι, παρὰ δὲ τῶν νομιζομένων φίλων εἰς τὰ μέγιστα ἀδικεῖσθαι, quibus similia in Iuliani scriptis omnibus frequenter occurrunt.

Percurram nunc Iuliani *Epistolam ad Senatum Populumque Atheniensem* datam et non uno nomine lectu utilissimam. Huius quoque Epistolae emendata scriptura e solo Codice Vossiano aut constituta est aut constituenda: itaque totam ordine recognoscam.

Ubi Vossiani libri lectiones a Spanhemio recte et diligenter enotatae sunt nihil admonere opus est. Admonebo omnibus locis ubi quid ab eo peccatum esse videro.

In Codice est p. 268. B. ἵνα μὴ μεμνημένος ἔπειτα ἀντι-

παρὰ βάλλων ἢ προτιμᾶν ἐτέρως ἐτέραν ἐν αἷς διαμφισβητοῦσι νομισθεῖν, recte omnia et meliora vulgatis ἀντιπαρὰβάλλειν et ἐτέρως ἐτέραις et ἀμφισβητοῦσι. Spanhemius supersedit enotare ἐτέρως ἐτέραν, quae unice vera lectio est, pro ἐτέρως ἐτέραις. Scriptum est perspicue ἐτέρ cum compendio syllabae αν.

Conspirat Vossianus in mendo vulgatae p. 268. C: τοῦτο ἐθέλω φράσαι μόνον ὑπὲρ ὑμῶν ὃ μὴ δὲ ἀντίπαλον ἔχομεν ἐξευρεῖν παρὰ τοῖς ἄλλοις Ἑλλήσιν, ubi emenda: ὃ μὴ δὲ ἀντίπαλον. Omnino utrum οὐδὲ an οὐδέν, μὴδέ (libri fere semper μὴ δὲ) an μὴδέν legendum sit nostri est ubique iudicii. Codices omnes in talibus perpetuo fluctuant.

Pag. 269. A. Codex ἐν ὑπερβοραίοις, in quo latet Ὑπερβορέοις, quae est genuina huius nominis forma. Post pauca pro οὐ βῆδιον εἶπεῖν requiro id quod in tali re solemne est οὐ βῆδιον εὗρεῖν. Loquitur enim non de ea re quae vulgo ignoretur; sed de ea quae rara sit admodum et singularis.

Repone p. 269 C. in verbis προὔβάλλετο μὲν ὁ δῆμος τὸν Ἀριστείδην, aoristum προὔβαλετο. Caeterum notabis quam negligenter *populus ipse* dicatur προβαλέσθαι τινά, quasi id verbum ἐλέσθαι significaret. Sed non est Iulianus in talibus diligentior et rerum atque verborum antiquorum peritior quam reliqui sequiores. Ostendimus in *Variis Lectt.* quanta sit Plutarchi, quanta Luciani in huiusmodi rebus ac verbis incuria et ἀκυρολογία. In eo quoque Iulianus fallitur quod scribit Themistoclem volvisse in animo λάθρα καταφλέξαι τὰ νῆωρια τῶν Ἑλλήνων. Nihil ille minus cogitabat quam *in* navalia Graecorum ignes conicere." ipsas navales copias sociorum flammis delere parabat, ut nemo nescit. Fefellit Iulianum sententia verborum Plutarchi, quem in talibus auctorem habere solet, in vita Aristid. cap. 22.

Reddet nobis Iuliani manum liber Vossianus p. 270. A. ubi editur: οὐδὲν γὰρ οὕτως ἐστὶν ὥς τὸ δίκαιον ἀδελφὸν ἀγαθὸν φρονήσει. Codex exhibet τὸ δίκαιον ἀγαθὸν φρονήσει, sed scriba ἀγαθὸν punctis circumdedit, (περιέγραψεν) et sic expungendum esse ostendit ac supra scripsit ἀδελφὸν. Scribae apographorum fecerunt quod assolent, utramque lectionem stolidè con-

iunxerunt. Nos nunc dittographia manifesto deprehensa ἀγαθὸν delebimus.

Indignabundus scripserat Iulianus p. 270. C. non quod editur: ὁ Φιλανθρωπώτατος οὗτος βασιλεὺς ἂν εἰργάσατο, sed οἷα εἰργάσατο.

Impeditissimus locus est p. 270. D. ubi de Constantio ita dicit: »patrem meum occidit, inquit, et fratrem meum natu maximum: me quoque et alterum fratrem meum occidere consiliuerat, sed tandem relegavit: τέλος δὲ ἐπέβαλε φυγὴν· ἀφ' ἧς ἐμὲ μὲν ἀφῆκεν, ἐκεῖνον δὲ ὀλίγῳ πρότερον τῆς σφαγῆς ἐρρύσατο τὸ τοῦ Καίσαρος ὄνομα. Haec quidem perspicua admodum verba sunt sed id significant quod historiae apertissime repugnat et plane contrarium quam id quod Iulianum dixisse apparet. »Servavit eum a caede nomen Caesaris" inquit: sed constat inter omnes eum postquam esset Caesar appellatus crudeliter esse interfectum. Audi modo ipsum Iulianum de illa caede flebiliter eiulantem p. 272. D: (Constantius) τὸν ἀνεψιόν, τὸν Καίσαρα, τὸν τῆς ἀδελφῆς ἄνδρα γενόμενον, τὸν τῆς ἀδελφιδῆς πατέρα — κτεῖναι παρέδωκε τοῖς ἐχθρίοις. Quid igitur faciemus? Inseramus censeo negationem sic: ἐρρύσατο (οὐδὲ) τὸ τοῦ Καίσαρος ὄνομα. Videbimus etiam alibi non raro apud Iulianum οὐ et μή cum sententiae exitio a scribis alias res agentibus omissa esse.

Legitur in Codice ad p. 271. B. compendium scripturae quod expedire non possum. Scriptum est: τὸν μὲν ἀπὸ τρα^λ (et supra α acutus) φυγῆς ἀνακαλεσάμενοι. Quaerant acutiores. Deinde scribe: πῶς ἂν ἐνταῦθα φράσαιμι περὶ τῶν ἐξ ἐνι-αυτῶν, οὗς ἐν ἀλλοτρίῳ κτήματι διαγαγόντες ὥσπερ οἱ παρὰ τοῖς Πέρσαις ἐν τοῖς Φρουρίοις τηρούμενοι — διεζῶμεν: Codex et Editt. ὡς ἐν ἀλλοτρίῳ et ὥσπερ ὃν παρὰ τοῖς Πέρσαις exhibent sine sensu.

Adverbium in adiectivi locum surrepsit p. 271. D: δικάίως οὖν οἶμαι καὶ ταύτην ἔχειν τὴν αἰτίαν ὃ ταύτης ἡμῖν πρὸς βίαν μεταδοὺς τῆς τροφῆς. Ecquid potest esse certius quam sic legendum esse: δίκαιος οὖν — ταύτην ἔχειν τὴν αἰτίαν ὃ μεταδοὺς κτέ. quomodo et Veteres omnes et ipse Iulianus saepissime loqui solent. Adscribam unum tantum locum Demo-

sthenis ex oratione περὶ τοῦ σεφάνου p. 227, 2: τοῦτου τὴν αἰτίαν οὗτός ἐστι δίκαιος ἔχειν ὁ τοιοῦτον ἀγῶνα ἐνσησάμενος. Utiliter notabis quam saepe apud Iulianum, ut apud reliquos quoque, librarii soleant adiectivis adverbia substituere, cuius rei lubet exempla complura sub uno conspectu ponere. Primum omnium inspicie mihi locum ex *Misopogone* p. 338. D: ὑμεῖς δὲ φατε δεῖν καὶ σχοινία πλέκειν ἐνθένδε (ἐκ τοῦ πάγωνος) καὶ ἐτοίμως παρέχειν ἔχω ἢ μόνον ἔλκειν δυνήθειτε. In Vossiano est: καὶ ἐτοίμως παρέχειν (omisso verbo ἔχω) ἢ μόνον, in quibus haec latet genuina scriptura: καὶ ἔτοιμος παρέχεν ἢ μόνον. Imitatus manifesto est Iulianus Atticos, qui libenter ἔτοιμος pro ἔτοιμός εἰμι dicebant noto et frequenti usu, de quo diligenter annotarunt Heindorf. ad Platonis Phaedr. p. 252. A. et Valckenaer. ad Euripidis Phoenissas vs. 976. Postquam igitur ἔτοιμος in ἐτοίμως abierat sciolus nescio quis de suo ἔχω addidit idque alieno loco.

Pag. 38. C: πάλιν ἐφεισθήκεις δεινῶς τῷ τυράννῳ, quis admonitus dubitabit δεινός substituere? idque ipsum in Vossiano Codice exstare video.

Pag. 197. A: ἔχουσι γὰρ ἄνθρωποι φύσει πρὸς ἀλήθειαν ἐκείτον, imo vero οἰκείως. Si quis forte non meminit Graece dici πρὸς τινα vel πρὸς τι οἰκείως ἔχειν hos mihi Iuliani locus inspicito: p. 183. A: ἅπαντα ταῦτα φαίνεται πρὸς ἄλλα καὶ μάλα οἰκείως ἔχοντα, et p. 250. B: καὶ γὰρ εἶχεν οἰκείως πρὸς αὐτόν, et p. 300. A: ἡ τῶν ἀνθρώπων ψυχὴ οἰκειότερον ἔχει πρὸς τοὺς θεούς.

Pag. 239. B: τούτοις μὲν οἷς ἀξίως τοῦ μυθεῖναι βεβίωται καὶ μὴ μυθεῖσιν οἱ θεοὶ τὰς ἀμοιβὰς ἀκεραλῶς φυλάττουσι, non sic, sed ἀκεραλούς Iulianum scripsisse certus loquendi usus demonstrat, et diserte in Vossiano ἀκεραλούς (ους nolo compendio) scriptum est.

Rescribe p. 241. C: πάντων γὰρ ἀθρόως εἰσφέρει με μνήμη, pro librorum lectione πάντως.

Tralaticium scribarum mendum obsidet locum p. 272. B: τοὺς ἀφαιρεθέντας τιμὰς — ἀκρίτως φησὶ δεῖν ἀναιρεῖσθαι, unice verum est ἀκρίτους. Ubicumque legitur ἀκρίτως ἀποβαλεῖν vel ἀποκτεῖναι vel simile quid, scito eiusmodi mendum subesse, quod saepius sustulimus etiam ex scriptoribus

Atticis. Emendate legitur apud Iulianum in eadem oratione p. 270. C: πατέρα δὲ ἐμὸν — ἀδελφὸν τε πρεσβύτατον ἀκρίτους κτείνας.

Recte emendarunt viri docti p. 306. B. λέγοις ἂν καὶ μάλα ἄσμένῳ pro ἄσμένως, quod sententiam loci corrumpit.

Egregiam opem tulit Codex Vossianus loco, qui legitur p. 327. D: οὐ γὰρ ἀποθνήσκειν ἀλλὰ μετοικίζεσθαι νομίζοντες ἐτοιμοτέρους αὐτοὺς ποιοῦσιν ἢ τὰς ἀποδημίας ὑπομένουσιν, rectissime enim Codex exhibet: ἐτοιμότερον αὐτὸ ποιοῦσιν, unde vides etiam contrario errore peccari et adverbia perperam in adiectiva refingi: quod iterum factum est p. 222. A: ἴσως μὲν καὶ ζῶντες, πάντες δὲ καὶ ἀπαλλαγέντες τοῦ σώματος, imo vero: πάντως δὲ καὶ κτέ. quod Codex Vossianus confirmat. et tertium p. 248. C: μεγαλόφρων ἀνὴρ καὶ τραφεὶς ἐλεύθερος ἐν ἐλευθέρῃ τῇ πόλει, nam facile dabis mihi τραφεὶς ἐλευθέρως reponi oportere.

Affine mendum est p. 309. C: σεμνὸς τὰ πρόσωπα καὶ βλοσυρὸς σώφρων τε ἄμα καὶ πολεμικὸν βλέπων, nam σῶφρόν τε ἄμα καὶ πολεμικόν verum esse quis admonitus negabit?

Turpiter adiectivum in adverbium depravatum est p. 329. C: τῷ δὲ ἦν οὗτος προεκτῆσατο χώραν ἀναλαβεῖν ἴσως οὐκ ἂν ἀπεικόντως νομιζοίμην. Recte Petavius: »haud abs re par iudicarer" et quantoeyus ἴσως pro ἴσως revoca. Praeterea emenda προεκτῆσατο pro vulgata προεκτῆσατο. Certam in talibus sedem habent προσκτᾶσθαι et ἐπικτᾶσθαι: itaque verbum προκτᾶσθαι ex hoc solo loco vitiatum notum obiter e Lexicis exime. Utrum προ — an προσ — in verbis compositis scribendum sit ex libris Mss. sciri non posse neminem nunc esse suspicor qui nesciat.

Addo unum locum quia iocularis admodum in eo commissus error est p. 373. C: οἶμαι δὲ σε καὶ νυμφῆς ἐρωτικῆς περιέχεσθαι καὶ πειρᾶσθαι μόλις ὁπόσα δύναται πόθος. Mirifice Petavius: »credo te a Nympha quapiam amica delineri." Nihil in talibus vident monachi etiam acutiores. Fortasse credidit iomo νύμφην ἐρωτικὴν scortum esse. Sponsus erat is cui Iulianus scribebat et iamiam uxorem ducturus, quamobrem Princeps iocans addidit: καὶ σε θᾶττον προσείποιμι καὶ παιδῶν πατέρα. Emendemus igitur: οἶμαι δὲ σε καὶ νύμφης ἐρωτι-

κῶς περιέχεσθαι. Nunc illuc unde digressus sum redeo.

Foedum soloecismum Editores invexerunt p. 272. A. ἐπειδὴν πρῶτον αὐτῷ περιέθηκεν ἀλουργές ἱμάτιον, recte Codex ἐπειδὴ.

Post pauca inserta copula legendum: ἀκρατέστερον μὲν (καὶ) ἤκιστα βασιλικῶς ἐφῆκε τῷ θυμῷ, et in sqq. sic distinguendum: πῶς γάρ; οὐχ οὗτός ἐστιν κτέ.

Quod addit Iulianus p. 272. C: τὸν γὰρ ἐχθρὸν ὑπ' ὀργῆς εἰκὸς τι καὶ ποιεῖν, εἴρηται καὶ πρόσθεν, intelliges ubi memineris Demosthenis eam sententiam esse in *Midiana*.

Vitiosa verborum compositio scioli cuiusdam emblemata arguit p. 273. A: εἰ μὴ θεῶν τις ἐβελήσας με σωθῆναι τὴν καλὴν καὶ ἀγαθὴν (scrib. ἀγαθὴν) τηνικαῦτά (Codex recte τῆνικαῦτα, ut Iulianus solet) μοι παρέσχεν εὐμενῇ [τὴν τούτου γαμετήν] Εὐσεβίαν οὐδ' ἂν ἐγὼ τὰς χεῖρας αὐτοῦ διέφυγον. Interposita τὴν τούτου γαμετήν inepte verborum compositionem perturbant. Perspicuum est Iulianum τὴν καλὴν ἀγαθὴν Εὐσεβίαν coniunxisse. Scilicet opus erat Athenienses admonere illam Eusebiam fuisse Constantii uxorem! Graeculis fortasse erat opus: habeant igitur sibi serventque sepulchro: nos *his* ineptiis non utimur.

Litterae unciales male lectae monstrum lectionis pepererunt p. 273. B: πατρῶν γὰρ οὐδὲν ὑπῆρχέ μοι οὐδ' ἐκεκτῆμην ἐκ τοσούτων θεῶν εἰκὸς ἦν πατέρα κεκτῆσθαι τὸν ἐμὸν οὐκ ἐλαχίστην βῶλον. Aestimari potest quantum sit in scribis inscitiae atque stuporis, qui pro ΟCΩΝ dare potuerunt ΘΕΩΝ. Emen-
da enim ἐκ τοσούτων ὅσων εἰκὸς ἦν. Etiam alibi OCOC et ΘEOC confusa vidi, nusquam autem absurdius quam in fragmento Timoclis apud Athen. p. 570. F:

θεδὸν τὸ μεταξὺ μετὰ κορίσκης ἢ μετὰ
χαμαιτύπης τὴν νύκτα κοιμᾶσθαι.

ubi tandem intellectum est: ὅσον τὸ μεταξὺ a Comico profectum esse. Sunt apud Iulianum etiam alii foedissimi errores eodem modo nati confusis inter se litterarum uncialium formis propemodum iisdem, cuius rei unum luculentum exemplum statim expromere iuvat. Absurde legitur pag. 39. B. ἐμελλε δὲ βραχείας ἀνακωχῆς τυχὼν οὐδὲν τι μεῖον τῶν ἐμπροσθεν δρᾶσειν. οὕτως οὐδὲν πρὸς πονηρίαν ψυχῆς ἄνθρωπος, ἀλλ'

ὁ θεὸς ἐξεῦρε καθάρσιον διὰ τοῦ σώματος. Manifesto mendosum est ἀλλ' ὁ θεός, sed non memini me videre infeliciorem correctiunculam, quam quae in ora libri apponitur: ἀλλ' οὐ θεός. Tu vero emenda: ἄνθρωπος ANOCIOC: hoc ipsum Iulianus dicere debebat: οὐδὲν πρὸς πονηρίαν ψυχῆς ἄνθρωπος ἀνόσιος ἐξεῦρε καθάρσιον διὰ τοῦ σώματος. Praeterea redde Iuliano Atticam formam ἀνοκωχῆς, quae cum reliquis compositis διοκωχῆ, κατοκωχῆ, συνοκωχῆ, παροκωχῆ, μετοκωχῆ caett. perpetuo a Graeculis sic solet vitari. Obiter redde Hesychio: Περιοκωχῆ: περιοχῆ, pro περιωπῆ.

Pergit Iulianus sic p. 273. B: »mihi praeclarus ille Constantius patrimonium omne eripuit ἐμοί τε, ὅπερ ἔφην, οὕτε γρὺ μετέδωκεν αὐτῆς. Emenda: οὐδὲ γρὺ et animadvertite Iuliani errorem, qui iocosam locutionem Atticam ad ea transtulit quibus per naturam suam accommodari non potest. οὐδὲ γρὺ λέγειν, dicitur ut οὐδὲ γρύζειν, et οὐδὲ γρὺ ἀποκρίνεσθαι et sim. in quibus muttendi significatio servatur. Sed quam improprie quis τῆς πατρῴας οὐσίας dicatur οὐδὲ γρὺ μεταλαμβάνειν vel μεταδιδόναι quid attinet multis ostendere? Licuit Antiphani semel in comica scurrilitate ὅφου μηδὲ γρὺ dicere apud Athenaeum p. 342. F. non licebat Iuliano in gravi ac seria oratione idem ponere. In animo est alio loco complura exempla colligere similis ἀκυρολογίας, quam si hoc ages frequenter in Iuliani scriptis deprehendes. Deinde scribe καὶ τὰ δελφῶ ὦ μῶ τῶν πατρῴων μετέδωκεν ὀλίγα, pro τῶ ἀδελφῶ τῶ μῶ: hic crasi Attica a scribis apud Iulianum saepe oblitterata alio loco dicam.

Triplex vitium inquinat vicina p. 273. C: ὅσα μὲν οὖν ἔπραξε πρὸς με πρὶν ὀνόματος μεταδοῦναι μοι τοῦ σεμνοτάτου, ἔργῳ εἰς πικροτάτην καὶ χαλεπωτάτην ἐμβαλὼν δουλείαν εἰ καὶ μὴ ἀντὰ τὰ πλεῖστα γοῦν ὅμως ἀκούσατε. Restitues simul et nentiam loci et veteris compositionis nitorem sic scribendo: γιν ὀνόματος (μὲν) μεταδοῦναι μοι τοῦ σεμνοτάτου, ἔργῳ δὲ εἰς κροτάτην καὶ χαλεπωτάτην ἐμβάλεῖν δουλείαν. In tam acri positione inter ὄνομα et ἔργον vocula μὲν omitti nullo modo test. Iuvabit comparasse locum in Misopogone p. 343. D: τὰ μὲν ὅμματα πράττατε, πικρότατε δὲ τὰ ἔργα, ubi res sa hanc esse veram lectionem indicat: ὦ τὰ μὲν ὀνό-

ματα πρώτατε. Ubi semel in δνόματος μέν et ἔργω δέ orpositio clare apparet, continuo sequitur μεταδοῦναι et ἐμβαλεῖν esse exaequanda. Sed tertium superest vitium ridiculum prorsus ac ioculare: ἡκούσατε Iulianus dederat, scribae ἀκούσατε substituerunt. Relege modo locum et non dubitabis. Pergit enim ea narrare Iulianus quae *postquam est Caesar appellatus* acciderunt. Itaque ineptissime nunc de quibus dicendi finem fecerat, de iis se dicit *dicturum*.

Post pauca pessime mulcatus locus conspicitur p. 273. C: συκοφάντης τις ἀνεφάνη περὶ τὸ Σίρμιον, ὃς τοῖς ἐκεῖ πράγμασιν ἔρραψεν ὥς νεώτερα διανοοῦμενος. Emendandum esse censeo: ὃς τοῖς ἐκεῖ πράγματα ἔρραψεν ὥς νεώτερον διανοοῦμένοις. Dixit Iulianus πράγματα ῥάπτειν, ut alii olim δόλον ῥάπτειν, φόνον ῥάπτειν et sim. Eodem modo Iulianus locutus est p. 285. A: ἐπιβουλήν μοι ῥάπτουσιν αὐτίκα. Scribae, ut solent, vicina vicinis accommodarunt et τοῖς ἐκεῖ πράγματα in πράγμασιν stolide converterunt, quo facto nihil aliud supererat quam ut διανοοῦμένοις in διανοούμενος depravarent: itaque sic fecerunt.

Frustra quaesivi. quid lateat p. 273. D. in his: ἡγγεῖλον ὅσον οὐπω τοῦ Νείλου καὶ ἐν αὐτῷ πόλεμον ἀναφανίσθαι, sed neque sensum ullum probabilem nedum verba Iuliani indagare potui praeter hoc unum πολέμιον pro πόλεμον esse corrigendum. Bellum enim non ἀναφάνεται, sed quem quis amicum fidum ac certum esse credidisset is saepe necopinatio πολέμιος ἀναφάνεται. Sic legitur p. 274. B: ὠκνεῖ γὰρ μὴ πιστὸς ἀναφανεῖς ἐπιτραπείην τι, nam Iulianus adhuc Constantio erat suspectus.

Pag. 274. A. recipe ex Codice: οὐπω πρότερον τεθεαμένους pro οὐ πρότερον, et invito Codice rescribe: ὑπέσχετό με θεᾶσθαι pro θεᾶσθαι. Bis in ea re verbo θεᾶσθαι Iulianus abusus est, quasi in se conspiciendo Constantius oculos pascere potuisset. Nihil minus cogitavit, sed ἰορακῶς et ὀψεσθαι volebat dicere. Praeterea Codex servat: τὴν αὐτὴν αὐτῷ πόλιν ἐφ᾽ ἣκησα μηνῶν (pro μῆνας), quod quamquam est vitiose dictum tamen recipiendum est, quoniam Iulianus et sequiores in ea re saepissime ita peccant. Multis id exemplis in Philostrato declaravimus: Iuliani vel hoc unum inspicere ex hoc

ipsa Epistola suntum p. 272. D: ἐμὰ δὲ ἐπτά μηνῶν ὄλων ἐκλύσας τῇδε κάκεϊσε.

Fallitur Spanhemius p. 274. B. in verbis τὸ κεφάλαιον ἐκεῖνος ἦν, pro ἐκεῖνος tamquam e Vossiano afferens ἐκεῖνο. In Codice est ἐκεῖν, et o superscriptum ubique pro -ος ponitur, unde multi errores suscepti. Sic natum vitium est p. 120. A: ἄτε αὐτὸ οἶμαι ξὺν τέχνῃ τοῦτο δρῶν, nam αὐτὸς οἶμαι necessarium esse vides.

In sqq. Codex dedit: τὰ περὶ σιλουανὸν ἐπέπρακτο λοιπὸν, non τὸ λοιπὸν, et οὐδὲν γάρ μοι — ἤρμοζεν pro οὐδὲ. Recte.

Recte etiam οὖν interponit p. 274. D: τότε μὲν (οὖν) αὐτοῖς παρέσχον γέλωτα.

Alia vocula in vicinia videtur excidisse ubi editur: ὑπώπτειον δὲ οὐκ εἰς μακρὰν ἐπιβουλεύσοντας καὶ ἐμοί. Ne enim soloecce coniungantur ὑπώπτειον ἐπιβουλεύσοντας emenda: ὑπώπτειον δὲ (ὥς) — ἐπιβουλεύσοντας.

Inepte scribae pro ἰκέτης nescio quomodo οἰκέτης dare solent. Hinc legitur p. 275. A. in Codice et Editt. σώζειν τὸν οἰκέτην et οὐ προὔδωκεν ἡ θεὸς τὸν οἰκέτην. Petavius nil suspicatur mali et vertit: »ut me famulum servaret suum" et »servum illa suum non dereliquit." Tu bis ἰκέτην emenda ac scito saepissime idem mendum in libris Mss. occurrere.

Difficile est non subridere ad ea quae addidit homo superstitiosus et fanaticus: »non destituit me supplicem Minerva nec prodidit, namque se ducem mihi ubique praebeuit καὶ παρέθηκεν ἀπανταχόθεν τοῖς φύλακας ἐξ Ἑλλήου καὶ Σελήνης ἀγέλους λαβοῦσα. Dixerit aliquis: si ipsa Dea praesens adfuit παρέθηκεν), ut olim Ulyssi ἐν πάντεσσι πόνοισι παρίστατο, quid rat aliis custodibus opus? Removebit hanc difficultatem Coex, in quo diserte παρέθηκεν est scriptum, rectissime, ut ides.

Vocabula quaedam transposita obscurant et vitiant loci sententiam p. 275. B: »degebam, inquit, Mediolani in suburbano iudam: ἐνταῦθα ἔπεμπεν Εὐσεβία πολλάκις πρὸς με Φιλοφρομένη καὶ γράφειν κελεύουσα καὶ θαρρεῖν ὑπὲρ ὅτου ἂν δέωμαι. es ipsa hunc verborum ordinem verum esse docet: καὶ θάρτεν κελεύουσα καὶ γράφειν ὑπὲρ ὅτου ἂν δέωμαι. Saepissime

in libris Mss. verborum ordo mutatur, in poetis ruente metro. Saepe scribae perturbatum ordinem supra scriptis notis numeralibus α , β , γ , restituunt ipsi. Dabo luculentum exemplum verborum disiectorum, quoniam evidenti emendatione verus ordo ibi potest revocari. Legitur in *Caesaribus* p. 328. D: ἔδοξε δὴ οὖν ὁ Μάρκος — σοφὸς διαφερόντως ἄτε οἶμαι διαγινώσκων λέγειν θ' ὅπη χρὴ καὶ σιγᾶν ὅπου καλόν. In his igitur λέγειν ἐτὶ σιγᾶν sedem inter se debent permutare, ut legatur: σιγᾶν θ' ὅπου χρὴ καὶ λέγειν ὅπου καλόν. Cur? inquires: quasi vero non plane eodem redeat hoc an illo modo ea verba constituentur. Rediret plane eodem si Iuliani haec esset oratio et metro soluta, sed Euripidea oratio est versu senario ligata:

Σιγᾶν θ' ὅπου χρὴ καὶ λέγειν ὅπου καλόν.

itaque vides non esse perinde utrum constant an non numeri, nam σιγᾶν priorem producit, ut opinor. Notissimus locus est ex Euripidis Inone apud Stob. Floril. 89, 9:

Ἐπίσταμαι δὲ πάνθ' ὅσ' εὐγενὴς χρεῶν
σιγᾶν θ' ὅπου δεῖ καὶ λέγειν ἵν' ἀσφαλές.

Iulianus locum memoriter afferens in exitu verba poetae nonnihil mutavit. In iis, quae apud Iulianum continuo sequuntur p. 275. B. inserta vocula οὖν et coniunctis quae male direpta sunt sic legendum: γράψας (οὖν) ἐγὼ πρὸς αὐτὴν ἐπιστολὴν — ἐκεῖνο ὑπειδόμεν ὥς οὐκ ἀσφαλές κτέ. Deinde pro πέμπειν — τὸ γραμματίον, quae inepta scriptura est, mittere litterulas, rescribe τὸ γραμματεῖον, tabellas. Tum δὲ pro ὃν reponere in verbis: ὥς δ' ἀληθῆ ταῦτα γράφω καλῶ τοὺς θεοὺς ἅπαντας μάρτυρας, quae adumbrata sunt ex Oratorum Atticorum locis apud quos saepe legitur: ὥς δ' ἀληθῆ ταῦτα λέγω κάλει μοι τοὺς μάρτυρας.

Pag. 276. C. pro ἔτοιμος οὖν εἰ καὶ θεωπεῦσαι καὶ κολακεῦσαι reponere γοῦν pro οὖν ex Codice et scribe εἰ pro εἰ.

Contra sententiam p. 277. C. Cod. et Edit. exhibent μάλα ἐκὼν, reponere καὶ μάλ' ἄκων ἐκώλυσεν. Misere cupiebat Iulianus amicos ad se admittere, sed malum iis metuens venire se volentes invitissimo animo prohibebat.

Mirum est fugisse Criticos vitium quo obscuratur locum p. 278. C: οὐ γὰρ ᾤμην δεῖν ζυγομαχεῖν οὐδὲ παραστρατηγεῖν

μή πού τι τῶν λίαν ἐπικινδύνων ἐώρων ἢ δέον γενέσθαι παροράμενον ἢ καὶ τὴν ἀρχὴν μὴ δὲ γενέσθαι γιγνόμενον. In Codice est μή δέ (cum accentu gravi) γενέσθαι, id est μή δέον γενέσθαι, quod etiam absque Codicis auxilio facile reperiri ac restitui potuisset. Compendium syllabae *ον* accentus gravis est, unde sexcenties factum est ut *ον* vel oscitanter omitteretur vel stolide pro gravi adderetur: sic δέ et δέον et alia permulta confundi solent. Sic apud Suidam v. Περίθετος legitur: ἥδιον μὲν οὖν pro ἡδὺ μὲν οὖν, et apud Dionem Chrysost. II. p. 113. ἐναντίον πάντων pro ἐν ἀντὶ πάντων, et in Bekkeri Anecd. p. 476, 11. ἁώριον pro ἁωρί. Ridicule apud Hesychium legitur Αἴγαρον: εἶθε γάρ, pro Αἶ γάρ ex Homero, et in v. Ἐξέσιν non minus inepte ἐκπομπήνον pro ἐκπομπήν. Similia passim colligas. Contra in Euripidis Rheso vs. 527. libri dant τοῦπὶ θυέλας pro τοῦπιδὺν θεοῦ σέλας. Pro πατρὶ recte πατρίον reponit Theod. Canterus in Var. Lectt. I. 10. Hic quoque pervulgatus scribarum error est.

Post pauca lege τούτων — κύριος pro τούτω.

Pap. 279. C. pro ἐπὶ τάδε δὲ τοῦ Ῥήνου in Codice est ἐπὶ τάδε τοῦ ῤήνου, verum est: ἐπὶ τάδε τοῦ Ῥήνου: mox invito Codice emenda καὶ τεῖχος Ἀργεντόρατον πλησίον pro vulgata Ἀγένορα, et quod sequitur: πρὸς ταῖς ὑπάρχειαις αὐτοῦ τοῦ ἱαροέγου item manifesto mendosum est, nam requiritur id uod Petavius dedit »ad Vosegi radices» τοῦ Βοσέγου.

Pag. 279. C. expunge scioli emblemata οὐδεὶς ἐκώλυε, nam uae praecedunt διὰ πάσης αὐτὸν ἄγων τῆς Κελτίδος ταῖς πόλεων ἐπιδεικνύειν pendere a κύριος ἦν demonstrat nominativus γων. Si οὐδεὶς ἐκώλυεν addidisset, ἄγοντα legeretur. Scioli illic loci compositionem non perspexerat dum vult subvenire: fulcire, compositionem prorsus pervertit. In fine paginae γε ἀπὸ τῆς Βρεττανίδος, pro γῆς.

Frequens error commissus est p. 281. A. ubi scribe ἐγκατμοι et ἀναπλάττει pro ἐγκαλεῖν μοι et ἀναπλάττειν, deinde Codice recipe κατέσχεσ pro κατέσχεν.

Exciderunt p. 281. D. quinque verba, quae ex Codice recita: ὁ μὲν εἰς ὁ πονηρότατος καὶ μάλα ἀσμένως ὑπήκουσεν (οὐς δὲ ἡξίου τῶν ἄλλων) ἄνδρα δίδωσιν ἄκων ἐμοὶ κτῆ. Verba ac supplevimus in Codice et expalluerunt et detrita sunt,

ut admodum difficulter legantur. Itaque qui apographa confecerunt ea omiserunt nec Spanhemius animum vel oculos intendit. Habebat igitur Iulianus duos viros in consilio Pentadium et Sallustium, quorum hunc faciebat maximi, illum pessime oderat. Constantius (ut poterat exspectari) plane contra. Audi nunc quid scribat Iulianus p. 281. D: καὶ βλέπων τῷ μὲν (Pentadio) ἄγειν αὐτὸν (Constantium) πισειύοντα τῷ δὲ (Sallustio) οὐδ' ὅλως προσέχοντα, in his quid sibi vult, quaeso, ἄγειν? Ridicule Petavius: *illum quidem a quo regeretur fidentem.* Quin tu emendas: τῷ μὲν ἄγαν αὐτὸν πισειύοντα: in utroque Constantius excedebat modum: illi nimium tribuebat, huic nihil.

His scriptis iterum Codicem inspicio ac video non ἄγειν sed ἄγαν in eo scriptum esse. Nisi diligenter hoc ages videberis tibi videre ἄγ cum duobus acutis, quae est pervulgata nota syllabae ειν. Sed in ἄγ non additur accentus et quos putaveris duos acutos esse eorum alter est compendium *l* an significans. Itaque recte Codex ἄγαν servavit, quod etiam invilo Codice reponi debuerat.

Vitiose abundat praepositio p. 282. A: οὐ μὴν δίκαιον ἐν τούτοις ἐπιτετράφθαι τὰ ἐμὰ ἢ τὰ τούτων ἡμῖν συγκινδυνεύει. Emendaverim: οὐ μὴν δίκαιον ἢ τούτοις κτῆ.

Post pauca lege μηδένα ἀπειθήσειν pro μηδέν. Causa in aprico est.

Pro Λουκιανὸν p. 282. C. Codex habet. Λουκιλιανὸν, quod recipiendum. Idem liber mox διὰ τὰς πλεονεξίας ἃς ἐναντιῶνται μὴν pro αἷς. Legerim: (πρὸς) ἃς ἡναντιούμεν, ut mox recte editur: ὡς ἂν πρὸς μηδὲν ἐναντιωθῇ. In fine paginae Codex exhibet εἴποιμι ἂν pro εἴποιμι ἂν, recte.

Scribere non potuit Iulianus ut editur p. 283. C: ἔλεγον πάντες τὸνναντίον δὲ δεῖ ποιεῖν: dederat, credo, τὸνναντίον δεῖν ποιεῖν. Tum scribe: οὐ σοὶ τοῦτο ἀλλ' ἐκείνοις λογιεῖται, pro οὐ καὶ. Multo gravius mendum latet in vicinia p. 283. D. ἐσκοποῦμεν μὲν ἐνταῦθα ποῖαν ὁδὸν αὐτοὺς χρὴ βαδίζειν διττῆς οὔσης. Sensus postulat: ἐσκοποῦμεν ἐνταῦθα, vide modo quae sequuntur ἐγὼ μὲν ἡξίουν ἑτέραν τραπῆναι, οἱ δὲ αὖθις ἀναγκάζουσιν ἐκείνους ἵεναι. Deinde corrige μὴ — ταραξουσιν pro ταραξουσιν, et insere articulum in his: αὐτίκα (τὰ) βασιλεία κατελήπτο.

sq. pag. 284. B. inepte ἐπὶ legitur pro ἔτι in verbis: ἐτυχον γὰρ ἐπὶ τῆς γαμετῆς ζώσης μοι ἀναπαύμενος ἰδίᾳ. Recte Petavius: «vivente adhuc coniuge» ἔτι τῆς γαμετῆς ζώσης μοι.

Diligenter considera lectionem Codicis p. 284. C. ubi editur: ἡτερόμην τὸν θεὸν δοῦναι τέρας αὐτὰρ ὅγε ἡμῖν ἐδείξε καὶ ἡνώγει πεισθῆναι καὶ μὴ προσεναντιοῦσθαι, sed in Codice est: αὐτὰρ ὅγ' ἡμῖν δείξε. Leve esse dices ac vix memorabile. Minime esse contemnendum docebit Homerus Odys. Γ. 173:

ἡτέομεν δὲ θεὸν Φῆναι τέρας· αὐτὰρ ὅγ' ἡμῖν
δείξε καὶ ἡνώγει πέλαγος μέσον εἰς Εὐβοίαν
τέμνειν.

vides enim Iulianum, ut alibi sexcenties, prisca verba Poëtae suis admiscere. Reddiderim Iuliano ex Homero Φῆναι τέρας pro δοῦναι, quod egregie confirmatur verbis Iuliani huc respicientis p. 285. A: χρῆν δήπουθεν πιστεύοντα τῷ Φήναντι θεῷ τὸ τέρας θαρρεῖν.

Etiam ἡτέομεν ex Homero reddendum Iuliano est pro ἡτερόμην, nam ἡμῖν δείξε requirit praecedentem pluralem ἡτέομεν, non ἡτερόμην, et si quid Iulianus mutasset non esset forma Ionica et Homerica ἡτέομην usus. Quod scribit Wytenbachius in *Epist. Crit.* p. 29. «*Homericas etiam allusiones Doctissimos viros latere posse.*» compluribus aliis Iuliani locis comprobari possit. Duos nunc expromam. Quod legitur p. 59. A: οὐ γὰρ ἢ ἴσμεν ὅτι ποτὲ παθὼν ἢ δράσας ᾤχετο ἄϊσος ἄφαντος, unum est manifesto ex Odysseae A. 242:

οἴχετ' ἄϊσος ἄπυσος, ἐμοὶ δ' ὀδύνας τε γόους τε
κάλλιπεν.

bi haud scio an ἄφαντος melior scriptura sit quam ἄπυσος, quod praeter hunc locum bis apud Homerum legitur pro μὴ ἐπυσμένος Odys. Δ. 675. et E. 127. Ἀφαντος cum exitii mentione coniungitur Iliad. Z. 60:

Ἰλίου ἐξαπολοίωτ' ἀκήδεσσι καὶ ἄφαντοι,

I. T. 503:

ὄφρα μὴ ἄσπερμος γενεὴ καὶ ἄφαντος ὀληται.

Alter Iuliani locus, ubi allusio Homerica viros doctissimos tuit, legitur in *Caesaribus* p. 335. B: ἀλλ' ἢ τραπεζίτης θέων εἶναι ἐλελήθεις σεαυτὸν ὀψοποιῶ καὶ κομωτρίας βίον ἔχων. ἴττετο δὲ αὐτὰ πάλαι μὲν ἢ τε κόμη καὶ τὸ εἶδος αὐτὰρ

νῦν καὶ ἡ γνώμη σου κατηγορεῖ. Petavius vertit: „olim tua coma et vultus satis indicabant,” sed quis non mirabitur τὸ εἶδος eo sensu positum? Vossianus fert opem exhibens: ἡ τε κόμη τό τε εἶδος, nam Homeri haec sunt ex notissimo loco Iliad. Γ. 55:

οὐκ ἄν τοι χραίσμη κίθαρις τά τε δῶρ' Ἀφροδίτης
ἡ τε κόμη τό τε εἶδος ὅτ' ἐν κονίῃσι μιγείης.

Praeter hos locos alii sunt plurimi, ubi Iulianus versibus Homericis scite et eleganter utitur ac ludit, cuiusmodi est quod scribit p. 227. C. fabellam narrans: πλουσίῳ ἀνδρὶ πρὸ βατα ἦν πολλὰ καὶ ἀγέλαι βοῶν καὶ αἰπόλια πλατέ' εἰγῶν, ἵπποι δὲ αὐτῷ πολλάκις μυρίαί ἔλος καταβουκολέοντι. Agnoscisne Homericā αἰπόλια πλατέ' αἰγῶν Iliad. Β. 474, Λ. 678. et Odys. Ε. 101, 103. et locum Iliad. Τ. 221:

τοῦ τρισχίλιαι ἵπποι ἔλος κάτα βουκολέοντο.

Plura daturus alias nunc ad reliqua pergo.

Duae vocales transponendae sunt p. 284. D: οὐκ εἶξα ἐτοίμως ἀλλ' ἀντέσχον εἰς ὅσον ἡδυνάμην καὶ οὔτε τὴν πρόσρμαιν οὔτε τὸν σέφανον προσιέμην. Pro imperfecto aoristus requiritur προσείμην.

Ut saepe alibi οὐδέ et οὔτε confusa sunt p. 284. D. ἐπεὶ δὲ οὐδὲ εἰς τῶν πολλῶν ἡδυνάμην κρατεῖν οἷ τε τοῦτο βουλόμενοι γενέσθαι θεοὶ τοὺς μὲν παρώξυνον ἐμοὶ δὲ ἔθελγον τὴν γνώμην, nam certum est dedisse Iulianum: ἐπεὶ δὲ οὔτε εἰς — οἷ τε κτέ. ut solent omnes Graeci et Romani orationem bipartito divisam, in qua alterum negatur, affirmatur alterum, per οὔτε — τε vel οὔτε — καὶ, neque — et connectere. Scriba qui οὔτε εἰς coniuncta esse ineptus putavit communem formam οὐδὲ εἰς de suo substituit.

Soloecismus inquinat orationem p. 285. B: βοῶν ἤρξατο κατὰ τὴν ἀγοράν. Ἄνδρες σρατιῶνται καὶ ξένοι καὶ πολῖται, μὴ πρὸς δοτε τὸν Αὐτοκράτορα. Graecum et genuinum est: μὴ πρὸς δῶτε. Saepe Graecis in ore est μὴ προδῶς. Idem mendum exime ex Demosthenis Orat. XXV. p. 786. fin. μὴ τοῖνον μὴδὲ τούτῳ δότε νῦν, imo vero δῶτε. Recte editur in Midiana p. 566. ὑβρίζειν δὲ μὴ δῶτε. Soloece in oratione de Fals. Legat. p. 365: μὴ δότω δίκην, ubi μὴ διδότω emendandum.

Insere consonantem p. 285. C: ἄλλος ἄλλοθεν περιέβαλλε

καὶ περιέπλεκον καὶ ἐπὶ τῶν ὥμων ἔφερον. Satin certum est περιέβαλλον a Iuliano scriptum esse? Quod continuo sequitur καὶ ἦν ἴσως τὸ πρᾶγμα θέας ἄξιον, ἐνθουσιασμῷ γὰρ ἐφέκει. Nil vidi magis importunum quam est in hoc loco vocula ἴσως, fortasse. Sedulo cavit Petavius ne eam retineret, nam si vertisset: »*Erat fortasse digna spectaculo res et divini cuiusdam afflatus ac furoris similis.*» quis risum tenere potuisset? Nunc Graeca oratio est tam inepta, cui subveniendum. Confundi solent in libris Mss. antiquioribus ICNC, TENC et ΠNC, idque nunc quoque factum esse suspicor et emendandum: καὶ ἦν πως τὸ πρᾶγμα θέας ἄξιον, quae oratio colorem quemdam habet Platonicum, id quod Iulianus sedulo venatur. Vidimus ΠNC in ICNC depravatum in Xenophontis Memorabilibus I. iv. 13, de quo loco diximus in *Nov. Lectt.* p. 651. Τέως et ἴσως confusa sunt apud Lucianum XLI. 10. Similiter ICNC et TENC confusa sunt apud Iulianum p. 45. B: ὄσσην εὐνοίαν τοῖς ὑπηκόοις ἐνειργάσω βραχέα διελθεῖν τέως οὐκ ἄτοπον. Nihil enim significat τέως sic positum; contra ἴσως in tali re prope solemnem sedem habet, ut p. 76. B: ἐνδὲς δὲ ἴσως ἐπακούειν οὐ χαλεπόν, p. 110. A: τοσοῦτον δὲ ἴσως οὐτ' εἰπεῖν οὐτε ἐπακοῦσαι πολὺ καὶ ἐργῶδες, p. 205. C: μικρὰ δὲ ὑπὲρ τοῦ μύθου — ἴσως οὐκ ἀνάρμοσον ἐμοί τε φάναι ὑμῖν τε ἀκοῦσαι, et multis aliis locis.

Male composita oratio est p. 285. D: πέπεικα τοὺς στρατιώτας ὁμῶσαι μοι μηδενὸς ἐπιθυμήσειν εἴπερ ἡμῖν ἐπιτρέψειεν ἀδεῶς οἰκεῖν τὰς Γαλλίας τοῖς πεπραγμένοις συναινέσαι. Petavius copulam inseruit de suo: »et rata quae gesta erant haberet." Tu scribe: τοῖς πεπραγμένοις συναινέσας.

Praepositiones quae assolent inter-se permutatae sunt pag. 286. B: καὶ γὰρ ἂς γέγραφεν ἐπιστολὰς ὑπὲρ τῶν βαρβάρων κομισθείσας ἐδεξάμην, emendandum esse apparet: ὑπὸ τῶν βαρβάρων κομισθείσας.

Emblema nos ludificatur p. 286. C: ἐγὼ δὲ τοὺς μὲν ὄρκους κῦτοῦ τὸ τῆς παροιμίας οἶμαι δεῖν εἰς τέφραν γράφειν. [οὕτως ἰσὶ πῖστοι]. Multum delectati sunt Graeci senario quodam Comici poetæ, qui cum plurimis aliis in proverbium abiit:

ὄρκους ἐγὼ γυναικὸς εἰς ὕδωρ γράφω.

quod alius iocans sic extulit:

ὄρκους ἐγὼ γυναικὸς εἰς οἶνον γράφω.

alius :

ὄρκους δὲ μοιχῶν εἰς τέφραν ἐγὼ γράφω ,

vide quae de ea re scripsit Photius in Biblioth. p. 530, 15. sed nemo umquam illo proverbio usus frigide addidit quidquam ut diceret huiusmodi iurisiurandi fidem *levem* sibi ac *sublestam* videri. Satis superque id ipsum iam in iocosus proverbii verbis inerat. Sciolus aliquis addidit de suo οὕτως εἰσι πίσι, quod eum sibi habere iubemus. Caeterum non admodum facete Iulianus Constantii fidem elevans illius iurauranda dixit εἰς τέφραν γράφειν oportere, quod in *moechos* salse dicitur (vide Aristophanem in *Nubibus* vs. 1083), in *perfidus* non item.

Articulus in pronomen relativum depravatus mirifice perturbavit locum p. 287. A: ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ Κελτῶν ἔθνους, ὃ δις ἤδη τοῖς πολεμίοις ἐξέδωκεν, οὔτε τῶν προγονικῶν Φεισάμενος τάφων, ὃς τοὺς ἀλλοτρίους πᾶννυ θεραπεύων. Emenda: ὃ δις ἤδη τοῖς πολεμίοις ἐξέδωκεν οὐδὲ τῶν προγονικῶν Φεισάμενος τάφων ὃ τοὺς ἀλλοτρίους πᾶννυ θεραπεύων: in quibus quanta sit acrimonia latet neminem. Gallias bis hostibus prodidit, inquit, in qua re ne maiorum quidem suorum monumentis peperit *is qui aliena sepulchra studiose colit ac veneratur*. Aculeus est in Christianum. Vulgata nullo modo ferri potest.

Pecuniam se collegisse scribit Iulianus p. 287. A. ἐξ ἀργυρίων καὶ χρυσίων. Auri argenteque metalla appellantur Graece ἔργα ἀργύρεια καὶ χρύσεια. Saepe ἔργα omittitur: librarii autem de more — EIA in -ια depravant. Redde igitur Iuliano: ἐξ ἀργυρείων καὶ χρυσείων.

Perineptus librariorum error imposuit et caeteris et Petavio p. 287. B: ὡήθη δεῖν — ὃ τι ἂν ἦ τοῖς θεοῖς φίλον παρασχεῖν ἢ πράττειν ὡς αἰσχροὺν ἀνὰνδρῶν ψυχῆς καὶ διανοίας ἀμαθία ἢ πληθεὶ δυνάμει ἀσθενέστερον αὐτοῦ φανῆναι. Miror quomodo Petavius acuto vir ingenio vertere potuerit: «statui — id omne *agere* vel *praestare* quod Diis libitum fuerit.” Sed *παρασχεῖν* non est *agere*, et nihil interest in tali re inter *agere* et *praestare*, et male copulantur aoristus et praesens *παρασχεῖν* ἢ *πράττειν*, et oppositio quaedam requiritur. Quid multa? Iulianus dederat: *πάσχειν* ἢ *πράττειν*, quae in tali

re perpetuo inter se opponi solere quis tandem est qui nesciat? Ostendimus iam alibi *πάσχειν* et *παρασχεῖν* in libris confundi. Sed res est manifesta nec pluribus verbis opus. Etiam in vicinis manifestum mendum tenemus in *αἰσχροῦν*, nam clamat sententia *αἴσχιον* esse verum, quod nisi restitueris numquam te expedites. Hoc quoque est solemne in libris vitium ut AICXION in *αἰσχροῦν* abeat.

Novum statim mendum in vicinia diligenter legentem advertet in verbis: *εἰ δὲ ἐν ταῖς Γαλλαῖς περιμένοντά με καὶ τὸ ζῆν ἀγαπῶντα καὶ διακυλίνοντα τὸν κίνδυνον ἀπανταχόθεν περιπόσας κατέλαβε κτέ.* ubi caetera omnia expedita et plana sunt, sed quid est tandem *διακυλίνοντα τὸν κίνδυνον*? Nihil est, mihi crede, aliud quam dormitantis Graeculi hallucinatio, et nihil minus rei convenit quam *διακυλίνω*, sive sequiorum forma *διακυλῶ*. Quid igitur scripsit Iulianus? Nempe id quod significat periculo *se subducere*, periculum *evitare*, *διακλίνοντα τὸν κίνδυνον*. Dabo duos Plutarchi locos, qui dubitationem omnem ac scrupulum evellant. Plutarchus in Antonio cap. 12. postquam narraverat Antonium in Lupercalibus Caesaris capiti diadema imposuisse addit: *ἐκείνου δὲ θρυπτομένου καὶ διακλίνοντος ἡσθεῖς ὁ δῆμος ἀνεκρότησεν*, et in vita Pauli Aemilii cap. 10: *ὁ δὲ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐθρύπτετο πρὸς τοὺς πολλοὺς καὶ διέκλινε τὴν σπουδὴν ὡς μὴ δεόμενος τοῦ ἄρχειν*. Viden simillima esse *διακλίνων τὸν ἐφέφανον*, *τὴν σπουδὴν*, *τὸν κίνδυνον*? *Διακλίνειν* in his est *ἐκκλίνειν*, *φεύγειν*, *subducere se* alicui rei, eamque *recusare* vel *evitare*. Hoc igitur Iuliano reddamus censeo. Pro *διακλίνειν* et alii omnes et Iulianus saepissime utitur verbo *ἐκκλίνειν*. Pauca haec ex Iuliano exempla vide: p. 25. C: *ἐκκλίνειν τὸν χειμῶνα*, p. 259. A: *εἰ μὴ ἐξέκλινε τὸ ὑποθεῖναι νόμοις αὐτόν*, p. 416. C: *τὴν μέμψιν ἐκκλίνειν*.

Eleganter admodum et ingeniose ad Athenienses scribit Iulianus p. 287. C: *τὸ παθεῖν τε οἶμαι τὰ ἔσχατα προσῆν καὶ ἔτι ἢ τῶν πραγμάτων αἰσχύνῃ οὐδεμιᾷς ἐλάττων ζημίας τοῖς γε σώφροσι*. Nemo enim etiamtum, credo, vivebat Athenis paullo humanior et eruditior, qui non statim veteris civis nobilissimam et generosi animi sententiam agnosceret depromptam ex prima Olynthiaca pag. 17, B: *καὶ πρόσσεσθ' ἢ ὕβρις καὶ ἔτι ἢ*

τῶν πραγμάτων αἰσχύνῃ-οὐδεμιᾶς ἐλάττων ζημίᾳ τοῖς γε σόφροσι, unde Iuliano redde ζημίᾳ pro ζημίας. Non poterat Iulianus venustius et ingeniosius quam sic verba Demosthenis suis intexere, neque erat olim quisquam elegantiorum, quem allusiones et imitationes huiusmodi fugerent. Scatet talibus Iulianus, quem nemo nescit ex optimo quoque scriptore antiquo sic flosculos decerpere, quibus suam orationem exornet. Multi multa de genere hoc indicaverunt et appositis locis, quos Iulianus sic expresserit, clara luce eius scripta illustrarunt. Supersunt etiam nunc multa, quibus tamquam gemmulis quidquid scripsit distinxit, et lumina sunt illa orationis, quae sic optime splendent, ubi commode memineris unde quodque sit sumtum et a Iuliano praesenti rei accommodatum. Ut quisque plurima legit ac meminit ita frequentissime has imitationes deprehendet, sed est in ea re scopulus quidam multorum naufragiis infamis, cui multi praesertim mei populares, eruditissimi viri, adhaeserunt, qui quidquid simile et affine aut sententia aut verbis apud duos scriptores legatur continuo de industria factum esse clamant ut alter alterum fuerit imitatus. Itaque quandoquidem, ut ille ait,

nihil est iam dictum quod non sit dictum prius,
 fieri non potest quin quidquid attigeris imitatio esse videatur. Nemo nescit qui sint, quos in ea re modum excessisse dicam. Meros Litterarum principes dico, quos etiam nunc me Deus fidus

μωμήσεται τις μᾶλλον ἢ μιμήσεται.

Satis etiam notum est in quam invidiam et contemptum illi modum omnem excedendo et veras imitationes falsis permiscendo illud observationum genus adduxerint. Et hercle difficile est nonnumquam risum continere, ubi Iulianum nescio quos locos Libanii aut Themistii imitatum esse asseverant. *Iulianus solos antiquos scriptores imitatur*: scatet locis Tragicorum, Lyricorum, Comicorum: innumerabiles sunt loci Homerici, quos in suam rem converterit: passim Platonis vestigia clara cernuntur, multa habet Isocratis, plura etiam Demosthenis, compluscula Xenophontis. Nonnumquam Herodoteae imitationes pellucunt et complures Thucydideae. Ex minus antiquis Callimachum et Theocritum saepiuscule in rem suam lepide con-

vertit. Haec omnia sic comparata sunt ut ab erudito lectore statim animadvertantur ac sentiantur. Loci sunt noti ac nobiles, insunt sententiarum lumina et verborum, quae saepius antea admiratus fueris, namque omnino quicumque luculentum antiqui scriptoris locum imitatur *hoc agit, hoc cupit, ut ea res aliqua pelluceat*. Ne intelligi quidem possunt loci nonnulli nisi ab eo qui meminerit quorsum tandem respiciatur: in aliis multis non satis senties quantum insit leporis ac venustatis nisi cognoveris quae verba cuius antiqui scriptoris vel poëtae a Iuliano scite suis intexta sint. Nobilis est et notus omnibus locus Demosthenis *περὶ τερφάνου* p. 269, 26: *Σοὶ δὲ ἀρετῆς, ὧ καθάρμα, ἢ τοῖς σοῖς τίς μετουσία; ἢ καλῶν ἢ μὴ τοιούτων τίς διάγνωσις; κτέ.* cuius loci qui non recordatur intelligere non potest verba Iuliani p. 235. D: *Σοὶ δὲ ἀρετῆς ἢ τοῖς σοῖς ἀδελφοῖς . . . ἀφελὼν δὲ τὸ δύσφημον* (id est ὧ καθάρμα) *τὸ λειπόμενον* (id est τίς μετουσία;) *αὐτὸς ἀναπλήρωσον*. Vides Iulianum verba Demosthenis ut omnibus nota ac statim unicuique occurrentia adhibere. Et norant haec omnia et in promptu habebant eruditiores, quemadmodum hodieque haec facile agnoscimus qui in Veterum scriptis diu multumque versati sumus. Iuvabit inter se componere veram imitationem et fictam ab iis qui ubique imitationes somniant. Ubi Iulianus scribit p. 246. C: *τὸν ἄριστον τῶν ἐταίρων οὐκ ὀψόμεθα δι' ὃν ἡχθόμεν μὲν τῇ νυκτὶ ὅτι μοι τὸν φίλον οὐκ ἐδείκνυνεν, ἡμέρᾳ δὲ καὶ ἡλίῳ χάριν ἡπιστάμεν ὅτι μοι παρεῖχον ὄρᾱν οὐ μάλιξ ἤρων*, agnoscet unusquisque flosculum e Xenophontis Symposio IV. 12: *ἄχθομαι δὲ καὶ νυκτὶ καὶ ὕπνῳ ὅτι ἐκείνον οὐχ ὀρῶ, ἡμέρᾳ δὲ καὶ ἡλίῳ τὴν μεγίστην χάριν οἶδα ὅτι μοι Κλεινίαν ἀναφαίνουσιν*. Res est manifesta, sententia minime vulgaris verbis iisdem e Xenophonte translata est; fortasse paullo ineptius Iulianus adolescentuli amore insanientis inflammata verba ad Periclem et Periclis erga Anaxagoram caritatem transtulit, sed transtulit. Haec igitur est vera imitatio, rectissime a Wyttenbachio indicata in *Epist. Crit.* p. 22. sed vide quid addat: »*Ceterum idem imitatus est Longus* Pastor. II. p. 50: *ἐπιθυμοῦμεν ἀλλήλους ὄρᾱν καὶ διὰ τοῦτο θᾶττον εὐχόμεθα γενέσθαι τὴν ἡμέραν*." Si hoc est Xenophontem imitari, omnes qui ubique sunt Xenophontis imitatores erunt, etiam qui

Xenophontem ne natum quidem esse norunt. Non satis reputarunt docti homines, qui in his modum omnem excesserunt, alia esse in verbis sententiisque singularia, alia omnibus communia. Qui ita dicit: »*nemo natus mortem effugere potest*” aut »*hominibus omnibus moriendum est*” aut quidquid est eius modi ut id omnes perinde et sciamus et sentiamus, stulte videbitur id ex alterius imitatione dixisse, nisi quid addiderit quod novum sit ac singulare et noto loco a nobili scriptore dictum, veluti *καὶ ἐν οἰκίσκῳ τις αὐτὸν καθείρξας τηρῇ*, quae verba Demosthenis in ea re multorum imitatione celebrata sunt. Tenendum in genere hoc omnino id est quod paulo ante diximus, *eum qui sic aliena verba admisceat suis et cupere et dare operam ut ea imitatio aliqua appareat et pelluceat et agnoscat*; haud secus atque is qui ποῦτῃ versiculum παρ’ ὧδεῖ perdit operam apud eum qui τὸν παρ’ ὧδεῖ μὲν εἶχον aut ignorat aut non meminit. Quantum igitur venustatis et leporis (ut redeam illuc unde digressus sum) peribit ei, qui non commode meminerit Demosthenis esse verba: καὶ ἐστὶ ἡ τῶν πραγμάτων αἰσχύνῃ οὐδεμιᾶς ἐλάττων ζημία τοῖς γε σώφροσιν, quibus nil ingeniosius et elegantius Iulianus in illa praesertim fortuna sua, in tanto discrimine, ad Athenienses scribens excogitare potuit.

Caeterum non est illud novum ac recens eruditorum vitium. Unum ex antiquioribus γεύματος χάριν apponere iuvat. Archinus dixerat: Πᾶσι μὲν ἀνθρώποις ὀφείλεται ἀποθανεῖν ἢ πρότερον ἢ εἰς ὕστερον. Arguitur furti a Clemente Alexandrino Stromat. VI. p. 749. Potter. quia Homerus dixerat prior:

Μοῖραν δ’ οὐτινὰ Φημι πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν.

In idem crimen rapitur ab eodem Demosthenes, qui ab Homero furatus est, si Musis placet, hanc sententiam: Πᾶσι μὲν γὰρ ἀνθρώποις τέλος τοῦ βίου θάνατος. I nunc et quidquid dixeris cave ne id, ut caeteris placet, imitatus, ut Clementi videtur, furatus esse videaris.

In fine Epistolae unus locus superest qui labem concepisse videtur p. 287 D: ταῦτα τοῖς τε στρατιώταις τοῖς ἐμοῦ διῆλθον καὶ πρὸς κοινούς τῶν πάντων Ἑλλήνων πολίτας γράφω. Nihil esset quod reprehenderes in hac scriptura: καὶ πρὸς (ὑμᾶς ὡς πρὸς) κοινούς τῶν πάντων Ἑλλήνων πολίτας γράφω, vel: καὶ

πρὸς κοινούς — πολίτας (ὕμᾱς) γράφω, sed ὕμᾱς omitti nullo modo potest: »*et apud milites meos disserui et ad vos scribo, qui communes Graecorum omnium cives estis.*” Quod eodem sensu dictum est atque id quod ab initio scripserat p. 270. B: Βούλομαι ὑμῖν τὰ κατ’ ἐμαυτὸν ἀπαγγεῖλαι, ὅπως ὑμῖν τε καὶ δι’ ὑμῶν τοῖς ἄλλοις Ἑλλησι γένοιτο γνώριμα.

Transeo ad alium Iuliani librum, quem et ipsum soli Codici Vossiano debemus. Est in Editis Oratio VII, quae in Codice pag. 205. sic inscribitur:

Ἰουλιανοῦ αὐγούστου πρὸς ἡράκλειον κυνικὸν περὶ τοῦ πῶς κυνίσεν καὶ εἰ πρέπει τῇ κυνὶ μύθους πλάττειν: —

Gravi mendo laborat locus p. 204, B: τῶν συνειλεγμένων χάριν ὑπέμεινα· μᾶλλον δὲ ἡμῶν αὐτῶν ἔνεκα καὶ τοῦ δοκεῖν ὑπὸ δεισιδαιμονίας μᾶλλον ἢ διανοίας ἀσεβοῦς καὶ λελογισμένης ὥσπερ αἱ πελειάδες ὑπὸ τῶν ῥηματίων σοβηθεῖς ἀναπτῆναι. In Codice est διανοίας εὐσεβοῦς, non ἀσεβοῦς, sed *eu* scriptum noto nexu, nisi hoc agis, *a* esse videtur, ut visum est illis qui apographa confecerunt et Codicem conferenti Spanhemio. Saepissime ita peccatum est et apud alios et in ipso Iuliano. Nihil est tam absurdum quod scribae non concoquant, veluti p. 17. D. ubi Iulianus clades commemorat quas Romani in bellis Parthicis acceperunt: postquam Antonium et Crassum nominasset ita pergit: τί δὲ χρὴ τῶν δευτέρων ἀτυχημάτων μεμῆσθαι καὶ τῶν ἐπ’ αὐτοῖς τοῦ καιροῦ (egregie Pelavius τοῦ Κάρου) πράξεων, ὥσπερ (leg. ὅσπερ) μετὰ τὰς συμφορὰς ἡρέθη στρατηγός. Quid igitur eo facias qui illo loco pro ἀτυχημάτων dare potuerit εὐτυχημάτων, quod Spanhemius affert? Omnino ubi *a* et *eu* confunduntur ubique necessario sententia fit absurda et in contrarium vertitur praeter scriptoris mentem. Itaque confidenter ubicumque sententia *eu* pro *a* requirit contemnes librorum testimonia. Sed residet in iisdem verbis alterum mendum: iterum Iulianus contrarium quam quod dixerat *a* scribis coactus est dicere. Emenda enim: ἡμῶν αὐτῶν ἔνεκα τοῦ (μὴ) δοκεῖν — ὑπὸ τῶν ῥηματίων σοβηθεῖς ἀναπτῆναι, deleta vocula καὶ post ἔνεκα et inserta negatione μὴ, quam et alibi saepius intercidisse sententia clamat. Bis in versione verum restituit Pelavius, »nostra potius causa — ac *ne* superstitione magis quam *pia* et cogitata ratione commotus viderer — evo-

lasse." qui tamen vitiosum καὶ in ἔνεκα καὶ retinuit, quasi non una causa sed duae redderentur. Continuo sequitur in Editt.: ἔμελλον δὲ ἐκεῖνο πρὸς ἑμαυτὸν εἰπεῖν, ridicule. Vera lectio in Codice est: ἔμενον — εἰπὼν. Spanhemius εἰπὼν vidit, ἔμενον pro ἔμελλον non vidit. Deinde e Codice recipe: ἀνάσχου (καὶ) κυνὸς ληροῦντος, sed nil iuvat liber in verbis mendosis: οὗ πρῶτον ἀκούεις τῶν θεῶν βλασφημουμένων. Repone: οὗ νῦν πρῶτον ἀκούεις.

Pag. 205. B. editur ὁποίας καὶ τίνας χρὴ ποιεῖσθαι τὰς ὑποθέσεις τῶν μύθων, sed in Codice est τὰς διασκευὰς τῶν μύθων, sed prope evanida scriptura est, quam quum non expediret is, qui olim Codicem descripsit, ὑποθέσεις de suo supposuit. Tum corrige: εἴ τι ἄρα καὶ φιλοσοφία προσδεῖται τῆς μυθογραφίας, pro εἴ τις, quod in Codice liquido scriptum est. Trilita sunt προσδεῖσθαι τι et προσδεῖσθαι οὐδέν.

Lepide excogitavit Iulianus quod legitur p. 205. C: οὗ μᾶλλον εὖροι τις ἂν ἢ εἴ τις ἐπιχειρήσειε τὸν πρῶτον σπαρέντα ἢ χρεμφάμενον ἀναζητεῖν. Quam multa eruditi sedulo indagant quae non minus frustra quaeruntur. Manifesto mendosum est σπαρέντα, et ridiculus est Spanhemius qui sanum esse credens ita vertit: »quis primus sementem fecerit" pueriliter confundens ὁ σπαρείς et ὁ σπείρας. Wyttenbachius in *Epist. Crit.* p. 17. πτάραντα apud Suidam repertum veriorlem lectionem esse scribit. Est certe aliquanto verae lectioni propior sed non vera, quia πτάρας barbarum est pro παρῶν, quod repone: τὸν πρῶτον παρόντα ἢ χρεμφάμενον. Graeca sunt πτάρνυμαι et ἔπτарον et ἐπιπτάρνυμαι, ἐπέπτарον, sed multae sunt formae vitiosae a Graeculis et seminodictis formatae πταίρω, πτάρομαι, πτάρνομαι, πτάρνυμι et sim. quae omnia non sunt unius assis. Saepissime peccatur in participio. Solum Graecum est παρῶν, sed depravatur in παρῶν, παρέντος, πτάραντος et σπαρέντος, quae merae sunt scribarum ballucinationes aut Graeculorum antiquam formam ignorantium παραδιορθώσεις. Lepidum est Diogenis dictum qui superstitioso homini minitanti: μὴ πληγῇ τὴν κεφαλὴν σου διαρρήξω, respondit: ἐγὼ δὲ γε παρῶν ἐξ ἀριστερῶν τρέμειν σε ποιήσω, apud Diog. Laërt. VI. 48. ubi libri tantum non omnes παρῶν habent sine sensu.

Ineptam lectionem p. 206. D: ἡμεῖς ἐν Θράκη pro ἰππεῖς docti homines castigarunt. Quam nihil cogitat qui pro ἰππεῖς in tali loco ἡμεῖς dare potest. Post pauca Codex τό γε ἐξ ἀρχῆς servat pro τότε. Recte. Deinde εὔρημα dederat Iulianus, non εὔρεμα. Graeculi sic grassantur, ut in Bekkeri Anecd. p. 58, 5. dederunt Παλαμηδικόν τοῦξεύρημα, sed Eupolis, unde haec sumta sunt, recte dederat:

Παλαμηδικόν γε τοῦτο τοῦξεύρημα καὶ σόφόν σοι, .
apud Athenaeum p. 17. D.

Nondum explere possum lacunas loci p. 206. C. quoniam nunc Chemicorum venenis oblita verba nullo modo dispici possunt: sed ὁ τρώσας καὶ ἰάσεται et futurum esse spero ut eadem arte vetus scriptura in lucem revocetur. Hoc solum video ἀντὶ τῆς θεοῦ pro ἀντὶ τοῦ θεοῦ liquido scriptum esse, praeterea τὰ ὑπ(ηνέμια) quodammodo pellucet.

Quum haec scriberem cum paucis libris rusticans Suidae inspiciendi non erat copia. Suidas huius orationis locos complusculos servavit integriores, in his hunc quoque in v. Ὑπ(ηνέμια). Recte vidi ὑπ(ηνέμια) in Codice Vossiano latere: reliqua sic supplenda sunt: γίγνεται γὰρ ἐντεῦθεν αὐτῷ τὰ ὑπ(ηνέμια καὶ τερατώδη) ταυτὶ τῆς ἀληθοῦς ἐπισήμης ὅσον εἶδωλα ἅττα καὶ σκιαί. (πράττουσι γοῦν) πρὸ τῆς τῶν ἀληθῶν ἐπισήμης τὰ ψευδῆ. Reliqua ex ipso Codice aliquando resarciuntur.

Expunge praepositionem praepostere insertam p. 207. A: τῷ καὶ πρὸς παῖδας ἀλλὰ πρὸς ἄνδρας πεποιῆσθαι καὶ μὴ [πρὸς] βυχαγωγίαν μόνον ἀλλὰ καὶ παραίνεσιν ἔχειν τινά.

Appellatur Aesopus p. 207. C: δοῦλος οὐ τὴν τύχην μᾶλλον ἢ τὴν προαίρεσιν. Nil mali suspicatus Petavius vertit: *non fortunae conditione magis quam ingenio servus.* Res ipsa tantum non clamat Iulianum plane contrarium debuisse dicere. Quis fuit umquam minus ingenio servus quam Aesopus? Exi-ae quantocyus absurdam negationem et sic locum refinge: οὐλος τὴν τύχην μᾶλλον ἢ τὴν προαίρεσιν. Deinde lacunas uas ex Codice sic exple: οὐκ ἄφρων μὲν οὐδὲ κατ' αὐτὸ (τοῦτο) νῆρ. ᾧ γὰρ ὁ νόμος οὐ μετεδίδου παρρησίας τούτῳ προσῆκον ἦν ἔσκιαγραφημένας) τὰς συμβουλὰς καὶ πεποικιλμένας ἠδονῇ καὶ ἄριτι παραφέρειν. Scriptura Codicis olim sic expalluerat ut

ἔσκιαγραφημένας vix appareret et a describentibus omissum etiam a Spanhemio negligeretur.

Hic quoque locus apud Suidam v. *Αἴσωπος* servatus est integer. Σάμιος δούλος οὐ τὴν τύχην μᾶλλον ἢ τὴν προαίρεσιν usque ad κολακεύειν ἅμα καὶ θεραπεύειν τὸν δεσπότην ἀναγκαζόμενος. Suidae lectiones omnes ad amussim cum Codice Vossiano conveniunt.

Novum socordiae specimen videbis p. 208. A. in verbis τοῦ προσλαβεῖν τι παρὰ τοῦ ὠνησαμένου κακόν. Petavius τὸν ὠνησάμενον herum esse putavit, qui suis sibi nummis servum emisset, namque apud sequiores ὠνήσασθαι ponitur pro πρῆσθαι, ἀγοράσαι. Non cogitavit sic perfectum requiri ὁ ἐωνημένος, ut heru appellatur ἡ κεντημένη. Aristophanes Pluti initio:

τοῦ σώματος γὰρ οὐκ ἔφ' τὸν κύριον
κρατεῖν ὁ δαίμων ἀλλὰ τὸν ἐωνημένον.

In Vossiano est παρὰ τοῦ ὀνηναμένου, quod stulte nescio quis in ὠνησαμένου depravavit. Emenda παρὰ τοῦ ὀνημένου, id est παρὰ τοῦ ὠφελουμένου, ab eo cui prosit. Infelix in libris verbum est ὀνίνημι et ὀνίναμαι et multis corruptelis obnoxium.

Dele articulum p. 208. C: ἴσως ὁ μὲν λόγος οὐ φησι δεῖν — [ἡ] συνήθεια δὲ αὐτῶ (lege αὐτῶν) γέγονεν. Et ratio et usus loquendi articulum respuunt.

Supple lacunam p. 209. A: Εἰ δ' Ἀντισθένης — ἐνια διὰ τῶν μύθων ἀπήγγελλε (μή τοι) τοῦτό σε ἐξαπατάτω. Vix apparet in Codice μήτοι: lege μή τι.

Pessima scriptura est p. 209. D: ἄρ' οὐ τοὺς ταῦτα ἐπαινεῖταις — ἐχρῆν οὐ θύσθλοις πολεμουμένους — λίθοις δὲ βαλλομένους ἀπολωλέναι; Quis in tali re ferre potest πολεμεῖσθαι! Unum tantum est verbum Graecum huic rei appositum, quod sic reposuerim: οὐ θύσθλοις παισιόμενους — λίθοις δὲ βαλλομένοις.

Novum et inauditum est quod legitur p. 210. B: οἱ δ' ἀναπατοῦσιν ἐν τῷ μέσῳ. Credisne ἀναπατεῖν pro περιπατεῖν, περινοσεῖν poni posse? Mira et portentosa narrant Grammatici: ἀναπατεῖν esse ἄνω που οἰκήματος ἀργοῦντα κεῖσθαι itaque nihil minus quam ambulare: alii ἀναπατεῖν idem quod

καταπατεῖν narrant significare. Vid. Dindorf. ad Steph. Thes. in v. Merae hae nugae sunt. Apud Iulianum excidisse quaedam suspicor in hunc modum supplenda: οἱ δ' ἀνα(ερέφονται καὶ περι)πατοῦσιν ἐν τῷ μέσῳ.

Locum vicinum pessime mulcatum tractavimus supra p. 381.

Quod Spanhem. p. 211. A. e Vossiano affert ἐπ' ἐκείνοις fallitur: conspirat cum vulgata sed ἐν ἐκείναις, nempe ταῖς τραγωδίαις, verum est.

Intelligi non possunt verba p. 211. C: καὶ τρόπον εἰρῆσθαι τὸ παραχαράξαι τὸ νόμισμα διὰ τῆς τοῦ γνῶθι σαυτὸν ἀποφάνσεως. Intelligam locum sic scriptum: τρόπον εἰρῆσθαι τοῦ παραχαράξαι τὸ νόμισμα et (deleto τοῦ) διὰ τῆς γνῶθι σαυτὸν ἀποφάνσεως i. e. ὁ θεὸς ἀποφηνάμενος Γνῶθι σεαυτὸν εἴρηκε τίνα τρόπον δέοι παραχαράξαι τὸ νόμισμα.

Post pauca p. 211. D. scribe: ὅς γε αὐτῷ πεισθεῖς, pro ὅς.

Pro ἐρρέθη p. 212. C. in Codice etiam peius ἐρέθη scriptum est. Unice verum et Graecum est ἐρρήθη. Faex Graeculorum ἐρρέθην coepit dicere. Decepit istos, credo, fallax quaedam analogiae species in ἡρέθην et εὔρέθην. Post pauca pro: Ἀλέξανδρον δὲ καὶ ἡκεῖν κέλευε παρ' ἑαυτὸν εἰ οὕτω ὁ Δίῳ, in Codice scriptum est: ἀλέξανδρον δὲ ἡκεῖν ἐκέλευε παρ' ἑαυτὸν εἰ ὡς πῖς ὁ Δίῳ, sed verba εἰ τῷ πῖς vix amplius apparent: deinde pro: ἀ δὲ πρὸς Ἀλέξανδρον γέγραφε in Codice perspicue scriptum esse video: ἀ δὲ πρὸς Ἀρχίδαμον γέγραπεν. Tum expunge γάρ in verbis: ἀλλὰ [γάρ] καὶ ἐν τοῖς ἡγοίς.

Manifesto mendosum locum infeliciter homines docti tentant p. 213. D: πᾶσαι γὰρ ἐκατόμβαι τῆς δόλας εἰσὶν αὐτάαι, ἣν καὶ ὁ δαιμόνιος Εὐριπίδης ὀρθῶς ὑμνησεν εἰπών·

Ὅσια ποτνία θεῶν, δόλα.

Id enim prodest scribere: (οὐκ) εἰσὶν ἀντάξαι, quum non illa Graeca oratio: πᾶσαι ἐκατόμβαι τῆς δόλας οὐκ εἰσὶν τάξαι pro nullae hecatombae cum sanctitate comparandae sunt ut vertit Petavius. Correcta una litterula lege: πόσαι ἐκατόμβαι, quemadmodum et supra vidimus πόσης in πάς depravatum. Euripidis locus exstat in Bacch. 370:

Ὅσια πότνα θεῶν, Ὅσια δ' ἂν κατὰ γὰν

χρυσέαν πτέρυγα φέρεις κτέ.

Lineola omissa turpe vitium peperit p. 214. A: τοιοῦτω δὲ τῷ ἄνδρι τῷδε γενομένῳ τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς οὐκ ἀκροατήρια συνεκροτεῖτο οὐδὲ — δι' εἰκόνων — τοῖς φίλοις συνεγγίνεσθον. Vera lectio est ΣΤΝΕΚΡΟΤΕΙΤΩ, id est συνεκροτεῖτον, ut statim συνεγγίνεσθον. Ne dubites memento συγκροτεῖσθαι pro συγκροτεῖν non minus esse barbarum quam τῷ ἄνδρι τῷδε συγκροτεῖ pro συγκροτεῖτον. Restituta iam Iuliani manu gravis error notandus est quem adversus antiquae linguae Atticae usum Iulianus commisit. Videtur sibi Iulianus quum frequentissime *dualibus* utitur purus putus Atticus. Dualium usus olim apud Atticos frequentissimus, apud reliquos Graecos praeterquam in paucissimis formis plane ignotus, lapsu temporis prorsus erat intermissus. Nemo de populo has formas usurpabat aut noverat. Eruditi ex scriptis Veterum dualium usum *recoquebant*, et Iulianus ubi dicit: τῷ ἄνδρι τῷδε γενομένῳ τοιοῦτω utitur oratione dudum intermortua καὶ ὡς ἐκ Περικλέους διαλέγεται. Istiusmodi lingua artificialis et ex antiquorum sedula lectione conflata non semper sibi cavet ab erroribus quibusdam nonnumquam perineptis, ubi seri imitatores priscae linguae, quam referre satagebant, usum ac rationem non satis perspexissent. Ostendimus istiusmodi errores saepe apud alios, ostendemus alio tempore complures apud Iulianum, nunc hunc ipsum errorem animadvertite. Dicebant Attici in praesenti tempore Φατόν, Φατόν: συγκροτεῖτον, συγκροτεῖτον: λέγετον, λέγετον, et similiter in futuris et perfectis: ὀλεῖτον, ὀλεῖτον: ἴσον, ἴσον: τέθνατον, τέθνατον. Utriusque personae una et eadem forma est in — τον exiens. Eodem modo in imperfectis, aoristis et plusquamperfectis est atque eadem utriusque personae forma exiens in -την, ἐλεγέτην, ἐλεγέτην: εἰχέτην, εἰχέτην: εἰπέτην, εἰπέτην: ἤτην, ἤτην et sim. Huius rei notio et observatio per multa saecula intermissa perierat, et nata erat opinio perversa, quam postea omnes imbibimus, secundas personas in imperfectis, aoristis et plusquamperfectis in — τον exire, tertias in — την. Antiquior etiam est opinionis error eorum qui utrique personae terminationem utramque — τον et — την communem esse putabant, in quem errorem Iulianus ipse est implicitus, quod scriberet: τῷ ἄνδρι τῷδε — συνεκροτεῖτον καὶ συνεγγίνεσθον.

σθον, quae formae sunt (quod cum Iuliani pace dictum esto) prorsus barbarae et a Graecorum usu alienae. Athenienses dicebant *συνεκροτεῖτην* et *συνεγιγνέσθην*, non tantum in *tertia* persona sed etiam in *secunda*, ut primus omnium acutissime animadvertit et luculenter demonstravit Petrus Elmsleius ad Aristophanis *Acharnenses* vs. 733.

Ne quid tamen dissimulem, est aliquid rationis cur credamus non semel sed bis Iuliani scripturam depravatam esse et olim ΣΤΝΕΚΡΟΤΕΙΤΗΝ et ΣΤΝΕΓΙΓΝΕΣΘΗΝ fuisse in libris, deinde invectum — ΕΙΤΟΝ et — ΕΣΘΟΝ, et sic demum neglecta lineola *συνεκροτεῖτο* esse natum. Nam primum caeteris omnibus locis apud Iulianum occurrit terminatio *tertia* personae in — *την* et — *σθην*, veluti p. 229. B: ἀλλὰ τούτου μὲν εἰπέτην (ἢ Ὀσιότης ξὺν τῇ Δίκῃ), ὦ πάτερ, αὐτὸς εἶ κύριος, et p. 253. C: ἐν ᾗ πρότερον Ἡρακλῆς καὶ Διόνυσος ἐγενέσθην, et p. 518. C: τοῦ ὑμετέρου πόματος ἐρασάι τὸ ἄνδρε ἐγενέσθην, ubi emenda πόματος et ἐρασά. Similiter p. 107. A: Φίλιππος καὶ ὁ τούτου παῖς ἀρετῇ διηνεγκάτην πάντων, et p. 335. D: τὸν Καίσαρα ὁ μέγας Ἄρης ἢ τε Ἀφροδίτη παρ' ἑαυτοὺς ἐκαλεσάτην. Praeterea et in *Caesaribus* p. 308. A. ubi editur χρυσοθρόνῳ δὲ παρ' ἐκάτερον ἐκαθίζετην, in Vossiano est, non quod Spanhemius narrat ἐκάθεζον, sed καθέζετον. Itaque probabile esse iure dixeris etiam illo loco ic esse erratum et Iulianum dedisse τὸ ἄνδρε — *συνεκροτεῖτην* καὶ *συνεγιγνέσθην*.

Emenda p. 214. B: αὐτοὶ πρῶτοι ἐφαίνοντο pro πρῶτον. ine vitio legitur statim: πρῶτοι τὴν εὐτέλειαν ἥσκουν, et: κουν αὐτοὶ πρῶτοι τὰς ἀγοράς, et omnino in talibus quamiam necessario requiritur adiectivum, librarii πρῶτον supporre assolent.

Non est in Codice p. 215. B. τῇ προαιρέσει τὸ συνεχές, ut vanhem. refert, nam scriba suprascriptis notis numeralibus, α correxit errorem.

In iis quae continuo sequuntur duplex vitium inest. Ediger: περὶ τοῦ ποδαποὺς εἶναι χρὴ τοὺς πλαττομένους τὸν μῦ-
ἐφεξῆς σκοπῶμεν. Nil suboluit Petavio quum verteret: »con-
feremus cuiusmodi illos esse deceat qui fabulam comministur.“ Ne dicam non esse hoc considerandum, sed quales

esse *fabulas* oporteat *quae fingantur*, duplex gravis error contra dicendi usum ea verba obsidet. Non enim *πλάττεσθαι μύθους* sed *πλάττειν* Graece dicitur, et *fabulam fingere* Graece sonat *πλάττειν μῦθον*, non *τὸν μῦθον*. Lenissima medicina utrique malo medebitur: emenda *τοὺς πλαττομένους τῶν μύθων*, *fabulas quae fingantur*, id ipsum enim postulat loci sententia. Praeterea *ποδαπούς* non est sanum. Sequiores pro *ποῖος* dicebant *ποταπός*, quod passim scribae in veterem formam *ποδαπός* refingere consuerunt. *Ποδαπός* summa constantia dicitur ubi de patria quaeritur unde quis sit oriundus, *cuius*? *Ποταπός* est plane idem quod *ποῖος*, sed non est illud vocabulum antiquum et apud solos sequiores frequentissime occurrit. Pauca ex Iuliano exempla haec inspicie: p. 59. C: *ποταπὴν γνώμην εἶχεν ὑπὲρ τῶν παρόντων*; p. 96. A: *ποταπὸν δὲ χρημα λοιδόρια*; p. 232. A: *ποταπός οὖν τίς σοι ὁ κληρονόμος φαίνεται*; *ποταποὶ δ' αὖ οἱ ποιμένες τε καὶ βουκόλοι*; p. 240. C: *ποταπούς εἶναι χρὴ τοὺς λόγους οἱ τὰς ἀλληλόνας ἀφαιρῶσιν τῶν ψυχῶν*; p. 262. C: *ποταπὸν ἐστὶ τὰ δίκαια τελευτήν*. p. 291. B: *Φοιτᾷ πρὸς τὸν νεών. μετὰ ποταποῦ συνεότης*; Idem in *ποδαπός* depravatum est p. 236. D: *ποταπὸς δ' ἦν ἐν τούτοις Ἀριστοτέλης*; et in *Caesaribus* p. 306. C: *τίς δὲ καὶ ποδαπός ὁ μῦθος*; et in Iuliani fragmento apud Cyrillum p. 86. A: *ποδαπῇ τινι φήσομεν χρῆσθαι διαλέκτῳ*; *ἄρα ἀνθρωπεία*; et ibid. p. 57. E: *τίνα καὶ ποταπὴν ποιεῖται δημιουργίαν ὁ θεός*. Caeterum vide Phrynichum verissima praecipientem p. 56. Lob., ex cuius reprehensione apparet in vitiosam Graeculorum *συνήθειαν* irrepsisse *ποδαπός* pro *ποῖος*; id quod ex Codicum vitiis confirmatur. Cavendum est autem diligentissime ne Graeculorum errores affricentur antiquioribus, quorum scripta isti ad suum loquendi genus refingebant. Parum cavissee videri Lobeckium lecta eius annotatione non dubitabis pronuntiare.

Scio esse qui nuper demonstrare sategerint *ποδαπός* pro *ποῖος* *τίς* recte dici et etiam apud Veteres eo sensu positum occurrere. Quando Latine *cuius* pro *qualis* dici potuisse demonstratum erit, Graece quoque *ποδαπός* εἶ; pro *ποῖός τις* εἶ; credam sano scriptore esse dictum. Non cogitarunt qui hanc pervertitam opinionem exemplis quibusdam munire conati sunt ut

nonnullis genus et indolem ex patria cognosci, veluti in vinis quaeri solet: ποδαπὸς ὁ Βρόμιος; Χῖος ἢ Λέσβιος; cuius rei exemplum est apud Alexidem Athenaei p. 431. A.

ἡδὺ γε τὸ πῶμα. ποδαπὸς ὁ Βρόμιος; Τρύφη.

— Θάσιος.

Nemo umquam esset abusus loco ex oratione I. κατ' Ἀριστοφάνους (quae mihi semper Hyperidis oratio esse visa est) p. 782, 8, si huius rei memor fuisset. Verba Oratoris haec sunt: τί οὖν οὗτός ἐστι; κύων νῆ Δία, Φασί τινες, τοῦ δήμου. ποδαπὸς; οἷος οὗς μὲν αἰτιᾶται λύκους εἶναι μὴ δάκνειν, ἃ δὲ φησι φυλάττειν πρόβατα αὐτὸς κατεσθλῆιν. Scilicet ut in vinis sic in canibus quoque apud Graecos indoles e patria cognoscebatur. Luculenter hoc intelligitur e ioco Diogenis, qui interrogatus: ποδαπὸς εἰ κύων; respondisse fertur: πεινῶν Μεληταῖος, χερτασθεὶς δὲ Μολοττικὸς, apud Diogenem Laërtium VI. 55. Praeterea quis tam hospes est in Graecorum litteris ut nesciat certos mores, certa vitia certis regionibus, oppidis et in Attica certis δήμοις popularibus iocis attribui solere, et quia quisque patriam respicere creditur ποδαπὸς εἶ; vel ποδαπὸς οὗτοσὶ ἄνθρωπος; et similia passim ita quaeruntur ut ex patria mores et ingenium colligantur. Scatent exemplis Comici, sed satius est haec verba Dicaearchi apponere ex *Descriptione Graeciae* (Tom. I. p. 104. in Mulleri Geogr. Minor.) ἰσορῶσι δ' οἱ Βοιωτοὶ — τὴν μὲν αἰσχροπέρδειαν κατοικεῖν ἐν Ὠρωπῷ, τὸν δὲ φθόνον ἐν Τανάγρα, τὴν φιλονικίαν ἐν Θεσπιαῖς, τὴν ὕβριν ἐν Θήβαις, τὴν πλεονεξίαν ἐν Ἀνθηδόνι, τὴν περιεργίαν ἐν Κορωνείᾳ, ἐν Πλαταιαῖς τὴν ἀλαζονείαν, τὸν πυρετὸν ἐν Ὀρχησῷ, τὴν ἀναισθησίαν ἐν Ἀλιάρτῳ. Hinc igitur tam saepe ποδαπὸς τὸ γένος; vel ποδαπὸς εἶ; cum irrisione quadam quaeritur. Audi modi Alexidem apud Athen. pag. 586. A :

τί λέγεις σύ; ποδαπὸς οὗτοσὶ

ἄνθρωπος; οὐκ ἐπίσασαι ζῆν.

in quibus similia apud Aristophanem occurrunt. Perspicuum est in his omnibus ποδαπὸς naturam suam non exuere sed ubique primitivam significandi potestatem retinere.

Post pauca p. 215. B. scribe ὁποῖα τινὶ φιλοσοφία προσήκει ἢ μυθογραφία pro προσήκεν.

Editorum incuria excidit negatio p. 215. B. *ὄλγοι δὲ καὶ τῶν μετ' ἐκείνων*, Codex *οὐκ ὄλγοι δὲ καὶ*. Expalluit οὐκ, sed nullo negotio tamen cernitur.

Excidit προσήκει p. 216. D: *Φανεροῦ δὲ ἤδη γενομένου τίνι καὶ ποίῳ φιλοσοφίας εἶδει καὶ μυθογραφεῖν ἔσθ' ὅτε * **. πρὸς γὰρ τῷ λόγῳ μαρτυρεῖ κτῆ. Nullum est in Codice lacunae indicium, sed facile senties ad sententiae integritatem προσήκει addi oportere.

Recipe ex Codice p. 217. A. *μετὰ τινος ἐμμελείας* pro ἐμμελείας et ἐχρῆν pro ἔχρην. Vitiose, ut passim alibi, in Cod. et Editt. scribitur *ἡρακλέος* pro *ἡρακλέους*.

Flosculus ex Homero periit p. 217. B. *ὃν ἐγὼ μετὰ τοῦ θεοῦ ἐξίσης Ἀριστοτέλει καὶ Πλάτῳ ἀγαμαὶ τέθηπά τε*. Ex Odyss. Z. 168:

ὥς σε, γύναι, ἀγαμαὶ τε τέθηπά τε δεῖδιό τ' αἰνῶς.
emenda: *ἀγαμαὶ (τε) τέθηπά τε*.

In explicandis fabulis oportere scribit Iulianus p. 217. C: *μὴ τοῖς αὐτόθεν γενομένοις πιστεύειν ἀλλὰ τὰ λεληθότα περιεργάζεσθαι*. Non dices facile quae sint in fabulis *τὰ γερόμενα*, quibus non sit credendum. Si non statim reperis quid *ἐπιγινώσκον* sit facile id expiscaberis ex p. 219. A: *ὑπὸ τῶν αὐτῷ λεγομένων τῷ μύθῳ διδασκόμενοι κτῆ*. nempe τοῖς αὐτόθεν λεγομένοις πιστεύειν.

Revoca ex Codice particulam p. 218. A. *ἀλλὰ μοι θεοὶ μὲν ἐκείνων καὶ ὑμῶν (δὲ) τοῖς πολλοῖς κτῆ*.

Eximia lectio a Spanhemio neglecta est p. 219. A: *ὥς ἂν — ὑπὸ τῶν ἐν αὐτῷ λεγομένων τῷ μύθῳ διδασκόμενοι τὸ λανθάνον μυοῦσθαι καὶ πολυπραγμανεῖν — προβυμῇται*. Nihili est *μυοῦσθαι*. Liquido in Codice scriptum est *μῶσθαι*, quod verbum priscum et casum pro ζητεῖν et aliunde satis notum est et e Platonis Cratylō p. 406. A. Vera lectio exstat apud Suidam v. *Μῶσθαι*.

Ut saepius alibi reponendum est p. 219. B: *ὥσπερ — οὕτω δὴ* pro οὕτω δέ. Eadem medicina utendum p. 225. C. et p. 237. C.

Pag. 220. A. recipe ex Cod. *ἐμοί τε καὶ ὑμῖν ἴλεως Ἡρακλῆς εἶη*, pro *ἐμοίγε* — *Ἡρακλῆς ἴλεως*.

Pag. 220. B. Codex *τεμῶν τὸν αὐτοῦ μῆρον * * ράπτει*, in

qua lacuna latet ἑρράπτει, *insuit*. Deinde ita scriptum est : τὸ λιθύραμμα (sic) δὲ αὐται προσεπῶδουσαι τὸν διθύραμβον ἡμῖν εἰς Φῶς προήγαγον. Tum : εἶποντο γοῦν οὐ ναῦς αὐτῷ καθάπερ ἡρακλεῖ οὐδὲ ἰλεῖδς οὐδ' ὁ τελαμὼν οὐδ' ὕλλας οὐδ' ἄβδηρος ἀλλὰ σάτυροι κτέ. quae sic leviter emendanda sunt : οὐδὲ Ἰδ-
λεως — οὐδ' Ὑλλας. Nihil vidit in his Spanhemius, qui pro προσεπῶ | δουσαι sibi visus est προσκυε | δουσαι videre, nec reliqua expedire potuit.

Nonnihil video pellucere p. 221. C: nempe τὴν κύησιν pro τὴν κύουσιν, et: τὸ ἀκριβὲς τυχὸν δὲ καὶ οὐκ ἐθέλοντα τὸν κρύφιον ἄμμα καὶ φανερόν θεὸν ὥσπερ ἐν θεάτρῳ προβάλλειν ἀκο-
αῖς ἀνεξετάστοις καὶ διανοίαις κτέ. Deinde p. 221. D: τὰς τε ἐμὰς καὶ (τὰς) ὑμετέρας ἐκβακχεῦσαι φρένας. Vix apparet τὰς in extremo versu. Necessarium esse evincit loquendi usus.

Conspirat Codex cum vulgatae vitio p. 222. C: ἀλλά με πάλιν οὐκ οἶδ' ὅστις θεῶν ἐπὶ ταῦτ' ἐβάκχευσεν οὐ προειδόμενον. Vera lectio est οὐ προελόμενον.

Pag. 223. A. in Codice apparet: τὴν τελεσικὴν καὶ μυσαγωγὸν φιλοσοφίαν τὰ * * * * παντὸς μᾶλλον κτέ. nullo negotio expleri lacuna potest τὰ (μὲν ῥήματα) παντὸς μᾶλλον κτέ. Recte etiam servat Codex p. 223. D: οἱ δι' ὑμᾶς pro οἱ δ' ὑμᾶς.

Emenda p. 224. A. νυνὶ δὲ αὐτὸ ζοικα καὶ γράψειν pro γράφειν. In ἀποτακτιζὰς macula obscurat quatuor ultimas litterulas: ἀποτακτ tantum liquido legitur.

Errore perridiculo scribitur p. 224. C: τί χρησὸν ἐκ τούτων ὑμῖν ἐγένετο, μᾶλλον δὲ καὶ ἡμῖν τοῖς ἀνθρώποις; quod ita dicitur quasi isti non essent et ipsi homines. Emenda: καὶ ἡμῖν τοῖς ἄλλοις; Facile ἄλλοις in ἀντοῖς id est ἀνθρώποις abire alibi non semel ostendimus.

Misere laborat interpunctio et egregia Codicis lectio a Spanhemio est praetermissa p. 225. B. ubi sic lege: Πῶς δὲ καὶ γέγονεν ὑφ' ὑμῶν εὐκαταφρόνητος ἡ φιλοσοφία; Τῶν ῥητορικῶν οἱ δυσμαθέστατοι καὶ οὐδ' ὑπ' αὐτοῦ τοῦ βασιλέως Ἑρμοῦ τὴν γλῶτταν ἐκκαθαρθῆναι δυνάμενοι, φρενωθῆναι δὲ οὐδὲ πρὸς αὐτῆς τῆς Ἀθηνᾶς σὺν τῷ Ἑρμῇ. Pro φρενωθῆναι editur nullo sensu φανερωθῆναι. Diserte et liquido scriptum est in Codice φρενω supra θν cum circumflexo.

Pag. 225. B. pellucet θράσος * * της * * ἀπλῶς τὰ τοιαῦτα,

deinde ἐπὶ τὴν ἀρετὴν * * ὄφελον καὶ ὕμεις. Quod editur ἐπὶ τὴν ἀρετὴν (εἰσιούσιν) de nihilo fictum est. Deinde apparet: ῥῆον ἂν δι' ἐκείνης ἡ * * * ἤλθετε, excidisse patet διὰ ταύτης.

Pag. 226. B: ἐπιβλέπει τοὺς ἄλλους

Ἄτης ἐν λειμῶνι κατὰ σκότον ἡ λάσκονται.

nil mutat Codex, sed manifesto requiritur: ἡλάσκοντας, id est πλανωμένους. Versus est Empedocleus apud Karstenium p. 88.

Pag. 226. C. pellucet καὶ νομίζειν αὐτὸ κατὰ τὸν ἡράκλειτον * * * ἐκβλητότερον, nihil aliud excidit quam κοπρίων. Notum est omnibus Heracliti dictum: νέκυες κοπρίων ἐκβληνότεροι, quod Iulianum in suam rem convertisse ex reliquiis scripturae manifestum est. In sqq. haec tantum elicio: ἀποπληρῶν ἕως ἂν * * * ὥσπερ ὀργάνῳ τῷ σώματι κτέ. Tum liquido scriptum est: ἐπανάξω (δὲ) ὄθεν ἐξέβην, deinde non difficulter elicui: ἐπειδὴ γὰρ τοὺς μύθους προσήκει πρὸς παιδᾶς ἦτοι τῷ φρονεῖν καὶ ἀνδρες ὥσιν.

His demum scriptis Suidam inspicere licuit qui in v. Ἡράκλειτος locum Iuliani integriorem attulit: ὅτι Ἡράκλειτος ἐφ' ὀλιγωρεῖν πάντη τοῦ σώματος καὶ νομίζειν αὐτὸ κοπρίων ἐκβλητότερον, ἐκ τοῦ ῥήσου δὲ αὐτῷ τὰς θεραπειὰς ἀποπληρῶν ἕως ἂν ὁ θεὸς ὀργάνῳ τῷ σώματι χρῆσθαι ἐπιτάτῃ, unde et reliquam loci labem resarcias.

Pag. 227. D: ἐγένοντο δὲ αὐτῷ καὶ γυναῖκες πολλαὶ καὶ [παιδῆς] ἐξ αὐτῶν καὶ θυγατέρες: nullo modo παῖδες in Codice cerni potest. Res ipsa loquitur υἱοὶ — καὶ θυγατέρες veram lectionem esse. Post pauca recte Codex exhibet: ὅπως ἂν τις δύναίτο τὰ τοιαῦτα κτᾶσθαι, sine sensu editur ὅπου ἂν τις.

Verum vidit Wyttenbachius p. 228. A. ubi editur: προσάκ-
ἐλαβον δὲ καὶ οἱ ξυγγενεῖς — τῆς τῶν παιδῶν ἀνοίας καὶ ἀμαθίας ἀνέχεσθαι. Nil iuvat Codex, sed verissimum est quod Wyttenbachius in *Epist. Crit.* p. 20. docuit προσάπελαυον pro προσάπελαβον restitui oportere, quo facto ultro excidit ἀνέχεσθαι, quod corrector nihili ad fulciendam sententiam de suo supposuit. Scribitur β in Codd. antiquioribus ea forma (υ) ut β et υ vix nisi hoc agas distinguere possis, quae res plurimos peperit errores, etiam in Iuliani Codice in quo saepis-

sime β illa forma scribitur, ut in hoc ipso verbo *προσαπέλαβον*. Deinde in Codice recte legitur *ἐπίμπλατο φόνων πάντα* pro *φόνου*, et vitiose *θυητῷ σιδήρῳ διελάγχανον* pro *θηκῷ*, quod sumtum esse ex Euripidis Phoenissis vs. 68:

θηκῷ σιδήρῳ δῶμα διαλαχεῖν τῷδε.

primus monuit Wyttenbachius. In Codicibus paulo antiquioribus η et κ simillimo ductu scribuntur, unde magna errorum multitudo nata est. Ex uno Hesychio vis exemplorum colligi possit. Inspice mihi Valckenaerii *Observationes ad aliquot Hesychii λέξεις Ὀμηρικάς* in *Miscellan. Observatt. Crit.* Tom. VIII. p. 157. sqq. ubi pro *Ἐνιῆλαι: ἐμποδίζειν* emendavit *Ἐνικλᾶν* et multa similia collegit. Hesychius in littera H suo loco posuit: *Ἡρῖνε: χώριζε* pro *κρίνε*. Non miraberis amplius *μυρίηαι* pro *μυρίκαι* et *δάηε* pro *δάκε* scribi potuisse, et *ἐνίκημον* pro *ἐνικμον* v. *Ἐρσήεντα*, et *Κρυερὸν: Φρικτόν* pro *Φρικτόν*, et multa eiusdemmodi menda ab iis commissa qui quae legunt non intelligunt, nam oculis quidem ineruditus η et κ distinguere non possunt. Iuvat his unum ex ipso Iuliano addere. Legitur p. 132. B: *ποιησόμεθα τῷ θεῷ τὰ ἐγκώμια. ρητέον δ' ἐνθεν*, sed legendum *ἀρκτέον δ' ἐνθένδε*. Recte Petavius: *hinc igitur dicendi sumamus exordium.* hoc ipsum nunc Iuliano reddidimus.

Pag. 228. C. legitur quidem in Codice, ut Spanhem. refert *μνημάτων δεήσει* sed non vidit notas numerales β et α a librario supra scriptas, quibus ea verba transponenda esse monuit. Post pauca emenda: *βεβηλουμένων ὁμοῦ τοῖς θεοῖς τῶν ἀνθρώπων*, male Codex et Editt. *τοῖς θεοῖς* exhibent. Deinde corrige: *ὅς σε ἀπολιπὼν* pro *ἀπολείπων*.

Non expedit scripturam Codicis p. 229. A. ubi editur: *ἐλαττον εἶναι ταύτης αἷτιον αὐτοῦ τῆς ξυμφορᾶς*, sed in Codice est: *ἐλαττον εἶναι * * τε αἷτιον κτέ.* duae vel tres litterulae in macula latent, τε liquido apparet.

Saepe in accentuum ratione peccavit scriba in vicinis pag. 229. B. nam *ὑπείκαθαι* dedit et *ὦ πότνια φάτον*. Editores *ὦ ποτνία*, *φατόν*, correxerunt, sed retinuerunt *ὑπείκαθαι*, quia nemo ante Elmsleium intellexit *ἡμύναθον*, *ἐδιώκαθον*, *ὑπείκαθον*, *παρείκαθον*, ἤλκαθον aoristos esse. Iulianus ipse id non nesciebat, ut liquido apparet ex p. 234. A: *μήτε ἑαυτοῦ μήτε ἐκεί-*

νων ταῖς ἐπιθυμίαις δουλεύων ὑπεικάθης, quod esset solocum ni ὑπεικάθης esset aoristus, ut vitiosum est μὴ πρὶν pro μὴ πρίη. Itaque rescribe: ἐκέλευσας ὑπεικαθεῖν, et post pauca: ἐρέσθαι pro ἔρεσθαι.

Exemta litterula scribendum p. 230. D. προῆγεν εἰς τὸ πρῶσω, non προσῆγεν. Requiritur enim *progredi*, non *propere accedere*.

Difficile est non subridere p. 231. A. ubi quum Iulianus solemniter Iovem invocasset: ὦ Ζεῦ πάτερ, ἣ ὅ τι σοι φίλον ὄνομα καὶ ὅπως ὀνομάζεσθαι, perridicule additur: τουτὶ γὰρ ἔμοιγε οὐδὲν διαφέρει, sed sunt haec verba huiusmodi ut ab aliquo scurra Christiano addita esse videantur. Quo animo Veteres in Deorum invocationibus solerent verba sic concipere et quae esset eorum εὐλάβεια περὶ τὰ τῶν θεῶν ὀνόματα apud omnium optime docet Platonis locus ex *Philebo*, quo Iulianus ipse utitur in sqq. p. 237. A. similia de Pythagora et Aristotele memorans. Quid igitur potest esse absurdius quam istud: τουτὶ γὰρ ἔμοιγε οὐδὲν διαφέρει, ex ipsius Iuliani persona dictum?

Sequitur in Codice: περιβάλλον δὲ τοῖς γόνασι τοῦ ἡλίου τὰς χεῖρας * * * εἶχετο σῶζειν ἑαυτὸν δεόμενος. Atra caligo abscondit veterem scripturam, in qua nihil aliud latere suspicor quam (ἀπρὶξ) εἶχετο. Praeterea scribe περιβαλὼν. Ἀπρὶξ ἔχεσθαι omnium usu tritum est. Recurrit apud Iulianum p. 417. D: ἀπρὶξ εἰχόμεν ὥσπερ δεδιὼς μὴ λάθῃ με ἀποπτάν, et iterum p. 335. D: ἀπρὶξ εἶχετο τοῦ Διός. In sqq. vera lectio ex Codice emersit. Editur: ἐκέλευσε πρῶτον διακρίνειν αὐτόν, sed diu rimatus tandem vidi ἀνακρίνειν scriptum esse, quod unice verum est.

Iterum emergit vera lectio ex Codice p. 233. D: ubi editur: ἡμεῖς γὰρ σοι πανταχοῦ συνεσόμεθα — ὥς τὰ τε πρὸς ἡμᾶς ὅσιος ἦς, sed recte Codex: ἕως ἂν τὰ τε πρὸς ἡμᾶς κτέ.

Supra p. 233. B: τὸ λίαν [ἄγαν] εἶναι καταπλήγα inepte abundans ἄγαν resecta.

Pag. 234. A. in Codice est: μήτε ταῖς ἑαυτοῦ μήτε ἐκείνων ταῖς ἐπιθυμίαις δουλεύων ὑπεικάθης. Editur μήτε μὲν ἑαυτοῦ: obscuratum est ταῖς, sed liquido tamen apparet. Post pauca emendandum: ταυτησὶ δὲ Ἀθηνᾶς pro ταύτης.

Consentit Codex p. 235. C. in turpi errore ἀπηλαύσαμεν pro ἀπελαύσαμεν, quod pervulgatum est librorum vitium. Forma ἀπήλασα Graeculos in istum errorem induxit. Deinde Codex vitiose: σὺ δὲ ἀρετῆς ἢ τοῖς σοῖς ἀδελφοῖς pro σοὶ δὲ ἀρετῆς ἢ κτέ. quae ex Demosthene sumta esse supra vidimus. Non minus saepe υ et οι permiscentur in libris atque ει et ι, αι et ε et sim. Hinc apud Iulianum mendose scribuntur δοιοῖν, συνδοιάζειν, alia.

Nil iuvat Codex p. 236. D. in verbis: καὶ γὰρ οὐ τὸ ὄνομα θεῶν ἐν τῇ σφραγίδι φορεῖν ἐπέτρεπεν οὐδὲ τῷ ὅρκῳ χρῆσθαι προπετῶς τοῖς τῶν θεῶν ὀνόμασιν, sed facile apparet sic esse scribendum: οὔτε τὸ ὄνόματα θεῶν — οὔτε τὸ ὅρκῳ χρῆσθαι κτέ. Graeculi non concoquunt τὸ ὄνόματα et τὸ ὅρκῳ, ita corrigunt mortalium ineptissimi τὸ ὄνομα et τῷ ὅρκῳ. Lepidum imprimis est τὸ ὄνομα θεῶν, nomen Deorum, ut vides.

Excidit aliquid p. 237. C. inter βούλει et τὸ μετὰ τοῦτο, quod nullo modo expedire possum. Suspisor δῆτα latere. Deinde si legeris (τὸν τῷ ἀπόλλ)ωνι καὶ ταῖς μούσαις φίλον melius hians spatium expleveris quam si cum vulgata omiseris τῷ. Tum liquido scriptum est: εἰ δὲ ἀνεγνώκεις τὸν ἀσατικὸν αὐτοῦ * * * * ὥσπερ τῆς πλάτωνος οὕτω δὲ (lege δὴ) καὶ τῆς ἐκείνου διατριβῆς προϋγγεγραπτο. Inter αὐτοῦ et ὥσπερ septem circiter litterulae atra macula absconduntur. Pro ἀσατικόν, quod nihili est, suspisor συσατικόν verum esse et excidisse (λόγον δς) ὥσπερ κτέ. Inscribebant olim talia auditoriis suis philosophi, ut impares et imparatos arcerent, cuiusmodi est nota auditorii inscriptio:

Μηδεὶς ἀγεωμέτρητος ἐνθάδ' εἰσίστω.

Idem vitium quod multis aliis locis eluimus obsidere videtur locum p. 257. D: ἔγνωσ ἂν ὅτι — διὰ πάντων τῶν μαθημάτων ἡχθαι τοῖς εἴσω τοῦ περιπάτου βαδίζουσι προηγόρευετο, nam una litterula exemta προηγόρευτο a Iuliano scriptum esse probabile est.

Et frequens et certum mendum deprehenditur p. 239. A: ὅπως μὴ — προσβαλὼν ὥσπερ τι μορμολύκειον ἐκφοβήσης, nam ὅπως et ὅπως μὴ sic posita futurum postulant, quare ἐκφοβήσεις scribendum. Sexcenties talia in libris confunduntur. Recte editur p. 230. D: ὅπως αὐτὸν ὡς εὐαγέστατα προσ-

κυνήσεις, sed in Codice vitiose προσκυνήσης legitur. Dili-
genter alibi de hoc genere mendorum exposuimus.

In vicinia est vitiorum seges: οὐ γὰρ ἐμυθή (ὁ Διογένης)
ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν τρεπόμενον ἐκμυθῆναι. Γελοῖον, εἶπεν, ὧ
νεανίσκε, εἰ τοὺς μὲν τελώνας οἷσι ταύτης ἔνεκα τῆς τελετῆς κοι-
νώσειν τοῖς θεοῖς τῶν ἐν ἄδου καλῶν, Ἀγησίλαον δὲ καὶ Ἐπα-
μεινώνδαν ἐν τῷ βορβόρῳ κεῖσθαι. In Codice nihil est praesidii:
fideliter enim servat vitiosa omnia praeter unum: κοινωνῆσειν
recte dedit pro κοινώσειν. Iure offenderunt homines docti in
τρεπόμενον, cui προτρεπόμενον substituerunt. Plane assentior:
sed quid est ἐκμυθῆναι? Quis Veterum dixit umquam vel
dicere potuit ἐκμυεῖσθαι pro μυεῖσθαι? Faex Graeculorum, ut
docent Lexicorum Conditores, potuit dicere figuratè βητορεῖν
ἐκμυθῆναι pro ἐκδιδαχθῆναι, sed nihil hoc ad nostrum locum.
Nihil aliud superest quam ut expuncta praepositione legamus
πρὸς τὸν προτρεπόμενον μυηθῆναι. In frequentissimo usu et
rei et verbi nemo umquam aliter dixit quam μυηθῆναι, et Iu-
lianus passim verbo simplici utitur. Magis etiam absurdum
est quod Diogenes ipse dicit: οἷσι τοὺς τελώνας κοινωνῆσειν τοῖς
θεοῖς τῶν ἐν ἄδου καλῶν. Quid? an Deos ipsos honorum quae
apud inferos sunt participes fuisse putemus? Petavius callide
in versione τοῖς θεοῖς omisit. Sed longa dies callidorum homi-
num commenta refutat et delet: nil durare potest quod non sit
verum. Quid igitur hoc loco verum sit quaeramus. Nempe
θεοῖς, ut saepius alibi apud Iulianum, natum est ex θεοῖς, et in
θεοῖς latet ipsa Iuliani manus quae haec est: κοινωνῆσειν τοῖς
ἰσοῖς τῶν ἐν ἄδου καλῶν. Quam facile ΟCIOC et ΘCIOC
confundantur in Variis Lectt. plurimis exemplis demonstravi-
mus. Quam bene οἱ ὅσιοι hoc loco commemorentur demon-
strare nil opus est. Piorum animas post mortem aeterna fe-
licitate frui communis omnium hominum semper fuit et erit
sententia: οἱ ὅσιοι igitur ex Graecorum opinione τῶν ἐν ἄδου
καλῶν ἀπολαύουσι, non οἱ θεοί, ut opinor. Sed ut in re ma-
nifesta verbis et exemplis parco. Unum mendum restat: ut
κοινωνῆσειν sic κεῖσεσθαι Iulianus scripserat, non κεῖσθαι. Su-
perstites erant, credo, Agesilaus et Epaminondas, duo Grae-
ciae lumina, quum haec Diogenes dicebat. Compara idem di-
ctum apud Diog. Laërt. VI. 39: Γελοῖον, εἶπεν, Ἀγησίλαου

μὲν καὶ Ἑπαμεινώνδας ἐν τῷ βορβόρῳ κείσονται, εὐτελεῖς δὲ
τινες μεμυημένοι ἐν ταῖς μακάρων νήσοις ἔσονται.

Caeterum frustra Iulianus aculeum dicti Diogenis retundere
nilitur et comminiscitur rationes quasdam absurdas, quales
fanatici homines solent, ne is qui hoc dictum iecerit mysteria
Eleusinia contempsisse videretur. Scilicet Diogenes *noluit civis
Atticus fieri* quoniam se *mundi civem* esse arbitrabatur. Est
in verbis Graecis vitium: *συνεῖς ὅτι τὸν μυσούμενον ἐχρῆν πο-
λιτογραφεῖναι πρότερον καὶ Ἀθηναῖον* — γενέσθαι, τοῦτο ἔφυ-
γεν οὐ τὸ μυηθῆναι, νομίζων αὐτὸν εἶναι τοῦ κόσμου πολίτην.
Barbarum plane est *πολιτογραφεῖναι*. Codex Iuliani manum
servat *πολιτογραφηθῆναι*, quod scriptum est *πολιτογραφῆ* supra
ὃν cum circumflexo, ut supra *φρενωθῆναι* scriptum esse vidi-
mus, ac passim in iis formis scribi assolet. *Πολιτογραφεῖν*
nemo umquam dixit veterum ac probatorum scriptorum, sed
sequiores in ea re non alio quam hoc verbo utuntur.

Non Iuliano sed scribis imputaverim formam quae legitur
p. 239. B: *ἐπὶ δὲ τῷ μεμυῆσθαι μεγαλοφρονοῦντα*, nam
Veterum exemplo Iulianus *μέγα φρονεῖν* et *μεῖζον φρονεῖν* usur-
pare solet, idque Graeculi, ut etiam in Atticis scriptoribus
ostendimus, depravant in *μεγάλα φρονεῖν* et *μεῖζω φρονεῖν* et
μεγαλοφρονεῖν. Eadem opera corrige locum p. 409. D. *παραι-
τησόμεθα μετρίως αὐτοὺς μὴ τῶν πατέρων φρονεῖν μεῖζονα*,
imo vero *μεῖζον*. Sine vitio legitur p. 45. D: *τίς γὰρ ἔγνω
μεῖζον ὑπὸ τῆς εὐτυχίας προνήσαντα*; et aliis locis.

(Continuabitur).

C. G. COBET.

MISCELLANEA.

FRAGMENTA COMICORUM APUD ORIGENEM CONTRA CELSUM LATENTIA.

Fugerunt Meinekii diligentiam quum quidquid ubique est
ragmentorum Comoediarum Graecarum colligeret hi duo loci
pud Origenem contra Celsum: p. 310: *εἰ δ' ἄρα μηδὲν νοήσας
Ἰωυσῆς ἀνέγραψε ταῦτα ἀλλὰ παραπλήσιόν τι ποιῶν οἷς παίζον-
τες οἱ τῆς ἀρχαίας κωμῳδίας ποιηταὶ ἀνεγράψαντο*:

Προῖτος ἔκτεινε (al. ἐγῆμε)

Βελλεροφόντην, ὃ δὲ Πήγασος ἦν ἐξ Ἀρκαδίας (ἐπικούρος).
ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν γελωτοποιεῖν ἐθέλοντες τοιαῦτα συνέταττον κτέ.
De meo inserui ἐπικούρος propter Hermippi versiculum apud
Athen. p. 27. E:

ἀνδράποδ' ἐκ Φρυγίας, ἀπὸ δ' Ἀρκαδίας ἐπικούρους.

Alter locus est p. 329. ex Celso descriptus: εἴπερ ἐβούλετο
ὁ θεὸς ὥσπερ ὁ παρὰ τῷ κωμῳδῷ Ζεὺς. ἐκ τοῦ μακροῦ ὕπνου δι-
πνίσας ῥύσασθαι τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος ἐκ κακῶν, τί δῆποτε εἰς
μίαν γωνίαν ἐπεμψε τοῦτο ὃ φατε πνεῦμα; — ἀλλ' ὁ μὲν κωμ-
ῳδὸς ἐν τῷ θεάτρῳ γελωτοποιῶν συνέγραψεν ὅτι Ζεὺς ἐκτυν-
σθεὶς Ἀθηναίοις καὶ Λακεδαιμονίοις τὸν Ἑρμῆν
ἐπεμψε, σὺ δὲ οὐκ οἶει κτέ. quae verba sic repetit Origenes
p. 330: ὁ μὲν οὖν κωμῳδὸς γελωτοποιῶν τὸν Δία κοιμῶμενον πε-
ποίηκε καὶ διυπνιζόμενον καὶ πέμποντα πρὸς τοὺς Ἑλλήνας τὸν
Ἑρμῆν.

ANTIPHONTIS LIBRI Περὶ Ἀληθείας.

In eodem Origenis libro est testimonium de Antiphontis li-
bris Περὶ Ἀληθείας haud contemnendum, sed omissum ab iis
qui Antiphontis fragmenta composuerunt. Legitur p. 176:
Ἀντιφῶν ῥήτωρ νομιζόμενος εἶναι καὶ τὴν πρόνοιαν ἀναιρῶν (lege
ἀναιρῶν) ἐν τοῖς ἐπιγεγραμμένοις Περὶ Ἀληθείας παραπλησίως
τῇ Κέλσου ἐπιγραφῇ. Non aliunde constabat Antiphontem in
illis libris Providentiam sustulisse.

Πρόρρησις IN SACRIS.

Nota est in Graecorum mysteriis Praefatio, πρόρρησις, qua
Hierophanta indignos arcebat. De ea sic Iulianus p. 259. C:
ὁ ἱεροφάντης προαγορεύει ὅτις χειρὰ μὴ καθαρὸς καὶ ὄντι-
να μὴ χρῆ τούτοις ἀπαγορεύων μὴ μυεῖσθαι. Reliquis de ea
praefatione testimoniis accedat locus Celsi apud Origenem p. 147:
οἱ μὲν εἰς τὰς τελετὰς καλοῦντες προκηρύττουσι τὰδε· Ὅσις
χειρὰς καθαρὰς καὶ φωνὴν συνετός. καὶ αὐθις ἔτεροι·
Ὅσις ἄγνους ἀπὸ παντὸς μύσου καὶ ὅτφ ἢ ψυχὴν οὐ-
δὲν σύνοιδε κακὸν καὶ ὅτφ εὖ καὶ δικαίως βεβίωται.

C. G. C.

ATAKTA.

(Continuantur ex VIII. pag. 309).

---

§ 12.

Ad Xenophontis Hellenica redituro, ante vindicare mihi lubet Aeschinis orationem. Etenim quum exquisitas Hamakeri mei observationes de corrigenda Ctesiphontea percurrerem (Mnemos. VIII. 1.) incidi in § 21, in cuius verbis (ἀρχὴν ὑπεύθυνον, Φησὶ, μὴ ἀποδημεῖν) ideo interpolatum putat voc. ἀρχήν, quod eo servato, „lex ad eos tantum pertineret qui munere etiam fungerentur,” quum contra complecteretur eos quoque, qui dudum magistratu abiissent. Aliquanto liberius hoc postremum dici mihi videtur; si quidem et ratio suadet, et historia docet rationes gesti muneris profiteri debuisse τοὺς ἄρξαντας intra breve tempus, ex quo magistratu abiissent: nec dubito affirmare legem illam spectasse annuos magistratus, quorum et illa, et aliis cautionibus, non tantum οὐσίας, sed personas quoque ἐνεχυριάζει ὁ νομοθέτης, ἕως ἂν λόγον ἀποδῶσι τῇ πόλει. Si ad extraordinarias quoque potestates, verbi causa ad legatos aut ad praetores ea lex pertinuisset, quorum εὐθύνας non nisi extraordinaria actione exigi solebant, satis ridicule istud ἐνεχυριάζειν in infinitum tempus prolatum esset. Difficile adeo est concedere Meiero, qui, Lit. Att. p. 221. sq., suspicatur ὑπεύθυνον mansisse quem per integrum annum, a quo tempore munere abiisset. Sed falli videtur mihi Hamakerus, quum putat ὑπεύθυνον, apud Aeschinem, adiectivum cum subst. ἀρχήν iungendum esse, ut esset magistratum ὑπεύ-

θυνον, quod ipsum ne Graecum quidem est, sed postulatur ἀρχὴν ἄρχοντα, et diversi generis est id, quod deprehenditur in Platonis Epist. VIII. p. 355. E, ἀρχὴ ὑπεύθυνος βασιλική. Nam exacto demum munere quis fit ὑπεύθυνος eius potestatis quam tenuerit, aut eius pecuniae quam tractaverit (διαχειρίσῃ): itaque recte apud Demosthenem (quamquam in dubiae fidei δρκῶ ἡλιασῶν) Timocrat. p. 747, 1. dicitur ὑπεύθυνος ὢν ἐτέρας ἀρχῆς, i. e. qui nondum rationes reddidisset. Estne propterea delendum istud ἀρχήν, quoniam et statim post, sine illo substantivo, et multis aliis locis simpliciter ὑπεύθυνος appellatur? Non est: neque istud ἀρχήν quidquam aliud est nisi omnino, quod cum negatione coniungi solet, ut h. l. μὴ ἀποδημεῖν. Vix operae pretium est istius adverbii, quo Aeschines utitur quoque § 117., exempla colligere post Hermannum ad Vigerum: accedant tamen haec duo, alterum Platonis Apolog. Socrat. p. 29. C, alterum Xenophontis Anab. VII. 7. 28. ἀρχὴν μὴ πλουτῆσαι. Video nunc hanc interpretationem iam Taylora placuisse, frustra dissentiente Orellio, qui dubitabat an hoc loquendi genus legis formulae aptum esset, neque attendebat istam asseverandi formam Oratoris esse, non e legis verbis sumtam, idemque valere in § 31, ubi lex dicitur ἀπαγορεύειν ἀρχὴν ὑπεύθυνον μὴ σεφانوῦν.

Alterum, de quo dubitationem meam Hamakeri prudenti iudicio proponere lubet, illud est, quum in his verbis § 62. μετὰ ταῦτα ἐπῆει ὁ χρόνος, Θεμιστοκλῆς ἄρχων, ineptissime interpolata esse dicit verba ἐπῆει ὁ χρόνος. Primum quaero, rectene dici potuerit, istis sublatis, μετὰ ταῦτα Θεμιστοκλῆς ἄρχων, de quo vehementer dubito, neque eo referri poterat ἐνταῦθα. Tum, in illa temporum computatione, quam iste persequitur Orator, postquam notasset quid Ol. 108, 1. (Theophilo arch.) factum esset, nihil aliud subiungere voluit nisi id, quod Latine diceretur *secutus est annus, archonte Themistocle*: sed Graeci in eiusmodi definitione uti solent appositione, non tantum in hoc, ἡ βουλὴ οἱ πεντακόσιοι, et ἐν δὲ κατηρίῳ ἐν δισχιλλοῖς, apud Lysiam, similibusque, sed in temporis quoque accurata designatione, ex quo genere meminime nonnulla explicuisse Scholic. Hypomn. IV. p. 23. — In Thucydide VIII. 67. novimus ἐπειδὴ ἐφῆκεν ἡ ἡμέρα.

Ne hoc quidem reticendum est, dubitare me an satis diligenter attenderit Hamakerus locum, qui est § 195, cuius verba sic eduntur apud Bekkerum: Ἀρχῆνος γὰρ ὁ ἐκ Κοίλης ἐγράψατο παρανόμων Θρασύβουλον τὸν Στεiriέα γράψαντά τι παρὰ τοὺς νόμους, [σεφανοῦν] ἕνα τῶν συγκατελθόντων αὐτῷ ἀπὸ Φυλῆς. In his suspicatur interpolata esse verba γράψαντά τι παρὰ τοὺς νόμους, quae, inquit, ridicule subiiciuntur post illa ἐγράψατο παρανόμων. Sed ita magis ridiculum hoc oritur, ut Thrasybulus nunc appelletur εἰς τῶν συγκατελθόντων ἀπὸ Φυλῆς. Hoc, puto, si attendisset, vix dubito quin agnovisset et τι secundum nonnullos Codd. delendum, et σεφανοῦν retinendum esse.

§ 13.

Sed veniamus aliquando ad Hellenica. Primum incido in locum nobilissimum ubi Trigintaviri creati commemorantur, II. 3. 2: ἔδοξε τῷ δήμῳ τριάκοντα ἄνδρας ἐλέσθαι, οἱ τοὺς πατέρας νόμους συγγράψουσι καθ' οὓς πολιτεύσουσι. Ex ipsa rerum gestarum serie nihil magis perspicuum est, quam Trigintaviros novam civitatis disciplinam ac descriptionem condere voluisse, quae sublata τοῦ δήμου nimia potestate, magis cum Spartano-
rum ingenio congrueret, itaque recte accepit Grotius Histor. Graec. Vol. VIII. p. 237. Simile quid factum erat, septem annis ante, quum Quadringenti rerum potiebantur, sicut auctor est Thucydides VIII. 67. cuius verba attendenda sunt: καὶ πρῶτον μὲν τὸν δῆμον ξυλλέξαντες εἶπον γνώμην δέκα ἄνδρας ἐλέσθαι ξυγγραφέας αὐτοκράτορας, τούτους δὲ ξυγγράψαντας γνώμην ἐσενεγκεῖν ἐς τὸν δῆμον ἐς ἡμέραν ῥητῆν, καθ' ὃ τι ἄριστα ἢ πόλις οἰκίσεται. Neque ullo alio exemplo opus est ut demonstrum istud συγγράφειν de novarum legum auctore et inventore dici, sicut Hellen. I. 7. 12. παράνομα συγγράφειν dicitur (id quod disputavi Scholic. Hypomn. IV. p. 11), totumque diversum esse ab eo, quod ἀναγράφειν νόμους est, cognitum e Nicomachi causa apud Lysiam et e Tisameni psephismate apud Andocidem Myster. § 83. Hinc efficio ridiculum esse, iunum dicitur Trigintaviris commissum esse τοὺς πατέρας νόμους συγγράφειν, tum quod ita evertitur istius verbi potestas,

tum quod totum hoc adversatur historiae: restitutis demum exsulibus Thrasybulus auctor esse poterat populo τοῖς ἀρχαίοις νόμοις χρῆσθαι (ibid. II. 4. 42.) qua in re nullo opus erat συγγραφῇ. Nec Thucydides πατέρας νόμους appellans VIII. 76, quidquam intelligit praeter democratiam. Et hoc postremum dicitur πολιτεύεσθαι κατὰ τὰ πατέρα, in illo Tisameni psephismate, et Solon apud Aristotelem Polit. II. 12. dicitur δημοκρατίαν καταστήσαι τὴν πατριον. Sed quid opus pluribus? In illo Hellenicorum loco manifestum est delendum esse τοὺς πατέρας. Diserte καινοὶ νόμοι a Critia appellantur § 51. conf. Lysias Eratosth. § 73. Sed apud eundem, Ergocl. § 5, ἀρχαῖοι νόμοι videntur ad oligarchiam pertinere.

Offendor II. 3. 15. quum Theramenes dicit, ἐπεὶ καὶ ἐγὼ καὶ σὺ πολλὰ δὴ τοῦ ἀρέσκειν ἔνεκα τῇ πόλει καὶ εἵπομεν καὶ ἐπράξαμεν. In talibus constans usus requirit τῷ πλήθει, pro τῇ πόλει. Tamen idem recurrit ibid. 35, ἔδοξα τῇ πόλει εἰκότα λέγειν · quamquam in ipso illo certamine I. 7. 12. πλήθος quoque appellatur.

Ubi Theramenes Critiae criminationibus respondet II. 3. 37. de hoc, inquit, ei assentior, qui praesens imperium tollere velit, eosque qui nobis insidentur validos reddere, hunc extremo supplicio multandum esse: ὅστις μέντοι ὁ ταῦτα πράττει ἐστὶν οἶομαι ἂν ὑμᾶς κάλλιστα κρίνειν τὰ τε πεπραγμένα καὶ ἡ νῦν πράττει ἕκαστος ἡμῶν εἰ κατανοήσετε. Perspicua demum erit oppositio quae requiritur, si corrigetur τὰ τότε πεπραγμένα. Conf. supra § 27. sq. — Aliquanto post § 42. haec dicit: non sibi placuisse praesidiarios mercede conducere, ἐξ αὐτῶν τῶν πολιτῶν τοσοῦτους προσλαμβάνειν ἕως ῥαδίως οἱ ἄρχοντες ἐμέλλομεν τῶν ἀρχομένων κρατῆσιν. Corrigendum suspicor primum τῶν ὀπλιτῶν. conf. 4. 6. et 9: tum ὅσοις ῥαδίως.

Omitto inconstantiam in minutis, quum v. c. modo πολιτεύειν, modo πολιτεύεσθαι editur, et modo λυμαίνεσθαι τι. modo λ. τινι, tum modo ἄρξαι, modo ἄρξασθαι. Sed quum alia complura colligi possunt, quibus quis utatur ut ostendat Hellenicorum orationem non ad eam ἀκρίβειαν esse elaboratam, quam in reliquis voluminibus Xenophonteis deprehendamus, tum eius negligentiae, qualem supra § 11. in II. 2. 7. indicavi, subiecti mentio ut omissa esset, innumerabilia sunt

exempla. Veluti III. 4. 8: ἐπεὶ δὲ καὶ ἤρξατο προσάγειν τινὰς τῷ Ἀγησιλάῳ ὁ Λύσανδρος, πάντας οἷς γνοίῃ αὐτὸν συμπράττοντά τι ἡττωμένους ἀπέπεμπεν, addendum erat ὁ Ἀγησίλαος. — Sic IV. 2. 10. ἐπεὶ δ' ἐξήεσαν μὲν οἱ Λακεδαιμόνιοι, συνειλεγμένοι δ' ἦσαν οἱ ἐναντίοι, συνελθόντες ἐβουλεύοντο, in quo postremo requiritur οὔτοι, nempe adversarii. — In V. 4. 25. aliquanto durius omittitur ὁ Σφοδρίας, post δεινὰ γὰρ ἐδόκει πεποιηκέναι. — Manifesto VI. 4. 3. post ἐπεὶ οὖν ἤσθετο, requiritur ὁ Κλεόμβροτος. — Nec minus VI. 4. 20, in verbis ἐνθα δὴ ἀναμείνας, abest significatio subiecti, nempe Archidami. Atque ita VI. 5. 49. subiecto caret verbum παρήγγειλεν sc. ὁ Ἴφικράτης. Sed non attinet plura excitare: tantum dico, istam negligentiam aut numquam, aut perraro in aliis voluminibus deprehendi.

Non eiusdem generis quidem, sed tamen vitium brevitatis notandum in his, quae legimus III. 1. 1. ubi narratur Cyrus legatos misisse Lacedaemonem, et a Lacedaemoniis petivisse, οἷσπερ αὐτὸς Λακεδαιμονίοις ἦν ἐν τῷ πρὸς Ἀθηναίους πολέμῳ, τοιοῦτους καὶ Λακεδαιμονίους αὐτῷ γίγνεσθαι, post quae diligens scriptor addidisset ἐν τῷ πρὸς βασιλέα πολέμῳ. — Mox, ibid. κάκεινος μέντοι, corrigendum κ. μὲν, eodemque modo § 22, tum V. 4. 63.

Aliquid excidisse manifestum est in his III. 1. 5: καὶ σὺν μὲν ταύτῃ τῇ στρατιᾷ ὄρων Θίβρων τὸ ἵππικόν εἰς τὸ πεδίον οὐ κατέβαινε. Nullum equitatum is habebat praeter illos trecentos equites Athenienses, de quibus dicitur § 4. Igitur Tis-saphernis magno equitatu impar erat, sicuti postea Agesilaus, de quo III. 4. 15, idem sensit. Propterea credibile est Xenophontem scripsisse οὐχ ἱκανὸν ὄρων τὸ ἵππικόν.

Ubi narratur de Lysandro III. 4. 2. voluisse eum in Asia γὰς δεκαρχίας τὰς κατασθεΐσας ὑπ' ἐκείνου ἐν ταῖς πόλεσιν, ἑκπεπτωκυίας δὲ διὰ τοὺς ἐφόρους, οἱ τὰς πατρίους πολιτείας παρήγγειλαν, πάλιν καταστῆσαι, non immerito Schneiderus dicit sibi durum videri verbum παραγγέλλειν. Sed voluisse videtur Xenophon κατὰ τὰς πατρίους πολιτείας πολιτεύεσθαι παρήγγειλαν.

Iphicratis nobile facinus morae Spartanorum caesae, narratur IV. 5. 11. sqq. De consilio eius dicitur § 13. εἰ μὲν γὰρ

πορεύονται (Spartani) τῇ δδῶ, ἀκοντιζομένους ἂν αὐτοὺς εἰς τὰ γυμνὰ ἀπόλλυσθαι, εἰ δ' ἐπιχειροῖεν διώκειν, ῥᾷδως ἂν ἀποφυγεῖν πελτασταῖς τοῖς ἐλαφροτάτοις τοὺς ὀπλίτας. Notandum in his ἀποφυγεῖν, contra constantem sermonis consuetudinem, dici pro *effugere*: sollemni potestate verbum usurpatur infra V. 4. 24. Sed constructio laborat per illum dativum πελτασταῖς, et infinitivus postulat accusativum; tum artic. τοῖς hinc alienum est. Ut brevi comprehendam, locus sic videtur corrigendus esse, — ἀκοντιζομένους ἂν αὐτοὺς εἰς τὰ γυμνὰ ἀπὸ λίσσθαι, εἰ δ' ἐπιχειροῖεν διώκειν, ῥᾷδιον αὖ ἀποφεύγειν πελτασταῖς ἐλαφροτάτοις οὖσι τοὺς ὀπλίτας. conf. § 15. init. — In fine § 14. vix verum videtur τοὺς προειρημένους.

Agesilaus, traiectis copiis in Acarnaniam, minabatur Acarnanibus IV. 6. 4. ὥς εἰ μὴ πρυσάμενοι τῆς πρὸς Βοιωτοὺς καὶ Ἀθηναίους συμμαχίας ἑαυτοὺς καὶ τοὺς συμμαχοὺς αἰρήσονται, δηώσει πᾶσαν τὴν γῆν αὐτῶν κτῆ. Deleam καὶ τοὺς.

Quid sibi velit coni. τοῖνυν, in his VI. 1. 6. assequi non possum: καὶ τοῖνυν τῶν παρ' αὐτῷ πεῖραν λαμβάνει καθ' ἑκάστην ἡμέραν. Polydamantis Pharsalii verba sunt, de Iasone, quem is modo praedicaverat ipsum εὖρωσον et φιλόπονον esse. Scripsisse credo Xenophontem καὶ ξένων τῶν παρ' αὐτῷ.

Ubi Iason suadere conatur Thebanis, ne, victoria reportata, porro aggrediantur Lacedaemonios, VI. 4. 23. οἶσθαι οὖν χρὴ, inquit, καὶ Λακεδαιμονίους ἂν, εἰ ἀναγκάζονται ἐκγενέσθαι τοῦ ζῆν, ἀπονοηθέντας διαμάχεσθαι. Absonum est istud ἐκγενέσθαι. mutandum in ἔχεσθαι.

Recte quidem Dindorfius vidit, in his verbis VII. 2. 6. ἐξαλλομένων κατὰ τοῦ τείχους τοῦ εἰς τὸ ἄσυ δρώντων τῶν ἡμεροφυλάκων, corrigendum esse δρώντος. Sed praestabat totum hoc delere, quum, nisi me omnia fallunt, in ea formula quodvis participium omitti soleat, sicuti supra VII. 1. 18. ἰόντι iure deletur.

§ 14.

Quum nuper in Academia Scientiarum demonstrarem Madvigium quamvis acutis observationibus nihil prorsus obtinere in dirimenda controversia de Orationibus Catiliniis, utrum

verae essent an mentirentur Ciceronis nomen, et quum alia frustra ab eo defendi, tum imprimis in eo labi virum praestantissimum, quum doceret e diligentiore Codicum collatione ita emendari textum posse, ut omnia faciem et speciem vere Tullianam prae se ferrent; hoc contendebam, fracta et exclusa, quaecumque afferretur, externa auctoritate, totius rei iudicium pendere ex accurata exploratione ipsius orationis tam in singulis verbis loquendique formis quam in sententiarum comprehensione. Itaque non nisi methodum disputandi in hoc quaestionis genere tum attingebam, quo mihi aditum pararem ad eam demonstrationem, quam absolvere destinabam, in ipsa quoque prima Catilinaria, de qua nemo hucusque palam dubitasset, ne unam quidem periodum indicari posse, in qua non vel linguae ingenium verborumque proprietas iugularetur, vel perpetua Tulliani sermonis consuetudo turpiter negligeretur. Sed in illa, quae mihi cum Madvigio contentio erat, (quem ne opportunis quidem Mureti aut Ernestii — at, quam admirabilis sagacitatis virorum! — dubitationibus de pertinacia deiectum esse miror qua usus est in defendenda vetusta sane et antiqua sententia), exemplis nonnullis usus sum e tribus postremis Catilinariis, in quibus prorsus caecutiisse mihi ille videretur. Non attinebat tum singula cum pulvisculo explorare, quum affluerem exemplis depravati et perversi sermonis quae ei obiicerem. Nunc, animi causa, unum alterumque eorum, quae tum digito tantum monstrabam, enucleatius exponere lubet.

Veluti in his, Catilin. III. § 26: *quibus pro tantis rebus, Quirites, nullum ego a vobis praemium virtutis, nullum insigne honoris, nullum monumentum laudis postulo, praeterquam huius diei memoriam sempiternam*, postrema quam inepte dicerentur, tum exposui: sed videamus singula inde ab initio. *Quae tantae res* Latinum est: sed in praepositionis anastrophe statim huic substantivum subiici oportere, non interposito adiectivo, et ratio monet, et, nisi me omnia fallunt, nullo contrario exemplo evertitur. Si eiusmodi ἀνέκδοτα requireretur, dicendum fuisset *quibus pro rebus tantis ac tam admirabilibus*. — Praeterea ferri non potest in Cicerone, ut *res* simpl. dicatur pro *res gestae*, quas tamen hic intelligendas esse con-

stat: quamquam de historia *res* dicuntur, sed addito pronomine, ut *res nostrae*, ad Div. V. 12. 1. et in Bruto § 262, Caesar dicitur commentarios scripsisse *rerum suarum*, et *res populi Romani* apud Livium, et *res gestas meas* appellat Sull. § 27 et 67 et 83. Sed ne *tantas* quidem appellare eas *res* hominis est non stolide arrogantis: modestius certe ipse Cicero in Epistola ad Pompeium, ad Div. V. 7. 3, *res eas gessi* cet. — Porro, si recte dicitur *praemium postulare pro rebus gestis*, ut *pro pietate* Tusc. I. § 113, inepte tautologum est si additur *praemium virtutis*, quo uno defungitur v. c. ad Div. X. 15. 1. Cf. Orat. II. § 347. Sed consulere voluisse videtur huius Orationis scriptor concinnitati: sequitur enim, *insigne honoris, monumentum laudis*: de quorum utroque nunc dicamus. Primum, *insigne* quum sit signum externum quo quid illustratur et ornatur, quod sine eo minus conspicuum esset, recte quidem tum *dignitati* aut *potentiae* conceditur, sicut in fascibus et securibus, ad Quint. fr. I. 1. 13, tum *summo imperio*, ut Sest. § 17. Sic ad Plancum scribens, appellat tum *splendoris* tum *gloriae insignia*, ad Div. X. 12. 5 et 13. 2. Quid igitur reprehendendum in eo, quod dicitur *insigne honoris*? Adscribam locum e Sullana § 26, opportune cum illo conferendum: *ego, tantis a me beneficiis in re publica positis, si nullum aliud mihi praemium a Senatu populoque Romano, nisi honestum otium postularem, quis non concederet? Sibi habere honores, sibi imperia, sibi provincias, sibi triumphos, sibi alias praeclaras laudis insignia: mihi liceret eius urbis, quam conservassem, conspectu, tranquillo et quieto animo frui! Quid? si hoc non postulo, — si me non modo rerum gestarum vacatio, sed neque honoris, neque aetatis excusatio vindicat a labore* cet. In his primum *tanta* beneficia appellantur propter moderationem praemii quod postulabat; sicut iure suo gloriari poterat ad Quint. fr. scribens I. 1. § 43. Tum, *beneficiorum* facta mentione, simpliciter appellat *praemium* nullo adiecto Genitivo. *Insignia laudis*, i. e. virtutis, ea dicuntur, quae praemii loco a Senatu aut populo decernuntur. Sed *insigne honoris* nihil aliud est nisi id, quod necessario et ex lege et instituto cum ipso honore coniunctum est, itaque non opus erat a populo postulare. Apparet hoc ex alio loco Sullanae

§ 88: *omnia haec amissa sunt; omnia generis, nominis, honoris insignia atque ornamenta unius iudicii calamitate occiderunt*; amiserat haec Sulla iudicio ambitus damnatus, atque ea antea praemii loco obtinuerat: conf. ibid. § 50; eodemque modo *ornamenta* dicuntur ibid. § 81. In Cicerone igitur *insigne honoris*, aut melius *insignia h.* tum nihil aliud erant nisi ea ornamenta quae cum consularis viri dignitate per se coniuncta erant, quaeque ideo nullo modo *postulare a populo* cogitare poterat. *Monumentum laudis* per se quidem recte dicitur: sed, primum, quum *laus h. l.* eadem sit quae *virtus*, putida eius fit mentio post *praemium virtutis*; tum alio modo inter se permutantur *insignia* et *monumenta*, Invent. II. § 70, in primis Pison. § 92, quam in his, quae isto Catilinae loco subiiciuntur, *in animis ego vestris omnes triumphos meos, omnia ornamenta honoris, monumenta gloriae, laudis insignia condi et collocari volo*. Si quis putet scriptorem *monumentum* appellasse quod literis constaret, verbi causa aliquo honorifico decreto Senatus, qualia commemorantur Sull. § 85. conf. in primis Sest. § 129. (nam a populo huiusmodi quid exspectare non licebat), respuunt eam interpretationem ea quae sequuntur, *nihil me mutum potest delectare, nihil tacitum* (quorum etiam adiectivorum prorsus nova et sine ratione coniunctio est;) et quamquam per figuram dicebatur *legem esse mutum magistratum*, Legg. III. § 2, tamen *literarum monumenta* minime omnium muta habebantur, ideoque ad Lucceium scribens Cicero septem post consulatum annis, ad Div. V. 12. 1. *cupio, inquit, res nostras monumentis commendari tuis*, additque § 9. *ut nosmet ipsi vivi gloriola nostra perfruamur*. Quale igitur *monumentum laudis* a populo Romano vel exspectare, vel postulare poterat Cicero? aut quomodo quodvis *monumentum* seiungi poterat a *sempiterna memoria*, quum et saepe alia, et in Sest. § 27. Senatus decretum vestis mutandae dicat sibi esse *ad posteritatis memoriam gloriosum*?

Donec mihi quis demonstraverit ista omnia et prudenter cogitata, et sana ac diligenti oratione propriisque verbis enunciata esse, tuebor sententiam meam talia a Cicerone proficisci nullo modo potuisse, sed ab aliquo, qui eius volumina, ut fit, pervolutasset, indeque verborum turbam retinisset qua sine

delectu uteretur, ignarus quo fundamento niterentur admirabiles illae sermonis Tulliani virtutes.

Nihil attinet delectum facere: sunt cuncta eiusdem generis, et ex eadem inscitia verique sermonis ignorantia profecta. Forte incido in Orationis Tertiae § 3, ubi narrare instituit Orator ea, quae modo in Senatu exposuisset. *Principio*, inquit, *ut Catilina paucis ante diebus erupit ex urbe, — semper vigilavi et providi, quemadmodum — salvi esse possemus.* In paucorum dierum intervallo manifestum est per insignem abusum usurpari adv. *semper*: nec minus ridiculum, quod paullo post in eadem re dicitur § 4, *in eo omnes dies noctesque consumi.* Quanto aptius Muren. § 78. *totos dies atque noctes de re publica cogitare.* Quis autem hoc probare potest, ut Catilina dicatur *erupisse ex urbe*? quo eodem verbo perquam ridicule utitur in principio Secundae Orationis. Constat enim (neque opus est exemplis) ea *erumpere* dici, vel quae vi retinebantur, quo minus prodirent, vel mala quae hucusque latuissent. Quid igitur hoc est, in Muren. § 81. *de Catilina, tum erupit e Senatu?* Ideo scilicet recte dictum, quod Cicero addit *eam omnino vivum illinc exire non oportuisse.* Quo verbo in ea re utendum esset, nosse poterat scriptor e Sull. § 17: *cicelo sive emissio iam ex urbe Catilina*, (quod quamquam inscite secutus est scriptor Catilin. II. 1 et 15.) Pison. § 5. *Catilinam — egredi ex urbe iussi.* Philipp. XIV. § 14. *Catilinam — sustuli, everti, affixi:* Flacc. § 5. *de se, qui Catilinam ex urbe expulit.* Tam igitur improprium est si dicitur *Catilinam erupisse ex urbe*, quem consul nullo modo retinere studebat, quam quum in I^a Catilin. § 30. *se euicere* dicitur, quod quo sensu proprie dicatur novimus ex Coel. § 75. Nec latebat scriptorem proprium verbum, qui I^a Catilin. § 27. *dixerit emissus ex urbe.* Sed, quod in multis aliis animadvertere licet, ut verbis quibusdam stolidè delectetur, eaque ubique inculcet. ita hoc eodem verbo *erumpendi* inscite utitur ibid. § 27.

Sed progredi non licet nisi hoc eventu, ut ubique in luto et sordibus stupidae ignorantiae pes haereat. Sequitur enim hoc: *quum sceleris sui socios, huiusce nefarii belli acerrimos duces Romae reliquisset.* Post *sceleris* imperite inculcatum est pronomen. Quam saepe haec, *scelus, furor, audacia, coniura-*

tio, in harum rerum historia dicantur, cognitum est, sed erant ea omnium sociorum, non propria unius, itaque *societas sceleris*, (non *Catilinae sceleris*) intelligenda Sull. § 16 et 52. et rectius Catilin. I. § 8. *eiusdem amentiae scelerisque socii*. Sed, ubi nulla facta sociorum et coniuratorum mentione, de uno Catilina sermo est, recte pronomen additur, ut Muren. § 83: *petunt illius rationes — ut minuatur contra suum furorem imperatorum copia*: et concedi potest *furor tuus* in I. Catilin. init. et § 15. — Porro non dicam nunc ridicule omnes istos, quos Catilina socios sceleris Romae reliquisset, *belli duces* appellari: sed *acerrimos duces* appellari non patitur Latinitas. Neque *imperator*, neque *dux*, neque *auctor*, neque *princeps* (conf. Catilin. I. § 27.) cuiuscumque rei *acer* appellari potest, propterea quod istud adiectivum non nisi iis tribui solet, in quibus vis quaedam et intentio ad agendum inesse cogitari possit: igitur et *acre ingenium*, et *acres oculi* dicuntur et *acer hostis*, aut *inimicus*, et *acris pugna*, non item *ii acres* dicuntur qui designantur dignitatis vocabulis, ut Consul, ut imperator, ut belli dux. Hinc defendi potest id, quod fortasse miretur quis, Sull. § 52. *noctem acerrimam* dici (non tantum *acerbissimam*, ut ad Att. X. 8. 7.) si quidem *noctis* vocabulo istic consilia et decreta intelliguntur de quibus convenisset inter coniurationis socios ad rem publicam evertendam, quorum ea nocte animi certe acerrimi fuissent. —

Ex Ciceronis consuetudine perpetua dici poterit quis *providere quid*, aut *alicui rei*, aut *ut et ne* quid fiat; non item *quemadmodum*, quod apte demum coniungitur cum verbis *videndi*, *intelligendi*, *consulendi*, *deliberandi*, *similibusque*. — Nec probari posse puto *in insidiis salvum esse*. Dici poterat *ex insidiis salvum evadere*, quoniam *salvus* in ipso eventu dicitur: sed requiritur *inter insidias tutum esse*. — Postremo, ut aliquando finem quaerendi faciamus, quis umquam aut *tantas*, aut *tam absconditas insidias* dici audit? *Tot insidias* novimus, non *tantas*, quoniam non cernuntur magnitudine. Neque *absconditae* ut dicantur probari potest, quasi insidiator non per se operam det ne appareant, ne emineant insidiae. Dixit sane Cicero de Rulli consilio, Leg. Agrar. II. § 49, *pa-*

tefacio vobis, quas isti penitus abstrusas insidias se posuisse arbitrantur contra Cn. Pompeii dignitatem. Sed lex ipsa patebat, nec abscondebatur: interpretando tantum eo pervenerat Orator, ut ostenderet, quod fortasse plerosque latuisset, quodque propterea *abstrusum* appellat, id lege contineri, quo isti tamquam *insidiari* Pompeii dignitati dicendi essent.

Sequitur: *nam tum, quum ex urbe Catilinam eiciebam* (non enim iam vereor huius verbi invidiam, quum illa magis sit timenda, quod vivus exierit,) *sed tum, quum illum exterminari volebam, aut reliquam coniuratorum manum simul exstirpam, aut eos, qui restitissent, infirmos sine illo ac debiles fore putabam.* De eiciendi verbo modo vidimus: sed error nolendus est quum id permutatur cum verbo *exterminandi*, quod in abusu potestatis usurpari solet, sicut cognita exempla eriu-
cunt; ne dicam inepte in hoc quoque variari, quod *exterminari volebam* ponitur pro *exterminabam*. Utrumque autem quum facto constet, quid est hoc, quod dicit se non vereri *verbi invidiam*? quae nulla alia esse potest praeter eam, quam quis verbo pronunciando concitet; conf. Planc. § 75. Pison. § 72: contra, rei gestae invidiam timere poterat, sicut harum Orationum scriptor ipse significat Catilin. I. § 28, quam istic tamen inscite *invidiam potestatis* appellat. Sed magis etiam ridicula illa *invidia, quod vivus exierit*: quasi invidia cui nasci posset ex eo, quod alius faciat: debuisset saltem dicere, se inde invidiam timere, quod vivum exire passus esset, qualem Catilin. I. § 29. *inertiae invidiam* appellat. Neutrum tamen recte nec verbi ingenio convenienter. Omnium sane factorum et vitiorum reprehensio est: sed invidia non nisi in nimia potestate eiusque abusu ponitur, tum in superbia et audacia et severitate, quod servare videtur scriptor in Catilin. I. § 25: contra, aliena est ab inertia aut modestia aut lenitate aut negligentia. Tum *reliqua coniuratorum manus* in primis improprie dicitur de *reliquis coniuratis* qui in urbe manserant, quoniam *manus* non nisi de copiis comparatis ad vim et ad impetum faciendum usurpari solet, quo nomine Sest. § 42, de illis temporibus recte dicitur, *coniuratorum veteres copias, et fusam illam Catilinae manum importunam* — *esse renovatam*. nempe quae proelio illo fusa et exstincta fuerat: recteque

ibid. § 79. *manus Clodiana* appellatur. Omitto reprehendere, quod *reliquam* manum dicit: et concedendum Suetonio, qui Octavian. 3. scripsit *residuam Spartaci et Catilinae manum*. Sed damnanda certe Lambini correctio est in Sest. § 11, ut legatur *reliquaeque coniurationis impetus et conatus*, pro *reliquaque*. Quorsum deinde pertinet illa disiunctio, ut a *reliqua manu* distinguantur *ii qui restitissent?* quos quum dicit *infirmos fore* se tum putavisse, quid attinebat, quod statim subiicit, *in eo omnes dies noctesque consumere, ut quid agerent — sentiret?* Sed in his ipsis verbis est, quod iure quis reprehendat. Nolo hoc urgere, in tam exiguo temporis intervallo inde a Catilinae discessu usque ad suspicionem de Allobrogum legatis, aliquanto liberius commemorari *omnes dies noctesque*: sed ipsum istud *omnes* et usui et rationi repugnat, et de continuo vel labore, vel molestia, non nisi *dies atque noctes* perferri eam dicitur: exempla attulit Madvigius ad Fin. I. 51. p. 102: quique locus ab eo omissus est, Planc. § 99. quod *huc non* pertinebat, multum diversam rationem habet, quoniam istic de certo numero dierum noctiumque sermo est, quibus Plancius Ciceronem Dyrrhachio Thessalonicam perduxerat, igitur commemorato die, quo primum Plancius in eum inciderat, recte subiicit, *o reliquos omnes dies noctesque*.

Notabilis porro error hic est, quod ista, *omnes dies noctesque consumpsi*, subiicit his, *ut vidi*; quoniam, ut constare arbitror, post eiusmodi loquendi formam, unius aut facti aut capti consilii mentio requiritur, non eiusmodi actionis quae non statim absolvatur.

Sed taedet continuo in illo luto volutari: quamquam hoc etiam notemus, iugulari Latinitatem quum dicat, *coniuratos nobiscum esse*; si quidem *esse cum aliquo* constanter apud Ciceronem usurpatur in sententiarum consiliorumque communionem et societate, aut in quacunque necessitudine animorum, quemadmodum, ut uno exemplo defungar, Rabir. Perd. § 24. *cum Saturnino, cum bonis, cum consulibus esse*: et alio modo, Brut. § 309, *eram cum Stoico Diodoto*, i. e. utebar eius disciplina.

I. B A K E.

A D G A L E N U M.

*Dittographiae in Codicibus antiquis. — Μέτωπα et μεταπια
margines Codicum. — Antiquissimi Hippocratis Codices aetate Ga-
leni. — Correctorum levitas. — διφθέραι et διάφοροι confuso.*

Duo sunt apud Galenum loci admodum memorabiles ubi docet quomodo dittographiae in Veterum libris nasci soleant. Alter legitur in Commentario ad Epidem. libr. I. Tom. IX. p. 30. Charter. his verbis: μία μὲν αὕτη παραμυθία τῆς κατὰ τήνδε τὴν ῥῆσιν ἐπαναλήψεως —, ἑτέρα δὲ, ἣν ἴσμεν πολλάκις γιγνομένην ἐπὶ πολλῶν συγγραμμάτων· ἦν γὰρ ὑπὲρ ἑνὸς πράγματος διττῶς ἡμῶν γραψάντων εἶτα τῆς κατὰ ἑτέρας γραφῆς κατὰ τὸ ὕφος οὕσης, τῆς δ' ἑτέρας ἐπὶ ὁσίων τῶν μετώπων ὅπως κρίνωμεν αὐτῶν τὴν ἑτέραν ἐπὶ σχολῆς δοκίμασαντες, ὁ πρῶτος μεταγράφων τὸ βιβλίον ἀμφοτέρα ἔγραψεν εἶτα μὴ προσσχόντων ἡμῶν τῷ γεγονότι (vitiose editur παρασχόντων ἡμῶν τὸ γεγονός) μηδὲ ἐπανορθωσαμένων τὸ σφάλμα διαδοθὲν εἰς πολλοὺς τὸ βιβλίον ἀνεπανόρθωτον ἔμεινεν. De eadem re scribit in Commentario ad Hippocratis librum κατὰ ἡντρεῖον Tom. XII. p. 91. Charter.: συμβαίνει δὲ ἐν τοῖς βιβλίοις — ἄλλως καὶ ἄλλως ἐνίοτε τὸν γραφέα (auctorem libri sic appellat) τὰ αὐτὰ πράγματα γράφειν (καθ') ἑαυτὸν σκοπούμενον ἢ τινι λέξει χρήσεται μᾶλλον, εἴθ' εὐρόντα τὸν βιβλιογράφον ἐνίας μὲν αὐτῶν ἐν τοῖς μετώποις γεγραμμένας, ἐνίας καὶ κατὰ τοῦ μετώπου πάσας ἐγγράφει (vitiose editur ἔγραψε) τῷ εἰσάφει τοῦ συγγράμματος ἐν ἣ κάλλιστα τάξει δόξουσιν εὐλόγως κεῖσθαι. Quem usum habeat huius rei observatio, quam Medicorum eruditissimus scire se scribit in multis libris saepe usu venire (ἣν ἴσμεν πολλάκις γιγνομένην ἐπὶ πολλῶν συγγραμμάτων), alias ostendam et in aliis quibusdam et in Dione Chry-

sostomo, qui saepe in Codicis sui marginibus rem eandem alio atque alio modo formavit, postea optimam orationis formam (ut Galeni verbis utar) ἐπὶ σχολῆς δοκιμάσων, sed qui Codicem descripserunt ἀμφοτέρωθεν ἔγραψαν et quod in textu et quod in margine erat scriptum. Notum est *texum* appellari τὸ ὕφος et τὸ ἔδαφος τοῦ συγγράμματος: *margines* librorum μέτωπα et μετώπια appellantur, cuius rei duo exempla e Galeno proferam. In Commentario ad Epidem. lib. III. Tom. IX. p. 249. Chart. ita scribit: δῆλον ὅτι παρεγγέγραπται τοῦτο πρὸς τινος, οὐχ ὑφ' Ἰπποκράτους αὐτοῦ γέγραπται. Τάχα δέ τις καὶ προσέγραψεν ἕνεκεν ἑαυτοῦ καθάπερ εἰώθαμεν ὑπόμνησιν ἐν τοῖς μετωπίοις τὰ τοιαῦτα προσγράφειν. εἴτά τις τῶν μεταγραφόντων τὸ βιβλίον ὡς αὐτοῦ τοῦ συγγραφέως ὃν εἰς τὸ ὕφος αὐτὸ μετέθηκεν, ubi suppleverim: εἰώθαμεν (εἰς) ὑπόμνησιν — τὰ τοιαῦτα προσγράφειν. Alterum exemplum est in Commentario ad Epidem. lib. IV. Tom. IX. p. 499. Chart.: ἀλλ' οὔτε τῶν ἄλλων ἀντιγράφων εὔρον ἐν τινι ταύτην τὴν γραφὴν οὔτε τις τῶν ἐξηγητῶν οἶδεν αὐτὴν πλὴν ὅτι Διοσκορίδης αὐτὸς ἐν τῷ μετώπῳ τοῦ βιβλίου προσέγραψεν ἐν δύο μόνοις ἀντιγράφοις εὐρηκῶς (εὐρηκέναι) ὡδὶ πως ἔχουσιν τὴν λέξιν. Est operae pretium videre in iis quae continuo sequuntur quanti laboris esset illis temporibus cognoscere quae esset in scriptura controversa et incerta librorum auctoritas. Sic enim pergit Galenus: οὐ μὴν ἡμεῖς γε ἐν δυοῖν ἀλλ' ἐν πᾶσιν οἷς ἀνέγνωμεν οὕτως ἔχουσιν εὐρομεν τὴν λέξιν ἐξεπίτηδες ἅπαντα μὲν ἰδόντες τὰ κατὰ τὰς δημοσίας βιβλιοθήκας, ἅπαντα δὲ τὰ παρὰ τοῖς φίλοις. Permulta leguntur apud Galenum testimonia unde discas quam parum fidei iam tum Codicibus haberi potuerit utpote neque antiquissimis neque diligenter descriptis sed omni genere oscitantiae et temeritatis aut corruptis aut interpolatis. Passim apud Galenum de interpolatorum impudentia ac levitate querelae leguntur, ex quibus unam audi ex Comment. ad Epidem. lib. VI. Tom. IX. p. 521. Chart.: Αἰνιγματωδέστερον ἢ λέξεις σύγκειται καὶ διὰ τοῦτο καὶ γραφὰς αὐτῆς πλείονας ἐποίησαντο καὶ ταῖς γραφαῖς οἰκείας ἐξηγήσεις ἀληθέστερον δ' ἂν εἴποι τις ὅτι οὐ ταῖς γραφαῖς τὰς ἐξηγήσεις ἀλλὰ ταῖς ἐπινοηθείσαις ἐξηγήσεσι προσαναπεπλάκασιν τὰς γραφάς. Quamquam hoc omnes Critici in loco pessime depravato faci-

mus ut excogitata prius necessaria verborum sententia, sic ipsam scriptoris manum ex vitiata lectione indagemus, sed aliud est sollerter et acute id facere, aliud impudenter quodlibet comminisci.

De antiquis Hippocratis Codicibus luculentum est Galeni testimonium in Commentario ad Hippocratis librum κατ' ἰη-
τρεῖον Tom. XII. p. 2. Charl.: τινὲς καὶ πάνυ παλαιῶν βι-
βλίων ἀνευρεῖν ἐσπούδασαν πρὸ τριακοσίων ἐτῶν γεγραμμένα τὰ
μὲν ἔχοντες ἐν τοῖς βιβλίοις, τὰ δὲ ἐν τοῖς χάρταις, τὰ δὲ ἐν
διαφόροις Φιλύραις, ὥσπερ τὰ παρ' ἡμῖν ἐν Περγάμῳ, quem
locum insigni errore liberare iuvat. Non enim illi antiquis-
simi libri scripti erant ἐν διαφόροις Φιλύραις, neque ea verba
significant: »in tiliaceis membranis" ut Interpreti visum est,
quod mihi quidem novum et inauditum membranarum genus
esse videtur. Nihil huc facit vetus mos scribendi in tabellis
tiliaceis, quae apud Dionem Cassium 72, 6. appellantur γραμ-
ματεῖα οἷα ἐκ Φιλύρας ποιεῖται; vide Fabricium ad Dionem
Cassium 67, 15. ubi legitur: καὶ σφῶν τὰ ὀνόματα εἰς στανθίων
Φιλύρινον διθυρον ἐγγράψας. Scripti erant Hippocratis vetusti
libri in membranis, ut opinor, id est in pellibus, quod dubi-
tare non sinunt verba Galeni ὥσπερ τὰ παρ' ἡμῖν ἐν Περγάμῳ.
Quid igitur scripsit? Nempe τὰ δὲ ἐν διφθέραις ὥσπερ τὰ
παρ' ἡμῖν. Ubi semel διφθέραις corruptum est in διαφόροις,
sciolus de suo Φιλύραις inseruit. Διφθέραι libri in membran-
is scripti et olim in Ionia appellabantur, teste Herodoto V. 58,
et notum est vetus proverbium:

ὁ Ζεὺς χρόνιος κατεῖδεν εἰς τὰς διφθέρας.

et post Cratetis tempora pervulgatus est usus, ut apud Cice-
ronem ad Att. XIII. 24: Quatuor διφθέραι sunt in tua potes-
tate.

Haec igitur erant antiquissima Hippocratis volumina, quae
multo studio tum reperiri potuerunt, πρὸ τριακοσίων ἐτῶν γε-
γραμμένα, ut Galenus testatur. Longe longèque antiquiora
suspicalus fueris tum superesse, sed secus esse vides.

(Continuabitur).

C. G. C.

VERISIMILIA.

CAPUT I.

Ciceronis Orationes, quas summa cum voluptate legere soleo, multorum et magnorum virorum curis et lucubrationibus aliquanto nunc minus corruptas in manibus nostris esse, quam Aldi temporibus circumferrentur, non est qui negare sustineat. Multa in novissima editione, quam Orellii morte interruptam continuarunt Baiterus et Halmius recte emendata sunt; pluraque recte cognitis et bene digestis novis subsidiis ab iis collatis, corrigi poterunt; at alia etiam multa supersunt emendanda, ubi contra scriptoris usum sermonisque rationem peccatum est et peccatur, membranarum omnibus amice conspirantibus.

Utriusque errorum generis exempla non pauca deprehendisse mihi videor; nonnulla nunc expromere in animo est; quae si non prorsus displicuisse harum rerum iudicibus idoneis cognovero, huic tirocinio propediem plura addam.

Initium faciam ab duobus locis in Orat. pro S. Roscio Amerino, qui adhuc interpretes et editores luserunt, sed qui levissima medicina ex codicum scriptura emendari posse videntur. Alter est c. 5. § 11. ubi Cicero haec verba ad M. Fannium, qui quaestioni praeerat, facit:

» Te quoque magnopere, M. Fanni, quaeso ut qualem te iam antea Populo Romano praebuisti, cum huic eidem quaestioni iudex praecesses, talem te et nobis et reipublicae hoc tempore impertias. Quanta multitudo hominum convenerit ad hoc iudicium vides; quae sit omnium mortalium expectatio,

quae cupiditas, ut acria et severa iudicia fiant, intelligis. Longo intervallo iudicium inter sicarios hoc primum committitur, cum interea caedes indignissimae maximaeque factae sunt; omnes hanc quaestionem te praetore manifestis maleficiis quotidianoque sanguine *dimissius* sperant futuram," —

Quo loco monstrum ali sub vocabulo *dimissius* editores, ni fallor, omnes agnoverunt. Quid mutare voluerint vide sis apud Halmium. Unius Madvigii, quem honoris causa nomino, quique mihi in his rebus primo fere loco est, sententiam proferam; ex eo quod ille divinavit, colligatur quid ceteri peccaverint. Coniecit vir eximius in editione tertia *Orationum Selectarum*: »Omnes hanc quaestionem te praetore *e* manifestis maleficiis quotidianoque sanguine *dimissui* sperant futuram."

Mitto quod huius dativi *dimissui* apud Ciceronem nec vola est nec vestigium; sed illud quaero, quid significare possit et debeat. Etenim sententia postulat ut Orellii verbis utar: »Omnes hanc quaestionem te praetore manifestis maleficiis quotidianoque sanguini finem et modum tandem sperant facturam." Madvigijs interpretatur illud *dimissui* ita ut sit *liberationi*, igitur active. At age nunc converte te ad analogia huius dativi in *ui* exempla et in alia omnia te devenire senties, non solum apud Ciceronem (cuius in scriptis admodum rarus huius formae usus est) sed apud quoslibet auctores Latinos. Exemplo esto Caesar de B. C. II. 15: »Suam virtutem *irrisui fore* doluerunt." — Favorinus apud Gellium N. A. III. 1. »Quorum avaritia animam tenuit et corripuit, quique sese quaerundae undique pecuniae dederunt eos plerosque tali genere vitae occupatos videmus, ut sicut alia in his omnia prae pecunia ita labor quoque virilis exercendique corporis studium *relictui* sit." — Sallustius Bell. Iug. c. 46: »Neque Metellus idcirco minus sed pariter ac si hostes adessent munito agmine incedere, late explorare omnia, illa deditionis *signa ostentui credere* et insidiis locum temptari." — Tacitus (ut ex multis apud eum exemplis unum adscribam) in vita Agricolae c. 39: »Inerat conscientia *derisui fuisse* nuper falsum ex Germania triumphum", et ut tandem ad Ciceronem revertamur, in Orat. p. Flacco 27. § 65: »Quid porro in Graeco sermone tam tritum atque celebratum est, quam si

quis *despicatui ducitur* ut Mysorum ultimus esse dicatur." — Haec omnia indicant dativum in *ui* fere sic cum verbo *esse* coniungi ut passive de subiecto intelligantur (Madvig. praef. ed. III^{ae} Oratt. Select.). At loco nostro a Madvigio mutato active de subiecto intelligendum hoc est, deficiente obiecto plane necessario, quo indicetur, quinam liberentur vel dimittantur. Quod in codicibus est: *dimissius*, *dimissm*, *demissm* similia, natum est ex *demfine* vel *demfn* coniunctim scriptum. Legendum autem est: »Omnes hanc quaestionem te praetore manifestis maleficiis, quotidianoque sanguini *demum finem* sperant *facturam*." Huiusmodi dictionem apud Ciceronem saepius inveniri apparebit ex Oratt. in Verr. II. II. 48 § 118. »Nos modum aliquem et *finem orationi nostrae criminibusque faciamus*;" II. III. 7. § 14: »Difficile est enim *finem* facere pretio, si libidini non feceris; II. IV. 40. § 87. »Neque tamen *fnis huic iniuriae crudelitatisque fiebat*."

Alterius loci in Rosciana ratio si fieri potest etiam facilior est. Legitur enim c. 37. § 107: »At qui venit ei (Chrysogono) in mentem praedia concupiscere hominis ignoti, quem omnino numquam viderat? Soletis cum aliquid huiuscemodi auditis, iudices, continuo dicere: necesse est aliquem dixisse municipem aut vicinum; ii plerumque indicant, per hos plerique produntur. Hic nihil est quod † *suspicionem hoc* putetis. Non enim ego ita disputabo, verisimile est Roscios istam rem ad Chrysogonum detulisse; — ipsos certo scio non negare ad haec bona Chrysogonum accessisse impulsu suo."

Vitium non laet in voc. *suspicionem*, ut multis visum est. Neque opus est eorum coniecturis qui voluerunt *suspicioni esse locum* putetis, vel *suspicione niti hoc* putetis, ut Halmius, quod, ut ait, ad litterarum ductus proxime accedit, vel *suspicioni esse opus* putetis, ut Baierus quod § 114. legitur: »inque eam rem fidem suam, si quid opus esse putaret, interponeret" vel *suspicione occupetis* ut Madvigius; multo facilius et certius Ciceronis manus restitui potest. Etenim in codicibus *habet* scribitur *ht*, *habemus*, *hemus*, *habuisset huisset*, *habere hre*, quod siglum non intellectum ab eo qui locum describebat, mutatum est in *hoc*. Itaque Cicero scripsit: Hic nihil est quod *suspicionem habere* putetis," ut scripsit

pro Cluentio 62. § 174: »Tamen ea res propter multorum eiusmodi casum minime *firmam veneni suspicionem haberet.* et ibid. § 175: »Mortis ratio, iudices, eiusmodi est ut aut *nihil habeat suspicionis*, aut *si quid habet* id intra parietes in domestico scelere versetur.”

In Ciceronis oratione pro P. Quinctio 17. § 54, quo in loco orator exponit quam multa Naevio facienda fuissent antequam honeste possessionem bonorum Quinctii a praetore postulare posset, vitiose nunc editur: »Postulone a praetore ut eius bona mihi possidere liceat, an cum Romae domus *eius*, uxor, liberi sint, domum potius denuntiem? Quid est quod hac tandem de re vobis possit videri? Profecto si recte vestram bonitatem atque prudentiam cognovi, non multum me fallit, si consulamini, quid sitis responsuri: primum expectare, deinde si latitare ac diutius ludificari videatur, amicos convenire, quaerere quis procurator sit, domum denuntiare. Dici vix potest, quam multa sint, quae respondeatis ante fieri oportere, quam ad hanc rationem extremam *necessariam* devenire.”

Varie locum tentando medicinam afferre conati sunt critici. — Pluygersio placuit *necessario*; ni fallor rem acu non tetigit. Nam si necessario ad eam rationem deveniebat Naevius, quid quaeso erat quod Cicero hoc ei obiiceret? Quid enim minus alicui vitio verti potest, quam fecisse id, quod necessarium esset?

De eo quod Halmius proposuit: *necessarium sit*, ne verbum quidem dicendum esse arbitror nisi quod non sit necessarium. Etenim quid magis a Ciceronis usu abhorrrere potest quam eiusmodi sententia: »Dici vix potest quam multa sint quae respondeatis *ante fieri oportere*, quam ad rationem extremam *necessarium sit devenire?* At levis mutatio est. Non oppugno, dummodo *πειθανάγκη* insit. Illud commendat quidem emendatiunculam: proxime accedit ad litterarum ductus, sed eam non probat. Legendum vero h. l. est:” Dicit vix potest quam multa sint, quae respondeatis ante fieri oportere, quam ad hanc rationem extremam *inimicissimamque* devenire.” — Quo vocabulo Cicero utitur de eadem re 21. § 66: »ne quid atrocius in P. Quinctium absentem sine causa conetur (Naevius),

sin autem *inimicissime* et infestissime contendere perseveret” cett. et 15. § 48: »Illicone ad praetorem ire convenit? continuone verum fuit postulare ut ex edicto bona possidere liceret? ad haec *extrema et inimicissima iura* tam cupide decurrebas,” eodem etiam hoc loco usus est.

Requiritur obiectum verbo *dicendi* initio c. 2. orationis pro Quinctio ubi haec nunc leguntur: »*Non eo dico*, C. Aquilli, quo mihi veniat in dubium tua fides et constantia aut quo non his, quos tibi advocasti viris lectissimis civitatis, spem summam habere P. Quinctius debeat.” Etenim *non eo dico* esset: »non eo verba facio pro P. Quinctio”, sed *non eo id dico* (id quod ex coniectura facillimo negotio reponendum esse censeo) est: »non eo dico *ea quae praecedunt*: »Quod si tu iudex nullo praesidio fuisse videbere contra vim et gratiam solitudini atque inopiae, quo mihi in dubium veniat tua fides et constantia,” eodem modo ut scriptum est in oratione pro S. Roscio Amerino: 18. § 51: »Neque ego *haec eo* profero, quo conferenda sint cum hisce de quibus nunc quaerimus.” Quae quum ita sint facile obtinebo orationem pro Coelio c. 9. § 21. vitium contraxisse. — Legitur enim eo loco: »*Neque id ego dico* ut invidiosum sit in eos, quibus gloriosum etiam hoc esse debet” pro: »*Neque id ego eo dico* ut invidiosum sit” cett., quam emendatiunculam nunc video a Schuetzio mihi esse praereptam.

Frequentes si animum attendas sunt errores ex dittographia orti. Exemplum praebet Oratio in Pisonem c. 27. § 65: »Fas huius odii tanti ac tam universi periculum, si audes. Instant post hominum memoriam apparatissimi magnificentissimique ludi, quales non modo nunquam fuerunt, sed ne quo modo fieri quidem posthac possint, possum ullo pacto suspicari. Da te populo, *committe* ludis. Sibilum metuis? Ubi sunt vestrae scholae? Ne acclametur times? Ne id quidem est curare philosophi. Manus tibi ne afferantur? Dolor enim est malum ut tu disputas; existimatio *dedecus*, infamia, turpitudine verba atque ineptiae.” Ubi altero *de* voc. *dedecus* eiecto tu scribe: »existimatio, decus, infamia, turpitudine”, ut existimatio infamiae, decus turpitudini opponatur. Totum locum idcirco adscripsi ut eodem negotio egre.

giam Ernesti emendationem in memoriam revocarem, quae, nescio cur, ab editoribus, sine causa, contempta esse videatur. Correxerit enim: da te populo, *committe te ludis*. Licet res certa sit, nemo adhuc quod sciam recte monenti obtemperavit. Iuvat hic etiam alio apud Ciceronem loco syllabam fugitivam ex fuga retrahere, in libro de Officiis I. c. 11. § 37: »Popilius imperator tenebat provinciam, in cuius exercitu Catonis filius tiro militabat. Cum autem Popilio videretur unam dimittere legionem, Catonis quoque filium, qui in eadem legione militabat, dimisit. Sed cum amore pugnandi in exercitu remansisset, Cato ad Popilium scripsit, ut si eum pateretur in exercitu remanere, secundo eum obliget militiae sacramento: quia, *priore amisso*, iure cum hostibus pugnare non poterat.”

At sacramentum militare neque ab imperatore, si quid video, neque a milite *amittitur* — qui enim hoc fieri potest? — sed remittitur ab imperatore i. e. miles ab eo solvitur sacramento illo, quo se obligavit. Ex vocabulo *priore* ultima syllaba repetita scribendum est: »Cato ad Popilium scripsit, ut si eum pateretur in exercitu remanere, secundo eum obliget sacramento, quia, *priore remisso*, iure cum hostibus pugnare non poterat.”

Sed ad Quinctianam redeo. Ridiculum et absurdum glossema est in c. 11. § 37. quod a nullo adhuc deprehensum esse satis mirari non possum. Causa enim in tres partes divisa, initium facit orator demonstrando, quod primo loco posuerat, non fuisse causam cur Naevius postulare possessionem bonorum Quinctii; nam P. Quinctium neque ex societatis ratione neque privatim quidquam Sex. Naevio debuisse. Demonstraturus igitur nihil deberi Naevio narrat quid ab initio in societate factum sit (societatem autem inierat cum C. Quinctio): »Annum et eo diutius *post mortem C. Quinctii* fuit in Gallia tecum Quinctius. Doce te petisse ab eo istam nescio quam innumerabilem pecuniam. Moritur C. Quinctius, qui tibi, ut ais, certis nominibus grandem pecuniam debuit. Heres eius P. Quinctius in Galliam ad te ipsum venit” cett. Quis igitur est ille Quinctius quocum Naevius annum et eo diutius in Gallia fuit? Caius, ni fallor, quocum societatem iniiit, quocum

aliquamdiu in Gallia fuit, non opinor, *post eius mortem*." Etenim sedulus interpolator non de Caio sermonem esse, sed de P. Quinctio eius herede putabat. Qui error infelici additamento, quod nunc quidem, ut spero, relegabitur, ansam dedit. Fuisse autem Naevium cum Caio Quinctio in Gallia efficitur ex iis quae leguntur c. 4. § 14: »Moritur in Gallia Quinctius cum adesset Naevius et moritur repentino." In flagranti igitur, ut dicitur,prehendimus interpolatorem et si adhuc argumentis in hac re opus est, (quamquam non credo quemquam inveniri qui semel admonitus vitium non perspiciat) legat mihi haec verba ex c. 12. § 41. ubi paucis repetit orator, quae supra exposuit: »Debit tibi C. Quinctius; numquam pelisti; mortuus est ille. Res ad heredem venit. Cum eum quotidie videres, post biennium denique appellas."

Ipsa se prodit interpolator in eadem oratione c. 5. § 12. loco, quo additamentum invexit: »Quinctius fecit ut dixi societatem earum rerum, quae in Gallia comparabantur. Erat ei pecuaria res ampla et rustica sane bene culta et fructuosa. Tollitur ab atriis Liciniis atque a praeconum consensu *in Galliam* Naevius et trans Alpes usque transfertur." Videsne verba *in Galliam* Ciceroni non deberi?

Inscite itidem interpolatum est initium c. 37. orationis pro Sex. Roscio Amerino, ab eo qui alios non intelligere arbitraretur, quid praepositio *ad* significet nominibus urbium apposita. Ponuntur autem *ad urbem esse*, *ad urbem venire* similia, alio sensu quam *in urbem venire*, *in urbe esse*, eodem discrimine, quo dicitur *ab urbe discedere* et *ex urbe exire*. — *Ad urbem*, id quod nos diceremus *ante urbem*, erant v. c. in coniuratione Catilinae Q. Marcius Rex et Q. Metellius Creticus, imperatores impediti ne triumpharent, calumnia paucorum (Sall. Bell. Catil. 30.) et Cato a Cicerone inducitur in Catone Mai. 4 § 10. haec dicens: »Adolescentulus miles profectus sum *ad Capuam* i. e. in castra quae circa Capuam erant. Sic apud Caesarem Bell. Gall. VII. 59. »Caesar *a Gergovia* discessit" non indicat eum ex illa urbe discessisse, sed eum fuisse circa eam urbem, quippe quam obsessisset. »Hanc praepositionum vim non perspicuens interpolator ad Ciceronis l. l. *Ad Volaterras* mors Sex. Roscii quadriduo, quo is occisus est, Chrysogono nuntia-

tur," adscripsit: *in castra L. Sullae*, quae verba quantocius reiicienda sunt, ut simile glossema apud Livium VII. 16: »Ab altero consule (Cn. Manlio, cui provincia obvenerat ut cum Faliscis bellum gereret, quod non reddidissent eos, qui Falerios perfugerant, repetentibus Fetialibus Romanis) nihil memorabile gestum; nisi quod legem novo exemplo *ad Sutrium in castris* tributim de vicesima eorum, qui manumitterentur tulit."

Multa leguntur in oratione pro Sex. Roscio Amerino, quae ex rhetorum potius scholis Caesarum temporibus, quam ex Ciceronis optimi artificis officina profecta esse videantur, quod neminem fugit qui, ut uno exemplo utar, vel leviter inspexerit c. 26. de parricidarum supplicio; nam omnia hic expromere longius foret, nec opus est ea indicare, quae unicuique in promptu sunt. Plurimae inveniuntur comparationes, multaque de L. Sulla leguntur, quae vel temporum causa dicta sunt, vel oratoris aetati sunt condonanda, quibusque Tullius postea abstinuit. — In ipso enim Cicerone factum est quod de alia re dicit pro Caelio: »ut ea quae ratione antea non perspexerat, satietate abiectis, vel experiendo contempsisse videatur."

Ex eo genere est quod scripsisse mihi videtur in oratione pro Sex. Roscio 8. § 22. ubi dicit Sexti Roscii patris nomen in proscriptorum tabulas relatum, bonaque eius quae sexagies erant, Chrysogono empta duobus millibus nummum, imprudente L. Sulla, haec subiungens: »Neque enim mirum cum eodem tempore et ea quae praeterita *sunt et* ea quae videntur instare praeparet, cum et pacis constituendae rationem et belli gerendi potestatem solus habeat, cum omnes in unum spectent, unus omnia gubernet — si aliquid non animadvertat" cett. quo loco *praeparet* vehementiore zeugmate, quod dicunt, referri *ad ea quae praeterita sunt*, perspexerunt editores; quomodo vero vulnus sanandum esset non viderunt. Etenim quid sententia postulet, recte vidit Ravius, quem multa docte et eleganter in »Variis Lectionibus" adnotasse. omnes agnoscimus, inserens *curet* post voc. *tempore*, mihi tamen non probans sic Ciceronis manum esse restitutam. Verbum excidisse apparet; sedes huius verbi ni fallor fuit post

sunt ante et; neque a vero aberrare mihi videor rescribens: Neque enim mirum cum eodem tempore et ea quae praeterita *sunt sanet* et ea quae videntur instare praeparet, cum et pacis constituendae rationem et belli gerendi potestatem solus habeat — si aliquid non animadvertat” cett. Hic si mihi aliquis existit, *qui praeterita sanari* non posse contendat, eum exemplis certe non obruam; nullum enim ad manum est; sed ea „quae videntur instare praeparare” eiusdem monetae est, et aequae bene, vel si malis, aequae vitiose dicitur. A Cicerone autem scriptum esse Sullam *praeterita sanare* ut significaret: Syllam mederi vulneribus quae reipublicae bello civili essent inflicta, nullus dubito. Quomodo autem Sulla praeterita sanare et quae videbantur instare praeparare posset indicatur iis, quae statim sequuntur: „Cum et pacis constituendae rationem et belli gerendi potestatem solus habeat.”

Quae loco de quo diximus copiose exponit de Sulla multis et magnis negotiis districto, ita ut omnibus rebus ipse vacare non possit, immo multa aliis relinquere et committere debeat, (haec autem ita narrat ut potenti viro parcat neque in eum pessimorum facinorum illius nomine perpetratorum culpam transferat) ea repetit c. 45. § 130. his verbis: „Quae omnia si quemadmodum solent liberti nequam et improbi facere in patronum suum voluerit conferre (Chrysogonus) nihil egerit. Nemo est enim, qui nesciat propter magnitudinem rerum multa multos *partim* imprudente Sulla commisisse:” — quo loco pro *partim*, quod certe huius loci non est, rescribendum esse arbitror: *praesertim*. „Non enim agitur h. l. nisi de iis, quae „indigna et intolerabilia” videbantur; quae etiam *partim* L. Syllae adscribere et adspargere abhorret ab ea prudentia, qua semper de Sylla in hac oratione Cicero loquitur. In codicibus inter utriusque vocabuli scripturam si quod, certe perparvum discrimen intercedere neminem fugit.

Itidem in codicibus nihil quidquam interest utrum scribatur *bona* an *hominum*; certe tam parvo discrimine depinguntur ut ab eo qui aliud agit facile confundi immo ne distingui quidem possint. Utrum vero eodem redeat quid in editionibus scriba-

tur non est difficile diiudicare. Legitur v. c. in Oratione pro Q. Roscio Comoedo 14. § 44: » Quid exspectas quam mox ego Luscium et Manlium dicam ordine esse senatores, aetate grandes natu, natura sanctos et religiosos, copiis rei familiaris locupletes et pecuniosos? Non faciam: nihil mihi detraham, cum illis exactae aetatis severissime fructum, quem meruerunt, retribuam. Magis mea adolescentia indiget illorum bona existimatione, quam illorum severissima senectus desiderat laudem meam." Audacter rescribe: » Magis mea adolescentia indiget illorum *hominum* existimatione, quam illorum severissima senectus desiderat laudem meam."

Non dissimili errore aliud in eadem oratione natum est vitium, siglo quodam male intellecto. — Cicero enim expositurus, quid intersit inter iudicium et arbitrium c. 4. § 10. scribit: » Ad iudicium hoc modo venimus ut totam litem aut obtineamus aut amittamus; ad arbitrium hoc animo adimus ut neque nihil, neque tantum quantum postulavimus consequamur. Eius rei ipsa verba formulae testimonio sunt. Quid est in iudicio? Directum, asperum, simplex. Si PARET *HS.* 1000 DARI [OPORTERE]. Hic nisi planum facit *HS.* 1000 ad libellam deberi causam perdit. Quid est in arbitrio? *Mite*, moderatum. QUANTUM AEQUIUS ET MELIUS SIT DARI. Ille tamen (*l. autem*) confitetur plus se petere, quam debeatur, *sed* satis superque habere dicit quod sibi ab arbitro tribuatur." Quae in ultima sententia sit oppositio non video. Nam Cicero dicit Fannium plus petere quam debeatur; venit enim ad arbitrium. Sic recte illud quod voluit, si quid video orator potuit demonstrare; non autem hoc modo: » confitetur Fannius plus se petere quam debeatur; *sed* satis superque habere dicit, quod sibi ab arbitro tribuatur." Pro *sed*, vel ut in codicibus vulgo est: *set*, reponendum est *scilicet* quod in libris manuscriptis saepe sic scribitur: *set*, *slt*, (vide Io. Nicola Tractatus de Sigillis Veterum p. 75.) nonnunquam etiam *s.* — Nostri igitur arbitrii et iudicii est, non scribarum dormitantium et titubantium, diiudicare quid scribendum sit. *Scilicet* autem saepe initio sententiae legi apparebit ex Cic. Or. p. Sylla 24. § 67. Philip. X. 8. § 17. in Verr. II. 1. 54. § 142. 58. § 153. II. 11. 58. § 142. ad Fam. X. 26. § 2.

In eodem verbo peccatum est in contrariam partem apud Ciceronem ad Fam. VII. 23. § 3: »Quod tibi destinaras *τραπεζοφθρον*, si te delectat habebis; sin autem sententiam mutasti ego habebō *scilicet*. Ista quidem summa nae ego multo licentius emerim diversorium Tarracinae ne semper hospiti molestus sim.” Sententia loci, nisi omnia me fallunt, haec est: Si te non delectat illud *τραπεζοφθρον*, ego emam, at minore pretio, quam tu. Ista summa, i. e. quam tu licitus es non emam, nam possum emere tanta pecunia diversorium Tarracinae, quod libentius faciam ne semper hospiti molestus sim. Non scripsit igitur Tullius »ego habebō *scilicet*,” quod quid hoc loco significare possit alii videant, verum: »Quod tibi destinaras *τραπεζοφθρον*, si te delectat habebis; sin autem sententiam mutasti ego habebō. *Sed* ista quidem summa nae ego multo libentius emerim diversorium” cett.

In nobilissimo et notissimo loco de mandatu apud Ciceronem pro S. Roscio Amerino c. 38. § 112. sic editur: »Quid recipis mandatum si aut neglecturus aut ad tuum commodum conversurus es? cur mihi te offers ac meis commodis officio simulato officiis et obstas? Recede de medio, per alium transigam. Suscipis onus officii, quod te putas sustinere posse; quod *minime* grave videtur iis, qui *minime* ipsi leves sunt.”

Zumptius suspicatus est *maxime* grave legendum esse, quod Klotzius recepit, aliis v. c. Halmio, Freudenbergio vulgatam defendentibus. Quod Zumptio placuit, id iam Dobraeus proposuit in Advers. II. p. 375. — At *maxime* grave vereor, ut defendi possit pro *gravissimum*; praeterea, id quod a Freudenbergio observatum est, lusum inter *grave* et *leve* maximam partem perit illa coniectura, »quod iam grave non proprio sed translato intellectu pro *magnum*, non *contemnendum* esset accipiendum.” Id vero quod Halmius excogitavit, loci sententiam hanc esse: »onus officii non grave videbitur iis, qui ipsi graves et constantes sunt” melius opinor tacuisset. — Roscius mandatum recipiens et fidem fallens iure opinor levis licitur; eo ipso quod levis erat, putabat se onus illud sustinere posse; nam onus illud iis solum grave videtur, qui *minime* ipsi leves sunt. Quod si mihi dederis, nec est quod repugnes, etiam dabis in voc. *minime* esse peccatum. Repo-

nendum autem est: »Suscipis onus officii, quod te putas sustinere posse, quod *nimirum* grave videbitur iis, qui minime ipsi leves sunt.”

Infeliciter cessit Halmio emendatio eius loci in Orat. p. S. Roscio ubi Cicero disputat de Roscii servis in quaestionem postulatis, sed recusatis. »Servos ipsos” dicit orator, »quod ad me attinet neque arguo neque purgo; quod a vobis oppugnari video, ne in quaestionem dentur, suspiciosum est: quod vero apud vos ipsos in honore tanto sunt, profecto necesse est sciant aliquid, quod si dixerint perniciosum vobis futurum sit. »In dominos quaerere iniquum est.” At non quaeritur. Sex. enim Roscius reus est. Neque enim cum de hoc quaeritur [in dominos quaeritur]; vos enim dominos esse dicitis. »Cum Chrysogono sunt. Ita credo,” cett.

Varias multorum coniecturas exhibet Orelliana ed. altera. Halmius de suo invexit et Ciceroni obtrusit verba; *in dominos quaeritur*, quae codices omnes omittunt. — Mihi quidem locus hoc modo constituendus videtur: »In dominos quaeri de servis iniquum est.” At non quaeritur; Sex. enim Roscius reus est. Cum Chrysogono sunt. Ita credo” cett. eiectis iis, quae in editionibus interponuntur et quae ego supra interposui. Etenim in fictis illis altercationibus Cicero solet brevissimis uti sententiis ab utraque parte, ut est v. c., ut unum exemplum laudem in Oratione pro Murena in celeberrimo loco c. 30. § 62. de Stoicorum praeceptis. Hic contra interpositis verbis: »Neque enim cum de hoc quaeritur, vos enim dominos esse dicitis” tota loci vis perit, praesertim quum haec vocabula plane idem contineant quae superiora: »At non quaeritur. Sex. enim Roscius reus est.” Novae porro et inauditae elegantiae est ista particulae *enim* repetitio in eodem responso: »Sex. *enim* Roscius reus est; neque *enim* cum de hoc quaeritur, vos *enim* dominos esse dicitis.” Praeterea gravissimum vitium suppositis verbis inest contra constantem Ciceronis scribendi dicendique usum. Legitur enim saepe: *quaestionem habere de servis, de servis quaeri, ex servis quaeri, quaestio est de servis, quaeritur ex servis de aliqua re, quaestio habetur de servis mortis paternae, in dominum, in reum, in filii caput*; vide exempli causa: Cic. p. Sex Ros.

Am. 28. § 77. 78. 41. § 119. 42. § 125. p. Milone 22. § 59. pro Deiot. 1. § 3. pro Cluent. 63. § 176. 64. § 181, 65. § 182. 183. et alibi; sed *quaeri de aliquo* eo sensu ut significet: *quaestionem habere de servis in aliquem*, nusquam quod sciam apud Ciceronem legitur. Neque est quod miremur hanc dictionem non inveniri; nam quaestio non est de persona sed de facto, ut Cicero ipse ait pro Milone 21. § 57. *»facti in eculeo quaestio est;» de re igitur quaeritur*. Omitto igitur inutiles et futiles additamento legamus apud Ciceronem illud quod supra scripsi.

Lenissima medicina auxilium ferendum est iis, quae leguntur p. S. Roscio 53. § 153: *»Cavete per deos immortales, iudices, ne nova et multo crudelior per vos proscriptio instaurata esse videatur. Illam priorem, quae facta est in eos, qui arma capere potuerunt, tamen senatus suscipere noluit, ne quid acrius, quam more maiorum comparatum est publico consilio factum videretur,»* ubi requiritur *comparatum esset*, quia non ex sua persona rationem addit Cicero, sed quid Senatui visum fuerit refert. Ponuntur igitur haec in oratione, ut aiunt, obliqua et necessario in coniunctivo.

Non deterreor verbis C. A. Schmidtii scribentis ad Ciceronis orationem pro Q. Roscio Comoedo, se, *»codicibus quoad id quidem fieri potest, delectari magis quam coniecturis,»* quin auxilium feram depravato loco in Oratione laud. 1. 18. § 56, ubi Fannius petit a Roscio dimidiam partem eius pecuniae, quam hic a Flavio acceperat; respondetur, eam partem non deberi videri quoniam Roscius sibi, non ex societate petierit et Fannio integram actionem reliquerit, ut is quoque, si ita videretur alteram partem dimidiam, sibi debitam, posset petere. Fannius autem a Roscio petebat, ut quod ille a Flavio abstulisset, secum partiretur; commune enim factum esse societatis, quod Roscius sibi exegisset. Inter ea quae de hac re a Cicerone disputantur haec leguntur § 56: *»Quemadmodum suam partem Roscius suo nomine condonare potuit Flavio ut eam tu non peteres; sic cum exegit suam partem et ibi integram petitionem reliquit, tecum parti non debet, nisi forte tu perverso modo, quod huius est ab alio extorquere non potes huic eripere potes.»* Haec, si quid intelligo non Da-

vus, sed ne Oedipus quidem expediet, sicuti nunc editur. At si perspexeris quid Orator velit, (neque hoc admodum difficile est intellectu) cum explicatione eodem fere negotio emendationem habebis. Nempe dicit Cicero perverso more a Fannio id agi ut quum quod suum esset a Flavio non posset extorquere, id conaretur Roscio eripere. — Rescribe igitur: »Tecum partiri non debet, nisi forte tu perverso modo si quod tuum est ab alio extorquere non potes, id huic eripere potes." De re ne verbum quidem addendum videtur; dictionis exemplum unum et alterum ex infinita copia, quae apud Ciceronem invenitur, commode potest subiungi. Legitur v. c. in Verr. II. II. 18. § 45. Neque enim permissum est ut impune nobis liceat, quod alteri eripuimus, id alteri tradere, 44. § 109: »Quod illi iudices multo in leviori causa statuerunt aequitatem secuti, vos id statuere in gravissima causa, praesertim aliorum auctoritate iam confirmatum, dubitabitis? et 61. § 130. Verum esto: alio loco de aratorum animo et iniuriis videro: nunc, quod mihi abs te datur, id accipio." In Graeco sermone idem dicendi usus est.

Vitium contraxisse videntur quae leguntur in Orat. p. Q. Roscio 8. § 14: »Pecunia petita est certa; cum tertia parte sponsio facta est." Sponsionem facimus cum eo, quem contra ad iudicem venimus, non opinor cum pecunia. Correctionem, petas ex c. 4. § 10. huius orationis: »Pecunia tibi debebatur certa, quae nunc petitur per iudicem; in qua legitimae partis sponsio facta est" nostroque loco legas: »Pecunia petita est certa: in tertia parte sponsio facta est."

Quam relegavimus praepositionem cum ex Rosciana, eam introducendam esse censemus in Divin. in Caecilium c. 15. § 50. ubi Cicero disputat de adiutoribus quos secum Caecilius esset in iudicium adducturus, si accusatio ad eum esset delata. »Quartum quem sit habiturus non video, nisi quem forte et illo grege moratorum, qui subscriptionem sibi postularunt, cuicumque vos delationem dedissetis. Ex quibus alienissimis hominibus ita paratus venis, ut tibi hospes aliquis sit recipiendus." Quomodo Caecilius veniat ex illis hominibus alienissimis, ipse videat; non absurdum mihi videtur ipso, Tullii auctore, reponere, »Cum quibus alienissimis hominibus ita

paratus venis" cett., quemadmodum de eadem re initio huius capitis 15 legitur: »Esto, ipse nihil est, nihil potest; at *venit paratus cum subscriptoribus* exercitatis et disertis." » Ex quibus verbis ineptum et si verborum significationem attendas subobscoenum additamentum *nihil potest* (qua de re castus interpolator ne cogitavit quidem) elicias. Etenim *nihil est*, quid sit, non opus est ut iis explicetur qui praecedentem sententiam inspexerint, ubi legimus: »Sin mecum in hac prolu-sione *nihil fueris*, quem te in ipsa pugna cum acerrimo adversario fore putemus?" Age nunc linge tibi aliquem respondentem his verbis: »*Esto. ipse nihil est; nihil potest,*" et gloriare vetustissimis tuis membranarum fide dignissimis! In § 49. eadem ratione est: »Iam hoc considerate cuiusmodi accusatores in tanto iudicio simus habituri, cum et ipse Alienus ex ea facultate, si quam habet, aliquantum detracturus sit et Caecilius tum denique *se aliquid futurum* putet si Alienus minus vehemens fuerit." cett.

Prava interpunctione pessumdata est oratoris manus pro Q. Roscio 15. § 46. »Relictum est ut Cluvium falsum dixisse Luscio et Manlio contendat: quod si facit, qua impudentia est, *eumne* testem improbabit, quem iudicem comprobarit? ei negabit credi oportere, cui ipse crediderit? eius testis ad iudicem fidem infirmabit, cuius propter fidem et religionem iudicis testes compararit? quem ego si ferrem iudicem, refugere non deberet *cum* testem producam, reprehendere audebit?" quae omnia affirmantis sunt, nequaquam interrogantis. Posuit enim Orator conditionem, *quod si facit;*" qua conditione accepta qui locus interrogationi esse potest? Importunum *ne post eum* ex dittographia litterae *m* ortum est. In ultima sententiae parte obtemperatum oportuit Lambino certa emendatione corrigenti: »Quem ego si ferrem iudicem, refugere non deberet, *eum cum* testem producam, reprehendere audebit."

Miserum in modum depravata est § 14. c. 4. Divinationis in Caecilium: »Omnium civitatum totius Siciliae legationes adsunt, praeter *duas civitates*, quarum *duarum* si adessent, duo crimina vel maxima minuerentur, quae cum his civitatibus C. Verri communicata sunt."

Quid enim absurdius cogitari potest quam illud, quod nunc omnes edunt et concoquunt: »Omnium civitatum legationes adsunt, sed duae civitates non adsunt." Scilicet bonus interpolator non capiens genitivum post *praeter* positum, inse-ruit *duas civitates*, quod praeterquam quod absurdum est, etiam ingratissimum auribus accidit. Fuit autem antea et erit ut spero etiam postea hoc in editionibus: »Omnium civitatum totius Siciliae legationes adsunt *praeter duarum, quarum* si adessent, duo crimina vel maxima minuerentur" cett.

Genitivum post *praeter* a praepositione non regi intellexit interpolator: quomodo genitivus explicandus esset nesciebat: ventum igitur est ad solemne remedium: neque indocti solum in istiusmodi locis haerebant. Sic v. c. Sallustii verba in Bell. Catil. 36: »Senatus Catilinam et Manlium hostes iudicat; ceterae multitudini diem statuit ante quam sine fraude liceret ab armis discedere, *praeter rerum capitalium condemnatis*," grammaticorum pravis interpretationibus locum dederunt. Priscianus enim annotavit l. XVII. 21. 161. p. 83. Kr. »Diversi quoque casus, vel casus pro casibus *figurate* tam a nostris quam a Graecis saepissime ponuntur ut Sallustius in Catilinario: *praeter rerum capitalium condemnatis pro condemnatos*, et Cledonius Grammaticus ap. Putsch. p. 1955. *Praeter* vero lecta est et ablativo iuncta ut Sallustius; *praeter rerum capitalium condemnatis*. Maxime miror ex iis locis ubi praepositiones ut *praeter* apud auctores Latinos adverbialiter usurpantur, hunc Livii locum sedulorum correctorum manus evasisse, salvumque ad nos pervenisse, in l. III. c. 15: »Exsules, servique *ad quatuor millia hominum et quingenti* duce Ap. Herdonio Sabino, nocte Capitolium atque arcem occupaverunt."

Vitio laborat ut mihi videtur initium huius Divinationis cuius § 3. haec habet: »Cum quaestor in Sicilia fuisset iudices, itaque ex ea provincia decessissem, ut Siculis omnibus iucundam *diuturnamque* memoriam quaesturae nominisque mei relinquerem, factum est" cett.

Qui enim fieri potuit ut Cicero decedens relinqueret *diuturnam* memoriam nominis sui? Futuro certe opus est, quod habebis si reposueris: »itaque ex ea provincia decessissem ut

Siculis omnibus iucundam *duraturamque* memoriam quæsturae nominisque mei relinquerem" cett.

Nomen proprium interpolatum est in eadem oratione c. 2. § 5: »Quo in negotio tamen illa me res, iudices, consolatur, quod haec quae videtur esse accusatio mea non potius accusatio, quam defensio est existimanda. Defendē enim multos mortales, multas civitates, provinciam *Siciliam* totam." Quae omnia cum in universum dicuntur, demonstrant *Siciliam* a nescio quo explicandi gratia additum esse.

Orationi pro Caelio prodesse poterunt quae leguntur in Divinat. in Caec. 6. § 22. »Nam te actore quem eorum adfuturum putas, quos intelligis, non ut per te alium, sed ut *per alium aliquem* te ipsum ulciscantur, laborare." In Caeliana, eo loco quem volebam, Cicero disputat de L. Lucceii testimonio, cuius servi ut hospitem suum interficerent subornati dicebantur a M. Caelio; deinde sic pergit: c. 22. § 55. Sed cur diutius vos, iudices, teneo? Ipsius iurati religionem auctoritatemque percipite atque omnia diligenter testimonii verba cognoscite. RECITA L. LUCCEII TESTIMONIUM. Quid exspectatis amplius? An *aliquam* vocem putatis ipsam pro se causam et veritatem posse mittere? Haec est innocentiae defensio, haec ipsius causae oratio, haec una vox veritatis." Si quid video ea quae disputantur ab oratore post testimonium recitatum L. Lucceii, ad testimonium illud pertinent; nec quidquam magis absurdum et ineptum cogitari potest quam illa rogatio, utrum causa et veritas vocem aliquam mittere possint. Hoc agendum est oratori ut iudices et auditores quam faveat L. Lucceii sanctissimi hominis gravissimique testis testimonium M. Caelio perspiciant. Idcirco dixit testimonio recitato: »An *aliam aliquam* putatis ipsam pro se causam et veritatem posse mittere? Haec est innocentiae defensio, haec ipsius causae oratio, haec una vox veritatis."

Scripsi Lugduni Batavorum
mense Quinctili MDCCCLIX.

S. H. RINKES.

Qui aegre ferunt Criticos ex Veterum libris remove addita-
tamenta olim a sciolis in margine adscripta, deinde a libra-
riis oscitanter in textum recepta, perpendant verba Galeni in
Commentario ad Hippocratis Epidem. libr. VI. (Tom. XI p. 397.
Charter.) ubi docet verba οἷον ὀδύνη ὀδύνην παύει olim a nescio
quo *exempli causa* (ἐν παραδειγματός μοίρᾳ) in margine adscri-
pta, deinde a librario in textum recepta esse. Φαίνεται μὲν
γάρ, inquit, ὡς ἐπ' ἐξηγήσει προσγραφὴν ὑπὸ τινος, αὐτῆς δὲ
εἰς τοῦδαφος ὑπὸ τοῦ βιβλιογράφου μετατεθεῖσθαι. Vides non
heri aut nudius tertius eam librorum fraudem esse natam.
Lubet me nunc indicare emblemata quaedam, quae Ciceronis
ad Atticum Epistolis ὡς ἐπ' ἐξηγήσει προσγραφέντα αὐτῆς ὑπὸ
τοῦ βιβλιογράφου εἰς τοῦδαφος μετατέθη. In libro VIII. Epist. 7.
§ 2. »Quod enim tu meum laudas et memorandum dicis,
malle [*quod dixerim*] me cum Pompeio vinci quam cum istis
vincere, cett." valde frigidam ἐξήγησιν vides et alieno loco
insertam. In libro I. Epist. 16. § 5: Quorum Catulus quum
vidisset quemdam: »Quid vos, inquit, praesidium a nobis pos-
tulabatis? an, ne nummi vobis eriperentur [*timebatis*]»? Non
hoc Catulus volebat, sed *praesidium postulabatis*. In eadem
epistola § 12: »Atque in eo neque auctoritate neque gratia
pugnat, sed quibus Philippus omnia castella expugnari posse
dicebat [*in quae modo asellus onustus auro posset ascendere*].
Apertum est quibus cett. esse nummis. Adscriptum est in
margine: *Philippus omnia castella — ascendere*, quorum ve-
borum pars stulte Tullianis agglutinata est.

In sequenti Epistola I. 17. § 10. legitur: »Lucceium scito
[*consulatum*] habere in animo statim petere: duo enim soli
dicuntur petaturi." Potuitne insulsius quidquam et alieniore
loco interponi quam illic *consulatum*?

Etiam magis absurdum est IV. 3. § 3: »Ex Anniana [M-

lonis] domo Q. Flaccus eduxit viros acres." An tu aequo animo ferre posses *ex Tulliana Ciceronis epistola*?

Facileprehenditur interpolatio in libro VIII. Epist. 11. § 3. »affertur litterarum tuarum exemplum quas tu ad Lentulum misisses. Hae scriptae sic erant: Litteras tibi a L. Domitio a. d. xiii. Kal. Mart. allatas esse (earumque exemplum subscripseras) magnique interesse reip. [*scripseras*] omnes copias primo quoque tempore in unum locum convenire." Quoniam manifestum est verba *earumque exemplum subscripseras* διὰ μέσου posita fuisse, ultro excidit *scripseras*.

In Epistolis ad Familiares I. 9. § 20. ecquis est qui ferre possit: »repentinam eius defensionem Gabinii, quem proximis [*superioribus*] diebus acerrime oppugnasset"?

Elegantem Ciceronis locum scioli foeda macula inquinaverunt in Epist. ad Famil. III. 12. § 3. »Vides sudare me iamdudum [*laborantem*] quomodo ea tuear quae mihi tuenda sunt et te non offendam." Comparari possunt et alia et Aristophanis verba in Nubibus vs. 1391:

οἶμαί γε τῶν νεωτέρων τὰς καρδίας
πηδᾷν ὃ τι λέξει.

Praeterea insere copulam: »quo modo (et) ea tuear" cett.

In libro IV. Epist. 4. initio: »Accipio excusationem tuam [*qua usus es*] cur saepius ad me litteras uno exemplo dedisses." ablega in marginem puero dignam annotatiunculam.

Magis etiam puerile est emblemata in Caelii Epistola VIII. 13. § 2. »Stomacho est scilicet [*Pompeius*] Magnus nunc ita languenti ut vix id quod sibi placeat reperiat." Editores etiam admoniti a Lambino nil sentiunt.

Redde magistello nomen proprium in libro XII. 10. § 3: »Praeclare viceramus, nisi spoliatum, inermem, fugientem Lepidus recepisset [*Antonium*]." vel hoc unum cogita quam importuno loco sit illud nomen positum.

Eiusdemmodi emblemata est in libro eodem Epist. 14. § 4. *Dolabellam* in verbis: »spero etiam confectum esse iam et oppressum [*Dolabellam*]. Lege modo quae praecedunt.

Cicero creditur Bruto scripsisse Libro XIII. Epist. 11. init.: »non dubito quin scias — quam diligenter soleam meos municipes [*Arpinates*] tueri." Tu non credes, sat scio.

Multa sunt sciorum additamenta in libris Tusculanarum Quaestionum olim ab acutioribus deprensa et magnam partem nunc ab Editoribus omnibus eiecta. In alia quaedam veluti digitum intendam. In libro I. 8. § 16. »Iam istud quidem nihil negotii est: [*sed*] etiam maiora molior,” sine mora particulam adversativam expunge, cui nullus hic locus est.

Post pauca haec leguntur: »Quia, quoniam post mortem nihil est mali, ne mors quidem est malum; cui proximum tempus est [*post mortem*] in quo mali nihil esse concedis.” Miror quomodo quis verba *post mortem* sine risu legere possit.

In vicinia insulsum fulcrum scioli de suo orationi, quae nihil istiusmodi desiderabat, supposuerunt I. 12. § 26: »Expone igitur, nisi molestum est, primum animos [*si potes*] remanere post mortem: tum, si minus id obtinebis (est enim arduum) [*docebis*] carere omni malo mortem.” Spurious esse *docebis* et verba *carere omni malo mortem* perinde atque *animos remanere post mortem* pendere a verbo *expone* perspicue docet loci compositio. Graece pro *primum* et *tum si minus id obtinebis* dici solet *μάλιστα μὲν* et *εἰ δὲ μή*, quae ex uno eodemque verbo, quod praepositur, suspendi solent. Simul intelligitur *si potes* insititium esse.

Quaeritur adhuc vera lectio in Tusculanarum libro II. 18. § 42. »Ego illud — tantum esse quantum videatur non puto — doloremque *eius* omnem esse tolerabilem.” Mihi verum esse videtur: »doloremque *viro* omnem esse tolerabilem.” Conf. II. 21. § 40: »haec ut imperet illi parti animi, quae obedire debet, id videndum est *viro*.”

Onerat et corrumpit orationem male repetitum *pluribus* II. 20. § 46: »Hisce ego [*pluribus*] nominibus unam rem declarari volo, sed utor ut quam maxime significem *pluribus*.”

Non premam suspicionem quae mihi in mentem venire solet quoties relego locum in Tusculan. III. 1. § 1. »Quidnam esse causae putem cur — corporis curandi tuendique [*causa*] quaesita sit ars.” Interpolatum est *causa*, et *corporis curandi tuendique ars* coniungenda sunt.

Plura addere volentem non me dies, sed charta deficit.

G. G. C.

